

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Hi 2592

OPERA
IOSEPHI
 DAEORVM DOCTIS-
 SIMI AC DISERTISSIMI, QVÆ
 AD NOSTRAM ÆTATEM PERVE-
 nerunt omnia, nimirum:

*DE ANTIQVITATIBVS IYDAICIS LIBRI XX. QVI-
 bus Vita Iosephi per ipsum conscripta, est adiecta: De bello Iudaico VII.
 Contra Apionem II. De imperiorationis sine de Machabæis I. Ante-
 hac in Latinum sermonem translata, & ad exemplum Gra-
 ci Codicis accurate distincta.*

NVNC VERO CHRONOLOGIA AD CAPVT VNIVS.
 cuiusque folii, cum ex veterum tum recentiorum scriptorum Commen-
 tariis, cumq; scholiis necessariis, recens concinnata.

CVM INDICE LOCVPLETISSIMO.

OMNIA QVAM ABSOLVTISSIME EDITA, ET
 a mendis, quibus scatebant plurimè, repurgata

IMPRESSVM FRANCOFVRTI AD MOENVM,
 M. D. XCIX.

Hi 2592

Lib. 1
26

gigi
ghi
Chil
50

5463

AMPLISSIMÆ DIGNITATIS VI-

RO, DOCTRINA SAPI-
ENTIAQUE ET MVLTQ RERVM

vsu præstantissimo Dn. ERASMO NEVSTETTERO,
cognomento STVRMERO, Præposito Comber-
genſi, Eccleſiarum Bamberg. & Herbipol. Ca-
nonico, &c. Equiti Franco,
S. P. D.

*V*M Fl. Iosephi illa à Sigismundo olim
Gelenio, V. Cl. latine edita opera denuo
typis hic elegantioribus minoribusq; ad-
ornanda curassem; non modo ad noua hu-
ius editionis laudem interesse putabam, si tua, Antistes
optime, inscriberem ea reuerenda amplitudini, sed &
fore persuasum mihi erat, ut in nomine tuo firmissi-
mum esset situm ipsis aduersus iniquiores Criticorum
calculos præsidium, tantoque venirent amabiliora, et-
iam quo prodeunt ornatiores. Equidem reuerendam
Amplitudinem tuam, honoribus atateque prouectam,
non ignorabam negociis assidue grauioribus & distineti,
& curis occupari maioribus. Itaque interpellare eam,
atque has illi opinione multorum inanes, quasi merces
obtrudere primum verebar. Verum ubi reuerend.
Amplitudinis tue ingenium humanitatemque animo
intuicer, ad tuamque multorum annorum in fouendis
literarum studiis consuetudinem mentem referrem, ni-
hil metui, à tuo vnus ipse ut patrocinio excluderem, sum-
maque ut liceret obseruantia erga te mea libri recentis

inſcriptione ſatisfacere, nimirum cum ſummiſſa id erga te affectionis ſit argumentum, non animum meum hoc ex munuſculo, ſed munuſculum ex animo meo aſtimabis, reſpecturus ſcilicet non quid reueren. Amplitudinis tua dignitas poſtulet, ſed quid mea poſſit tenuitas.

Gentis id tua proprium eſt, artium opt. curam ſuſcipere, paſſimque iacentibus diſciplinis opem ferre, & hoc genus munuſculorum non aſpernando οὐχ ἄλλοι οἶδα φιλόμαθρον εἶναι, ſecundum Artaxerxem Perſarum regem, τῷ μεγάλῃ δίδοναι τὸ μικρὰ λαμβάνειν εὐμενῶς. Exempla maiorum tuorum vetuſtiora non adducam, uno iam propinquo tuo Daniele Stibaro contentus, quo in Germania olim tum amico homines docti, tum patrono uſi nomen eius & egregia in Rempub. merita, per orbem terrarum ſcriptis celebrarunt immortalibus. Ille Herbipolenſis Eccleſia columen, Reuerendi collegii ſplendor, totius orientalis Francia decus Muſis errantibus, ceu illuſtrem de editiore ſpecula facem pratendens iter oſtendebat & hoſpitium, earumque conſuetudine in omni vita ſua delectatus, ſubueniebat egentibus, afflictas excitabat. Tuam ille indolem, & maiores aetate ad virtutem impetus cum animaduerteteret, à prima te pueritia ſingulari amore complexus eſt, tuamque te olim familiam illuſtraturum auguratus, in aula ſua moribus & literis expolitum, ad ſui imitationem, & quaſi imaginem totum effinxit. Adoleſcens igitur cum aliquam latinam iam lingua facultatem conſecutus, cogitationes tuas omnes ad maiores in ſtudiis progreſſus conuertiffes, autoritate illius Louanium, atque in eminentiores cum Gallia tum Italia deinceps Academias profeſtus es, ubi tuum te ingenium, tui te mores ita liberalium diſciplinarum, & Iuris utriuſque Profeſſoribus, ceterisque viris quibus-

cum vixisti praestantissimis, commendarunt, ut incredibili eos studio tui incenderes.

Praclaram vero eruditionem tuam, tot partam i-
gilibus & peregrinationibus, ubi bene viuendi consue-
tudine confirmasses, & tui illius, quem dixi, propin-
qui de te opinionem comprobaret euentus, insignes pa-
tria tibi eximia, tum rerum cognitione, tum lingua-
rum peregrinarum facultate praeclatis, honores tribuit,
& campum, in quo virtus tua excurreret, aperuit la-
rissimum. Impendebat tremenda communi patriae,
cum odiis capitalibus aucta, tum dissidentia inuidiaq;
confirmata perturbatio, & tempora omnibus prope
Reipub. membris conuulsis, & quasi luxatis multiplici
iam tum calamitate grauida esse videbantur. Istum
igitur quasi partum modis omnibus auertere cupien-
tes, Ecclesiarum tum Bambergensis, tum Herbipolen-
sis Proceres, acerrimo in aestimandis hominum morib.
iudicio praediti, singulari te studio collegam asciuerunt,
atque ita affecti, ut quae virtuti premia debentur li-
bentissime persoluant, eximiis te sacerdotiis collocuple-
tarunt, ad quos scilicet honorum gradus non illorum te
fauor, sed excellens ingenium tuum euexit.

Tum vero Magistratus, quod aiunt, virum indi-
cauit, & quaecumque voluntatis tum industria tua esset
praestantia ostendit. Quot subiisti enim pro communi
patria tempestates? quantis saepe laboribus es perfun-
ctus? dum eo consilia tua omnia, omnes cogitationes
conuertis, quae ratione simultatum illa ac dissidiorum
procella, quae infestare nos multis ab hinc annis caepe-
runt, vel auerti penitus, vel ita saltem sustineri possint,
ne salutem populi in discrimen adducant. Itaque ob-
eundis saepe legationibus, multisque periculorum diffi-

cultatibus superatis, demonstraſti tuam te ſalutem poſteriore ſalute communi ducere. Quæ res tibi cum ſolidam peperit gloriam, tum reuerendā amplitudinem tuam ad ſublimiores quoq; honorum gradus extulit.

Inſignis Comburgenſ. Eccleſia te Decano annis pluribus quam triginta æquabili proſpera que fortuna uſa nunc eodem te floreſ. Præpoſito. Annuos ibi redditus maiorem in modum auxiſ, adificia magnifica picturis exornata artiſcioſiſſimis exeruxiſti, Bibliothecam optimorum, manuſcriptorum etiam, librorum copia inſtructam aperuiſti, ſuſpiciendum ad omnem poſteritatem meritorum tuorum monumentum. Cumq; nihil ſit difficilius, quam rebus ſecundis, atque ad uoluntatem noſtram fluentibus ſeruare conſtantiam, & ſic uti fortuna, ut benefiſcentia non arrogantiæ facultatem dediſſe uideatur, in ſublimi dignitate iſta, rerumque omnium abundantia, nunquam reuerenda ampl. tua efferri, nunquā commoueri, nunquam ad ſeipſam referre quicquam, ſed cuncta Deo, perenni bonorum fonti, aſcribere uifa eſt, neque ſuo unquam ſe rectius officio perfuncturum exiſtimauit, quam de communi hominum ſocietate bene merendo.

Imprimis uero cum, ut ait ex Ennio M. Tullius, benefacta male locata malefacta ſint, reuer. ampl. tua liberalitatem commendat eorū, quos beneficiis afficiendos cenſes delectus. Beneficia enim illa temeraria, in quibus neq; dignitas accipientium, neq; iudicium conferentium agnoſcitur, nullam exiſtimas laudem mereri. Illis igitur poſiſſimum reuer. amplitudinis tue benignitas rem familiarem aperit, quos uita morumque probitas à cætera clientum turba diſtinguit, quiq; ingenio præſtantes ſuos iam ſtudiorum edunt fructus.

Assentari nescio, & ut sciam, non volo, neque reuer. amplitudinis tua seruiſſo auribus. Astipulatur in scriptis hominū vox eruditissimorum, qui æternis ingenii manumentis virtutum tuarum exempla ad posteritatis memoriam transmittunt. Quid referam enim illustria illa Germania lumina Lotichium, Posthium, Rudigerum, Melissum, Modium? quorū splendida iampridem, & plena venustatis poemata reuerende amplitudinis tua nomen in omnes ubi humanitas colitur partes Europa dissiparunt.

Non igitur grauate reuer. amplit. tua, cum eruditorum neminem à suo congressu atq; sermone unquam excluderis, sed sui copiam adhuc feceris omnibus, erga Iosephum hunc nostrum patroni partes suscipiet, & quā alios, eadem & ipsum benignitate complectetur. Etenim nulla reuer. amplitudini tua res adhuc esse potuit tanti, ut ullam putaret voluptatem ea cum voluptate esse conferendam, quā legentes scribesve afficiamur Legere memini me factos à reueren. amplitudine tua versiculos canoros & concinnos, illustria ingenii studiorumque tuorum argumenta. Herbiopolensis igitur Ecclesia tibi septem iam annis Decano cum sublimiores ante oculos honores obuersaretur, ultro ea te dignitate abdicasti, dignusq; ea, ut eras, videri maluisti, quā eadem gerenda occupatus à studiis humanioribus diuelli. Ostendisti scilicet, virtutem magis ipsam te diligere quā virtutis insignia. Vere igitur, secundum Posthium nostrum,

*Tu contemnendo quæ alii mirantur & optant,
Esse animo ostendis cuncta minora tuo.*

Istud igitur, Antistes amplissime, historia sacra cōpendium, 4035. annorum gesta uno volumine comple-

Etens suscipe, &, quoniam consuetudine virorum illustrium delectaris, cum Regibus hic & Principibus, cumque prudentissimis Rerum publ. gubernatoribus, imo cum Deo ipso, loquere.

Pradicari vero à me hic aut commendari autorem non est necesse, ipsa cum hac opera commendant, &, quod dici solet, αὐτὸ τὸ ἔργον artificem demonstrat, neq; etiam notissima illa multis in locis commemorata ab aliis Historia praconia, ne actum agerem, hic retexenda putavi. Quod igitur restat, Deum Opt. ter max. qui reuer. Amplitudini tuae istam mentem dedit atque auctoritatem, oro toto pectore, ut tuum communibus studiis patrocinium velit esse maxime diuturnum, annosq; tuos aequet cum iis bonis, quae in te contulit summa. Vale. Data ex adibus meis Francofordia ad Maenum, Calend. Febr. Anno M. D. XC.

Reuerendae Amplitudinis tuae

obseruantissimus

Sigismundus Feyerabend,
ciuis & Bibliopola
Francofordensis.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IYDAICO

LIBRI VI

INTERPRETE RVFINO AQVI-
leienti, ad Græcum collati & emendati
per Sigismundum Gele-
nium.

PROLOGVS

*VM bellam, quod cum populo Romano gessere
Iudei, omnium maximam qua nostra et as vi-
dit, quæque auditu percepimus, ciuitates cum
cinitatibus, gentesue commisisse cum gentibus:
quidem non quod rebus interfuerint, sed va-*

*Histori-
ographi of-
ficium, &
qua ra-
tione res
gesta con-
scribenda.*

*Iosephus
ipse bello
Iudaico
interfuit.*

*na & incongrua narrantium sermones auribus colligentes, o-
ratorum more præscribant: qui vero præsto fuerant, aut Ro-
manorum obsequio, aut odio Iudeorum contra fidem rerum
falsa confirmant: scriptis autem eorum partim accusatio, par-
tim laudatio contineatur: nusquam vero exacta fides reperia-
tur historie: idcirco statui, quæ retro Barbaris antea missi, pa-
tria lingua digesta, Græca nunc his qui Romano imperio re-
guntur exponere, ego Iosephus Mathathia filius Hebræus gene-
re, sacerdos ex Hierosolymis: qui & initio cū Romanis conflexi,
posteaque gestis, quia necessitas exegit, interfui. Nam cum hoc,
ut dixi, bellum grauissimum exortum est, Romanorum quidem
populum domesticus motus habebat: Iudeorum autem, qui a-
tate validi, & ingenio turbulenti erant, manu simul ac pecu-
nia vigentes, adeo temporibus insolenter abusi sunt, ut pro tu-
multus magnitudine, hos possidendarum spes, illos amittenda-
rum partium Orientis metus inuaderet. Quoniam Iudei qui-
dem cunctos etiam qui trans Euphratem essent, gentiles suos,
secum rebellaturos esse crediderāt. Romanos autem & finitimi*

Galli irritabant : nec Germani dissentiebant : dissensionumque plena erant omnia post Neronem : & multi quidem temporum occasione imperium affectabant : lucri autem cupidine exercitus rerum nouandarum cupidi erant. Itaq; indignū esse duxi, errantem in tantis rebus dissimulari veritatem : & Parthos quidem, ac Babylonios, Arabumque remotissimos, & ultra Euphratem gentis nostra incolae, itemque Adiabenos, mea diligentia vere cognoscere, vnde cepisset bellum, quantisque claudibus constitisset, quoue modo defuisset : Græcos vero & Romanorum aliquos qui militiam secuti non essent, figmentis siue adulationibus captos, ista nescire. Atqui historias audent eas inscribere, qui præter hoc (vt mihi quidem videtur) quod nihil sani referunt, etiam de proposito decidunt. Nam dum Romanos volunt magnos ostendere, Iudæorū res extenuant, & in humilitatem deiciunt. Non autem intelligo, quonam pacto magni esse videantur, qui parua superauerint. Et neque longi temporis eos pudet, quo bellum tractum est : neq; multitudinis Romanorum, quam in ea militia labor exercuit : neque ducum magnitudinis : quorum profecto gloria minuitur, si cum multum pro Hierosolymis desudauerint, rebus per eos prospere gestis aliquid derogetur. Nec tamen ego contentione Romanas res extollentium gentiles meos amplificare decreui : sed facta quidem verorumque sine vllō mendacio prosequar : dicta vero de factis repōnam, dolori atque affectioni meae in descendis patria claudibus indulgens. Nam quod domesticis dissensionibus est euersa, & in templum sacrosanctum inuitas Romanorum manus atq; ignem Iudæorum tyranni traxere, testis est qui eam vastauit, ipse Caesar Titus : per omne bellum miseratus quidem populum, quod a seditiosis custodiretur : sepe autem consulto differri passus ciuitatis excidium, protracto obsidionis spacio, dummodo belli pœniteat auctores. Quod si quis me aduersus tyrānos eorumque latrocinium accusatorie loqui putet, vel patrie miserie ingementem calumniari præter legem historia, dolori veniam tribuat. Ex omnibus enim, quæ Romano imperio parent, solam nostram ciuitatem contigit ad summum felicitatis fastigium euadere, eandemque in extremum miseria deici. Denique

Post Neronem dissensionū omnia plena.

Iosephus historiam hanc in Hebraico lingua antea conscripso.

Romanorum gloria minuitur, si quantum pro Hierosolymis desudauerint aliquid derogetur

Titus erga populum misericordis.

Calamitates
omnium
a mundo
condito,
cum Iudeorum
collata,
superantur.
Historiographi
Græci bellum Iudaicum
silētio præterierunt.

Historiographus
qui dicitur
aut.

Historia
veritas a
Græcis non
gligitur.

omnium post condita secula res aduersas, si cum Iudeorum calamitatibus conferantur, superatum iri non ambigo. Et horum autor nullus externus est: vnde nec fieri potest, ut à quæstibus temperetur. Si quis autem durior misericordia sit iudex, res quidem tribuat historia, lamenta vero scriptori: quanquam merito Græcorum desertos increpauerim, qui tantis rebus sua memoria gestis, quarum comparatione præterita olim bella exigua redduntur, iudices resident aliorum facundia detrahentes: quorum etsi doctrinam superant, proposito vincuntur. Ipsi vero Assyriorum & Medorum gesta perscribunt, veluti minus recte a scriptoribus antiquis fuerint exposita: cum inscribendo tantum eorum viribus cedant, quantum sententia. Erat enim unicuique studium, quæ vidisset facta, conscribere: quoniam & interfuisset rebus gestis, & efficaciter quod promittebat, impletet: mentiri quæ apud scientes inhoneustum esse videretur. Enimvero noua quidem neque, ante cognita memoria tradere, sui quæ temporis res commendare posteris laude ac testimonio dignum est. Industrius autem habetur, non qui alienam dispositionem atque ordinem transfert, sed qui noua dicendo etiam corpus proprium conficit historia. Sed ego quidem sumptu ac labore maximo, qui cum sim alienigena, Græcis simul & Romanis gestarum rerum memoriam repono. Ipsi autem indigenis, ad quæstum quidem ac lites, ora patent, lingua quæ soluta sunt. Ad historiam vero, in qua verum dicendum est, summa quoque ope negocia colligenda sunt, obmutescunt: concessa infirmioribus neque scientibus licentia scribendi res à principibus gestas. Honoratur itaque apud nos historia veritas, quæ à Græcis negligitur. Ab origine quidem Iudaos repetere, qui fuerint quouero pacto ab Aegyptiis disceserint, quasque regiones errando peragrauerint, & quas vel quoties incoluerint, & quemadmodum inde migrauerint, neque huius esse temporis, & præterea superuacaneum existimaui: quoniam multi iam ante me Iudeorum de maioribus huius gentis verissima composuerunt: & nonnulli Græcorum, quæ illi scripserant, patria voce prosecuti non minus à veritate denierunt: ex eo autem historia principium sumam, quo scriptores eorum & Prophetæ nostri desierunt. Et

bellum quidem meis temporibus gestum, latius quaque potuero diligentia referam: qua vero etate mea sunt antiquiora, summam breuiterque percurram: Quomodo Antiochus cognomento Epiphanes, deuicta penitus Hierosolyma, cum triennium sexque menses eam tenuisset, ab Asamonai filiis expulsus est. Deinde quod eorum posteri de regno dissidentes, ad res suas occupandas populum Romanum Pompeiumque traxerunt: quomodoque Herodes Antipatri filius, eorum potentia finem fecerit, auxilio Sosij. Tum quomodo Herode mortuo, plebis in eorum orta seditio est, Augusto quidem imperante Romanis, Quintilio autem Varo provinciam obrinente. Quodque bellum anno duodecimo imperij Neronis eruperit: quamque multa per Cestium acciderint: quantaque ad primos impetus armis Iudaei persuerint: quoque modo accolae permunierint: & quod Nero propter acceptas Cestij ductu clades summa rei metuens, Vespasianum bello praeposuerit: & quod is cum maximo filiorum Iudaeam intrauerit, quantumque Romanorum exercitum ducens: quantaque manus auxiliorum per omnem casa fuit Galileam: & quod eius ciuitatum quasdam vi ceperit, alias deditione. Vbi etiam Romanorum in bello disciplinam, curamque rerum, & vtriusque Galilaeae spacia, & naturam finesque Iudaeae, nec non & peculiarem terra qualitatem, lacusque & fontes, captarumque ciuitatum mala, cum fide sicut vidi, aut pertuli, expediam. Nec etiam miseras meas celauerim, cum scientibus eas relaturus sim. Deinde, quod iam seculis rebus Iudaeorum, Neroni quidem mortem obierit: Vespasianus autem in Hierosolytam properans, imperij causa retractus sit: quaque signa de hoc ei contigerint, Romaeque mutationes: & quod inuitus a militibus imperator declaratus sit: & quod eo disponenda rei publicae gratia in Aegyptum digresso, Iudaeorum status seditionibus agitatus sit: quoque modo tyranni succubuerint, eorumque inter se discordias mouerint. Et quod ex Aegypto Titus reuersus, bis Iudaeorum fines ingressus sit: quoque modo exercitum, & quo in loco congregauerit: vel qualiter, & quoties ciuitatem affecerit ipso praesente seditio. Aggressus quoque numerosos, & quantos erexerit aggeres: triumque murorum am-

Antioch^{us}
Epipha-
nes belli
Iudaici
sonus &
auctor.

Epitoma
belli Iu-
daici.

Signa &
mutatio-
nes post
obitum Ne-
ronis.

Hierosoly-
ma Titus
obsides.

Iudaeorum
mores &
instratio-
nes.

Romano-
rū in In-
daos hu-
manitas.

Incediū
templi ac
ciuitatis
excidiū.

Romano-
rum de In-
daus triū-
phus.

Historia
huius cō-
suetudinis
causa.

bitum & magnitudinem, siue mensuram, & munitionem ci-
uitatis, & sani templique dispositionem: ad hac ara spaciū,
mensuramque verissime dicam: festorum quoque dierum mo-
res aliquos, septemque lustrationes, & munia sacerdotum,
Itemque pontificū vestes, sanctaque templi cuiusmodi fuerint,
sine aliqua dissimulatione vel adiectione memorabo. Narrabo
deinde tyrannorum in suos gentiles crudelitatem, Romano-
rumq; in alienigenas humanitatem: quotiesque Titus, ciuita-
tem simul ac templum seruare cupiens, ad concordia fœdera
dissidentes prouocauit. Disseram vero populi vulnera & cala-
mitates: quamque multa malenunc bello, nunc seditionibus,
nunc fame perpesti, postea capti sint. Nec vero aut perfugarum
clades, aut captiuorum supplicia pratermittam: vel quemad-
modum templum inuiso Cesare conflagrauerit: quamq; mul-
ta opes sacre flammæ rapta sint: ac totius, quæ reliqua erat, ci-
uitatis excidium: & quæ præcesserant portenta, atque prodi-
gia, vel tyrannorum captiuitatem, vel qui seruitio abducti
sunt, multitudinem: aut cui quisque fortuna sit distributus:
& quod Romani quidem belli reliquias persecuti sunt, deuictorū
munimina funditus eruerunt: Titus vero peragrata
regione cuncta restituit: eiusdemque reditum in Italiam, ac
triumphum. Hac omnia septem libris comprehensa, adnexus ne
vituperationem a rerum scientibus, & qui bello interfuerunt,
sustineam, studiosis veritatis magis quam voluptatis per-
scripsi. Narrandi autem initium faciam hoc or-
dine, quo capitula sunt di-
gesta.

10

20

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER I.

SVMMA CAPITVM LIBRI I.

De bello Iudaico.

- I. De vastatione Hierosolyma ab Antiocho.
- II. De successionibus Principum a Ionatha usque ad Aristobulum.
- III. De Aristobulo, Antigono, Iuda Essao, Alexandro, Theodoro & Demetrio.
- IIII. De bello Alexandri cum Antiocho & Arto, deq. Alexandra & Hyrcano.
- V. De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione Hierosolyma.
- VI. De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.
- VII. De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Mithridatem.
- VIII. De accusatione Antipatri apud Casarem, de pontificatu Hyrcani & Herodi bellum mouente.
- IX. De Romanorum dissidiu post mortem Casari, & insidiu Malichi.
- X. De Herode accusato & vindicato.
- XI. De bello Partiorum contra Iudaeos & fuga Herodi ac fortuna.
- XII. De bello Herodi e Roma redeuntis pro Hierosolyma, & contra latrones.
- XIII. De morte Iosephi & obsidione Hierosolyma per Herodem, & Antigono occiso.
- XIV. De insidiu Cleopatrain Herodem, & Herodi praedio contra Arabes & ingenti terra motu.
- XV. Herodes exaltatus in regnum.
- XVI. De urbibus & aedificiis instauratis & conditis ab Herode, deque munificentia qua usus est erga extra gentes, eiusque felicitate.
- XVII. De dissidio Herodi cum filio Alexandro & Aristobulo.
- XVIII. De conspiratione Antipatri contra patrem.
- XIX. De veneno Herodi parato, & quomodo compertum sit.
- XX. De Antipatri in Herodem malignis studiis deprehensis & ultis.
- XXI. De aquila aurea; morteque Antipatri & Herodi.

CAP. I.

De vastatione Hierosolyma ab Antiocho.

M V M potentes Iudaeorum inter se dissiderent eo tempore, quo de tota Syria cum Ptolemaeo sexto Antiochus, qui Epiphanes dictus est; ambigebat (erat autem illis contentio de potentia, quod honoratis quisque grauius ferret similibus subiugari) Onias quidam e Pontificibus postquam praeualuit, Thobias filios expulsi ciuitate. Illi autem supplices ad Antiochum confugerunt, petentes, ut ipsis ducibus in Iudaeam irrumperet. Idque Regi persuasum est, iam pridem sic animato. Quare cum magnis militum copijs egressus, & ciuitatem fortiter expugnatam capit, & maximam eorum multitudinem, quibus Ptolemaeus chariot erat, interfecit.

An. mū-
di 3802.
Ante
Christū
nat. 162.

Ant. lib.
12. ca. 6.
Antioch^{us}
& Thobia
filii mo-
tus cum
exercitu
in Iudaeā
irrumperet,
ac Hiero-
solyma de-
didit.
Ant. lib.
15. cap. 4.

*Onias ad
Ptolemaum
effugit.*

*Ant. lib.
12. cap. 7.*

*Antiochus
mores Iu-
daicos ab-
rogat.*

*Bacchidis
in Iudaeis
crudeli-
tas.*

*Ant. lib. 1.
cap. 7. 8.*

*In Graeco
textu
est Math-
thias.*

*Matathias
et Antio-
cho bellum
infert.*

*Antiochus
moritur.*

*Antiochus
filius Iu-
daeorum
fines in-
greditur.*

*Ant. lib.
12. ca. 14
15.*

*Eleeazar
us ab E-
lephanto
oppressus
moritur.*

*Eleeazar
vitam glo-
ria pos-
sedit.*

*Antiochus
ad Hiero-
solymanum
proficisci-
tur prae-
sidiumque
ibi relin-
quit.*

Dataque passim militibus praedandi licentia, ipse & templum spoliauit, & quotidianae religionis assiduitatem per annos tres sexque menses inhibuit. Pontifex autem Onias effugit ad Ptolemaum: acceptoque ab eo in Heliopolitana praefectura solo, ibi oppidum condidit Hierosolymis simile, templumque aedificauit: de quibus iterum opportune referemus. Verumtamen Antiocho neque praeter spem deuota ciuitas, neque populatio, neque tantae caedes satis fuere: sed intemperantia vitiorum, eorumque memoria quae in obsidione pertulerat, Iudaeos cogere coepit, ut abrogato more patrio, nec infantes suos circumciderent, porcosque super aram immolarent. quibus omnes quidem aduersabantur, optimus vero quisque propterea trucidabatur. Et Bacchides praesidiis ab Antiocho praepositus, ad naturalem crudelitatem suam praecipis impiis obsecundans, omnimodam iniquitatem excessit: cum & singularem viros honorabiles verberaret, & communiter quotidie speciem captae urbis exhiberet: donec eos atrocitate incommodorum, qui ea patiebantur ad vindictae audaciam irritauit. Denique Mathathias Asamoni filius, vnus ex sacerdotibus, ex vito cui nomen Modin est, cum manu domestica (nam quinque filios habebat) sicis armatus, Bacchidem occidit: & statim quidem praesidiorum multitudinem veritus, in montes refugit. Multis vero ex populo sibi sociatis, recepta fiducia descendit: commissioque praelio, superatos duces Antiochi ex Iudaeae finibus exegit. Secundis autem rebus potentiam nactus, suisque voluntibus, quod ab alienigenis eos liberasset imperans, moritur relicto Iudaeae principatu, qui filiorum suorum natu maximus erat. Ille autem (nec enim cessaturum existimabat Antiochum) & indigenarum confluxit exercitum: & cum Romanis primus amicitiam pepigit: Antiochumque Epiphanem iterum in fines suos ingredientem vehementissima percussum plaga repressit. Adhuc autem feruente victoria, in praesidia ciuitatis imperum fecit: necdum enim caesa fuerant: habitoque conflictu milites de superiori ciuitate, quae pars sacra dicitur ad inferiorem compellit. Fano autem potitus, & locum purgauit omnem, muroque cinxit: & vasa noua diuinis rebus curdis fabricata, in templum intulit, veluti prioribus profanatis: aramque aliam aedificauit, & religionibus dedit initium. Sacra autem ritu vix ciuitati reddito, moritur Antiochus. Regni autem eius & in Iudaeam odij filius Antiochus haeres extitit. quare coactis peditum millibus 70. equitum autem prope 5. millibus, 80. vero elephantis, montana Iudaeae per partes aggreditur. & Bethsuram quidem oppidum capit. in loco vero cui Bethzachariae nomen est, qua transitus erat angustior, Iudas cum suis copiis occurrit. & prius quam congredirentur agmina, Eleazar frater eius, prospecto praeter alios excelso elephante, turrique maxima & munimentis aureis ornato, illic Antiochum esse ratus a suis procul excurrit: ruptaque hostili acie ad elephantum usque peruenit. sed illum quidem quem regem esse opinabatur, contingere, quod multum superemineret, minime potuit, beluam vero in aluo percussam super se deiecit, & obrutis interiit: nulla alia re gesta, nisi quod magnum opus aggressus, vitam gloriae posthabuit. qui tamen regebat elephantum priuatus erat. & si casu in eo fuisset Antiochus, nihil plus Eleazaro praestitisset audacia, quam ut sola spe praecleari facinoris mortem videretur optasse. hoc autem fratri eius totius praelii praesagium fuit. nam fortiter quidem Iudaei diuque decertarunt: sed a regis secunda fortuna vsus, numeroque praestantibus superati sunt: multisque interfectis Iudas cum ceteris in Gophoniticae toparchiam refugit. Antiochus autem Hierosolymanum profectus, ibique dies paucos commoratus, penuria utensilium abstinuit: relicto quidem ibi praesidio, quantum

latis esse arbitrabatur : cetera vero multitudine ad hyemandum deducta in Syriam. Discessa autem Regis Iudas non quiescebat : sed accessione multorum suæ gentis animatus, aggregatis etiam quos ex prælio receperat, apud vicum Adasæ cum Antiochi ducibus congregitur : factique fortibus in prælio cognitus, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater eius Ioannes occiditur, insidiis eorum captus, qui cum Antiocho sentiebant.

CAP. II.

De successione principum a Ionatha usque ad Aristobulum.

Cum autem successisset ei frater Ionathas, & in aliis quæ ad indigenas pertinerent, cautius se ageret, suamque potentiam Romanorum amicitia corroboraret, Antiochi quidem filio reconciliatur. non tamen horum ei quicquam profuit ad depellendum periculum. Namque Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filii tutor, sed insidiis eum captans, & præter hoc amicis nudare cupiens, Ionatham cum ad Antiochum paucis comitatus Ptolemaida venisset, dolo comprehendit eoque victo contra Iudeam misit exercitum. unde repulsus à Simone Ionathæ fratre, quodque ab eo superatus esset, iratus eundem Ionatham interfecit. Simon autem fortiter regendis rebus intentus, Zara quidem & Ioppen, & Iamnam capit. Euerit autem & Accaron Iubaëis præsidis : adversusque Tryphonem Antiocho auxilium præbuit. qui Doram ante expeditionem quam in Medos fecit, obsidebat. Sed regis aviditatem satiare non potuit, quamvis neci Tryphonis suam quoque operam adhibuisset. Non enim multo post Antiochus Cendebeum ex ducibus suis ad vastandam Iudæam opprimendumque servitio Simonem cum exercitu misit. Ille autem quamquam senior erat, bellum tamen iuveniliter administrabat : & filios quidem suos cum validissimis præmisit, parte vero multitudinis comitatus alio latere aggreditur : multisque per multa loca insidiis etiam in montana dispositis, in omnibus superat. clarissimaque potius victoria, Pontifex declaratur : & ducentos septuaginta post annos Iudæos liberat à dominatione Macedonum. sed & ipse periit in conuiilio, captus insidiis Ptolemæi generi sui : qui eius coniuge duobusque filiis in custodiam conclusis, certos misit, ut Ioannem tertium, cui etiam Hyrcanus nomen fuit interficerent. Cognito autem impetu qui parabatur, adolescens ad civitatem properabat, multo populo fretus, & propter memoriam paternæ virtutis, & quod iniquitas Ptolemæi cunctis esset inuisa. voluit autem Ptolemæus etiam alia porta ingredi civitatem, sed à populo reiectus est, qui maturius Hyrcanum insceperat. & is quidem statim recessit in quoddam ultra Hierichunta castellum quod Dagon vocatur. Hyrcanus autem paternum honorem Pontificis assecutus postquam Deo sacrificia reddidit, velociter Ptolemæum petit & matrem simul & fratribus adiumento futurus : castellumque aggressus, aliis quidem rebus superior erat, iusto autem dolori cedebat. Ptolemæus enim quoties premeretur, matrem eius fratresque in murum productos, palam ut possent conspici, verberabat : eosdemque præcipiandos, nisi quamprimum recederet, minabatur. Unde Hyrcanum quidem plus timor ac misericordia, quam iracundia commovebat. Mater vero eius nihil plangis aut intentata nece perterrita, manus protendens, filium precabatur, ne vel suis fractus iniuriis, parceret impio : siquidem ipsa sibi mortem à Ptolemæo propositam immortalitate duceret meliorem, dummodo ille poenâ eorum, quæ in domum suam contra fas admisisset, expenderet. Ioannes autem nunc obstinationem matris cogitans, ac pre-

An. mū-
di 3802.
an. Chri.
nat. 162.
Ant. lib.
12. ca. 18.
Iudas oc-
ciditur.

Ant. lib.
13. ca. 7.
An. mū-
di 3809.
ante Chri.
nat. 159.
Ionathas
interfici-
tur.

Ant. lib.
15. cap. 9.
An. mū-
di 3823.
ante Chri.
nat. 141.
Simon Cē-
debeum
vincit.

Ant. lib.
13. ca. 4.
Simon in
fidiis Pto-
lemæi in-
terfectus.
Ioannes
qui &
Hyrcanum
Simonis
filius.

An. mū-
di 3831.
ante Chri.
na. 139.
Hyrcanum
sui ponti-
ficis.

Ptolemæi
erga Hyr-
cani ma-
trem ac
fratres
crudeli-
tas.

An. mū-
di 3839.
āte Chri-
sti 125.
Ptolema'
fratres 10
annis vna
cū matre
occidit.
Ant. lib.
15. cap. 15
Antioch'
acceptus
ab Hyrcā
no tracen-
tū talentū
ab obsidio-
ne disce-
dit.
Ant. lib.
13. ca. 16.
17.
Sebasten
ciuitatem
Aristobu-
lus & An-
tigonus
expu-
gnant.

ces eius audiens, ad irruendum impellebatur: modoq; verberari eam, la-
cerariq; conspiciens, efforminabatur: totiusq; plenus doloris erat. Ob
hanc autem diu tractatā obsidione, seriatim annus aduenit, quem septimo
quoq; circuitu redeuntem, apud Iudzos cessare moris est, exemplo se-
ptimorum dierū. Et in hoc Ptolemæus obsidionis requiem nactus, fra-
tribus Ioannis vna cum matre occisis, ad Zenonem confugit, qui Coty-
las cognominatus est, Philadelphiz tyrannem. Antiochus autem ob ea
quæ per Simonem passus fuerat, iratus in Iudæam ducit exercitum: ibi-
que assidens Microsolytreis, Hyrcanum obsidebat. Ille autem patefacto
sepulcro Dauid, qui Regum ditissimus fuerat, ablatiq; inde pecunia
plus quam tribus millibus talentorum, & Antiocho persuasit, datis ei
trecentis talentis ab obsidione discedere, primusq; Iudæarum priuatis
opibus alere peregrina cepit auxilia. Rursusq; tamen, quando Antio-
chus contra Medos bello suscepto tempus ei viandæ præbuit, conse-
ssim aduersus ciuitates Syriæ perrexit, vacuas propugnatoribus esse ra-
tus: quod & verum fuit. Medabam quidem & Samzam cum proximis,
necnon & Sichimam, & Garizim ipse cepit, & super his Chuthæorum
gentem, adiacentia sano loca incolentium, exemplo eius quod est
Hierosolymis, edificato. Cepit autem & Idumææ non paucas alias ciui-
tates, & præterea Doræon, & Marisan. In Samariam vero vsque pro-
gressus, vbi nunc est Sebaste ciuitas ab Herode Rege condita, ex omni
eam parte conquestus: filiosq; suos Aristobulum & Antigonum obsidio-
ni præfecit. Quibus nihil remittentibus ad hoc famis penuria qui erant
intra ciuitatem venerunt, vt etiam in suetam carnem cogereatur attin-
gere. Igitur Antiochum adiutorem sibi aduocant, Spondium cognomi-
natum, qui cum prompta eis voluntate paruisset, ab Aristobulo & An-
tigono superatur. & ille quidem ad Scythopolim vsq; persequentibus
eum memoratis fratribus effugit: hi vero in Samariam reuersi, & mul-
titudine iterum intra murum concludunt, & expugnata ciuitate ipsam
diruunt: & habitatores eius captos abducunt. Prosperæ autem gestis ita
cedentibus, alacritatem refrigerare non sinebant: sed cum exercitu
Scythopolim vsque progressi, & ipsam peruascerunt, & agros intra Car-
melum omnes inter se partiti sunt.

CAP. III.

*De Aristobulo, Antigono, Iuda Essæ, Alexandro, Theodoro
& Demetrio.*

Seditio
belli de-
iuncti.
Ioannes
Hyrcanus
optime
rebus per
annos 33.
admini-
stratus mo-
ritur.

Secundarum autem rerum Ioannis & filiorum eius inuidia seditio-
nem gentilium concitauit, multique aduersus eos collecti non quie-
scebant, donec aperto bello deuicti sunt, reliquum vero tempus Ioan-
nes cum fortunatissime viueret, & optime rebus per annos triginta &
tres administratis, & quinque filiis relictis moritur: vir plane beatissi-
mus, & qui nullam dedisset occasionem, cur eius causa de fortuna quis-
piam querere iur. Deniq; tria vel maxime præcipua solus habebat. nam
& gentis princeps, & Pontifex erat, & præterea propheta: cum quo
Deus ita colloquebatur, vt futurorum nihil penitus ignoraret, qui etiam
de duobus maioribus filiis suis, quod rerum domini permansuri
non essent, præiudicatq; prædixit. quorum vitæ quis fuerit exitus, nar-
rare non indignum videtur, quantumque à paterna felicitate diuerse-
rint. Patre namq; mortuo natus maior Aristobulus translato in regnum
principatus, diadema sibi primus imposuit: quadringentis & octingenta
vno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram deue-
nit seruitio quod apud Babylonios sustinuit liberatus. Fratrem vero &

se secundum Antigonum (namq; illum diligere videbatur) in honore pari producebat: alios autem victos custodię tradidit. Matremque itidem colligauit, ausam aliquid de potestate contendere. namque hanc rerum dominam Ioannes reliquerat. Eoq; crudelitatis processit, vt victam fame necaret. Horum autem facinorum poenas Antigoni fratris morte perfoluit, quem plurimū amabat, quemq; regni participem habebat. nam & hunc interimuit, adductus criminationib; per maleuolos regni compositis. Itaq; primo quidem Aristobulus dictis fidem non habebat, qui & fratrem magni penderet, & pleraq; lluore fingi arbitraretur. Sed cū Antigonus ex militia clarus rediisset, festis diebus, quos tabernaculis positis Deo celebrare mos patrius exigebat, euenit eodem tempore vt aduersa valetudo Aristobulum corripere. Antigonus vero circa festorum solenniorum finem armatis comitatus templum ad orandum quam maxime petiuit, plūq; in honorem fratris accēdit ornatus. Tumq; delatores nequissimi regem adeuntes, & armatorum pompam, & Antigoni arrogantiam priuata fortuna maiorem esse criminabantur, quodq; maxima ceterua stipatus, vt illum interficeret eo venisset: nec enim perpeti honorem solum ex regno habere, cui regnum ipsū liceat obtinere. His paulatim quamuis inuitus tamen credidit Aristobulus. ac ne vel suspicari quicquam videretur, prospiciens, & vt incerta praeueneret, suos quidem satellites in quendam subterraneum & tenebrosū locum transire iubet. Ipse autem iacebat in castello, Barianē, post autem Antonia cognominato: & vt inermi quidem parcerent, occiderent autem Antigonum, praecepit, si cum armis adiret. ne non & ipsi Antigono qui praeipperent misit, vt inermis veniret. ad hęc Regina satis callidum cum insidiatoribus consiliū capit. namque his qui ad eum missi fuerant persuadet, vt mandata quidem regis taceant, dicant vero Antigono, quod frater audisset, arma sibi cum pulcherrima in Galilza, ornatumq; bellicū fabricasse: quz ne singulatim inspiceret, morbo impeditum fuisse: nunc autem praeferim cum alio discessurus sit, libenter eum videret armatum. His auditis, Antigonus (ne quid enim mali suspicaretur, fratris suadebat affectus) cum armis velut ostentatum se veniens, properabat. Sed vbi ad obscurum transitum, qui Stratonis pyrgus vocabatur, accessit, à satellitibus interemptus est: certumque documentum praeiuit, omnē beneuolentiam, iusque naturae calumniis cedere, nullamque optimarum affectionū tantum valere, vt inuidia perpetuo possit obfistere. In hoc autem etiam Iudam quis non recte miretur? Essus erat genere, qui nunquam diuinando aberrauit, neque mentitus est. Is Antigono transunte per templum, mox vt eum vidit, ad notos qui aderant exclamauit (non paucos autem discipulos siue consultores habebat) Pape, nunc mihi pulchrum est mori, quando ante me veritas interiit, mearumq; praeidictionum aliquod mendacium deprehensum est. Viuit enim iste Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem neci eius apud Stratonis pyrgum fato fuerat destinatus. & ille quidem sexcentorum ab hinc stadiorum intervallo distat. Horz vero diei sunt quatuor: sed & vaticinationem tempus effugit. Hzelocurus senior, morbo vultu & mente sollicita secum multa reputabat: & paulo post interfectus Antigonus nunciatur, in loco subterraneo, qui eodem nomine quo maritima Caesarea, Stratonis pyrgus appellabatur: & hoc fuit quod varem fecellit. At vero Aristobulo confectum sceleris penitudine morbus ingrauescit: semperque facinoris cogitatione sollicitus, perturbato animo tabescebat, donec mororis acerbitate visceribus laceratis subito sanguinem vomeret. Hunc ergo vnus de seruulis eius ministerio destinatus foras efferens, prouidentia numinis

An. mū-
di 3861.
āte Chri-
nat. 109.
Ant. lib.
13. ca. 18.
Aristobu-
lus matrē
fame ne-
cas.
Aristobu-
lus fratris
Antigo-
num a-
mas.
Antigo-
nus apud
Aristobu-
lum falso
accusa-
tur.
Aristobu-
lus satel-
litibus de
Antigo-
no quid manda-
rit.
Regina
callidum
contra An-
tigonum
cōsiliū.
Antigo-
nus de
fratre ni-
hil mali
suspecta-
tur.
Antigo-
nus inter-
ficitur.
Iudas Pro-
pheta An-
tigoni ne-
com praedi-
cit.
Aristobu-
li mor-
bus.

An. mū-
di 3862.
an. Chri.
na. 102.
*Serum in
eo loco v-
bi Anti-
gan⁹ erat
occisus, in
sectore
cruore ef-
fundis.*
*Deum ne
saria fa-
cta nō la-
tent.*
*Ant. lib.
13. ca. 19.*
*Aristobu-
li mort.*
*Alexan-
drū Ari-
stobuli fra-
trem Re-
gina regē
constituit.*
*Alexan-
der videri
amittit.*
*Iudaorū
contra
Alexan-
dri se-
ditio.*
*Alexan-
der Ara-
bia &
Amathū
si castel-
lo bellum
infert ac
funditus
eruit.*
*Demetri⁹
Iudaei in
auxilium
venit.*

erravit: & vbi Antigonus erat occisus, super extantes adhuc cedis ma-
culas cruorem intersectoris effudit. Vlutu autem eorum qui id con-
spexerant, continuo sublato, tanquam puer de industria sanguinem il-
lic libasset, clamor ad aures Regis pervenit: causamque requirebat: &
cum ad eam prodire nullus auderet, ad rei sciendum magis ardebat, ad
extremum vero minitanti, vimque adhibenti, verum quod erat indica-
uerunt: atque ille cum lachrymis opplesset oculos, quantumque pote-
rat, ingemisset, huc dixit: Sperandum certe non erat, vt maximum Dei
lumen facta mea nefaria laterent. nam cito me vltix cognata & dis in-
stitia persequitur. Quam diu o corpus improbum fracti matrique da-
mnatam animam detinebis? quam diu paulatim illis libabo sangui-
nem meum? simul totum accipiant neque iam meorum viscerum in se-
ras fortuna derideat. His dictis ilico moritur, cum non plus anno re-
gnasset. Vxor vero fratrem eius vinculis dissolutis Regem constituit
Alexandrum, qui etate maior erat, & modestia praeclare videbatur. Sed
ille potestatem adeptus, fratrem quidem alterum regnum appetentem
occidit: alterum autem priuata vita contentum ablati rebus secum
habebat. Praelium etiam cum Ptolemeo cognomento Lathyo commit-
tit, qui oppidum Asochim ceperat, & multos quidem peremit hostium,
sed victoria in Ptolemei partes propensior fuit. Postea vero quam ipse
pulsus à matre Cleopatra discessit in Aegyptum, & Gadaram obsidione
capit Alexander, & castellum Amathuntis, omnium maximum quae
trans Iordanem sita erant, vbi preciosissima quaeque bonorum Theodori
filij Zenonis habebantur. At Theodorus repente superueniens, & pro-
prias res recipit, & sarcinas Regis aufert, Iudaeorumque fere decem mil-
lia interficit. Verum Alexander receptis post cladem viribus, aggressus
maritimas regiones Raphiam capit & Gazam, itemque Anthedonem,
quae postea à Rege Herode Agrippas nominata est. His autem seuitio
domitis, concitatur in eum festo die populus Iudaeorum. Non plerun-
que epulae seditiones accendunt. nec videbatur insidias posse compli-
mere, nisi conductitios haberet auxilio Pisidas & Cilicas: nam Syros
mercenarios respuebat, propter ingentem cum Iudaeorum gente dis-
cordiam. Casus autem supra octo millibus ex turba rebellium, Arabi-
bellum intulit. Ibiq; Galaatidis ac Moabitris subactis, tributoque his im-
posito, ad Amathunta regressus est. Cumque Theodorum metus eis se-
cundis successibus perculisset, castellum sine praesidio repetitum fundi-
tus eruit. mox autem congressus cum Oboda Rege Arabum, qui locum
fraudi opportunum in Galaadensi regione occupauerat, captus insidiis
totum amisit exercitum in vallem altissimam compulsum, atque obtri-
tum multitudine camelorum. Ipse vero elapsus in Hierosolymam, olim
sibi gentem infensam ad novarum rerum motus magnitudine cladis
accendit. Fit autem etiam tunc superior, crebrisque praeliis non minus
quinquaginta millibus Iudaeorum per sex annos interfecit: nequaquam
tamen victoris latabatur, quoniam regni sui vires consumeret. Vnde
armis omissis, sermone placido cum subiectis redire in gratiam cona-
batur. Illi autem inconstantiam eius morumque varietatem in tantum
oderant, vt percontanti, quoniam pacto eos sedare posset, dicerent, si
moreretur. nam vix etiam mortuo daturos veniam, qui tam multa sce-
lerate fecisset. simul etiam Demetrii auxilium, cui cognomen Aczio,
accerfuerunt. qui cum his maiorum praemiorum spe facile paruisset,
venissetque cum exercitu, miscetur auxiliis eius Iudaei circa Sichimam:
Vtrosque tamen Alexander mille quidem equitibus, sex autem peditum
mercenariorum millibus excepit, cum haberet ex Iudaeis quoque prope
ad decem nulla bene tibi cupiebat, aduersa autem partis essent equi-

18

20

30

40

50

rum tria millia, peditumq; millia quadraginta. Et prius quam venire-
 tur ad manus, intercedentibus nunciis & præconibus, reges transfugia-
 tentabant. Demetrius quidem Alexandri mercenarios, Alexander au-
 tem Iudæos qui Demetrium sequerentur, obtemperaturos sibi speran-
 tes. Sed cum neque Iudæi sacramenta, neq; fidem Græci contemneret,
 armis iam cominus decernebant. Superatq; prælio Demetrius, quam-
 vis Alexandri mercenarij multa & animose & fortiter gessissent. Euctus
 autem pugna præter spem cedit utriq; nam neq; hi qui Demetrium ac-
 ciuerant, in partibus victoris permanferunt: & immutata fortunæ mi-
 sericordia, sex Iudzorum millia se ad Alexandrum, qui in montes effu-
 gerat, contulerunt. Huius inclinationis momentum Demetrius ferre
 non potuit: sed Alexandrum iam quidem collectis viribus prælio suffi-
 ceretur, omnem vero gentem ad eum transire existimans, mox inde
 digressus est: non tamen reliqua multitudo ob abscessum auxiliorum
 similitates deposuit: bello autem assiduo tam diu cum Alexandro de-
 certabat, donec perisique interfectis cæteros in Bemefolim ciuitatem
 compulsi, eaq; subacta in Hierosolymam captiuos abduxit. Verum im-
 moderata fecit iracundia, vt crudelitas eius ad impietatem vsq; proce-
 deret. Otingentis enim captiuorum in media ciuitate crucifixis, mu-
 lieres earumq; filios in conspectu matrum necauit. atque hæc potans
 & cum suis concubinis recubans, prospicebat. Tātus autem populum
 terror inuasit, vt etiam diuersæ partis studiosi proxima nocte octo mil-
 lia hominum extra totam Iudæam profugerent: quorum exilij mors
 Alexandri finis fuit. Cum eiusmodi factis tandem ægreq; regni otium
 quæssisset, ab armis requieuit.

CAP. IIII.

*De bello Alexandri cum Antiocho & Arata, de quo Alexan-
 dra & Hyrcano.*

Rursus autem sit ei turbatum initium Antiochus, qui etiam Diony-
 sius dictus est, Demetrii quidē frater, sed eorum nouissimus qui Se-
 leucum generis autorem habebant. hunc enim timens qui Arabas pa-
 rato bello pulsarat, totum quidem super Antipatrida montibus pro-
 ximum, & inter Ioppes littora spacium, fossa altissima diremit. ante fos-
 sam vero murum ædificauit excelsum, turreseq; ligneas, vt faciles aditus
 obstrueret, fabricauit: nec tamē Antiochum arcere voluit. Exultis enim
 turribus fossisque repletis, cum suis copiis transgressus est. Vindictaq;
 posthabita, qua deberet eum a quo prohibitus est vlcersi, protinus con-
 tendit in Arabas. Horum autem Rex in loca suæ nationi commodiora
 cedens, mox ad pugnam cum equitatu reuerfus (habebat autem nume-
 rum decem milia) imparatus ex improuiso Antiochi milites inuadit.
 valido autem prælio commisso, quamdiu quidē supererat Antiochus,
 durabat eius exercitus, quamuis eum passim Arabes trucidarent. Vbi
 vero procubuit (succurrendo enim victis semper in periculis aderat)
 omnes terga dederunt: maximaq; pars eorum cum in acie, tum in fuga
 absuntitur. Reliquos autem in vicum Cana delapsos, alimentorum pe-
 nuria perire contigit, præter admodum paucos. Hinc Damasceni Pto-
 lemæo Minnæ filio infensū Aratam sibi sociant: Syriaque cæles regem
 constituunt. qui bello illato Iudææ, postquam pugna vicit Alexandrum,
 pactione discessit. Alexander autem Pella capta Gerasam petiit rut-
 lus opum Theodori audius: tripliciq; ambitu circūdatis defensoribus,
 locum expugnauit. Necnon & Gaulanen & Seleuciam, & eam quæ An-
 tiochi Pharanx dicitur, sub iugum mittit. Ad hæc autem capto Gamala

An. mē-
 di 3862.
 Ante
 Christi
 na. 102.
 Ant. lib.
 13. ca. 20.
 Demetri
 & Alex-
 andri pu-
 gna.
 Iudæi a
 Demetrio
 victore de-
 ficiunt.
 Iracundia
 & crude-
 litas A-
 lexandri
 immode-
 rata.
 Alexan-
 der ab ar-
 mi re-
 quiescit.

Antio-
 chi Alex-
 ander ti-
 met.
 Rex Ara-
 biæ An-
 tiochi mi-
 lites ex
 improu-
 iso inuadit.
 Alexan-
 dri copias
 Arabum
 rex in fu-
 gam ver-
 tit.
 Damasco-
 ni & A-
 ratæ con-
 tra Alex-
 andrum.

An. mñ
di 5862.

Ante
Christū
na. 102.

Alexan-
der febrī
laborat.

Ant. lib.
13. ca. 22.

Alexan-
dra Alex
andri con
iunx prin
cipatum
obtinēt.

Hyrcanus
primum
Pontifex

post ad re
giam di-
gnitatem
euehitur.

Pharisai
Alexan-
dra Regi-
na seruifi-
niant.

Alexan-
dra Pha-
risen ul-
tro paret.

Pharisco-
rum inui-
dia multi
boni truci-
datis.

Aristobu-
li apud
matrem
deprecā-
tio.

Aristobu-
lus seipsū
regem de-
clarat.

Alexan-
dra coniu-
gem Ari-
stobuli cō-
iunxit ear-
um inuolu-
dit.

castello validissimo, eiusque præfecto Demetrio multis criminibus in-
uoluto, in Iudæam regressus, expleto in militia triennio: Ierusque à
gentilibus ob res prospere gestas excipitur. Belli autem requiem secu-
tum est morbi principium. Et quoniam quartano febrium recursum fa-
tigabatur, depulsum in valetudinem credens, si rursus animum nego-
ciis occupasset, intempestius militiæ sese dedit: & ultra vires corpus la-
boribus vexans, inter ipsos tumultus trigesimo & septimo regni anno
moriatur: idque Alexandræ coniugi suæ reliquit: Iudæos eius vel maxi-
me dicto obediētes fore non dubitans: quod longe ab eius crudelita-
te discrepans, & iniquitati resistens, beneuolentiam sibi populi com-
parasset. Neque spes cum fefellit. Namque opinione pietatis obtinuit
muliercula principatum. Quippe quæ morem gentis patrium probe-
norat, & qui sacras leges temerassent ab initio detestabatur. Cum au-
tem duos filios Alexandro genitos haberet, nata quidem maximum
Hyrcanum, & propter ætatem declarat Pontificem, & quod propterea
segnior esset quam ut potestate regia molestus cuiquam videretur, Re-
gem constituit: minorem autem Aristobulum, priuatum viuere maluit,
quod seruientioris esset ingenij. Iungit autem se ei, idem mulieris do-
minationi quædam Iudæorum factio, Pharisæi: qui præter alios piete-
tem colere putarentur, & peritius leges interpretari: ob eamque cau-
sam magis eos suspiciebat Alexandra diuinæ religioni superstitiose de-
seruiens. Illi autem paulatim forminx simplicii insinuati, quosuis pro
sua libidine summuendo, deponendo, itemque vinciendo, ac soluendo,
iam procuratores habebantur: prorsus ut ipsi quidem regis com-
modis fruerentur, expensas vero ac difficultates Alexandra perferret.
Sed eadem mire callebatres administrare maiores: itaque augendis co-
piis semper intenta, duplicem conbauit exercitum: neque pausa mer-
cenaria parauit auxilia, quibus non modo statum suæ gentis roborauit
sed etiam metuendam se reddidit externæ potentiz. Imperabat autem
aliis, verum Pharisæis ipsa vitro parebat. Denique Diogenem quen-
dam insignem virum, qui Alexandro fuerat amicissimus, interficiunt.
eius factum consilio criminati, ut octingenti (quos supra memorauimus)
Regis iussu tollerentur in crucem, nihilominus autem Alexandræ sua
debant, ut & alios, quibus autoribus Alexander in eos fuisset conci-
tatus occideret. Cumque his nimia superstitione nihil abnuendum
putaret, quos sibi libuisset ea specie trucidabant, donec optimus quil-
que periclitantium ad Aristobulum confugeret, atque ille matris pe-
suasit, ut his propter dignitatem parceret, ciuitate autem pelleret quo-
nocentes existimaret. Igitur illi quidem data sibi copia per regionem
dispersi sunt. Alexandra vero in Damascum misso exercitu: quoniam
Ptolemæus sine intermissione ciuitatem premebat, illam quidem nulla
re memorabili gesta cepit, Regem autem Armeniorum Tigranem, qui
admoto Ptolemaidi milite, Cleopatram circumsedebatur, pacationibus
denique sollicitat. Sed illum domesticarum turbarum metus, ingresso
in Armeniam Lucullo, iamdudum inde retraxerat. Inter hæc Alexan-
dra morbo laborante, minor eius filius Aristobulus, cum famulis suis
quos multos habebat, omnesque pro ætatis fauore fidissimos, vniuersa
castella obtinuit: & pecunia quam ibi reperit conductis auxiliis regem
se declarauit. Ob hæc miserata querelas Hyrcani mater, coniugem Ari-
stobuli cum filiis includit apud castellum quod à septentrione sano ad-
iacens, Baris antea vocabatur ut diximus, postea vero Antonia cogno-
minata est, imperante Antonio, quem admodum de Augusti & Agrippæ
nomine Sebathe & Agrippias aliz ciuitates appellatz sunt. Ante ta-
men Alexandra moritur, quam in Aristobulū fratris eius Hyrcani con-

tumelias vindicaret: quem delicti regno curauerat, quod ipsa nouem annos administravit. Et hæres quidem omnium fit Hyrcanus, cui regnum etiam vna commiserat. Verum Aristobulus viribus atque auctoritate præstabat. Habito autem inter eos circa Hierichunta de rerum summa consilio, plerique Hyrcano relicto transeunt ad Aristobulum. Hyrcanus autem cum reliquis fuga peruenit in castellum Antoniam: ibique salutis obsides nactus (erat enim ibi in custodia, ut præmissimus, coniunctus Aristobuli cum filiis) prius quam grauius aliquid accideret, ea lege in concordiam rediit, ut regnum quidem Aristobulus haberet, ipse vero cederet, quasi frater Regis aliis honoribus contentus. Hoc modo in fano reconciliari, cum in conspectu circumstantis populi benignissime alter alterum complexus esset, domus permurant: & Aristobulus quidem discedit in Regiam, Hyrcanus autem in Aristobuli domum.

CAP. V.

De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione Hierosolyma.

Metus vero & alios eius inimicos præter spem dominantis occupat, & maxime Antipatrum iam dudum Aristobulo inuictum. Erat autem genere Idumæus, & nobilitate ac opibus gentis suæ princeps. Is igitur & Hyrcanum ut ad Aretam Regem Arabiz confugeret cunctique auxilio regnum peteret, hortabatur, & ipsi Aretæ ut Hyrcanum susciperet atque in regnum deduceret suadebat, multum obstrictus Aristobuli moribus, multisque Hyrcanum laudibus prædicans. simulque admonere quod eum deceret regno clarissimo præsidem, iniquitate oppressis manum porrigere: Hyrcanum autem iniuriam pati, qui principatu iure successionis sibi debito excidisset. Sic instructis & præparatis ambo, nocte cum Hyrcano ex ciuitate profugit: citatoque, cursum in oppidum quod Petra dicitur, saluus euasit: ea est Arabiz regia. Ibi postquam Hyrcanum in manus Regis Aretæ tradidit, multis dictis multisque muneribus ut auxilium præberet, quo in regnum deduceretur, affecit. Erant autem pedum equitumque millia quinquaginta, quibus nequaquam restiuit Aristobulus: sed primo impetu superatus, in Hierosolyma fugere cogitur, atque omnino captus esset, nisi dux Romanorum Scaurus aduersis horum temporibus imminens soluisset obsidionem. namque is ex Armenia quidem in Syriam missus erat à Pompeio Magno quicum Figriane bellum gerebat. Sed ubi Damascum venit, recens à Metello & Lollio captam reperit: his inde submotis, cognitoque in Iudæa quid ageretur, illuc velut ad questum cucurrit. Denique mox ut fines ingressus est, Iudæorum legati ad eum veniunt à fratribus, utrique ut sibi potius adiumento essent orantibus. Sed trecentis talentis, quæ Aristobulus ei miserat, iustitia possibilia est. Tot enim acceptis Scaurus ad Hyrcanum & Arabes legatos mittit, Romanorum eis & Pompeii nomen intrentans, nisi ab obsidione desisterent. Itaque & Areta ex Iudæa in Philadelphiam recedit metu perculsus, & Scaurus Damascum redit. Aristobulus autem quod captus non esset, satis sibi esse non credidit: sed omnibus quas haberet copias collectis, persequeretur hostes: & circa locum quem Papyrona vocant prælio commissio, supra sex eorum milia cecidit: in quibus erat & Cephalon frater Antipatri. Hyrcanus vero & Antipater Arabum priuati auxilio, spem in aduersarios transfulerunt, & cum Pompeius Syriam ingressus Damascum peruenisset, ad ipsum confugiant. multisque muneribus ei datis, eadem illa quibus a pud Aretam vti fuerant allegantes, magnopere precabantur ut Aristobulum

An. m. di 3873. ate Chri. nat. 95.

Alexandra moritur, & Hyrcanum regni successore constituit.

Ant. lib. 14. ca. 1.

Frater ob regnum decortantes, in concordiam redeunt.

Ant. lib. 14. ca. 2. 3. 4.

Hyrcanum Antipater ut Areta Regi Arabia auxilio regnum repelleret, hortatur.

Antipater nocte cum Hyrcano profugit.

Areta Hyrcano 50000 militum tradit.

Scaurus Romanorum dux. Scaurus Hyrcanum & Arabum regem excedere iubet.

Hyrcanum & Antipater Pompeium implorant.

An. mē-
di 3899.
Ante
Christū
nat. 65.
Ant. lib.
14. c. 6. 7.
Pompeius
Aristobu-
lū petiit.
Aristobu-
lum Pom-
peius de-
scendere
prouocaz.
Aristobu-
lus ad Pō-
peium de-
scendit.

Aristobu-
lus bello
congradi
cum Pom-
peio cogi-
tat.
* Hed. I.
dumae.
An. mē-
di 3909.
Ante
Christū
na. 61.
Pompeius
Hieroso-
lyma ob-
sidet.
Aristobu-
lus Pom-
peio sup-
plex ac-
currit.
Ant. lib.
14. c. 7. 8.
Pompeius
urbē qua
ex parte
faciliore
esset, ac-
cep-
sus, explo-
rat.

buli violentia damnata, regno Hyrcanum restitueret, cui tam ztate quam moribus deberetur. sed nec Aristobulus sibi defuit, corruptione Scauri fretus. Venerat autem quantum potuit ornatus cultu regio: deinde offensus obsequiis, neque ferendum existmans abiectus quam Regem deceret utilitate seruire, a Diospoli digrediebatur. Ob hoc iratus Pompeius, etiam Hyrcano eiusque sociis hoc precantibus, Aristobulum petiit, & Romano simul exercitu & Syrorum instructis auxiliis. Cum vero Peilam & Seythopolim prætergressus Coreas venisset, unde Iudæorum fines incipiant per mediterranea loca subeuntibus: con-
guito Aristobulum in Alexandrium confugisse (castellum est magnifice structum, in monte præcelso situm) mittit per quos eum iuberet inde descendere. Ille autem decreuerat, quia pro imperio vocaretur, periclitari potius quam parere. sed populum videbat horrere: & amici monebant ut Romanam vim cogitaret, quam sustinere non posset. Itaque horum consiliis obediens, descendit ad Pompeium: quodque iuste regnaret multis pro se dictis, in castellum rediit. & cum iterum descendisset prouocatus à fratre, ac de suo iure cum eo disceptasset, denuo regreditur non prohibente Pompeio. Erat autem inter spem timoremque medius, & veniebat quidem velut exoraturus Pompeium, ut sibi cuncta permitteret, ad montem vero reuertebatur, ne quid regis dignitati derogare videretur. quia tamen castellis eum Pompeio cedere placebat, hiique præpositos monere literis ut decederent, quibus præceperat ut non nisi manu sua scriptis epistolis obtemperarent: iussa quidem facit: sed in Hierosolymam cum indignatione discessit: belloque iam congradi cum Pompeio cogitabat. Ille autem, nec enim tempus apparatus dandum putauit, statim eum insequitur. multum quippe alacritati eius addiderat, circa Hierichuntum Bithridatis mors nuntiata. Vbi pinguiissima * Iudææ regio & palmarum plurimum ac balsamum nutrit: cuius inciso lapidibus acutis robore stillantem lacrymam ex vulneribus colligunt. Cumque illic pernoctasset, mane in Hierosolymam properabat. Itaque hoc eius impetu perterritus Aristobulus, supplex occurrit, pecuniamque pollicitur, quodque semetipsum ei cum ciuitate permitteret, Pompeium mitigat suauem. Nec tam quicquam eorum quæ promissit, effectum est, Gabinium qui ad suscipiendam pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem Aristobuli socii receperunt. His commotus Pompeius, Aristobulum in custodiam collocat: ad ciuitatem vero profectus, explorabat qua ex parte faciliore esset accessus. nam & murorum eius firmitatem oppugnari posse facile non videbat: vallemque pro moribus horribilem, finumque illic cernebat proximum, adeo tutissima munitione circumdatum, ut etiam si ciuitas caperetur, secundum esset hostibus in eo refugium. Hoc autem diu quid faceret hæsitante, seditio intra ciuitatem orta est: Aristobuli quidem sociis bellum geri potius Regemque liberari dignum esse censentibus: qui vero cum Hyrcano sentirent, Pompeio portas aperiri. Metus autem hos plures faciebat, Romanorum constantiam reputantes. Denique victa pars Aristobuli concessit in templum: & ponte quia eo ciuitati iungebatur abscessit, ut ad vltimum usque resisteret, instruebatur. Cum autem alij Romanos recepissent in ciuitatem, hisque domum Regiam tradidissent, ad hæc obtinenda Pompeius vnum è ducibus suis, Pilonem cum milicibus intromittit. ilque præfidiis in ciuitate dispositis, quia nemini eorum, qui in templum confugerant pacem persuadere poterat, omnia quæ circum erant oppugnationi parabat: Hyrcano eiusque amicis ad consilia conferenda, & ad efficienda quæ iuberet alacriter animatis. Ipse vero ad partes se-

ptentionales fossamque vallemque replebat omni genere materiz per
 milites comportato, cum per se opus esset difficillimum propter im-
 mensam altitudinem, & præterea Iudæi modis omnibus desuper ob-
 sisterent, mansissentque labor imperfectus, nisi Pompeius obseruatis die-
 bus septimis, quibus Iudæos religio ab omni opere manus abstinere
 compellit, per eos aggerem cumulare præcepisset, in hibitis à prælio mi-
 litibus. Pro solo enim corpore Iudæis etiam per Sabbata pugnare licet.
 Igitur iam valle repleta, & impositis aggeri turribus, admotisque ma-
 chinis Tyro allatis, mœnia tentabant. Desuper obstantes lapidibus re-
 pellebantur, cum diu turres obsidentium magnitudine simul & pul-
 chritudine præstantes, vim repugnantium sustinerent. Verum tamen
 Romanis tunc plurimum defatigatis, Pompeius Iudæorum tolerantiam
 & in aliis admiratus est: & præcipue, quod nihil ceremoniarum inter
 media tela versantes intermiserunt. sed velut in alta pace ciuitas ageret,
 quotidie sacrificia & victimas, omnemque Dei cultum diligentissime
 celebrabant, nec vel in ipso excidio cum ad aram in dies singulos truci-
 darentur, legitimis religionis suæ muneribus abstinerunt. Mense igitur
 obsidionis tertio vix vna turre deicta, in fanum irruptum est. Pri-
 mus autem murum transcendere ausus est Syllæ filius Faustus Cornel-
 lius, & post eum centuriones duo Furius & Fabius cum suis cohorti-
 bus. & circumsepto vndique fano, alios alio confugientes, vel etiam
 paulisper repugnantes interficiunt. Vbi plurimi Sacerdotum quanquā
 hostes strictis gladiis irruentes videbant, intrepidi tamen in peragendis
 rebus diuini perieuerabant: & in ipso libandi templumque adolendi
 ministerio mactabantur, saluti quoque præstantes religionis obsequiū.
 Multos autem sui gentiles aduersæ partis studiosi trucidabant, plurimi
 sese in rupes præcipitabant. nonnulli furibundi cunctis quæ circa mu-
 rum erant in desperatione succensis, pariter conflagrabant. Itaque Iu-
 dæorum quidem millia duodecim occubuerunt. Romanorum vero
 perpauci: sed plures saueiati sunt. Nihil autē grauius in illa clade Iudæo-
 rum genti visum est, quam sanctum illud arcuum, neque cuiquam
 prius visum alienis esse detectum. Denique Pompeius vna cum suis co-
 mitibus in templum ingressus, vbi neminem præter pontificem adesse
 fas erat, quæ intus erant candelabra cum lychnis & mensis, in quibus
 libare atque adolere mortis est, & vascula ex auro cuncta spectauit, con-
 gestamque pigmentorum molem, sacræque pecuniz ad duo millia ta-
 lentorum. Nec tamen vel hæc vel aliud quicquam de sacrosanctis opi-
 bus siue instrumētis attigit: sed postero die post excidium purgate tem-
 plum ædituos iussit, & solennia sacra celebrare. Ipse autem Hyrcanum
 Pontificem declarauit: quod se & in aliis rebus alacré obsidionis tem-
 pore præbuisse, promptamque ad bellum agrestium multitudinem ab
 Aristobulo renouasset: per quæ sicut Imperatorem bonum decuit, be-
 neuolentia potius quam timore plebem sibi conciliauit. Inter captiuos
 etiam comprehensus Aristobulus focer idemque patruus tenebatur, &
 illos quidem qui maxime belli causa fuissent, securi percussit. Fanctum
 vero, & qui vna fortiter operam nauauerant prælatis præmiis donat &
 Hierosolymis tributum indicit. ablatas autem genti etiam quas in Coe-
 lesyria ceperant ciuitates, Romano qui tunc erat præfidi parere iussit:
 propterea tantum finibus circumclusit. Instaurauit autem in gratiam
 cuiusdam ex libertis suis Demetrii Gadarensis, etiam Gadaram, quam
 Iudæi subuerterant. Mediterraneas præterea ciuitates ab eorum imperio
 liberauit, quas præuenti non exciderant, Hippon & Scythopolim &
 Pellam & Samariam & Marisam: itemque Azotum & Iamnam & Are-
 thusam: necnon & maritimas, Gazam & Ioppen & Doram, & quæ pri-

An. mū.
 di 3901.
 Ante
 Christ.
 na. 61.

Seditio in
 urbe inter
 Aristobu-
 li & Hyrcani so-
 cios.

Pompeius
 in urbe
 regia domus
 traditur.

Pompeius
 fossamque
 vallemque
 replet.

Pompeius
 aggeri tur-
 res im-
 ponit.

Iudæi in-
 ter media
 tela ver-
 santes ni-
 hil ceremo-
 niarum in-
 termis-
 tunt.

Iudæorum
 12000 in
 templo oc-
 cubant.

Pompeius
 vna cum
 suis comi-
 tib. Sanctum fan-
 ctum fan-
 ctum in-
 greditur.

Pompeius
 continen-
 tia.

Hyrcanus
 Pontifex
 declara-
 tur.

Pompeius
 multas ci-
 uitates in
 dæi adi-
 mit.

An. mū
di 3904.
Ante
Christ.
na. 60.
*Aristobu-
lus cū fa-
milia Ro-
manū vo-
catus.*

dem Stratonis Pyrgus vocabatur, post autem ab Herode Rege clarissi-
mis ædificiis transformata, Cæsarea nominata est: easque omnes indi-
genis ciuibus redditas provinciarum Syriæ coniunxit. Huius autem & Iu-
dææ, cunctarumque administratione ad Ægypti usque fines & flumen
Euphratem cum duabus legionibus Scauro permessa, Romam ipse per
Ciliciam properavit, captivum ducens Aristobulum cum familia. Erant
autem filiorum duæ totidemque filii: quorum unus Alexander ex itinere
fugit: minor autem Antigonus cum sororibus Romam ventus est.

CAP. VI.

De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.

*Ant. lib.
14. ca. 9.
Arabi
Scaurore
concilia-
tur.
Ant. lib.
14. c. 10.
Alexan.
10000.
peditū, &
1500. e-
quitū con-
tra Hyrcanum
congregat.
Antipa-
ter cū co-
piis Alexan-
dri obvi-
am pro-
cedit.
Alexan-
der sex
millia mi-
litum a-
mittit.
M. Anto-
nius Dux.
Quæ ur-
bes Iudæi
repperunt
inhabita-
das.
Ant. lib.
14. ca. 11.
Gabinii
mater Alexan-
dri
beneficiū
petere stu-
det.*

Interea Scaurus in Arabiam ingressus, ad Petram quidem regionum
asperitate prohibebatur accedere: quæ autem circum erant, omnia
vastabat, multis & in hoc malis affligus. nam exercitum fames preme-
bat: cui tamen Hyrcanus per Antipatrum victui necessaria suppedita-
bat. quem velut Aretæ familiarem etiam Scaurus ad eum legavit, ut
bellum pacatione deponeret. Itaque persuasum est Arabi, ut CCC. ta-
lenta daret: atque ita Scaurus ex Arabia transiit exercitum. Alexan-
der autem Aristobuli filius, qui Pompeium fugerat, magna manu me-
dio tempore congregata, Hyrcano gravis imminerebat, Iudæamque de-
populabatur. quem quidem mature debellare posse credebat: quoniam
disturbatum quoque à Pompeio murum Hierosolymis renouatum esse
confidebat, nisi Gabinus in Syriam missus, qui Scauro successerat, quum
in aliis fortem se præbuisset, tum etiam in Alexandrum movisset exer-
citum. huius autem ille impetum veritus, ampliorem militum ma-
num congregabat: donec facta sunt decem millia peditū, & mille quin-
genti equites: locaque opportuna muris, hoc est Alexandrium & Hyrcan-
ium, & Machærunta non longe ab Arabiæ montibus, muniebat.
Igitur Gabinus cum partē copiarum, præmissis M. Antonio, ipse cum
toto exercitu sequebatur. Lecti autem Antipatris comites, aliaque Iu-
dæorum multitudo, quorum Malichus & Pitholaus principes erant:
iunctis cum M. Antonio viribus suis, Alexandro obviam processerunt:
neque ita multo post aderat cum suis copiis Gabinus. Alexander au-
tem quod tum in unum confertam hostium multitudinem sustinere
non poterat, abcessit. Cumque Hierosolymis appropinquasset coactus
prælio decerravit: amissisque sex millibus, quorum tria vix capta sunt,
tria vero prostrata, cum reliquis effugit. Gabinus autem ubi Alexan-
drium castrum venit, quia multos deseruisse castra cognovit, promissa
delictorum venia conabatur eos ante prælium sibi coniungere. Cum
autem illi nihil mediocre cogitarent, plerisque interfectis reliquos in
castrum coneludit. In hoc prælio dux M. Antonius multa præclare
gessit: & quamvis semper & ubique vir fortis apparuisset; tamen tunc
etiam suum vicit exemplum. Gabinus autem relictis qui castrum ex-
pugnarent, ipse civitates adire, & intactas quidem confirmare, subver-
sas autem erigere curabat. Denique iussu eius & Scythopolis habita-
ricæpit, & Samaria, & Anthedon, & Apollonia, & Iamnia, & Raphia, &
Marisa, & Dora, & Gadara, & Azorus, alique multæ, lætis ciuibus at-
que incolis ad eas concurrentibus. His autem recte dispositis regressus
Alexandrium, vehementius urbebat obsidium. Qua reterritus Alexan-
der, omnibus desperatis legatos ad eum misit, & ignotici delictis
orans, & quæ sibi parerent castella Machærunta & Hyrcanium tradere
non dubitans: quin etiam Alexandrium eiusdem potestati permisit.
Quæ quidem Gabinus omnia consilio matris Alexandri funditus

eruit, ne rursus belli alterius receptaculum fierent. Aderat autem, quod
suis Gabinium palparet obsequiis, viro suo ceterisque captiuis metu-
ens, qui Romam fuerant abducti. Post hoc ergo Gabinius Hyrcano
Hierosolymam deducto, eique sani cura mandata, ceteris reipublice
partibus optimatos praefecit. Omnemque Iudaeorum gentem in con-
uentus quinque diuisit: vno Hierosolymis, altero Doris, itemque ter-
tio, ut apud Amathunta respondeat, destinatis: quarto Hierico, & quin-
to Sephoris Galilae civitas attributa est. Singulari autem vnus domi-
natione Iudaei liberati, libenter ab optimatibus regebantur. Verumta-
men non multo post euenit, ut turbarum his fieret initium elapsus Ro-
mo Aristobulus: qui magna iterum Iudaeorum manu conflata partim
cupida mutationis, partim quibus olim dilectus erat, primum occupa-
t Alexandrium: idque recingere muro tentabat. Deinde cognito
quod Gabinus Sisennam & Antonium & Seruilium duces contra se cum
exercitu misit, in Macharunta concedit: vulgique imbellis onere depo-
sito, solos armatos prope ad octo millia militum secum duxit: inter
quos & Pitholaus erat secundarum partium rector cum mille viris ex Hiero-
solymis profugus. Romani autem sequebantur, habitoque confli-
ctu, aliquandiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando perseuerabat,
donec vi Romanorum subacti, caesa sunt virorum VM. prope vero ad
duo millia in quendam tumulum confugerunt. ceterique mille cum
Aristobulo, perrupta Romanorum acie, in Macharunta coacti sunt. Vbi
Rex cum in ruinis prima vespera terendisset, sperabat quidem aliam se
manum per inducias belli posse contrahere, castellumque bene muni-
re. Impetum autem Romanorum supra quam poterat, per biduum re-
moratus, postremo capitur: & cum Antigono filio qui Romae secum fu-
erat victus, ad Gabinium atque inde Romam perductus est. Sed illum
quidem senatus carceri inclusit. filios autem eius in Iudaeam transmi-
sit, quia Gabinus scripserat: per epistolas, id pro traditione castellorum
coniugi Aristobuli spondidisse. Parato autem Gabinio bellum Parthis
inferre, Ptolemaus impedimento fuit. Qui reuersus ab Euphrate, pe-
tebat Aegyptum, Hyrcano & Antipatro amicis vsus ad omnia quae mi-
litaris necessitas exigebat. nam & pecuniis & armis cum & frumeto An-
tipater & auxiliis adiunxit. Et Iudaeis in ea parte vias quae Pelusium du-
cerent obseruantibus, transmittere Gabinium persuasit: alia vero Sy-
ria discessu Gabinii commota, & Iudaeos iterum Alexander Aristobuli
filius ad defectionem reduxit: & maxima multitudine constata, Ro-
manos omnes qui per eam terram degerent obtruncare decreuerat.
Quam rem Gabinus metuens (iam enim ex Aegypto redierat) hoc tu-
multu instante, nonnullis dissidentium praenitso Antipatro concordiam
persuasit. Cum Alexandro autem millia triginta remanserant, & ille
ad bellum promptus erat. Itaque ad pugnam egreditur. Occurrunt au-
tem Iudaei, & circa montem Itaburium congressi, decem millia sternun-
tur: ceteram vero multitudinem fuga dispersit. Et Gabinus ad Hiero-
solymam reuersus (id enim Antipater voluit) rempublicam eius co-
posuit: deinde hic profectus, Nabathos pugna superat, & Mithrida-
tem & Orsaneum a Parthis per fugam clam dimittit: eosque militibus aufu-
gisse dixit. Interea Crassus ei successor datus Syriam suscepit. Is in Par-
thica militis sumptum, & omne aliud aurum templi quod Hierosoly-
mis erat, abstulit, & a quibus Pompeius temperauerat, duo millia tale-
torum. Euphratem vero transgressus & ipse perit & exercitus eius: de
quibus non est huius temporis commemorare. Post Crassum autem Par-
thos in Syriam properantes irruere Cassius inhibuit, receptus in pro-
vinciam. Eius autem fauore quaesito, in Iudaeam festinabat: captisque

An. mū-
di 3904.
an. Chr.
nat. 60.
*Iudaeorū
Reipubl.
mutatio.*
Ant. lib.
14. c. 12.
*Aristobu-
lus iterū
urbis co-
stitas.*

*Aristob.
cum Ro-
manis di-
micat.*
*Romani
Aristobu-
lum cum
filio Ro-
mam per-
ducunt.*

*Alexan-
der ad de-
fectionem
Iudaeos ite-
rum redu-
cit.*

*Iudaei ab
Romanis
victi.*
*Gabinus
Nabathas
et pugna
superat.*

Ant. lib.
14. ca. 13.
*Marcus
Crassus re-
liquum
templi au-
fert.*

Cassius
ad tria
millia Iu-
deorum in-
cruciatum
esset.
Antipa-
ter eorum
et filii ex
Arabia
venisse.

An. mū.
di 1917.
an. Chr.
na. 47.
Ant. lib.
14. ca. 14.
Aristobu-
lus capti-
vum Cas-
sar vincen-
tis soluit.
Aristobu-
lus cum fi-
lio perem-
ptus.
Ant. lib.
14. ca. 15.
Ptolema-
i filius a pa-
tre occidi-
tur.
Ant. lib.
14. ca. 16.

Mithrida-
tes Anti-
patri ope
potitur.

Mithrida-
tes de A-
gyptiis vi-
ctoria.

Tarichzis, prope ad tria millia Iudeorum abducit in servitium. Occidit autem etiam Pithoianum, sediciosos Aristobuli colligentem, cuius necis suavor erat Antipater. Huic autem nupta fuit ex Arabia nobilis femina nomine Cypris; unde filios quatuor, Phaselum, & Regem Herodem, & Iosephum, & Pheroram, & Salomen filiam habebat. Cum autem omnium, qui ubique potentes essent, amicitiam hospitris familiaritateque conquireret, precipue Regem Arabum per affinitatem sibi sociavit: eiusque fidei commendans filios suos ad eum misit: quoniam bellum cum Aristobulo gerendum susceperat. Cassius autem compulso ad otium per conditiones Alexandro, ad Euphratem reversus est, Parthos transitu prohibiturus, de quibus alio loco referemus.

CAP. VII.

De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Mithridatem.

Cæsar autem post senatus & Pompeii fugam trans mare Ionium, rebus omnibus Romæ; potius, solum vinculis Aristobulum cum duabus cohortibus velociter ad Syriam misit, & hanc facillime & cuncta Iudeæ proxima per illum subici posse ratus. Verum & spem Cæsaris & Aristobuli alacritatem prævenit invidia: Nam veneno peremptus à Pompeii studiosis, aliquot diu etiam sepultura in patrio solo carebat; corpusque mortui servabatur melle conditum, donec ab Antonio Iudeis missum est in monumentis regalibus sepeliendum. Occiditur autem Alexander quoque filius eius, à Scipione securi percussus Antiochiz, secundum Pompeii literas, accusatione eius pro tribunali prius habita super his quæ in Romanos admiserat. Ptolemæus autem Minæzi filius, qui Chalcidem sub Libano tenebat, captis eius fratribus, filium suum Philippionem, qui eos arcesceret, mittit Ascalonem: atque ille abstractum ab Aristobuli coniuge Antigone, eiusque sorores adducit ad patrem. Amore autem captus, minorem earum coniugio suo copulat, ob eamque postea causam à patre occiditur. Accipit enim Ptolemæus in matrimonium Alexandram perempto filio: huiusque affinitatis gratia fratres eius propensior cura tuebatur. Antipater autem Pompeio mortuo in clientelam Cæsaris se contulit, & quia Mithridates Pergamenus ab accessu Pelusii prohibitus, eum exercitu quem ducebat in Ægyptum apud Ascalonem morabatur, non solum Arabas, quamvis hospes esset, auxilium ferre persuasit, verum & ipse armata Iudeorum tria circiter millia secum movit. Excitavit autem præsidio Syriæ quoque potentes, & incolam Libani Ptolemæum, & Iamblichum, & Ptolemæum alterum, quorum gratia civitates illius regionis alacri animo bellum pariter incoarunt. Iamque frater Mithridates auctis propter Antipatrum copiis, Pelusium proficiscitur, & quia transire vetaretur, civitatē obsidebat: Antipater vero in hac oppugnatione clarius enituit. Ægypti enim ex parte sua muro, primus in civitatem cum suis, insiliit. & Pelusium quidem captum est, ulterius autem eos progredi non sinebant Iudei Ægyptii, terrarum incolæ, quæ appellantur Oniæ. Quibus tamen Antipater non modo ne obstitarent, verum etiam ut victui necessaria præberent militi persuasit. Unde factum est, ut nec Memphis ad manus venirent, vitroque se intraderent Mithridati, atque ille Delta iam per agrato pugnam cum cæteris commisit Ægyptiis, in loco cui nomen est Iudeorum castra: eumque in acie omni dextro cornu liberauit Antipater, circumgressus fluminis ripam. Laevum enim cornu contra se positum superabat. Facto autem in eos impetu, qui Mithridatem persequerentur, multos occidit: tamque diu reliquos fugientes agebat, donec etiam

castris eorum potitus est, octoginta tantum de suorum numero amissis. Odingentos autē fere Mithridates cum fugeret perdidit. Præter spem vero seruatus ex prælio, vacuus inuidia, testis rerum ab Antipatro gestarum fuit apud Cæsarem. Vnde ille tunc quidem Antipatrum spe & laudibus incitatum ad subeunda pro se pericula reddidit promptiorē. In quibus omnibus bellator audacissimus comprobatus est, multaque perpeſſus vulnera, toto corpore gerebat signa virtutis. Post autem quando rebus in Ægypto compositis ad Syriam rediit, & Romana cum ciuitate simul & immunitate donauit: aliisque rebus honorando amplexumque tractando, dignum æmulatione reddidit: eiusdemque gratia etiam pontificatum confirmauit Hyrcano.

CAP. VIII.

De accusatione Antipatri apud Cæsarem de Pontificatu Hyrcani & Herode bellum mouente.

Eodem vero tempore Antigonus quoque Aristobuli filius cum venisset ad Cæsarem, maioris præter opinionem felicitatis causam præbuit Antipatro. Nam qui de patris morte queri debet, propter inimitias Pompeii veneno, quantum putabatur, perempti, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionem, nullumque inuidiæ dolum admiscere missetis, ultra hæc Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, veluti se patrio loco cum fratribus iniquissime pellerent, multisque gentem iniuria afficerent, dummodo latiantur: quodque in Ægyptum auxilia ipsi Cæsari non beneuolentia, sed timore veteris discordiæ miserint, & ut amorem Pompeii deprecarentur. Ad hæc Antipater, velle proiecta, multitudine vulnerum demonstrabat. & qua fide quidem Cæsarem coluisset, verbis non esse opus dixit: nam corpus etiam se tacente clamare. Antigoni autē mirari audaciam, qui cum hostis Romanorum sit filius, & fugiui Romanorum, nouarumque rerum studium votumque seditionisum patris habeat, apud Romanorum principem alios accusare conetur, bonique aliquid adipisci tenter: quem hoc solum oportere contentum esse, quod viueret. Namque nunc eum non propter inopiam desiderare facultates: sed, ut in eos qui dedissent, Iudæorum seditiones accenderet. Quæ ubi Cæsar audiuit, Hyrcanum quidem pontificatu digniorem esse pronunciauit: Antipatro autem cuius veller potestatis detulit optionem. Qui permissio dignitatis modo ipsi qui daret, Iudææ procurator declaratus est, & præter hoc impetravit, ut subuersa patris mœnia renouare sibi liceret. Et hos quidem honores Cæsar incidendos in Capitolium misit, ut iustitiæ suæ virtutisque signum Antipatri memoriz traderetur. Antipater vero ubi de Syria Cæsarem prosecutus est, in Iudæam reuersus, ante omnia patris muros à Pompeio dirutos reparabat: omniaque lustrando, ne quid in illis regionibus turbarum esset, nunc interminando, nunc etiam suadendo curabat, vnumquemque adthons. quod si cum Hyrcano sentirent, in otio atque opulentia victuri essent, fortunisque suis & communi pace posituri: sin spe vana ducerentur eorum, qui priuati quæstus gratia res nouas optarent, se quidem non procuratorem, sed dominum omnium, Hyrcanum vero tyrannum pro Rege, itemque Romanos & Cæsarem hostes pro amicis & rectoribus habituri: nec enim passuros huius potestatem labefactari, quem ipsi Regem constituissent. Sed quamuis hæc diceret, tamen etiam per se, quoniam Hyrcanum seignorem viderat, neque tam efficacem quam regni posceret sollicitudo, statum prouinciæ componebat. Et Phæ-

Antipater ad subeunda pro Cæsare pericula sese offert.

Antipatrum Cæsar Romanæ ciuitatis donat.

Antigonus ad Cæsarem, Pompeii studiosos ac morte patris accusaturum venit.

Antigonus fratrem Antipatri seque accusat.

Antipater multitudinem vulnerum demonstrat.

Hyrcanum Pontifex, Antipater vero Iudææ procurator declaratur.

Antipater subditos suos, vtrū Hyrcano sentirent ad mouend.

An. mē-
di 3917.
an. Chr.
na. 47.
Phasaelus
& Herodes
Antipatri filij.
Herodem
fortitudo.
Herodes a
Syria latro-
nes depel-
lit.
Phasael
benevolen-
tiam Hiero-
solymis
habitan-
tium erga
se auget.
Hyrcanus
ab inuidia
contra An-
tipatrum
eius filio-
s insigni-
tur.
Herodes
ab Hyrcano
in ius
vocatur.
Herodem
Hyrcanus
absoluit.
Hyrcanus
rursum
ab impro-
bis irrita-
tur.
Herodes
constatam
militum
multitudi-
nem, ut
Hyrcanū
regno de-
ponat Hiero-
solymā
deponat.

scelum quidem natu maximum filiorum suorum militibus præpositum, Hierosolymæ eiusque territorio præfecit: Herodem vero ætate posterioriorem, nimisq; adolescentem, Galiliæ destinat, similia curaturum: quicum natura strenuus esset, cito materiam vbi animi magnitudinem exereret, inuenit: captumque latronum principem Ezechiam, quem prædari maximo agmine continentia Syriæ deprehendit, ipsum alioque latrones multos interfecit. Eaque res adeo grata fuit Syris, ut per vicos atque oppida caneretur Herodes, veluti per eum pace reddita & possessionibus restitutis. Ex huius denique operis gloria, Sexto etiam Cæsari propinquo magni Cæsaris, & Syriam tunc administranti est cognitus. Quin & Phasaelus fratris indolem contentione bona superare certabat, augendo erga se benevolentiam. Hierosolymis habitantium: atque illam quidem ciuitates possidens, nihil autem contumeliose per insolentiam potestatis admittens. hinc & Antipater obsequiis regalibus ab ea gente celebratur, & honores ei tanquam rerum domino omnes habebant. Nec tamen ipse propterea minus fidelis aut beneuolus Hyrcano fuit. Verum fieri non potest, ut liuorem quisquam in secundis rebus effugiat. Namque Hyrcanus, quamuis & antea tacite sua sponte mordebatur adolescentium gloria, mitiusque rebus ab Herode bene gestis, & crebris nunciis laudes eius per singula facta prædicantibus augeteretur: à multis tamen inuidis, qui regias infestare solent, quibusque Antipatri ciuiq; filiorum probitas officiebat, instigabatur: dicentibus, quod Antipatro & filiis eius rebus traditis, solo contentus & hac potestate vacuo Regis nomine sederet. Et quamdiu sic errabit, utinam Reges producat? Nec enim eos vel simulare iam procuracione, sed certe esse dominos ipso reiecto: cuius nec mandatis nec epistolis præter Iudæorum legem tantam multitudinem peremisset Herodes: illumque nisi regnet, sed adhuc priuatus sit, ad iudicium venire debere, rationem tam ipsi Regi, quam patriis legibus redditurum, quæ indamnatis occidi non ficerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus. Ad extremum autem iracundia prodita, causam dicendum Herodem iubet accersiri: atque ille & patris monitu, & quod ei fiduciam res gestæ darent, firmata prius Galiliæ præfidiis, ad Regem proficiscitur. Ibat autem cum forti caterua, ne vel derogare videretur Hyrcano, si plures duceret, vel inuidiæ nudus pateret. Sextus autem Cæsar adolescenti metuens, ne quid apud inimicos deprehensio mali fieret, ad Hyrcanum mittit, qui ei manifeste denunciarent, ut homicidii crimine liberaret Herodem. Hyrcanus autem qui eum diligeret, per se quoque id cupiens, absolutionem decernit. Atque is inuito Rege euasisse ratus, Damascus recessit ad Sextum, nequaquam paratus obedire, si denuo fuisset accitus. Rursumque ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dicerent iterum Herodem abiisse, & ut se contra ipsum strueret, properasse. Hæc autem Rex vera esse existimans, quid ageret nesciebat: quoniam potentiorum inimicum videbat. Cum vero à Sexto Cæsare dux militum per Syriam, itemque per Samariam declaratus esset Herodes, neque solum propter gentis fauorem, sed etiam viribus suis terribilis putaretur, in timorem extremum incidit, iamiamque illum contra se credens cum exercitu esse venturum. Neq; opinione deceptus est. Namque Herodes intentare sibi accusationis iracundia, constatam militum multitudinem in Hierosolymam ducebat, ut Hyrcanum regno deponeret. Idque fecisset, ni pariter egressi pater & frater fregissent eius impetum, deprecantes, ut & ipse vindictam minis tantum, solaque indignatione metiretur: Regi autem parceret, sub quo ad hoc potentia processisset: ac si propterea quod in iudicium vocatus esset, indignaretur: quia ta-

men absolutus esset, gratias ageret, neq; tristibus quidem paria referret, saluti vero esset ingratus. Quod si etiam momenta bellorum reputanda viderentur, iniquitatem militum consideraret: neque omnino de victoria bene speraret, qui cum Rege congressurus esset domestica consuetudine iuncto, & de se bene merito: suum autem nunquam, nisi quod maleuolorum consiliis impulsus, umbram ei tantum iniquitatis intenteret. Paruit his Herodes, qui speratis putauerat posse sufficere, suasque vires demonstrare nationi. Et inter hæc discordia Romanorum circa Apamiam, bellumque domesticum oritur: quoniam Cæcilius Bassus fauore Pompeii Sextum Cæsarem dolo necauerat, eiusque militem occupauerat. Alii vero Cæsaris duces, mortis eius vlciscendæ gratia, cunctis viribus Bassum petebant. Quibus tam interempti quam superstitis Cæsaris causa, quod ambobus esset amicus, Antipater per filios suos misit auxilia. Cum autem bellum traheretur, ex Italia successor antedicti Sexti venit Marcus:

CAP. IX.

De Romanis dissidiis, post mortem Cæsaris, & insidiis Malichi.

10 Eodem tempore magnum bellum inter Romanos cõstat dolo Cassii & Bruti Cæsare interfecto, postquam triennium septemque menses tenuit principatum. Maximo autem motu cædis eius gratia concitato, & optimatibus inter se dissidentibus, propria spe quisque ducatur ad id quod existimabat esse commodius. Itaque Cassius Syriam petiit, occupaturus militem, qui Apamiam circumfidebat: ubi & Marcum & dissidentes cohortes Basso conciliamini, simulque obsidione liberavit Apamiam. Ipse vero exercitum duceus stipendium ciuitatibus indicebat: nec modus erat exactionum. Cum autem ludæos quoque septingenta talenta iussisset cõferre, minas eius veritis Antipater, filiis suis & aliis amicis mature pecuniis cogendæ curam distribuit; & haec eos Malicho cuidam ex amicis: adeo necessitas urgebat. Primus autem Herodes Cassii fauorem promeruit, qui ex Galilæa parte sua, talenta centum attulit, proptereaque inter eximios amicos numerabatur. At vero, ceteros tarditatis arguens Cassius, ipsi ciuitatibus irascebatur. Eoque Gophnam & Ammauntem, & duas alias ciuitates ex vilioribus depopulatus, ibat quidem quasi Malichum interfector; quod remissior in exigendo fuisset. Verum & huius & ceterarum ciuitatum interitum repressit Antipater, centum illico talentis Cassio delinco. Nequaquam ramen Malichus post abitum Cassii, beneficiorum Antipatri memor fuit. Sed illi ipsi, quem sæpenumero memorabat sui seruatorem fuisse, periculum moliebatur, iniquitatis suæ impedimentum abolere festinans. Itaque Antipater & vires eius & calliditatem metuens, flumen transit Iordanem, ad vlciscendas insidias collecturus exercitum. Deprehensus autem Malichus Antipatri filios impudẽtia superat. Nam & Phasaelum apud Hierosolymam præsidium appositum, & Herodem, qui custodiam curabat armorum, multis excusationibus & sacramentis circumuentos impellit, ut ipsi intercedentibus reconciliaretur Antipatro: atque ita de nouo per Antipatrum exorato Marco, tunc in Syria militem regente, seruatus est: qui Malichum statuerat occidere, quod nonis rebus studuisset. Cæsare vero adolescente & Antonio cum Bruto & Cassio bellum gerentibus, Marcus & Cassius exercitu de Syria conflat, quod magnum momentũ, ubi vsus poposcit, Herodes fuisset, ipsum quidem totius Syriæ procuratorem præficiunt, equitam illi manu pedumque attributa: si autẽ bellum defuisset, regnum quoque Iudææ Cassius

An. mudi 992.
an. Chr. na. 42.
Herodes a bello contra Hyrcanum defecit.
Sextus Cæsaris Bassus dolo necatur.
Marcus Sexti successor.

Anr. lib. 14. c. 20.
Iulius Cæsar dolo Cassii & Bruti interfectus.
Cassius stipendium ciuitatibus indicit.
Herodes Cassi amicus.
Cassius in exactionibus exigendus fenerator.
Malichus beneficiorum Antipatrii memor.
Antipater contra Malichum colligit exercitum.

Am. mū.
di 392.
an. Chr.
nat. 42.
Oclavius
August
Iulio suc-
cessit.
Sueton.
Cassius
Herodi In
daa regnū
delaturū
pollicetur.
Antipa-
ter Mali-
chi insin-
tu veno-
nū bibit.
Herodes
patri ne-
cem in
Malicho
cogitat
ulcisci.
Malichus
Hyrcano
sepe adiu-
git.
Cassius
Herodi ut
in Mali-
cho mortē
patri ulci-
scarer ro-
feribit.
Fatale de-
cretū hu-
manū spū
irridet.
Malichū
tribuni
Herodis
interfici-
unt.
Ant. lib.
14. 420.

Felix in
Phasaelū
monet.

se eidem delaturum esse pollicitus est. Euenit autem, ut Antipatro & spes & fortitudo filii, causa mortis fieret. Horum enim metu Malichus, ministro quodam regio pecunia corrupto, mixtum ei veneno poculum dari persuadet. Atque ille quidem iniustitiz Malichi primum fuit post conuiuium mortuus, vir & alias strenuus, rebusque administrandis idoneus, & qui regnum recuperatum conseruasset Hyrcano. Malichus autem infensum propter suspicionem veneni populum, negando placabat: simulque ut validior esset, armatorum sibi copias conquirebat. Nec enim Herodem cessaturum arbitrabatur, quin etiam mos cum exercitu necis paternae ultor adueniret. Sed Phasaeli fratris consilio, quicum palam minime persequendum esse dicebat, ne vulgi seditione concitaretur, & purgantem se tunc Malichum patienter admisit, & suspicionem liberum esse concedens, clarissimas paterno funeri celebravit exequias. Conuersus autem in Samariam, & ciuitatem composuit seditione turbata, perque dies festos in Hierosolymam remeabat, praemissis ac committantibus armatis: cui Hyrcanus, ita suadente ob metum Malicho, denun-
ciat, ne alienigenas superinducat indigenis festum pure casteque celebrantibus. Herodes autem, & ipso qui praeceperat, causaque contempta, nocte ingressus est. Iterumque Malichus ad eum veniens, Antipatrum fiebat. Contraque ille se falli, cum vix animi dolorem premeret, simulabat: & tamen de nece patris apud Cassium per epistolas questus est, cui propterea Malichus inuisus erat. Itaque non modo, ut mortem patris vicisceretur, ei rescripsit: sed etiam tribunis quibus praeerat, ut in causa iusta Herodi opem ferrent, occulte praecepit. Et quoniam capta Laodicea, undique ad Herodem conuenerant optimates cum muneribus & coronis, ipse quidem hoc vitroni tempus destinauerat. Malichus autem id Tyri fore suspicabatur: & filium suum tunc apud Tyrios obsidem, statim subducere, & ipse in Iudream fugam parabat. Salutis autem desperatis stimulat, ut etiam maiora cogitaret: nam & Iudaeorum gentem contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello aduersus Antonium Cassius occupabatur, deiectioneque Hyrcano facillime regnaturum. Sed profecto irridebat eius spes fatale decretum. Etenim qui intenderet animum suspicatus: Herodes, & ipsam & Hyrcanum ad coronam vocat. Deinde seruatorum quendam instruendi conuiui specie mittit. Sed res erat, ut tribunis praediceret ad insidias egredi: atque illi praceptorum Cassii memores, ad litus ciuitati proximum armati gladiis occurrunt, ibique circumseptum Malichum multis vulneribus interficiunt. Hyrcanus autem statim coneidit stupore dissolutus: vixque anima recepta, Herodem percontabatur, quis Malichum occidisset. Et cum e tribunis vnus respondisset, Cassii praeceptum: plane, inquit, & me & patriam meam Cassius seruat incolumem: qui amborum insidiatorem posemit. Vtrum autem ex animo dixerit, an quod timore factum probaret, incertum est. Sed enim Malichum hoc modo vitus est Herodes.

C A P. X.

De Herode accusato & vindicato.

Postquam vero Cassius excessit e Syria, iterum Hierosolymis orta seditio est, cum Felix in Phasaelum mouisset exercitum, & in Herodem fratris poena veller necem Malichi vindicare. Casu autem Herodes cum Fabio Romano duce apud Damascum habitabat: & ne cupiens auxilio foret, morbo impediabatur. Interea Phasaelus etiam sine cuiusquam auxilio superauit Felicem: probumque ingrati obiciebat Hyrcano, qui & Felici studuisset, fratremque Malichi castris occupare per-

misisset. Iam enim multa tenuerat, omniumque tutissimum Massad-
 dam. Nec tamen ei quicquam contra vim Herodis potuit sufficere, qui
 mox vt conualuit, & alia recepit, & illum ex Massada supplicem dimi-
 sit, Marionem Tyriorum tyrannum ex Galilea pepulit: tria enim cas-
 tella possederat: Tiriisque quos ceperat, vitam concessit omnibus:
 nonnullos etiam donatos abire iussit, vna & sibi ciuitatis beneuolen-
 tiam, & tyranno comparans odium. Marion autem à Cassio quidem
 meruerat tyrannidem, qui tot Syriz tyrannos praefererat: sed ob Hero-
 dis inimicitias etiam Antigonom Aristobuli secum ducebat, & Ptole-
 mazum, propter Fabium, quem Antigonus sibi pecunia sociatum, ad-
 iutorem incepti habebat. Cuncta vero socer Ptolemæus Antigono sub-
 ministrabat. Contra quos Herodes instructus, in aditu Iudææ commis-
 so proelio, victoria potitur: fugatoque Antigono, redit in Hierosolymā,
 pro merito gestæ rei omnibus charus, vt etiam quibus antea despectus
 erat, tunc in eius familiaritatem sese dederint, propter Hyrcani affini-
 tatem: Namque is Herodes iampridem ex indigenis habuerat uxorem
 non ignobilem, quæ Doris vocabatur, & Antipatrum ex ea susceperat
 filium. Tunc autem duxerat Alexandri, cuius pater fuit Aristobulus,
 filiam Mariam, Hyrcani neptem ex filia, atque inde Regi familiaris
 erat. Sed vbi Cassio circa Philippos interfecto, Cæsar in Italiam, &
 Antonius in Asiam discesserunt: legatis ab aliis ciuitatibus ad Antoniū
 missis in Bythyniam, etiam Iudæorum optimates accusatum veniunt
 Phasaclum & Herodem: quod illis rerum summam vi possidentibus,
 nomen tantum honorabile superesset Hyrcano. Ad quæ Herodes qui
 præsto erat magna pecunia, placatum sic Antonium affecit, vt ne verbū
 quidem inimicorum eius pateretur audire. Et tunc quidem ita digressi
 sunt. Quum autem denno Iudæorum primates centum viri, Antiochiæ
 proximam Daphnen ad Antonium venissent, amor Cleopatræ iam ser-
 uientem, delecti à cæteris, qui eloquentia & dignitate præstabant, ad-
 uersus fratres accusationem proponunt. Respondebat autem Messala,
 causæ defensor, astante etiam propter affinitatem Hyrcano. Auditis
 deinde vtriusque partibus, Antonius percontabatur Hyrcanum, quinam
 essent regendis rebus aptissimi. Cumque is Herodem, eiusque fratres
 alios prætulisset, voluptate repletus (nam & hospes eorum paternus er-
 rat, humanissimeque ab Antipatro susceptus, eo tempore quo in Iu-
 dæam cum Gabinio venerat) tetrarchas ambos declarat, toties eis Iu-
 dææ procuratore permissa. Legatis autem id ægre ferentibus, quin-
 cini eorum correptos carceri tradidit, quos etiam pene occidit. Cæte-
 ros autem reiecit cum iniuria: vnde maior tumultus Hierosolymis ex-
 citatus est. Denique mille legati iterum Tyrum missi sunt, vbi commo-
 rabatur Antonius in Hierosolymam paratus irruere. Et contra eos vo-
 ciferantes, magistratus Tyriorum directus est, data ei licentia, vt quos
 comprehendisset, occideret: præceptoque vt eorum potestatem confir-
 mare curaret, qui tetrarchæ ipsius essent Antonii suffragio cōstituti. An-
 te hæc autem Herodes vsque ad lirtus cum Hyrcano progressus, multis
 eos admonebat, ne & sibi interitus, & patriæ bellicausa fierent, dum
 inconsiderate contendunt. Illis autem tanto magis id indigne ferenti-
 bus, Antonius, missis armatis, multos occidit: multos etiam vulnera-
 nit. quorum & sanctius cura, & mortuos sepultura Hyrcanus dignatus
 est. Non tamen ideo qui effugerant quiescebant. perturbando enim
 ciuitatem, Antonium irritabant, vt etiam quos in vin-
 culis haberet, occideret.

An. mē-
 di 3923.
 an. Chr.
 nat. 41.
*Antigo-
 nus ab He-
 rode fugā-
 tur.*
*Doris pri-
 or Herodis
 coniux an
 ignobilis.*
*Iudæorū
 optimates
 Phasaclū
 & Herodē
 accusatū
 veniunt.*
Ant. lib.
14. ca. 21.
*Iudæi ad-
 uersus fra-
 tres accu-
 sationem
 proponunt.*
*Herodē &
 Phasaclū
 Antonius
 tetrarchas
 declarat.*
*Antonius
 in Tyro
 commora-
 tur.*
*Seditio
 Hierosoly-
 mi contra
 Herodem
 & Hyrcanum.*

*Antonius
 captivos
 cruciat.*
Ant. lib.
14. c. 22.

CAP. XI.

De bello Parthorum contra Indaeos & fuga Herodi ac fortuna.

*Antoni-
di 3923.
an. Chr.
nat. 41.
Lysania
Barza-
pharni, ut
Antigo-
num in re-
gnum in-
ducat, per-
suadet.*

*Inter An-
tiochū &
Hyrcanū
acru pa-
gna Hie-
rosolymis in
foro com-
missa.
Assidua
cades Hie-
rosolym.
Partum
Phasacl
hospitio
recipit.*

*Pacori do-
lus & in-
sidia.*

*Herodotes
Phasaclm
in capiti
discrimi-
ne versan-
tem.*

Barzapharne autem Parthorum satrapa Syriam biennio post cum Re-
gis filio Pacoro detinente, Lysanias patris sui mortui successor Pro-
lemxi Minnxi filii, mille satrapæ talenta pollicitus & mulieres quin-
gentas, ei persuadet ut Antigonum in regnum inducerent, Hyrcanum-
que deponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse quidem per mari-
tima loca perrexit, Barzapharnem autem itinere mediterraneo iussit in-
rumpere. Sed maritimorum Tyrii Pacorum excluderunt, cum Prolemai-
denses eum & Sydonii receperunt. Ille autem quandam regium pincer-
nam, cognominem suam, equitatus ei parte attributa, ad Iudæam iussit
accedere, & exploraturum hostium consilium, & ubi visus exegisset, præ-
sidio futurum Antigono. quibus Carmelum populantibus, multi Iu-
dæi vitro ad Antigonum conflunt, ad expeditionem alacriter animati.
Ille autem ad locum qui Drymos dicitur, occupandum eos præmittit:
ubi commissæ pugna, depulsisque hostibus & effugatis, Hierosolymam
cursu petebant: auctique multitudine, usque ad regiam processerunt.
Excepti autem ab Hyrcano & Phasacl, forti acie in foro configunt.
Ibique hostes in fugam versos, pars Herodis in sanum concludit: custo-
desque his sexaginta viros apponit, per ædes proximas collocatos. Sed
hos quidem insensu fratris populus, igne consumit. Herodes autem
itacundia peremptorum congressus cum populo, multos obruncat: in-
que dies singulos inuicem sese per insidias incursantibus, assidua cades
erant. Instante vero die festo, qui Pentecoste vocatur, omnia circa tem-
plum, totaque ciuitas plebe rustica repleta est, & pleraque armata. Et Phas-
aelus quidem muros, Herodes autem cum paucis domum regiam cu-
stodiebat. Inuasique de improviso hostibus in suburbano, copulantes qui-
dem peremit, omnes autem in fugam vestit. & hos in ciuitatem, alios in
sanum, alios in extremum vallum includit. Interea pacis arbitrum Pa-
corum Antigonus petit admitti. Exoratus autem Phasaclus & ciuitate
& hospitio cum quingentis equitibus Parthum recepit, præteritum quiddē
componendæ seditionis venientem, re autem veta ut adiunxerit Anti-
gonum. Denique Phasaclum dolo perpulit, ut ad Barzapharnē legatus de
pace proficisceretur: quamvis multa dissuadente Herode, atque ut in-
sidiatorem occideret, neve se eius fallaciis dederet, admonente: natura
enim barbaros fidem negligere. Exiit etiam Pacorus cum Hyrcano, quo
minus suspectus esset: nonnullisque relictis equitibus apud Herodem,
quos Eleutheros vocant, cum cæteris Phasaclum prosequeretur. Sed
ubi ad Galilæam venerunt, indigenas quidem dissidentes atque arma-
tos offendunt: satrapam veto conueniunt satis callide & officiis amici-
tiæ dolos regentem. Denique postquam dona eis dedit, redeuntibus in-
sidias posuit. Illi autem in maritimum quædam locum deducti, cui no-
men est Ecdippon, fraudem intelligunt. Ibi enim de promissis mille ta-
lentis audierunt: & quod Antigonus pleraque mulieres ex his quas
ipsi haberent inter quingentas Parthis deuovisset, quodque sibi semper
a barbaris præstarentur insidiæ, & olim capti essent, nisi mora fuisset,
dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi præscius quæ de his age-
rentur caueret. Hæc iam non verba erant solum, nam & custodes hard
procul abesse conspiciebat. Et tamen Phasaclus Hyrcanum deferere
non sustinuit, quamvis tunc sapius moneret Offilius ut fugeret: cui Sa-
ramalla Syrorum tunc præfuit dixerat, quemadmodum essent om-
nia de insidiis constituta. Sed conuenire satrapam maluit, atque in os
exprobrare, quod se insidiis appetisset: ac maxime quia pecuniæ causa

talis extitisset, cum plus ipse pro salute daturus esset, quam pro regno
 promississet Antigonus. Ad hæc Parthus subdola satisfactione iureque
 iurando suspicionem deprecatus, perrexit ad Pacorum: statimque à
 Parthis qui remanserant, quibusque iussu erat, Phasaelus atque Hyrcanus
 comprehenduntur, periuriam simul ac perfidiam execrantes. At
 interim pincerna ad hoc missus, Herodem capere moliebatur: eumque
 fallere, ut extra murum procederet, sicut sibi mandatum fuerat, cona-
 batur. Ille autem suspectos habere solitus barbaros, & tunc minime
 dubitans in hostes incidisse literas quæ insidias indicarent, prodire no-
 lebat: quanquam satis idoneam causam Pacorus obtenderet: epistolas
 portantibus obuiam ire debere: nec enim ab hostibus esse captos, aut
 quicquam de insidiis, sed quæ Phasaelus gessisset, his contineri. Iam-
 dudum autem ab aliis audierat Herodes, fratrem suum Phasaelum esse
 correptum: & Hyrcani filia Mariam me prudentissima sceminarum,
 multis cum precibus ne prodiret orabat, neve se crederet manifestis iam
 conatibus barbarorum. Adhuc autem Pacoro cum sociis deliberante,
 quoniam modo clam pararet insidias, nec enim fieri posse ut tantæ sa-
 pientia vir ex aperto circumueneretur, nocte Herodes cum propinquis-
 simis sibi, ad Idumzæ ignaris hostibus proficiscitur. Eo cognito, Par-
 thi eum persequuntur. Et ille matrem quidem fratres suos, despon-
 samque puellam cum matre, minimoque fratre prætereundum iter ius-
 sit. ipse autem caute cum famulis suis barbaros retenebat: multisque
 per omnes confictis itineribus, ad castellum Massada properabat.
 Grauiore autem in fuga Parthis Iudæos expertus est. Qui cum semper
 molesti fuissent, à sexagesimo tamen ciuitatis stadio aliquandiu etiam
 acie decertauerunt. Vbi Herodes victoria potitus, cum multos interfe-
 cisset, ipsumque locum in memoriam præclari facinoris ædificatum, lo-
 cupletissima exornauit regia, arcemque in eo munitissimam condidit,
 ac de suo nomine Herodion vocauit. Et tunc quidem cum fugeretur, mul-
 tos sibi adiungebat. Postea vero quam Thersiam Idumzæ peruenit, oc-
 currit ei frater Iosephus, turbamque sequentium dimittere persuadet: nec
 enim capacem esse tantæ multitudinis Massadam. Erat autem supra
 quam nouem millium multitudo. Itaque paruit Herodes eius consilio,
 & impares quidem necessitati per Idumzæ dimisit cum viatico, lectis-
 simos autem maximeque necessarios tenuit, atque ita in castellum recep-
 tus est. Deinde octingentis ibi relictis, qui mulieres defenderent, item-
 que comite, qui satis esset obsessis, ipse in petram ciuitatem Arabiz
 perrexit. Parthi apud Hierosolymam in prædam versi, in fugientium
 domos ac regiam irruerant, solis Hyrcani pecuniis abstinentes: quæ
 trecenta talenta ferebant, aliorum vero spe minores inueniebantur:
 quoniam Herodes iam pridem barbarorum perfidiam suspiciens, quic-
 quid in opibus preciosum, in Idumzæ multo ante comportauerat:
 cuiusque sociorum itidem quisque fecerat. Veruntamen postquam præda
 potiti sunt Parthi, ad hoc initium processerunt, ut omnem terram illam
 bello implacato repleant, Massæ quoque ciuitate vastata: nec solum
 Antigonum regem constituerent, verum etiam Phasaelum & Hyrcanu-
 num victos ei traderent verberandos. At ille Hyrcani quidem auricu-
 las ætibus truncat, ut be solutus quidem mutatis rebus vnquam Pon-
 tificatum recipiat: ab integris enim celebrari sacra oportet. Phasaeli ve-
 ro virtute præuentus est Antigonus. Qui cum nec ferri copiam, nec ma-
 nus liberam haberet, ad saxum fracto capite interiit: atque ita probato,
 quod verus Herodis frater esset, Hyrcanusque degenerasset, viriliter
 moritur: dignum ante acta vita obitum assecutus. Fertur tamen & aliud
 quod ex illa quidem plaga resipuerit, sed veluti curandi eius causa, mis-

An. mū-
 di 3924.
 an. Chr.
 na. 40.

Herodi in
 sidia fra-
 cta.

Herodes
 clam no-
 ta ad Idū-
 mæ pro-
 ficiscitur.

Herodes
 grauiore
 in fuga
 Parthi In-
 dæos expe-
 ritur.
 Victoria
 Herodis.
 Herodis.

Massada
 Petra ciui-
 tas Ara-
 biæ.

Antigon
 auriculæ
 Hyrcani
 dentibus
 truncat.
 Antigonum
 Par-
 thi Regem
 constituit.
 Phasaelus
 ad saxum
 caput fra-
 git.

An. mē-
di 4925.
an. Chr.
na 39.
Phasaeli
verba pri-
usquā ef-
fuses au-
mam.
Herodis et
ga Phasae-
lum fra-
trē amor.

Impuden-
tia sua so-
res.
Herodes
Arabas
sibi hos-
tes esse depre-
hendit.

Herodes
cū magno
visu dis-
crimine
Romā na-
vigat.
Herodes
Romam
profectus,
Antonius
conuenit.
Ant. lib.
14. ca. 13.
Herodes
et Casarē
sibi bene-
volos in-
uenit.

sus ab Antigono medicus, venenis malis vulnus expleverit, eoque il-
 lum pacto peremerit. Vtrumvis autem verius sit, praeclarum habet ini-
 tium. Denique aiunt eum prius quam efflaret animam, cognito ex qua-
 dam muliercula, quod Herodes euasisset, dixisse: Nunc bono animo
 discedam, qui ultorem inimicorum reliquerim. Ille quidem hunc cri-
 tum habuit. Parthi autem, quanquam mulieribus carerint, quas ma-
 xime cupiebant, rebus tamē cum Antigono apud Hierosolymam com-
 positis, vincitum Parthiam Hyrcanā ducunt. Herodes autem obstina-
 tus in Arabiam, velus adhuc viuo fratre suo festinabat: ut pecunias ab
 Rege acciperet, quibus solis exoratum iri pro Phasaelo sperabat avari-
 tiam barbarorum. Etenim cogitabat, si Araba minus memor fuisset pa-
 ternae amicitiae, animoque liberali parcius, vel mutuum ab eo sumere,
 quod redemptionis causa praeberet: pignori opposito ipsius filio quem
 redimeret: Secum enim habebat fratris filium, septem annos natum:
 trecentaque talenta dare decreuerat, interpositis precationibus Tyris. Sed
 profecto studium fortuna praeuenerat: & Phasaelo mortuo nequicquā
 fratrem diligebat Herodes. Non tamen vel apud Arabas saluam amici-
 tiam reperit. Denique Malichus Rex eorum, praeiussis qui hoc admo-
 nerent, quamprimum reuertit eum ex sinibus suis iubet, simulatione
 quidem per legatos Parthos petisse, ut Herodem Arabia pelleret: certa
 vero causa fuit, quod vicem Antipatro debitam negare proposuerat, ne-
 que pro beneficiis ab eo perceptis aliquid eius filii gratiae rependere,
 consolationis egentibus. Impudentiae vero suae res habebat, qui Anti-
 patri vellent abiurare deposita. Erant autem circa eum potentissimi.
 Proinde Herodes ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esse deprehendit,
 unde amicissimos existimabat, eaque respondit nuncios, quod dolor im-
 perauit, & Egyptum versus recedit. & prima quidem vespere in quoddā
 agreste sanum, dum post se relictos reciperet, diuertit. Postero au-
 tem die cum Rhinocoluram peruenisset, fratris ei mora nunciatur. ac-
 ceptoque tanto luctu, quantum curarum aestum deposuit, ibat vite-
 rius. Itaque Arabem sero facti peruenit: & qui renocarent eum,
 quem contumeliose trastrauerat, velociter misit. Herodes autem in Pe-
 lusium peruenerat: ibique transitu prohibitus ab eius rei speculatori-
 bus, rectores adit: & illi famam viri dignitatemque reueriti, Alexan-
 driam eum prosequuntur. Ingressus autem ciuitatem, à Cleopatra ho-
 norifice susceptus est, ducem sibi militum fore cum ad ea quae parabat,
 existimante. Posthabitis autem Reginae precibus, neque hyemis aspe-
 ritatem, neque marina discrimina, quo minus nauigare Romam, ex-
 timuit. Circa Pamphyliam vero periclitatus, maioris oneris parte reie-
 cta, vix in Rhodum vehementer bello Cassi vexatam, saluus euadit. A-
 micorum vero suorum, Ptolemæi & Saphinii receptus hospitio, licet rei
 pecuniariae premeretur inopia, maximam tamen aedificat nauim trire-
 mem: eaque cum amicis delatus Brundisium, atque inde continuo Ro-
 mam profectus, familiaritatis paternae gratia primum conuenit Anto-
 nium: eique tam suas quam totius generis clades exponit: quodque af-
 fectibus suis in castello relictis, atque obsidione cinctis, ad eum hyeme
 supplex nauigasset. Itaque tantae miserationis casum miseratus Anto-
 nius, & memoria quidē iunctae cum Antipatro dexterae, tum vero ipsius
 qui aderat contemplatione virtutis, etiam tunc eum Regem constituere
 proposuit ludæorum, quem ipse tetrarcham antea fecerat. Non mi-
 nus autem quam fauore Herodis, odio ducebatur Antigoni. hunc enim
 & seditiosum, & Romanis inimicum esse arbitrabatur. Casarem qui-
 dem habebat multo quam ipse paratius renouantem Antipatri expedi-
 tiones, quas in Aegypto cum eius patre pertulerat: & hospitium & in

rebus cunctis beneuolentiam : cum præter hæc ipsius quoque Herodis strenuitatem cerneret. Veruntamen & senatum conuocabat, ubi Messala, & post eum Aratinus, astante Herode, patris eius merita, & ipsius circa populum Romanum fidem prosequerentur, quo simul hostem Antigonum demonstrarent, non solum quod intra breue tempus is diffidere cõpisset, uesumetiam quod antea quoque populo Romano despecto, Parthorum suffragio regnum curauisset accipere. his autem cõmoto senatu, cum Antonius etiam bello contra Romanos gerendo uirile esse diceret Herodem Regem creari, omnes assentiunt. Dimissoq; senatu, Antonius quidem & Casar egrediebatur, medium stipantes Herodem. Consules autem cum aliis magistratibus antecedeabant, cæfuri hostias, decretumque senatus in Capitolio reposituri. Primo autem die regni Herodis, apud Antonium cœnatum est.

CAP. XII.

De bello Herodis & Roma redactis pro Hierosolyma, & contra Iatrenas.

Eodem vero tempore Antigonus apud Massadam inclusos obsidebat, aliis quidem victui necessariis abundantes, aque autem inopes. Vnde Iosephus quoque frater Herodis cum ducentis familiaribus suis ad Arabas confugere cogitabat : audito quod eorum quæ in Herodem commiserat, Malichum pœniteret : castellumque reliquisset, nisi circa noctem qua exiturus erat, plurimum imbrium contigisset effundi. aqua enim repletis puteis, fugiendi causa non erat, adeo ut etiam vitro in Antigoni militem eruptiones auderent : multosq; nunc aperto prælio, nunc insidiis neci darent : non tamen illis omnia pro voto cedebant, sed ipsi quoq; interdum cum aduerso casu reuertebantur. Interea dux Romani militis Ventidius, prohibitum missus Parthos à Syria, post illos in Iudæam venit : uerbo quidem, ut Iosepho & qui una obsidebantur, ferret auxilium : re autem uera, ut pecunias auferret Antigono. Itaque cum non longe ab Hierosolymis terendisset, quæstus expletus, ipse quidem cum maxima exercitus parte discessit. Silonem uero cum paucis, ne furum deprehenderetur, si omnes abduxisset, reliquit. Antigonos autem, sperans iterum Parthos sibi adiumento fore, Silonem interim placabat : ut pendente spe, nihil inquietaret. Iam uero naui ex Italia in Ptolemaidem deuectus Herodes, non parua manu coacta externorum atq; gentilitium, per Galilæam aduersus Antigonum properabat, Ventidii & Silonis fultus auxilio : quibus Delius ab Antonio missus, ut Herodem in regnum deducerent, persuasit. Horum autem Ventidius quidem turbas in ciuitatibus, quæ propter Parthos euenerant, componebat. Silonem uero Antigonus in Iudæa mercede corruerat. Non tamen Herodes opis egebat : in dies enim singulos, quo magis iter promouebat, agebantur eius copie. nam præter paucos omnis ei Galilæa consensit. & propositum habebat præmium necessarium Massadam, ut primum affectus suos obsidione liberaret, sed impedimento fuit Ioppe. Hæc enim prius, quod hostilis esset, eximenda videbatur : ne dum ipse peteret Hierosolymam, receptaculum à tergo aliquod inimicis relinquere-
tur. Silo autem iungit agmina, inuenisse gaudens resistendi occasionem, quod eum persecutio premeret Iudæorum. hos autem Herodes parum manus excursionis perterritos, mature in fugam vertit : & Silonem male repugnantem, periculo eripit. Deinde capta Ioppe suos liberaturus ad Massadam festinabat : dum indigenarum alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius gloria, nonnullos uiriusq; beneficiis debita vi-

An. mē-
di 325.
an. Chr.
na. 39.
Herodes
coram So-
natu Ro-
ma. lau-
datur.
Herodem
Romani
Iudæorū
Regem
creant.

An. 55.
14. c. 24.
Antigo-
nus Massa-
dam obsi-
det.

Præliū in-
ter Anti-
goni mili-
tem & Iose-
phū Hero-
dis fratrē.
Ventidius
Romani
militis
Dux pecu-
nias au-
ferre An-
tigono.

An. lib.
14. c. 24.
Herodes
in Anti-
gonū mo-
uet.

Herodis
propositū
Massadam
& Ioppe
captū Hi-
erosolymā
petere.

An. mū-
di 3925.

Christ.

na. 39.

Herodes

Hierosoly-

mam cin-

gis obsidio-

ne ac pra-

conis voce-

cor adma-

neris, de-

clarari in-

bat.

Silonis a

Iudaei pe-

quia cor-

rupti do-

lus.

Herodes

commen-

tus copia

paras.

Herodes,

decem co-

hortibus

comitatus

Hierichū-

ta pūru-

nis.

Romani

prada in-

genti po-

siuunt.

Ant. lib.

14. c. 24.

Herodes

Sephorim

usitatum

capit.

cissitudo: plurimos tamen spes, vt à Rege certissimo. Iamq; validissimas
quassierat militum copias: sed Antigonus iter eius impendebat, loca in-
iudiis opportuna preoccupans, vnde nullum aut minimum afferebat
hostibus detrimentum. Herodes autem facile receptis ex Massada pi-
gnoribus suis & rebus, à castello in Hierosolymam perrexit. Cui se Si-
lonis milites & multi ex ciuitate iunxerunt, virum eius timore per-
culsi. Castris autem positis ad occidentem regionem oppidi, custodes e-
ius partis ipsum sagittis & iaculis impetebant: ab aliis vero per cu-
neos excurrentibus primæ frontis acies tentabantur. Herodes autem
primo circa muros præconis voce declarari iussit, populi se bono & sa-
luti ciuitatis aduenisse: pœnasq; ab nullo quamuis manifesto inimico
reperiturum, sed discordissimis etiam offensarum obliuionē daturum.
Deinde cū allocutionib; contrariis pars Antigoni obstatet, quo minus
aut præcones exaudire, aut voluntatem mutare quispiā posset, quodre-
liquum erat, suis imperat murorum defensores deturbare: atq; illi sta-
tim sagittis cunctos ex turribus in fugam verterunt. Ibiq; tunc Silonis
detecta corruptio est. Multis enim militum subornatis, qui rebus ege-
re se necessariis acclamarēt, pecuniamq; alimentis poscerent, atq; hye-
mandi gratia in loca opportuna dimitti (nam ciuitati proxima deserta
erant, ita omnibus ab Antigono ante prouisis) & incitabat exercitum, &
ipse recedere conabatur. Herodes aut non solum duces qui Siloni pa-
reant, sed etiam milites vbi plurimi essent conueniendo, rogabat ne se
desisteret, quem scirent à Cæsare & Antonio & senatu deductum, in
vno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hæc precatus ipse agros
adit: tantamq; his exhibuit copiam comæatus, vt Silonis omnes ac-
culationes perimeret: simulq; prospiciens, ne vel in posterū ministrare
desinerent, accolæ Samaritæ per epistolâs adinonebat (nam ciuitas eius
se clientelæ dederat) vt alimenta & vinum & oleum & pecora in Hierichunta
deferrent. Hoc vbi audiuit Antigonus, statim qui frumentatu
hostes prohiberent, atq; insidiis opprimerent, per agros dimittit. Illiq;
iussis obediunt, & magna iam manus armatorum super Hierichunta
fuerat congregata. Discreti autem montibus insidebant, si qui exporta-
rent victui necessaria speculantes. Non tamen Herodes otiosus erat, sed
decem cohortibus comitatus, quinque Romanorum, & quinque Iudæo-
rum, quibus permixti erant etiam mercede conducti trecenti, præterea
paucis equitibus Hierichunta peruenit: & ciuitatem quidem vacuam
habitoribus replet, quingentos vero cum mulierib; ac familiis in on-
tium occupasse cacumina. & hos quidem captos dimittit: Romani au-
tem in reliquam ciuitatem irruunt, eamque diripere, cum plenas do-
mos ostendissent omnigenis opibus. Rex autem apud Hierichunta præ-
sidio collocato, reuersus est: Romanumq; militem in his quæ sibi acces-
serant ciuitatibus, hoc est Idumæa, & Galilæa, & Samaria, hyematurū di-
misit, Antigonus quoq; Silonis corruptione meruit, vt exercitus pars
Lyddenles susciperent in Antigoni gratiam. Et Romani quidem armo-
rum eura soluti, rebus omnib; abundabant. Herodes autem non quies-
cebat, sed Idumæam duobus millibus peditum, & quadringentis equi-
tibus, misso etiam fratre suo Iosepho, communiuit, ne quid noui cum
Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum aliis quos ex Massada li-
berauerat affe&ibus suis in Samariam translata, ibique tutissime collo-
cata, vt cetera Galilææ subuerteret, atque Antigoni præsidia expelleret,
proficiscitur. Cumque Sephorim, licet vehementissime ningeret, per-
uenisset, facillime ciuitatem capit, custodibus eius ante egressionē fu-
ga dilapsis: ibiq; suis militibus, quos hyems fatigauerat, recreatis (erat
enim magna copia comæatus) aduersus latrones in speluncis degentes

direxit animum: qui pleraque illius regionis incurstantes, non minori-
 bus quam belli cladibus incolas afficiebant. Præmissis autem tribus pe-
 ditum cohortibus, vnaque ala equitum in vicum Arbelam, ipse diebus
 quadraginta post cum reliqua manu superuenit. Nec tamen eius incur-
 sum hostes extimuerunt, sed armati obuiam procedebant, peritia bellato-
 ris sui, & ferocitiae latronis. Denique prælio commisso, dextro ipsorum
 cornu, sinistram Herodis in tugam pellitur. Ille autem de suo dextro
 circumgressus, velociter subuenit, & suos quidem à fuga retrahit: irru-
 endo in hostes, impetum persequentium refrenabat, donec à fronte
 pugnantes violentiæ concesserunt: qui tamen eos usque ad Iordanem
 cadendo persequeretur: & magna fugientium parte perempta, cæteri
 trans fluvium disiecti sunt: & Galilæa metu est purgata, nisi quod in spe-
 luncis latitantes reliquerant, eorumque causa diutius ibi remorandum
 fuit. Quamobrem primum laboris fructum militibus sependebat, cen-
 tum quinquaginta argenti drachmas singulis diuidendo: eorumque
 ducibus multiplicatam summam ad hyberna mittendo. Pherore au-
 tem fratri minimo scripsit, ut & foro venalium consuleret, muroque ca-
 stellum Alexandrium cingeret: quæ ab illo curata sunt. Interea circum
 Athenas versabatur Antonius. Ventidius autem ad bellum contra par-
 thos Silonem atque Herodem accessit: mandato eis per epistolam, ut
 Iudææ statum ante componerent. Sed Herodes, libenter ad Venti-
 dium Silone dimisso, ipse aduersum latrones in speluncis habitantes
 mouet exercitum. Istæ autem speluncæ in præruptis montibus erant,
 vndique inaccessæ transversosque tantum ac perangustos ascensus ha-
 bebant: saxumque ab earum fronte usque ad fauces vltimas pertinge-
 bant, rectum vallibus imminens, ut aliquandiu quidem Rex pro loci
 difficultate quid ageret, incertus esset. Postremo autem placuit, ut mo-
 limine vteretur satis incauto. Etenim valentissimus quisque demis-
 sus arculis exponebatur in ostia speluncarum. Hi que cum familiis eos
 mactabant, ignemque repugnantibus iniiciebant. Cumque aliquos
 ex his conseruare vellet Herodes, ut ad se accederent, voce præconis e-
 dixit. Sed illorum neque voluntarius se quisquam ei tradidit: sed &
 quos vis coegerat, multi mortem captiuitati prætulerunt. Vbi etiam
 senior quidam, septem filiorum pater, orantes cum matre pueros, ut
 egredi libi ad fœdera permitteret, occidit hoc modo: lussit exire singu-
 los, ipse ad ostium stabat, & prodeuntem quenque filiorum trucidabat.
 Herodes autem è specula hæc prospiciens, & dolore conficiebatur: &
 ut filius parceret, seni dexteram cum precibus porrigebat. Ille autem
 discessit: nequaquam mitior factus, insuper humilem animum Hero-
 di exprobrauit, & post filios occidit uxorem: deiecitque desuper mor-
 tuis, postremo semetipsum præcipitem misit. Speluncis igitur & qui
 in his erant ita subactis, Herodes relicta exercitus parte, quantum ne
 quis rebellare tentaret satis esse arbitrabatur, eique parti Ptolemæo
 præposito, in Samariam rediit: scutorum quidem tria milia, sex-
 centos vero equites in Antigonum ducens. Tuncque propter eius ab-
 scessum nacti licentiam, quib. Galilæam turbare mos erat, Ptolemæum
 quidem ducem aggressi, nec opinantem interficiunt. Agros autem va-
 stabant, in paludes atque in abditißima loca refugientes. Quibus co-
 gnitis Herodes mature succurrit: & magnam quidem eorum multitu-
 dinem morte consumit. Omnibus autem castellis obsidione liberatis,
 huius mutationis causa multam exegit à ciuitatibus pecuniam, cen-
 tum talenta. Iam vero Parthis expulsis, occiso etiam Pacoro, Ventidius
 Antonii literis monitus, equitum mille auxilia duarumque legio-
 num, aduersus Antigonum mittit Herodi. Eorum autem ducem Macha-

An. mē-
 di 1926.
 an. Chr.
 na. 32.
 Herodes
 aduersus
 latrones
 in spelun-
 cis degen-
 tes animum
 dirigit.
 Herodis
 de latroni-
 bus victo-
 ria.

Ant. lib.
 14. c. 25.
 Descri-
 ptio spelū-
 ca in qua
 latrones
 habita-
 bant.

Ptolemæus
 Herodis
 militum
 Dux in-
 terfectus.

An. mū-
di 3027.
an. Chr.
m. 37.

*Machara
iniquitas*

*Antiochus
Herodis
virtutem
miratur.*

*Ant. lib.
14. c. 25.*

*Antigoni
in Iosephi
cadaver
immani-
tas.*

ram, ut se adiutum veniret, per epistolas rogavit Antigonus, & de iniuria Herodis multa conquestus, & pecuniam dare pollicitus. Sed is: nec enim ad quos missus fuerat, negligendum putabat, cum præsertim plura daret Herodes: in prodicione quidem ei non paruit, simulata vero amicitia res Antigoni exploratum perrexit, non admissio Herodis consilio, dissuadentis id fieri. Antigonus autem, quia præsensit quid cogitaret, civitatem ei clausit, & tanquam hostem arcebat à moribus, donec Macharam incepti puduit, & in Amathuntem ad Herodem recessit. Izarus autem quod res aliter cesserat, quoscunque Iudeos offendisset interficiebat, ut nec vel Herodianis parceret: sed ut Antigonianis omnibus abutebatur, hoc cum ægre ferret Herodes, in Macharam quidem vindicare voluit, tanquam in hostem: iracundiam vero repressit, & ad Antonium properabat, apud eum accusaturus Macharz iniquitatē. Ille autem delicta sua reputans, velociter Regem consequitur: utq; in gratiam secum redeat, multis precibus efficit. Neque tamen Herodes à proposito sibi reuocatus est, quo minus ad Antonium pergeret. Sed cū audisset eum magnis viribus oppugnare Samosatam, iuxta Euphratem validissimam civitatem, acius festinabat, opportunum hoc tempus esse perspiciens demonstrandæ virtutis, & ut magis magisq; placeret Antonio. Deniq; mox ut ad eum venit, finem attulit obsidioni, multis Bazaris interfectis, magnaq; prædæ parte sibi destinata: ut Antonius quidem, quamquam eius virtutem antea mirabatur, tamen etiam tunc magis eandem opinionem haberet, multumque ad honores eius spemque regni adderet: Antiochus vero tradere Samosatam cogeretur.

C A P. XIII.

De morte Iosephi & obsidione Hierosolyma per Herodem, & Antigono occiso.

Ubi hæc agerentur, res Herodis in Iudæa fractæ sunt. Reliquerat enim Iosephum fratrem suum, qui omnia procuraret, cum mandatis huiusmodi, ut nihil ante reditum suum aduersus Antigonum moueret, quia non firmum esset auxilium Macharz, quantum ex delictis superioribus appareret. Verum Iosephus, ubi fratrem procul abesse cognouit, immemor præceptorum, Hiesichunta cum V. cohortibus à Machara secum missis petit, ut maturo messium tempore frumenta diripiat. Incursum autem hostium per montana atq; aspera loca oppressus, & ipse cadit, magnam viri fortis in ea pugna gloriam consecutus, & omnes Romani milites pereunt. Recens autem lætæ de Syria cohortes erant, nec veteranorum quenquam permixtum habebant, qui belli imperitis opitulari posset. Antigonus autem victoria minime contentus fuit, sed eo processit iracundiæ, ut mortuum quoq; Iosephum verberaret. Deniq; nactus corpora mortuorum, etiam caput eius abscedit, quamuis L. talenta Pherotas frater præcium redemptionis offerret. Tanta vero nouitas post Antigoni victoriam Galilææ res occupauit, ut qui partibus eius magis fauerent, productos primates Herodis studiosos lacu submergeret: multaq; in Idumæa quoq; murarentur, ubi Machera castelli cuiusdā instaurabat mœnia, cuius nomen est Girba. Nec horum quicquid Herodes audierat. Captis enim Samosatis Antonius, & præposito Syriæ Sosio iussu, ut Herodem quoque aduersus Antigonom adiunxer, discessit in Ægyptum. Sosius autem duabus cohortibus in Iudæam præmissis, quarum Herodes vteretur auxilio, ipse cum cætera manu militum sequebatur. Herodi autem degenti in Daphnen Antiochiæ, mortem fratris somnia manifesta significant. Cumq; turbatus prosluisset è stratis, ecce nuntii

cladis intrabant: quare pro dolore paululum quæstus, maxima parte lu-
 ctus dilata, in hostes properabat, ultra vires iter accelerans, & vbi ad Li-
 banum venit, ostingentos montis accolæ assumit auxilio, vnamq; his
 iungit Romanorum cohortem. cum quibus non expectata luce, Gali-
 læam ingressus est, hostesque obuios in eum quem reliquerant locum
 auertit. & assidue quidem castellis oppugnare tentabat: sed prius quam
 id caperet, asperissima hyeme coactus, in vicum proximum recepit exer-
 citum. paucis autem diebus post, auctus etiam alterius cohortis præfi-
 dio, quam Antonius miserat, tanto hostibus terrori fuit, vt castellum
 nocte desererent. Iamque per Hierichuntæ properans ibat, vt quamprimum
 interfectores fratris sui posset vlcisci, vbi etiam mirabilis ei mon-
 strumque similis casus euenit: vnde præter spem liberatus, opinionem quod
 Deo carus esset adeptus est. nam cum multi honorati vespera illa apud
 eum cenauissent, postquam dimisso conuiuio omnes egressi sunt, con-
 festim cenaculum concidit. Id autem commune sibi tam periculorum
 quam salutis præsagium, quantum ad futurum bellum pertineret, esse
 coniciens mane primo castra mouet: hostiumque sex circiter millia de
 montibus decurrentes, prima tentabant agmina. & manum quidem
 cum Romanis conferre non satis fidebant: lapidibus autem ac telis eos,
 dummodo plurimos fauciant, eminus appetebant. vbi Herodes quo-
 que ipse præteriens, latus iaculo vulneratur. Antigonus autem se non
 solum audacia suorum, sed etiam multitudine superiorum videri cupiens,
 Pappum quandam ex contubernalibus suis cum manu militum
 in Samariam mittit, quibus quidem Machera erat præmium victoriæ.
 Herodes vero terram peruagatus hostilem, quinque municipia capit,
 duoque habitatorum millia consumit. Exutisque domibus, ad exerci-
 tum redit, circa vicum, qui appellatur Cana, tendentem. In dies autem
 singulos magna ei multitudo ludæorum vel ex ipsa Hierichunte, vel ex
 aliis regionibus accedebat: cum hos odium moueret Antigoni, alios ip-
 sius Herodis præclara facinora. Enimvero multos ratione carentes
 mutationis cupiditas impellebat. Hoc autem congregi festinante, Pap-
 pi milites neque multitudine hostium, neque impetu perterriti, acriter
 ad pugnam ex altera parte procedunt. Sed vbi agmina confluerunt, ex-
 ceteri quidem paulisper resisterunt. Herodes autem fraternæ cadis recor-
 datione periculosius dimicans, dummodo eius vlcisceretur antores, ad-
 uersam aciem facilius superat. deinde semper integros aggrediendo,
 vniuersos in fugam vertit. Erat enim plurima occumbentium strages,
 cum alij quidem in vicum vnde venerant compellerentur, nouissimus
 autem ipse instaret, atque infinitos occideret. postremo ruens inter fu-
 gientes hostes in vicum irrumpit: cum omnes domus armatis essent re-
 fertæ, plenaque propugnatorum desuper tectis: & quoniam foris depre-
 hensos facillime superabat, disturbando ædes intus obditos extrahabat,
 alios conuulsis obrutos tectis, multos simul necabat. si quis autem sub-
 terfugisset ruinam, eum gladiis armati milites excipiebant. tantaq; ca-
 dauærum per omnes vias multitudo coacervata est, vt etiam victoribus
 ipsis transitus obstrueretur. hanc plagam hostes adeo non tulerunt, vt
 consequentium turba, conspectis qui in vico perissent, fuga discederent.
 statimque successu fretus Herodes ad Microsolyam perrexisset, nisi
 eum hyemis asperitas prohibuisset. Hæc enim perficiendæ victoriæ fuit
 impedimentum, & ne penitus opprimeretur Antigonus obstitit, qui ci-
 uitatem iam iam deferere cogitabat. Herodes autem ad vesperam, cum
 lassos amicos rescindi corporis gratia dimisisset, ipse adhuc ab armis
 calidus, more militis lauatum ibat. Siquidem vnus tantum puer cum
 sequebatur. Et prius quam in balneum perueniret, obuius ei quidam

An. mē-
 di 1927.
 Ante
 Christi
 nat. 37.
 Herodi
 mori fra-
 tris fem-
 inia ma-
 nifesta si-
 gnificant.
 Herodis
 cenaculū
 dimisso
 conuiuio
 confestim
 concidit.

Cadauerū
 multis-
 tudine
 vici-
 ribus tra-
 ctum ob-
 struit.

Ant. mñ.
ti 3928.
Itē Chri.
nat. 36.
Pappum
Antigonis
militum
ducē He-
rodes ob-
truncas.

Ant. lib.
4. ca. 12
Hieroso-
lyma ab
Herode
obsessa.
Ant. mñ.
ti 3929.
Itē Chri.
na. 35.

Iudaeori:
in pugna
constan-
tia.

Herodis
milites cū
Iudaei per
5. menses
obsidionē
tolerant.
tatem ir-
rumpunt.

ex hostibus gladio armatus occurrit, deinde aliter & terrius & plures. Et hi confugerant armati ex acie in balneum, sed percussi etiam tum metu ac latitantes, ut Regem viderunt, illum quidem stupore debilitat ac tremantes, cum inermis esset praetereunt: exitus vero qua fugerent cursu petebant. Itaque cum alius casu, qui eos comprehenderet nullus adesset, Herodi autem nihil pati satis fuisset, omnes effugiunt. Postero autem die Pappum quidem, Antigoni militum ducem, abscisso capite obtruncat: idque Phesoraz magistro exercitus fratris suo mittit in perempti fratris ultionem. namque Pappus erat qui Iosiphum intertrecerat. Vbi autem rigor hyemis cessit, Hierosolymam repetiit: quique ad motu milite (annus autem tertius agebatur, ex quo Roma Rex fuerat declaratus) pro templo castra posuit, qua facilius erat expugnatio, & antea Pompeius ceperat civitatem. Exercitus autem in opera distributo, suburbanisque diuisis, tres quidem leuare aggeres, & super eos turres edificare iubet. Relictis autem qui operibus instarent impigerissimis amicorum, ipse in Samariam vadit, uxorem accepturus, Alexandri filij Aristobuli filiam, sibi desponsatam, ut diximus: & dum obsidet, subciliua opera nuptias curaturus: quippe iam hostes despiciebat. Igitur ubi eam duxit, ad Hierosolymam rediit, ausus militum copiis: eique Solias cum magna manu equitum peditumque sociatur: qua mediterraneo itinere praemissa, ipse per Phoenicem iter fecit. Vniuerso autem exercitu congregato, ad peditum legiones undecim, equitumque sex milia, praeter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducenda, prope à septentrionali muro castra collocarunt: Herodes quidem, senatusconsulto fretus, quo Rex fuerat declaratus: Solias vero Antonio, a quo milites quibus praeterat asciret missos Herodi auxilio. Iudaeam autem intra civitatem agentium populus varie turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo conueniens furore agebatur, multaeque voluti diuinitus de temporibus distabat: & qui audaciores essent, in castris conglobati, multis modis latrocinebantur: maxime ex locis oppido proximis victui necessaria diripientes, neque aut equis, aut viris alimenta relinquebant. Bellatorum autem constantiores obsidentibus oppositi, è muris aggerum prohibebant, & contra instrumenta oppugnantium, semper nonum aliquod obstaculum, molebantur. In nulla re autē & quae ac in cuniculis superabant. Rex autem, aduersus latrocinia quidē occultas excogitauit militū insidias, quibus eorum reprimerentur excursus: inopiam vero alimentorum longinquis transuersionibus adiunari disposuit. Ac pugnae intenti, quāuis omnem modum audaciae supergrederentur, Romanorum tamen peritia vincebantur. nihilominus aperte cum his, certa morte proposita, confgebant. Ex improviso autem Romanis per cuniculos intermedios emergentibus, prius quam muri aliqua pars dirueretur, alteram eius vicem muniebant. Proflus autem neq; manibus neque machinis deficiebant, quoniam usque ad vltimum repugnare decreuerant. Denique tanto exercitu circumfidente, per quinque menses obsidionem tolerauerunt: donec quidam ex his quos lectos habebat Herodes, ausi murum transgredi, civitatem irumpere, & post eos Sosii centuriones. Igitur ante omnia sano proxima capiebantur: & infuso exercitu plurima ubiq; mors erat: Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: Herodis vero manu Iudaeica summo intentu studio, ne quis penitus ex aduersariis eaderet. Maestabantur autem quamplurimi, & per angustiores vicos oppidi, & in domos compulsi, etiam ad templum etiam confugissent: nec villa erat aut senectutis, aut muliebri infirmitatis miseratio. Denique licet Rex ubiq; mittens, rogaret ut parcerent, nemo tamen dexteram conti-

nutriti veluti furentes, omnē persequabantur iracundiam. Ibi tunc etiam
 Antigonus, neque priorem, neque presentem fortunam cogitans, domo
 descendit, & ad pedes Sosii prostratur. Ille autem nihil cum tantę mu-
 tationis causa miseratus, & intemperanter derisit, & Antigonom appel-
 lauit; neque tamen custodia etiam liberum dimisit, ut formidaret. Itaque il-
 le quidem victus assuebatur. Herodes autem cum iam hostes vicisset,
 ut externa quoque auxilia compesceret providebat. Visendi enim
 templi, sanctorumque eius studio, omnis multitudo peregrina fuerat in-
 citata. Ob eamque rem, hos minis, alios precibus, nonnullos armis etiam
 refrenabat: acerbiorē, quam si victus fuisset, existimās sibi fore victo-
 riam, si quod videri nefas esset, culpa sua visum fuisset. Mox autem et
 iam rapinas in ciuitate prohibuit, multa inuectus ipso Sosium, si vacue-
 facto viris & pecuniis oppido Romani regē se solitudinis reliquissent:
 qui pro ista ciuium cede, totius orbis terrarū imperium, vile precium iu-
 dicaret. Illo autem iustum esse dicente, ut pro labore obsidionis predan-
 di licentiam milites haberent: ipse de suis facultatibus mercedem sin-
 gulis distributurum se assueuerat. Atque ita redemptis patriæ reliquiis,
 promissa compleuit. Nam & militem quēque liberaliter, & pro merito
 duces, ipsumque Sosium regia largitate donauit, ut nemo egens pecu-
 niis abiret. Post hæc Sosius aurea corona Deo dedicata, ex Hierosolymis
 remeauit, Antonio victum Antigonom ducens. & illum quidem vana
 spe vitæ cupidum vsque ad vltimum diem, ignauia digna securis excep-
 pit. Rex autem Herodes discessit multitudinem ciuitatis, suarum quidem
 partium studiosos, quo magis beneuolos sibi faceret, honorifice tracta-
 bat: Antigoniānos autem neci tradebat. Et quum pecunia defecisset,
 diuiso quicquid ornamentorum haberet, Antonio eiusque comitibus
 misit: non tamen omnino ne quid pateretur redemit. Iam enim Anto-
 nius Cleopatraz amore corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim
 Cleopatra, vbi tanta cognitionem suam scruitia persecuta est, ut neque
 propinquus sanguine superesset, cædis rabiem contulit in extraneos:
 Syrorumque optimates apud Antonium criminando suadebat eos in-
 terfici, ut eo modo cuiusque possessiones dominio suo facilius quære-
 ret. Postea vero quam in Iudæos atque Arabes vsque extendit auariti-
 am, ut Reges eorum Herodes & Malichus interirent, occulte molie-
 batur. Cui cum verbottenus annuisset Antonius, occideret quidem bo-
 nos viros tantosque Reges iniustum esse duxit: verum inter amicos vl-
 tra non habuit: sed multa terra ex eorum præcis finibus, & quod erat
 in Hierichunte palmetum in quo balsamum gignitur, & ciuitates præ-
 ter Tyrum & Sidonem cunctas intra flumen Eleuterum ipsi dedit. Quo-
 rum porita dominio ad Euphratem vsque Parthis bellum inferentem
 prosecuta Antonium, per Apamiam & Damascum in Iudæam venit. At-
 que hic Herodes, licet magnis muneribus inuentum eis animum miti-
 gasset, tamen ducentis talentis annuis abscissas regno suo possessiones
 impetrat sibi locari: ipsamque omnibus obsequiis placans, Pelusium
 vsque deducit. Nec multum interea tempus & Antonius ex Parthis ad-
 erat, captiuumque Artabazem Tigranis filium dono Cleopatraz duce-
 bat. Nam cum pecuniis omniūque præda, Parthus illi statim condona-
 tus est.

CAP. XIII.

*De insidiis Cleopatraz in Herodem, & Herodis prælio contra Arabes &
 ingenti terremoto.*

Concitato autem bello Asiatico, Herodes quidem cum Antonio pro-
 ficisci paratus erat, & aliis per Iudæam turbis liberatus, & Hyrcanio

An. mū.
 di 3929.
 Ante
 Christi
 na. 45.
 Cades in
 Hieroso-
 lymis.
 Antigo-
 nus Sosius
 caput.

Herodes
 militib.
 de suis fa-
 cultatib.
 multum
 pecunia
 largitur.
 Antigo-
 nus secu-
 ri obstrun-
 catur.
 Ans. lib.
 15. ca. 1.
 Cleopatra
 in cognati-
 onis suæ
 sanguine.

Auari-
 tia Cleo-
 patra.

Ant. lib.
 15. ca. 5.

An. mū
di 3914.
Anre
Christū
nat. 30.

*Cleopatra
in Herodē
i-fidia.*

*Ant. lib.
15. ca. 6.*

*Herodū
exercitū
Arabes
in fugam
vertunt.*

*Bellū A-
biacum
inter An-
tonium &
Augustū
utrinque
gestum.*

*Alia He-
rodi ca-
lamitas.*

*Herodū
ad milites
perterri-
tos oratio.*

*Motus
praestas
confiden-
tiam.*

potitus, quem vicum Antigoni soror tenebat: veruntamen à Cleopatra callide ne periculorum Antonij particeps fieret, interclusus est. Regibus enim, ut diximus, insidias tendens, bellū in Arabas ut Herodi committeret, persuadet Antonio. quos si vicisset, Arabiz: fin autem victus esset, Iudææ domina constitueretur: alterumq; potentium per alterum pessundaret. Sed eius consilium Herodi feliciter cessit. nam primum in Syros hostes ducebat, magnum quem conflauerat equitarum, circa Diospolim in eos mitit, & quamvis fortiter resistentes, superavit. qui cum iam victi essent, magno motu Arabes suscitantur: & infinita manus in Syriz coles Canathan congregati, expectabant Iudæos. Vbi Rex eos Herodes cum exercitu aggressus, bellum consultius administrare tentabat, castraque muro cingi præcipiebat: non tamen ei paruit multitudo, sed priore victoria freti Arabas impetunt & prima coitione in fugam verlos urgebant: in persecutione vero insidiis periclitatur Herodes, Canathensibus ab Athenione immixtis, qui ex Cleopatræ ducibus semper ei fuerat inimici. Namque horum incursum recreati Arabes pugnam repetunt: iunctisque agminibus circa saxosa iosa & deuia, Herodis militem fugant, plurimis eade prostratis. Qui vero ex prælio seruati sunt, in vicum Ormizam confugiunt. vbi etiam castra eorum cum hominibus circumuenta Arabes, sicut erant plena ceperunt. Neque multo post accepta clade, Herodes aderat cum auxiliis, lætus quam vltus poposcit. Huius ei vulneris causa fuit, præpositorum militibus contumacia, quod iussis obedire noluerunt. non enim repentino commissio prælio viliam Athenio insidiandi tempus habuisset. rursus tamen virtus est Arabas, assiduus fines eorū incursionibus infestans: quodq; semel victus est, sæpe pendit. Sed dū inimicos persequitur, incurrit ei diuinitus alia calamitas, septimo regni anno & Adriaco bello feruente. Namque veris initio terra mota, infinita quidem pecorum, triginta vero hominum millia peremit, cum exercitus mansisset incolumis. quoniam sub dio tendebat: ibique Arabas in maiorem audaciam fama suffulit, tristibus nunciis grauibz semper aliquid affingēs. vnde velut omnis subuersa Iudæa, terra obtinendæ ipse, quia neminem superesse credebat, in eam irruunt, legatis prius interfectis, qui ad se venerant à Iudæis. Herodes autem aduentu hostium perterritam suorum multitudinem, tam magnitudine quam assiduitate calamitatum fractam, ad repugnandum incitare tentabat, hæc dicens: Rationem habere non videtur, cur vos præsens formido perculerit. nam diuinæ quidem indignationis plagas morori vobis esse non miror. Ignauum autem est perpeti idem, etiam cum incursum hominum repellendi sunt. Ego enim tantum abest, ut hostes post terræ motum pertimescam, quod magis putauerim Deum hanc illecebram immisisse, ut pecnas redderent. non enim tantum manu armisq; freri, quantum hostis calamitatibus, veniunt. Fallax autem spes est, quæ non suis viribus nititur, sed alienis aduersis. Neq; vero vel secundæ res vel contrariæ, apud homines certæ sunt: sed in vtramq; partem videas fortunam nutare vicissim, & exempla vobis propria demonstrabunt. Nempe prælio superiore victores, post ab hostibus victi sumus. & nunc ergo, quantum æstimare licet, illi capientur, victores se credentes. Nimis enim confidens incautus est: metus autem prouidentiam docet. Itaque mihi quidem hoc ipsum quod timeris, fiducia suggerit. Nam cum ferociores quam opus erat fuissetis, & præter voluntatem meam in hostes egressi essis, Athenion insidiandi tempus inuenit. Nunc autem vestra cunctatio, & minus alacer animus, ut videtur, certamen mihi victoriam spondet. Conuenit tamen ante prælium sic esse affectos, in ipso autem opere virtutem exere: consceleratisque hostibus planum

facere, quod neque humanum aliquod malum, neque ira coelestis unquam deprimit fortitudinem Iudaeorum, donec spiritum vitæ ducunt, vel eorum quisquam in bonis suis Arabas dominari patietur, quos aliquoties pene captiuos abduxit. Nihil autem vos terreat rerum animæ carentium metus: neque arbitremini, terræ concussionem, alicuius futuræ cladis esse portentum. Naturalia namque sunt elementorum quoque vitia: nullumque damnum inferunt, nisi quod ex ipsis euenerit. nam pestilentia quidem, vel famis, vel terræ motus signum aliquod tardante malo fortasse præcesserit: ipsa vero cum extiterint, sui magnitudine finiuntur. Caterum quid nobis amplius quam terræ confessio, bellum nocere poterit etiam victis? Imo enim uero maximum imminentis excidij monitum, fonte sua, neque alienis manibus inimicis accidit, qui legatos nostros præter omnium hominum leges crudeliter mactauerunt, talesque Deo pro belli euentu hostias ceciderunt. Non enim effugient maximum eius lumen inuictamque dexteram, sed continuo poenas dabunt: si patrio repleti spiritu, in vindictam violati fœderis animos excitemus. pergite quisque non pro coniugibus, neque pro liberis, aut pro patris periculis pugnaturi, sed legatorum cædis ultores. Illi melius quam nos qui viuimus exercitum regent: vobisque mihi obedientibus, periclitabor ipse pro cæteris. Pro certo enim sciat, fortitudinem vestram non sustineri posse, nisi temeritate lædatur. His adhortatus milites, ubi eos alacres vidit, sacra Deo celebrauit: deinde cum exercitu Iordanem fluuium transgressus est. Castris autem Philadelphiz positus, haud procul ab hostibus, quasi de interiacente castello contenderet, pugnam eminens irritabat, quamprimum cupiens congredi. nam & hostes præmiserant, qui castellum occuparent. Sed illos quidem Regij facile repulerunt, collemque tenuerunt. ipse vero quotidie productus ad prælium milite, instructaque acie Arabes lacebatur. Cum autem nemo contra procederet (quod enim eos vehemens formido tenebat, & ante multitudinem dux Althemus timore obriguerat) vallum eorum disturbat ipse aggressus: eoque modo coacti ad pugnam confusis ordinibus, mixtisque cum equitibus pedites egrediuntur: etsi multitudine superiores, Iudæis tamen alacritate impares, quamuis audaciores eos faceret victoriæ desperatio. Et quamdiu quidem resisterunt, non magna eorum cædes facta est: ubi vero terga nudauerunt, multi à Iudæis, multi vero à semetipsis conculcati perierunt. Denique millia V. in fuga ceciderunt, cæteraque multitudo intra vallum compulsa eosque statim circumseptos obsidebat Herodes. & licet armis prope adesset excidium, tamen aquæ penuria vehementer urgebat. Cumque rex arrogantius eorum legatos despiceret, & lenta quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis instaret: denique ardente firi, cæteruatim exeuntes, vitro se Iudæis tradebant, adeo ut quinque diebus quatuor millia vincirentur, sexto reliqua multitudo ad pugnam desperata salute procederet. Quibus congressus Herodes, iterum septem millia circiter sternit: & tam magna plaga vitus Arabiam, extincto virorum eius spiritu, tantum profecit, ut eius patronus ab ea gente optaretur.

CAP. XV.

Herodes exaltatus in regnum.

Mox autem illum excepit desueta rerum sollicitudo propter amicitiam Antonij post victoriam Cæsaris apud Actium. Veruntamen plus timoris habebat, quam ipse patiebatur. Nec enim Cæsar victum iudicabat Antonium, donec Herodes cum eo superesset. Itaque rex pericu-

An. mūdi 3934.
an. Chri-
na. 30.

*Altera
pars ora-
tionis He-
rodis de
terræmo-
tu.*

*Conclusio
Herodis
orationis
& adhorta-
tio ad
milites.*

*Herodes
ante pu-
gnam sa-
cra Deo
celebras.*

*Herodes
hostes ado-
ratur.*

*Arabes
ardescen-
tes firi vi-
tro se Iu-
dæis tra-
dunt.*

*Ant. lib.
15. ca. 7.*

lis de-

An. mū-
di 3934.
an. Chri-
nat. 30.
*Herodis co-
ram Au-
gusto Ca-
sare ora-
tio.*
*Herodes
corā Au-
gusto dis-
simulatio-
nem remota
verum in-
genus fa-
tetur.*
*Casari
ad Hero-
dem re-
sponsio.*

lis decrevit occurrere: Rhodumque transmissus, vbi Cæsar eo tempore morabatur, adiit eum sine diademate, veste quidem cultuque priuato, sed factus regio, neque dissimulata veritate coram eo hæc dixit: Ego quidem, Cæsar, Rex factus ab Antonio, fateor vtilem me fuisse regem Antonio. Neque dissimulauerim, quod omnimoda armis quoque me gratum expertus esses, nisi Arabes prohibuissent. Veruntamen & auxilia ei pro viribus meis misi, & multa frumenti millia: sed nec accepta apud Actium plaga, bene de me meritum disserui. Nam cum auxilij ininus commodarem, optimum ei consilium dedi, vnam esse dicens Cleopatram mortem aduersorum correctionem. quam si occidisset, & pecunias ei & muros ad tuitionem & exercitum, & memetipsum belli contra te socium pollicebar. Sed profecto eius aures Cleopatram amores, & Deus qui tibi victoriam donaret obstruxit. Vna ergo cum Antonio victus sum, & diadema cum eius fortuna deposui. Ad te autem veni, spem salutis de virtute præsumens: & vt in examen adduceretur properans, qualis amicus alicuius fuerim. Ad hæc Cæsar: Imo vero saluus esto, inquit, & nunc regnato certius. Nam meritis es qui plurimos regas, cum amicitiam tanta fide tueris. Experire autem, vt etiam felicioribus fides permaneat: siquidem ego præclarissimam spem de tua magnanimitate mihi promitto. Res tamen fecit Antonius, qui magis Cleopatram, quam tibi paruit. Te namque lucrati sumus propter eius amicitiam. Prior autem ab officiis cœpisti, quantum apparet, quem aduersus eorum gladiatores idonea auxilia misisse Ventidius perscribit. Quare interim tibi decreto firmitatem regni præbeo. Experire autem ipse quoque bene tibi aliquid facere, vt non desideres Antonium. Huius sermonis humanitate Regem, ne quid de amicitia sua dubitaret, hortatus, & diadema illi imposuit, & indulgentiam decreto consignat: in quo multa magnifice in eius laudem commemorauit. Ille autem primum cum muneribus delinirum rogabat, vt Alexandrum quandam supplicem, ex amicis Antonij, iuberet absolui. Sed viciat iracundia Cæsaris, multa illum & gratia pro quo rogabatur admisisse dicentis, qui bus repulit deprecantem. Postea vero ad Ægyptium euntem per Syriam Cæsarem, Herodes cunctis accepit regni diuitiis: tumque primum cum eo milites recensente, circa Ptolemaidem equo vinctus est, eoque illi cum omnibus amicis exhibuit, atque insuper exercitus eius e pulis cuncta distribuit. Prospexit etiam per arida loca proficiscentibus ad Pelusium, atque inde redeuntibus aquarum copia non deesset. Nec fuit quicquam vten silium, quod desideraret exercitus. Pro his denique meritis paruum esse Herodi regnum, tam Cæsar quam milites existimabant. Ideoque postquam venit in Ægyptum, iam Cleopatra & Antonio mortuis, non solum ceteros eius honores auxit, verum etiam regno partem finium addidit, quam Cleopatra dempserat. Et præterea Gadara, Hippon, Samariam: mariimarumque insuper ciuitatum Gazam, & Anthedonem, & Ioppen, & Pyrgon Stratonis: & ad hæc satellites quadringentos Gallos ei donauit, quos antea Cleopatra stipatores habebat. Nulla autem res magis liberalitatem Cæsaris intababat, quam magnus animus accipientis. Post primum vero Adriada etiam regionem, quæ Trachon vocatur, eius ditioni subdidit, eique continentem Bata-nam, itemque Auranitiam, ex huiusmodi caua. Zenodorus qui domus Lisaniz conductor erat, non cessauit vnquam ex regione quæ Trachon dicitur, latrones Damascenis immittere. Illi autem ad Varum tunc re-gorem Syriz confugerunt, eumque deprecati sunt, quo suas miseras Cæsari declararet. Cæsar autem his cognitis ei rescripserat latrocinium penitus curaret extinguere. Varus autem milite aggressus loca suspe-

*Herodis
in Au-
gustum
Casarem
merita.*

*Herodis
regno Au-
gustum Ca-
sar finium
partem
addidit.*

Ita expurgauit latronibus terram, ipsamq; Zenodoro abstulit: quā Cæsar, ne latronum denuo contra Damascum receptaculum fieret, Herodi dedit, eumq; præterea totius Syriz procuratorem constituit. Et decimo anno reuersus iterum in prouinciā, ne quid eo inconsulto procuratoribus liceret administrare præcepit: ac Zenodoro mortuo terram omnem quæ inter Trachonem & Galilzā erat, eidem attribuit. Quod autē maius his omnibus existimabat Herodes à Cæsare quidem post Agrippam amabatur, ab Agrippā uero post Cæsarem. Hinc ad summum felicitatis euectus, & ad maiore subleuatus animum, maximam prouidentiz partem obsequio pietatis impendit.

CAP. XVI.

De uerbis & adificiis instauratis & conditis ab Herode, deque munificentiā quā usq; est erga exteras gentes, eiusque felicitate.

Itaq; anno regni sui quintodecimo, & templū instaurauit, & duplum terræ spatium quam fuerat circa templum, muro amplexus est, ingentis sumptu & magnificentia singulari. Argumento erant in ambitu fani magnæ porticus, eique iunctum à septentrione castellum. Et illas quidem à fundamentis erexit. Hoc autem nulla re minus, quam regni sedes largis opibus renouatum, Antoniam uocauit, in honorem Antonij. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte ciuitatis exstructa, duas aedes in ea maximas atque pulcherrimas, quibus ne templum quidem vsquam conferre possit, ædificauit: easque amicorum uocabulis vnam Cæsarem, Agrippum alteram nominauit. Nec uero solis testis memoriam eorum & cognomina circumscripsit, sed in totas etiā ciuitates studium liberalitatis extendit. Nam in Samaritica regione oppidum muro pulcherrimo per viginti stadia circumdatum, Sebaste appellauit, deduxit eo sex millibus colonorum, terraq; fecundissima his attributa: ubi templum quoque maximum inter adificia, & circum id aream trium & semis stadiorum Cæsari dedicauit, eiusdemque oppidi habitatoribus præcipua legum beneficia præstitit. Ob hoc alterius terræ adiectione donatus à Cæsare, aliud ei templum circa Iordanis fontem candido marmore posuit, qui locus appellatur Panium. Vbi montis quidam vertex in præcelsum editus, propter subiecti lateris vallem specus aperit umbrosus, quæ profundæ altitudinis rupes, ad immensum liquentis guttæ receptaculum concauatur, ut stagnantis aquæ copta demittentibus aliquid, donec terram inueniant, longitudo nulla sufficiat. Foris autem è spelunxæ radicibus oriuntur fontes: & (ut quidam putant) hoc est Iordanis principium. Sed veti fidem in posterioribus indicabimus. Quin & apud Hierichuntā, inter castellum Cyprum, & priores domos regias, meliores alias, & quæ commodiorem vsum præberent aduenientibus fabricatas, eorumdem amicorum nominibus uoluitat. Propterea non est idoneus regni locus, quem honore Cæsaris nudum reliquerit. Postea uero quam fines suos templis repleuit, in prouinciā quoq; honores eius effudit, & in multis ciuitatibus cæpia quæ Cæsaria vocantur, constituit. Cū autem inter maritimas ciuitates uidisset vnam ueritate iā fessam, quæ Stratonis portus vocabatur, & pro loci naturæ magnificentiz suæ capaxem, terram eam candido saxo reparatam, clarissima regia decorauit, & in ea maxime inuicem sibi animi magnitudinem demonstrauit. Nam inter Doram & Ioppen, quarum media ciuitas sita est, omnis ora maritima adeo fuit importuosa, ut omnes qui ad Ægyptū ex Phœnice nauigarent, in salo fluctuare cogerentur, minas Africi

An. m. di. 391. s. ante Chri. nat. 20. Herodem Augusti Syria procuratorē constituit.

An. m. di. 394.7. Ante Christi na. 17. Ant. lib. 15, ca. 10. 12. 13. 14. Adificia ab Herode condita.

Fons Iordanis.

An. mñ.
li 3947.
Ante
hristū
nat. 17.
Herodes
Piræo ma
iorum por
tum fa
bricas.

Dilucida
descriptio
portuum.

Cæsarea
Stratonis
turris an
tea dicta,
ab Hero
de cōdita.
Ans. lib.
19. ca. 10.
12. & lib.
17. ca. 3.
Agrip
pium
Antipa
trii.
Cyprus.
Phasaeli
turris.
Phasaeli
civitas.
Herodii.

metuentes: cuius etiam mediocris aura, tantas vndarum moles ad scopulos erigit, vt remeante xstu gurgitis, per aliquantum spatium maris feritas augeatur. Sed rex liberalitate ac sumptrib' deuicta natura, Piræo maiorem portum fabricauit, & in eius penetralibus alias nauibus stationes fecit altissimas. Et quanquam totus ei locus aduersabatur, tamen ita cum difficultate certauit, vt firmitas quidem structuræ nequaquam mari cederet: pulchritudo vero tanta esset, quasi nulla res ardua præpedisset ornatum. Meturus enim quantum diximus portui spatium per viginti vlnas in fundum saxa demisit, quorum pleraque pedum, quinquaginta longitudinis, & altitudinis nouem, & latitudinis decem, nonnulla etiam maiora fuerunt. Expleto autem spacio quod vnda celabat, in ducentos pedes murum dilatauit. Ex quibus centum repellendis erant fluctibus ante constructi, vnde etiam procymia dicebantur: cæteri autem saxeo portus quo cingitur maro subiecti sunt. magnis turribus interpositis, quarum maxima atque pulcherrima ex nepote Cæsaris Drusum cognominata est. Crebri autem fortaices ad deducenda quæ portus haberet: præque fornibus, & circum eos crepido saxea, & lata, quæ naues egredientes exciperet, deambulatione. Aditus autem septentrionalis erat. Ventorum enim pro situ loci placidissimus est boreas. Ad ostium vero colossi tres, vtrinque fulti columnis: quarum à læua quidem intrantibus stantes solida turris sustinet: dextera vero duo proceri lapides iuncti, & partis aduersæ turris magnitudinem superantes. Domus autem portui connexæ, candido item lapide: parique mensura spatiorum, ciuitatis viz tendentes in portum. Contra ostium vero portus, in colle, Cæsaris templum magnitudine simul & pulchritudine præcipuum: in eoque Cæsaris colossus non minor quam Iouis apud Olympiam, cuius ad exemplar factus est, Romano autem par, & Iunoni quæ Argis est. Oppidum autem prouinciz dedicauit, rebusque aduēctis portum, Cæsari vero conditoris honorem, vnde ciuitati nomen Cæsareæ imposuit. Quin etiam & cætera opera, forum, theatrum, amphitheatrum, digna vocabulo collocauit: & quinquennali certamine instituto, nomen ei Cæsaris donauit. Primusque ipse in centesima nonagesima & secunda Olympiade maxima præmia proposuit: vt non solum victores, sed & proximi & tertij successores eorum regalibus iuriis potirentur. Anthedona quoque renouatam quam bella subuerterant, Agrippium vocauit: nimieque beneuolentia, nomen amici etiam portæ inscripsit, quam ipse in templo ædificauit. Sed nec parentes suos ita quisquam dilexit. nam & patris monumentum optimo regni campo ciuitatem condidit, fluminum, arborumque ditissimam, eamque Antipatridem nuncupauit. & super Hierichunta castellum naturæ tutum, & pulchritudine præcipuum muro ciinxit, atque in honorem matris Cyprum vocauit. Fratrique Phasaelo turrim cognomine Phasaeli dē Hierosolymis ædificauit, cuius ambitus & in magnitudine liberalitas postea declarabitur. Aliamque ciuitatem in regione quæ à Hierichunte in boream tenditur, Phasaelum nominauit. Cognatis autem & amicis æternæ gloriæ traditis, ne sui quidem fuit immemor, sed castellum contra montem Arabigi lateris propugnaculo permansurum, de suo nomine Herodium vocauit: tumulumque in mammarum formam manufactum, qui stadiorum sexaginta spacio ab Hierosolymis aberat, similiter nominatum, munificentius accurauit. Item in rotundis quidem, turribus cacumen eius amplexus est. Ambitum autem compleuit ædibus regis liberalissime exornatis: vt non solum interna membrorum, facies elatior esset, verum etiam foris parietes ac maceriæ restaq; largis infusa diuitiis elucerent. Aquam etiam plurimam ingenti sumptu ex

longo intervallo induxit, perq; ducentos gradus marmoris candidissimi fabricavit ascensum. Erat enim totus collis manu factus, & vehementer excelsus. Quin & aliam circa radices eius regiam, ac diuersoria, quæ & farcinas & amicos recipere possent, ædificauit: vt pro rerum quidem omnium copia ciuitas esse videretur castellū: circumscriptio vero, domus regalis. Tantis autem constructis ædificiis, animi sui magnitudinem in plurimis etiam externis ciuitatibus demonstrauit. Namq; apud Tripolim & Damascum & Prolemaidem, publicas balneas quæ gymnasia dicunt: Bibli autem murum, exedras vero & porticus, fortæq; & templa Beryti ac Tyri: necnon & apud Sidonem, & Damascum theatra condidit. Maritimis autem Laodicensibus aquæ ductum: apud Ascalona vero Nymphaea siue lacus ornatissimos, & balneas, item peristyllia, tam opere quam magnitudine miranda constituit. Sunt quibus etiam lucos portusq; præstitit. Multa ciuitates ab eo, tanquam regni sociæ, agris quoq; donatæ sunt. Ad exhibitionem vero thermarum aliis reditus annuos ac perpetuos delegauit, quemadmodum Cois, ne quando beneficij gratia deficeret. Ad hæc frumenta cunctis ministravit egenibus, & Rhodiis ad instruendam classem pecunias sæpe multisque in locis præbuit, incensumque Pythium in meliorem formam reparauit sumptibus suis. Quid dicam eius in Lycios aut Samios liberalitatem, perque omnem Ioniam, eorum, quæ desiderasset quisque, largitiones? Nonne etiam Athenienses & Lacedæmonij, & Nicopolitani, & in Mysia Pergamus, Herodis sunt plena donariis? Nonne Antiochensium Syriæ plateam, cum plena cœni ab omnibus vitaretur, per viginti stadia prolixam, strauit polito marmore: declibandisque imbribus, quam longa esset porticibus ornauit? Sed hæc quidem propria quis dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum? Quod autem Elidensibus præstitit, non solum Achaia commune, sed etiam totius orbis terræ munus videtur, per quem Olympiæ certaminis gloria diffunditur. Nam cum hoc deficere sumptuum videret inopia, quodque solum ex veteri Græcia restabat tollâbi, non solum agonotheia ipse factus est, eo lustro, quod cum Romam nauigaret, offendit: sed etiam perpetuos pecuniarum reditus instituit, vt nunquam eius memoria agonotheitz munere fungi desineret. Inextricabile opus fuerit, debitorum siue tributorum remissiones exponere, sicut Phasaelitas & Balaneotas, aliaq; circa Ciliciam municipia lenauit annuis pensionibus: licet multum eius animi magnitudinem timor fregerit, ne quæ pateretur inuidiam: velut maius aliquid aucuparetur, si beneficiis amplioribus afficeret ciuitates, quæ qui eas haberent. Quia & corpore vsus est, quod animo conueniret. cumq; summus venator esset, in hoc tamen ipso, equitandi peritia quæ cuperet assequeretur. Deniq; vno die quondam quadraginta feras subegit. Est autem aprorum alitrix illa regio, sed magis ceruis & onagris frequentatur. Bellator autem erat, qui sustineri non posset. Itaq; multis etiam in exercitatione terrebat: quibus & torquendo iaculo directissimus, & sagittarum librorum videbatur egregius. Præter animi autem corporisq; virtutem, fortuna quoque secunda vsus est. Raro enim contra votum eius, belli cessit euentus. & si quando id accidit, non ipsius culpa, sed aut prodicione quorundam, aut remeritate militum factum est.

CAP. XVII

De disidio Herodis cum filiis Alexandro & Aristobulo.

AT vero publicam ei felicitatem moerotes inuidere domestici, & aduersi casus ex muliere ceperunt, quæ maxime diligebat. Nam quia

An. mū-
di 3947.
an. Chri-
stī 17.
*Herodis
castellum
pro rerum
omnium
copia ciui-
tas esse vi-
debatur.*

*Herodis
beneficē-
tia & li-
beralitas
in cum-
ctis.*
An. mū-
di 3954.
Ante
Christū
nat. 10.
*Herodis
per uni-
uersum
terrarum
orbē cla-
refact.*

*Herodis
venator
summus.
Herodis
prator ni-
misi cap-
tisq;que
virtutem
fortunam
quoque
secundam
vsus est.*

*Ant. lib.
15. c. 3. §.
9. & lib.
16. c. 13.*

In. mu-
i. 3954
ante.
Iheru
iat. 80
Herodes
Antipa-
trum filiu
expulit ci-
uitate, ac
Hyrcanu
auu con-
iugis in-
terfuit.
Herodu
ex Mar-
iamme
libris
suscepti.
Mariam-
me ex
Herode
qua
Hyrcano
anno se-
cra-
tis, ob-
iit.
Falsa ma-
rim ac so-
roru He-
rodi ad-
uersus Ma-
riam-
men
accusatio.

Herodes
Iosepho
ad uxorem
interfici-
nt, clam
mandat.

Herodu
de Mari-
am
int ac Ie-
sepho su-
pulo.

Regis meruit potestatem, repudiata quam prius acceperat uxorem ex Hierosolymis genus ducentem, quæ Doris vocabatur, Mariammen sibi coniunxit, Alexandri filiam Aristobuli filij: unde domus eius in discordiam venit, & antea quidem, maxime vero postquam Roma regressus est. nam primum Antipatrum ex Dotide filium, eorum causâ quos & Mariamme susceperat, expulit ciuitate: solis festis diebus eo cômeari facultate concessa. Deinde autem coniugis auum Hyrcanum, ex Parthis ad se reuersum, propter insidiarum suspitionem peremit: quem cap-
tum quidem, occupata Syria, Bartzapharnes abduxerat: miserati vero gentiles liberauerant, qui ultra Euphratem colebant. Et si monitis eorum paruisset, ne ad Herodem transiret, non interfisset. Verum mortis eius illecebra, fuit neptis matrimonium. hoc enim fretus multoq; amplius patriam desiderans, venit, Herodem autem commouit, non quod regnum affectaret, sed quod ipsi iure deberetur. Quinq; autem filiorum quos ex Mariamme susceperat, duz formiq; ceteri mares erant, horumq; minimo Romæ in studiis mortuo, duos maiores natu, & propter matris nobilitatem, & quod iam regnanti sibi fuissent geniti, regis producebat. Sed enim fortior amor his Mariammes suffragabatur: qui in dies singulos proficiens, adeo succendebat Herodem, ut eorum nihil sentiret quæ propter dilectam sibi dolerent. Tantum namque in eum Mariam-
mines erat odium, quantum ipse illam amabat: Habens igitur ex rebus quidem ipsis inimicitiarum probabiles causas, ex amore vero fiduciam, in os ei, quæ Hyrcano auo suo fecisset obiciebat, quæq; in fratrem Aristobulum egisset. Nec enim vel huic, quanquam puer erat, parcebat: quem Pontificem in decimo septimo ætatis anno creatum, post honorem statim occidit. Atque ille equidem cum sacra veste amictus ad aram accessisset festo die, populus omnis illacrymauit: & tamen noctu missus in Hierichuuta, ibi sicut mādatur fuerat, lacu submersus à Gal-
lis interiit. Hæc igitur Herodi Mariamme probro dabat, sororemq; eius & matrem maledictis atrocioribus dehonestabat. Sed ille quidem amor mutus erat. Graui autem indignatione mulieres sæuebant: & quo maxime commoueretur Herodes, insinulabat eam adulterij: præter alia multa, quæ verisimilia fingerentur, hæc accusantes, quod in Ægyptum imaginem suam misisset Antonio: proq; immoderata libidine, abientem se propterasset ostendere viro mulierum cupidine insani-
enti, & qui vim posset inferre. Id veluti fulmen aliquod, emissum perturba-
uit Herodem, maxime quidem amoris causa zelotypia successum, dein-
de etiam cogitante Cleopatrz sæuitiam, cuius gratia & Lyfias Rex, & Malichus Arabs erant perempti. Non enim coniugis amissione, sed morte sua periculum metiebatur. Itaque profecturus Iosepho Salomes sororis suæ viro, quem filium habebat, & pro affinitate beneuolus, commendabat uxorem: mandato ei clam, ut eam interficeret, si etiam se occidisset Antonius. Verum Iosephus non maligne, sed Regis amo-
rem mulieri cupiens demonstrare, quod ab ea nec mortuus patere-
tur duelli secretum ei sermonem aperit. Et illa reuerso Herode, multa-
que inter fabulas de affectu iurante, quodq; nunquam esset alterius mulie-
ris amore captus: valde, inquit, amor erga nos tuus mandatis Iosepho comprobatus est, quibus ut me occideret præcepisti. His auditis quæ
occulra credebat, amens erat Herodes ilico, nec vnquam Iosephum man-
data sua proditorium fuisse ratus, nisi eam corripuisset, præ dolore insa-
niebat. Cumq; statim exilisset, in regem spariatur: ibiq; tunc Salome
soror eius arrepto tempore criminandi, suspitionem de Iosepho confir-
mauit. Unde Herodes immoderata zelotypia furens confectum utrum-
que inquit interfici. Deinde pernitudo sequēbatur insaniæ: & postquam

iracundia cōcidit, amore iterum calefcebat. Tanta vis autem cupidinis
 erat, vt ne mortuum quidem putaret eam, sed prę ægritudine tanquam
 viuam alloqueretur: donec processu tēporis funere cognito, mœroris
 magnitudine eum quo superstitem dilexerat æquauit affectum. Ma-
 ternę autem iracundię succedunt filij, & immanitatem iceleris repu-
 tantes non aliter suspectum patrem quam si hostis esset, habebant: id-
 que & antea, quā diu Romę in studiis erant, & multo magis postquam
 in Iudęam reuersi sunt. Siquidem cum ætatibus eorum, mentium quo-
 que roborabatur affectio. Iam vero maturi coniugio, vnus amitz suę
 10 Salomę, quę matrem amborum accusauerat, filiam duxit: alter Archelai
 Cappadocum Regis. Vnde accessit etiam liberris odio, & occasiones
 ex eorum confidentia delatoribus collatz sunt. Itaq; apertius quidam
 cum Rege colloquebantur, quod ei per vtrumq; filium struerentur in-
 dię: & alter quidem vitricis materni exitij simul cum fratre armaret
 manus: alter vero, hoc est Archelai gener, locoero freris etiam fugam pa-
 raret, ipsum apud Cæsarem accutaturus Herodem. His igitur crimina-
 tionibus repletus Herodes, veluti propugnaculo sibi futurum aduersus
 filios, adducit Antipatrum ex Doride susceptum: hisque illum prępo-
 nere modis omnibus curpit. Quicum hanc mutationem tolerabilem
 20 non putarent, ac priuatę matre editum proficiētem viderent, indigna-
 tionem cohibere pro sua nobilitate non poterant: sed in singulis qui-
 bus offenderentur, itam probebant. Et illi quidem in dies singulos ma-
 gis magisque negligebantur. Antipater autē etiam sui causa fauorabilis e-
 rat: nam & patri blanditiis calide nouerat, & varias in fratres suos calu-
 mias conferebat, quędam ipse distinxit, amicos vero suos ad alia diuul-
 ganda submittebat, donec omnino spem regni abscidit fratribus suis. In
 testamento enim ipse aperte quoque iam successor fuerat declaratus. De-
 nitque tanquam rex etiam ad Cæsarem missus est, cultuq; regio & cate-
 nis obsequiis præter diadema utebatur. Tempore autē valuit etiam
 30 suam matrem in cubile Mariam mēnes inducere: duobusq; armorum ge-
 neribus in fratres vnus, blanditiis & calumniis, Regi obrepfit, vt etiam
 de filiorum morte cogitaret. Quapropter Alexandrum quidem secum
 Romam pater abstraxit, venient sibi dati reum apud Cæsarem postula-
 uit. Ille autem vix deplorandę copiam nactus, & licet apud imperitissi-
 mum iudicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorē, delicta qui-
 dem patris verecunde suppressit: in se vero delata crimina fortiter di-
 luit, periculorumq; socio fratre purgato, mox de Antipatri calliditate,
 & de suis iniuriis questus est: cum præter innocentia conscientiam clo-
 quētia iuuaretur. erat enim acerimus in dicendo. postremo proloqu-
 tus quod eos pater libenter occideret, crimen illi obiecit, & lachrymas
 40 quidem cunctis excussit: verum Cæsarem sic affect, vt eorum accutatio-
 nibus spretis, Merodem statim reuocaret in gratiam. Hac autem lege
 reconciliatio facta est, vt adolēscētes quidem patri in omnibus obedi-
 rent, ille autem relinqueret regnum cui vellet. Postea Rex Roma re-
 uersus, licet soluisse criminibus filios videretur, nondum tamen erat
 suspiciōibus liberatus: quoniam argumentum odi sequēbatur Anti-
 pater, etsi verecundia reconciliatoris palam proferre inimicitias non
 auderet. Cum autem Ciliciam præter nauigans Elzufam delatus esset,
 suscepit eum benignissime Archelaus, pro salute generi gratiam dese-
 tens, & redintegratę concordię causa lætus: quippe nihil moratus ami-
 citę Romę scripserat, vt in causā dicenda suffragaretur Alexandro: & vs-
 que ad Zephyrium deductis, talē trīginta donatur. Postea vero quam
 Hierosolymam peruenit Herodes, populo cōuocato, tribusq; filiis pro-
 pestantib. causam reddit profectionis: multasq; Deo gratias agit, mul-

At. mē-
 di 994.
 Antē
 Christi
 mē. 10.
 Mariam-
 men & Io-
 sephū cū
 libris He-
 rodes in-
 terfici iu-
 bes.
 Iracūdia
 materna
 filij suc-
 cedunt.
 Inimici-
 tia Hero-
 dis vix Ma-
 riam mē-
 suscepit.
 Ant. lib.
 16. ca. 4.
 Antipa-
 ter exclu-
 si reli-
 quis fra-
 tribus, pa-
 tris suc-
 cessor de-
 claratur.
 Alexan-
 drum He-
 rodes ap-
 ud Cæ-
 sarem ac-
 cusat.
 Reconcili-
 tiatio in-
 ter Herodē
 & filios
 facta.
 Herodem
 Archela-
 benignē
 suscepit.
 Herodē
 tribus fi-
 liis regni
 honorem
 attribuit.

An. mē-
di 3956.
Ante
Christū
nat. 8.

*Herodes
filiū non
regnū, sed
regni ho-
norem tra-
dit.*

*Herodes
ad filios
orationē
decessit.*

*Herodes
oratione
sua fra-
trū diffen-
sionem ra-
tionem nō
iustificat.*

*Antipa-
tri in A-
lexandrū
fratrū do-
lus et in-
sidia.*

tas etiam Cæsari, qui domus suæ perturbationem sedasset: & quod re-
gno maius esset, concordiam filiis præstitisset, quam ego, inquit, archis
copulabo. Nam ille quidem me regni dominum & successorum iudi-
cem constituit. Ego autem cum mea commoditate illi gratias refero,
tresque filios meos reges designo, huiusque sententia meæ socium pri-
mum Deum fieri precor, deinde vos. Namque huic ætas, illis nobilitas
successionem regni conciliat, & quidem magnitudo eius etiam pluri-
bus sufficit. Quos aut Cæsar iunxit, & pater instituit observare: non in-
iustis eos, neque disparibus, sed meritis colentes honoribus. Nec enim
tanta quis afficiet eum lætitia, cui præter ætatem obsequitur, quamum
ei, quem despiciet, doloris infligit. Quos autem singulis coniunctos es-
se oporteat propinquos atque amicos ego distribuam, & concordie spon-
sore illos constituam: pro certo sciens, seditionum, contentionumque
causas ex contubernaliū nasci malitia: hosque, si boni fuerint, affectio-
nes tueri. Rogo autem, ut non solum isti, sed etiam primates ordinum
exercitus mei, in me solo spem habeant in præsentia. Non enim regnū,
sed regni honorem filiis meis trado: & incunctim quidem quasi recto-
res potentur, pondus autem rerum sæmeti nollim meum esse. Consideret
autem quisque vestram ætatem meam, vitamque, institutū, ne contem-
tam pietatem. Nam neque, senex adeo sum, ut de me cito desperetur, neque
voluptatibus assuetus, quæ adolescentium quoque vitam spatio breviorē
concludunt: Dininitatem vero ita colimus, ut in longum nos rursus pro-
gressuros esse credamus, quod si quis in contemptum meum filijs meis
placere maluerit, etiam pro illis mihi supplicium dabit. Ego enim, non;
quod inuideam ex me genitis, homicidas eos haberi veto: sed quia
noui hæc studia adolescentibus ferocis nutrimenta suggerere. Itaque sic
cogitent qui ad eos se applicant, bonis quidem apud me paratum esse
præmium, seditionis vero apud ipsos etiam quibus lenocinabatur; in-
fructuosam fore malignitatem. Omnes profecto mecum, hoc est, cum fi-
liis meis sentient. Namque ipsis expedit me regnantē, meque his esse com-
cordem. Vos autem, o boni filij, sacrum primum retinētes mēre nar-
ram, cuius affectiones inter feras bestias salus sunt, deinde Cæsare qui
nos reduxit in gratiam, meque tertium, qui ea quæ iubere liceat regem,
fratres permanet. Iam nunc autem vobis & vestimenta & obsequia da-
bo regalis: Deumque oro, ut conservet iudicium meum, si concordēs eri-
tis. Hæc locutus: singulos benignæ cōsultavit, populūque dimisit alios
convenientia dictis eius optantes: qui vero mutationis erant cupidi, ne
audisse quidem se quicquam simulantes. Fratres autem dissensio non
reliquit, sed peiora suspicantes alius de alio digressi sunt. Namque Alexan-
der & Aristobulus ægre ferebant confirmatum esse Antipatro meritum;
Antipater autem succedebat vel secundo loco fratres haberi. Sed tamen
ille pro varietate morum, & reticere secretā noverat, & quando sibi ef-
sent odio multa fraude celabat. His autem pro nobilitate generis, in
lingua erat, quicquid venisset in mētem. Et multi quidem his insigni-
dis operam dabant, plures autem amicorum sine explorandi causa in-
nuabant. Itaque omne quod dictum est apud Alexandrum, statim apud
Antipatrum erat, & ab Antipatro ad Herodē cum adfectione deferre-
batur. Nec vel simpliciter aliquid prolocutus, adolescens innoxius ha-
bebatur, sed cuncta eius verba in crimina verbebantur: maximaque mi-
nimis affingebantur, sicubi liberior paulo fuisset. Semper autem qui
eum irritarent submittebat Antipater, ut mendaciā sua veras occasio-
nes haberent: multisque falso vulgatis, unum quid comprobatum fidem
omnibus faceret. Sed huius quidem amicorum quisque aut natura ta-
riturnus erat, aut muneribus parabatur, ne quid occultum exprime-

ter: nec etrasset aliquis, si Antipatri vitam malicia dixisset arcanum. Alexandri vero familiares, aut pecunia corruptos, aut impulsos blanditiis, quibus expugnauit omnia, fures ac proditores eorum quæ contra se dicerentur siue agerentur, effecerat. Cum autem caute vniuersa committeret, astutus etiam criminationibus aditus ad Herodem molebatur: fratrisque personam gerens aliis delatoribus subornatis utebatur. Si quid in Alexandrum nunciassent, fauore simulato, id quod primo reprehendisset, mox otiose astruendo, Regis iracundiam prouocabat: omnia ad infidias referebat, & vt necem patris Alexander optare videretur. Nihil enim maiorem fidem calumniis suggerebat, quam si eum purgaret Antipater. His accensus Herodes, quantum in dies singulos de affectu adolescentium detrahebat, tantum adiciebat Antipatro. In eandem vero partem inclinati sunt etiam qui regno parebant: hi volentes, alij pro imperio, sicut Ptolemæus amicorum clarissimus, Regisque fratres, ac tota progenies. omnia namque in Antipatro sita erant: & quod Alexandro fuit acerbissimum, cuncta in eorum perniciem, matris Antipatri consilio gerebantur. Nouerca enim fauior erat, multoque plus quam primignos oderat, quos Regina mater ediderat. Sed quamquam omnes, vt Antipatro magis obsequerentur, spes inducebat: non minus tamen præcepta regis quæque ab adolescentibus separabant: qui chatissimis edixerat, ne quis ad Aristobulum vel eius fratrem accederet, aut se ad eos applicaret. Non solum autem regalibus erat formidini, verum etiam externis amicis. Nulli enim Regum tantum potestatis Cæsar dederat, vt fugitivos suos quamuis ex ciuitatibus non subiectis ei liceret educere. Adolescentes autem delata in se facinoræ nesciebant, hisque propterea cieiebantur incautius. Nullus enim palam incusabatur à patre: sed affectu refrigerante paulatim intelligentes, aduersus dolorem asperius excitabantur. Eodem autem modo etiam Pheroram patrum, & Salomem amitam, contra illos commouit Antipater, affidue velut cum vxore sermocinando quibus in eos instigaretur. Huius autem inimicitias augebat Alexandri quoque vxor Glaphyra, multa de sua nobilitate commemorans, cunctarumque se quæ in regno viuerent dominam esse discitans: paternum enim genus à Temeno: maternum autem à Dario Hytaspis filio ducere: multamque ignobilitatem despicies sororis & vxorum Herodis: quarum quæque propter formam, non propter nobilitatem esset electa. Namque multas ei fuisse diximus vxores: quod liceret Iudæis more patrio plures habere, quodque Rex pluribus oblectaretur. Omnibus igitur propter superbiam & contumelias Glaphyræ inuisus erat Alexander, Salomem autem Aristobulus, & si socrus eius erat: ipse inimicam sibi reddidit, & ante quidem propter maledicta Glaphyræ seruientem: frequenter enim humilitatem generis obijciebat vxori: quodque ipse priuatam, Reginam vero fratrem Iuis duxisset Alexander. Hoc Salomes filia cum fletu matri nunciauit. Addebat autem, quod aliorum quoque fratrum matres idem Alexander & Aristobulus, si regnum obtinuisent, textrices cum ancillis facere minirarentur, ipsos quoque vicorum scribas, scilicet irridentes, quod literarum studiis operam darent. His commota Salome, quod iracundiam cohibere non posset, Herodi cuncta indicauit. Satis autem idonea videbatur contra generum dicens. Et præter hæc alia quædam criminationis divulgata est, quæ succendit animum regis. Audiuit enim Alexandrum & Aristobulum crebro matrem implorare, casumque eius cum gemitu atque imprecationibus conqueri: ac sæpe illo quædam ex Mariamæ vestimentis posterioribus diuidere coniugibus, minitari solitos esse, quod cito pro regalibus deliciis nigris vestibus indueretur. His de casibus He-

An. m. di. 3956.
 an. Chri. na. 8.
 Qua arte Antipater Alexandri fratris amicos corruptis.
 Herodem & anticos Antipater calumniis in fratres inflammatur.

Glaphyra vxor Alexandri suspiciens ante conceptam orationem multum augeat.
 Aristobulus vxoris humilitate generum obicit.
 Ant. lib. 16. ca. 7.
 Alexander & Aristobulus crebro matrem implorant, id quod Herodem animum succendit.

An. mē-
di 3958.
an. Chri.
st. 8.
Apud
Herodem
parentem
duo fra-
tres sibi
conuulsi.

rodes licet constantē animum adolescentiū formidaret, tamen ne spem
correctionis abscinderet, ad se eos vocauit; Romam enim nauigaturus
erat: & quasi rex pauca interminatus, pluribus quasi pater monuit: ro-
gauitq; vt fratres di igerēt, promissa priorum peccatorum venia, si post
hæc meliores fierent. Illi autem criminationum inuidiam deprecando,
fictas eas esse dicebant, purgationisq; suæ fidem rebus ipsis posse con-
stare: verum ipsum quoque debere, omnia facilitate credendi, aditum
maledictis obstruere. nunquam enim calumniatores desore, dum cui
periuadetur extrahit. Cum his eum mature placuissent, vt patrem,
præsenti metu reiecto, de futuris mœrere cœperunt. Etenim cognoue-
re Salomen sibi esse infensam, & patruum Pheroram: vterq; autem frui
& graues erant: sed amplius Pheroras, qui totius quidem regni præter
diadema socius esset: proprios autem redditus habere centum talem
torum, totiusq; trans Iordanem terræ fructus ipse caperet, à fratre sibi
dono datæ. Quinetiam tetrarcham eum fieri beneficio Cæsaris, idem
Herodes impetrauerat: regaliq; coniugio dignatus erat, sorore uxoris
sux nuptum ei collocata. Et post illius mortem, desponderat ei filiarum
suarum maximam, trecentis talentis in dotem datis. Sed regale matri-
monium Pheroras, ancillæ amore captus, refugerat. Quam ob rem ira-
tus Herodes, filiam nuptum addit fratris filio, qui post à Parthis occisus
est. Mox autem morbo Pherora venia data, indignationem remisit. De
hoc autem erat vetus opinio, quod etiam viua Regina Herodem oppri-
mere voluisset veneno. Sed tunc plurimis delatoribus aditus erat, vt
quamuis amantissimus fratris esset Herodes, fide tamen eorum quæ au-
dister, adduceretur ad metum. Itaq; de multis qui suspecti erant habita
quæstione, postremo ad Pheroræ amicos venit, quorum nulla quidem
fuit de maleficiis aperta confessio, sed quod eum amica subrepta in Par-
this cogitasset effugere prodiderunt: huius autem consilij & fugæ con-
ciliū esse Aristobulum Salomes maritum: cui rex eam tradidit, post-
quā superior adulterij causa peremptus est. sed nec Salome criminatio
ne libera manserat. nam & hanc frater Pheroras accusabat, quod cū Syl-
læo procuratore Obodæ regis Arabum de nuptiis consultisset, quæ ini-
micissimum Herodes habebat. Conuicta autem & in hoc, & in omni-
bus quæ Pheroras detulerat, indulgentiam meruit: itaque ipsum etiam.
Rex Pheroram criminibus soluit. Domus vero tempestas in Alexan-
driam transit, totaque capiti eius incubuit. Tres erant eunuchi regis
charissimi, & ex genere famulatus neminem id latebat. Vni enim vi-
num ministrare fuit cura. alteri cœnam apponere, tertius autem dor-
mitum eum collocabat, & cum ipso cubabat: hos muneribus maximis
Alexander cupiditatis suæ subiecerat. Itaque postquam regi hæc sunt
indicata, vi tormentorum coacti, & stuprum statim confessi sunt, & qui-
bus essent ad hoc promissis inducti aperuerunt: quomodo eos sefellisset
Alexander, nullam in Herode spem habendam esse, improbo sene, com-
memorans, & qui capillos inficeret, vt ob hoc etiam eum inuenem pu-
tarent: verum se coli oportere, qui etiam inuito eo regni esset futurus
successor: neque multo post ab inimicis pœnas repeteret, fortunatosq;
amicos suos beatosque faceret, ac præ ceteris ipsos. Quin & obsequia
potentium Alexandro clam parere, militumque rectores, itemque or-
dinum principes occulte ad eum conuenire dixerunt. Hæc Herodes a-
deo persequitur, vt non auderet statim delata proferre: sed exploratores
die postq; submittens, dista factaq; singula scrutabatur: & de quibus
suspectio esset, illico trucidabat. Itaq; regnum eius acerbissima iniquita-
te repletum est. Nam pro suo quisq; odio vel inimicitia, calumnias fin-
gere, multique regis iracundia cæcis cupida contra aduersarios abute

Alexan-
der Her-
odi parentis
Eunuchos
corruptis,
& quod
regni sit
iuturus
successor,
predicabat.
Alexan-
driam su-
am Her-
odes timet.

bantur. & mendacio quidem confestim fides habebatur: erant autem
 eriminationibus ipsis velociora supplicia. Denique accusabatur qui
 modo accusauerat: & cum eo qui ante se conuictus esset, ducebatur ad
 poenam. De vita namque periculum regis quaestiones breuiore compen-
 dio terminabat. Ad hoc autem scuitix processerat, ut nec eorum quen-
 quam humanius aspiceret, qui acculati non essent: verum etiam amicis
 immitissimum sese praeberet. Itaque multis etiam regno interdixit, & in
 quos potestatem non habebat, in eos dictis asperis saeuebat. Accessit
 malis Antipater, collectaque propinquorum caterua, nullum crimina-
 tionis genus omisit. Tantis autem ineptia sua regem commentisque, de-
 latorum timor inuasit, ut stricto instare sibi gladio videretur videre Ale-
 xandrum. Denique subito & ipsum correptum in vincula coniecit, &
 in amicorum eius tormenta perrexit: multi autem tacite moriebantur,
 nulla voce supra conscientiam prodita. alij vero quibus mendacium im-
 patientia doloris extorsit, de patris eum insidiis cum fratre Aristobulo,
 cogitasse dixerunt: tempusque obseruare, ut illo dum venaretur occiso
 Romam profugerent. His tamen verisimilia non erant, sed necessitate
 cruciatus ex tempore fingebantur, libenti tamen animo rex credebatur,
 pro consolatione accipiens vincti filij, ne id fecisse videretur iniuste.
 Verum Alexander quoniam suspicionem patris nullo modo aboleri
 posse arbitrabatur, vitro malis assentiendum putauit: ac digestis aduer-
 sus inimicos quatuor libris, faretur insidias, earumque se plurimos fo-
 cios habere perscribit: ante omnes autem Pheroram & Salomen. Hanc
 enim etiam stupro sibi quondam esse mixtam, cum vim noctu adhi-
 buisset inuito. Iamque libri in manibus erant Herodis: multa & graui-
 de optimatibus clamantes, cum mature in Iudaeam Archelaus venit,
 metuens generum simul ac filij, quibus etiam prouidentissimo consilio suc-
 currit, regisque ininas arte dissoluit. Mox enim cum eo congressus, ubi-
 nam est, clamat, exitiabilis gener meus? aut ubi parricidale caput aspi-
 ciam, quod meis manibus ipse lacerabo: addamque filiam meam bono
 marito nouo? nam etsi consilij particeps non est, quia tamen eiusmodi
 viri coniunx fuit, inquinata est. Miror autem patientiam tuam, cuius
 periculum agitur, quod adhuc viuit Alexander: ego namque ita ex Cap-
 padocia properans veniebam, ut qui & illum reperirem olim dedissem
 supplicium, & de filia quaestione tecum haberem, quam tui tuncque
 dignitatis contemplatione illi desponderam. At nunc de utroque nobis
 consulendum est: licet nimium pater sis, & ad puniendum insidiato-
 rem filium minus fortis. Permutemus dexteras, & alterius iracundia
 vicarij succedamus. Talibus increpans, quamuis pertinacem fallit
 Herodem. Itaque ille quos Alexander perscripserat libros, legendos ei
 praebet, singulisque capitalis insistens, cum eo deliberabat. Vnde occa-
 sionem sui consilij nactus Archelaus, paulatim causam in eos qui scri-
 ptis continebantur, & in Pheroram contulit. Cum autem sibi credere
 regem videret, considerandum est, inquit, ne forte adolescentulus tot
 nequissimorum insidiis circumueniatur, non tu ab adolescentulo. nec
 enim apparere causam, cur in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno
 potiretur, & successionem regni speraret, nisi aliquos haberet huius
 perfuasionis auctores, qui ad detergiorem partem lubricum & tatis im-
 pellerent. Ab huiusmodi namque hominibus non solum adolescentu-
 los falli, verum etiam senes, domosque clarissimas totaque regna solere
 subuerri. Consentiebat dictis Herodes, iramque paulatim remittebat in
 Alexandro, & in Pheroram excitabatur. namque hic erat librorum quatuor
 argumentum, qui ubi propensorem esse regis animum sensit, & in o-
 mnibus apud eum amicitiam Archelai praeualere, quam honeste non

An. mū-
 di 3956.
 Ante
 Christi
 nat. 1.
 Ant. lib.
 17. cap. 9.
 Herodu
 sanitia.
 Herodes
 Alexan-
 drum in
 vincula
 coniecit,
 & in ami-
 corū eius
 tormenta
 perge.

Alexan-
 der in vin-
 culis 4.
 libros ad-
 uersus ini-
 micos co-
 scribit.

Archelaus
 Rex Cap-
 padocia,
 in Iudaeā
 ad Alexā-
 dru generū
 venit.
 Ant. lib.
 16. c. 2. 9.
 Archelaus
 & Hero-
 des de li-
 bru Alex-
 andri de-
 liberant.

Herodes
 in Phero-
 ram fra-
 trem ex-
 citatur.

An. mē.
di 3956.

Ante
Christū
mēt. 3.

*Pheroras
astra vestro
instruimus
cū lachry-
mis ad pe-
des Hero-
di accē-
dit, ac ve-
niā petit.
Pheroras
mediante
Archelao
Herodis
iracundiā
mitigat.*

*Archelao
Herodem
vltro pro
Alexan-
dro depro-
cari com-
pellit.
Archela-
um & co-
gnatos pro
cōsistimus
munerib⁹
donat Ho-
rodes.*

*Ant. lib.
16. ca. 13.
Eurycles
Lacā A-
lexandriū
apud pa-
rentē elā
accusat,
autēque
natus ipse
Eurycles
amicitiā
simulata
falsis A-
lexandriū
cūq; sit
proditor.*

posset, ex impudentia salutem quaesivit. reliquoque Alexandro, confu-
git ad Archelaum. & ille negat se videre, quo pacto eximat: torcimi-
nibus inq̄solutum, quibus manifeste convinceretur regem insidiis vo-
luisse decipere, omniumque malorum praesentium adolescenti causa
fuisse: nisi malit ommissis artibus callidis, & negandi pertinacia, de qui-
bus insimularetur omnia confiteri, & à fratre praesertim qui dilectus es-
set, veniam petere. namque ad hoc ei modis omnibus se quoque opem
laturum. Paruit Archelao Pheroras, atque veste cū lachrymis ut quam
miserabilis appareret, instructus, ad pedes Herodis accessit: veniamque
meruit postulans. & se quidem sceleratū esse fatebatur: namque omnia
quae sibi obicerentur fecisse. horum autem causam esse diminutionem
mentis atque insaniam, ex mulieris amore cōceptam. Itaque postquam
fletit Pheroras suimet ipse accusator actestis, tunc eum iam Archelaus
excusando, Herodis iracundiam mitigabat, propriis vsus exemplis: ete-
nim se quoque à fratre multo grauiora perpeffum, naturale ius dicebat
anteposuisse vindictae. Quippe in regnis, velut in magnis corporibus,
semper aliquam partem pondere ipso tumescere: quam rescindi qui-
dem non oportere, leniter vero curari. Multa in hunc modum locutus
Archelaus. Herodem quidem Pherorae placidum reddidit. ipse autem
Alexandro tamdiu manebat iratus, filiamque ab eo distraham secum
abducurum se aiebat, donec Herodem compulit vltro pro adolescentu-
tulo deprecari, ut iterum ei filiam desponderet. Satis autem grauatim
Archelaus, cui vellet eam praeter Alexandrum collocari permisit: maxi-
me enim pendere, quo iura inter se affinitatis inuiolata permaneant.
Rege autem sibi filium ab eo donatum affirmante, nisi matrimonium
diremisset, quod & liberos iam haberent, vxor quoque ab adolescente
diligetur: quae si remaneret, peccatorum fore obliuio: si vero disce-
deret, causa de omnibus desperandi: molliorem namque fieri audaciam.
si domesticis affectionibus distrahatur: vix tandem cessit, vnaque &
ipse rediit cum adolescente in gratiam, & patrem eius reduxit. Procul
dubio tamen eum Romam mitti debere ait, cum Caesare collocatu-
rum: de omnibus enim sese literas ad eum fecisse. Vastum igitur Ar-
chelae consilium, quo generum periculo liberauit, peractum erat, & re-
dintegrata concordia in epulis & humanitate conuictus familiariter
versabantur. Abeuntem autem muneribus talentorum septuaginta, so-
lido quoque auro e gemmis ornato & eunuchis, & concubina donat He-
rodes, quae Pannychis vocabatur: itemque amicorum eius quaeque
pro merito. quin & cognati Regis omnes, iussa eius Archelao dona
splendidiſſima dederunt: eumque tam ipse quā optimates Antiochiam
vsque persecuti sunt. Non multo post quidam in ludam venit, Arche-
lai consiliis multo potentior: qui non solum reconciliationem gratia
Alexandro quaesitam fecit irritam: verum etiam causa fuit, ut periret. La-
eo erat genere, nomine Eurycles, ad regni desiderium amore pecunia
corruptus. iam enim luxum eius regia tolerare non poterat. Is amplissi-
mis donis Herodi oblatiſ, velut eorum quae aucuparetur illecebra, cum
statim multiplicata recepiſſet, immaculatam liberalitatem nihil esse
ducebat, nisi regum sanguine comparasset. Itaque regem adulatione
falsisque de ipso laudibus, & sermonis calliditate circumuenit: matu-
reque perpeſſo eius ingenio, diſſis simul & factis quae illi placerēt, inter
primores eius amicos habetur. Nam & Rex & omnes eius comites, li-
benter ciuem Spartae patriae causa, praecipuo dignum honore ducebant.
Ille autem postquam fragilitatem domus animaduertit, fratrumque
inimicitias, & quemadmodum pater in singulos esset animatus, Anti-
patri quidem hospitio praesentis erat. Simulata vero amicitia falsebat

Alexandrum, olim se & Archelai socium esse mentitus, quo etiam citius quasi probatus obrepserat. Moxque ab eo fratri quoque Aristobulo commendatus est. Pertentatis autem personis omnibus, aliam alio modo subibat: ac primum fir Antipatri mercenarius, & Alexandri proditor: illum exprobrando castigans, quod quum fratrum sit maximus, spei suae negligat insidiatores: Alexandrum vero, quod Regina creatus, & regis vir coniugis, filium priuatae mulieris pateretur regno succedere, praesertim quum haberet magnam occasionem Archelaum: quae quidem adolescenti bona fide suadere videbatur, quod amicitiam simulasset Archelai. Vnde nec Alexander quicquam metuens, & de Antipatro quae se mouerent apud eum querebatur: & quod nihil mirum faceret Herodes, si cum matrem illorum interemerit, ipsis quoque regnum eius auferret. quorum causa Eurycles & miserari eos & condolere simulans, etiam Aristobulum ad ea dicenda pellexit: atque ita querelis in patrem utroque deuincto, referens ad Antipatrum secreta discedit: affecto quoque insidiarum mendacio, quas ei fratres parasse affirmabat, ac pene iam strictis gladiis in eum irruere. Ob hac autem multa pecunia donatus ab Antipatro, laudator eius erat apud patrem: & extremum necis Alexandri & Aristobuli redempta opera, ipse accusatoris partibus fungitur. Cumque adisset Herodem, vitam ei se rependere pro beneficiis sibi delatis, & lucem referre dixit pro hospitio: olim Alexandrum exacuisset in eum gladium, & confirmasse dexteram: verum sceleri tanto fuisse impedimento, quod societatem facinoris assimulasset. Alexandrum enim dicere, non beneficium Herodem actum putare, quod regnum obtinisset alienum, & post matris eorum necem principatum eius dilacerasset, nisi etiam degenerem cooptaret heredem, auitumque ipsorum regnum Antipatro spurio traderet. Proinde semet Hyrcani matrem & Mariammes vitum ire. Nec enim decere successionem regni ab huiusmodi patre sine ea de suscipere: multis autem rebus ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi omnino loqui sine calumnia liceret. Nam si de nobilitate aliorum fiat mentio, sine ratione se contumeliis affici, patre dicente, solus generosus Alexander, & cui pater sit pro ignobilitate dedecori. In venationibus quoque offendere, si taceat: si vero laudet, cauillatorem appellari. & prorsus inimicem sibi patrem inueniri, solique Antipatro indulgentem: ob quae vel emori non recusare, nisi ex voto insidiae successissent: sin eum occidisset: primum salutis occasionem fore Archelaum socerum suum, ad quem facile posset effugere: deinde Caesarem, qui nunc usque ignoraret mores Herodis. nec enim sic ei ad statum ut antea, partis praesentiam formidando, nec de suis tantum criminibus locuturum, sed primum totius gentis arumnas, & quod ad necem usque tributis opprimeret vulgaturum. deinde in quibus deliciis, quibusque actibus patris sanguine pecuniae consumptae sint, & qui vel quales ex illis fuerint locupletati, quae causa ciuitatis afflictae: ibi autem lamentaturum & qui & matris necem, omniaque scelera Regis retracturum: quibus cognitis nemo se iudicauerit patricidam. His Eurycles in Alexandrum falso delatis, Antipatri laudes prosequeretur, illud solum qui patrem diligenter esse confirmans, quique adhuc insidias retardasset. Rex autem nondum praeteritis suspicionis dolore compresso, intolerabilis iracundiae feritate perturbatur. Iterumque hoc tempus natum Antipater, alios accusatores fratribus subornauit, qui eos dicerent cum Lucundo & Tyrannio clam loqui solitos esse, equitum regis olim principibus, tunc vero propter quasdam offensiones ordinibus motis. Hac denique indignatione succensus, confestim eos Herodes tormentis subdidit. Illi autem nihil eorum se quae crimini darentur,

An. mē.
di 3996.
an. Chr.
na. 8.

*Eurycles
necni &
Alexan-
dri & A-
ristobuli
redempta
opera, ac-
cusatoris
partibus
fungitur.
Eurycles
Alexan-
dri apud
Herodem
falso accu-
sat, & in
periculo
praecipit-
sat.*

*Alia falso
accusa-
tio Alex-
andri &
fratrum, ad
indigna-
tionē He-
rodem co-
mouet.*

An. mū
di 396.
an. Chr.
na. 8.
Diophan
tes Regu
Notarius
Alexan
dri nomi
ne faſſus li
te as con
ſcribit.

Coum Eua
ratum.

Ant. lib.
16. ca. 12.

Herodes a
Salome
mirus u
trunq. fi
lium vin
dit, & ſe
paratos
aſſervari
præcipit.

Ant. lib.
16. c. 13.

Herodes
contra A
lexandru
& Ariſto
bulum hu
dicium
cogit.

Herodes
in iudicio
filios ac
cuſat.

Cireconſeſſi ſunt. Sed oblata eſt quædam velut ad præfectum caſtelli Alexandrii ab Alexandro ſcripta epiſtola, deprecante vt cum Ariſtobulo fratre ſe in caſtellum reciperet, ſi patrem interſeciſſent: tamque armis quam aliis ſubſidiis eos vti permetteret. Hanc Alexander Diophanti commentum eſſe dicebat, qui Regis erat notarius, homo audaciſſimus & cuiuslibet manus literas imitari percallidus. Itaque multis ſæpe falſo & ſcripſis, ob hoc poſtremo occiſus eſt. torto autem caſtelli præfecto, nec eius indiſcio quicquam Herodes eorum quæ delata erant verum eſſe cognouit. Sed quamuis nullum documētum validum proſerretur, filios tamen aſſervari præcepit. Euryelem vero domus ſuz peſtem, ac totius ſceleris fabricatorem, bene de ſe meritum datoremq; ſalutis appellā, talentis quinquaginta donauit. Ille autē prius quam certa fama nunciaret, ad Archelaum properat: auſusq; dicere, quod Herodem reconciliaſſet Alexandro, ab illo quoque pecunias capit. Deinde in Achaïam tranſgreſſus, ad ſimilia facinora male quaſitis abuſus eſt. Poſtremo apud Cæſarem accuſatus, quod diſſenſionibus repleuiſſet Achaïam, & ciuitates ſpoliaret, in exilium mittitur. atq; hoc cum modo ponit Alexandri & Ariſtobuli perſecuta ſunt. Hoc loco dignum eſt Coum Euaratum huic Spartiatæ conſerre. Namque hic cum amiſſiſſimus eſſet Alexandro, eodemque tempore quo Eurycles ibidem erat adueniſſet, percontanti Regi ſuper his quæ ille inſimularet, iuratus nihil ſe ab adoleſcentibus audiſſe affirmauit. Nec tamen id quicquam miſeris proſuit apud Herodem, ſolis maledictis aures paratiſſimas aperientem: eumq; gratioſiſſimum ſibi iudicantem, qui ſecum eadem crederet. iudemque moneretur. Incitabat præterea Salome crudelitatem eius in filios. Nam ad hanc Ariſtobulus, quo periculis inuolueret, quam & ſocrum habebat & amitam, monitū miſerat, vt ſaluti ſuz conſularet: quaſi Rex eam decreuiſſet occidere, iterum inſimulatam, quorum antea fuerat accuſata: & Syllæ Arabi nubere cupiens, quem ſciter eius inimicum, occulte illi ſecrera Regis nunciaret. Et hoc fuit extremum, quo tanquam tempeſtate oppreſſi adoleſcentes, non ſecus actur turbine peſſundati ſunt. Salome enim proutinſus contendit ad Regem, eiq; monita Ariſtobuli prodit: atque ille vltreius durare non paſſus, vtrunq; filium vinxit, & ſeparatos aſſervari præcepit. Deinde Volumnium militiæ magiſtrū, & ex amici Olympum deſcripta ferētes iudicia, proſciſci iuſſit ad Cæſarem: qui poſtquam Roma nauī delati, Regis literas reddiderunt, vehemēter quidem Cæſar ob adoleſcentes indoluit, verum poteſtatem in filios à patre auferendam non duxit. Denique reſcribit ei, vt ipſe ſui dominus eſſet arbitrii: melius tamen facturum dicens, ſi in communi conſeſſu propinquorum ſuorum, præuinciq; reſtorum de inſidiis quaſerer: eoſque ſi delato crimini reperiret aſtrictos, occideret. ſi vero fugam tantum eſſe meditados, mediocri ſupplicio contentus eſſet. Pareſ ſcriptis Herodes: cumque Berytum, quo Cæſar iuſſerat, perueniſſet, cogit iudicium. Præſederunt autem reſtores, quibus à Cæſare ſcriptum fuerat, Saturninus & Pedanius legati, & cum his Volumnii procurator, itemq; propinqui Regis & amici, necnon & Salome & Pharosæ, & poſt hos optimates Syriæ, præter Archelaum Regem: namque hunc Herodes, & Alexandri ſocer eſſet, ſuſpectum habebat. Sed filios quidem ſaris prouido conſilio in iudicium non produxit: ſciebat enim quod ſi tantum viſi fuiſſent, omni modo ad miſericordiam cunctos impellerent: ſi vero etiam dicendi copiam naſti eſſent, facillime Alexander obiecta dilueret. Igitur illi quidem cuſtodiebantur in Plarane, vico Sidoniorum. Exorſus autem Rex, veluti cum præſentibus ageret, commouebatur, & inſidias quidem timide obiciebat: nam probationibus deſiciebat. male-

dicta vero & probra & iniurias, & peccata plurima in se admissa profe-
quebatur: eaque morte grauiora esse confessoribus demonstrabat. Po-
tremo cum nemo contradiceret, semetipsum argui miserabiliter que-
stus, acerbamque victoriam vincere, singulos sententiam proferre rogat
in filios. & primus Saturninus cōdemnandos esse adolescentulos, sed
non morte pronūciauit. necenim fas esse cum tres ipse astantes habeat
filios, mortem alienis decernere. Idem etiam duobus legatis visum est,
eosque nonnulli alii secuti sunt. Tūtem vero sententiam primus Vo-
lumnus dixit, cunctique post eum Herodis emulatione, vel odio: neq;
indignatione quisquam necandos esse adolescentes iudicauit. Tum
autem vniuersa Iudæa & Syria, suspensa quidem operiebatur huius tra-
gœdiæ finem: sed nemo existimabat Herodis crudelitatem ad parrici-
dium vsque processuram. Ille tamen filios Tyrum traxit: atque inde
naui Cæsaream deuēctos, quo mortis genere perimeret cogitabat. In-
terea vetus quidam Regis miles, Tiro nomine, qui & filium habebat A-
lexandro asuerum atque amicū, & ipse diligebat adolescentulos: pre-
nimia indignatione mentis postremo circumiens clamitabat, conculca-
tam esse iustitiam, veritatem petiisse, naturam esse confusam, vitamque
hominum iniquitatis esse plenam, & omnia quæ dolor contemptori vi-
tæ dictasset. Deinde ipsum etiam Regem ausus adire: mihi vero, inquit,
omnium videris esse infelicissimus, qui contra charissimos nequissimis
credas. Siquidem Pheroras & Salome fidem apud te aduerius filios
tuos habent, quos sæpe ipse mortis supplicio dignos esse iudicasti: ne-
que aduertis hoc esse agere, vt iustis successoribus destitutus, cum solo
remaneas Antipatro, capi facile Regem optantes. Veruntamen cogita,
ne ille quoque militibus odiosus sit, propter eadē omnium fratrum.
Nullus enim est, qui non adolescentium misereatur, principum autem
plurimi etiam palam grauiter ferunt. Hæc dicens, simul eos quibus res
indigna videretur nominabat. Rex autem statim illos & ipsum cum fi-
lio comprehendī iubet. Ibiq; tum alius quidam Regis tonsor, no-
mine Tryphon, nescio qua exagitatus insania, semetipsum indicans
proiicit: ac mihi quoque Tiro, inquit, iste persuasit, vt occasione ton-
dendi nouacula te occiderem: magnaue inde Alexandrum datum
munera pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironem eiusque filium,
& tonsorem subdidit quæstioni. Cumque illi responderent, tonsor au-
tem amplius nihil diceret, Tironem vehementius torqueri iussit: tum-
que filius eius, patris miseratione compunctus, quanta se Regi, si eum sibi
condonasset, indicaturum promissit. Eoque relaxato, ipsius occidendi
patrem suum habuisse voluntatem dixit, impulsū ab Alexandro. Hoc
autem quibuldam fictū ab adolescente videbatur, quo tormentis eri-
peret patrem, nonnulli verum esse affirmabant. Herodes tamen & mi-
litum principibus & Tirone pro concione accusatis in eos armauit po-
pulum, vt ibidem cum tonsore lignorum & lapidum ictibus interirent.
Filios vero in Sebasten missos, quæ non longo à Cæsarea intervallo di-
staret, præfocari iubet: eaque re mature perfecta, in castellum Alexan-
drium mortuos asportari, cum Alexandro matre quo sepeliendos.
Hic finis Aristobulo & Alexandro vite fuit.

CAP. XVIII.

De conspiratione Antipatri contra patrem.

Antipatrum vero, cum iam sine controuersia successionem regni spo-
raret, intolerabile gentis excipit odium, cunctis sciontibus illum o-
mnes fratribus suis consensu calumnias: nihiloq; minus timor eum

An. mū-
di 1961.
an. Chr.
na. 3.
*Sententia
in filios
Herodis.*

*Tiro ve-
tus Regis
miles, He-
rodi sa-
nitiam
conuocatur*

*Tironis est
filio Hero-
dis cōpro-
bando in-
ter.
Ant. lib.
16. ca. 19.*

*Alia fabu-
la in Tiro-
ni & A-
lexandro
accusatio.
Herodes
Alexan-
dri & A-
ristobuli
filios præ-
focari, cū
Alexan-
dro matre
ne auso se-
peliendos
iubet.*

*Ant. lib.
17. c. 25.*

Ap. mū.
q. 3961.
an. Chr.
p. 3.

*Antipateri necu-
qia & do-
rū & c. i.
qum sano-
rem sibi
conciare
conatur.
Quantū
Herodem
perempto-
rum filio-
rum cadū
pauitaret,
pauit eorū
miseratio
ne ostende-
bat.
Herodes
nepotes de-
spendat.*

*Herodis fi-
lii ex se-
ptem vxor-
ib. susce-
pti.*

non mediocriter sollicitabat, crescente sobole peremptorum. Erant enim Alexandro ex Glaphyra filii duo, Tigrades & Alexander: itemque Aristobulo ex Berenice Salomēs filia, Herodes & Agrippa & Aristobulus, filiaque Herodias & Mariamne. Sed Glaphyram quidē Herodes cum dote sua in Cappadociam dimisit, postquam Alexandrum interfecit: Berenicen autem Aristobuli coniugem, auunculo Antipatri nuptum dedit: ut enim Salomē, quam infensam habebat, sibi reconciliaret Antipater, istas nuptias excogitauit. Idem vero etiam Pheroram munēbus aliisque obsequiis, atque amicos præterea Cæsaris ambiebat, magnas Romam mittendo pecunias. Saturninum enim cum aliis omnibus apud Syriam donia expleretur. Hoc autem magis inuisus erat cunctis, quo plura donabat, velut opes tantas non munificentia largiretur, sed metu consumeret. Itaque eueniebat, ut nec accipientium beneuolentia quicquam profecerit: quibusque nihil dedisset, acerbiores inimicos haberet. In distributionibus autem munerum quotidie largior erat, cum præter spem videret orbos pueros ab Herode curari: quantumque illum peremptorum cordis pœniteret, prolis eorum miseratione significari. Conuocatis enim propinquis atque amicis suis, & pupillis astantibus cum lacrymis opplesset oculos, dixit: Horum quidem mihi patres fortuna quædam tristis eripuit, ipsis autem orbitatis misericordia cum natura commendat. Exspecta itaque, ut etsi pater infortunatissimus fui, auus tamen sum prouidentior, & à quib. post me regantur, amicissimos mihi relinquam. Despondeo igitur filiam tuam Pherora maximo filiorum Alexandri, ut ei curator usque necessarius: tuo vero Antipater filio Aristobuli filiam: eris enim hoc modo pater orbatæ. Sororem vero eius meus Herodes accipiet, ex pontifice auo materno prognatus. Et de his quidem hoc sit iudicium meum, neque id quisquam dirimat, qui me amabit. Precor autem etiam Deum bono regni mei, meorumque nepotum copulare nuptias, atque hos pueros placidioribus, quam patres eorum oculis aspicere. Postquam hæc locutus est, fleuit, & pueros dexteris iunxit, benignissimeque consalutatis singulis dimisit concilium. Statim dirigit Antipater, quantoque dolore affectus esset neminem latuit pupillorum. namque honorem apud patrem quoque sibi derogatum existimabat: iterumque de rebus cunctis periculum fore, si Alexandri filius præter Archelaum etiā Pheroram terrarcham adiutorē habere licuisset. Ad hæc reputabat odium suum, & orbitatis miserationem, qua tota gens flectebatur, quanto viuentium pueros studio, & quanta memoria mortuorum ipsius scelere tenerentur Iudæi. Itaque omnimodo dirimare sponsalia statuit. & callide quidem patri surrepere timuit, senienti acriterque vigilanti ad suspicandum. palam vero eum supplex adixe ausus est, coramque deprecari, ne se honore priuaret, quod dignum esse iudicasset, nudumque Regis nomen habere vellet, regni autem substantiam penes alios esse. Nec enim posse rerum obtinere dominatum, si præter auum Archelaum, etiam Pheroras Alexandri filio socer esset adiunctus. Instantissime vero precabatur, quia numerosa esset Regia progenies, nuptias permutari. Nō enim namque Regi vxores erant, sed harum septem vnde filios susceperat, ipsum Antipatrum ex Doride, Herodem autem ex Mariamne pontificis filia: itemque Antipam & Archelaum ex Malthace Samaritide, filiamque Olympiadem, quam frater eius Iosephus habuerat, ex Hierosolymitide vero Cleopatra Herodem & Philippum, necnon ex Palla de Phasaelum. Habebat autem filias quoque alias, Roxanen & Salomē, nam ex Phedra, & alteram ex Elpide: duasque vxores sine filiis, consobrinam & fratris filiam: & præter hæc Alexandri & Aristobuli sorores duas ex

Mariamme. Cum igitur tanta proles copia superesset, aliter nuptias
 iungi postulabat Antipater. Rex autem perspecto eius animo, quid de
 pupillis cogitaret, vehementer iratus est: quippe filiorum quos interfe-
 cerat casum reputans verebatur, ne etiam hi quandoque criminatio-
 nem Antipatri primum fierent. Sed tunc quidem fauoribus dictis
 eum protebat. Postea vero blanditiis eius adductus, sponsalia reforma-
 uit: ac primum ipsi Antipatro Aristobuli filiam collocat, filium vero e-
 ius iungit filie Pheroræ. Hinc licebat advertere, quantum Antipatri
 valuerit adulatio, quod idem in simili causa impetrare Salome non po-
 tuit. hanc enim quamvis soror esset, atque hoc laxe intercedente Lu-
 lia vxore Cæsaris postulasset, Arabi Syllæo nubere non passus est: sed ini-
 micissimam sibi fore iurauit, nisi ab hoc studio desisteret. posteaq; in-
 uitam Alexæ tuisdam ex amicis suis in matrimonium dedit: eiusque fi-
 liarum vnā Alexandri filio, alteram Antipatri auunculo tradidit. Na-
 tarum autem Mariammes vna, sororis filium habebat Antipatrum, al-
 tera fratris Phasaelum. Sic interrupta pupillorum spe Antipater, & pro
 sua commoditate affinitatibus iunctis, expectatione certa nitebatur:
 adiectioneque malignitati fiducia, nequaquam erat tolerabilis: nam quia
 singulorum odium vitare non poterat, securitatem sibi ex terrore quæ-
 rebat: cum præterea Pheroræ ei veluti iam confirmato Regi obsecun-
 daret. Quin & mulierum constantia in aula confectio, nouas turbas ex-
 citabat. Etenim Pheroræ vxor cum matre ac sorore sua, necnon & ma-
 trie Antipatri, multa in Regia insolenter agebat, ausa etiam duas Regis
 filias contumeliose tractare: cui rei maxime ab Antipatro erat obiecta.
 Itaque cum illi inuisæ essent, alias quidem morigeras habebant: sola
 vero Salome aduersabatur eorum consordiz: quodque non bono Rē-
 gis coirent, apud ipsam infimulabat. Cognita vero eius delatione mu-
 lieres, quodq; Herodes zgrediret, aperto quidem conuentu & fami-
 liaritate abstinerunt: contra vero & discordare inter se Rege audiente
 simulabant: cum his adeo colluderet Antipater, vt palam Pheroram mi-
 nime dubitaret offendere: occultos autem cæcis & nocturnas comess-
 sationes agebant: earumque confessionem fecit obseruatio firmior:
 cum horum nihil ignoraret Salomé, sed Herodi cuncta nunciaret. Ille
 autem ardens iracundia, maximeq; aduersus Pheroræ coniugem, quod
 eam præter ceteras accusaret Salomé, aduocato cognatorum amico-
 rumque consilio, & alia multa mulieri & filiarum contumelias crimini
 dedit, quodque Pharisæis mercedem contra se præbuisset, fratremque
 sibi hostem reddidisset expugnatum venenjs. Postremo conuersus ad
 Pheroram, vtrum, ait, se fratrem an vxorem vellēt optare? Cumque ille
 se citius vita dixisset quam coninge cariturum, incertus quid ageret, ad
 Antipatrum sermonem contulit: ac ne tum Pherora, vel eius coniugē,
 aut quouis alio, qui ad eam pertinere, vnquam colloqueretur edixit.
 Verum ille palam præcepta custodiens, in occulto tum his pernoctabat,
 metuensque obseruationem Salomēs, per amicos in Italia degentes, vt
 Romam proficisceretur, effecit petitis literis, vbi Antipatrum aliquan-
 to post tempore ad Cæsarem mitti oportere perscriberent. Igitur Hero-
 des nihil motus, eum misit: cunctis quæ viui forent, magnaue pœcē-
 dia liberaliter instruam, restituentumque vna ei portandum dedit;
 in quo Rex ipse Antipater inscriptus erat: & Antipatri successit Hērō-
 des, ex Mariamme Pontificis filia procreatus. Quin & Syllæus Arabs
 eadem Romam, neglecto Cæsaris præcepto, nauigauit: de his cum An-
 tipatro certaturus, de quibus cum Nicolao causam ante dixerat. Non
 leue autem cum Arēta Rege suo certamen habebat, cuius & alios ami-
 cos interfecerat & Soemum in Petra oppido potentissimum, redem-

An. mū-
 di 3961.
 an. Chr.
 nā. 3.

Herodes
 Antipa-
 tri blandi-
 tiis adduc-
 tus, spon-
 salia refor-
 mat.

Ant. lib.
 17. ca. 1.
 Antipa-
 ter ex e-
 latione
 regni cer-
 ta nititur

Mulierū
 in aula
 confectio.

Ant. lib
 17. ca. 4.

Herodes
 Antipa-
 tro, ne cū
 Pherora,
 vel eius
 coniuge
 vngquam
 colloqueretur
 edicit.

An. mē-
di 3961.
an. Chr.
na. 3.
*Fabatus
Procura-
tor Cesa-
ris apud
Herodem
Syllae pro-
diqpr.*

proque Fabato procuratore Cæsaris fautore utebatur etiam in Hero-
dem. Sed maiore pecunia data Herodes Fabatum à Syllæ alienauit :
ac per eum quæ Cæsari iusserat exigerbat. Ille autem cum nihil dedisset,
accusabat apud Cæsarem Fabatum, dispensatorem esse dicens, non
quæ ipsi, sed quæ Herodi expedirent. Quibus commotus ad iracundiam
Fabatus, adhuc autem apud Herodem in honore maximo habebatur,
secretorum Syllæ proditor factus est : regique indicauit, quod Syllæus
Corinthum eius satellitem pecunia corripisset, eumque adseruari opor-
teret. Neque Rex id facere dubitauit : quoniam Corinthus iste, licet in
aula Regis esset educatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox
non illum solum corripì, sed etiam duos alios Arabas iussit apud eum
reperitos, vnum Syllæi amicum, alterum Phylarchum. Qui subditi quæ-
sitioni, magna pecunia Corintho, vt Herodem occideret, persuasum
confessi sunt : atque etiam à Saturnino Syrix rector interrogati, Ro-
mam transmissi sunt.

C A P. XIX.

De veneno Herodi parato & quomodo compertum sit.

*Herodes
Pheroram
cū uxore
ei cicit.*

AT Herodes Pheroræ vehementius imminerebat, vt repudiaret vx-
orem: neq; quomodo mulierem plecteret inueniebat, cum multas in
eam odii causas haberet, donec ipsum etiam fratrem cum ea supra mo-
dum indignatus eiecit. Pheroras autem æquo animo accepta iniuria, in
tetrarchiam suam recessit, iuratus vnum sibi exilii finem fore mortem
Hérodís, neque ad eum reuersurum esse dum vixerit. Denique nec a-
grotum quamuis sæpe accitus fratrem inuisere voluit, cum quibuldam
mandatis eum quasi moriturus vellet instruere. Sed ille quidem præter
spem conualuit. Postquam autē Pheroras in morbum incidit, tum He-
rodís patientia demonstrata est. Nam & venit ad eum, & humanissime
curatum voluit: sed morbum superare non quiiuit: intra dies enim pau-
cos est mortuus. Quem licet vique ad vltimum vitæ diem dilexisset He-
rodes, tamen quod illum quoq; veneno peremisset, fama vulgatum est.
Verum eius corpore in Hierosolymam deportato, ludum maximū cun-
ctæ genti denunciauit, clarissimæq; funus sepulcrum dignatus est. Vnus
quidem interfector Alexandri & Aristobuli, hunc exitum vitæ sortitus
est. Transiit autem in Antipatrum autorem pœnæ sceleris, ex interitu
Pheroræ nata principium. Quidam enim ex eius libertis, cum Regem
tristes adiissent, fratrem ipsius Pheroram veneno interemptum esse di-
cebant, nam quandam ei cibum obtulisse coniugem suam, non eo quo
solebat modo conditum: eoq; sumpto illum morbo protinus esse cor-
reptum. Venisse autem ante biduum, matris ac sororis eijs accitu quā-
dam venescam mulierculam ex Arabia, vt venenum Pheroræ conde-
ret amatorium: & pro amatorio dedisse mortiferum Syllæi consilio:
namque illi notam fuisse. Percussus igitur plurimis suspicionibus Rex,
ancillas & nonnullas libertinas quæstioni subiecit. Ibiq; tam exclamat
aliquis doloris impatiens: Deus cæli terræque rector, in matrem Anti-
patri, quæ nobis horum malorum causa est, vindicet. Hoc Rex initium
nactus, persequabatur vterius indaginem veritatis. Mulier vero & ma-
tris Antipatri familiaritatem cum Pherora eiusq; mulieribus, & occul-
tos eorum conuentus aperuit: quodque Pheroras & Antipater redeun-
tes à Rege, tota cum illis nocte potare soliti essent, seruis omnibus ex-
clusis & ancillis. Vna quidē libertinarum hæc indicauit. Cum autē an-
cillæ separatim singulæ torquerentur, patuit omnium dicta congruere,
qua de causa Romam quidem Antipater ex composito, Pheroras vero
trans flumen secedere curauisset. Nam sæpe illos in sermone dixisse, q̃

*Pheroras
moritur,
& Hiero-
solymam se-
peliitur.*

*Ant. lib.
17. ap.*

*Venescam
muliercu-
la ex A-
rabia.*

*Confessio
muliercu-
larum in
sortitu.*

post Alexandrum & Aristobulum ad ipsos eorumque; coniuges transi-
 rus esset Herodes. Necalicui posse parcere, qui Mariam eiusque fi-
 liis minime pepercisset: adeoque melius esse, ab hac bellum quam lon-
 gissime fugere. Sæpe autem dixisse matri Antipatrum cōquerentem, q̃
 cum ipse iam canus esset, pater in dies singulos iuuenesceret, seque for-
 tasse prius quam regnare incipiat moriturum; aut si vnquam ille dece-
 serit, (quando autem istud futurum) voluptatem sibi successione om-
 nino fore breuissimam. Pullulare præterea hydræ capra, hoc est, Ale-
 xandri & Aristobuli filios: sibi autem filiorum quoque; spem ademptam
 10 esse patris iniuria: qui non eorum quenquam post mortem suam regni
 successorem, sed Mariam filium scripserat heredem. Qua quidem
 in re prorsus cum senectute delirare, si testamento suo standum arbitra-
 retur, se namque vt ex eius progenie nemo superesset curaturum. Quin-
 etiam cum omnes patres, quibus inuisi vnquam filii fuerint, odio vin-
 cat: plus tamen eum etiam fratres odisse. Denique nuper sibi, ne cum
 Pherora colloqueretur, centum talenta donasse: atque cum Pheroras
 diceret, quid enim per nos la debatur? respondisse Antipatrum, vt inam
 cundis ablatis nudos se dummodo viuos reliqueret. Verum hoc nequa-
 quam fieri posse, vt tam pettiferam bestiam quisquam effugiat, sub qua
 20 nec amicis esse palam liceret. Deaque nunc occulte, inquit, conueni-
 mus: licebit autem aperte, si virorum spiritum manusque habeamus.
 Hæc in tormentis ancillæ prodiderunt, & quod Pheroras cum illis Pe-
 tram fugere cogitasset. Vt omnibus autem dictis Herodes crederet, cen-
 tum talentis effectum est. De his enim soli Antipatro dixerat. Igitur an-
 te alios in Doridem Antipatri matrem futor eius erumpit: eamque omni
 ornatu, quem illi donauerat, spoliata, multis comparato talentis, ex-
 pellit. Deinde ira deposita, Pheroræ mulieres à tormentis recreabat. Ti-
 more autem pauidus erat, & ad omnes suspiciones excitabatur: mul-
 tosque innocentes, metu ne quem nocentium prætermitteret, in tor-
 30 menta ducebat. Hinc ad Samaritam se conuertit Antipatrum, qui pro-
 cutator erat Antipatri, & ex illius tormentis comperit, necandi sui cau-
 sa ex Ægypto Antipatrum venenum malum petiisse, per quemdam An-
 tiphili amicū: idque ab eo Antipatri auunculum accepisse Theudio-
 nem, ac Pheroræ tradidisse: cui mandasset Antipater, vt Herodem occi-
 deret, dum ipse Romæ abesset, ac suspicione careret: Pheroram vero ve-
 nenum vxori suæ dedisse seruandum. Itaque hæc euocata, statim Rex
 quod acceperat afferre inber. Illa vero quasi allatura egressa, de templo se
 præcipitem dedit, vt eo modo probationes & Regis tormenta præveni-
 40 teret, non in caput, sed in diuersam delatæ partem, periculum mortis
 euasit. Portataque ad Regem, vbi resipiscere potuit (nam casus eam
 perturbauerat) quam obrem se præcipitasset interrogata, adiurante Re-
 ge, quod vera dicenti remitteret omne supplicium: si nō falsa promere
 maluisset, corpus eius tormentis absumeret; neque sepultura quicquam
 relinqueret: paulisper tacuit. deinde, quid, inquit, secreta custodio, quā
 Pheroras obierit, Antipatro qui nos omnes perdidit seruitura? Audi
 Rex, & tecum Deus mihi testis veritatis, qui falli non potest: Cum Phe-
 50 roræ morituro lachrymans affiderem; tunc ille me ad se vocauit: En
 multum, inquit, coniunx de fratris erga me animo sum deceptus. Nam
 qui sic me diligeret, inuisum habui, & necate cogitauit: qui tanto nunc
 mei, quamuis ne dum moritui, dolore cōfunditur. Sed ego quidem im-
 pietatis precium fero: tu vero quod in eum seruas, relictum nobis ab
 Antipatro venenum; huc affer præpere, meque videntē consume; ne ad
 inferos quoque; vlticem huius sceleris conscientiam deferam. Ita vt ius-

An. mñ
 di. 396r.
 an. Chr.
 nat. 3.

Doridem
 Alexan-
 dri mat-
 riam orna-
 tu spo ia-
 tam Hero-
 des expel-
 lit.

Pherora
 cecidit
 quid cum
 veneno sit
 actum, in
 ganno fa-
 tetur.

An. mē-
di 3961.
an. Chr.
nat. 3.

*Divina
ultio nul-
lum scel-
impunitū
relinquet.*

*Antipa-
tri in Ar-
chelaum
& Philip-
pum fra-
tres infi-
dia.*

*Antipa-
ter scripto-
ribus epi-
stolarum,
quas in
fratrum
perniciem
simulas,
ingentem
pecunia
summam
erogat.*

*Ant. lib.
18. cap. 8.*

fit attuli: & magnam quidē veneni partem sub obtutibus eius in ignem effudi: modicum veromihī propter dubios casus, & quā metuerem, reservavi. His dictis, illa quidem omnino paululum quiddam veneni habentem pyxidem profert: Rex vero in matrē fratremque Antiphili contulit quæstionem. Verum hi quoque Antiphilum ex Ægypto attulisse pyxidem fatebantur, illumque venenum à fratre apud Alexandriam exercente medicinam accepiſſe dicebant. Torum autem regnum circumcūntes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erant incertarum rerum exploratores atque indices, & à suspicionibus remotissimos ad probationes trahebant. Denique etiam Pontificis filiam Mariam, consciam esse maleficiorum paruit. Hoc enim tortis eius fratribus demonstratum est. Rex autem matris audaciam filii quoque pecna coercuit. Nam quem illa perpererat Herodem, patri successorem scriptum ex testamento deleuit.

C A P. XX.

De Antipatri in Herodem malignis studiis apprehensis & ultis.

POSTHÆC etiam Bathyllus, novissima consiliorum Antipatri fides documentis accessit. Namq; is erat quidem libertus eius: aliud autem venenum ferens, hoc est, aspidum virus, aduenerat, aliorumque serpentum succos: ut si prius fuisset inualidum, hoc se Pheroras cum sua coniuge in Regem armaret. Idem vero præter susceptam cōtra salutem patris audaciam, velut operam subclivam, habebat epistolas aduerſum fratres compositas ab Antipatro. Erant autem Romæ in studiis Archelaus & Philippus, iam adolescentuli, magnique animi Regis filii, quos Antipater velut imminentes spei suæ removere festinans, quasdam in eos literas ipse finxit, amicorum nomine Romæ degentium. Nonnullis autem corruptis scribere persuasit, quod multis patrem maledictis carperent. ac de Alexandri & Aristobuli nece manifeste quærentur, sequē accitos esse grauitur ferrent: iam enim pater eos redire præceperat, idque maxime sollicitabat Antipatrum. Quin etiam prius quam proficisceretur, in Iudæa constitutus Antipater, eiusdem modi contra eos Romæ literas mercabatur: patremque adeundo vitandæ suspensionis causa, fratres purgare simulabat: quædam falso scripta, quædam vero adolescentiæ peccata esse commemorans. Quo quidem tempore scriptoribus epistolarum, quas in fratrum perniciem simulabat, plurimis pecuniis datis, sumptuum confandere tentabat indicia, vettem preciosam variaque stragula, poculaque argentea, necnon & aurea comparando, aliaque plurima instrumenta, ut preciorum magnitudine mercedes falsariis erogatas celaret. Denique ducenta talenta retulit expensa, & eorum maxima fuit occasio causa Syllæ. Vniuersis autem malis tunc minoribus maiore contentis, cum omnia quidem tormenta de patricidio, epistolæ vero de iteratis fraticidiis conclamarent, nemo tamen ex Iudæa venientium, quo loco fortunæ domus essent ei nunciavit, quamvis inter scelus probatum, & ipsius reditum septem mensium intervalla fluxissent. Ita erat inuisus omnibus. Fortasse autem etiam quibus indicandi voluntas fuit per interfectorum fratrum manes obmutescebāt. Denique Roma literas misit, continuo se venturum esse, quodque honorifice dimissus esset à Cæsare nuncios. Rex autem insidiatorem manibus tenere desiderans: timensque ne si quid præscisset, forte caueret, ipse quoque literis beneuolentium simulans, & alia familiarissime scripsit, & ut reuersionem suam maturaret orauit. Nam si properasset matris suæ quoque offensionem posset componere, quam expulsam esse

non ignoravit Antipater. Primam quidem iam de morte Pheroræ susceperat epistolam apud Tarentum, eumque vehementer luxerat: id autem nonnullis de patris laudabile videbatur: sed quantum intelligi datur, causa doloris erat, quod infidix pro voto non cesserant: neque tam Pheroram fiebat, quam malefactorum ministrum. Præterea metus eum quidam ob ea quæ confecerat occupabat, ne quando forte deprehenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia patris epistola sibi redita, quam supra memoravi, statim quidem festinabat: sed postquam in Celenderin delatus est, subit eum quendam materni calus cogitatio, anima iam per semetipsam diuinante. Et amicorum quidem prudentiores ei suadebant, ne prius patrem conveniret, quam pro certo cognosceret, quibus ex causis matrem suam repudiasset: namque timere, ne forte criminibus matris adderetur. Minus autem prudentes, & visendæ patris cupidi magis, quam quid Antipatro esset vtile considerantes, ut properaret monebant, ne ex ipsa mora & patri causam prauæ suspicionis, & occasione præberet calumniantibus. Nunc enim si quid innotum est, in absentem esse factum: nec enim præsentem illo quæquam id ausurum fuisse. Absurdum autem videri, propter suspensiones incertas certis bonis carere, neque mature se patri reddere, ab eoque regnum accipere, quod solo ipso niteretur. Paruit his Antipater, impellente fortuna, transmissusque in Sebastum Cæsareæ portum deferretur. Occurrit autem illi præter opinionem maxima sollicitudo cum omnes eum deitarent, nullusque auderet accedere. Nam etsi semper æque inuisus erat, odio tamen ut proderet tunc data libertas est. Multos autem auertebat ex Rege formido, quoniam cunctas iam ciuitates de Antipatro fama repleuerat, solusque de se quid ageretur Antipater ignorabat. Nec enim vel clarius eo quisquam deductus est, cum Romam nauigaret, vel ignobilius inde susceptus est. Enimvero clades ille domesticas intelligens, calliditate celabat, metuque pene mortuus, vultu confidentiam simulabat. Et neque fugæ spes vlla erat, neque circumstantibus malis emergere poterat: certumque nihil ei de domo, ne ibi quidem nunciabatur: id enim Regis interminatio prohibuerat. Vnde interdum etiam spes eum perterritabat hilarior, aut nihil esse deprehensum, aut, si quid esset, hoc sese impudentia sua diluturum ac dolis, quæ sola instrumenta salutis haberet. Itaque his armatus, sine amicis in Regiam venit, qui à prima ianua cum iniuria sunt repulsi. Forte autem Varus Syriæ rector intus aderat. Ingressus inde ad patrem, confirmatusque audacia, velut eius salutandi causa, propius accedebat: cum ille obiecta manu & capite declinato, exclamat: Et hoc patricidæ est, ut me amplexari velis, qui tot malefactorum inuolutus sis. Disperceas, impium caput: neque me attingas prius quam criminibus te exuas. Dabo enim tibi iudicium & iudicem, qui opportune præsto est, Varum. Abi, & quemadmodum te purges in diem crastinum meditare. nam & tempus indulgeo calliditatibus tuis. Ad hæc metu obstupescit Antipater, quia respondere nihil potuit, reuersus est. Cum autem ad eum venissent mater & vxor, cunctas ei probationes exposuerunt. Tumque recepta mente, quo pacto sese defenderet cogitabat. Postero autem die Rex adhibito propinquorum atque amicorum consilio, Antipatri quoque, amicos vocat. Ipse autem cum Varo residens, cunctos indices iussit adduci, in quibus erant etiam serui matris Antipatri quidam pridem comprehensi, qui ab ea literas ad eum deportauerunt huiuscemodi. Quoniam illa omnia patri tuo cognita sunt, caue ne ad eum venias, nisi aliquod auxilium à Cæsare impetraueris. Itaque his vna cum aliis introductis, ingreditur Antipater. Cumque pronus ante pedes patris cecidisset,

An. mē-
di 3961.
an. Chr.
nat. 3.
*Antipa-
ter vtrē-
uerfionem
suam ma-
tutaret,
scribit He-
rodes.
Antipa-
ter Phero-
ra mortuam
vehemen-
ter laet.*

*Antipa-
ter Cæsa-
reæ omni-
bus inui-
sus.*

*Quomodo
Antipa-
ter Roma
domum
reuerfus
ab Herode
saceris ac-
cepit.*

*Iudicium
cūtra An-
tipatrum
cui præ-
des Varo.*

An. mē-
di 1961.
an. Chr.
nat. 3.

*Herodes
in iudicio
contra An-
tipatrum
accusa-
tio.*

*Beneficio-
rum Hero-
dis in fili-
os collato-
rum rati-
o.*

*Herodes
Antipa-
trum pro
reliquis fi-
liis ama-
nis, pluri-
mum in
eum bene-
ficia con-
tulit.*

*Responsio
de eorum
fide Anti-
patris.*

set: oro, inquit, pater, ne quid de me praeiudices, sed integras aures sa-
tisfactioni meae praebas. Demonstrabo enim me innoxium, si tu ve-
lis. Ille autem magna voce imperato eis silentio, ad Varum locutus est.
Quod & tu Vare, & quibus iustus iudex, Antipatrum morte dignum iu-
dicauerit, certe scio. Vereor autem ne mea quoque tibi sit iniuria for-
tuna, omnique calamitate dignum deputes, qui tales filios genuerim. At-
qui hoc tibi magis miserandus videri debeo, quod erga tam sceleratos in-
dulgentissimus pater fui. Nam illis prioribus adhuc adolescentulis re-
gnum detuleram, eosque Romae educatos amicos Caesaris feceram: sed
quos aliis invidendos Regibus amulandosque, confutui, meae salutis ho-
stes inveni, quorum tamen interitus Antipatro magis profuit. Isti enim
quod iuuenis & successor meus futurus esset, maxime securitas quae-
rebatur. at vero hic belua, patientia mea supra quam satis erat expletus,
in me satietatem suam profudit: eique diu viuere sum visus, meamque
senectutem grauitur tulit, Rexque fieri non nisi patricio passus est.
que quidem profecto noni qua ratione cogitauit: quod eum ex agro ab-
iectum reducerim, & exclusis quos mihi Regina pepererat filiis, regni
mei vicarium declarauerim. Equidem tibi Vare confiteor meae mentis
errorem. Ego illos contra me filios irritaui, qui Antipatri gratia spes eo-
rum iustas abrupi. Quid enim tantum de illis, quantum de isto bene-
sum meritis: cui viuis etiam potestatem meam pene concessi: aperte
autem regni successionem testamento reliqui, & praeter destinatos ei
separatim quinquaginta reditus talentorum, sumptum passim mea pec-
unia subministraui: ac nuper Romam quoque nauigaturo dedi trecen-
ta talenta, quemque solum ex omni familia mea, tanquam patris ser-
uatorem, Caesari commendaui. Aut quid illi tantum sceleris, quantum
Antipater admiserunt? quodve de his habui iudicium, quale demon-
strauit huius infidias? etiam approbo, quia ausus est aliquid patricida,
rursusque veritatem dolis sperat obtere: tibi Vare cauendum. nam
ego istam beluam noui: & quam sit verisimilia dicturus, iam nunc pro-
spicio, aeternusque simulator. Hic est qui me quondam monebat, ut viuam
Alexandrum cauerem, neque meum corpus omnibus crederem: hic est
qui utique ad cubile meum solebar ingredi, & circumspicere ne quis
mihi forte passeret infidias: hic somni mei custos erat, & securitatis da-
tor, qui consolaretur luctum peremptorum, & viuientium fratrum be-
nevolentiam diiudicaret: hic propugnator & satellites meus. Quum e-
ius calliditas Vare in mentem venit, & quemadmodum singula simu-
lasset, vix me credo viuere, tamque grauem infidiatorem quo pacto ef-
fugerim miror. Veruntamen quia fortuna quendam excitat contra me
domum meam, mihi quae amicissimi semper infensi sunt, ego quidem
fatorum iniquitatem flebo, & mecum ipse solitudinem gemam. Ne-
mo autem qui meum sanguinem sicerit elabetur, etiam si per omnes
filios indicia ventura sint. Haec dicens, ipse quidem interrupto sermone
tacuit, dolore confusus. Nicolaum autem vnum ex amicis probationes
iussit exponere. Inter haec autem Antipater sublato capite, cum prostra-
tus ante patris pedes maneret, exclamat: Tu pater meas partes defen-
disti. Nam quomodo ego patricida, quem tu semper seruatore te ha-
buisse commemoras? Aut si ficta, ut dicis, simulatorque; mea pietas fuit, cur
in aliis tam callidus, in hoc adeo demens fui, ut non intelligerem, quod
si homines lateret tanti sceleris cogitatio, corlestem latere iudicem o-
mnino non posset, qui vbique praesto esset, & cuncta conspiceret? An
fratrum exitus ignorabam, quos ob id Deus ultus est, quia tibi male co-
gitauerant? Quid autem fuit cur me tua salus offenderet? Spes regni?
Sed regnabam. Odii suspicio? Sed diligebam. An ex te metus aliquis?

Quia tui seruans, alii timendus eram. Fortassis egestas causa fuit? Multominus. Quis enim magis expensarum habuit potestatem? Si autem omnium hominum perditissimus essem, immanisque bestia animum gererem, certe manfueti patris beneficiis vinceret: quem, sicut tu dixisti, reduxeris, torque filiis anteposueris, viuisque Regem declaraueris, aliorumque bonorum magnitudine reddideris inuidendum. O me miserum, acerbissimamque peregrinationem meam, quam longum liuori tempus, magnumque insidiantibus sparium praebeui. Sed tamen tibi pater tuisque rebus abieram, ne Syllus tuam contemneret senectutem.

Roma mihi testis est pietatis, & princeps orbis terrarum Caesar, qui me patris amatorem saepe vocitabat. Accipe pater has eius literas. haec fictis in me criminationibus veriores: his me defendo: haec affectus erga te mei argumenta certissima: recordare quam inuitus hinc nauigaui, latentes in regno contra me inimicitias non ignorans. Tu pater imprudens me perdidisti, tu compulisti ut darem accusandi tempus inuidis. Verum ad indicia veniam. Ecce adsum, terra marique nihil vquam patricida perpeffus. Sed nondum me hoc argumento diligas. nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio. Condemnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas: in me feratur ignis, per viscera mea pergant instrumenta poenarum, ne parcas scelerato corpori. Nam si patricida sum, tormentorum expertus mori non debeo. Talia cum lacrymis ac iulatu vociferans, & omnes alios, & Varum ad misericordiam prouocauit: solum autem Herodem, quo minus fieret, iracundia continebat, documentis veris intentum. Ibi autem Nicolaus, iussu regis multa de Antipatri calliditate praefatus, & misericordiae spem abstulit, & atrocissimam accusationem instituit, cuncta quidem regni maleficia illi ascribens: maxime vero fratrum interitum, quos ipse calumniis interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari quasi successionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri venenum parasset, multo minus a fratribus abstineret. Cum autem ad veneni probationem venisset, per ordinem proferebat indicia, etiam de Phelora crimen exaggerans, veluti illum quoque Antipater fratricidam fecisset, corruptisque Regis amicissimis, scelere omnem domum repluisset. Atque ita multis aliis dictis & probatis perorauit. Varus autem cum respondere iussisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocutus, quam, Deus testis est innocentiae meae, silensque iaceret, venenum petiit, idque cuiusdam damnatorum capitis ex custodiis bibendum dedit: eoque statim mortuus, quidam in secreto cum Herode semocinatus, gesta in concilio Caesari scripsit: posteroque die inde discessit. Nihilominus minus Rex Antipatro vinculis tradito, cladi suae nuncios ad Caesarem misit. Post haec Salomen appetuisse insidias arguebatur Antipater. Quidam enim e seruis Antipatri Roma venerat, epistolas ferens cuiusdam Acmen nomine, ancillae Iulix: quibus ad Regem scriptis, indicauerat Salomes epistola inter literas Iulix reperta, clam ei beneuolentiae causa misisse. Ipsius autem Salomes epistolis & maledicta in Regem acerbissima, & accusatio maxima continebantur. Sed haec ab Antipatro erant fictae: isque Acmen pecunia corruptam, ad Herodem eas mittere persuaserat. Epistola enim eiusdem mulierculae ad ipsum scripta id prodidit, cuius verba haec sunt: Sicut veluisti patri tuo scripsi, & alias epistolas misi, certo sciens, regem sororis suae minime posse parcere, si eas recitauerit. Bene autem facies si consummatis omnibus, pollicitationum tuarum memor fueris. Haec epistola & quae in Salomen sunt composita deprehensis, Regem subiit cogitatio, ne forte etiam Alexander falsis epistolis fuisset oppressus: quodque pene sororem

An. mē-
di 3961.
an. Chr.
na. 3.

*Antipa-
ter Romā
& Caesari
pietatis te
per alleg-
gas.*

*Nicolaus
iussu Re-
gis contra
Antipa-
trum atro-
cissimam
accusatio-
nem insti-
tuit.*

*Peroratio
Nicolai.*

*Venenum
in quodā
capitis dā-
mato pro-
batur.*

*Alia ad-
uersus
Antipa-
trum ac-
cusatio.*

An. mū-
di 3963.
an. Chr.
na. x.

*Herodes
de Anti-
patro sup-
plicium su-
mere cogi-
tas, pro-
pterea quo
nomen ip-
sius in tes-
tamen-
to delet.*

*Ant. lib.
17. ca. 8.*

*Iudas &
Matthias
populum
vs aquilā
aureā tol-
lerent, hor-
tantur.*

*Iuvenes
qui aq-
uila au-
ream ab-
stulerant,
ab Herode
deducti,
excaminā-
tur.*

propter Antipatrum occidisset, anxius erat. Itaque non est ultra cunctatus, quo minus ab eo sumeret omnium causa supplicium: sed ne propositis satisfacere, graui morbo impeditus est. De Acme tamen ancilla & in Salomen fictione conflata, dedit literas ad Cæsarem. ac propterea testamento mutato, exemit nomen Antipatri, Regemque scripsit Antipatrum, præteritis Archelao & Philippo natu maioribus. nam & hos Antipater infimulauerat. Cæsari autem post alia pecuniaria munera mille talenta, & uxori eius ac filiis, itemque amicis & libertis, prope quinquaginta: cæterisque omnibus agrorum & pecuniarium non parum distribuit, ac sororem Salomen luculentissimis donis honorauit. In testamento quidem ista correxit.

CAP. XXI.

De aquila aurea, mortem Antipatri & Herodis.

MORBUS autem ingrauescebat, quod eum senectus pariter ac moror Myrgeret, & annos iam septuaginta natus esset: & filiorum eladibus animum adeo habebat afflictum, & nec bona valetudine quicquam iucunditatis admitteret. Acriorem autem faciebat agritudinem, quod Antipater viueret. Hunc enim non obiter & aliud agens, sed cum ipse conualuisset, cogitabat occidere. Ad has ei calamitates accidi etiam populi quidam tumultus. Erant in ciuitate sophistæ duo, qui summe scire leges patrias videbantur, & propterea per omnem gentem maxima gloria prædicabantur: Iudas filius Sephorzi, & alter Margali Mathias. Hos non præci adolescentium sectabantur, cum leges exponerent, & in dies singulos puberum exercitum congregabant. Qui cum Regem audissent morore ac morbo tabescere, apud notos loquebantur, opportunum iam tempus esse, ut Deus vindicaretur, fabricataque aduersus leges patrias opera destruerentur. Siquidem in templo nefas sit, imagines, aut vultus, aut cuiuslibet animalis cognomine simulacrum haberi. Hoc propterea dicebatur, quod supra maximam portam templi Rex aquilam collocauerat auream. Eamque tunc monebant sophistæ ut tollerent: pulchrum esse dicentes, etiam si quod inde periculum immineret, pro legibus patriis mori non recusare: sic enim decedentibus, & animam immortalē, & bonarum rerum sensum perferuare perpetuo: minus autem fortes & sapientiz suæ nescios amare animam imperitia: magisque morbo cupere, quam virtute defungi. Dum hæc illi differrent, rumor subito peruagatur, Regem fere iam mori: unde etiam confidentes adolescentes coronam adorti sunt, ipsoque meridie, quum plurima multitudo versaretur in templo, crassis demissi funibus, aquilam ex tecto auream securibus abscindebant. Quare statim Regis duci nunciata, non parua ille manu comitatus ad templum cucurrit: & prope ad quadraginta iuvenes comprehensos, Regi exhibuit. Qui primum interrogati, an aquilam ipsi auream concidere ausi essent, fecisse confessi sunt: deinde quo iubete, lege patria, responderunt. Cum vero, quid exultarent tantum, quibus mors immineret, ab his quæreretur: quis post mortem bonis plurimis frui sperarent, asseruerunt. His itaque Rex commotus, magnitudine iracundiz morbum superat, atque in concionem procedit. Deinde multum in eos quasi sacrilegos inuectus, & quod occasione legis patriæ quædam maiora tentassent, velut impios supplicio dignos esse iudicauit. Populus autem metuens, ne per multos quæstio iret, precabatur, ut primum facinoris suauoribus, deinde in eo deprehensis pœnæ subditis, cæteris indignationem remitteret. Tandem igitur exoratus, & ipsos Rex qui funibus

demissi

demisserant cum sophistis viuos incendi, & reliquos qui vna comprehensi sunt, obtruncandos carnificibus tradidit. Hinc totum eius corpus morbo occupatum, variis doloribus differebatur. nam febris quidem non mediocris erat: prurigo autem intolerabilis habebat omnem corporis superficiem. Assiduus autem vexabatur coli tormentis, pedesque tanquam ex intercutis vitio tumuerant. Quin & inflatio ventriculi, putredoque virilis membri vermiculos generans, ac præterea creber anhelitus, & irrupta eum suspiria membrorumq; omnium contractio fatigabat: vt qui hæc ad diuinitatem referrent, vltionem eam esse dicerent sophistarum. Ille autem, quamuis cum tot morborum cruciatibus luctaretur, vitæ tamen cupidus erat, & remediis excogitatis salutē sperabat. Denique Iordanem transgressus, apud Calliroen aquis calidis utebatur, quæ in laqueum veracē bituminis, qui asphalites vocatur, effluentes, pro dulcedine potui sunt. Ibi autem corpus eius, quod medicis oleo calidiori foueri placuerat, in solum plenum demerulum ita dissolutum est, vt etiā lumina quasi mortuus resoluta torqueret. deinde perturbatis qui eum curabant, ad clamorem quidem illorum respicere vitus est. desperata vero salute, militibus quinquagenas drachmas, multamque pecuniam rectoribus atque amicis diuidi iussit. Cum autem rediens ad Hierichuntā venisset, atra iam bili correptus, & pene ipsi morti minabatur: factumque nefarium excogitauit. Collectos enim cuiusq; vici ex omni Iudæa nobiles, in locum cui nomen est Hippodromus, concludi præcepit. Deinde Salome sorore & Alexa marito eius ad se vocatis: scio, inquit, mortem meam festis gaudiis celebraturos esse Iudæos. Verum per alios lugeri potero, & præclarissimos honores sepulturæ assequi, si quæ præcipio feceritis. Hos viros qui habentur in custodia, cum animam efflauero, statim militibus circumdatos occidere: vt etiam inuita omnis mihi Iudæa, omnisque domus illacrymet. Et simul his mandatis, legatorum quos Romam miserat epistolæ sunt alataz, quibus Acmen ancillam Iuliz iussu Cæsaris interemptam, & Antipatrum morte damnatum esse indicabatur. Quin & si pater eum in exilium dare mallet, id quoque permisisse Cæsarem, scriptum erat. Herodes autem paululum hoc nuncio recreatus, doloribusq; rursus victus, (nam inedia tussisque pariter violentia distendebatur) fatum præuenire conatus est: sumptoque malo etiam cultellum poposcit: lectum n. comedere consueuerat. Deinde circumspexo ne quis arbiter impediret, tanquam se percussurus dexteram sustulit. Cum vero Achiabus cōsobrinus eius accurrisset, manumq; continuisset, vlulatus maximus in regia statim, quasi Rex mortuus esset, excitatus est. eoque propere audito, Antipater fiduciam recepit: latusque iam custodes promissa etiam pecunia, rogabat, vt se soluerent atque dimitterent: quod eorum principes non solum ne fieret obstitit, sed etiam Regi velociter nunciavit. Ille autem fortius exclamans, quam vires ægrotantis valebant, continuo satellitibus missis occidit Antipatrum: mortuumq; sepeliri præcipit in Hyrcanio. Deinde rursus corrigit testamentum, & successorem quidem Archelaum natu maximū Antipæ fratrem scripsit, tetrarcham vero Antipam. Post interitum autem filii quinque diebus exactis moritur: annos quidem triginta quatuor, ex quo interfecit Antigonom, regno potitus: triginta vero & septem, postquam Rex à Romanis declaratus est. Et in aliis quidem omnibus, secunda fortuna vsus est, si quis alius. Regnum enim quod priuatus sibi quæsierat, tanto conseruatum tempore, filiis suis reliquit. In rebus autem domesticis infelicitissimus fuit. Salome autem, antequam resciret mortem Regis exercitus, cum marito progressa, victos absoluit, quos occidi mandauerat: ipsum di-

An. mūdi 1963.
à Chrīst.
na. 1.

Iuuenes cum Sophistis capitis damno nati, interficiuntur.

Herodes variis morbis vexatur.

Ant. lib.

17. ca. 9.

Herodes morbis obiturus, a-

quis calidior utitur.

Atra bili Herodi mortē minatur.

Herodes Roma literas quib.

Acmen

iussu Cæsaris interempta, &

Antipatrum morte

damnatum esse

significatur, accipit.

Herodes doloribus

victus, sibi ipsi uolentem manu inferre cogitat.

Ant. lib.

17. c. 16.

Mors Antipatri.

An. mū
di 1961.
à Christ.
24. 1.

An. lib.
17. c. 12.

Militibus
ac multi-
tudini Re-
gis mors
nuncia-
tur.

Archelaus
post pa-
tris obitū
Rex decla-
ratur.

Qua ma-
nifestantia
Herodes
sepulchus.

cens mutasse consilium, & vnumquenque iussisse domum dimitti. Atque ita post horum abitum militibus indicatur. Quibus in concionem cum alia turba in amphitheatrum apud Hierichuntā collectis, Prolemaeus annuli regis custos, quo signare solitus erat, & fortunatum illum coepit dicere, & multitudinem consolari. Relictamque ab eo militibus epistolam recitavit, in qua multum rogabat, ut beneuolo animo successorem suum fouerent. Deinde post epistolam testamentum legebat, in quo Philippum quidem hæredem Trachonis, proximarumque regionū: tetrarcham vero, sicut supra diximus, Antipam: Regem autem Archelaum scripserat: eidemque anulum ad Cæsarem ferre mandauerat, assignatamque regni administrati noticiam. Omnium nanque dispositio- num suarum dominum & confirmatorem Cæsarem esse voluit, cætera vero seruari iuxta superius testamentum. Quo perlecto confestim clamor secutus est omnium Archelao gratulantium: militesq; per cuneos & populos adeuntes, suamque promittebant, Deique beneuolentiam precabantur. Hinc ad sepeliendum Regem operam contrulerunt. Nihil autem munificentie prætermisit Archelaus, sed omnem ornatum extulit regium in funeris pompa ducendum. Lectus quippe totus erat gemmis auroque distinctus, thorax autem purpura variatus, corpusq; super eum velatum itidem purpura. Capiti autem diadema erat imposi- tum: corona vero deluxer aërea, sceptrumque in dextra, & circa le- ctum filii cum propinquis, præterea latellites agmenque Thracium, Germanique & Galli, venit ad bellum instructi omnes antecedeabant. Cætera vero militum manus armata, ducesque suos ordinumque prin- cipes sequebantur decentes. Quingenti autem serui ac liberi odores fe- rebant: corpus autem per ducenta padia portatum est in castellum He- rodion: ibique secundum ipsius Regis mandata sepultum est. Et He- rodion quidem Regis hic fuit locus.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDÆICO

LIBER II.

SVMMA CAPITVM LIBRI II.

De bello Iudaico.

- I. De successoribus Herodis, & ultione direpta aquila aurea.
- II. De pugna & frage Hierosolymis inter Iudæos & Sabinianos.
- III. De Varigessu circa Iudæos crucifixos.
- IIII. De ethnarcha Iudæorum instituto.
- V. De subditiis falsis Alexandro, eoque deprehensio.
- VI. De Archelao exitio.
- VII. De Simone Galilæo, & tribus factis apud Iudæos.
- VIII. De Pilati regimine.
- IX. De superbia Caij, & Petronio Præsido.
- X. De imperio Claudij & regno Agrippæ a morte.
- XI. De variis tumultibus in Iudæa & Samaria.
- XII. De tumultibus in Iudæa sub Felice.
- XIII. De Præsidibus Iudæa Albino & Floro.

- XIIII. De Floro saniente in Iudaei Casariensis & Hierosolymitanos.
 XV. De alia oppressione Hierosolymorum dolo Flori.
 XVI. De Politano tribuno, & oratione Agrippa ad Iudaei, ad obediendum Romanis hortantur.
 XVII. De capta rebellione Iudaorum contra Romanos.
 XVIII. De cado Anania Pontificis, Manabemi, & militum Romanorum.
 XIX. De Iudaorum maxima strage Caesare & in omni Syria.
 XX. De Iudaorum alia gravi cado.
 XXI. Iudaei Alexandria occisi.
 XXII. De cado Iudaorum, auctore Cestio.
 XXIII. De pugna Cestij contra Hierosolymam.
 XXIV. De obsidione Hierosolyma a Cestio, & strage.
 XXV. De Damascenorum sanitia in Iudaei, deque Iosephi studiis in Galilaea.
 XXVI. De Iosephi periculo & evasione, & Ioannis Giscala malitia.
 XXVII. Tiberias a Iosepho recuperatur & Sopheris.
 XXVIII. Quomodo Hierosolyma bello se preparaverint: deque Simonis Giora tyrannide.

CAP. I.

De successibus Herodis, & visione direpta auroa aquila.

Archelao autem Romam proficiscendi necessitas turbarum novarum principium fuit. Diebus enim septem in lugendo patrem consumptis, epulisque feralibus prolixo populo exhibitis (Hic autem mos apud Iudaeos necessario multos ad inopiam redegit: nam qui cum neglexerat, impius aestimabatur) candida veste indutus procedit ad templum. Ibiq; variis fauoribus exceptus a plebe, ipse quoque in excello tribunali, solioque aureo residens, humanissime vulgus admisit: eisq; & quod sepulturam patris sedulo curavissent, gratias egit, & quod sibi quasi certo iam Regi, magnos honores habuissent. Verum se tamen ait non potestate solum interim, sed etiam ipso Regis nomine temperare, donec a Caesare sibi fuerit confirmata successio, qui etiam testamento rerum esset omnium dominus constitutus. Idcirco enim se apud Hierichum voluntati exercitus restitisse, cum sibi diadema voluisset imponere. Caeterum pro alacritate ac benevolentia, &que militibus ac populo plenam se vicissitudinem relatarum, si ab his quorum etiam esset imperium, certus Rex declaratus fuisset: studiumq; sibi esse, ut erga illos rebus omnibus patre melior appareret. His gaudio multitudo, statim eius mentem magnis tentare petitionibus coepit. Namque alii tributa leuari, alii vestigalia tolli, quidam solui custodiam clamabant. Cunctis autem postulatis, in gratiam populi facile annuebat Archelaus. Deinde celebratis hostiis, cum amicis erat in epulis. Ecce autem subito post meridiem congregati non pauci novarum rerum studiosi, ubi communis luctus de Rege cessavit, propria lamenta suscipiunt, flentes eorum casum, quos propter abscissam ex porta templi aquilam auream Herodes morte damnaverat, Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis questibus, fletuque iussio & planctu ciuitas personabat, virorum causa videlicet, quos pro templo ac legibus patriis interiisse dicebant. Eorum autem mortis poenas, ab illis quos Herodes pecunia donasset, repetendas esse clamitabant: ac primum, quem is constituerat pontificem reiiciendum aliumque pietate praestantem, magisq; purum optari debere. Quibus etiam

An. m. d. 3964.
 à Chr. f. na. 2.
 Ant. lib. 17. c. 11.
 Luctus et epula Archelai.

Archelaus subditus suis omni benivolentiam & fauorem pollicetur.
 Seditio propter Sophistas ob abscissam ex porta templi aquilam auream trucidatos coorta.
 Ant. lib. 17. c. 12.

An. mē-
di 1964.
à Christ.
na. 2.

*Archelaus
in seditione
fuit benignus.*

*Pascha
plurima
victimarum copia
celebratur.*

*Tria mil-
lia Iudeo-
rum in Pa-
schate tru-
cidantur.*

*Sabinus
ad pecuni-
as custodi-
endas &
arces occu-
pandas ad
Iudeam
venit.*

*Ant. lib.
17. c. 19.*

*Antipas,
posterior
superius
Herodis te-
stamentum
firmius of-
fo defend-
ens, de ro-
gno con-
tat.*

moneretur Archelaus ad vitionem, tamen eum profectiois festinatio continebat metuentem, ne si multitudinem reddidisset inimicam, motu eius impediretur. Quamobrem monendo magis quam vi experiebat-
10
tur sedare turbatos: missoque magistro militum, ut quiescerent, eos ro-
gabat. Sed illum seditionis auctores, ubi ad templum venit, prius quam
verbum faceret, lapidibus proturbarunt & aliis post eum mulcendi sui
gratia missis, multos enim legabat Archelaus, iracunde omnia respon-
derunt: neque si numero aucti fuissent, ociosi fore videbantur. Itaque
instante Azymorum die festo, qui apud Iudeos Pascha vocatur, pluri-
ma victimarum copia plenus, infinita quidē ad templum ex agris mul-
tudo religionis causa descendit: cum illi qui sophistas lugebant in
templo consisterent, nutrimenta seditioni quærentes. Hoc autem mo-
tu Archelaus, antequam omnem populum morbus iste corrumpere,
cohortem militum & tribunum qui etiam seditionis principes com-
prehenderent, eo dirigit: contra quos omne vulgus excitatum, multos
lapidum ictibus interfecit: saucius vero tribunus vix elabitur. Et illi
quidem statim, veluti nihil mali actum esset, ad celebranda sacra con-
versī sunt. Sed Archelao sine cæde iam multitudo comprimi non posse
videbatur. quamobrem totum illis immisit exercitum, pedites per ciui-
tatem simul omnes, equitesque per campum: qui cum sacrificis occu-
patos singulos inuasissent, prope ad tria millia hominum occidunt: re-
liquam vero manum per montes proximos disiecerunt. præcones au-
tem sequebantur Archelaum, iussu eius vnumquemque ut domum re-
cederent admonendo. Itaq; cuncti neglecta diei festiuitate, abiere. ipse
autem cum matre, necnon & Popla & Ptolemæo, & Nicolao amicis, ad
mare descendit: relicto Philippo regni procuratore, itemque rerum fa-
miliarium curatore. Vna vero egressa est cum filiis suis Salome, fratrisq;
Regis filii, generique, specie velut Archelao ad obtinendam successio-
nem adiumento futuri: certa vero causa, quæ contra leges in templum
admissa fuerant, delaturi. Interea frillis Cæsarex obuam Sabinus Sy-
10
riz procurator, ad Iudeam veniens, ad pecunias custodiendas Herodis
quem ulterius progredi Varus inhibuit, multis accitus Archelai preci-
bus, intercedente Ptolemæo. Et nunc quidem Sabinus in gratiam Vari,
neque ad arces venire properauit, neq; thesauros paternæ pecuniæ clau-
sit Archelao: sed vsque ad cognitionem Cæsaris se otiosum esse pollic-
tus, apud Cæsaream commorabatur. Postea vero quam sibi obstantium
vnus Antiochiam petiit, alter, hoc est, Archelaus Romam nauigauit,
mature profectus in Hierosolimam, Regiam tenet: custodumq; prin-
cipibus, itemque dispensatoribus euocatis, rationes pecuniarum discus-
40
sere conabatur, & arces occupare tentabat. Non tamen immemores Ar-
chelai mandatorum custodes erant, sed in obseruando singula quæque
perseuerabant, causam custodiz magis Cæsari quam Archelao tribuen-
tes. Ad hoc autem Antipas quoque de regno certabat, posteriore supe-
rius Herodis testamentum firmitus esse defendens, in quo Rex ipse An-
tipas fuerat scriptus: eique se tam Salome quam multi alii cognati, qui
cum Archelao nauigabant, suffragio fore promiserant. Ducebat autem
secum matrem, fratremque Nicolai Ptolemæum, in quo pro fide apud
Herodem probata, non nihil videbatur esse momenti. Namq; illi fuerat
amicorū charissimus. Oratori autem Irenzo propter dicendi acrimoniā
plurimum condebatur: vnde etiam qui se monuerant, ut Archelao pro
70
ætatis merito & secundi testamenti voluntate cederet, audiendus esse
non censuit. Romæ vero migrauerunt ad eum cunctorum studia pro-
pinquorum, quibus inuisus erat Archelaus, quique præcipue liberi om-
nes sui que iuris esse cupiebant: & aut Romano magistratu admini-

strari, aut si hoc non impetrarent, Antipam regem habere. Ad hoc etiam
 Sabini ope nitebatur Antipas, qui Archelaum per epistolas accusauerat
 apud Cæsarem, Antipam vero multum laudauerat. Itaque digesta
 crimina Salome & ceteri qui cum ea sentirent Cæsari tradiderunt: & post
 eos Archelaus gestorum suorum per scripta capitula, patrisque annulum per
 Ptolemaeum, rationesque administrationis intromisit ad Cæsarem. Ille
 autem secum praemeditans ea quae ab utraque parte dicerentur, ubi &
 regni magnitudinem, multitudinemque redituum animaduertit, atque
 insuper Herodis familiam numerosam, perlectis etiam Vari ac Sabini
 literis, optimares Romanorum ad concilium vocat, in quo tunc pri-
 mum ex Agrippa ac filia sua natum Caium sedere iussit, filium adopti-
 uum: atque ita partibus prosequendi copiam dedit. Igitur Salomes fi-
 lius Antipater (namque is erat orator acerrimus eorum qui aduersaban-
 tur Archelao) accusationem proposuit, insimulans Archelaum, quasi ver-
 bis quidem de regno videretur contendere, re autem vera iam dudum
 rex esset effectus, & apud aures modo Cæsaris cauillaretur, quem iudi-
 cem successionis expectare noluisse. Nam post Herodis mortem, qui-
 busdam ut diadema sibi imponerent subornatis, Regis cum morte in
 solio auro residentem, partim ordines militie permutasse, partim con-
 donasse promotiones: & insuper his omnia annuisse populo, quae
 velut à rege impetranda petiisset: maximorumque reos criminum, quos
 pater suus vinxerat, aboluisset: qui cum ista fecisset, modo regni umbram
 à domino postulaturus venisset, cuius sibi corpus ipse rapuisset, ut non
 rerum sed vocabulorum dominum esse Cæsarem demonstraret. Ad haec
 ei, quod etiam luctum patris adsimulasset, obieciebat: cum interdum
 quidem personam componeret in moerorem, noctu vero ad commes-
 sationes usque potaret. Denique seditionem vulgi ex hac indignatione
 constare esse dicebat. Totius enim orationis suae vires, eorum multi-
 tudine qui circa templum caesi fuerant, astruebat. Hos enim ad diem fe-
 stum quidem venisse: ad hostias vero, quas ipsi mactandas venerant,
 crudeliter esse iugulatos: tantumque in templo funerum esse conge-
 stum, quantum nullum ab externis illatum bellum implacabile coger-
 sisset. Ita iue huius crudelitatis Herode praescio, ne ipse quidem regni
 unquam eum dignum esse visum, nisi cum lanx mentis inops erat, ani-
 mo deterius a grotante quam corpore, & quem in secundo testamento
 successorem scriberet, ignorabat: praesertim qui priore testamento suc-
 cessorem scriptum incusare nihil posset quod incolumi corpore, omni-
 que vitio purgata mente fecisset. Ut tamen quis firmitus esse ponat mor-
 bo laborantis arbitrium, ipsum se Archelaum abdicasse regia dignitate,
 multis in eam contra leges admissis. Nam qualem fore si acciperet à Cæ-
 sare principatum, qui antequam acciperet, tantum populum peremisset?
 Multa in hunc modum prosecutus Antipater, multis ex numero cir-
 cumstantium propinquorum in singula crimina testibus exhibitis perora-
 nit. Surrexit autem Nicolaus defensor Archelai, & ante omnia eadem in
 templo necessario factam esse perlocuit: nam quorum necis argueretur,
 non regni solum, sed etiam ipsius iudicis, id est, Cæsaris hostes fuisse:
 aliorum autem criminum suasores aduersarios ipsos demonstrauit.
 Secundum vero testamentum idcirco ratum manere postulabat, quod
 Herodes in eo successoris sui firmatorem Cæsare constituisset, nam qui
 tantum sciret, ut rerum domino potestate sua cederet, nec unquam in
 haereditas errasse iudicio, sed sano corde quem constitueret elegisse, qui
 per quem constitui deberet non ignorauit. Cum autem omnibus expo-
 sitis, etiam Nicolaus perorasset, in medium progressus Archelaus, ad ge-
 nua Cæsaris accidit ocyus. Quo perbenigne Cæsar erecto, quod pater a

An. mū
 di 3964.
 a Christi.
 nat. 2.
Antipas
Archela-
um per e-
pistolas ac-
cusao a-
pud Cæsa-
rem.
Cæsar opti-
maret Ro-
manorum
ad concil-
ium vocat.
Vehementer
Antipa-
tri contra
Archela-
um accu-
satio.

Antipa-
ter totius
orationis
sua vires
in Archel-
aum exa-
cuit.
Testamen-
tum agro-
tante He-
rode mu-
tatum.

Antipa-
ter contra
Archel-
aum.
Nicolaus
defendit
Archel-
aum.

Archelaus
ad genua
Cæsaris
accidit.

An. mū.
di 3564.
à Christi.
nat. 2.

Caſari er
ga Arche
lai benig
nitati &
humani
tati.

Ant. lib.
17. ca. 14.

Seditio in
Hieroso
lyma.

Sabinus
arces occu
pare, ac re
gis pecu
nia potiri
conatur.

Iudei tri
partita
throno ter
na castra
collocant.
Sabinus
in altissi
ma castel
li turrim
onadi.

Pugna in
duorum
cum Ro
manis.
Romani
porticum
succen
dunt.

quidem ſucceſſione dignus eſſet, oſtendit: certum vero nihil pronun
ciauit. Sed illo die diſmiſſo concilio, ſecū ipſe de cognitis deliberauit, v
trum ex his qui teſtamento continerentur, aliquem regni oporteret
conſtitui ſucceſſorem, an toti familie diſtribui principatum. Multitudo
enim perſonarum egere ſubſidio videbatur.

CAP. II.

De pugna & ſtrage Hieroſolymis inter Iudeos & Sabinianos.

SEd antequam de his quicquam ſtatuereſſet à Caſare, mater Arche
lai Malihace morbo coſtrepta moritur. Et varia literæ de Syria perla
tæ ſunt, Iudæos deſeciſſe nunciantes: quod Varus fore proſpiciens, in
Hieroſolymam poſtquam Archelaus nauigarat, aſcendit, vt incenſores
ſeditionis prohiberet. Et quia multitudo ceſſatura non videbatur, ex
tribus quas ex Syria ſecum duxerat legionibus, vnam in ciuitate reli
quit: atque ira in Antiochiam ipſe remeauit. At Sabinus cum poſtea in
Hieroſolymam veniſſet, cauſas nouarum rerum Iudæis præbuit: modo
vim cuſtodibus, vt ſibi arces traderent, adhibendo, nunc maligne Re
gis exquirendo pecunias. Non autem ſolis reliſtis à Varo militibus fre
tus erat, ſed etiam ſeruorum ſuorum multitudine, quos etiam omnes
armatos auaritiæ miniſtros habebat. Feſto autem quinquageſimo die,
quæ Pentecoſte à Iudæis vocatur: ſepties ſeptem diebus exactis rediēs,
ex eorum numero vocabulum naſta non religionis ſolennitas popu
lum, ſed indignatio congregauit. Denique concurſus inſinitæ multitu
dinis ex Galilæa, itemq; Idumæa & Hierichunte, tranſq; Iordanem po
ſitis regionibus, factus eſt: cū indigena ex ipſa equitate populus Iudæo
rum, & numero ſimul & alacritate præſtaret: & in tripartita manu ter
na caſtra collocauerunt, vna in ſeptentrionali regione templi, altera in
meridionali Hippodromum verſus, tertiæque in occiduo prope regiam
tractu, circumſeſſoſque Romanos vndique obſidebant. Sabinus autem
multitudine pariter, eorumque ſpiritu perterritus, crebris quidem Va
rum nunciis præcæbatur, vt quam mature ſeſſet auxilium, quaſi occiſi
one delenda legione, ſi quid moræ interueniſſet. Ipſe vero in altiffimam
caſtelli turrim, quæ Phaſaelus vocabatur, euadit fratris Herodis cogno
minem, quem Parthi necauerunt. Hinc legionariis, vt in hoſtes irruer
ent, ſignum dabat. Nam præ timore nec ad eos quibus ipſe præerat, de
ſcendere audebat. Eius autē præcepto milites obediētes, in templum
volant, vehementique cum Iudæis pugna conſiſtunt: in qua dum nemo
deſuper adiunaret, imperitos belli penitæ ſuperabāt. Poſtea vero quam
multi Iudæi porticibus occupatis à vertice telis eos appetebant, pluri
mi contrebantur: & neq; ex alto iaculantes viſciſci facile poterant, ne
que cominus dimicantes ferebant. ab vtriſq; tamen afflicti ſuccedunt
porticus, opere, magnitudine atq; ornatu mirabiles. ibique tum multi
flamma ſubito comprehenſi aut ea conſumebantur, aut in hoſtes de
ſiliēſtes ab ipſis occidebantur: alij retroſum cedētes præcipitabantur
ex muro: nonnulli deſperata ſalute, incendiij periculum ſuis gladiis præ
ueniebant. Qui tamen ex moribus obrepēdo in Romanos ſeciſſent
imperum, metu attoniti nullo negotio ſubigebantur: donec omnibus
aut interemptis, aut timore diſceſtis, theſauro Dei deſenſoribus deſti
tuto manus milites attulerunt, & quadringēta ex eo talenta diripuerunt:
quorum quæ furto ſublata non ſunt, conquiſiuit Sabinus. At Iudæos
multo plures, magiſq; pugnaces, tam virorum quam opum interitus in
Romanos contraxit. Obſeſſæque his Regia miniſtabantur exitium, ni
ſi quamprimum inde ſecederent: Sabino, ſi vellet, vna cum legione

abundi copiam pollicentes. Quibus opitulabantur regionum plurimi, qui ad eos sponte transfugerant. Pars tamen bellicosior erat, Sebastenorum tria millia, hisque Rufus & Gratus præpositi, vnus peditum rector, at vero equitum Rufus: quorum vterque vi corporis atque prudentia, etiam si nullam manum obedientem haberent, magnum tamen momentum belli Romanis addidissent. Itaque Iudæi quidem instare obsidioni, simul & castelli mœnia tentantes, & ad Sabinum clamantes, vt discederet, neu impediret habituros tanto post tempore patriam libertatem. Sabinus autem quamuis optaret euadere, fidem tamen pollicitationibus non habebat: sed eorum lenitarem, insidiarum esse illecebram suspicabatur: simulq; auxilium Vari sperans, obsidionis periculum perseferebat. Eodem tempore per Iudæam plurimis locis tumultus erat, multosq; ad regni cupidinem tempus impulerat. Nam in Idumæa quidem duo millia veteranorum, qui sub Herode militauerant, congregati, armisq; instructi cum Regiis decertabant: quibus Achiabus regis consobrinus, ex vicis munitissimis repugnabat, campestre prælium declinando. In Sepphori autem Galilææ, Iudas filius Ezechie latronum principis, ab Herode quondam Rege capti, qui tunc illas regiones vastauerat, non parua multitudine collecta, ruptisq; regiis armamentariis, & omnibus quos circa se habebat armatis, contra potentem cupidos manus mouebat. Trans flumen quoque Simon quidam ex Regis seruis, pulchritudine simul & vastitate corporis fretus, impositum sibi diademate, cum latronibus quos congregauerat ipse circueiens, & apud Hierichuntæ Regiam, & multa alia magnifica diuersoria igni corruptit, facilem sibi prædam ex incendio comparans. Omnesque habitationes, in quibus aliquid decoris erat, concremasset, nisi Gratus regionum peditum rector, ex Trachone sagittarios, itemque Sebastenorum pugna-
cissimos ducens, properasset occurrere. Vbi peditum quidem in pugna multi consumpti sunt: ipse autem Simonem compendio præuenit, ardua valle fugientem, & ex transuersio percussum in cervice deiecit. In ceniz sunt autem & quæcunque Iordani proximæ fuerunt sedes Regiz, apud Betharantes quorundam aliorum manu constata ex locis vltioribus. Tunc etiam pastor quidam, cui nomē Athrongæus, regnum affectare ausus est, quod vt speraret, vi corporis animæque fiducia mortem contemnacens impulsus est, ac præterea fratrum quatuor sibi similitum robores, quorum singulis tanquam ducibus & latrapis attributa manu armatorum, ad incurius utebatur. Ipse autem veluti Rex maiora negocia procurabat. Et tum quidem etiam diadema sibi imposuit. Non paruo autem post tempore, cum fratribus suis vastando territoria, & occidendo præcipue Romanos, itemq; Regios, perseuerauit: cum nec Iudæorum quisquam effugeret, qui lucrum aliquod ferens venisset in manus. Ausi sunt etiam apud Ammauntem repertum Romanorum agmen circumuolare, qui frumenta legioni atque arma portabant. Vbi Arium quidem centurionem & quadraginta fortissimos iaculis conficere: cæteri vero in eodem periculo constituti, auxilio Grati qui cum Sebastenis aduenit, elapsi sunt. Multis in hunc modum contra indigenas, itemque alienigenas per omne bellum gestis, post aliquot tempus tres ex his comprehensi sunt: natu quidem maximas ab Archelao, duo vero qui ætate sequebantur, in manus Grati ac Ptolemæi delati. Nam quartus Archelao passionem concessit. Sed hic finis eos postea securus est. Tunc autem atrocinali bello quam inflammabant Iudæam.

An. m. di 3964.
à Christ
nat. 2.

Ano. lib.
17. an. 15.

Simon te-
gias seru-
Diadema
sibi po-
nit.

Athron-
gæus pa-
stor quida
regnum
affectauit.

Finis &
oculus
belli.

CAP. III.

De Varigefu circa Iudeos crucifixos.

Varus autem acceptis Sabini & principum literis, toti legioni motuës, opem his ferre properabat. Itaq; cum duabus reliquis legionibus, & quatuor alis equitum, in Ptolemaida profectus, eodem regum atq; optimatum auxilia convenire iussit. Adhuc à Berytis etiam, cum per eorum transiret oppidum, mille & quingentes accepit armatos. Vbi vero in Ptolemaidem tam cætera manus auxiliorum, quam propter Herodis inimicitias Aretas Rex Arabum non cum exiguo numero equitum pedumque pervenit, statim exercitus partem in Galilzæam, quæ Ptolemaidis propinqua erat, dirigit, amici sui Galli filio his rectore præposito. Qui mox & aduersus quos ierat, omnes in fugam vertit: & Sephori ciuitate capta, ipsam quidem incendit, incolas vero eius seruitio subiugauit. Varus autem ipse cum omni exercitu Samaria positus, ciuitate quidem abstinuit, quod inter aliorum turbas nihil eam mouisse deprehendit: castris autem ad vicum positis, qui appellatur Arun, Ptolemæi possessionem propterea directam ab Arabis, & qui amicis Herodis infensi erant, inde ad Sappho progreditur, alterum vicum tutissimum: quem similiter, omnesque reditus ibi repertos depopulari sunt. Cædis autem ignisq; plena erant omnia, nec prædationi Arabum quicquam obstabat. Exusta est & Ammaus iussu Vari, necem Arii cæterorumque indigne ferentis, habitatoribus eius fuga dispersis. Hinc progressus ad Hierosolymam cum exercitu, solo visu Iudæorum castra disiecit: & alij quidem per agros abiere fugientes: qui vero intra ciuitatem docebant, suscepto eo, seditionis causas in alios conferebant, nihil quidem se penitus mouisse dicentes, sed propter diem festum receptam, necessario multitudinem, in ciuitate obfessos esse potius cum Romanis, quam cum dissidentibus conspirasse. Ante vero obuiam ei venerat Iosephus, Archelæi consobrinus, & cum Grato Rufus, ducentes exercitum Regium, & Sebastenos, & Romanos milites ornatos habitu consueto. Sabinus enim nec in os Vari venire passus, iamdudum ex ciuitate ad mare discesserat. Varus autem dispartitum aduersus autores tumultus per agros dimisit exercitum: multisque sibi exhibitis, quos minus turbulentos inuenisset, custodiz tradidit: maxime vero nocentium prope ad duo millia cruci suffixit. Adhuc autem circa Idumzæam superesse decem armatorum millia nunciato, cõfestim Arabas domum abire iubet: quod eos non auxiliantium more vii militia, sed pro sua libidine & supra quam ipse veller, agros vastare perpexit: suis autem comitatus agminibus, in aduersarios properabat. Verum illi se Varo prius quam in manus veniretur, Achiabi consilio tradiderunt. Varus autem multitudini venia data, duces eius interrogandos misit ad Cæsarem. At ille cum ignouisset cæteris, in nonnullos Regis cognatos (erant enim quidam inter eos Herodis propinqui) animaduertit, quod omnino contra Regem suum arma cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hierosolymam compositis, eademq; legione, quæ dudum in præsidio ciuitatis fuerat, ibi relicta, Antiochiam rediit.

CAP. IIII.

De ethnarcha Iudæorum instituto.

Romæ autem Archelæo alia rursus cum Iudæis causa conflata est: qui ante seditionem permissu Vari, legati exierant, ius genti suæ liberū petitori, Erant autem numero quinquaginta, qui venerant, & astabant

An. mē.
di 3964.
a Christi.
nat 2.

Ans. lib.
17. ca. 15.
Varus Ro
manus c.
tra Iudeos
c. 1. cap.
11. ca.
Varus ca
p. 1. op.
mitatibus
quibusdā
Iudeis
possit.

Ammaus
exusta.

Varus ad
Hierosoly
mā venit
cum exer
citu, ac so
lo visu Iu
dæorum
castra dis
iecit.

Varus ad
2000. se
ditionis
suffigis.

Vari erga
Idumæos
facilis.
ac benig
nitas.

Ans. lib.
17. ca. 17.
Archelæ
um Iudei
in ius vo
cant.

eis plus quam octo millia Iudzorum Romæ degentium. Itaque conuo-
 cato a Cæsare optimatum Romanorum amicorumq; concilio in Pala-
 tini Apollinis templum, quod priuatum ipsius erat ædificium admiran-
 dis opibus exornatum, multitudo quidem Iudzorum constitit cum le-
 gatis, contraque Archelaus cum amicis. Cognatorum autem amici ab
 utraque parte secreti erant. nam & cum Archelao stare propter odium
 atq; inuidiam recusabant, & cum accusatoribus conspici pudore Cæsa-
 ris prohibebantur. Inter quos erat etiam Philippus Archelai frater, be-
 nenolo animo duabus ex causis præmissus à Varo, vt & Archelao subue-
 niret, etsi regnum Herodis nepotibus eius distribui placuisset, partem
 aliquam mereretur. Iussis autem accusatoribus exponere, quæ nã con-
 tra leges fecisset Herodes: primum non se regem, sed omnium qui vs-
 quam fuissent, tyrannorum crudelissimum tolerasse dicebant. Deinde
 multis ab eo trucidatis, ea perulisse superstites questi sunt, vt beatiore
 mortui putarentur. Non enim tormentis solum cum lacerasse corpora
 subiectorum, sed etiam gentis suæ ciuitatibus deformatis exteris orna-
 uisse, populisque alienis Iudzæ sanguinem condonasse. Pro antiqua ve-
 ro felicitate ac patriis legibus, nationem suam tanta egestate simul ab-
 eo atque iniquitate repletam, prorsus vt plures ex Herode paucis annis
 elades sustinuerint, quam omni æuo maiores sui, postquam ex Babylo-
 ne discessere, perperiti sunt, Xerxe tunc regnante ad discordias concita-
 ti. Verum se tamen ad eam modestiam ex aduersæ fortunæ consuetudi-
 ne profecisse, vt etiam successionem voluntariam acerbissimæ seruitutis
 subirent: qui & Archelaum tanti tyranni filium, patre mortuo regem
 appellasset nihil morari, & vna cum eo luxissent in ortem Herodis, ac
 pro eius successore vota celebrassent. Illum autem quasi metueret, ne
 non certus eius filius videretur, à cæde trium millium ciuium regni
 sumpsisse primordia, & quia principatum meruerit, tot immolasse Deo
 hominum victimas, tot festo die templum cadaueribus impleuisse. Re-
 ste igitur eos, qui de tantis malis superessent, aliquando respexisse ca-
 lamitates suas, & belli lege cupere vulneribus expiendis ora præbere:
 atq; ab Romanis precari, vt Iudzæ reliquias misericordia dignas existi-
 marent, neue quod ex ea natione restaret, his obicerent, à quibus cru-
 delissime lacerabatur: sed patriam suã coniungi Syriz finibus, ac per iu-
 dices Romanos administrari decernerent: hoc enim modo probatum
 iri, Iudæos qui nunc veluti turbulenti ac belli cupidi reprehenduntur,
 moderatis rectoribus obedire nosse. Iudzorum quidem accusatio ei-
 usmodi petitione conclusa est. Cum autẽ surrexisset contra Nicolaus, pri-
 mum criminibus quæ in reges erant proposita, dissolutis, nationem co-
 pit arguere: quia neque gubernari facilis esset, naturaque regibus vix
 pareret. vna etiam propinquos Archelai, qui se ad accusatores contule-
 rant, insimulabat. Sed tum quidem partibus Cæsar auditis, conuen-
 tum diremit. Paucis autem diebus post, mediam regni partem sub eth-
 narchiz nomine dedit Archelao: etiam regem, si se dignum præbuisset,
 facturum esse pollicitus. Reliquam vero dimidiam in duas tetrarchias
 diuisit, duobusque aliis Herodis filiis attribuit: vnam Philippo, alteram
 Antipæ, qui cum Archelao de regno certauerat. Huius partecesserat
 trans flumen Regio, & Galilæa: quarum ducenta talenta reditus erant.
 Batanæa vero & Tschon, & Auranitis, & quædam partes domus Zeno-
 nis, circa Iamnia, Philippo destinata sunt: quæ talentorum centum
 reditus ministrabant. Archelai vero ethnarchia Idumæam, omnemque
 Iudæam, & Samariam habebat quarta tributorum parte leuatam, pro
 munere quia non repellasset cum cæteris. Ac ciuitates quibus impera-
 ret ei traditæ sunt, Stratonis pyrgus, & Sebeste, & Ioppe & Hierosoly-

An. mō-
 di 3966
 à Chr. II.
 nat. 4.

Actū Iu-
 daorū ad-
 uersus He-
 rotem ci-
 usq; libe-
 ros, accu-
 satio.
 Herodis
 Tyrannis
 & crude-
 litas.

Iudai ab
 Romanis,
 vt Iudæa
 reliquias
 misericor-
 dia di-
 gnas exi-
 stimaret,
 precatur.
 Nicolaus
 Archela-
 um corā
 Cæsare &
 consiliariū
 defendit.
 Archela-
 um Cæsar
 Iudæa
 Ethnar-
 chiam con-
 stituit.
 Regni in-
 ter Hero-
 di filios
 distribu-
 tio.
 Ciuitates
 quib; im-
 perauit
 Archelaus

An. mū-
di 3906.
à Christi.
nat. 4.
Salome
Iamnia,
Azoti &
Phasaeli-
du domi-
na.

ma. Cæteras autem, Gazam & Gadaram & Hippon, regno auulsas, Syria Cæsar adiecit. Erant autem reditus Archelai, quadraginta talenta. Quin & Salomen præter illa, quæ testamento regis ei relicta erant, Iamniae dominam, & Azoti, & Phasaelidis idem Cæsar constituit. Remigamque apud Afcalonem largitus est: ex quibus omnibus talentorum sexaginta reditus colligebantur. Domum vero eius ethnarchiz subdidit Archelai. Quum autem cæteris quoque Herodis propinquis testamento relicta soluisset, duas eius filias virgines extrinsecus quingentis millibus pecuniaz donauit: easque nuptum Pheroræ filius collocauit. Diuiso autem Herodis patrimonio, etiam sibi relictas ab eo facultates ad mille talenta eis distribuit: exceptis suis nomine quibusdam rebus vilissimis propter honorem defuncti.

CAP. V.

De subsidio falsoque Alexandro, coque deprehensio.

Ant. lib.
17. ca. 18.
Iuuenis
quidam
se Alex-
andrum,
quem He-
rodes ne-
cauerat,
esse mon-
stratus, Iu-
daeorum
plurimos
falsit.

Interea quidam iuuenis natione Iudæus, apud quendam libertinum Romanorum in Sidoniorum oppido educatus, illum se formæ similitudine, quem Herodes necauerat, Alexandrum esse mentitus, fallendi spe Romam venit. Huius autem facinoris habebat socium quendam gentilem suum, omnes regni actus optime scientem: à quo instructus, affirmabat eorum se misericordia, qui sui atque Aristobuli occidendi causa mihi fuerat, similibus corporibus subditis, morti esse subreptos. Denique his multos iam Iudæos fefellerat, in Græcia degentes: ac liberaliter illic acceptus, Melumque inde transmissus, ibique ampliore quæstū cumulatus, etiam hospites suos magna verisimilitudine Romam secum nauigare pellexerat, postremo delatus Dicearchiam. multisque muneribus Iudæis eius loci donatus, quasi Rex à paternis amicis deducebatur. Ad hoc enim fidei processerat formæ similitudo, ut qui Alexandrum illum viderant, planeque nouerant, huac eum esse iurarent. Igitur omnes etiam Romæ Iudæi, visendi eius studio circumfusi properabant: & infinita multitudo per vicorum angustias, quocumque; ferebatur conueniebat. Tanta namque demencia multos ceperat, ut illum sella portarent, ac regale obsequium propriis ei sumptibus exhiberent. Sed Cæsar Alexandri vultrum optimescens (accusatus enim apud eum fuerat ab Herode) & si prius quam videret hominem, fallaciam similitudinis aduerterat, hilariori tamen animi spei non nihil indulgendum putauit: & Celadum quendam, qui Alexandrum bene cognosceret, misit, ut ad se adolescentem deduceret. Qui illo conspecto, statim personæ differentiam coniectura deprehendit. Maxime vero, ubi corporis eius duritiem, & seruilem formam considerauit, intellexit omne commentum. Valde autem commotus est dictorum eius audacia: de Aristobulo enim percontantibus, saluum quidem illum esse commemorabat: consulto vero nō adesse, quia apud Cyprum degeret cauendo insidias: minus enim se circumueniri posse disuulgos. Itaque ab aliis ei separatam vitam dixit à Cæsare præmium fore: si tantæ fraudis prodidisset autorem. Id autem se facturum ille pollicitus, ad Cæsarem sequitur: & Iudæum indicat, qui formæ suæ similitudine abusus esset ad quæstum. Tanta enim dona ex ciuitatibus eum singulis abstinulis docuit, quantavimus Alexander non accepisset. Risit his Cæsar: & falsum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, remigum numero inseruit, suaforem vero eius interfici iussit. Melius autem sumptuum detrimentum pro amentiz precio satis esse indicauit.

Cæsar a-
dolescentē
videre cu-
pis.

Alexan-
drū falsū
Cæsar ex-
misit, nu-
mero in-
seruit, sua-
forū vero
eius inter-
fici iubet.

CAP. VI.

De Archelai exitio.

Ethnarchia vero suscepta memor discordiæ superioris Archelaus, nō solum Iudæis, sed etiam Samaritanis crudeliter abusus est. Non quod principatus sui anno legatis contra se ab utrisque ad Cæsarem missis, ipse quidem in exilium pellitur Viennam Galliarum ciuitatem: patrimonium vero eius fisco Cæsaris adiudicatur: quem quidem prius quam euocaretur ad Cæsarem huiuscemodi somnium vidisse commemorauit: Nouem spicas plenas & maximas à bobus comedi somniauerat: accitos deinde vates, Chaldaeorumque; nonnullos, quidam illo putarent indicari somnino consuluerat. Aliis autem aliter interpretantibus, Simon quidam Essenus genere dixerat spicas annos arbitrari, bouesque rerum mutationes: eo quod agros arando verterent ac mutarent. Ideoque regnaturum quidem illum esse tot annos, quot significasset numerus aristarum: varias autem rerum mutationes expertum, esse moriturum. Hisque auditis, Archelaus quinque diebus post ad causam dicendam est euocatus. Dignam autem memoria duxi etiam coniugis eius Glaphyræ somnium, Archelai filiae Cappadocum regis referre: quam cum Alexander prius habuisset uxorem, frater huius de quo loquimur, Herodis filius regis, à quo ille interfectus est, sicut iam designauimus, post illius mortem Iuba regi Libyæ nupram, eoque defuncto domum reuersam, domique apud patrem in viduitate degentem, Ethnarches Archelaus ubi conspexit ad hoc amoris accensus est, ut eam statim repudiata coniuge sua Mariamme, sibi copularet. Hæc igitur breui tempore postquam in Iudæam rediit, videre visa est superstantem sibi Alexandrum dicere, satis fuerat tibi Lybicum matrimonium: sed tu illo contenta, rursum ad meos penates reuerteris audidisti vixi tertij, & quod grauius est, mei fratris iuncta matrimonio. Equidem non dissimulabo contumeliam, reque licet inuitam recuperabo. Atque hoc exposito somnio, vis biduum superuixit.

CAP. VII.

De Simone Galilæo, & tribus sectis apud Iudæos.

Igitur Archelai finibus in prouinciam redactis, procurator Coponius quidam eques Romanus missus est, ea sibi à Cæsare potestate mandata. Hoc disceptante, Galilæus quidam, Simon nomine, defectionis arguebatur quia indigenas increparet, si tributum Romanis pendere parcerentur: dominoque post Deum fesse mortales. Erat autem propriæ sectæ sophista, nulla in re similis aliis. Etenim tria sunt apud Iudæos genera philosophiarum, horum vnum Pharisei proficiunt, alterum Sadducei, tertiū vero, quod etiam probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidem Iudæi, verum inter se mutuo amore coniunctissimi: & qui præter ceteros voluptates quidem quasi maleficia vitarent: continentiam vero seruare, neque cupiditati succumbere, virtutem maximam ducerent. Itaque nuptiis quidem fastidiunt, alienos vero filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos, pro cognatis habentes, suis moribus diligenter instituunt: non quia coniugia vel humani generis successionem censeant perimendam: sed quia cauendam putant intemperantiam foeminarum, nullam earum vni viro fidem seruare credentes: Quin & diuitiarum contemptores sunt, rerumque apud eos communicatio admirationi habetur, neque inuenias alteri alterum opulentia præstare: legemque sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam sectari vellent, bona contra-

An. mūdi 3973.
à Christ.
nat. 11.Ann. lib.
17. ca. 19.Archelaus
propter tyrannidem
in exiliū
pellitur,
eiusque
patrimonium
fisco Cæsari
adiudicatur.Archelai
de bobus
& spicu
somnium.Archelaus
repudiata
Mariamme,
Glaphyræ
sibi
copulat.
Glaphyra
in somnio
Alexandrum
videt.Ant. lib.
18. ca. 12.Tres
Iudæorum
sectæ,
quarum
Essenorum
præ
habitor.
Essenorum
de coniu
gio doctri
na.

An. mū-
di 3971.
à Christ.
nat. 11.
Essenōrū
bona com-
munia.
Essenōrū
hospitali-
tas.

Amittū
cultus quo
corpora
Essenōrū
par est.

Essenōrū
religio &
labor.

Essenōrū
in-
uando &
miserendo
sui iuris
sunt, pra-
terea ni-
hil absq̃
praecepto
curatoris
faciunt.
Essenōrū
iurandū
vitant.

bernio publicarent. Ita enim fore, ne vel paupertatis humilitas, vel diuitiarum dignitas appareret: sed permixtis facultatibus, velut inter fratres, vnum esset omnium patrimonium. Probro autem ducunt oleum, & si quis vel inuitus vnus fuerit, mūdiciis corpus abstergat: quoniam squālorem decorē putant, dummodo semper in veste sint candida. Designatos autem communium rerum procuratores habent, & ad vsus omnium singulos indiuisos. Non est autem illis vna ciuitas certa, sed in singulas multi domicilia transferunt: & aliunde aduenientibus sectae suae professoribus, quicquid habeant promptum exhibēt quasi proprium. Deniq; tanquam consuetissimi ad eos ingrediuntur, quos nunquam ante viderunt. Hinc est, quod cum peregrinantur, propter latrocinia tantum armantur, neque praeterea quicquam ferunt. In singulis autem ciuitatibus, ex eodem collegio specialis curator hospitum constituitur: qui eorum vestimenta ceteraque vsui necessaria rueratur, Amittus autem cultusq; corporis omnibus pueris, in metu, & sub cura magistris agentibus, par est. Nec vero vestitum siue calceos mutant, nisi aut omnino consillis prioribus, aut longi temporis vsu consumptis. Nihil autem inter se mercantur aut vendunt: sed egenti quisque quod habet praebens, refert ab eo quod ipse non habet: quamuis etiam sine permutatione cunctis libera sit facultas, à quibus libuerit accipiendi quod opus sit. Praecipue circa Deum religiosi sunt. Namq; ante solis ortum nihil profani loquuntur, sed ei patriae quaedam vota celebrant, quasi vroriatur precantes. Deinde ad quas venerant singuli artes, à curatoribus dimittuntur. Cumque ad horam quintam studiose fuerint operati, rursus in vnum congregantur: linteisque praecincti velaminibus, ita corpus aquis frigidis abluunt. Atque hac illustratione facta in eadem secreta coeunt, quo neminem alterius sectae hominem aspirare concessum est, ipsique purificati, velut in sanctum quoddam templum in coenaculum veniunt: quibus ibi cum silentio residētibus, pistor quidem panes ordine, vnum autem vasculum ex vno pulmento singulis cocus apponit. Deinde voce cibum sacerdos anteuenit: neque gustare quenquam fas est, nisi prius Deo celebretur oratio. Post finem quoque prandij vota repetunt. Nam & cum incipiunt, & cum desinunt, quasi dato remissus, Deum laudibus canunt. Tunc veluti sacris illis depositis vestimentis, in opere vsque ad vesperam versantur. Similiterque inde reuersi coenant confedentibus etiā hospitibus, si quos forte interuenisse repererint. Neq; vero clamor vnquam rectum illud, neque tumultus inquietat: quum etiam loquendi ordine alii cedant: eorumque silentium, extra rectum constitutis arcanum quoddam videatur venerabile. Cuius quidē rei perpetua sobrietas causa est, quodq; apud eos edendi aut potandi modus saturitate definitur. Sed quamuis aliarum rerum nihil sine praecepto faciant curatoris, tamen in his duobus, hoc est iuando & miserendo sui iuris sunt. Nam & subuenire dignis, cum opus est, suo arbitrio cuique licet, & indigentibus alimenta porrigere. Sane cognatis dare aliquod sine curatoribus interdicitur. Iidem iracundia moderators iusti sunt, indignationem cohibent, fidem teneant, paci obsecundant: & omne quod dixerint, iureiurando fortius habent. Ipsum autem iusiurandum quasi periurio deterius vitāt. Iam enim mendacium condemnatum arbitrantur, cui sine Deo non creditur. Summum autem studium veterum scriptis adhibent: ea maxime inde, quae animae & corpori expediant eligentes. Hinc illis morborum remedia, stirpes medicar, quamque vim propriam singuli lapides habeant, rimantibus conquiruntur. Sectae vero suae studiosi non statim cum eis vna collegio: sed per annum integrum extrinsecus commoranti, cuique eun-

dem victus ordinem tribuunt: dolabellam quoque, & quod prædictum est perizoma, & albam vestem tradentes. Cum vero processu temporis experimentum continentiz dederit, accedit etiam ad communem cibum: & purioribus ob castificationem scilicet, aquis participat: neque tamen in conuietum assumitur. Post ostensionem quippe continentiz, duobus annis aliis mores eius probantur. Cumque dignus apparuerit, tunc demum in consortium assumitur. Prius vero quam incipiat communem habere cibum magnis execrationibus adiurat se primum quidem colere Deum, deinceps quoque erga homines seruare iustitiam, & neque propria sponte nocere cuiquam, neque ex præcepto obesse: quin immo iniquos omnes odisse, & collaborare semper iustitiz sectatoribus, fidem omnibus seruare, maxime vero principibus. Neque enim absque voluntate Dei, cuiquam posse Principatus potentiam contingere: Si vero ipse cæteris præsit, nunquam se abusuform vitibus potestatis ad contumeliam subiectorum, sed neque vestem aut ambitioso aliquo ornatu reliquis eminere, veritatem semper diligere, & habere propositum conuincere mentientes. Manus vero à furro, & animam puram seruare ab iniustis compendiis: & neque aliquid de mysteriis consecrationis celare, neque profanis eorum quippiam publicare, etiam si intentata quispiam morte compellat. Super hæc autem addunt, nihil se de dogmatibus aliud quam ipsi susceperint, tradere. Fugere autem latrocinia, & conseruatum ire simul & dogmatis sui libros & angelorum nomina. His quidem execrationibus explorant, & quasi præmuniunt accedentes. Deprehensus vero in peccatis à sua congregatione depellunt: & qui taliter fuerit condemnatus, miserabili plerumque morte consumitur. Illis quidem sacramentis ac ritibus obligatus, neque capere ab aliis oblatum cibum potest. herbas vero pecudum more decerpens, & fame exesus per membra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos plerumque miserati, extremum spiritum agentes receperunt sufficientem pro peccatis eorum, quæ usque ad mortem adduxerit, poenam luisse censentes. In iudiciis vero sunt diligentissimi atque iustissimi. Discepsant autem non minus quam centum in vnum coacti: quod autem ab his decretum fueris, immobile manet. Veneratio quoque apud eos post Deum magna legislatoris est: ita ut si quis eum blasphemauerit, morte damnetur. Senibus vero obedire & plurimum quorum decreto, probabile arbitrantur officium. Cum simul denique, federint decem, nullus vnus nouem loquitur inuitis. Expuere quoque medium eorum, vel in dexteram sui partem, quisque deuitat. Sabbatis quoque operationem aliquam contigisse, omnibus Iudæis diligentius cauent: neque cibum sibi solum pridie præparant, ne videlicet illo die ignem accendant: sed neque vas aliquod transponere audent, imo hec aluum purgant. Aliis autem diebus fodientes foueam vno pede altam, scilicet, hoc est, illa dolabella quam tradidit nuper accedentibus diximus, demissa veste sese diligentissime contegentes, ne scilicet splendori diuino iniuriæ faciant, in eadem fouea ab onere ventris leuantur, ac deinceps terram quam effoderant, reducunt: idque ipsum faciunt in locis secretissimis: & cum naturalis sit ista purgatio, nihilominus tamen solenne habent, ut quasi ab immundicia diluantur. Discernuntur autem inter se, secundum susceptæ abstinentiæ tempora, in ordines quatuor: tantumque hi qui iuniores sunt, inferiores præcedentibus æstimantur, ut si aliquos eorum contingerint, quasi à contractu alienigenæ diluantur. Viunt autem quam longissime, ita ut plurimi eorum usque ad centenariam proferantur ætatem, propter simplicitatem victus, ut equidem puto, & institutionem bene in omnibus ordinatam. Sunt etiam contemptores aduersorum: cruciatus siqui-

An. mss.
di 197L
à Christ.
nat. II.

Essentia
execrationis
neq; pa-
da.

Essentia in
iudiciis
diligentis-
sima atq;
iustissima

Essentia sub
bathrum
diligenter
observans.

Essentia
longaui-
tas.

AN. mū-
di 3973-
à Chritt.
nat. 11.
*Essenorū
in bello cū
Romanis
gesto con-
stantia.*

*Esseni a-
nimas im-
mortales
putant,
mortuorū
vero resur-
rectionem
non cre-
dunt.
Gracorū
de anima
humana
sententia.*

*Prophetia
Essenorū.*

*Essenorū
collegium
aliud a
priori opi-
nione de
coniugio
distinguitur.*

*Secunda
secta Pha-
risæorum.
Tertia se-
cta Sad-
ducorū.*

dem vincunt firmitate consilij. Mortem vero, si cum decore obeunda sit, iudicant etiam immortalitate meliorem. Prodidit autem eorum in omnibus negociis animos, bellum quod gestum est cum Romanis. Tunc siquidem per artuum contractiones & ignes, ac per tormenta omnigena transiunt, ut videlicet vel in legislatoris aliquid loqueretur iniuriam, vel ciborum quippiam, quod non solent, ederent, ad neutrum horum potuerunt compelli: sed neq; deprecari suos tortores, aut inter ipsa flere supplicia: in mediis quinimo cruciatibus subridentes, & eis qui tormenta admovent illudentes, constantes animas cum quadam hilaritate reddentes, scilicet quasi qui eas essent denuo recepturi. Opinio quippe apud illos confirmata consistit, corruptibilia quidem esse corpora, materiamq; eorum non esse perpetuam: animas autem immortales semper manere, & de æthere subtilissimo commeantes, quasi carceribus ita corporibus implicari, ve: ut quas illecebra naturalis attraxerit. Quam vero fuerint à carnalibus releuati vinculis, quasi de seruitute longissima liberatas, ita ilico laxari eas, sublimemq; ferri. Et quidem bonas, concinentes in hos Græcorum sententiis, pronunciant vitra Oceanū degere, vbi eis sit reposita perfructio: illic quippe esse regionem, quæ neque imbris, neque niuib, neque æstibus aggrauetur: sed quam Oceano oriens Zephyrus, & leniter aspirans amonet. Malis autem animabus procellosa loca & hyberna delegant, plena gemitibus exercendarum sine fine pœnarū. Videntur autem mihi secundum hanc ipsam intelligentiam Græci quoq; fortibus suis, quos Heroes & semideos vocauerunt, beatorum insula: sequestrasse: improborum autem animabus locum apud inferos impiorum: in quo etiam cruciari quosdam commenrati sunt, Sisyphos videlicet, & Tantalos, & Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales esse animas existimantes, ob adhortationem vtiq; virtutis, dehortationemq; nequitie: bonos quippe fieri in huius vitæ conuersatione meliores, per spem bonorum etiam post lucem reddibendorm: improborum autem impetum retardari æstimantes: quoniam etsi in huius vitæ spatio latuerint, post obitum, tamen sint immortalia tormenta passuri. Hæc sunt ergo, quæ Esseni de diuinitate animæ philosophantur, plane illecebram inuitabilem eis qui semel de eorum sapientia gustauerint, reponentes. Sunt autem in eis qui etiam futura nosse promittant, sacris videlicet libris, & variis sanctificationibus, prophetarumque dictis à primis ætatibus adherentes: raro autem accidit ut prædictiones eorum frustratio consequatur. Est autem aliud etiam Essenorum collegium, cibos quidem & mores legesque similes cum prioribus habens, distans vero opinione de coniugio. Maximam siquidem vitæ hominum partem, successionem scilicet, amputare eos qui abstineant nuptiis arbitrantur: quippe si eandem velint omnes ire sententiam, defecturum confestim genus humanum. Nihilominus tamen cum tanta ipsi moderatione conueniant, ut per triennium explorent valetudinem foeminarum: & si constanti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas in matrimonio adificunt. Nemo tamen eorum cum prægnante concumbit: ut ostendant, quod nuptias non voluptatis, sed liberorum causa inierint. Lauantibus autem foeminis, ita ut viris perizomatium inest amicus: Tales sunt mores huius collectionis. Duorum autem priorum ordinum, Pharisei dicuntur, qui certiores legalium rituum notitiam proficiunt: & hi primum dogma habent, ut fato & deo vniuersa deputent: & quidem vela gere quæ iusta sunt, vel negligere, secundum maiorem partem esse in hominibus proficiunt, adiuuare tamen in singulis & farū. Animam autem omnem quidem incorruptam esse, transire autem in alia corpora solas

bonorum, improborum vero interminabili supplicio cruciari. Saddu-
 czi porro secundus ordo, fatum omnino negit: & Deum extra omnem
 mali patrationem inspectionemque constituunt. Aiunt autem electio-
 ni hominum vel bonum vel malum esse propositum: & secundum vo-
 luntatem propriam, alterutrum vnicuique contingere. Animarum au-
 tem generaliter vel supplicia denegant vel honores. Et Pharisei qui-
 dem sociales, & qui studeant se mutua dilectione complecti: Saddu-
 czi vero & inter se feris moribus discrepantes, & conuersatio eorum
 circa exteros inhumana. Hæc sunt quæ de Iudæorum philosophis di-
 cenda reperi: nunc ad inceptum reuertor.

CAP. VIII.

De Pilati regimine.

A Rchelai ethnarchia in provinciam redacta, reliqui, id est, Philippus
 & Herodes, qui cognominabatur Antipas, tetrarchias suas rege-
 bant. Salome enim moriens Iuliz Augusti coniugi toparchiam quam
 rexerat, & Iamniam, & in Phalaclide palmeta testamento reliquit. De-
 lato autem ad Tiberium Iuliz filium Romano imperio post mortem
 scilicet Augusti, qui præfuit rebus annis septem & quinquaginta, men-
 sibus sex, diebus duobus, manentes in tetrarchiis Iuis Herodes ac Phi-
 lippus: hic quidem iuxta fontes ipsos, è quibus Iordanis flumen exo-
 ritur, in Paneade condidit ciuitatem, quam Cæsaream vocitauit: a-
 liamque in inferiore Gaulanitide, quam Iuliadem nominauit. Hero-
 des vero in Galilæa Tiberiadem, in Perza autem cognominem Iuliz.
 Missus autem à Tiberio in Iudæum Pilatus, cum curandam accepisset
 regionem, nocte intempesta opertas in Hierosolymam intulit imagi-
 nes Cæsaris, quæ res post triduum ingentem inter Iudæos suscitauit
 tumultum: nam qui aderant stupore permoti sunt, quasi iam profana-
 tas leges suas viderent. Nullum enim fas esse dicunt collocari in vrbe
 simulacrum. Ad querelam autem eorum qui in ciuitate erant, subito
 etiam ex agris multitudo confluit. Euantes autem ilico Cæsaream ad
 Pilatum intentissime deprecabantur, vt ab Hierosolymis auferrentur
 imagines, & eis iura patria seruarietur. Pilato autem supplicantibus
 abnuente, circa domum eius proni corruerunt: & immobiles quinque
 diebus continuis noctibusque manere. Post autem Pilatus tribunal e-
 scendens, studio magno conuocat multitudinem Iudæorum, quasi qui
 eis velleret dare responsum: cum subito milites accepto signo (sic enim
 iam fuerat præparatum) armati circumsteterunt Iudæos: circumdata-
 que triplici acie, Iudæi quidem stuporis erant pleni, videntes inspera-
 tam rerum faciem. Tunc Pilatus denuncians trucidaturum se omnes,
 nisi imagines Cæsaris susciperent, annuit militibus vt educerent gla-
 dios. Iudæi autem quasi vno consilio omnes subito corruerunt, & cer-
 uices nudatas expiendis ictibus pararunt, vociferantes vniuersos se
 interfici magis velle quam legem profanari. Tunc Pilatus circa religio-
 nem studium populi demiratus, confestim de Hierosolymis statuas
 iussit auferri. Deinde vero conturbationem alteram commouebat: Est
 apud eos sacer thesaurus, quem Corban dicunt, hunc ad inductionem
 aquarum iussit expendere: erat autem indocenda aqua ab stadium tre-
 centis. ob hoc itaque vulgioriebantur querelæ: ita vt etiam Pilati qui
 Hierosolymam venerat, cum clamore circumdarent tribunal. ille autem
 præuiderat tumultum eorū: siquidem populo permisit armatos mi-
 lites, qui tunc essent priuatorum vestibus induti: præcepitq; vt gladiis
 quidem non vterentur, fustibus autem acclamantes ferirent. Sicque

An. mū-
 di 3997.
 à Christ.
 na. 35.

Ant. lib.
 18. ca. 7.

Pilato Iu-
 dae patri
 an ipso
 leges mu-
 tari con-
 cedere vo-
 luit.

Pilatus
 circa reli-
 gionē stu-
 dium po-
 puli de-
 miratus,
 de Hiera-
 solymis
 statuas
 auferri
 iubet.

An. mū-
 di 3998.
 à Christ.
 na. 36.

Pilatus Iu-
 dae sedi-
 tiosos co-
 pcepit, eos
 que fusti-
 bus feriri
 iubet.

AN. M^{di} 4001.
 à Christ.
 nat. 39.
Agrippa
Arisobu
li filium
Tiberium
odit, ac in
Conj Cali-
gula ami-
citiâ sese
insinuat.
Tiberium
annos 22.
mensis 6.
ac 3. dies
regnat.
Agrippa
Arisobu
li filio C.
Caesaris
tetrarchiâ
tradit, Re-
gem ap-
pellat.
Ans. lib.
18. ca. 14.

compositis rebus, dat ex tribunali signum, confestimque exdebantur ludæi: quorum multi quidem plagis, multi vero se in vicem conculcantes, in fuga misera contritione perierunt. Tunc ad calamitatem interfectorum stupens multitudo conticuit: atque ob hoc accusator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui fuit filius Aristobuli, quem pater Herodes interfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non suspiciente accusationem, residens Romæ & reliquorum quidem potentium notitias ambiebat: maximis autem colebat officiis Germanici filium Caium, cum adhuc esset priuatus. Et quodam die inter copiosum epularum apparatus, quibus cum demerebatur, ad ultimum extensis manibus, aperite Deum corpus precari, celeriter illam mortuo Tiberio dominum cunctorum videre. Hoc cum quidam e familiaribus eius Tiberio nunciaffet, statim concludi iussit Agrippam: qui sub grandi xrumna, usque ad mortem Tiberii, in carcere per menses sex tenebatur. Sed defuncto eo, post regnum annorum duorum & viginti, sex mensium, trium dierum, succedens in imperium C. Cæsar absolutuit Agrippam vinculis, & tetrarchiam Philippi (iam enim is decesserat) ei tradidit, Regemque appellauit. Cum venisset autem in regnum Agrippa, Herodis tetrarchæ cupiditates per inuidiam suscitauit. Irritabat autem eum maxime in spem regni Herodias vxor, exprobrans ei socordiam, & dicens, quia per id quod noluerat ad Cæsarem nauigare, caretet potestate maiore: nam cum Agrippam ex priuato Regem fecisset, quomodo dubitaret illum ex tetrarcha eodem honore donare? His adductus Herodes, venit ad Caium, à quo ob auaritiā vehementer increpitus, ad Hispaniam fugit: secutus eum quidpe fuerat accusator Agrippa, cui etiam tetrarchia illius C. Cæsar adiecit. Atque ita Herodes quidem in Hispania, peregrinante secum etiam vxore, decessit.

CAP. IX.

De superbia Caij, & Petronio Præsido.

AN. M^{di} 4001.
 à Christ.
 nat. 40.
Herod.
peragrinâ
te socum
uxori do-
cedit.
Ans. lib.
18. ca. 15.
Caius Ca-
sar Deum
se potius
& vocari
cupit.
Iudaorū
ob exerci-
tum Pe-
tronijs mo-
tus:
Ptolemai
dis deseri-
ptio.

Caius vero Cæsar intantum contumeliose abusus est fortuna, vt etiam & Deum se putaret, & vellet vocari. Patriam quoque suam multorum nobilium exde truncauit. Extendit autem impietatem suam etiam in Iudæam: Petronium denique cum exercitu Hierosolymam misit, præcipiens vt in templo statuas eius locaret: quas nisi susciperent Iudæi, coneradicentes quidem ex his interficeret, reliquam vero multitudinem captiuaret. Permovebat autem hoc profecto Deum. Et Petronius quidem cum tribus legionibus, multisque Syria auxiliaribus perorabat in Iudæam ex Antiochia. Iudæorum vero quidam non credebant famæ bellum nuncianti. qui vero credebant, nihil de resistendo poterant comminisci. Celeriter autem in omnes peruadit metus, nam iam Ptolemaidem peruenerat exercitus. Est autem hæc ciuitas Galilææ littore in magno campo sita: circumdatur autem montibus ab orientali plaga per sexaginta stadia disparatis, sed ad Galilæam pertinentibus: à meridiana autem Carmelo, qui abest stadiis centum viginti: à septentrionali quoque monte qui est altissimus, quem vocant incolæ Scalam Tyriorum: & hic autem distat stadiis centum. Ab ea autem vrbe distans duobus stadiis præterlabitur fluuiolus, quem vocant Beileum, exiguus prorsus: cui prope est sepulchrum Memnonis, habens iuxta se centum tere cubitorum spatium, sed admiratione dignissimum. Est enim specie vallis rotundæ, vitream emittens arenam: quam cum exhauerint mæltæ naues, pariter accedentes, locus idem rursus impletur. Ventri si-

quidem quasi dedita opera, conuehant illuc de circumstantibus superciliis arenam istam, vtiq; communem: locus autem metalli, statim in vitrum quod susceperit mutat. Mirabilius mihi quoque illud videtur, quod iam conuersa arenæ in vitrum, quæcunque pars super margines loci ipsius fuerit iacta, in vulgarem arenam denuo conuertitur. Igitur loci quidem illius natura talis est. Iudæi autem cum mulieribus & filiis collecti in campum, in quo est sita Ptolemais, Petronio supplicabant, principio ob patrias leges, deinceps vero etiam pro suo statu. Ille autem ob multitudinem precantium & precum inflexus, exercitum quidem & statuas in Ptolemaide reliquit: procedens autem in Galilæam, & conuocans in Tiberiadem tam populum Iudæorum quam omnes eorum nobiles, & vim Romani exercitus cepit exponere, & minas Cæsaris: his addens, quod & contumeliosa esset supplicatio Iudæorum: cum omnes siquidem gentes quæ parerent imperio Romano, in suis vrbus inter reliquos Deos, imagines quoque Cæsaris locauissent, soli Iudæi istud abnuent. hoc siquidem quasi ab imperio desicere esset, etiâ cum iniuria præfidentis. Illis vero contra hæc legem moresque patrios allegantibus: & quia ne Dei quidem simulacrum, nedum hominis, nec solum in templo, sed neque in profano aliquo totius regionis loco fas ubi esset locare: arripens dictum Petronius, respondit: Sed & mihi mei domini lex seruanda est. si eam quippe transgrediar, vobisque parcam, iuste animaduersionem subibo. Impugnabit sane vos, non Petronius, sed ille à quo sum missus. nam & ipse æque ac vos cogit implere quæ iussa sunt. Ad hæc tota multitudo vnanimiter succlamauit, ante legis remerationem omnem se libenter subire perniciem. Sedato autem eorum clamore, Petronius ait: Pugnare ergo aduersus Cæsarem estis parati? Responderunt Iudæi, pro Cæsare quidem & populo Romano se per dies singulos offerre sacrificia: si autem in templo imagines ædificet collocandas, debere eum totam Iudæorum gentem prius immolare: præbere se quippe iugulos cum mulieribus & paruulis ei, qui interficere voluisset. Ad hæc admiratio Petronium miserationeque peruasit, inuentem & insuperabilem religionem virorum, & tantum vulgus ad mortem constanter paratum. Et tunc quidem infectis omnibus recesserunt. Postidie autem ac deinceps summates eorum priuatum viritum que compellans, populum quoque publice alloquens, nunc quasi consulens admonebat, interdum etiam minabatur, extollens & virtutem Romanam & indignationem Cæsaris: inter hæc etiam suam necessitatem, cui essent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videret etiam sementem regionis intercepti (ipsam quidem anni tempus erat, & quinquaginta pene continuis diebus multitudo in vrbe otiosa morabatur) ad vltimum cōuocatis omnibus, ait, sibi met periculosam rem se velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante placabo Cæsarem, ac vobiscum saluabor libenter: aut illo in vitionem irritato, pro tanta multitudine impendam animam meam. Atque ita dimissis turbis, multa pro ea vota facientibus, Antiochiam ab Ptolemaide reuocauit exercitum: atque illinc confestim misit ad Cæsarem, referens, & quo apparatu in Iudæam irruisset, & quod tota gens supplicasset: quibus si abnuendum putaret, nosset cum viris etiam prouinciam esse perdendam. Seruare siquidem ipsos legem patriam, & nouis præceptis vehementer obistere. His epistolis respondit Caius immodice, comminans Petronio mortem, quoniam iussionum suarum segnis executor fuisset. Sed scriptorum talium vectores per tres continuos menses contigit aduersa tempestate retineri: alij autem exitium C. Cæsaris nunciantes, prospere nauigauerunt: denique ante septem-

An. mē-
di 4002.
à Christi.
nat. 40.
Arenæ vi-
traa propo-
Memmo-
niū sepul-
crum.
Petronius
Iudæos ex-
ercitus Ro-
manorum
Cæsaris
minas ex-
ponit.

Iudæorum
constan-
tia.

Petronius
Iudæos i-
terum com-
pellat.
Petronius
ad Cæsa-
rem mis-
sit, ac Iu-
dæorum
supplican-
tes signi-
ficat.
Petronius
epistolas
suas Cæsa-
ri indi-
cantes, ac-
cipit.

An. mū.
2. 1009.
a Christi.
nat. 43.

& viginti dies epistolas Petronius accepit, finem Cæsaris indicantes, quam illi peruenirent, qui comminantia scripta portabant.

CAP. IX.

De imperio Claudij & regno Agrippa ac morte.

*Ant. lib.
19. ca. 3.
Caius an-
ni tribus,
mensibus
6. regnat.
Ant. lib.
19. ca. 4.
Agrippa
ab Senatu
Romano
& Clau-
dio tan-
quam ar-
biter eli-
gitur.
Senatus
Romani
ad Agri-
pam re-
spoſio.*

CAio per dolum interempto, qui regnauerat annis tribus, mensibus sex, rapitur in regnum ab eo exercitu, qui Romæ erat Claudius. Senatus autem, referentibus consulibus Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, mandat tribus cohortibus vrbanijs vt essent præsidio ciuitati, & ipse frequens in Capitolium conuenit: & propter immanitatem Caij, bellum agi cum Claudio decernebat, volens imperium ad optimates reducere: vt sicut olim, ad regendum dignissimi eligerentur. Accidit interim vt Agrippa adueniret: quem cum & senatus in concilium & in castra Claudius euocasset, vt scilicet eo strenuo adiutore vteretur in quibus res posceret: videns Agrippa Claudium iam esse opibus Cæsarem, ad eum petterit: quem ille ilico legatum ad senatum misit, indicantem suum propositum, quoniam primo quidem inuitus ab exercitu raptus sit, & iniquum esse, si militum erga se studia tam religiosa desereret, imo tutam aliter suam non esse fortunam: iam enim ad inuidiam satis fore, quod in regnum vocatus sit. deinde admistrare paratum esse rempublicam non esse vt aliquis tyrannus, sed vt princeps benignus: sufficere sibi quippe honorem nominis. De singulis autem negotiis communem omnium itare sententiam. nam etsi non natura esset modestus, locuples tamen moderandæ potestatis exemplum Caij morte esse propositum. Quæ cum detulisset Agrippa, respondit senatus, quasi qui militi suo bonisque consilijs fideret, nolle se subire voluntariam seruitutem. Sed accepto patrum responso, Claudius rursus misit Agrippam, nunciantem eis, se non posse adducere eos proderet, quorum consensu in imperium esset accitus. Inuitum autem seiniturum esse pugnam aduersus eos, cum quibus confingere minime vellet: proinde eligendum esse locum extra ciuitatem in quo confingerent. neque enim fas esse, propter illorum peruicaciam, patriam ciuilem exde fœdari. Et Agrippa quidem ista senatui nunciavit. Inter hæc vnus ex illis militibus, qui cum patribus erant, educens gladium: Commilitones, inquit, quibus perturbati causis parricidia perpetrare cupimus, & concurrere aduersus propinquos nostros Claudium secutus? maxime cum habeamus imperatorem quem in nulla re culpate possumus, & ad quem cū iustis magis allegationibus quam cum armis egredi debeamus. Hæc dicens, per mediam egressus est curiam, omnibus se militibus consecutis. Hoc exemplo optimates deserti, in magno metu esse coeperunt, ac deinceps videntes sibi aduersationem tutam non esse, secuti milites ad Claudium transierunt. Occurrebant autem eis pro muris strictis gladijs hi qui fortunæ regis ambitiosius audiebantur: & pene accidit vt progressi quinque interficerentur, ante scilicet quam militum impetum Cæsar agnosceret: nisi accurrens Agrippa imminentis ei facinoris periculum nunciasset: dicens, quod, nisi coercuisset exercitum, iam in sanguinem ciuium furentem, confestim amissurus esset omnes per quos conspicium esset imperium, fieretque solitudinis imperator. Hæc audiens Claudius, continuit militum impetum. Suscepit tamen in castris aduenientem senatum, & indulgenti honore complexus, egressus cum patribus confestim obtulit Deo hostias, vt mos est pro imperio supplicari. Agrippam quoque protinus donat regno paterno vniuerso, adiciens ei etiam illa quam Augustus He-

*Senatus
epi exerci-
tu in ca-
stra ad
Claudiu
profusci-
tur.
Claudius
Senatum
suscipit
& con-
tat.
Agrippa
regnum.*

rodi donauerat, Trachonitidem scilicet & Auranitidem: præter hæc autem aliud quoque regnum, quod Lysaniz vocabatur. Et populo quidem donationem hanc per editum indicauit. Patribus autem præcepit, ut incisam zreis tabulis in Capitolio collocarent. Donat autem etiam fratrem eius Herodem, qui genere eiusdem erat, Berenicæ iunctus Reginae Chalcidis. Opinione autem celerius Agrippæ dati regni census maximus affluebat: qua sane pecunia, non ille in rebus exiguis abutebatur, sed talem murum Hierosolymis circumdare cepit, qualis si potuisset absolui, irram prorsus obsidionem Romanis oppugnantibus effecisset. Sed antequam impleteret opus, decessit in Cæsarea. Regnauit autem annis tribus. Ante quoque cum retrarchiam regeret, aliis tribus annis tenuerat potestatem. Reliquit filias tres à Cypride natas, Berenice, Mariammen atque Drusillam: filium autem ex eadem ipsa coniuge, nomine Agrippam, qui cum admodum paruulus esset, Claudius regnum in provinciam redegit, in cuius procuracionem missus est Cestius Festus: post hunc autem Tiberius Alexander: qui nihil de consuetudine patriæ immutantes, gentem in pace tenuerunt. Post hæc vero & Herodes, qui regnabat in Chalcide, decessit relinquens ex fratribus quidem filia Berenice filios duos, Berenicianum & Hyrcanum: ex priore autem Mariamme Aristobulum. Alius quoque eius frater Aristobulus mortuus fuerat priuatus, relicta filia Iorapa. Hi quidem erant (sic diximus) liberi Aristobuli, qui fuerat Herodis filius. Alexander autem & Aristobulus nati fuerant Herodi à Mariamme, quos ipse parens occidit. Alexandri autem posterii in maiori Armenia regnauerunt.

CAP. XL

De variis tumultibus in Iudæa & Samaria.

Post obitum autem Herodis, qui regnauit in Chalcide, Claudius Agrippam filium Agrippæ in patrii sui regno constituit. Alterius autem provincie suscepit curam post Alexandrum Cumanus, sub quo oriri coeperunt tumultus, & denuo Iudæos calamitas comprehendit. Conueniente quippe multitudine ad diem festum azymorum in Hierosolymam, stante cohorte Romana super porticum templi (armati quippe milites semper custodiebant festos dies, ne quid conuenientes populi nouare auderent) vnus è militibus reductis turpiter vestimentis inclinans posteriora sua vertit ad faciem Iudæorum, & ad hunc habitum vocem emittens similem succlamauit. Ob quod factum tota cepit multitudo conquiri, ita ut circumstaret Cumanum, ad supplicium militem deposcentes. Ex his autem inconsulti iuuenes, & quasi natura apti ad seditiones mouendas, in rixam grauissimam prolicebat: continuo quippe laxa capientes, percutiebant milites. Tunc veritus Cumanus, ne totius in eum vulgi impetus fieret, plures euocauit armatos: qui cum essent porticibus immixti, metus grauis incidit Iudæis, statimque in fugam versi, relicto templo refugere coeperunt. Tanta autem per egressum de conuersione obrutio facta est, ut conculcatione mutua super decem millia hominum consumpta sint. Facta est autem vniuersæ genti luctuosa festiuitas, & planctus per domos singulas personabat. Successit autem huic calamitati latrocinantium tumultus. iuxta Bethoron quippe, per viam publicam, Stephanus quidam seruus Cæsaris supellestem quandam vehēbat, quæ ab irruentibus latronibus direpta est. Cumanus autem ad inquisitionem mittens eos qui in proximis vicis essent, viros ad se adduci iussit, obiciens quod latrones illos non comprehendissent: qua occasione quidam militum in vico quodam libros sacræ legis offensos disci-

An. m. di 4008.
à Christ.
nat. 46.
Ant. lib.
19. ca. 5.
Agrippa
cui regna-
set annis
tribus in
Cæsarea
decedit.
Ant. lib.
19. c. 7. 1.
Alexan-
dri & A-
ristobuli
genealo-
gia.

An. m. di 4011.
à Christ.
na. 49.
Turpe mi-
liti scilicet
ac dictum
in Iudæos
festo die.

Cumanus
impetum
vulgi ve-
ratur.
Super de-
cem millia
hominum
conculca-
tione mu-
tua con-
sumpta.

An. mē-
di 4014.
à Christ.
nat. 52.
*Miles sa-
era legu
libros di-
scindit at
que com-
burit.
Militem
libros co-
burnentem
Cumanus
ad suppli-
cium ad-
iudicat.
Galilaeum
in Sama-
ria inter-
ficiunt.*

*Eleazarus
& Alex-
ander Iuda-
rum prin-
cipes ma-
gnam ty-
rannidem
exercent.*

*In latroci-
nia conspi-
ratip.
Quadra-
tus Syria
procura-
tor Sama-
ritanos &
Iudaos au-
dit.
Quadra-
tus inter
Iudaos &
Samarita-
nos fers
sententiā.*

dit atque combussit. Iudaei autem quasi totam religionem inflammata-
viderent, undique confluerunt: & veluti machinamento aliquo, ita vi
superstitionis attracti, omnes ad unam euocationem ad Cumanum Ce-
sarem concurrunt: precantes ut militem qui eam contumeliam Deo
legique eius intulisset, non relinqueret impunitum. Ad hunc ille (vide-
bat enim multitudinem nequaquam quieturam, nisi aliqua esset satis-
factione sedata) adiudicatum militem per medium populum ad suppli-
cium iussit abduci. sicque Iudaei placatis animis recesserunt. Denuo au-
tem Galilaeorum & Samaritanorum confectus exoritur. In vico enim
quem Geman vocat, qui est in magno Samariae campo situs, quidam
Galilaeus de numero Iudaeorum ad festiuitatem ascendens interficitur.
Ad quod factum multi ex Galilaea regione concurrerunt, ut cum Sama-
ritanis conflingerent. Horum autem nobiliores conuenerunt ad Cuma-
num, rogantes ut antequam grauis calamitas oriretur transfret in Gali-
laeam: & in eos qui autores essent homicidij vindicaret. Cumanus vero
his negotiis quae habebat in manibus postponens illorum petitiones,
sine effectu precatores remisit. Nunciato igitur homicidio Hierosoly-
mam, omnis multitudo commota est: & relicta diei solennitate, in Sa-
mariam vulgus impetum fecit, sine ullo duce, nec cuiquam principum
suorum retinenti acquiescentes. Latrocinij autem eorum & tumultus,
quidam Dinezi filius Eleazarus, & Alexander, principes erant qui in A-
crabatenae regioni conterminos irruentes, promiscuam edidere eadem,
& à nullius aetatis exitio temperantes, vicos etiam inflammauerunt. Cu-
manus autem haec audiens, adduxit secum unam equitum alam, quae vo-
catur Sebastenorum, ut auxilio his qui vastabantur esset: sicque eorum
multos qui Eleazarum erant secuti, comprehendit, plures quoque in-
terfecit. Ad reliquam autem multitudinem, qui in vastando Samarita-
norum fines irruerant, principes gentis de Hierosolymis occurrerunt
opertique ciliciis, & aspersis cinere capribus precabantur, ut ab in-
cepto desinerent: nec propter exercendam in Samaritanis ultionem, ad Hierosolymae perniciem Romanos commouerent: misererentur autem pa-
triam suam atque templi, filiorumque & coniugum propriarum, neque
omnia pariter in discrimen adducerent, neque ob unius Galilaeae vine-
tam cuncta disperderent. His acquiescentes Iudaei, à negotio recessi-
runt. Multi autem per idem tempus in latrocinia conspirabant: sicut ti-
re solet insolentia creicere rebus quietis: per quos in omni regione ag-
bantur rapinae, & audacissimus quisque reliquis vim afferebat. Tunc
Samaritarum primates ad Numidium Quadratum, qui Syriam procura-
bat, Tyrum venerunt, vindicari de his qui regionem eorum depreda-
uerant postulantes. Praesto autem fuerant etiam Iudaeorum nobiles:
Ionathas filius Anani, princeps Sacerdotum, obiecta diluens allega-
bat, initium quidem tumultus Samaritanis fuisse, qui primi homicidij
perpetrassent: causam tamen calamitatum postea secutarum praebuit
Cumanum, qui inter principia autores caedis noluisse ulticisci. Tunc
Quadratus utranque partem interim distulit, dicens se cum ad ipsas re-
giones venisset, diligenter singula inquisitionum: deinceps vero pro-
gressus Caesarem, eos omnes quos Cumanus viuos ceperat, in cruce
sussulit. Inde cum Lyddam venisset, denuo audiuit Samaritanorum quae-
relas, & accitos Iudaeorum decem & octo viros, quos cognouit pug-
nasse participes, secuti percussit. Duos autem principes sacerdotum, I-
onatham & Ananiam, eiusque filium Ananum, & nonnullos alios Iuda-
eos nobiles ad Caesarem misit: similiter autem & Samaritarum nobilissi-
mos quosque. Praecepit etiam Cumanum, & Celeri tribuno, Romanum
uigilare, reddituros Claudio rationem pro his quae in regione gesserant

His ita compositis à Lydda ascendebat Hierosolymam: & inueniens multitudinem festiuitatem azymorum celebrantem sine ulla conturbatione, Antiochiam rediit. Romæ autem Cæsar auditis allegationibus Cumani & Samaritanorum (aderat autem etiam Agrippa, Iudæorum causam magna contentione defendens: siquidem & Cumano multi potentium aderant) pronuncians aduersus Samaritas, tres eorum nobilissimos iussit interfici: Cumanum autem in exilium deportari. Celerem autem tribunum vinctum Hierosolymam missum, Iudæis ad supplicium tradidit, vt per urbem tractus, capite plecteretur. Post hæc Felicem Pallantis fratrem misit ad Iudæos, qui & eorum prouinciam cum Samaria & Galilæa curaret. Agrippam vero de Chalcide in regnum maius transtulit, tradens ei illam quoque prouinciam, quæ Felicis fuisset. Erat autem ista Trachonitis & Batanza & Gaulanitis. Addidit autem regnum etiam Lysaniz, & tetrarchiam quam Varus rexerat. Ipse autem per annos tredecim, menses octo, dies triginta administrato imperio, decessit, successorem Regni Neronem relinquens, quem suadela Agrippinæ uxoris suæ in imperium cooptauerat, & quidem cum legitimum haberet filium Britannicum ex Messalina natum, priore scilicet coniuge, & Octauiam filiam, quam ipse priuigno collocarat Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et Nero quidem, quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter fratrem suum, atque uxorem, matremque interfecerit, post quos in omnes proximos iniquitatem suam conuertit, atque vt ad vltimum peramentiam ad histrionum opera scenamque perueniret, quoniam scio esse narratione molestum, silentio præterire melius puto.

CAP. XII.

De tumultibus in Iudæa sub Felice.

Conuertat autem ad narranda quæ ab eo aduersus Iudæos gesta sunt. Minorem igitur Armeniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippæ quatuor vrbes addidit cum agris ad linguas pertinens: in Peræ scilicet Regione, Abilam & Iuliadem: in Galilæa autem Tarichæam & Tiberiadem. Reliqua autem Iudæa Felicis procunda dedit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat deprædatus, aliosque cum eo multos cepit, victosque Romam misit: aliorumque quos in crucem sustulit, latronum vel in communione sceleris deprehensorum popularium, fuit pene innumerabilis multitudo. Sic autem regione purgara, aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi autem sicarii vocabantur, die claro & in media ciuitate passim quosque interficientes. Potissimum vero diebus solennitate festiuis immiscebatur vulgo, sicas sub veste gestantes. His inimicos interficiebant: ac deinceps collapsis hominibus, illi inter reliquos de scelere querebantur: qua fraude extra suspicionem manebant, diuque latuerunt. Primus igitur ab eis Ionathas pontifex interfecit. Post hunc autem quotidie plerique exdebantur, atque ipsi calamitatibus molestior timor ciuitatem premebat: sicut enim in medio bello per singula momenta omnes mortem opperiebantur. Circumspiciebant autem eminus quosque appropinquantes: & neque amicis suis fidere poterant, dum tamen in mediis suspicionibus atque custodiis nihilominus interficerentur. Tanta erat latrocinantium temeritas, & ars quædam latendi. Ad hæc autem alia etiam malorum collectio facta est, eade quidem abstinentium, sed consiliis magis impiorum, quæ parum minus quam sicariorum felicitatem vrbis statumque corripuit. Sedu-

Claudii cōtra Cumanum, Celerem & Samaritanos quosdam sententia.

An. mūdi 4018. à Christ. na. 59.

Claudius moritur, eique Nero succedit.

Nero fratrem, uxorem, matremque interfecit.

An. mūdi 4018. à Christ. nat. 56. Ant. lib. 20. c. 11.

Eleazarū Felix, alii que cū eo multos cepit.

Aliud genus latrocinantium, die claro & in media ciuitate quosque interficientes. Ionathas cum aliis multum interfecit.

*Ant. lib.
20. c. 12.*

*Ægypti
psepheta
pheta 40.
ferme mil-
lia homi-
num con-
gregat.
Felix de
Ægyptio
victoria.*

*Latrones
& Magi
multis af-
flictionem
inducunt.*

*An. mū-
di 4010.
à Christ.
na. 58.*

*Ant. lib.
20. ca. 13.
Pugna in-
ter Iudæos
& Syros
circa Cæsā-
ream.
Seditio-
nes & ca-
des inter
Iudæos.*

*An. mī-
di 4024.
à Christ.
nat. 62.*

dores namque homines & circumuentiones, sub specie religionis nouis rebus studentes, vulgus insanire fecerunt. nam in solitudines egrediebantur, promittentes Deum signa eis ostensurum libertatis. Contra quos Felix (videbatur quippe semina defectionis esse) mittens equites atque pedites armatos, magnam multitudinem interfecit. **Maiores autem plaga Iudæos afflixit Ægyptius quidam pseudopropheta.** Adueniens quippe in prouinciam, **Magnus cum esset.** Prophetæ opinionem sibi arrogans, triginta ferme millia hominum congregauit, quos vana seductione deceperat. Et circumducens eos de solitudine in montem qui vocatur Oliuarum, inde ad Hierosolimam nitabatur ascendere: depulsoque Romanorum presidio, in populares exercere dominationem. Vtebatur autem stipatoribus, qui ad id facinus conuenerant. Præuidit sane eius imperum Felix, & occurrens cum ipsis Romanis armatis, quos etiam Iudæorum reliqua multitudo iuuabat, iniri conflictum. Et Ægyptius quidem cum paucis fugit. Plurimi autem qui cum ipso fuerant, comprehensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua vero multitudo in regiones proprias dispersa est. Compressis vero his etiam, sicut fere in agro corpore, rursus pars altera tumescebat. Magi enim quidam & latrones collecti, multis afflictionem inducebant: & quasi ad libertatem vocabant, mortem apertissimam comminantes his qui Romanorum principatui obedire voluissent: ut vel reluctantes averterent eos, qui spontaneam ferrent seruitutem. Dispersi ergo per totam regionem diripiebant quorumque potentium domos, eosque insuper trucidabant: inflammabant etiam vicos, ita ut desperatione eorum tota Iudæa protinus impleteretur. Et hoc quidem bellum indies ingrauescebat. Alter autem tumultus ortus est circa Cæsaream, inter Iudæos scilicet, qui ibi permixti habitabant, & Syros, seditione commota. Hi siquidem postulabant, ut eorum fieret ciuitas, Iudæum eius fuisse conditorem dicentes: erat autem Rex Herodes. Æmulum vero conditorem quidem consitebantur Iudæum, ipsam vero ciuitatem fuisse gentilium vindicabant. Neque enim illic statuas & fana potuisse constitui, si ad Iudæos eam conditor pertinere voluisset. Ob has ergo causas inter se populus uterque iurgabat. Procebat autem usque ad arma contentio: & quotidie ad configendum audaces quisque partis alterutæ proficiebant. Neque enim Iudæorum seniores cohibere tumultus gentis suæ poterant: & Græcis turpissimum videbatur, Iudæis inferiores videri. Præstabant autem hi quidem diuitiis & corporum viribus. Græci vero auxilio militum: magna siquidem pars Romanæ manus, de Syria illo fuerat congregata: & quasi cognati, ad auxiliandum parati erant Syris. Præferti autem militum curabant comprimere tumultum: & pugnaces quosque comprehensos, taureis vellecebantur ac vinculis. Nectamen supplicia comprehensorum, impedimentum aut timorem reliquis inferebant: imo magis hoc ipso in seditionis irritabatur augmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit contumaces quosque vrbe discedere: non parentium autem immittis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Manente autem seditione, nobiles vtriusque partis electos, legatos misit ad Neronem, de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, & hos qui maxime infestabant prouinciam sollicitè persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

CAP. XIII.

De Praefidibus Iudae Albinus & Florus.

Verum successor huius Albinus non eodem modo negotiis praefuit, neque enim fuit aliqua malignitatis species, quam ille praeterierit. Denique non solum causis ciuilibus furabatur & diripiebat bona singulorum, neque solum tributorum additamentis in commune gentem grauabat: sed etiam quos ob latrocinia decuriones ciuitatum comprehenderunt, vel qui à prioribus iudicibus in custodiis erant relictis, accepta à cognatis eorum pecunia, liberauit: & is solum qui non dedisset, in carceribus quasi nocentissimus remanebat. Per idem tempus, eorum quoque qui res nouare cupiebant, in Hierosolymis crescit audacia. Ex quibus sane qui erant opulenti Albinum largitione redimebant, ut eis tumultum mouerent non indignaretur: pars autem popularis quae non satis gaudebat quiete, Albini participibus iungebatur. Vnusquisque ergo improborum cohorte propria circumdatus, ipse quidem inter ceteros quasi princeps latronum & tyrannus eminebat: stipulatoribus vero suis ad direptionem mediocrium abutebatur. Ita fiebat, ut hi quidem quorum vastabantur domus, tacerent: illi autem qui extra incommodum sterissent, metu ne similia paterentur, etiam officiis ambirent eos, quos constabat dignos esse supplicis. In commune autem omnium fuit intercepta fiducia, & erat tunc multiplex dominatio, & semina captiuitatis futuræ iam ab illo tempore spargebantur. Cum sane eiusmodi morum fuisset Albinus, tamè succedens ei Gessius Florus, optimum sui per comparationem sui fecit videri. Ille siquidem plura occulte & cum fraude nocuerat: Gessius vero iniquitates suas in vniuersam gentem, tam palam quasi gloriaretur exercuit: ac velut non ad regendam provinciam, sed ad damnatorum poenas carnifex missus, neque rapinarum vllum modum, neque afflictionum praetermisit. In miseris autem crudelissimus erat, in turpibus vero impudentissimus. Neque enim quis illo amplius offendit fallacia veritate, neque commentus est callidiores nocendi vias. Huic siquidem viritim illatis dispendiis luca quæzere exiguum visum est: sed totas simul despoliabat vrbes, & labe populis inferebat, tantum non voce per totam regionem edicens, liberum esse omnibus latrocinari, dum ipse praedarum acciperet portionem. Denique ob illius avaritiam contigit totam pene deserti regionem, ita ut plurimi sedes patrias relinquentes, ad externas provincias commigrarent. Donec autem in Syria Cestius Gallus provinciam regerebat, neque ausus quispiam Iudæorum est aduersus Florum ad eum mittere legatos. Cum vero instante azymorum solennitate ipse Hierosolymam venisset, occurrens multitudo quæ facile tricies centenorum milium fuit, precabatur, ut gentis suæ calamitatibus subueniret, & pestem illam provinciae Florum ut eiceret clamitabat. Qui tamen cum sub populi ore esset, & Gallo assisteret, non solum nihil movebatur, sed voces illas etiam deridebat. Cestius tamen compescens impetum populi, & edicens quod deinceps placatiorem eis Florum redderet, regressus est Antiochiam. Deduxit autem eum usque ad Cæsarem Florus, illudens mendaciis, & Iudæorum genti bellum sedulo comminiscens, quo scilicet solo iniquitates suas occultari posse credebat. Pace siquidem permanente, habiturum se apud Cæsarem accusatores Iudæos: verum si defectionem negotiatus fuisset, maiore utique malo abducendam à se esse inuidiam peccatorum minorum. Igitur ut gens ab Romano abtumperetur imperio, sedulo indies augebat calamitates. Per idem tempus apud Neronem Cæsarienses gentiles victores exilire, decre-

An. mūdi 4028.
à Christi.
na. 69.

Ant. lib.
20. c. 15.
Albinus
Iudae
praeses
omni mali
guis
specie
conspicuo.
Albinus
seditionis,
ut ei
multum
mentibus
non
indignaretur,
largitione
redimunt.

Ant. lib.
20. c. 16.
Albinus
succedit
Gessius
Florus,
qui longe
peior est
Albinus.
Avaritia
Flori
vrbes
despoliabat.

Cestius
Gallus
impe-
rium
populi
compescit,
&
quod
placatiorem
eu
Florum
redderet,
edicit.

Exordium
belli Iu-
dæici duo-
decimo re-
gni Neronis
anno.

An. mō-
di 4010.
à Christi.
na. 68.

Ant. lib.
20. c. 15.
Causa bel-
li Iudæi-
ci.

Periurium
Flori, qui
Iudæi fi-
dem intra-
tam non
seruat.

Cæsari-
sum &
Iudæorum
conflictus.

Florus Iu-
dæorum pri-
matus 12.
cum Ioan-
ne in Seba-
ste tempore
hæresis vin-
citur iuber.
Alia fax
belli à Flo-
ro excogi-
ta.

tumque istud contestantem literas attulerunt: perque hoc bello Iudæico dabatur exordium, duodecimo scilicet Anno regni Neronis, septimodecimo autem regni Agrippæ, mense Maio.

C A P. XIV.

De Floro faciente in Iudæa: Cæsariensis & Hierosolymitanos.

AD magnitudinem autem excitatorum de eo malorum, nequaquam idoneas causas habuisseprehenditur. In Cæsares siquidem habitantes Iudæi, habebant synagogam prope locum, cuius erat dominus gentilis quidam Cæsariensis. & frequenter quidem egerant, ut ad eorum ius illa possessio iungeretur, multis partibus maius precium quam res meruerat offerentes. dominus autem loci preces eorum despectisse non contentus, ad maiorem dolorem ædificauit in loco tabernas, ita ut angustum eis transitum & prorsus coarctum relinqueret. Primum igitur feruentiores aliqui iuuenum profliantes, ædificationem vetabant. Cum vero Florus hos à prohibendo cohiberet, non habentes Iudæorum nobiles quid agerent, inter quos etiam erat Ioannes publicanus, inflabant Florum oblatione octo talentorum, ut ædificationem vetaret. Ille autem ob capiendum tantummodo, promittens se cuncta facturum, accepta pecunia statim de Cæsarea egressus est, venitque in Sebasten, seditioni tribuens facultatem, quasi qui pugnae spatium Iudæorum summatis vendidisset. Sequenti autem die, Iudæorum sabbato, cum plebs ad synagogam coisset, seditiosus quidam Cæsariensis vas Samium ante ingressum eorum ponens, alites immolabat. Hoc factum Iudæos incoercibiliter accendit, & legem suam quippe contumeliam pertulisse, & locum ipsum dicebant fuisse pollutum. pars autem Iudæorum quæ erat constantior atque moderatior, denuo apud Iudices esse conquerendum rebatur. Seditiosi autem & iuuentute turgentis Iudæi, effundebantur in rixam. Stabant autem ad configendum parati etiam Cæsariensium tumultuosiores. Ex composuero quippe missus fuerat, qui pro synagoga foribus immolaret: sicque continuo est pugna commissa. Interueniens autem Iucundus, qui ad prohibendum erat relictus, præfectus equitum vas illud quidem quod positum fuerat iussit auferri, & tumultum sedare pergebat. Cum vero superatus esset præ Cæsariensium violentia, Iudæi statim libros legis rapientes secesserunt in Nabatæ: regio quædam eorum hoc nomine appellatur, dirempta à Cæsarea stadiis sexaginta. Primates autem eorum duodecim, cum Ioanne in Sebasten ad Florum venerunt, de his quæ acciderant conquerentes, & ut auxilio esset rogabant, quamuis reuerenter, tamen eum & de octo talentis admonentes. Ille vero illico comprehensos eos vinciri iussit, arguens cur leges de Cæsarea auferre ausi fuissent. ob hoc igitur apud Hierosolymitas grauissima indignatio nascebatur: verumtamen adhuc iram suam frenabant. Florus vero, quasi ad hoc operam suam locasset, ut bellum inflammaret, misit ad sacrum thesaurum, unde decem & septem talenta auferrentur, quasi eam pecuniam impensa Cæsaris flagitaret. Tunc vero statim inuasit populum multa confusio: cœcurrentes ad templum, maximis vocibus nomen Cæsaris appellabant, ut à tyrannide Flori liberarentur orantes. Quidam autem seditiosorum in Florum maledicta iaciebant ultima: & canistrum circumferentes stipem eius nomine postulabant, quasi inops & miserrimus talibus indigeret auxiliis. His autem omnibus nihil est à cupiditate deterritus, sed multo magis ad depradandum irritatus est. Denique cum deberet Cæsarem veniens ignem belli illic nascentis extinguere; causasque tumultuum submouere, pro

quo etiam mercedem acceperat pactus: tamen cum exercitu equitum atque peditum Hierosolymam contendit, ut Romanis armis ad quod volebat vteretur, ac timore & minis urbem circumdaret. Tunc populus lenire eius impetum volens, obuiam militibus processit, tum solitis utique fauoribus, & Florum honorare officiis paratus. Ille vero prae-mittens cum equitibus quinquaginta centurionem, nomine Capitonem, discedere eos iussit. Neve eum, in quem tam grauius maledicta iecissent, falso denuo honore deluderent. Oportere quippe eos, si viri sunt fortes, animique constantis, etiam in praesentem effundere cantumelias: nec solum in verbis, sed etiam in armis amorem libertatis ostendere. His dictis exterrita multitudo, simul etiam militibus qui cum Capitone venerant, in medium vulgus irruentibus, diffugerunt, antequam Florum salutarent, aut militibus officia consueta redderent. Discedentes igitur in domos, cum metu atque humilitate peruigilem duxere noctem. Florus autem tunc quidem degit in regia, postridie autem aduersum eos exstructo tribunali sublimius refedit: conuenientesque Sacerdotum principes, & ciuitatis vniuersa nobilitas, asciterunt tribunali. His praecipit Florus, ut omnes qui maledicta in eum succlamassent, protinus dederent: edicens in ipsos esse, nisi reos produxerint, vindicandum. Ad haec respondent Iudaei. populum quidem pacifica quaque sentire, illis vero qui errauissent in verbis, veniam conferendum postulabant. In tanta siquidem multitudine, nihil esse mirandum, offendi aliquos temerarios, & per ztatem insipientes: esse autem impossibile eorum qui deliquerint, discrimen agitari, cum & singulos nimirum po-neat, & praetimore ad negandum sint parari. debere tamen illum si consuleret gentis quieti, & vellet Rom. imperio seruare urbem, magis propter multos innoxios dare veniam etiam paucis delinquentibus, quam propter paucos improbos perturbare multitudinem tantam bonorum. Ad haec vero ille magna indignatione inflammatus, militibus exclamauit, ut forum rerum venalium, quod erat in superiori parte ciuitatis, diriperent, ac passim obuios trucidarent. Illi vero ad lucri sui cupidinem addita auctoritate rectoris, non solum illum diripuerunt locum in quem fuerant rimmissi, sed in vniuersas insilientes domos, interficiebant habitatores: Fuga autem erat per angiporta omnia, & caedes eorum qui comprehendebantur: direptionis quoque nulla species praeteribatur. Multos autem etiam nobilium comprehendentes adduxerunt ad Florum, quos ille verberibus laniatos in crucem sustulit. Denique omnis numerus illo interfectorum die cum paruulis & mulieribus (neque enim vel latitantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Grauiorem autem faciebant calamitatem videri nouitas Romanae calamitatis: quod enim nemo vnquam prius, tunc Florus ausus est, ut viros scilicet equestri ordinis pro tribunali flagellis exderet, ac paribulis affigeret: quorum etsi origo Iudaea, tamen Romana dignitas.

CAP. XV.

De alla oppressione Hierosolymorum dolo Flori.

PER idem tempus Rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus ut Alexandrum, qui Aegyptum procurabat missus à Nerone, iure hospitii conueniret. Germanam autem suam Berenicen, Hierosolymis inuentam, & iniquitatem militum videntem, grauis ob hoc angor inuaserat. & frequenter quidem praefectos equitum suorum, custodesque corporis mittens ad Florum precabatur, ut à caede desineret. Ille vero neq; in multitudinem interfectorum, neq; in nobilitatem, precatricis,

An. mū-
di 4030.
à Christ.
na. 68.
Florus in
daori ho-
nres sper-
nit, eosq;
discedere
iubet.

Florus in
tribunali
refedit &
Iudaei, ut
omnes qui
maledicta
in eum sub-
clamassent
protinus
dederent,
praecipit.
Excusa-
tio Iudaeo-
rum.
Cades per
Flori mi-
lites pepe-
trata.

Flori mi-
lites sex-
centi & tri-
ginta Iu-
daeos vna
die inter-
ficiunt.

Berenice
Agrippa
germana,
mittit ad
Florū ac
ut a caede
desineret,
precatur.

An. mē-
di 4030.
à Christ.
na. 68.
*Militum
in Bereni-
cem su-
ror.*

*Floro mul-
titudine ob-
loquitor.*

*Florus
multitu-
dinu su-
multum
compref-
sum, de-
nuo refri-
cat.*

*Flori dol-
or infi-
dia.*

*Principū
et sacer-
dotum ad
populum
adhorta-
tio.*

*Flori pro-
positū et
confissum
extrus de-
clarat.*

*Cades In-
daorum.*

sed tantum in lucra sua, quæ de rapinis congregarentur, aspiciens, contempsit annuere: impetus autem militum etiam aduersus Reginam effertus est. Non solum quippe sub oculis eius obuios quosque multabant atque trucidabant, sed etiam ipsam, nisi confugisset in aulam, interfecissent. Ibi autem pernoctem noctem cum intenta custodia egit, verens utique irruptionem militum. Venerata autem Hierosolimam, ut vota DEO solueret. His enim qui morbo vel aliis necessitatibus implicantur, mos est orare per triginta dies, antequam immolent hostias: abstinere quoque vino & capillos radere. Quem morem Berenice Regina illis excedens diebus, nudipes etiam ante tribunal stetit, deprecans Florum: & præter quod nihil honoris habitum est, etiam de vita sua periclitata est. Hæc autem facta sunt sextodecimo die Mensis Maii. Post die autem conueniens multitudo in forum, quod erat in superiori parte ciuitatis, magnis clamoribus de his qui interfecit fuerant, querebantur: potissimum autem inuidiosæ in Florum voces erant: quod veriti primates quique & Pontifices, disruptis vestibus, & viritim singulos comprehendentes, postulabant, ut ab his verbis, quorum causa tanta mala pertulerant, desisterent, neque in maiorem indignationem Florum mouerent. Sicque sedata est multitudo, tam reuerentia precantium, quam spe quod nequaquam Florus ultra in eos sauiet. Ille autem videns multitudinis tumultum fuisse compressum, angebatur: & denuo eam inflammare cupiens, Pontifices cum nobilibus aduocauit. Itaque vnum ait argumentum fore, quod nihil ulterius de nouandis rebus cogitaret, si populus obuam procederet militibus de Cæsarea venientibus: veniebant autem dux cohortes. Qui cum conuocasset populum ad occurrendum, mandat centurionibus, ut nullam salutationem redderent obuiantibus Iudæis. Ad quod si offensi petulant quippiam essent locuti, statim in eos vterentur armis. Pontifices ergo collecta multitudo in templo, precabantur ut occurrerent Romanis, & ante graue incommodum cohortes solenniter salutarerent. His hortationibus seditiosi quique abnuebant, & ob interfectorum dolorem reliqua multitudo iungebatur audacibus. Tunc vero omnes Sacerdotes omnesque Leuitæ sacra vasa proferentes, ornatumque templi, citharistæ etiam & cantores cum musicis organis procidebant ante multitudinem, & obnixissime precabantur, ut illum templi honorem custodirum esse vellent, neque ad direptionem vasorum sacrorum Romanos contumeliis incitarent: Erat autem videre ipsos sacerdotum principes sparsis cinere capitis, & pectora disruptis vestibus nuda monstrantes, nominatim singulos quosque nobilibus compellare, ac denuo in commune multitudinem precari, ne ob modicum peccatarum patriam suam proderent his, qui direptioni eius inhiarent. Quam enim utilitatem vel militibus esse de Iudæorum saluatione tribuendam, vel illis quæ acciderant correctionem, si in præfenti procedere cessarent? At contra, si officiose susceperent solenniter venientes, auferri Floro occasionem pugne: ipsos vero saluare patriam suam, & providere ne quid ultra quam pertulerant, experirentur. His addunt, quod paucis seditiosis si tanta multitudo iungatur, hoc magis ad pacificum consilium suum deberent auctoritatem transferre. Tali hortatu multitudinem infestantes, etiam ipsos seditiosis auctores quosdam quidem minis, quosdam autem sui reuerentia mitigauerunt: ac deinceps præcedentes cum quicquid omni populo sequente, militibus obuam prodierunt. Iamque cominus factos salutarerunt: illis autem nihil respondentibus, seditiosi Iudæorum aduersum Florum, cuius hæc fierent consilii, succlamauerunt. confestimque milites comprehendentes eos, cade-

re fusti-

re fustibus adorti sunt: atque in fugam versos persequentes equites pro-
culcabant. Corruiebant autem multi quidem cum à Romanis caderent:
plures autem cum se mutuo propellerent. In ipsi autem portis gran-
nis facta est compressio, & vnoquoque alterum præuenire cupiente
tardior fuga cunctis fiebat. Collabentium vero durus erat interitus.
Suffocati enim atque conculcati miseri disperiebant, & neque ad sepul-
turam quisquam proximis suis cognoscendus remanebat. Irruebant
autem etiam pariter milites immoderate, eos quos comprehendissent
cadentes: & per ingressum qui Bezetha vocatur detrudebant multitu-
dinem, transire cupientes vt Antoniam & templum obtinerent. Quos
etiam Florus coniecutus, eduxit de regia eos qui secum erant, & in ar-
cem transire nitebatur. Frustratus tamen est eius imperius. Conuersus
quippe aduersus eos populus repugnauit, & per tecta euadentes obrue-
bant saxi Romanos. Quicum superne venientibus sagittis vincerentur,
nec possent defendere multitudinem quæ per angustos arcebat
ingressus, ad reliquum se exercitum qui erat in regia receperunt. Sedi-
tiosi autem verentes, ne superueniens denuo Florus templum occupa-
ret, per Antoniam ex templo ascendentes, porticus à templo ad Anto-
niam continentes interciderunt, quatenus auaritia Flori desperatio-
nem compescerent. Nam cum diuinis inhieret thesauris, proque his in
Antoniam transgredi niteretur, vbi intercisas porticus vidit, ab impetu
conquieuit, & conuocans sacerdotum principes atque curiam, se qui-
dem ait vrbe digredi, præsidium tamen apud eos relinquere quantum
ipsi voluissent. Ad hæc illis respondentibus, nihil nouandum fore, si v-
nam tantum relinqueret apud eos cohortem, dum tamen non illam
quæ cum ciuibus paulo ante conflixerat: ob ea siquidem quæ periturer
populum illis militibus insensum esse: cohorte sicut precabatur mu-
tata, cum reliqua manu Cæleam regressus est.

CAP. XVI.

*De Politiano tribuno, & oratione Agrippæ ad Iudæos, ad obedi-
dam Romanis hortantis.*

Aliud autem denuo pugne consilium comminiscens, retulit ad Cæ-
sarium, & Iudæos defectionis criminatus est: impudenti mendacio il-
los perpetrasse dicens, quæcumque eos pertulisse cōstabat. Nec sane prin-
cipes Hierosolymorum quæ gesta fuerant tacuerunt: sed & ipsi & Ber-
nice ad Cestium de his quæ Florus iniique in vrbe egerat rerulerunt. Il-
le autem susceptis literis partis vtriusque, quid factu opus esset cum prin-
cipibus deliberabat. Et quibuldam quidem videbatur, cum exercitu in
Iudæam Cestium ire debere, & aut vindicare defectionem, si fuisset ad-
missa, aut magis fidos reddere Iudæos eorumque; accolas. Ipsi tamē magis
placuit aliquem de suis præire, qui & negocia & consilia Iudæorum pos-
set ei fideliter nunciare, mittit ergo tribunum Politianum, qui ab Alex-
andria reuertenti Agrippæ circa Iamnam occurrens, & à quo fuisset
missus, & ob quas causas indicat. Quo loci Iudæorum etiam Pontifices
& reliqui nobiles, eorumque curia adesse curauerant, vt circa Regem sci-
licer officia nouarent. Postea vero quam illum congrua humanitate co-
loerunt, conuesti sunt quam potuerunt flebiliter de calamitatibus
propriis, & inhumanitatem Flori explicauerunt. Quam licet argueret
Agrippa, vasse tamen in defectionem suam in Iudæos transtulit, quorum
maxime miserabatur, volens scilicet frenare eorum motus: vt per hoc
ipsum quod viderentur nihil perpessi iniuriæ, ab ultionis delinere
appetitu. Ad hæc ergo quicumque egregij erant, & propter sua prædia de

An. mū
di 4030.
à Christ.
na. 68.

*Seditiosi
verentes,
ne superue-
niens Flo-
rus spolia
ipsorum au-
ferret, tem-
plum oc-
cupant.
Florus Iu-
dæos in tem-
plo obse-
sos inspi-
cibiles vi-
dens, ab
imperio co-
quiescit,
ac vel illa
apud eos
cohortem Ca-
saream re-
greditur.*

*Cestium
Gallus Sy-
ria Præses,
quid facto
opus esset
cum Prin-
cipibus
deliberat.
Politianus
Hierosoly-
mā mis-
sit, &
Agrippa
occurrit.*

An. mū-
di 4030.
à Christ.
na. 68.
Multitu-
do Hiero-
solymerum
Agrippa
& Polita-
no obuiū
præcedit.

Politanus
in templū
ascendit
multitu-
dinem ad
conserva-
tionem pa-
ci hortan-
tur, & ad
Cestium re-
greditur.
Iudæi ab
Rege ut le-
gati ad-
uersum
Florū ad
Neronem
mitteren-
tur, pe-
tunt.

Agrippa
ad Iudæos
oratio.

Agrippa
multitu-
dinem do-
cilem &
attentam
reddere co-
natur.

Potestati
colere offi-
cium, nec
iurgium ex-
asperare
necesse.

siderabant quietem, intelligebant Regis redargutionem esse plenam benignitatis. Populus autem Hierosolymorum sexaginta stadiis obuiam progressus, officiose Agrippam & Politianum suscepit. Lamentabantur tamen interfectos coniuges mulieres: quatum plangoribus reliquus quoque populus ad lamenta conuersus precabatur Agrippam ut genti consuleret. Sueclamabant etiam Politiano, ut ingrederetur urbem, videretque quæ essent à Floro gesta: & ita ostendebant forum desertum domosque vastatas. deinceps vero per Agrippam suaserunt Politiano, ut is cum vno tantum famulo ad Siloam vsque totam circuiret ciuitatem: quatenus ipsis cognosceret oculis, Iudæos omnibus quidem aliis parere Romanis, soli autem Floro aduersari propter magnitudinem in eos factæ crudelitatis. Ille igitur cum circuisset urbem, & mansuetudinis populi sufficiens documentum teneret, ascendit in templum, quo etiam multitudinem conuocauit: & cum plurimis verbis fidem eorum circa Romanos collaudasset, multa etiam ad cōseruationem pacis hortatus, adorauit Deum eiusque sancta: in eo tamen consistens loco, in quo licebat per religionem: sicque regressus ad Cestium est, vulgus autem Iudæorum, ad Regem Pontificesque cōuersus petebat, vt legati aduersum Florum ad Neronem mitterentur, neque de tanta cædente, suspectiōem suæ defectionis præberent: visum iri quippe eos principes capiendorum armorum fuisse, nisi præuenientes ostendissent illū esse qui dedisset exordium. constabat autem multitudinem non esse quieturam, si legationem aliquis impedisset. Ad hæc Agrippa, ordinari quidem legatos, qui Florum accusarent, inuidiosum putabat: despice-re autem Iudæos in bella commotos, neque sibi expedire cernebat. aduocata igitur concione in xystum, & in suggestio constituens germanam suam Berenicen, in Asanoxorum domo (ea siquidem xysto imminet contra superiorem partem vrbs: pām xysto templum erat ponte coniunctum) huiusmodi orationem habuit: Siquidem viderem vos omnes ad pugnandum cum Romanis esse incitatos, neque populi puriorem sincerissimamque partem pacem velle seruare, neque processissem ad vos, neque consulere consilium essem: superuacua quippe de vtilibus oratio est, quando omnium auditorum conspirat ad deteriora consensus. Quoniam vero aliquos quidem zras malorum belli nescios facit, quosdam vero inconsiderata spes libertatis: nonnullos vero auaritia succendit, & in confusione rerum capiendum de inferioribus lucrum: quemadmodum ipsi ab hoc errore corrigan- tur, & non per paucorum improba consilia etiam boni dispereant, existimaui oportere, vt omnibus vobis in vnum coactis ea exponerem, quæ arbitror expedire. Obstrepat autem nemo, si non ea audierit quæ ipsius fert libido. His siquidem qui sunt ad defectionem irreuocabili- ter incitati, licebit etiam post meos monitus manere in pristina voluntate. mea autem etiam ad illos qui audire cupiunt intercipitur oratio, nisi ab omnibus vobis silentium præbeat. Noui quidem quod multi & iniurias procurantur prouincias, & præconia libertatis quasi tragice ptosequantur. Ego autem priusquam discutiā qui sitis, & contra quos bellum suscipere tentetis, primum separabo causas, quas connexas putatis. Si enim violatores vestros cupitis viciſci, cur libertatem magna laude attolitis? Si vero istud ipsum seruire intollerabile ducitis, superflua est aduersum rectores querela. illis siquidem vel moderatissime agentibus, nihilominus turpe erit seruire. Considerate autem singillatim, & videte quam exigua sit materia bellorum. Et primum quidem ipsa rectorum conside- randa sunt crimina. Colere siquidem officiis, non exasperare oportet iurgis potestatem. Cum vero modicorum peccatorum exprobrationes

maximas facitis, aduersum vos profecto eos quibus infertis contumelias irritatis. Relinquentes quippe & quod antea clanculo & cum quadam verecundia nocebant, palam vos confidenterque populantur. nihil autem ita plagas coerceat vt patientia, & violatorum quies violentibus iniicit pudorem. Fac autem eos, qui à Romanis in provincias mittuntur, esse grauiter molestos, non tamen etiam Romani omnes violent vos, neq; ipse Cæsar aduersum quem pugnare vultis. Neq; enim ex præcepto illorum improbus ad quos quisquam venit: neq; possunt illi, quæ in oriente geruntur, positi in occidente conspiciere. sed neque facile ea quæ hic fiunt, illic audiuntur. est autè importunissimum, & propter exiguas causas, tantis & ea de quibus querimus nescientibus, velle confingere. Et quidem nostrorum criminum cito erit futura correctio. neq; enim vnus atq; idem prouinciarum semper curâ tenebit, & successores eius credibile est modestiores futuros. Morum autè semel bellum, neq; deponere facile est absq; magnis calamitatibus, neq; sustinere. Libertatis vero bona sentientibus prouidendum atque certandum est, vt principis non ea careant, molesta enim est nouitas seruitutis: quam ne vtiq; subeas, iustum suscipi certamè videtur. Qui vero semel subiectus est, & deinceps deficit, contumax magis seruus quam amator libertatis ostenditur. Tunc igitur oportuit omnia agere, ne susceperentur Romani, cū in prouinciâ Pompeius intraret. Maiores vero nostri eorumq; Reges, pecunia, corporibus, animis multo vobis meliores, exigua parti potentia Romanis obfistere nequiverunt. vos autem qui hæreditariam obedientiam suscepistis, rebus autem omnibus illis qui primi paruere longe inferiores estis, contra omne Romanum regnum obfistere posse arbitramini? Et Athenienses quidem, qui ob Græcorum libertatem patriam suam quondam ignibus tradidere, qui superbissimū illum Xerxem per terram nauigantem, per mare vero ambulantem, & cuius classem non caperet amplitudo pelagi, latiore autem Europa duceret exercitum, hunc inquam cum vna naue fugientē gloriosissime persecuti sunt: circa parua autem Salaminam, qui tantas opes Asiæ confregere, nunc tamen seruiunt Romanis, & illam regiam Græciæ ciuitatem administrat Italiæ iussiones. Lacedæmonii quoq; post Thermopylas, & Plateas, & Agesilam Asiam perferunt, eisdem dominos venerantur. Macedones vero, qui adhuc pene imaginantur Philippum videre cum Alexandro ptomittentem sibi orbis imperium, serunt tamen rerum mutationem, & adorant eos ad quos fortuna migravit. Aliæ quoque multæ gentes ad libertatem fiducia subnixæ, & multo maiores, cesserunt tamen & obediunt: vos autem soli seruire dedignamini his quibus videtis vniuersa esse subiecta. Quibus exercitiis, quibus confiditis armis? Vbi est classis vestra, quæ perusgetur Romanorum maria? Vbi autem qui expensis possint sufficere thesauri? Contra Ægyptios forte aut Arabas existimatis vos bellum mouere. Non circumspicitis Romanorum imperium? Non metimini vestram imbecillitatem? Nonne scitis vestram ciuitatem à conterminis gentibus frequenter esse supertatam? illos autem virtus per totum orbem intus percussit, imo etiam hoc orbe plus aliquid quæsierunt. Neque enim sufficit eis ad orientem quidem totus Euphrates, ad septentrionem Ister: neq; in medietate solitudine tenus periclitata Libya, neque in occidentē Gades: sed ultra oceanum alium quæsierunt orbem, & vsque ad Britannias, inaccessas prius, arma & exercitum transfulerunt. Quid ergo? Vosne ditiores Gallis, fortiores Germanis, prudentiores Græcis? postremo plures estis omnibus in toto orbe degentibus? Quæ vos fiducia aduersum Romanos erigit? Sed dicat aliquis, seruire molestissimum est. At quanto

An. mē.
di 403.
à Christ.
na. 68.

Agrippa
Romanos
& Cæsares
excusas.

Depulso
libertati
Iudaorū,
quædam
gnopere vt
gebant.

Exemplū
Athenien-
sum et al-
iorū, qui
Romanorū
impe-
rio parer.
Lacedæ-
monii.
Macedo-
nes.

Comparatio Romanorum
imperiū cum
Iudaorū
imbecillita-
te.

Romani
omnes to-
tius orbis
partes sua
ditioni ad-
iunxerūt,
et ultra
Oceanum
aliis quæ-
serunt or-
bem.

An. mē-
di 4030.
à Chrīt.
na. 68.
*Aſia cini-
tates quin-
genta Ro-
manis obe-
diunt.*

magis id Græcis, qui vniuerſis ſub ſole habitantibus videbantur præ-
ſtare nobilitate: & tam latam quondam prouinciā poſſidentes, nunc
bis ternis ſalcibus Romanorum obediunt. Totidem autem etiam
Macedones obſequuntur, qui certe multo vobis iuſtius deberent li-
bertatem tueri. Quid autem quingentæ Aſiæ ciuitates? nunquid non
abſque vllō præſidio, vix tantummodo reſtori parent, & ſacribus con-
ſulis obſequuntur? Quid autem pergam enumerare Heniochos &
Colchos, & ſauroſum gentem: Boſporanos quoque, & habitantes
circa Ponti litora nationes, Mæoticasque gentes? apud quas nimirum
olim neque domeſticus aliquis dominus noſcebatur: nunc vero mili-
tum ſubiiciuntur tantum tribus millibus, & quadraginta nauēs lon-
gè in nauigabile prius mare in pace cuſtodiunt. Quanta autem Bithy-
nia, & Cappadocia, & Pamphylorum gens, Lydi quoque & Cilices pro
libertate dicere valerent? tamen nunc ſine armis tributa pendunt.
Quid autem Thraces? quinque quidem diebus in latum, ſeptem au-
tem in longum commeabilem prouinciā poſſidentes, aſperioresque
multo quam veſtra eſt, ac multis partibus fortiorem, atriſſimoque ge-
lu eos qui irruerint retardantem, duobus millibus Romanorum in præ-
ſidio manentibus obſequuntur. Poſt hos Illyrici vſque ad Dalma-
tiam, & Iſtro tenus incolentes, duabus tantum legionibus obediunt:
cum quibus & ipſi impetus compellunt Dacorum. Ipſi quoque Dal-
matæ, qui tam multa pro libertate conari, ſæpiusque capri, ruſum cum
maioribus opibus rebellant, nunc ſub vna Romanorum legione a-
gunt quietem. Verumtamen ſi aliquos magnæ cauſæ ad defectionem
incitare deberent, Gallos poſitiſſimum oporteret aſſurgere, quos videli-
cet tantis munimentis natura cinxiſſet: ab orientali plaga Alpium
montibus, à ſepentrionali Rheno ſumme, à meridie Pyrenæis mon-
tibus, ab occidente vero Oceano. ſed tali munitione gaudentes, tre-
centis & quindecim gentibus numeroſi, fontes autem (ita vt dix-
erim) felicitatis domeſticæ habentes, omnibusque bonis totum pene or-
bem irrigantes, ferunt nihilominus veſtigales eſſe Romanorum, ac fel-
licitatem ſuam in eorum felicitate reponere: idque ſane ipſum, non
per animorum molliſſimam, nec propter ignobilitatem parentum (quip-
pe qui per octoginta annos pro libertate pugnauerunt) ſed Romano-
rum admixti ſunt, horrueruntque cum virtute fortunam, qua illi plū-
ra læpe obtinuerunt quam bellis. denique ſub mille & ducentis militi-
bus ſeruiunt, quibus pene plures habuerunt ciuitates. Neque Hiſpa-
ni naſcens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, ne-
que tanto terrarum marisque ſpatio à Roma diremptæ gentes, Luſita-
ni ſcilicet & pugnaces Cantabri: nec vicinus Oceanus, etiam accolis
ſuis fragore terribilis: ſed vltra columnas Herculis prælatis armis, &
per ipſas nubes Pyrenæorum montium eluſati vertices, ditioni ſuæ hos
quoque ſubdiderunt Romani: atque ita bellicoſis gentibus, tantoque
(vt dixi) ſpatio diremptis, legio in præſidio vna ſatis eſt. Quis veſtrum
non audiuit multitudinem Germanorum? virtutem quoque & ma-
gnitudines corporum (vt arbitror) ſæpe vididiſtis. ſiquidem vbique Ro-
mani earum gentium captiuos habent. ſed illi ita ingentem ſpatiis re-
gionem incolentes, ſpiritus autem maiores corporibus gerentes, & ani-
mam quidem contemptricem mortis, indignationes autem vehemen-
tiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum le-
gionibus domantur: & ſeruiunt quidem qui capti ſunt, reliqua autem
eorum gens vniuerſa ſalutem in fuga non in armis reponit. Conſidera-
te autem etiam Britannorum muros, qui Hieroſolythæ conſidiſtis mu-
ris. Illos ſiquidem circumdatos Oceano, & pene non minorem, quam

*Galorum
munimen-
ta.*

*Hiſpani
Romano-
rum impe-
ro ſubſa-
cens.*

*Germano-
rum mul-
tudo, vir-
tus & ma-
gnitudi-
nes corpo-
rum corru-
tem.
Britannos
Romani
in ditionē
ſuam re-
degerunt.*

noſter orbis eſt, habitantes, Romani nauigantes redegerunt in ditionē ſuam: quatuorque legiones tantę magnitudinis inſulam tinentur. Et quid opus eſt plura dicere? quando etiam Parthi, bellicoſiſſimum genus, tantis prius populis imperantes, & tam magnis opibus circumdati, obſides tamen mittunt Romanis: eſtque cernere, ſub ſpecie panis ſeruientem in Italia præcipuam Orientis nobilitatem. Vniuerſis pene qui ſub ſole incolunt, Romanorum arma venerantibus, vos ſoli bellum geretis? Neque Carthaginienſum conſiderabitis finem, qui magnum illum Annibalem iactantes, & ex nobili Phœnicum ſtirpe venientes, tamen ſub Scipionis dextera corruerunt? Sed neque Cyrenzi, Lacedæmone oriundi, neque Marmaridarum genus viſque ad inagoſas ſolitudines potentum, neque terribiles etiam audientibus Syrtis, Naſamones quoque & Mauri, & innumerabilis multitudo Numidarum virtutes impedire Romanas. Sed tertiam partem orbis terrarum, cuius ne numerare quidem nationes facile eſt, quæ ſcilicet ſub Aſianico mari & columnis Herculis viſque ad rubrum mare infinitos numero & locis Æthiopus continet, totam tamen ceperunt armis: & præter fruges annuas quib. Romanam multitudinē octo menſib. paſcunt, alia quoque veſtigalia pendunt, expenſas quoque deuotiſſimi impetio miniſtrant, nihil de his quæ iubentur, ſicut vos, contumelioſum putantes, & quidem vna cum illis tantum legio commoratur. Sed quid opus eſt longe petitis exemplis potentiam explicare Romanam? cum eam poſſitis de vicina vobis Ægypto diligenter inſpicere. Hæc enim cum viſque ad Æthiopus porrigatur, opulentamque Arabiam, contigua quoque ſit Indiz, quinquaginta & ſeptingentas myriadas incolarum habens, præter Alexandrinorum plebem, tamen veſtigalia, quorum magnitudinem de cenſu ſingulorum capitum æſtimari licet, deuotiſſime pendirans, Romanum non dedignatur imperium: & certe quam magnum ſtimulum defectionis habens, Alexandriam ſcilicet, multitudinem & diuitiis abundantem, magnitudine quoque non imparem. Habet ſiquidem in longitudine ſtadia triginta, in latitudine vero non minus quam decem: tributorum vero multo amplius per menſes ſingulos inferit, quam vos toto anno penditis: & præter pecuniam, quatuor menſium Romanæ plebi annonam miniſtrat. Munitur autem vndique aut incommenſabili ſolitudine, aut importuoso mari, aut fluminibus, aut conoſis paludibus, quorum tamen omnium nihil Romana fortuna fortius fuit. Duæ enim legiones ciuitati inſidentes, profundam Ægyptum cum illa Macedonum nobilitate frenant. Quos igitur in bella de ſolitudinibus aliquibus ſocios aſſumetis? Siquidem omnes qui in orbe habitabili degunt, Romani ſunt: niſi forte quis veſtrum ſpes ſuas vltra Euphratem porrigat, & Adiabenorum regionem gentiles ſuos æſtinet adiutores. Porro nec illi propter irrationabilem cauſam tanto ſe bello implicabunt: nec, ſi tam probroſo operi aſſenſum darent, Parthus tamen ſineret. Eſt ſiquidem ei cura tuendæ cum Romanis amicitiz, & arbitrabitur fœdus eſſe temeratum, ſi quis de his qui ſubiecti ſunt eius imperio, aduerſum Romanos in bello procedat. Superſt igitur vt ad diuinum conſugiatur auxilium. verum & hoc apud Romanos eſt. ſine Deo quippe impoſſibile eſſet imperium tale conſiſtere. Conſiderate autem, quemadmodum hæc ipſa erga ipſam religionem immoderatio, etiam ſi cum longe inferioribus bellum geratis, tamen ad diſpenſandum ſit vobis diſſicilima, atque eadem tranſgrediendo offendatis Deum, per quæ eum auxiliaturum putatis. Si enim ſeruetis ſabbatorum conſuetudinem, & ad nullum actum moueamini, facile profeſto capiemin. Sic quippe etiam maiores veſtri experti ſunt, hos maxime

Am. mſ.
di 4030.
an. Chr.
nat. 68.
Parthi.

Carthagi-
nienſes
ſub Sci-
pionis dex-
tera corru-
erunt
Romani
Mauri
impeſan.

Alexan-
dria Ro-
mani im-
perium nō
dedigna-
tur.

Diuinum
apud Ro-
manos au-
xilium.

An. mū-
di 4030.
à Christ.
na. 68.

*Postremū
argumē-
tum: In-
dians dīni-
mī pariter
atque hu-
mani au-
ctilij desi-
tutos, ad
bellū gerē-
da inuisi-
les esse.
Dum ad-
huc flās
manis in
portu, pra-
cauere ut
pestatem
futuram,
bonū est.*

*Agrippa
de futura
Iudaeorū
calamitate
propheta-
tis.
Agrippa
protesta-
tur quod
nihil con-
siliūrum,
quā In-
dian tride-
ris expedi-
re, subtra-
ueris.*

dies Pompeio ad bellum destinante: in quibus scilicet hi oppugnaban-
tur, otia gerebant. Transgredientes autem in bello legem patriam,
melio propter quid in reliquum dimicetis. Vna siquidem nunc vobis
intentio est, ne quid de patria institutione soluat. Quemadmo-
dum autem aduocabitis in adiutorem Deum, si cultum ei debiturum
sponte violetis? Assumunt autem singuli quique bellum, vel diuinæ
virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cum vero utraque hæc, quan-
tum ad ipsam pertinet consequentiam, deseruntur, in manifestam utri-
que captiuitatem volentes pugnare proliunt. Quid autem prohibet
propriis manibus filios vestros coniugesque laniare, & hanc pulcher-
rimum inflammare patriam? Erumpentes siquidem in furorem, lu-
crabimini vel ignominiam superatorem. Bonum est, o amici, bonum
est, dum adhuc stat naui in portu, praecauere tempestatem futuram,
& non eo tempore quo in medias irrueris procellas trepidare. His si-
quidem qui in improvisa mala inciderint, superest ut digni vel mis-
eratione videantur: qui vero se in spertum discrimen iniecerint, etiam
exprobrationibus onerentur. Nisi forte aliquis vestrum admittet se-
cundum pacta confectum ire Romanos, aut postquam viscerint, me-
derate vobiscum acturos, & non in exemplum aliarum gentium sacram
hanc urbem inflammatorios, interfecturos autem vniuersum genus
vestrum. Neque enim qui superfuertis armis, vsquam locum fuge
habebitis, vniuersis scilicet gentibus, vel iam habentibus Romanos
dominos, vel habere metuentibus. Periculum autem non solum vos
manebit, sed etiam in reliquis ciuitatibus habitantes Iudæos. Neque
enim est in toto orbe populus, in quo non vestra portio sit: quos cer-
te omnes vobis rebellantibus, cæde crudelissima diuersi quique con-
ficiant, & propter paucorum virorum consilia, vniuersæ vrbes Iudæ-
æ sanguine redundabunt. Manet autem venia eos qui talia patraue-
rint, quod sint nimirum vestro vitio coacti. Si vero eadem exequi
superfederint, considerate quam impium sit, aduersus tam benignos
arma mouisse. Subeat autem vos miseratione, & si non filiorum vestro-
rum atque coniugum, saltem istius ciuitatis, quæ mater vrbium vestra
regionis vocatur. Parcite moribus sacris, parcite venerabilibus ad-
tis, templumque vobis & sancta sanctorum seruate. Neque enim vi-
tarius victores Romani his abstinebunt, quibus primo parcētes nul-
lam receperunt gratiam. Ego testor quidem sancta vestra, sacrosque
angelos Dei, patriamque communem, quod nihil eorum consiliorum,
quæ vobis viderim expedire, subtraxerim. vos autem decernente quæ
oportet, mecum in pace degetis: si vero protuleritis iras, absque me
periculis subdemini. His dictis, astante etiam sorore lacrymauit, &
multam partem de eorum impetu lacrymis infregit. Succubabant au-
tem non le aduersum Romanos, sed aduersum Florum, ob ea quæ per-
tulissent, bellum gerere. Ad quos Rex Agrippa: Sed opera vestra, in-
quit, talia sunt, qualia aduersum Romanos pugnantium. Neque enim
Cæsari vestigal dedistis, & Antonianas porticus incendistis. Sopieta
autem causam defectionis, si & porticus denuo constructis, & tributa
reddere maturetis. Neque enim Flori hoc praesidium est, aut pecuniam
Floro dabit. His consultis populus acquieuit, & cum Rege ac Bereni-
ce ascendentes in templum porticus adificare adorti sunt. Per viros au-
tem & regiones principes quique decurionesque dispersi, vestigal col-
ligebant, celeriterque quadraginta talenta (tantum enim erat reli-
quum) redacta sunt. Et belli quidem imminentes minas, eo tunc me-
re Agrippa compescuit. Deinceps vero persuadente populo tentabat,
ut paterent Floro, donec successor ei à Cæsare mitteretur. Ad quam

orationem multitudo accensa, nec à verborum in Regem contumeliis temperauit, sed protinus eum vrbe pepulerunt: ausique sunt nonnulli seditioforum etiam saxa in eum iacere. Rex autem videns tumultuarium irreuocabilem imperum, & conquerendo quod contumeliis esset affectus, Principes quidem eorum vna cum aliis potentibus misit ad Florum Cæsaream, vt ipso ex eis eligeret, qui de tota regione vestigal exigerent. ipse vero discessit in regnum.

CAP. XVII.

De capta rebellione Iudaeorum contra Romanos.

PER idem tempus quidam eorum qui bellum maxime monebant, congregati iruebant in quoddam præsidium, quod vocabatur Masfada: & occulte eo persuaso, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam filius Ananiz Pontificis, iuuenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his qui sacrificiis ministrabant, vt nullius manus aut hostia, qui non esset de Iudæorum gente susceperetur. Id autem erat Romani belli seminatum atque materia. Reiecit siquidem hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solite erant. Plurimum autem super hoc Pontificibus, aliisque nobilibus deprecatis, vt non præterirent eum morem, quo supplicabatur pro Regibus, nihil tamen acquieuerunt, non parum quidem & suæ multitudinis cōfidentia: robur siquidem omne res mouere cupientium, eorum voluntates iuuabat: maxime autem aspiciebant in Eleazarum, qui per idem tempus, vt dixi, Princeps erat. Conuenientes igitur potentes quique cum Pontificibus, & Pharisæorum nobilissimis, & videntes quam grauib. malis pergerent subicere ciuitatem, decreuerunt seditioforum animos expectari: & ante portam quæ zæa vocatur, concionem aduocantes (erat autem in interiori parte templi posita, quæ respicit ad solis exitum) ac primo quidem multa de temeraria eorum defectione cōquiesci, & quod tam graue bellum patriæ compouerent: deinceps irrationabilitatem causæ ipsius arguebant, dicentes, maiores quidem eorum ornasse templum ex magna parte de muneribus gentium, semperque eorum qui foris essent populorum munera suscepisse: & non solum non prohibuisse aliquorum hostias (id siquidem esse impiissimum) sed etiam eas quæ viscerentur permanerentque; ad præsens vique tempus, oblationes eorum in templi cultibus collocasse. At nunc eos qui Romana arma irritarent, & desponderent eorum bella, nouum statuere more religionis, atque cū periculis etiam ream facere ciuitatē impietatis videri: siquidem ea sit, in qua præter soles Iudæos, nullus alius immolet externus, neque ad orandū finatur accedere. Et siquidem circa vnus alicuius priuati personam lex ferretur eiusmodi, posset nimirum iure nos inhumanitatis arguere: nunc autem despiciuntur Romani, & iudicatur Cæsar profanus. Vnde verendum esse, ne qui immolandas pro illis hostias repellunt, ipsi in reliquū etiam pro se sacrificia prohibeantur offerre: statque vere extra principatū ciuitas, nisi celerius resipiscenres reddiderint hostias, ac prius quā ad eos, in quorum contumeliam id tentatum est, huius ausus perueniat fama. Simul autem ista dicentes, producebant in medium scientissimos morum patrumque, sacerdotes quoque; narraturos quomodo omnes eorum maiores exterarum gentium semper sacrificia suscepissent. Attendebat autem nemo res nouare cupientium his quæ dicebantur. Sed neque procedebant in medium altaris ministri, vt belli materiam præparantes. Videntes igitur nobiles quique, seditionem eo iam processisse,

An. m. di 4090. an. Chr. nat. 68. Agrippa Rex a Iudæis seditio petitus, vt be petiatur.

Iudæi Cæsaris hostias pro Romano populo offerri solitas reieciunt. Concio potentium ad seditiones.

Contra illos qui peregrinas hostias ferre nolabant.

Potentibus nemo seditioforum obtemperas.

An mū
di 4030.
à Christ.
na. 68.
*Legati cō
tra seditio
fos ad Flo
rum &
Agrippā
missi.*

*Bellum in
Hierosoly
ma, inter
pacifios
& seditio
fos.*

*Xylopho
ria jesi
uitae.*

*Regios se
ditiosas
vires.*

*Antonīa
seditiosi
capiant
a quē
sediunt.*

vt eorum non posset auctoritate compesci, & Romanorum armorum periculum se primos esse sensuros, in quantum poterant consulentes, amoliri causas parabant, & legatos quidem alios ad Florum miserunt, quorum erat princeps filius Ananiz Simon: alios ad Agrippam, inter quos nobilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erant, qui etiam Regem propinquitate tangebant. Precabantur autem vtrumque, vt cum exercitu ascenderent in ciuitatem, & seditionem opprimerent, prius quam ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum istud quali bonum nuncius fuit, volensque inflammare bellum, nihil respondit legatis. Agrippa autem pariter vtrisque parcens, scilicet deficientibus & iis aduersum quos bellum mouebatur, volensque & Romanis conseruare ludzos, & Iudzis templum atque patriam, ad hanc autem nec sibi conducere talem conturbationem sciens, misit in auxilium populo equites ter mille, Auranitas scilicet, & Bathanos, & Trachonitas sub praefecto equitū Dario, duce vero Philippo Ioachimi filio. His ergo venientibus, optimates quique cum pontificibus & omni multitudine quae operabat quietem, superiorem occupant ciuitatem: inferiorem siquidem & templum, seditiosorum manus tenebat. Missilibus igitur & fundis indefinenter utebantur, & continua erat emissio sagittarum ex vtraque scilicet parte. erat autem quando ex insidiis procurrentes comminus dimicabant. Praestabant autem audacia quidem seditiosi, belli vero scientia Regii. Et his quidem erat propositum maxime templum obtinere, profanatoresque eius expellere. Seditiosis vero qui cum Eleazaro agebant, vt praeterea quae obtinebant, etiam superiorem inuaderent urbem. Per septem igitur dies grauis vtriusque partis caedes fiebat, & neurti de eo loco quem tenuerant depellebantur. Deinceps vero adueniente ea festiuitate, quae Xylophoria dicitur, in qua mos est omnibus grandem lignorum materiam conuehere ad templum, quatenus nunquam ignis deficiat esca (semper enim inextinguibilis perseverat) aduersarios quidem ac cultu religionis excluderunt. Inter infirmiores autem vulgum irrumpentes multi sicariorum (sic enim vocant latrones, gladios in sinibus gerentes) recepti audacissime prosequerantur opus quod adorti erant. Regii autem audacia & multitudine vincebantur. Ita superiore ciuitate cesserunt, cum isti protinus irruentes, Ananiam pontificis domum, & Agrippae ac Berenices palatium inflammauerunt: post quod ignem archiuo intrulerunt, volentes omnia creditorum documēta disperdere, ne esset vnde ratio creditae pecuniae pateret, vtque omnem sibi debitorum adiungerent multitudinem, & aduersum locupletes egenis praeberent insurgendi facultatem liberam. Fugientibus vero chartarum publicarum custodibus, ignem ardebis iniecerunt: atque ita incensis ciuitatis neruis, in hostes irruerant. Quo loco pontificum atque nobilium quidam in cloacis latuerunt, quidam cum Regiis in superiorem regiam confugerunt, portas celeriter obserantes. Inter quos Ananias Pontifex, & Ezechias frater eius erant: & illi quos apud Agrippam sanctos legatione diximus. Tunc ergo victoria & inflammatione contenti cessauerunt. Post die autem, quintadecima scilicet die Augusti mensis, fecerunt impetum in Antoniam: & omnes in eo praesidio agentes, per biduum obfessos, ceperunt atque interfecerunt, praesidiumque incendierunt. postea vero transierunt in regiam, ad quam confugere Agrippae milites: & in quatuor partes agmen suum diidentes, muros euertere moliebantur. eorum vero qui intus erant, exumpore nullus audebat, propter multitudinem oppugnantium: sed distributi per propugnacula & turres, subeuntes interficiebant, ac frequentes omnino lationes sub muris cadebant. Nec die autem confectus nec no-

de cessabat: seditiosis videlicet existimantibus in desperationem cogi eos qui in presidio erant, propter inopiam victus: Regis vero credentibus oppugnatores suos cessuros labori. Interea Manahemus quidam, filius Iudz Galilzi, callidissimi illius Sophistæ, qui quondam sub Cyrenio exprobrauerat Iudæis, quod post Deum lubicerentur Romanis: assumptis quibusdam nobilibus, perrexit in Massadam, ubi armamentarium Herodis Regis erat. eoque perrupto populares aliosque latrones diligenter armauit. hisque utens stipatoribus, veluti Rex Hierosolymam reuertitur: factusque princeps seditionis, oppugnationem disponebat. Machinarum autem inopia erat, nec poterat palam suffodere muros superne hostibus tela iacentibus. cuniculum igitur longe coëptum sub vnam turrim agentes, suspenderunt eam materie subiecta: ac postea in sustentia ligna igne immisso egressi sunt. Sicque subicibus exustis, turris quidem exemplo emota est. alter autem murus intus edificatus apparuit. Regii quippe molitiones eorum presentientes, forte etiam de concussione turris, alium sibi murum celerius edificauerunt. Inter hæc autem hi quidem qui oppugnabant, & statim se victores credebant, cum vidissent alium murum stupore defecti sunt: Regii tamen ad Manahemum aliosque seditionis principes mittebant, precantes ut eis discedere liceret. Quod cum solis eiusque religionis reliquis Manahemus annuisset, protinus discesserunt. Romanos autem qui soli relictis erant, grandis animi occupauit defectus. Neque enim vi contra tantam multitudinem pares erant: & precari, ut exire liceret, ignominiam iudicabant: quanquam & si permitteretur, nequaquam tutum putabant. Dereliquentes igitur inferiorem locum, qui Stratopedon vocabatur, quippe quasi capi facilem, in turres regias confugerunt: quarum vna appellabatur Hippicos, alia Phasaelus, tertia Mariamme. Hi vero qui cum Manahemo erant, protinus irruentes in ea loca è quibus milites fugerant, si quos eorum comprehenderent trucidantes, omnem reliquum apparatus diripientes, Stratopedon incenderunt. Hæc igitur acta sunt sexto die Septembris.

An. mē-
di 4090.
à Chrī.
na. 68.

Regii e-
iusque re-
ligionis re-
liquis Ma-
nahemum
discedere
facilitate
concedit.
Romani
Stratope-
don relin-
quentes in
turres re-
gias confu-
gunt.

CAP. XVIII.

De cede Anania Pontificis, Manahemi & militum Ro-
manorum.

Sequenti autem die Pontifex Ananias circa Euripos Regis domus la-
tens capitur, & à latronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circum-
sidentes autem etiam turres seditiosi, custodiebant ne quis militum
posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum destruc-
tio, & Pontificis Ananiz mors, in crudelitatem erexit: & neminem pa-
rem sibi in negotiis arbitrans, intolerabilis erat tyrannus. Insurrexe-
runt autem duo de sociis Eleazari: & mutuo collocuti quod non deceret
à Romanis desiderio libertatis deficientes, eandem populari suo prodere,
dominumque ferre, etsi non violentum, tamen seipsum huic illorum: nam
si oporteat cunctis aliquem præesse, quemuis magis alium illam dece-
re: atque ita passi, adoriuntur eum in templo. magno enim festu adoratu-
rus accesserat, regali habitu indutus, & studiosos sul in armis habebat.
Cum igitur hi qui circa Eleazarum erant, in illum profuissent, reliquus
quoque populus rapiens saxa lapidauit sophistam: existimantes quod illo
interepto tota seditio solueretur. Paululum autem stipatores Manahemi
resistentes, postquam viderunt totam aduersum se multitudinem
irruere, quisque quo potuit diffugit. Et cædes quidem erat eorum qui
comprehensi sunt, persecutio autem latentium sequebatur: paucique

Anania
Pontificis
& Eze-
chia fra-
tris mortis.

Eleazari
sociatores
Manahemum
in templo
adoriuntur.

An. mē-
di 4010.
an. Chr.
na. 69.

Manahem cum principibus interficitur.

Romani viterius resistere non valentes, sese dant.

Romani contra pacis vno Metilio excepto ab Iudaeis crudeliter interfecit. Cades sabbato populo trada.

ex eis clam in Massadam perfugerunt: cum quibus & Eleazarus filius Iairi, propinquus genere Manahemo, qui postea etiam in Massada tyrannidem egit. Ipsum autem Manahemum, cum fugisset in locum qui Ophias vocatur, atque illic humiliter delitesceret, capientes extraxerunt in publicum, multisque tormentis excruciatum interfecerunt. Similiter autem sub eo agentes principes, precipuumque tyrannidis eius adiutorem Absalomon nomine. Et populus quidem, sicut dixi, in his adiutor fuit, suspicans aliquam totius seditionis correctionem futuram. Hi vero non ut comprimerent bellum, sed ut cum maiori licentia gererent, interfecerunt Manahemum. Denique cum populus multum precaretur, ut oppugnationem militum relaxarent, vehementius insistebant, donec viterius resistere non valentes, Metilius Romanorum praefectus & reliqui mittunt ad Eleazarum, precantes, ut solam eorum pacisceretur vitam: arma autem & reliqua quae haberent, ipsis tradentibus sumeret. Qui precationem illico arripientes, remittunt ad eos Gotionem Nicodemi filium, & Ananiam Saduczum, & Iudam Ionatham, scilicet eis dexteras & sacramentum datorios. Quibus actis, deducebat milites Metilius: sed quamdiu Romani arma retinebant, nemo aduersus eos seditionis fraudis aliquid molitus est. postea vero quam secundum passionem omnes scuta gladiosque posuerunt, neque quicquam viterius suspicantes discedebant, factio in eos impetu stipatores Eleazari, comprehensos trucidabant, neque resistentes, neque supplicantes, solas autem passionem & iuramenta quae dederant inclamantes. Et hi quidem ita crudeliter interfecit sunt, praeter Metilium. Nunc enim deprecantem, & vsque ad circumcissionem Iudaizare se promittentem, lernaerunt solum. Derrimentum autem Romanis quidam erat leue: ex copiis siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Iudaeorum autem captivitatibus illud exordium videbatur. Videntes autem graues iam in stare causas bellorum. urbem autem tali facinore fuisse respersam, ex quo nimirum diuina indignatio imminerebat, etiam si a Romanis nulla vitio timeretur, iugebat publice, & tristitia ciuitas premebatur. moderati autem quique, quasi pro seditionis causas reddituri, turbabantur. si quidem sabbato illam cadem contigerat perpetrari, quo scilicet die propter religionem a sanctis quoque operibus agitur quietem.

CAP. XIX.

De Iudaeorum maxima strago Caesarea & in omni Syria.

Iudaei Syrorum vicinos ac finitimos cunctos totos potius uastabant.

Eodem autem die, eademque hora, quasi aliqua coelesti providentia Caesarienses quoque Iudaeos apud se habitantes trucidauerunt: ita ut vno tempore super viginti millia hominum exderentur, & cunctis Iudaeis vacuata Caesarea remaneret. Nam & eos qui effugerant comprehendens Florus, victos in arenam deduxit. Post Caesariensem vero eadem tota gens efferrata est. Diuisque Iudaei, Syrorum vicinos ac finitimas ciuitates prorsus vastauerunt: id est, Philadelphia & Gebonitum, & Gerusalem, & Pellam & Scythopolim. Deinceps vero irruerunt & in Gadaram & Hippon & Gaulanidem: & alia quidem subruentes loca, alia vero inflammantes, etiam in Cedasam Tyriorum & Prolemaidem, Gabam quoque, Caesareamque tendebat. Obstitit autem eorum incursui neque Sebastae neque Ascalon: sed his quoque flamma vastatis, Anthedonia & Gazam euerterunt. Multa autem circa fines harum ciuitatum diripiebantur, vici scilicet & agri, eorumque qui capiebantur virorum immensa caedes fiebat neque tamen Syri minorem numero multitudinem de Iudaeorum gente vastabant. sed etiam eos qui in ciuitatibus erant, comprehensos

An. mē-
di 4030.
à Christ.
aa. 68.

*Omnis Sy-
ria inuenit
tribulium
calami-
tatis plē-
na.
Iudaei Iu-
dæos ho-
stes expo-
nuntur.*

*Scythopo-
lita tredecim mil-
lia Iudæo-
rum truci-
dant.
Simō mē-
sē Iudæo-
rum pro-
pinquos
Scythopo-
li quoti-
die obruti-
ant.*

*Simō pa-
rentes, v-
xorē ac
liberos, do-
mūque frī-
psū quē
quo truci-
dant.*

disperdebantur: non solum ob verus odiū, sed et discrimen imminens
preuenirent. Gravis ergo conturbatio totam Syriā peruaferat, & omnis
ciuitas in bīnos diuidebatur exercitus: unaq; alterutris salus erat, si pre-
uenissent alteros cæde faciēda; & dies quidem ducebantur in sangui-
ne, noctes autem molestiores formido faciebat. Nam licet viderentur
amoliri Iudæos, tamen etiam aliarum gentium Iudaizantes cogeantur
habere suspectos: & ob hoc ipsum quod in eis videbatur ambiguū, neq;
temere eos placebat interfici, & rursus ob ipsam religionis commixtio-
nem quasi penitus externos timebant. Pronotebat autem ad cædes ad-
uersæ partis, etiam illos qui prius fuerant mansueti, a paritia siquidem
substantias exforam passim diripiebant; & quasi victores eorum præ-
dam quos trucidauerant, in domos alias transferebant. Gloriosior au-
tem erat qui plura collegisset, quasi scilicet plures virtute superasset. Er-
rat autem cernere ciuitates plenas, cadaueribus insepultis, & inhumat-
os passim iacere cum paruulis senes, foeminas autem neque pudenda
contectas. Et omnis quidem provincia plena erat incernabilem cala-
mitatū. maiorum autem metus quam quæ peracta erant, facinorum
imminebat. Et hætenus quidem Iudæis aduersum alienigenas confi-
ctus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines, etiam Iudæos qui
illie habitabant, experti sunt hostes. Hi enim cum Scythopolitis con-
spirantes, & consanguinitatem vtilitati propriæ postponentes, aduer-
sum Iudæos cum gentilibus dimicabant. Suspecta tamen eorum ipsa
belli fuit auditas. Deniq; Scythopolitæ veriti ne ciuitatem noctu adi-
cent, & magna sua calamitate ciuibz excusarent defectionem, edixe-
runt eis, ut si vellent inter eos firmare consensum, & circa alienigenas
ostendere fidem, transirent cum omnibus filiis suis in lucum. quibus
quæ fuerant iussa sine suspitione facientibus, diebus quidem secutis
duobus quieuerunt Scythopolitæ. tertia vero nocte exploratores, alios
incautos, alios vero dormientes inuadunt, subitoq; omnes interfece-
runt, qui fuerunt numero tredecim millia: postquam eorum bona diri-
puerunt. Dignum autem etiam videtur, Simonis interitum enarrare.
Hic enim Sauli cuiusdam non ignobilis viri filius erat, fortitudine quo-
que corporis & audacia animi insignissimus: quibus utrisq; ad incom-
moda lux gentis abusus est. Multos siquidem Iudæorum propinquos
Scythopoli, quotidie obruncabat, & frequenter integros cuneos fudit,
ita ut totius aciei momentum solus existeret. Comprehendit autem
eum digna ciuili cæde pœna. Nam cū Scythopolitæ circumfusi Iudæis,
passim per lucum eos iaculis configerent, educto Simon gladio, in nul-
lum quidem hostium impetum fecit. Nihil enim se in tanta multitudine
promotorum videbat. Exclamans autem miserabiliter: digna, in-
quit, Scythopolitæ his quæ gessi parior: quippe qui tam multa cæde ci-
uium meorum, benignitati erga vos nostræ fidem feci. Digne enim no-
bis extera gens infida est, qui in nostrum genus tanta impietate deli-
quimus. morior ergo quasi profanus propriis manibus: neq; enim de-
cet hostili manu cadere. Iste autem ipse finis mihi & sceleris digna pœ-
na, & idoneum virtutis decus erit: ut nemo scilicet hostium de meo in-
teritu glorietur, neq; in sulter cadenti. Hæc dicens, miserantibus simul
ac furentibus oculis circūspicit omnem familiam suā. erat autem ei
vxor & filij, & prouecti in senectutem parentes. Ille igitur primum qui-
dem patrem à caesare comprehendens, & super eum stans casē pene-
trauit: post quem non sane inuitam matrem suam interfecit. super hos
autem coniugi, & filiis intulit ferrum, singulis sane horum pene occur-
rentibus gladio, & hostes pruenire cupientibus. Cum vero omnem
suam necessitudinem trucidasset, ex sis superstans extulit dexteram, ut

An. mū
di 4050.
Christ.
nat. 68.

neminem posset latere, & totum in viscera sua ensē demersit: dignus quidem miseratione iuuenis propter robur corporis atque animi firmitatem, ceterum quantum ad fidem, quam alienigenis præstitit, diguo sine consumptus.

CAP. IX.

De Iudæorum alia gravi cede.

*Iudæorū
alia car-
des.*

*Vrbes ad-
uersus Iu-
dæos ma-
nentur.*

*Varus 70
Iudæos in
itinere in-
terfecit.*

*Romani
Iudæos in
Mecha-
ronte ca-
stella tra-
diderunt.*

Ad eundem autem quæ in Scythopoli facta est, reliquæ quoque vrbes in Iudæos apud se habitantes iruebant: & duo millia quingentos Ascalonitæ, Ptolemæis autem duo millia interfecit. Vinxerunt quoque non paucos Tyrii, multosque trucidauerunt: plures autem eorum victos custodiis tradidere, Hippeni quoque & Gadarentes similiter audacissimos quidem amoliebantur, terribiles autem sollicitè adseruebant. Reliquæ quoque vrbes aduersum Iudæos singulæ, pro vi habebant, vel timore vel odio mouebantur. Soli autem Antiocheni, & Sidonij, & Apamæni, suis cohabitatoribus pepercerunt, & neque interfecere quempiam Iudæorum, neque vinculis tradiderunt. forte autem & propter multitudinem suam despexerunt eorum si qui motus fuisset. mihi autem videntur magis erga nos miseratione mori quos vitæ nihil moliri videbant. Geraseni autem neque in eos qui apud se remanere delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi volentes vitæ ad fines suos deduxerunt. Excitata est autem etiam in regno Agrippæ aduersum Iudæos pernicies. Ipse siquidem perrexerat ad Cestium Gallum Antiochiam, relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Varo, Sohemo Regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanzæ regione septuaginta numero viri & nobilitate & prudentia civium suorum præstantissimi, poscendi præsidij gratia: ut si qui scilicet apud eos quoque motus fierent, haberent idoneam custodiam, per quam possent insurgentes quosque comprimere. Hos Varus, quosdam armatos de Regis præmittens, interfecit in itinere omnes. Ausus autem est tale facinus præter consilium Agrippæ, & propter nimiam avaritiam impie in gentes suas agere non recusans, regnum omne corripuit, persequens post tale scilicet principium in totum genus exercere iniquitatem: donec discussis Agrippæ rebus animaduertente quidem in eum veritus est propter propinquitatem Sohemi, procuranda tamen eum regione summo vit. Seditiosi autem capto præsidio, quod appellatur Cyprus imminens finibus Hierichuntis, custodes quidem interfecerunt, munimenta autem destruxerunt. Per eosdem dies etiam in Machabæonte multitudo Iudæorū persuadebat in præsidio relictis Romanis, deserere castellum eorum, tradere. Illi autem quod rogabantur cogitantes, passi sunt cum eis discessionem suam: & accipientes fidem, tradunt præsidium, quod diligentibus comperunt Machabæontij custodes obtinere.

CAP. XXL

Iudæi Alexandria occisi.

Verum in Alexandria semper quidem erat incolis aduersum Iudæos seditio, iam ab illo tempore, ex quo strenuis Alexander contra Ægyptios vsus Iudæis, præmiam societatis tradidit eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem, & ius ciuitatis æquale cum gentibus: permansit autem eis honor iste apud successores quoque Alexandri: demique & in parte vrbis locum eis proprium deputauerunt, quatenus haberent conuersionem per omnia mundiorem à communione scilicet

An. mū-
di 4030.
à Christ.
nat. 66.

*Seditio
Alexan-
dria inter
Iudaos &
Græcos.
Tiberius
Alexan-
der seditio-
sios Iu-
daos, ut
desineret,
hortatur.*

*Cruenta
victoria
in qua
50000.
Iudaorū
interfi-
ciuntur.*

*Ingentes
Romano-
rum co-
pia.*

gentium sequestratam: præstiteruntq; eis, ut etiam Macedones appel-
larentur. deinceps vero cum in ditionem Romanorum Ægyptius venis-
set, neque Cæsar primus neque post eum quispiam, honores quos A-
lexander Iudæis decreuerat minuit. conficius autem eorum aduersus
Græcos pene continuus erat: & iudicibus in multis quotidie ab utra-
que parte animaduertentibus, seditio accendebatur. Tunc vero cum
& apud alios turbata res esset, illic magis exarsit tumultus. Nam cum
Alexandrini in concionem venissent, ut ordinarent pro certis negociis
legationem ad Neronem ferendam, occurrerunt in amphitheatrum.
10 permixti Græcis plurimi Iudæorum. Quos cum vidissent amuli, ex
templo clamare coeperunt, Iudæos hostes & exploratores esse: ac deinceps
insulantes intulerunt eisdem manus: & reliqui quidem fugientes
dispari sunt, tres vero ex his comprehensos, trahebant quasi viuos in-
censuri. Commoti sunt autem vniuersi Iudæi ad opem ferendam: &
primum quidem in Græcos saxa iaciebant, postea vero etiam facibus
raptis in amphitheatrum impetum fecerunt, comminantes quod in
ipso loco tantum simul populum concremarent: & pene minas imple-
sent rebus, nisi iras eorum compressisset Tiberius Alexander, magistra-
tus ciuitatis. Nec tamen ipse coercendi principium ab armis sumpsit,
20 sed nobiles eorum quosque submittens, hortabatur ut desinerent, ne-
que aduersum se milites Romanos commouerent. Seditiosi autem be-
nignam deprecationem ridentes, Tiberium contumeliis appeteabant.
Qui postquam vidit absque magna calamitate tumultuosos non posse
compesci, immisit in eos duas Romanorum legiones, quæ in ciuitate
erant: & cum his alios quinque millia milites, casu ad Iudæorum inte-
ritum de Libya venientes: præcepitq; ut non solum interficerent, sed et-
iam bona eorum diriperent, domosq; inflammarent. Qui protinus con-
currentes in locum qui vocatur Delta (illic quippe erat Iudæorum mul-
titudine collecta) exequabantur strenue iussa, nec sane sine cruenta vi-
30 ctoria. Conglobati enim Iudæi his quos melius armatos habebant, in
fronte positis, aliquandiu quidem restiterunt: semel vero in fugam versi
mastrabantur: nec vnus erat exitij modus, cum alij sub diuo atq; in cam-
po deprehenderentur, in ædes autem alij concluderentur, & eas quoq;
succenderent Romani, vna etiã diripiendo quæ in his reperissent: cum
neq; illos aut infantum misericordia, aut reuerentiæ senectutis moue-
ret, sed in omnes ætates pari exde fruerent. Vnde totus quidem ille locus
sanguine redundabat: quinquaginta vero congesta sunt millia mor-
tuum: nec tamen saltem reliquiæ remansissent, nisi ad preces se con-
tulissent, eorumque misertus Alexander Romanos iussisset abscedere.
40 Sed illi quidem quibus erat consuetum obedire præceptis, primo eius
nutu necibus pepercerunt: populares autem Alexandrini propter odi
magnitudinem difficulter ab incepto reuocabantur, vixque à cadaue-
ribus distrahebantur. apud Alexandriam quidem talis calus euenit.

CAP. XXII.

De clade Iudaorum, autore Cestio.

Cestio vero iam quiescendum esse non videbatur, insensis vbiq;
Iudæis: sed duodecimam legionem integram ex Antiochia secum
50 ducens. & ex reliquis bina millia lesta peditum, & quatuor alas equi-
tum: insuperque Regum auxilia, hoc est Antiochi duo millia equitum
& peditum tria millia, sagittarios omnes, Agrippæ vero tantundem
peditum & equitum mille, cum & Sohemus sequeretur, quatuor mil-
libus comitatus, quorum tertia pars equitum erat, pluresq; sagittarij,

Prole-

An. mū
di 4010.
à Christ.
nat. 68.
Zabulon,
validissi-
ma Gali-
læa civi-
tas dire-
pta & in-
censa,

Iudei Sy-
rorum ad
2000.
eodunt,

Romani
Ioppē ca-
piunt &
incendūt,
& 2400.
interfi-
ciunt.

Prolemaida progressus est. Plurimi autem ex ciuitatibus auxilio conue-
nere, peritia quidem militibus inferiores; quod autem scientia deelar,
in Iudæos odio, itemque a sacritate supplentes. Aderat autem ipse quo-
que Agrippa Cestio, & eorum quæ conducerent simul & itineris prin-
ceps. Ibi cum abducta exercitus parte Cestius in validissimam Galilææ
ciuitatem contendit Zabulon, quæ appellatur virorum, & ab Iudæo-
rum finibus Prolemaida discernit. Cumq; offendisset eam ciuibus do-
stitutam (in montes enim multitudo refugerat) omnigenum autem
rerum plenam, illas quidem militibus diripiendas concessit: ipsum ve-
ro oppidum, quamuis admiratus esset eius pulchritudinem, quippe do-
mus habebat similiter, ut apud Tyrum & Sidonæ & Berytum ædificatas,
incendit. Deinde cursu territorio peragrato, quicquid inuenisset obui-
am depopulatus est: inflammarique etiam circum eam positæ vicis,
in Prolemaida reuertit. Syris autem adhuc prædæ inhaerentibus, & præ-
cipue Berytiis, recepta Iudæi fiducia (Cestium enim recessisse cogno-
uerant) repente in eos qui remanserant irruunt, & prope ad duo millia
cæduunt. Cestius autem ex Prolemaide profectus, ipse quidem Cæsare
am peruenit: in Ioppen vero partem præmisit exercitus cum præceptis
huiusmodi, ut oppidum custodirent, si eo potiri possent: aut si oppida-
ni impetum præsensissent, tam suum quam cæterorum militum præ-
stolarentur aduentum. Illorum igitur alij mari, alij terra profecti,
virique Ioppen facillime capiunt: ita ut ne fugæ quidem habitatores
topiam reuerirent, nedum ad pugnam se pararent. Aggressi autem cum
cunctis interficiunt cum familiis, direptamque ciuitatē in incendunt. In-
terfectorum autem numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili
modo & in finitimam Samariam Nabatēnem toparchiam non paucos
misit equites, qui & partem finium vendicauerunt, magnamque indi-
genarum multitudinem peremerunt: direptisque patrimoniis, etiam
vicos igni dederunt,

CAP. XXIII.

De pugna Cestij contra Hierosolymam.

Sephoris
aliquæ Ga-
lilææ ci-
uitates,
Romanos
cum fa-
nore sus-
cipiunt.
Duo mil-
lia sedi-
tioforū in
Galilæa
ab Roma-
nis truci-
dati.
Antipa-
tridis deu-
stata &
incensa.
Lydda ex-
usta.

IN Galilæam quoq; misit Cæsennium Gallum, ductorem duodecimæ
legionis; eiq; tantam militum manum attribuit, quantam genti ex-
pugnandæ sufficere posse credebat, eū validissima Galilææ ciuitas Sep-
phoris cum fauore suscepit. Huiusq; prudens consilium secutæ ciuita-
tes aliz quiescebant. Qui vero seditionibus & atrociniis operam da-
bant, in Galilææ montem undiq; medium recessere, qui est cōtra Sep-
phorim, & vocatur Asamon. Aduerius eos Gallus ductabat exercitum.
Illi autem quamdiu superiores erant, facile Romanos ad se ascenden-
tes arcebant, & ex his plures quam ducentos interfecerunt. Vbi vero
eos viderūt circumactū itinere ad celsiora progressos, mature victoriam
concesserunt; & neq; pugnam minus armati ferebant, neque, si terga
dedissent, equitum poterant manus effugere: adeo ut pauci locis asperis
delitescerent, amplius vero quam duo millia trucidarentur, Gallus igi-
tur cum nihil iam tentari nouitatis apud Galilæam videret, Cæsaream
cum exercitu remeabat. Cestius vero cum omni manu reuersus in An-
tipatridem perrexit. Cognitoq; non paruum multitudinem Iudæorum
in turrim quæ Aphæci vocabatur esse collectam, qui cum his congre-
derentur præmisit. Sed prius quam in maius venirent, Iudæi metu disper-
si sunt: eorumq; castra iam desolata milites adorti, cum vicis circumpo-
sitis incenderunt. Ex Antipatride autem Cestius in Lyddam profectus
vacuam viris ciuitatem offendit. nam propter scenopægorum dies fe-

hos, in Hierosolymam populus omnis ascenderat, quinquaginta vero quos ibi comprehendit occisis, exustoque oppido ulterius procedebat: perque Bethoron profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distante ab Hierosolymis stadiis quinquaginta. Iudæi vero cum iam cinerari propinquate bellum viderent, ommissis dierum festo-
 10 rum solennibus, ad arma properabant: satisque freti multitudine, in-
 compositi ad pugnam & cum clamore prosiliebant, ne dierum quidem septem habita ratione feriarum erat enim Sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur. idem autem furor qui eos ab obsequio
 20 pietatis emouerat, in prælio quoque superiores effecit. Tanto namque impetu Romanos aggressi sunt, ut eorum & aciem perirumpent, viaq; aperta cædis in medios ruent: ac nisi ei militum parti, quæ necdum locum amiserat, equites ex circuitu subuenissent, qui, nondum defe-
 cerant pedites, in periculo totus Cestij exercitus fuisset. interfecti sunt autem quingenti & quindecim Romani milites: ex quibus quadrin-
 30 genti pedites, cæteri equites erant: Iudæi vero viginti duo, fortissimi autem videbantur Monobazus Regis Adiabenez propinqui. Monobazus & Zenedzus, & post hos Peraira Niger, & Silas Babylonius, qui ad Iudæos ab Agrippa Rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Iudæi, ad ciuitatem reuertebantur. Romanos autem ad Be-
 40 thoron ascendentes Giotz filius Simon innadit, multosque postremi agminis coactores lanianit: ac multos carcoscum sarcinis captos, in ciuitatem reduxit. Cestio vero in agris triduo commorante, Iudæi locis superioribus occupatis, obseruabant reus transitum: neque cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cœpissent.

CAP. XIII.

De seditione Hierosolymæ a Cestio, & fratre.

Itaque dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplexa, ne Romanos quidem à periculo tutos esse possideret, verbis Iudæos
 10 experiri decreuit, vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qui aduersarentur, reuocandos qui ab eorum sententia discrepant. Misit igitur ex comitibus suis Borzum & Phœbum, quos il-
 lis sciebat nouissimos: ut à Cestio fœdus amicitia, certamq; pro peccatis a populo Roman. veniam pollicerentur, si proiecis armis, secum sen-
 20 tire voluissent. Verum seditionis metu, ne cuncta multitudo spe securi-
 tatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœ-
 bum quidem, priusquam verbum faceret, peremerunt: nam Borzus
 30 v. Hieratus effugit: populares autem, hoc indigne ferentes factum, ex-
 do fustibus atque lapidibus in oppidum compulerunt. Cestius ve-
 ro, quia intestinam eorum discordiam, opportunum ad irruendū tem-
 pus inuenit, totum in eos duxit exercitum. inq; fugam verfos, vsque ad
 Hierosolymam persecutus est. Castris autem in loco positis, qui appel-
 40 latur Scopus, intervallo septem stadiorum à ciuitate discedens, nihil
 per triduum aduersus oppidum conabatur: sperans fortasse intus de-
 gentes aliquid remissuros. In vicos autem circa ciuitatem, non paruum
 militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autem die qui
 50 tricesimus mensis erat Octobris, ordinatum in oppidum introduxit ex-
 erciturum. Populus quidem à seditionis custodiebatur: ipsi autem Roma-
 norum disciplina terri, exterioribus cessere partibus ciuitatis, & in
 partem interiorē templi refugerunt. Cestius vero transgressus Beze-
 tham, quæ sic vocatur, & Crnopolim & forum quod appellatur mate-
 stiarum incendit. deinde cum ad superiorem ciuitatem venisset, prope

An. mū-
 di 4010.
 à Chrīst.
 nat. 68.

Cestius ab
 Hieros.
 lymis sta-
 dia 50.
 castra po-
 nit.

Impetum
 & victo-
 ria Iudæo-
 rum con-
 tra Roma-
 nos.

Audacia
 Iudæorum
 contra Ro-
 manos.

Seditiosi
 legatorum
 regū in-
 terficiunt,
 aliter vni-
 uersitatem
 effugit.
 Cestius to-
 tum ex-
 erciturum
 in Iudæos
 ducit.

An. mē.
di 4030.
à Christ.
nat. 62.
Popula-
rium plu-
rimi Ces-
siū quasi
portas ei
patefactū
vocant.

Romani
sestitudi-
nem con-
texunt,
mania
suffodiūt,
templū
portas in-
cendere
moliantur.
Inopina-
ta Cestij
fuga la-
tronum
fiduciam
revertit.

Iudai ho-
stes perie-
quunt ut
eisque in
extrema
ne esita-
tem adi-
gat.

aulam regiam castra posuit. Et si tunc voluisset intra muros violenter
irrumperet, ciuitatem illico possedisset, belloque finem dedisset, sed Ty-
rannus & Priscus praefectus castrorum & plures equitū magistrī, à Floro
pecunia corrupti, conatum eius auerterunt : & Iudaeos intolerandis re-
pleri cladibus contigit. Interea plurimi popularium nobilissimi, & A-
nanus Ionathae filius, Cestium quasi portas ei patefacturi, vocabant, ille
autem & ira fastidians, & quod non satis eis credendum putaret, tam-
diu id neglexit, donec proditione comperta, seditiosi Ananum quidem
cum ceteris de muro deiectis lapidibus feriendo, in domos suas refuge-
re coegerunt : ipsi vero per turres dispositi, murum tentantibus repu-
gnabant. Per dies igitur quinque Romanis vndiq; tentantibus frustra-
batur conatus. Sexto autem Cestius cum plurimis selectis, itemq; sagit-
tariis à septentrionali tractu templum aggreditur, Iudaeis ex porticu re-
sistentibus qui frequenter quidem Romanos ad murum adeuntes a-
uertere, postremo autem repulsi telorum multitudine, recesserunt. Ita-
que Romanorum qui anteibant, scutis suis muro nixi & qui eos seque-
bantur, aliis ac per ordinem aliis similiter superadiunctis, quam sic ipsi
appellant, sestitudinem contexuerunt. vnde sagittae in eam delatae : itine
delabebantur : & sine aliqua noxa milites moenia suffodiebant, templi
que portas incendere moliebantur. Vehemens autem seditiosos stu-
por inualerat, iamque multi ex ciuitate diffugebant, veluti continuo
caperetur. His autem populus alacrior efficiebatur : & quantum nequi-
simi cadebant, tantum vt ipsi portas aperirent, Cestiumq; tanquam o-
ptime de se meritum, reciperent, appropinquabat. Et propterea si paulu-
lum in obsidione perseuerasset, statim ciuitatem obtinisset. sed credo
iam tunc infestus Deus pellimis, cuiusq; iactans ille die finem bello dare
prohibuerunt. Denique Cestius, neq; animis populi, neq; obsessorum
desperatione peripetta, repente militem reuocat : & sine ulla spe re-
pulta, inconsulte nimis ac iniuste discessit. inopinata vero eius fuga, la-
tronum fiduciam recreauit : insecutiq; nouissimos aliquot equitu, pe-
ditumq; peremerunt. Et tunc quidem Cestius in castra, quae apud Scopion
munierat, tetendit : altero autem die ulterius recedendo, magis hostes
prouocauit : iamq; postremos assecuti multos necabant, tum vtraq; iti-
neris parte vallata, in transuersos tela iacebant. & neq; in eos se retor-
quere, à quibus à tergo sauciabantur, nouissimi audebant, quando infi-
nitam multitudinem insequi existimantes : neq; à lateribus instantium
vim repellere sufficiebant : cum ipsi quidem graues essent, ordinemque
irrumperet formidarent : viderent autem Iudaeos leues, & ad excurren-
dum faciles esse. vnde eueniebat, vt multa mala perpeterebantur, cum ni-
hil contra inimicis nocerent. Tota igitur via peragunt, deiectiq; agmine
sternebantur : donec multus occisus, in quibus erat Priscus sextae legio-
dux, & Longinus tribunus, & A. milius Iocundus aliter praefectus, vix in
Gabao peruenirent, vbi castra prius posuerant, multis impedimentis a-
missis. Hic autem Cestius biduum comoratus inops consilij quid age-
ret, cum tertio die maiorem hostium vidisset numerum, & omnia cir-
cum loca plena Iudaeis, tarditatem sibi obfuisse cognouit : & si adhuc ibi
maneret, plures se hostes habiturum. Itaq; pro compendio fugae cuncta
militibus impedimento erant, amputari praecepit : occisq; oculis atq;
aunīs, aliisq; iumentis, praeter illa quae sagittas & machinas ferret (haec
enim velut viui futura seruabat, maxime quia timebat ne Iudaeis con-
tra se capta prodessent) Bethoron versus antecederet exercitum. At Iu-
dæi latioribus quidem locis minus instabant : contractos vero in angu-
stias atque descentus, alij ab exitu prohibebant, alij postremos agminis
trahabant in vallem : istaq; omnis multitudo per itineris iuga, militem

sagittis operiebat. vbi etiam peditibus: quo pacto sibi met subuenirent,
 hñstantibus equitum periculum promptius erat. nec enim ordinatè
 vnam prosequi poterant, obstantibus iaculis: & ne contra hostes irent
 altius ardui prohibebant equitantibus inuij. iaculatoribus autem
 rupes ac valles tenebantur: in quas, deiectioni qui aberrassent consume-
 bantur: nullusque locus aut fugiendi, aut resistendi rationem habebat.
 Itaq; incerti quid agerent, ad viulatus, quod desperati solent, stritusque
 conuersi sunt. quibus resonabat ludæorum exhortatio, cum clamore le-
 tantium pariter atq; szuientium. totusque pene qui cum Cestio fuerat,
 perisset exercitus, nisi nox aduenisset: qua Romani quidem in Betho-
 ron confugerunt. Iudæi vero obsessis circum omnibus lotis eorū transi-
 tus custodiebant. Denique vbi Cestius aperto itinere desperato, iam de
 fuga cogitabat, lectos prope ad 400. omnium fortissimos milites tecto-
 rum fastigiis imposuit. hisque præcepit, vigilum qui in castris excuba-
 rent, signa clamare: vt eo modo Iudæi omnem illic militum numerum
 arbitrare surremanere. Ipse autem cum cæteris otiose vsque ad 30. sta-
 dia progreditur. Vnde mane cum Iudæi locum quo Romani tetende-
 rant desolaturn vidissent, in quadringentos a quibus decepti fuerant
 concurrerunt. & illos quidem sine mora iaculis confecerunt: mox au-
 tem Cestium persequi properabant. sed ille cum nocte non paruum
 spatium itineris peregrisset, die vehementius quoque fugiebat: adeo vt
 metu percussis milites, machinas siue tormenta muralia, itemque bali-
 stas, multaque alia instrumenta relinquerent. quibus tunc ablati Iudæi
 rursus contra illos qui ea reliquerant vsi sunt. Insequendo autem
 Romanos, Antipatridem vsque vererunt. Deinde cum eos assequi non
 potuissent, inde redeuntibus & machinas secum asportauerunt mortuos-
 que spoliarunt. & prædam quæ remanserat collegerunt: & præna ca-
 nentes in metropolim remearunt, suis quidem paucis amissis, Roma-
 norum autem & auxilium quinque millibus peditum, ac 300. item-
 que nongentis & octoginta equitibus interemptis. Hæc quidem No-
 uemb. mensis 8. die gesta sunt, anno 12. Neronis principatus.

CAP. XXV.

*De Damascanorum sanctia in Iudaos, deque Iosephi studij
 in Galilæa.*

Post Cestij vero casus aduersos, nobilium Iudæorum multi, tanquam
 è nauis pestumitura, ex ciuitate enatabant. Denique Costobarus &
 Saulus fratres, vna cum Philippo Iachini filio, qui princeps erat exerci-
 tus Regis Agrippæ, inde diuasi ad Cestium transfugerunt. Qui vero
 cum his in aula regia fuerat obiectus Antipas, fuga despecta, quemad-
 modum a seditionis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem
 Saulum & cæteros in Achaïam ad Neronem misit, & propriam necessi-
 tatè indicaturos, & belli causas deriuaturos in Florum. Iperauit enim,
 & iram in illum excitatum iri, & sua pericula sum mouenda. Tunc au-
 tem Damascani, cæde Romanorum cognita, Iudæos apud se degentes
 opprimere studuerunt: & cum eos in publicis thermis collectos habe-
 rent (namq; id olim propter suspiciones meditabatur) facilem quidem
 sui conatus exitum fore putabant, verebantur autem mulieres suas, se-
 re omnes præter paucos Iudaizantes, & eorum religione imbutas. qua-
 re hic magna cura fuit eas celandi, quid agerent. Iudæorum autem de-
 cè millia, quippe vt in angusto loco, atque omnes inermes aggressi, vna
 hora sine metu iugulauerunt. Qui vero Cestium fugauerant, in Hicro-
 solymam reuersi, quos adhuc Romanorū studiosos inuenissent, partim

An. m.
 di 403.
 à Christi
 na. 68.

*Viulatus
 stritusque
 Romanorū,
 & Iu-
 daeorū ex-
 hortatio.*

*Strategia
 Cestij*

An. m.
 di 403.
 à Christi
 nat. 69.
*Nobilium
 Iudaeorū
 multi, tan-
 quam e
 nauis pest-
 umitura,
 ex ciuitate
 enabant.*

*Dama-
 scani Iu-
 daeorum
 10000.
 vna hora
 iugulati.*

An. mſ-
di 4031.
à Chrif.
nat. 69.
Iosephus
Gorionis
ſilius &
Pontifex
Ananum,
ſua quæ
in ciuita-
te gerenda
effent, im-
peraturi
declaram-
tur.

Iosephus
Hiſtorio-
graphus
veris quæ
Galilææ
reſtor de-
ſignatur.

Iosephus
70. de ſe-
nioribus,
quos reſto-
res totius
Galilææ
cõſtituit,
7. vero
per ſingula
ciuita-
tates, mi-
normum li-
tiũ indi-
ces, eligit.
Iosephus
opportu-
na loca
muro cin-
git.

Iosephus
Galilæas
armis in-
ſtruit.

vi. partim blanditiis ſibi etiam ſociabāt: & in templum congregati, plures belli duces eligendos eſſe cenſebant. Declaratus eſt igitur Iolephus, Gorionis ſilius, & pontifex Ananus: omnia quæ in ciuitate gerenda eſſent, imperaturi: maximeq; vt ciuitatis muros erigerent. Filium namq; Simonis Eleazarum, quamuis Romanorum prædam, & ereptas Ceſſio pecunias, & inſuper his plurima ex theſauris publicis in poteſtate haberet, tamen nullis neceſſitatib. præpoſuerunt quod & in ipſum tyrannidis ſuperbia viderent eſſerti, cuiuſq; ſtudioſos ſiue imitatores, ſatelliſq; morte verſari. verum paulatim Eleazarus, ambitione pecuniz, itemque aſtutia perſuaſit populo, vt in omnib. ſibi parerēt. In Idumzā vero quos mitterent, alios militum duces optarunt, Ieſum ſilium Sapphæ, vnum e Pontificib. & Eleazarum noui Pontificis ſilium. Nigro autem mandauerunt, qui tunc Idumzā regebat, ex regione trans Iordanem poſita genus ducens, vnde Peræides cognominabatur, vt ducibus obſtiperaret. Sed ne alias quidē regiones omittendas putabant. namq; in Hierichuntem Iolephus ſilius Simonis, & trans flumē Manafſes, & Tamnan Ioannes Eſſzus, toparchias adminiſtraturi miſſi ſunt. huic autem Lydda, & Ioppe, & Ammaus erant additæ. Gophniticæ autem & Acrabatenz regionum Ioannes, ſilius Ananiæ, reſtor designatus eſt: & vniuſq; Galilææ Iolephus, Matthiæ ſilius. huius autē præſecturæ iuncta erat & Gamala, munitiſſima ciuitas quæ ibi fuit. Aliorum igitur reſtorum, pro alacritate ac prudentia ſua, quiſq; res ſibi creditas adminiſtrabat. Iolephus autem, cum in Galilzā veniſſet, primum curæ habuit, indigenarum ſibi concillare beneuolentiam: multa ſciens ea conſici poſſe, licet in aliis peccauiſſet. Deinde conſiderato, quod potentiffimos quidē amicos haberet ſi eos participes poteſtatis feciſſet, omnem vero multitudinem ſi pleaſq; per indigenos & conſuetos fieri præciperet, 70. de ſenioribus eius gentis prudentiffimos elegit: eoſque reſtores totius Galilææ conſtituit. 7. vero per ſingulas ciuitates minorum litium indices. nam maiora negocia cauſaſq; capitales ad ſe referre iuſſit, & illos 70. cæteriſq; diſpoſito per ciuitates iure quo inter ſe virentur, etiam quemadmodū extrinſecus tuti eſſent animaduertiit: certuſque in Galilzā Romanos eſſe venturos, opportuna loca muro cingebat, hoc eſt, Iotapatam, & Beſſabæz, & Selamin: necnon & Peræcho, & Iapha, & Sigoph, & montem cui nomen eſt Iſraburio, & Taricheas, & Tiberiada, adhæc etiam circa Genefar lacum ſpeluncas in ea quæ inferior Galilzā vocabatur muniuit. Superioris autem Galilææ Petrā quæ Achabroſum dicitur, & Seph, & Iamnith, & Mero: in Gaulanitide vero Selenciam, & Soganen & Gamalam munitione circumdedit. Solus autem Sepphotitis permiſit, vt murum ſibi metiſq; fabricarent: quod eos pecunioſos eſſe, & ad bellum promptos etiam ſine præcepto videret. Similiter autem Giſchalam, Iolephi iuſſu per ſe muro cinxit Ioannes Leuiz ſilius. Cæteriſq; autem caſtellis omnibus ipſe Iolephus intererat, iubendo ſimul atque opem ferendo. Quin & exercitum ex Galilzā, ſupra centum milia virorum comparauit: quos omnes vndique collectis armis veteribus inſtruebat. Deinde reputans, hoc maxime Romanorum inuictam eſſe virtutem, quod dicto eſſent audientes reſtoribus ſuis, & armorum exercitationi operam darent, doctrinam quidē vrgere neceſſitate deſpexit: parendi autem facultatem ratus regentium multitudinem poſſe contingere, ita vt Romani ſolent, diuiſit exercitum: plureſque fecit ordinum principes. Diuerſiſque militum generibus conſtitutis, alios decacharchis, alios centurionibus, alios tribunis ſubdidit: & inſuper his iſpiſ reſtores, maiorum rerum adminiſtratores dedit. Docebatq; ſignorum diſciplinam, & prouocationes reuocationeſq; buccinarum, & prin-

eipia cornuam & circumductiones, & quemadmodum oporteret laborantibus succurrere fortiores, & cum defatigatis partisi pericula: quæque ad fortitudinem animi, corporisque tolerantiam pertinerent, instituebat. Maxime vero eos erudiebat ad bellum, vsquequaque Romanorum referens disciplinam: & quod cum viris essent præliaturi, qui & viribus corporis & animi obstinatione, totum pene orbem terræ insperassent. His addidit, quo pacto belli tempore suis essent parituri præceptis, iam nunc periculum se facturum, si consuetis delictis, hoc est, furtis & latrocinis & rapinis abstinuissent, sed neque aut gentilibus fraudem facerent, aut consuetissimorum damna proprium quæstum putarent. Illa enim bella optime administrari, quorum milites bonam conscientiam gererent: qui vero per se prauis fuissent, his non solum inimicos, sed etiam Deum hostem futurum. Multa in hunc modum admonendo perseuerabat. Et iam quidem quantum prælio parandum esset, constatum erat. Nam sexaginta peditum millia, 350. equites ac præter hos etiam mercenarios, quibus maxime frater erat, habebat quatuor millia quingentos: necnon & sexcentos circa se electos custodes corporis atque satellites. Exceptis autem mercenariis, facile ceteri milites à ciuitatibus alebantur. Namque singula quas enumerauimus, cum mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad comparandum eis victum tenebant: ut pars armis, atque alia pars faciendis operibus dirimeretur, & armati securitatem rependerent suggerentibus commensuram.

CAP. XXVI.

De Iosephi periculis & amissione, & Ioannis Giscalæ militiæ.

Iosepho autem hoc modo administranti Galilæam, insurrexit quidam insidiator, patria Giscala ortus, Leuiz filius, nomine Ioannes, callidissimus, ac dolis plenus: & nequitia quidē nobilissimus omnium, ante a vero pauper: & aliquandiu malitiæ suæ impedimentum passus inopiam facile mentiri paratus, mirusque fidem adhibere mendacis: & qui fallaciam virtutem putaret, eaque aduersus amicissimos vteretur: simulator humanitatis, & spe lucri appetentissimus cedium: qui semper quidem immoderata concupisset, ipsem vero leuioribus maleficiis aluisset. Latro enim erat, sui moris, ac solitarius: deinde etiā comitatum inuenit audaciæ, primo quidem paruum, ampliore autem proficiens. Cursus autem habebat, neminem ignauum addiscere: sed qui & habitudine corporis, & animi magnitudine, bellorumque petitiæ præstarent, hos eligebat: donec 400. virorum cateruam congregauit, quorum plures ex Tyriorum finibus & vicis erant. Isque omnem Galilæam depopulabatur: & multos futuri belli metu suspensos lacerabat. Hunc igitur iam dudum regendi milites cupientem, & maiora desiderantem, diu pecuniæ retardabat inopia: cumque videret Iosephum sua industrializari, persuadet ei primum, ut fabricandi muri patriæ sollicitudinem sibi committeret. in quare quæstus magnos à locupletibus fecit. Deinde callidissima fraude composita, velut oleo, quod non à gentilibus suis tractatum esset, uti cauere omnes apud Syriam Iudæi, ut ad cōsilia oleum mitteretur depoposcit. nummoque Tyrio, qui quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphoris eodem precio amphoræ dimidium venundabat. cumque Galilæa ferax esset olei, maximeque illo tempore magna vbertate redundaret, in ea loca ubi erat penuria solus multumque mittendo, insinuat summam pecuniæ congregauit: qua mox in eum usus est, qui hoc sibi beneficium præstitisset. Denique existimans si Iose-

An. mū-
di 4051.
à Christi
nat. 69.
Iosephus
Galilææ
ad bellū,
et quo pa-
cto essent
parituri
præceptis,
erudit.
Singula
Galilææ
ciuitates
mediā sui
multitudi-
nem in
militiam
mittens,
reliques
ad compa-
randū eis
victū te-
nem.

Ioannes
simulator
humani-
tatis &
spe lucri
appeten-
tissimus
cedium.

Ioannes
pecuniā
in eis cum
beneficio
accep-
tas, ab-
tulerat.

An. mē-
di 4031.
à Christi.
nat. 69.

Agrippa
procura-
tor Iudae-
tar.

Contum
armatorū
millia con-
tra Iose-
phum cō-
currunt.
Iosephi a-
mici & sa-
tellites
prætor 4.
omnes dis-
fugiunt.

Oratio Io-
sephi ad
Iudaeos
Iudaei.

phum deposuisset, rectorem se Galilææ futurum, quibus præerat latro-
nibus imperavit prædā vehementius exercere, quo multis rebus no-
tis per eas regiones excicatis, aut insidiis alicubi rectorem perimeret, si
cui ferret auxilium: aut si latrocinia negligeret, ob hoc eum apud indige-
nas accusaret. Iamdudum autem tumores dissipauerat, quod res Gal-
ilææ Iosephus Romanis prodere cogitaret: multaque in hunc modum
ad eius perniciem comparabat. Itaq; illo tempore cum quidam ex vico
Dabaritarum, in magno campo custodias agentes, Ptolemaum Agrippæ
& Berenices procuratorem aggressi, omnes quas ferebat sarcinas ab-
stulissent, in quibus erant non paucæ vestes pretiosæ, plurimæq; argen-
tea pocula, & 600. aurei. neque hanc prædā occulte administrare po-
tuerunt, omnia Taricheas ad Iosephum comportarunt. Ille autē repre-
hensa violentia, quam regis intulissent, reponi res ablatis apud aliquē
eius civitatis potentissimum iubet: paratus eas dominis opportune re-
mittere. vnde maximum ei periculum comparatum est. namq; raptores
earum, quia prædæ nullam partem acceperant, aggreferentes & perspi-
cientes, quod Iosephus cogitauerat laborem suum Regibus condo-
nare, per vicos nocte discurrant, omnibusque prædicant Iosephum pro-
ditorem esse: eodemq; tumultu civitates proximas replerunt, adeo ut
100. armatorum millia contra Iosephum prima luce concurrerent. Deni-
q; multitudo quidem, in circō apud Taricheas congregata, plurima
per iracundiam clamabatur, partim deponi, partim concremari vociferans
proditorem: plerosq; autem incitabat Ioannes, & cum eo Iesus
quidam Sapphæ filius, tunc magistratus Tiberiadis. Iosephi igitur ami-
ci & satellites, tantæ multitudinis incursum perterriti, omnes præter qua-
tuor disfugerunt. Ipse vero dormiens, prope eam iam ignis admove-
retur exurgit: & monentibus eū quatuor qui remanserant ut fugeret, neq;
solitudinæ suæ, neque illorum qui contra se venerant copiis, perturbatus,
in conspectum illorum profilit, vētē discissa, infusoque capite pul-
uere, aurtisque post tergum manibus, suoque cervici gladio annexo.
Hæc autem amicos ei, maxime Taricheas ad misericordiam cōmone-
rant. rustica vero plebs, & finitimorum, quibus molestior videbatur, nō
sine maledictis eum iubeant publicas præferre pecunias, & facta pro-
ditionis fateri. Nam ex habitu eius opinabantur, nihil eorum de quib;
nata fuerat suspicio, penitus negaturum: & imperandæ veniæ cau-
sa fecisse omnia, quæ misericordiam prouocarent. At illius ista humilitas
consilium præstarebat: & contra se indignantes arte circumueniens,
ut super his, vnde irascerentur, inter se ipsi discordarent, omnia confes-
surum se pollicetur. Deinde sibi loquendi facultate concessa, ego, in-
quit, has pecunias neque Agrippæ remittere cogitabam, neque in pro-
pria lucra convertere (absit enim ut amicum putem vniquam, qui vobis
sit inimicus: aut questum ex re capiam, quæ vos communiter laderet)
sed quia videbam o Taricheatz, maxime civitatem vestram in multo-
nis egere, & ad extruenda moenia minus habere pecuniæ, timebamque
Tiberiensem populum, & alias civitates raptis pecuniis inhiantes, pe-
detentim eas retinere decreui, ut vos muro circumdarem. Si hoc non vi-
detur, profero quæ ablata sunt, & diripienda propono: sin recte consue-
lui, bene de vobis meritum coercesis. Hæc Taricheatz quidem ab ea dis-
ta, cum favore receperunt. Tiberienfes vero cum aliis deprauando, in-
super etiam minitabantur: vtrique autem relicto Iosepho, inter se liti-
gabant. Ille autem fretus iam secum sentientibus (erat enim prope ad
40. millia Taricheatz) cum multitudine liberius loquebatur: multaq;
in eorum temeritatem inuectus, ex præsentī quidē pecunia Taricheas
ait esse mittendam: curæ autem sibi fore similiter, ut etiam cæteræ ta-

te sint cluitates. nec enim pecunias de fore, si concordare velint in eos.
 unde parandæ sunt, & non in eam moueantur, qui parat. Itaque tum
 alia quidem multitudo, quæ decepta fuerat, quamuis irata recedebat:
 duo vero armorum millia impetum in eum fecere. Cumq; se ille te-
 ste ante recepisset, instabant ei militantes. Iterum autem Iosephus in
 hos quoque altera fraude vitur, cumque in summum euasisset, cōpres-
 so dextera strepitu, nescire ait se, quid peterent sibi præstari: voces enim
 se non exaudire confusus. omnia vero quæ iuberent esse facturum, si a-
 liquos intromississent, qui secum ociose colloquerentur. His auditis, ili-
 co nobiliores cum magistratibus ad eum ingrediantur. quos ille in in-
 timas ædium partes inductos, clausa ianua tamdiu verberauit, quoad
 omnium viscera nudata sunt. circumstabat autē interim populus, exi-
 stimans eos prolixis allegationibus cōcertare, cū subito Iosephus forib.
 patefactis, ex ætēros eos dimisit. vnde tanto terrore qui minabatur affecti
 sunt, vt plectis armis aufugerent. Ob hæc Ioannes etiam atq; etiam cre-
 scebat inuidia, aliasq; nihilomin⁹ Iosepho moliebatur insidias: morbo-
 que simulate per epistolā postulauit, vt sibi medicinæ gratia Tiberiadē
 aquis calidis vti permitteret. Iosephus autem, quia nodum ei suspectus
 erat insidiator, ad præfectos ciuitatis literas fecit, vt & hospitii, & vten-
 silia Ioanni præberent. Quibus ille potitus, biduo post cuius rei causā
 venerat, agebat: & his fraude circumuentis, aliis vero pecunia corru-
 ptis, vt Iosephum desererent, persuasit. His autem cognitis Silas quē Iose-
 phus custodire prorsus fuerat, prope de insidiis ei scripsit: atq; ille ac-
 cepta epistola, nodūque itinere maturato, maturinus ad Tiberiadē per-
 uenit. Et cætera quidem multitudo obuiam ei processit. Ioannes autē,
 quamuis cum contra se venturū esse suspicaretur, tamen missio quodam
 ex notis, infirmitate simulata, quod lætulo detineretur, obsequio sese
 defuisse mandauit. Tiberienſibus autem à Iosepho in stadium congre-
 gatis, vt ad eos quæ sibi scripta fuerant loqueretur, missis armatis Ioan-
 nes iussit eū interficere. Quos cum iā audire gladios persperisset, populus
 exclamauit: atque ita conuersus ad eius vocem Iosephus, vbi setrum
 prope ingulo suo imminere prospexit, in litus desiliit & tumulo, excel-
 so cubitis sex, in quo verba faciens cum populo steterat: ascensaque inde
 nauicula cum duobus satellitibus suis, quæ illuc adplicuerat, in me-
 dian lacum refugit. milites vero eius, illico raptis armis, contra insidia-
 tores irruerant. Mox autem veritus Iosephus, ne bello intestino concita-
 to, propter paucorum inuidiam ciuitas consumeretur, nuncium suis
 misit, qui eos moneret, vt propriæ tantum salutis cōsulerent: neque vero
 quinquam vel occiderent, vel arguerent noxiorum. Et illi quidē dicto
 parentes, conueniuerunt. qui vero circū ciuitatem per agros habitabāt,
 auditis insidiis, & quis earum fabricator esset, contra Ioannem venie-
 bant. Sed ille prius in Giscala patriam suam fuga receptus est. At Gali-
 læi totis iam ciuitatibus ad Iosephum confluēbant, & cum multa es-
 sent armorum millia congregata, qui se aduersus Ioannem commu-
 nem insidiatorem adesse clamabant: vnaque cum eo ciuitatem, quæ il-
 lum suscepisset, ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidem
 eorum beneuolētiā, impetum autem cohibendum esse dicebat: pru-
 dentia magis inimicos vincere cupiens, quam perimere. His vero qui
 de singulis ciuitatibus cum Ioanne rebellassent, nominatim exceptis,
 quippe alacti animo suos quisq; populus indicabat, præconū voce de-
 nunciabat, intra 5. dies eorū qui Ioannem non reliquissent, patrimonia
 diripienda, domosque eorū cum familiis exurendas. Et tria quidē mil-
 lia statim ab eo reuocauit, qui profugi ante pedes eius arma proiecissent.
 cum reliquis autē Ioannes prope mille Syris fugitiuis, transulit ire-

An. mū-
 di 4081.
 à Christ.
 na. 69.

*Iosephus
 in iudæa
 altera
 fraude v-
 titur.*

*Ioannis or-
 ga Iose-
 phū inui-
 dia & in-
 sidia.*

*Ioannes
 Tiberiā-
 tis, vt Io-
 sephus dese-
 rant, per-
 suader.*

*Ioannes
 missis ar-
 matis Iose-
 phum in-
 terfici ius-
 set.*

*Iosephus
 in nauicu-
 la in me-
 dian lacum re-
 fugit.*

*Ioannes
 in Giscala
 patriā
 suā fu-
 git.*

*Gallæi
 ad Iose-
 phū con-
 tra Ioannem con-
 fluunt.*

An. mū-
di 4091.
à Christ.
nat. 69.
*Ioanni in
Iosephum
infidia.*

*Quatuor
Galilae
ciuitates
ad inimi-
cos Iosephi
transiit.*

*Tiberias
a Iosepho
recupera-
tur, &
strataga-
mate for-
matur.*

*Iosephus
cū 7. sa-
tellitibus
Tiberiadē
peruenit,
hostesque
perterritos.
Iosephus
calido cō-
silio Tibe-
riensium
potentissi-
mos euo-
cat, & in
Tariathan
Iaphu ab-
ducit.*

rum in occultas infidias ex apertis : ac per nuncios in Hierosolymam clam missos, Iosephum accusabat, quod magnum exercitū collegisset : iamq; nisi praeueniatur vi, tyrannus metropolēos venturus esset. Verum ea populus quidem praesciens, negligebat : liuore eunt potentes, nonnulliq; magistratum clam pecunias ad comparandos mercenarios milites misere Ioanni, vt per eos bellum cum Iosepho gereret. decretumq; inter se conceperunt, quo idem Iosephus militum administratione decederet : non tamen id satis esse credebant : ideoque duo millia & 500. armatos, & quatuor miserunt nobiles viros, iurisperiti filium Ioazarum, & Ananiam Sadduczum, & Simonem & Iudam Ionathae filios, omnes eloquentia validissimos : vt eorum scilicet monitu, auerteretur ab Iosepho beneuolentia multitudinis : & siquidem ipse sponte sua veniret, paterentur eum rationem reddere : sin remanere contenderet, pro hoste haberent. Amici autem Iosepho militem quidem ad eam venturum esse perscripserunt, causam vero non indicauerunt, quoniam secretum fuit inimicorum eius consilium. vnde factum est, vt quia praecauere non potuit, quatuor statim ciuitates ad inimicos transirent : hoc est, Sepphoris, & Gamala, & Gischala, & Tiberias : quas tamen continuo sine armis recepit. captos autem quatuor duces consiliis armatorumq; fortissimos, remisit Hierosolymam : contra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipsos, & à quibus praemissi fuerant, interfecisset, nisi ante fugissent.

CAP. XXVII.

Tiberias a Iosepho recuperatur & Sepphoris.

IOANNES vero iam intra muros Gischalae, Iosephi timor custodiebat. Et paucis diebus post iterum rebellauit Tiberias, habitatoribus Agrippam regem vocantibus. Et cum ille constituto die ad eos non venisset, pauciq; Romani equites ibi tum comparuissent, à Iosepho defecerunt. Hisque apud Taricheas cognatis, Iosephus qui milites frumentatum miserat, neque solus egredi contra desertores, neq; se continere patiebatur, metuens ne, dum ipse tardaret, regij ciuitatem occuparent. nec enim postero die obstante sabbato quicquam facere poterat. Itaque dolo eos qui se deseruerant circumuenire cogitabat. Et portas quidem Tarichearum claudi iussit, ne quis consilium suum illis proderet, contra quos suscipiebatur. omnibus autem scaphis quas in lacu competit congregatis (ducentae autem & triginta fuerunt, quaternique nauis non amplius singulis inerant) mature ad Tiberiadem nauigat. cumque tanto ab eo distaret spacio, vnde facile videri non posset, inanibus scaphis in salo relictis, septem ipse solos inermes satellites secum habens, propius vt conspiceretur accessit. Quem cum inimici adhuc maledicentes ei ex muro conspexissent, metu perterriti, & scaphas armatorum esse plenas existimantes, arma proijciunt : manusq; supplices agitant, vt ciuitati parceret precabantur. Iosephus autem, postquam multis eos minis & exprobrationibus castigauit : primum quod bello contra pop. Rom. suscepto, intestinis defensionibus vires suas ante consumerent, inimicorumque vota complerent : deinde, quod securitatis suae curatorem de medio tollere properarent, ciuitatemque non erubesceret sibi claudere, qui eam muro clauisset : nō repudiaturum se ait, si qui sibi satisfacerent, quibus interuenientibus amicitiam cum ciuitate firmaret. Itaque statim ad eum decem Tiberiensium potentissimi descenderunt, his autem in vnam receptis nauiculam piscatoriam, & procul abductis alios Libenatores venire iussit, maxime nobiles, velut illi quoque fidem sibi praebare deberent. Deinde nouas causationes excogitans, alios in-

An. mū.
di 4031.
à Christ.
nō. 69.

Clitus de-
fectionis
auctor e-
ductus dex-
tera gla-
dio, laeuā
sibi trun-
cat.

Hieroso-
lyma sta-
tus per-
turbatus.

Simō Gjo-
ra filius
in Acri-
batena &
Idumaea
ingentes
rapinas
& caedes
exercebat.

super atque alios obtentu foederis euocabat: vtque mature Taricheas recurreret, gubernatoribus nauium repletarum imperabat: quosque auxissent, in carcerem collocarent: donec omnem curiam, quæ 600. haberet viros, duoque millia popularium comprehensa in Taricheas scaphis abduxit. Reliquis autem vociferantibus, Clitum quendam esse præcipuum defectionis autorem, iramque ipsius poena illius precantibus satiari, nullam quidem Iosephus volebat occidere: suorum vero satellitum quendam Leuiam egredi iussit, qui Cliti manus absunderet. Cum vero præ timore solum se globo inimicorum commissurum, negaret, eaq; causa indignari Iosephum statim in scapha videret, ipsumque velle descendere, ac de se supplicium sumere, vt saltem vnā manum sibi concederet, orabat. neq; hoc abnuente Iosepho, dummodo alteram sibiimet Clitus ipse præcideret, educto ille dextera gladio, laeuam sibi truncauit. tantus cum timor Iosephi inuaserat. Ita tunc Iosephus vacuis scaphis, & satellitibus 7. populo capto, rursus Tiberiadem sibi sociauit. Paucis autem diebus post, Giscalam quæ cum Sepphoritis defecerat, militibus depradari permisit: omnemque prædā conquistam popularibus reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tiberiensibus. Nam & hos captos rapinarum damno corrigere voluit: & redhibitione rerum rursus eos ad beneuolentiam reuocare.

CAP. XXVIII.

Quomodo Hierosolymita bello se preparauerint: deque Simonis Giora tyrannide.

HActenus apud Galilzam motus erat: iamque ab intestinis dissensionibus quiescentes, aduersus Romanos instruebantur. Hierosolymis autem Ananus pontifex & potentiores, qui nō cum Romanorum parte sentirent, muros instaurare properabant. multa; bellica instrumenta, perque omne oppidum sagitta, aliaque arma fabricabantur: & exercitationibus iustis iuuenum operam dabat. Erantque vniuersa plena tumultus, magnaue tristitia moderatos occupauerat: multiq; futuras clades prospicientes, sterum cohibere non poterant. infestaque pacem cupientibus omnia videbantur. Belli autem incentoribus, quæ illis placere, ex tempore fingebantur, statusque iam tunc quasi peritura ciuitatis erat, antequam Romani venirent. Anano autem apparatum belli omittere cura fuit: & seditiosorum, quos Zelotas vocabant, amentia; ad vtiliora conuertere: qui tamen victus est, & quis illius finis fuerit, in posterioribus explanabimus. At in Acrabatena toparchia Giora filius Simon, multis nouarum rerum cupidus congregatis, ad rapinas conuersus, non solum in domos locupletum irrumpebat, verum etiam corpora verberibus conficiebat: iamque tunc palam tyrannidem inceptabat. Ab Anano autem missis aduersus eum militibus magistratuum, ad latrones qui erant Masada, cum his quos habebat, effugit: ibique manens, donec Ananus & alij eius iniunici perempti sunt, Idumæam cum cæteris populabatur: adeo vt magistratus eius gentis, propter cædium multitudinem & prædaram assiduitatem, collectæ milite, vicos prædijs tuerentur. Et Iudæorum quidem res ita se habebant.

An. mē-
di 4091.
à Christ.
nat. 69.

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IVDAICO

LIBER III.

SYMMA CAPITVM LIBRI III.

De bello Iudaico.

- I. De Vespasiani Ducis aduentu, & clade duplici Iudaorum.
- II. Descriptio Galilae, Samaria & Iudae.
- III. De auxilio Sepphoritis missi, & Romanorum disciplina militari.
- IIII. Impetus Placidi contra Iotapatam.
- V. Galilaea a Vespasiano innaditur.
- VI. Gadara expugnatio.
- VII. Iotapata obsidio.
- VIII. Obsidio Iotapatensium a Vespasiano, & diligentia Iosephi, deque Iudaorum excursione in Iudaeas.
- IX. De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, ariste & alius tormenti bellici.
- X. De iterata impugnatione Iotapatensium.
- XI. Iopha expugnatio a Traiano & Tiso.
- XII. De Samaritanis a Cereone demissis.
- XIII. Iotapata excidium.
- XIV. Quomodo Iosephus captus vitam suam redemerit facto & verbis.
- XV. Ioppe denus capitur.
- XVI. Deditio Tiberiadis.
- XVII. Tarichearum obsidia.
- XVIII. De lacu Genezar & fontibus Iordanis.
- XIX. Tarichearum excidium.

CAP. I.

De Vespasiani Ducis aduentu, & clade Iudaorum dupli.

Neronem
propter
rem apud
Iudaeos
factam, cum
timere sin-
per iacua-
dis.

Atterum Neronem, ubi res apud Iudaeam non prospere gestas accepit, latens quidem, quod necesse fuit, cum timore stupor inuadit: aperre autem superbiam simulans vitro etiam indignabatur, magisque ducis negligentia, quam virtute hostium quae contigerant facta esse dicebat: decere se putans, propter pondus imperij tristiora contemneret, viderique malis omnibus superiorem animum gerere: verum tamen curis arguebatur mentis eius perturbatio, cum deliberaret cuinam commotum crederet orientem, qui una & Iudeos rebellantes vicisceretur, proximaque his nationes simili morbo correptas ante caperet. Inuenit igitur solū Vespasianū his necessitatibus parem, & qui tanti belli magnitudinem suscipere posset, vitum ab adolescentia usque ad senectutem bellis exercitatus, & qui pop. Rom. iam pridem pacasset occidentem, Germanorum tumultu concussum: armisque ante illud tempus incognitam Britanniam viderasset. unde patri quoque, ipsius Claudio praestiterat, ut sine proprio sudore triumpharet. Itaque his omnibus fretus, et aetatemque illius cum peritia stabilem cernens, obsidesque fidei liberos, eorumque florē manus esse petere prudentia, iam tum fortasse de tota Repub. Deo aliquid ordinante, mittit

eum ad regēdos exercitus in Syria constitutos, multis pro tēpore blan-
 dimentis atq; obsequiis animarum, qualia necessitas imperare consue-
 uit. Ille autem protinus ex Achaia, ubi cum Nerone fuerat, Titum qui-
 dem filium suum mittit Alexandriam, ut inde quintā itemq; decimā
 legiones moueret. Ipse vero transmissus ad Helleſpontum, terrene iti-
 nere in Syria peruenit, ibiq; Romanas vires, multaq; à vicinis regibus
 auxilia congregauit. At Iudæi post malam Cestij pugnam inſperate feli-
 citate sublatis, animorum imperas prohibere non poterant: sed tanquam
 fortuna eos exagitante perciti bellum vltius producebant. Deniq; om-
 ni quanta fuit, manu pugnaciſſima cōgregata, Aſcalonem petierunt.
 ea eſt ciuitas antiqua, 720. ſtadium ſpacio ab Hieroſolyma diſtans
 & Iudæis ſemper inuiſa: quæ res fecit, ut etiam tunc primis eorum in-
 curſibus propior videretur. tres autē viros aggreſſiones duces habebāt,
 & corporibus & prudentia præſtantiffimos, Nigrum Perſaitam, & Silam
 Babylonium, & Ioannem Eſſenum. Aſcalon vero validiſſimo quidem
 muro cinſta erat, ſed vacua pene præſidiis. vna enim cohors eam pedi-
 tū, & vna equitum ala tuebatur, cui præfectus erat Antonius. Illi igitur
 ira multo velocius itinere peracto, ac ſi ex propinquo venirent, præſto e-
 rant. Antonius vero (nec enim fore eorum imperum neſciebat) equites
 iam ex ciuitate duxerat, & neq; multitudinem veritus vel audaciā, pri-
 mas hoſtium coitiones fortiter ſuſtinuit: muxumq; properantes aggre-
 di frenauit. Itaq; Iudæi, qui cum peritioribus imperiti, & pedites cum
 equitib; cum ſtiparis autem inordinati, leuiterq; armati cum inſtrudis,
 pluſq; indignationi quam conſilio tribuentes, cū morigeris & nutu re-
 ſtoris omnia facientibus dimicabant. facile proſigantur. nam ut ſemel
 eorum primæ ab equitib; turbatæ ſunt acies, fugam petunt: & murum
 verſus ſe à tergo vrgentibus incidentes, ſui metipſi hoſtes erant: donec
 omnes incurſibus equitum victi per totum campum diſperſi ſunt, qui
 fuit pluſimus, totaſq; habiles equitatibus: quod quidem Romanos in-
 uuit, ut magna ex de Iudæos proſternent. nam & fugientes præuer-
 tendo, curſum in eos ſequebant: & quod occupaffent, curriculo trāſſigen-
 do inſinitos peremere. Alij vero alios quocunq; ſe vertiffent circumda-
 ros, exagitantes, facile iaculis opprimebant. Et Iudæis quidem propria
 multitudo, per deſperationem ſalutis, ſolitudo videbatur: Romanj ve-
 ro licet ad pugnam pauci eſſent, rebus tamen ſecundis animati, etiam
 ſuperfluere ſe putabant. Et illi quidem res aduerſa ſuperare certantes,
 dum pudet cito fugere, mutari fortunam ſperant. Romani autem, in his
 quæ proſpere agerent minime deſaſſari, ad maiorem vſque diei partem
 pugnam protrahant: donec Iudæorum quidem perempta ſunt decem
 millia, duoq; duces Ioannes & Silas cæteri vero pluſq; laueij, cum Ni-
 gro, qui vnus reſtabat ex ducibus, in oppidum Idumææ quod Salis dicitur
 conſugere. nonnulli tamen etiam Romanorum in illo prælio vulne-
 rati ſunt. Sed non Iudæorum ſpiritus clade tanta ſedatus eſt, multoque
 magis eorum dolor incitauit audaciam, & contemnentes quantum ante
 pedes mortuorum iaceret, priſtinis rebus feliciter geſſis ad cladem al-
 teram illiciebantur. deniq; paruo tempore intermiſſo, quod ne curan-
 dis quidem vulneribus ſatis eſſet, cunctiſq; aggregatis viribus, maiore
 cum indignatione, multoque pluſes Aſcalonem recurrabant, eadem ſe
 præter imperitiam aliaque belli vitia, comitante fortuna. Etenim cum
 Antonius qua tranſituri fuerant, poſuiſſet inſidias, ex improuiſo in eos
 delapſi, & ab equitibus circumdari, prius quam ſe ad pugnam compo-
 merent, iterum ſuper oſto millia procubuerunt: cæteri vero omnes au-
 fugerunt: cumque his Niger multis dum fugeret magni animi facio-
 ribus demonſtratis. & quoniam hoſtes inſtarent, in turrim quandam

An. mil-
 di 4091.
 à Chriſt.
 nat. 69.
 Vepaſia-
 num Nero
 ad regē-
 dos exer-
 citos in Sy-
 ria con-
 ſtituit
 mittit,
 Vepaſia-
 num & Ti-
 tum multa
 copra lu-
 das auxi-
 lis cōgre-
 gens.
 Iudæi in
 Aſcaloni
 copias mo-
 uent.
 Antonius
 pugnat cū
 Iudæis.

Romani
 Iudæos
 vincunt,
 magna ex
 de proſter-
 nunt.

Decem mil-
 lia Iudæo-
 rum per-
 empta.

Oſto mil-
 lia Iudæo-
 rum ad Aſ-
 calonem
 occiſi.

Ap. mū-
di 407.
à Christ.
m. 69.

Vespasia-
nus cum
omni ma-
nu ad Pro-
lemaidem
properat.
Seppho-
ritæ be-
nignif-
sime Ro-
manos
suscepit.

turissimam compelluntur cuiusdam visi, cui nomen est Benedel. An-
tonius vero cum suis, ne vel moras circum torrim, quæ inexpugnabilis
essent, diu tererent, vel ducem hostium fortissimam viam relinquerent,
ignem muro supponunt. turrisq; inflammata Romani quidem exultan-
tes recedunt, quasi etiam Nigæ consumpto: ille autem in castelli spe-
cus intimus ex turri saltu demissus quasi triduoq; post sociis cum he-
tu eum ad sepulturam inuestigantibus sese ostendit, gaudioq; inspera-
to repleuit omnes Iudæos, tanquam Dei providentia dux eis in poste-
rum servatus. ac Vespasianus Antiochiam exercitu adducto (quæ Syriæ
metropolis est, magnitudinis simul aliaq; felicitate sine dubio tertium
inter omnes, quæ in Romano vrbe sunt, locum obtinens) ubi etiam
aduentum suum Regem Agrippam cum omni manu propria offende-
rat præsolari, ad Prolemaidem properabat. In hac autem ciuitate oc-
currebant ei Sepphoritæ ciues oppidum Galilææ colentes, soli mente
pacata: qui tam suæ salutis providentia solliciti, quam Romanorum vi-
rium gnati, etiam prius quam Vespasianus veniret, Cessio Gallo fidem
dederant, dextræque iunxerant, præsidiumque militare susceperant.
tunc quoque benignissime duce suscepto, alacri animo etiam contra
gentiles suos auxilia promiserunt: Quibus interim Vespasianus præsi-
dij causâ poscentibus, equitum peditumque tantum numerum tradi-
dit, quantum ob stare posse arbitrabatur incurisibus, si quid Iudæi com-
movere tentassent. non enim minimum esse videbatur futuri belli pe-
riculum, asserri ciuitatem Sepphorim Galilææ maximam & in loco tu-
tissimo conditam, totiusque gentis futuram præsidio.

CAP. II.

Descriptio Galilææ, Samariæ & Iudææ.

Situs su-
perioris
Galilææ
secundum
mūdi pla-
gam.

Longitu-
do & la-
tutudo in-
ferioris
Galilææ.

Fertilitas
Galilææ.

Descri-
ptio regio-
nis qua
trans flum-
en est.

Dux sunt autem Galilææ, quæ superior & inferior appellantur, easq;
Phœnicæ & Syriæ cingunt. Discernit vero ab occidente Prolemais
territorij sui finibus, & quondam Galilæorum, nunc autem Tyrionum
mons Carmelus: cui coniuncta est Gabaa ciuias equitum, quæ sic ap-
pellatur, eo quod equites ab Herodæ Rege dimissi, coloni eo deduce-
bantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis vsque ad flumen Ior-
danem. Ab oriente vero Hippenæ & Gadaris, sed & Gaulanitis definit.
qui etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tra-
ctus Tyro, itemque Tyrionum finibus terminatur. Inferioris quidem
Galilææ longitudo à Tiberiade vsque ad Zabulon. cui vicinis est in lo-
cis maritimis Prolemais, protenditur. Latitudinē autem patet à vico
Xaloth, qui in magno campo situs est, vsque ad Bersabem: unde etiam su-
perioris Galilææ latitudo incipit vsque ad Baca vicum, qui terram diri-
mit Tyrionum. Longitudo vero eius à Thella vico Iordani proximo vi-
que ad Meroth extenditur. Sed cum tanta sint vitæque magnitudine
tantisque gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus bell
periculis resistunt. nam & pugnaces sunt ab infantia Galilæi, & om-
tempore plurimi, neque aut formido vnquam viros aut eorum penuris
regiones illas occupauit: quoniam totæ optimæ ac fertiles sunt, o-
mniumque generum arboribus confitæ, vt etiam minime agriculturæ
studiosius vbertate sua pronocent, denique exultant ab incolis totæ,
nec pars vlla est earum ociosa: quin & ciuitates ibi crebræ sunt, & ubi
que multitudo vicorum propter opulentiam populosa, vt qui sit mini-
mus supra quindecim millia colonorum habeat: prorsus vt etiam si
quis magnitudine minore Galilæam dixerit, quam trans fluvium re-
gionem, viribus tamen eam prætulerit, hæc enim vniuersa colitur, tota

fructuum

fructuum ferax: at illa quæ trans flumē est, licet multo maior sit, pleraque tamen aspera atque deserta est, & nutriendis fructibus mansuetis inhabilis. Per hæc sane mollities & ingenium fructuosum, campos habet cum variis arboribus cōstitos, tum maxime oliuetis ac vineis & palmētis excultos. irrigatur autem abunde montanis torrentibus, & fontibus aquæ perennis, quoties illi, Sirio æstuatē, defecerint. Et longitudo quidem eius est à Machzrunt in Pellam: latitudo vero à Philadelphia vsq; ad Iordanem. Et Pella quidem quam supra diximus, septentrionalis eius est tractus: occidentus vero Iordanis; Meridianum autem Moabitæ regio terminat. ab oriente autem Arabia & Silbonitide, necnon & Philadelphia, itemque Gerasis clauditur. Samaritanis autem regio, inter Iudæam quidem & Galilæam sita est: incipiens enim à vico in planicie posito, cui nomen est Ginxæ, in Acrabatenam desinit toparchiam, sed natura nihil à Iudæa discrepat. nam & vitæque montosæ sunt & campestræ, agroque colendo molles atque optimæ, necnon & arboribus plenz: pomisque tam sylvestribus quam mansuetis abundans, eo quod natura sunt arida, imbriumque latis habent. dulces autem per eas supramodam aquæ sunt, boniq; graminis copia præter alias earum pecora lactis abundant: quodq; maximum virtutis atque opulentiz specimen est, vitæque viris referta est. Harum cōfinium est Anauth vicus, qui etiam Borceos appellatur, Iudææ limes à septentrione. Meridiana vero pars eius, si in longitudinem metiare, adiacētī vico Arabum finibus terminatur, cui nomen est Iardan. Latitudo sanè à Iordani flumine vsq; ad Ioppen explicatur. Media vero eius est Hierosolyma: vnde quidam non sūmeratione, umbilicum eius terræ, eam urbem vocauerunt. Sed nec marinis quidem Iudæa deliciis caret, ad Ptolemaidem vsque locis extenta maritimis. In vndecim autem sortis diuisa est: quarum prima est tanquam regia Hierosolyma, præ cæteris inter omnes accolæ eminent, velut caput in corpore. alii vero post hanc toparchiæ sunt distributæ. Gophna est secunda, & post eam Acrabata. ad hoc Thamna & Lydda, itemque Ammaus, & Pella, & Idumæa, & Engadda, & Herodium, & Hierichus: deinde Lamma & Ioppe finitimis præ sunt. & præter has Gamalirica, & Gaulanitis, & Batanza, & Trachonitis: quæ etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem vero terra incipiens à monte Libano & fontibus Iordanis, vsque ad Tiberiadi proximum lacum latitudine panditur. à vico autem, qui appellatur Arphas, ad Iul水道 oppidum longitudine tendit: & habitatur ab incolis Iudæis Syrisque permixtis.

An. mñ-
di 4091.
à Christi.
na. 69.

Samaritan
si regionis
descriptio.

Descrip
tio Iudææ,
cuius
media est
Hierosoly
ma.

Iudæa di
stributio.

CAP. III.

De auxilio Sepphoritis misso, & Romanorum disciplina militari.

DE Iudæa quidem, & quibus esset eiusta regionibus, quam maxime potui breuiter exposui. Quod autem Vespasianus miserat auxilium Sepphoritis, hoc est, equites mille, sexque millia peditum, Placido eos regente tribuno, castris in magno campo positis bisariam diuiduntur. Et pedites quidem in ciuitate ipsius ruendæ causa, equitatus vero in castris degebat. vtrique autem assidue prodeundo, & circa eam regionem loca omnia incurfando, magnis incommodis Iosephum eiusq; socios quamuis quietos, afficiebant. & præterea ciuitates extrinsecus depredabantur: ciuiamq; conatus, si quando excurrere habuissent fiduciam, repellabant. Iosephus tamen aduersus ciuitatē imperū fecit, sperans eam posse capere: quā ipse, antequā à Galilæis deficeret, ita muris cinxerat, ut Romanis quoque esset inuisa, vnde etiam spe frustratus est, cum nec vi nec suasu Sepphoritas in suas partes pertrahere potuisset:

Seppho
ritæ
Vespasia
nus auxi
lium mis
sit, Gali
læam vero
ignis &
sanguis re
plet.

Ap. mfi.
di 4031.
à Chrift.
22 69.

*Ingentes
copias Ti-
tus in In-
daram du-
xit.*

*Diligen-
tia & la-
bor Roma-
norum in
parandis
bello nec-
essariis.
Studium
indefef-
sum Ro-
manorum
belligera-
di.*

*Ordo Ro-
manorum
in castris.*

magisque in Iudæa bellum accendit Romanis indigne ferentibus in-
dias, & propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessan-
tibus, sed passim diripiētibz quicquid rerum in his reperissent: qui ta-
men cum mortem pugnacibus semper inferrent, imbelles ad seruitium
capiebāt: ignis vero & sanguis Galilæam totam repleuerat, nec quisquā
experts eius acerbitatis aut cladis erat. vnam salutis spem fugientes ha-
bebant in ciuitatibus, quas mutorum ambitu Iosephus communierat.
Titus autem Alexandriam transmissus ex Achaia citius quam per hye-
mem sperabatur, manū militum cuius causa missus fuerat suscepit: con-
tentoque vsus itinore, mature ad Ptolemaidem peruenit. Cumque
ibi patrem suum reperisset, duabus quas secum habebat legionibus,
(erant autem nobilissimæ quinta & decima) iunxit etiam quam ille
adduxit quintadecimam. Eas autem sequebantur decem & octo co-
hortes: quibus accessere ex Cæsarea quinque cum vna ala equitum, &
alæ quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortium singulæ mil-
le pedites habebant: in cæteris vero tredecim sexcenti pedites, & cen-
teni vicens equites erant. Satis autem auxiliorum etiam à regibus con-
gregatum est. Antiochus enim & Agrippa & Sohemus bina millia pe-
ditum, & sagittarios equites mille præbuerunt: cum Arabiz quoque
Rex Malchus, præter quinque millia peditum, equites mille misisset,
quorum pars maior erant sagittarii: vt tota manus computata cum Re-
giis, sexaginta millia circiter peditum equitumque colligeret, præter ca-
lones: qui plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti nihil à
pugnacissimis aberant: quod tempore quidem pacis dominorū exerci-
tationibus interessent, belli autem pericula cum ipsis experirentur, &
neque peritæ, neque viribus à quoquam nisi à dominis vincerentur.
qua quidem in re nimis admirandam qui existimauit Romanorum
providentiam, ira seruos instituentium, vt non solum vitæ ministerio,
sed belli etiam necessitatibus viles sint. Quod si quis eorum aliam quo-
que repperit militiz disciplinam, profecto cognosceret tantum eos impe-
rium non fortunæ munere, sed propria virtute quæsisse. Armis enim vt
non in bello incipiunt, neque solum, si necesse sit, manus mouent, cum
in pacis æcio cessauerint: sed armis veluti natura coherentes, nullas ca-
piunt exercitationis inducationis inducias, nec tempora præstolan-
tur. Meditationes autem eorum nihil à vera contentione discrepant:
sed in dies singulos militum quisque omnibus armis, tanquam in pro-
cinctu positus, exercetur: quo etiam facillime prælia tolerant. Neque
enim ordo neglectus eos à consuetâ dispositione dispergit, neque me-
tus stupefacit, neque lassitudo exhaurit. Vnde sequitur, vt semper sa-
perent, quos non itidem confirmatos inuenerint. Nec errauerit si quis
eorum meditationes confixus esse dixerit sine sanguine, contraque
prælia meditationes cum sanguine. Nam ne repentinè quidem ho-
stium incursum opprimi possunt: sed quocumque in hostilem terram
irruerint, non nisi permunitis castris prælio decernunt. quæ quidem
non leui opere, nec iniquo loco erigunt, nec inordinate describunt: sed
si quidem inæquale solum fuerit, complanatur: quatuor vero angulis
horum dimensio designatur. Nam & fabrorum multitudo, & ferramen-
torum copia quæ vsus extruccionis postulat, sequitur exercitum. Et in-
terior quidem pars castrorum tabernaculis distribuitur, ambitus au-
tem eorum extrinsecus muri faciem præfert: ordinatis etiam tuni-
bus pari spatio dispositis: quarum interualla capta pultis arque balistis,
& aliis machinis saxa intorquentibus, omnibusque instrumentis missi-
lium cōplent, vt cuncta scilicet iaculorum genera in promptu sint. por-
tas autem quatuor ædificant, tam iumentis aditu faciles, quam ipsas, si

quid virgeat, intro currentibus latas. Intus autem castra vici spaciis interpositis distimunt, mediaque rectorum tabernacula collocant, & inter hæc prætorium diuini templo similimū: prorsus ut quasi repentina quædam ciuitas existat: forum quoque & opificum stationes, & sedes militum primatibus, ordinumque principibus, vbi si qua sit inter alios ambiguitas iudicent. Ipse vero ambitus, & omnia quæ in eo sunt, multitudine simul & scientia fabricantium opinione citius communitur; qui si res virgeat, solia extrinsecus cingitur, depressa cubitis quatuor, parique spatio lata. Armis autem septi, per contubernia cum decore atque otio in tentoriis agunt: omniaque ab his ordinate etiam alia cuncta que per contubernia expediuntur: veluti si ligno aquave opus sit, aut frumento. nec enim corna vel prandium cum voluerit, in potestate cuiusquam est, simul autem omnibus somnus est, excubias & vigilandi tempora buccinæ significant, neque est omnino quicquam, quod sine edicto geratur. Mane autem milites quidem ad centuriones, illi vero ad tribunos conveniunt salutatum: cum quibus ad summum omnium ducem vniuersi ordinum principes. Ille autem his signum aliaque dat ex more præcepta proferenda subiectis: quibus etiam in acie circumaguntur quo opus est, ac vniuersi pariter iucurrunt, itemque sese recipiunt. Cum autem castris egrediendum est, turba indicium facit: nemoque otiosus est. sed vel solo nutu moniti, tabernacula tollunt, omniaque ad processionem instruunt. deinde iterum tuba, ut sint parati, significat. Illi autem cum multis & iumenta sarcinis onerauerint, velut in curruli certamine signum expectant. Castra vero incendunt, eo quod sibi alia munire facile sit, & ne quando hostibus eadem videri sint. Et tamen tertio quoque tubæ signo indicant, ut exeat: virgendo aliqua ex causa morantes, ne quis ordinem deserat. Dexterque duci præco assans, si ad bellū parati sunt, voce patria ter percontatur. illique toties alacri, & magna voce paratos esse se respondent, interrogantemque præueniunt: & Martio quodam spiritu repleti cum clamore dexteras erigunt. Deinde otiose & cum omni decore progredientes ambulat suum quisque ordinem velut in bello custodiens: pedites quidem thoracibus & galeis sepi, & utroque latere gladiis accincti, leuus autem gladius multo est longior, cum dexteræ mensuram palmæ non excedat. qui vero ducem stipant lecti pedites scuta & lanceas gestant: cætera manus hastas & clypeos longos, ferramque & corbem & sarculum & securum, nec non & habenam & falcem & catenam, tridniue viaticum, ut parum intersit inter onusta iumenta & pedites. Equitibus autem ad dexteram gladius est longior, & conatus in manu, transuersusque ad eum qui latus clypeus: ternaque in pharetra vel amplius dependenti lata cuspide iacula, nihil ab hastis magnitudine differentia. Cassides vero & thoraces pedites habent similes: nulloque armorum genere ab equitum alis discrepans lecti, qui circum ducem versantur. Agmina autem semper cui sorte id obtrigērit, antecedit. Talia quidem sunt Romanorum itinera & mansiones, itemque armorum varietas. Nihil vero nos in præliis inconsultum aut subitum agunt: sed omnia semper sequuntur facta sententiam: opusque adhibetur ante decretis. Vade aut minime peccant: aut si peccauerint, facilis est errati correctio. Fortunæ autem successibus meliores consiliorum, etiam si aliter successerit, arbitrantur euentus: quasi bonum quidē fortuitum ad rem inconsulte gerendam illicitat: quæ vero ante cogitata fuerint, etiam si auersus casus exceperint, bene iam meditato exhibeant ad cauendum ne idem rursus eueniat: & bonorum quidem fortuitarum non is autor sit cui contigint, trisium vero quæ præter sententiam acciderint, saltem recte con-

An. m6-
di 4011.
à Christ.
m. 69.

*Remon-
tia & obe-
dientia Ro-
manorum
militum
ga proso-
das.*

*Quomodo
Romani
castra o-
gredian-
tur.*

*Arma Ro-
manorum
peditem.*

*Arma Ro-
manorum
equitum.*

*R. mand-
nihil in
preliis in-
consultis
aut subit-
um agit.*

*Maior di-
ligentia
Romanis
est ex
more.*

An. mū-
di 4031.
à Christ.
na. 69.
*Maiores di-
ligentia
Romanis
est ex ti-
more.
Obedientiā
Romani
militis vi-
ctoria cau-
sa.
Traitus
Romanis
imperij.*

sulta videantur esse solatium. Armorum quidem exercitatione com-
parant, ut non modo corpora, sed animi quoque militum fortiores sint.
Maior autem illis est ex timore diligentia. namque leges apud eos non
desertionis solum, verum etiam minimæ negligentia sunt capitales: du-
cesque magis quam ipse leges terribiles. namque bonos honorando re-
dimunt, ne in coercendis noxis videantur crudeles. Tanto autem obse-
quio rectoribus parent, ut & in pace ornamento sint, & in acie corpus
vnum totius conspiciatur exercitus. sic eorum copulati sunt ordines,
ira circumduci sunt mobiles: & acutis auribus ad præcepta, oculisque
ad signa, & ad opera manibus: unde facere quidem semper strenui sunt,
pati vero tardissimi. nec est ubi præliantes aut multitudinem hostium,
aut consilia sentire ducum, aut difficultatem regionum: sed ne fortunæ
quidem succubere. nam & ea certiores putant esse victoriam. Quo-
rum igitur actus à consiliis incipiunt, consultaque adeo strenuus exequi-
tur exercitus, quid mirum si Euphrates ab oriente, & Oceanus ab occi-
dente, itemque à meridiano tractu Africæ fertilissima regio, & à Septen-
trione Rhenus atque Danubius sunt imperii limites, cum minorem esse
possidentibus possessionem recte quis dixerit? Hæc ergo profecurus
sum, non tam proposito laudandi Romanos, quam solatio deuictorum,
& ut novarum rerum cupidos deterrerem; foras se autem & ad experi-
entiam proderunt bonarum artium studiosis, Romanæ instituta militiæ
nescientibus; redeo tamen unde digressus sum.

CAP. IIIL

Impetus Placidi contra Iotapatam.

*Placidus
in Iotapa-
tam impe-
rium ver-
sit, repul-
sus rursus
aufugit.*

Vespasianus quidem una cum Titio filio in Ptolemaide interim de-
gens, ordinabat exercitum: At vero Galilæam peruaseraat Placidus,
ubi maximam eorum quos comprehendisset multitudinem interemit:
hæc autem fuit Galilæarum imbecillior turba, animisque deficiens: pu-
gnacissimos autem ut vidit semper in ciuitates confugere, quas Iose-
phus communierat, in Iotapatam, quæ omnium tutissima erat, impe-
tum vertit: existimans eam repentino aggressu facillime captum iri, ma-
gnamque & sibi ex ea re alios apud rectores gloriam comparandam, &
illis commodum ad reliqua maturius explicanda, quasi metu cessuris
aliis ciuitatibus, si quæ validissima esset, occupatam vidissent. Mul-
tum tamen opinione deceptus est: Iotapateni enim cum eius impetum
presensissent, prope ciuitatem aduenientem excipiunt: congressique
cum Romanis ex improviso plurimi & ad pugnam parati, necnon & a-
lacles (quippe ut pro salute patris, item coniugum liberorumque dimi-
cantes) in fugam eos vertunt, multosque sauciant, septem solum inter-
fectis: quia neque inordinate pugna decesserant, seprisque vndique
corporibus leuiter fuerant vulnerati: cum Iudæi quoque magis eminus
iaculari, quam manus conferere inermes cum armatis considerent. ex
ipsis autem Iudæis tres ceciderunt, paucis præterea sauciatis. Placidus
igitur ab oppido repulsus aufugit.

CAP. V.

Galilæa a Vespasiano inuaditur.

*Vespasia-
nus Romæ
moræ militi-
um iter
ordinat.*

Galilæam vero Vespasianus ipse cupiens inuadere, ex Ptolemaide
proficiscitur, ordinato militum itinere, sicut Romani consueuerunt.
Auxiliatores enim qui leuius armati essent, itemque sagittarios præire
iussit, ad repentinos incurfus hostium cohibendos, & ut suspectas ar-
-

10 opportunas insidiis sylvas scrutarentur. Hos sequebatur Romani peditatus equitatusque pars: post quos e singulis centuriis deni armaturam suam ferentes, mensurasque castrorum. Post hos stratores viarum ibat, qui aggeris maligna conrigerent, ac aspera complanarent, sylvasque obstantes praeciderent, ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde saas, itemque subiectorum sibi rectorum sarcinas, & tutelae causa multos cum his equites ordinauit. post quos ipse veniebat, lectos pedites equitesque, necnon & lancearios secum ducens equitumque praerex suorum agmine comitatus. De singulis enim turmis proprios centuram & viginti equites deputatos habebat. hos sequebantur, qui ex pugnandis ciuitatibus machinas & cetera tormenta portarent, deinde sectores, itemque praefecti cohortibus tribuni, stipati lectis militibus. & post hos circum aquilam signa alia, quae omnibus apud Romanos agminibus praestit, quod & vniuersarum anim regnum habeat, & sit validissima. Itaque illam & Principatus insigne putant, & omen victoriarum quoscunque bello petierint. Sacras vero signorum effigies sequebantur cornicines, & post eos acies, in latitudinem senis digesta militibus. hisque adhaerebat ex more quidam centurio, disciplinae atque ordinis custos. Serui autem singularum legionum cuncti cum peditibus erant, mulis aliisque iumentis vehentes militum sarcinas. Postremum agmen, in quo erat mercenaria multitudo, cogeant armati pedites, equitumque non pauci. Ita peracto itinere, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Galilae peruenit: ibique positis castris, quamuis promptos ad bellum milites continebat, vna & ostendendo exercitum, quo hostes metu percelleret, spatiumque indulgendo poenitudinis, si quis ante praesidium voluntatem mutaret, nihilominus autem murorum instruebat obsidium. Itaque multos quidem rebelliones fugere vel solus fecit ducis aspectus: metum vero vniuersis incussit. Iosephi enim loci, qui non longe a Sepphori castra posuerant, ubi bellum appropinquare cognouerunt, & iam iamque Romanos proelio secum congressuros, non modo ante pugnam, sed antequam hostes omnino conspicerent, fuga disieci sunt, cum paucis autem relictis Iosephus, ubi animaduertit neque se ad excipiendos hostes sufficientem manum habere, & Iudaeorum animos concidisse: ac si fides haberetur, plerosque libenter ad hostes defectum ire: iam tum quidem bello omni abstinebat: quam longissime autem periculis abesse decreuit abductisque qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

CAP. VI.

Gadara expugnatio.

10 Vespasianus autem Gadarensum ciuitatum aggressus, primo impetu capit, quod eam pugnaci multitudine vacuam reperisset. Deinde hinc transgressus interior, cunctos puberes interfecit, cum Romanos odio gentis, & cladis memoria, quam pertulerat Cestius, nullius aetatis misericordia commoueret. Incendit autem non solum ciuitatem, sed etiam omnes circum vicos, & oppidula quaedam penitus desolata, nonnulla quorum habitatores ipse cepisset. Iosephus autem quam ruinationis causa optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunquam eum, nisi de omni bello desperasset, in fugam versum iri credebant: neque in hoc eos voluntatis eius fallebat opinio. Videbat enim res Iudaeorum quorsum euaderent: vnamque illos viam salutis habere, si propositum mutauissent. Ipse vero, quamuis adhuc sibi speraret a Romanis veniam tribuendam, mori tamen saepe maluisset, quam pro-

An. m. d. li 4031
 an. Chr. na. 69.

*Aquila
 Romani
 principatus
 insigne &
 omen victo-
 riae putant.*

*Iosephus
 a suis de-
 sertus in
 Tiberiada
 confu-
 git.*

*Iosephus
ab Roma-
nis sibi ri-
mus, &
Hierosoly-
mam pri-
maribus
scribis.*

ditā patriā cum dedecore administrationis sibi creditz, apud illos felicitē agere, contra quos fuerat missus. Decevit igitur Hierosolymam primariis, quemadmodum sese res haberent, cum fide perscribere: ne vel nimis extollendo vires hostium, timiditatis mox argueretur: vel minus aliquid nunciando, fortasse coepti etiam poenitentes ad ferociam renocaret: utq; si fordus eis placeret, cito rescriberent: aut si bellandum esset, dignum ei contra Romanos exercitum mitteret. Ille quidem hac epistola scripta, mature mittit qui Hierosolymam literas ferret.

CAP. VII.

Iotapata obsidia.

*Iosephus
in Iotapa-
tam ex Ti-
beriadē ve-
nit.*

Vespasianus autem Iotapatam excindere cupiens (nam in eam plurimos hostium refugisse cognoverat, & præterea validissimū hoc eorum esse receptaculum) præmittit pedites cum equitibus, qui montium iter conquirent, saxis asperum, ac peditibus quoque difficile, omnino vero equitibus inuium. Et hi quidem quadriduo fecere quod insulam est, itaq; aperuere exercitui viam. Quinto autem die, qui Mensis Maii vigesimus & primus erat, prior Iosephus in Iotapatam ex Tiberiade venit, abiectosque Iudeorum spiritus erigit. Cum vero transitum eius Vespasiano quidam transfuga nunciasset, utque mox ciuitatem peteret incitaret, veluti cum ea totam Iudæam capere posset, si Iosephum subiugasset: hoc ille nuncio pro maxima felicitate percepto, Dei providentia factum ratus, ut qui hostium prudētissimus videretur, vitro se etiam in custodiam traderet voluntariam: statim quidem cum equitibus mille Placidum mittit, vnaque decedat archum Eburum, tam manu quam prudentia virum insignem, circumvallare ciuitatem iussit, ne clam inde Iosephus elaberetur. Postero autem die cuncta manu comitatus ipse consequitur, & post meridiem vsque acto itinere, ad Iotapatam peruenit: adductoque in septentrionalem eius partem exercitui in quodam tumulo castra ponit, distāte ab oppido stadiis septem. Consulso autem quam maxime conspici ab hostibus affēctabat, ut visu attoniti turbarentur. quod etiam factum est: eosque tantus continuo stupor inuasit, ut muris egredi nullus auderet. At Romanos tota die ambulando fatigatos, ciuitatem statim aggredi piguit: ob eam causam duplici acie circumdato oppido, tertium extrinsecus agmen equitum poluere, omnes Iudzis exitus obstruentes. Sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaque postridie impetu in muros facto, Iudæi primo quidem locis suis manentes, Romanis castra ante muros habentibus resistebant. postea vero quam Vespasianus & sagittarios & funditores, omneque iaculatorum multitudinem adhibuit, missilib. in eos permisit: utque ipse cum peditibus in aduersum collem, vnde murus expugnabilis erat, niti cœpit: tunc ciuitati metuens Iosephus, & cum eo cuncta Iudeorum profuuluit multitudo: omnesq; in Romanos patiter irruentes, procul à muris eos deteruere, multa manu simul & audacia patrandō iacinora. Neq; minora tamen patiebantur quam faciebant. nam quantum ipsos salutis desperatio, tantum pudor incendebat Romanos. & hos quidem periticia cum fortitudine, illos autem duce iracundia ferocitas armabat. Denique cum tota die pugnatum fuisset, prælium nox diremit: in quo Romanorum plurimis sauciatis, tredecim interfecti sunt: Iudeorum autem cum sexcenti essent vulnerati, septem & decem ceciderunt. Nihiloque minus, Romanis postridie iterum irruentibus occurrunt, multoq; fortius resistunt: ex eo scilicet fiducia nacti, quod

*Obsidia
Iotapata.*

*In bello ni-
hil est ne-
cessitate
pugna-
cium.*

*Præliū in-
ter Roma-
nos & Iu-
dæos tota
die com-
missum,
nox dirē-
mit.*

eos pridie præter spem sustinuerant. sed eos quoque pugnaciores ex-
 pectant quod eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentium,
 nisi cito vicissent. Itaque per dies quinque Romanos minime ab ag-
 gressione cessantibus etiam Iorapatenorum excursus agebantur, & marique
 fortius oppugnabantur. Et neque Iudæi vires hostium formidabant, ne-
 que Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat. Etenim Iorapata pan-
 lominus tota rupes est, ex aliis quidem partibus undique vallibus im-
 mensus præceps, ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientiū
 aspectus ante deficiat. Ab una vero tantum Boreæ parte adiri potest,
 ubi per transversum latus desinente montis & difcata est: quod quidem
 ipsum muro civitatis Iesephus fuerat amplexus, quo inaccessa essent
 hostibus superiora cacumina. Aliis vero circum montibus tecta, prius
 quam in eam perveniretur, à nullo poterat conspici. Iorapata quidem
 sic erat communita. Vespasianus autem & cum natura loci simul certū-
 dum putans, & cum audacia Iudæorum, incipere obsidionem acriter
 statuit: advocatisque rectoribus sibi subditis, de aggrèssu deliberabat.
 Cumque aggerem fieri placuisset, qua parte murus facilis erat accessui,
 totum ad comparandam materiam militum exercitum: oppidoque pro-
 pinquis montibus excisis, magna que vi lignorum & lapidum compara-
 ta, cratibusque ad euitad, iacula de super missa per vallos dispositis, his
 protecti aggerem construébant. nulla autem noxa vel minima telorum
 erat, quæ de muro iaceretur. His autem alii terream ex propinquis tu-
 mulis enuentes, sine intermissione suppeditebant: cunctisque trifariam
 distributis, nullus erat otiosus. At Iudæi super eorum tegmina saxa in-
 gentia, & omne telorum genus curabant immittere: quæ licet minime
 penetrarent, magnos tamen crepitus dabant, & horribile impedimen-
 tum erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus machinis missilium cir-
 cumpositis (erant autem omnes centum sexaginta) in eos qui super mu-
 rum astarent, iussit tela contendere: simulque ex catapultis lanceæ percur-
 rebant, saxaque tormentis ingentia mittebantur, ignisque & sagittarū
 frequentissima multitudo, quæ non solum murum, sed etiam totū in-
 tra iactum earum spatium Iudæis inaccessum fecere. Atabum enim sa-
 gittariorum manus, & iaculatores, itemque funditores & omnes ma-
 chinas tela iaciebant. Neque tamen his Iudæi prohibiti, ne de super pro-
 pugnarent, quieti erant: sed excurrendo per summos mores latronum,
 tegmina operantium detrahebant, nudatosque seriebant: & ubi illi ces-
 sarent, aggerem dissipabant, vallorumque munimenta cum cratibus
 igni tradebant, donec Vespasianus cognito, huius damni causam ex di-
 stributione operum contigisse, quod interiecta spatia Iudæis locum ag-
 grediendi præberent, aduocavit tegmina: contumacis que pariter vitibus
 obreptiones hostium præpediunt. Erecto autem propemodum ag-
 gere, pauloque minus equato propugnaculis, indignum esse ratus Ior-
 sephus, nihil contra mori, quod oppido salutiforere, conuocat fabros,
 murumque altius iubet extolli. Cumque illi tam multis obstantibus
 iaculis minime resistere possent, hanc eis defensionem exco-
 gitauit. Sudibus firmiter per eos bouum coria recentia extendi præcepit,
 quæ emissos tormentis lapides innata susciperent, quibusque repulsa
 tela extera dilaberentur, & ignis humore languesceret. hisque ante fa-
 bros oppositis, illi mutum die noctuque operando, ad viginti cubito-
 rum altitudinem exerebant, crebris etiam turribus in eo constructis,
 minisque validissimis aptatis. Quæ quidem res Romanis iam intra ci-
 uitatem se esse credentibus, magnum mororem comparauit, tam

Iosephi molitione, quam oppidanorum obli-
 natione perterritis.

An. mū
 di 4091.
 an. Chr.
 nat. 69.
 Iorapata
 situm.

Vespasia-
 nus obsi-
 dione mū-
 acriter in-
 cipere sta-
 tuit.

Iudæi per
 cunco ex-
 currunt,
 aggerem
 que dissi-
 pant.

Iosephus
 sudibus
 fixis per
 eos bouum
 coria recentia
 extendi præci-
 pit, quæ em-
 issos tor-
 mentis la-
 pides firmata sus-
 cipiant, morum ad-
 tione terri-
 gi.

CAP. VIII.

An. m. di 4031.
à Christ.
nat. 69.

Obsidio Iotapatenorum a Vespasiano, & diligentia Iosephi, deque Iudeorum excursione in Romanos.

Vespasianus retento milite a pugna, ciuitate obsideri statuit.

Iosephus potum mensuram ciuibus ministrat.

Strategema Iosephi.

Aliud callidum Iosephi consilium.

Populus Iosephum ne sese negligeret, precatur.

AT Vespasianus & calliditate consilii, & hostium audacia magis ir-
atabatur: qui iam recepta ex munitione fiducia, Romanos vltro in-
curfabant: inque dies singulos praelia cateruatim, & cuiusque modi la-
trocinales doli, & eorum quæ casus obtulisset sapinæ, aliorumque in-
cendia siebant: donec Vespasianus retento milite à pugna, statuit ob-
sidere ciuitatem, vt eam vsui necessariorum penuria caperet. Aut enim
coactos inopia sibi supplicaturos, aut si ad finem vsque in eadem perti-
nacia durauissent, fame consumendos eius habitatores putabat: mul-
toque faciliores expugnatu fore, si post interuallum rursus anxii in-
cubisset. Itaque omnes exitus eorum asserrari præcepit. Illi autem frum-
menti quidem aliatumque omnium rerum intus habebant copiam,
præter salem. aquæ veto penuria eos affligebat: quia neque fons erat
intra ciuitatem, & imbre contentis habitatoribus, rara est in illo tra-
ctu æstiuis mensibus pluuia. quo tempore obsessi etiam hoc vehemen-
tius afficiebantur, quod arcenda siti fuerat excoGITatum: quodque si-
ri, velut omnis aqua iam defecisset, ægre ferebant. Iosephus enim, cum
& ciuitatem videret abundare aliis rebus, fortesque animo viros esse,
quo longiorem Romanis obsidione faceret, quam sperabant, iam tum
potum mensura ciuibus ministrabat. illis autem conseruari aquam pe-
nuria grauius esse videbatur: amplioremq; cupiditatem mouebat, quod
ius bibendi liberum non haberent: ac velut ad extremam sitim peruen-
tum esset, labori cedebant. Hoc autem modo affecti, Romanos latere
non poterant, qui ex aduerso colle trans murum in vnum cos conflue-
re locum, & aquæ mensuram accipere prospectabant: quo etiam balista-
rum peruenientibus telis, plurimos occidebant. Vespasianus quid non
multo post, exhaustis puteis, ipsa sibi necessitate traditum iri ciuitatem
sperabat. Iosephus autem, vt hanc eius spem frangeret, iussit quam plu-
rimos per murorum minas demersa vendis atq; humida vestimenta sus-
pendere, vt omnes repente aqua persfluere. ex quo morsor simul Ro-
manis actimorerat, cum tantum aquæ viderent eos ludibrio consu-
mere, quos potum indigere credebant. Denique dux belli etiam ipse,
quia penuria ciuitatem posse capere desperasset, iretum consilium ad-
vim atque arma conuertiti Iudæis quoq; id maxime cupientibus: quod
nec se nec ciuitatem saluam fore credebant, & prius quam fame vel siti
perirent, mortem bello optabant. Iosephus tamen, præter hoc etiam a-
liud consilium, quo sibi copia pararetur, per quandam vallem deuiam,
proptereaq; minus curiose habitam à custodibus excoGITauit. Mittendo
enim per occiduas eius partes literas ad quos vellent Iudæos extra ciui-
tatem degentes, ab his omnia vsui necessaria, & quæ in ciuitate defece-
rant, accipiebat. mandato commentibus vt plerumq; ad excubias re-
perent, terga vellentus tecti: quo si qui eos nocte vidissent, canum si-
militudine fallerentur. idque factitatum est, donec eius fraudem vigi-
les persenserunt, vallemq; cinxerunt. Itaq; tunc Iosephus non diu ciui-
tatem sustinere posse prospiciens, suamq; paritos salutem, si vellent rema-
nere, desperans, cum optimatibus de fuga tractabat. verum id populus
sensit, & circa eum fusus, ne sese negligeret, precabatur, in quo solo re-
cumberent. ipsum enim saluti esse ciuitati manentem, velut omnes eius
causa alacri essent animo certaturi. quod si etiam capiantur, eundem
solatio fore. decere autem illum nec inimicos fugere, nec amicos desc-

rere, aut quasi ex naui tempestate oppressa desilire, qui ad eam tran-
 quillo mari venisset. ipsum enim magis demersurum esse ciuitatē, cum
 iam nemo audebit hostibus repugnare, si discessisset cui confiderent.
 Iosephus autem quod sibi caueret occultans, illorum commodo se exi-
 tum parare dicebat. nam intra ciuitatē manendo, neque seruatis gran-
 de aliquid se profuturum: & si caperentur, vna cum his esse frustra peri-
 turum: obsidione vero liberatum, extrinsecus maximo eis emolumēto
 fore. mature enim congregatis ex territorio Galilzis, alio bello Roma-
 nos ab eorum ciuitate reuocaturum. nūc autem non videre, quid apud
 eos residens vtilitatis afferret, nisi quod Romanos ad obsidionem ma-
 gis incitaret, vt se caperent magnipendentes: quem si fugisse cogno-
 uissent, multum essent de obsidionis impetu remissuri. Non flexit his
 populum Iosephus, sed hoc circumfistere se magis incendit. deniq; pue-
 ri & senes, itemq; mulierculz cum infantibus stantes ad eius pedes ac-
 cidebant, eumque omnes complexi tenebant, & vt fortunę socius sibi
 remaneret, cum viulatibus supplicabant: non inuidia salutis eius, quan-
 tum ego arbitror, sed propria spe. nihil enim se mali, remanente Iose-
 pho, existimabant esse passuros. Ille autem siquidem paruisset, hæc præ-
 ces esse rarus: custodiam vero, si per vim cogeretur (multum enim præ-
 positum discessus etiam querelarum misericordia fregerat) remanere
 statuit. communiq; desperatione ciuitatis armatus, & nunc tempus esse
 dicens pugnam incipere, cum spes nulla salutis est: pulchrumq; vitam
 pacisci pro laude, ac forti aliquo patrato facinore in memoriam poste-
 ritis occumbere: ad opera sese conuertit. Cum pugnacissimis ergo e-
 gressus, disiectis custodibus, usque ad Romanorum castra excurrerebat: &
 nunc pelles aggeribus impositas, sub quib. tendebant, discerpere: nunc
 opertibus ignem immittere, posteaque die similiter ac tercio, & per ali-
 quot deinceps dies ac noctes bellando non defatigabatur. Sed Vespasia-
 nus Romanos his excursibus male affectos aspiciens (nam & terga dare
 Iudæis pudebat, & fugientes insequi armorum pondere tardabantur:
 cum Iudæi semper aliquid agentes, priusquam parerentur, in ciuitatem
 refugerent) armatis imperat, vt eorum impetum declinarent, ne cum
 hominibus mortis audis manum confererent. Nihil est fortius despe-
 ratis. Restingui autem illorum imperus, si proposito frustrentur, quasi
 flammam, si materiam non inueniat. Ad hoc oportere Romanos cau-
 tius quærere victoriam, augendz possessionis causa, non ex necessitate
 pugnantes. Per sagittarios autem Arabum & Syriz & funditores, perq;
 saxa tormentis. emissâ plerumque repellebat Iudæos. nulla enim telo-
 rum machina quiescebat. Illi autem his quidem male accepti cedebāt:
 verum eminus missa intra iactum subeuntes, sœuius Romanis instabāt:
 cum neque corpori, neque animæ parcerent: sed per vicem vtrinq; pu-
 gnarent, suorum quisque laborantibus subuenientes.

CAP. IX.

De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, arietis, & alii tor-
 menti bellici.

¶ Sicur Vespasians vitro se existimans longitudine temporis, hosti-
 umque incurfibus obsideri, cum prope iam muris aggeres æquaren-
 tur, arietem admoüere decreuit. Est autē aries immentia materia, ma-
 lo nauis assimilis: culus summum graui ferro solidatum est, in arietis
 effigiem fabricato, vnde etiam nomen accepit. dependet autem funi-
 bus medius ex trabe alia, velut ex trutina, palis vtrinque sultus, be-
 nefundatis. rectorum autem magna visorum multitudinem repulsus,

An. mē-
 di 4031.
 à Christ.
 na. 59.
 Pruden-
 tia Iose-
 phi.

Iosephus
 in Iotapa
 se reman-
 ens.

Cum spes
 nulla salu-
 tis est, bel-
 lum extre-
 mum ra-
 medium.
 Audacia
 Iudæorū
 in extre-
 ma despo-
 ratione.

Vespasia-
 nus per sa-
 gittarios
 fundito-
 res Iudæ-
 os repellit.

Ariet.

An. mli-
di 4011.
à Christ.
na. 69.

*Iosephus
commen-
tum, quo
visu ma-
china pau-
latim sal-
laret exco-
gitavit.*

*Iosephus
machinas
& propu-
gnacula
Romanor-
um & ag-
geres con-
cremas.
Eleazar
tabur &
audacia.
Netira &
Philippi
contra Ro-
manos au-
dacia.*

*Vespasia-
ni plantā
miles sa-
gitta per-
cussam
vulnerat.*

isidemq; simul rursus impellentibus missus, in fronte prominente ferro mœnia percutit: nec est vlla tam valida turris, aut murorum ambitus adeo latus, vtriusq; priores ictus fortiter sustinuerit, assiduus vincat. Ad huius periculum rei duci Romano transire placuit vi capere oppidum properanti: quoniam perniciofa videbatur obsidio, Iudæis minime quiescentibus. Itaque Romani quidem balistis cæterisque missilium machinis, vt facilius ferirentur qui de muris obstare tentassent, propius adhibitis vrebantur: neque sagittarii aut funditores longius aberant. cum vero ea causa muros nemo auderet ascendere, ipsi arietem applicabant cratibus desuper itemque pellibus septum, tam pro sui defensione quam machinæ. Et primo quidem impetu mœnia concussa sunt: clamorque oppidanorum, veltut iam capti essent, maximus factus est. Iosephus autem eundem locum sæpe feriri, neque multo post murum disturbatum iri prospiciens, quo commento vi machinæ paulatim falleret excogitavit. Saccos enim paleis confertos, qua semper imperum arietis ferri viderent, demitti iussit ex muro: vt eo modo secundi ictus errarent, aut etiam excepta vulnera laxitas frustraretur. Quæ quidem res multum Romanis moræ attulit. nam quocunque hi machinam conuertissent, contra illi qui super murum stabant, palearum traduentes saccos, ictibus supponebant: nihilque murus repercussione ladebatur, donec etiam Romani aduersus hoc aliud machinati sunt: proceris enim contis expeditis, in his summis fakes quibus saccos abscinderent alligarunt. Cum autem hoc modo efficax esset opus arietis, ac murus (qui recens edificatus erat) ictibus cederet, quod reliquum erat, Iosephus eiusque focit ad ignis auxilium se contulerunt: accensumque totum quod aridæ fuit materix, tribus ex locis pariter inflammavunt, vnaque machinas & propugnacula Romanorum & aggeres concremarunt. Illi vero non sine malo subueeniebant, audacia simul eorum territi, & ne adiumento essent, flammis proruentibus impediti: quæ aridum natæ fomitem, & præterea bitumen accipiem, necnon etiam sulphur, opinione citius volitabant: operaque Romanorum multo labore curata, vnus horæ spacio pessum dederunt. Hic etiam vir quidam Iudæus, prædicatione ac memoria dignus inuentus est, Samæ filius Eleazarus, cui Saab Galilææ patriæ fuit. Is enim saxum ingens alte sublatum, tanta vi super arietem ex muro dimisit, vt machinæ caput abrumperet, idque ex mediis hostibus saltu ad eos delatus auferret, nulloq; metu reportaret ad murum. Postremo tanquam signum quo tela mitterent, hostibus propositus, nudo corpore quinque sagittarum vulneribus fixus est: earumque nulla respecta, vbi murum ascendit, vnde iam videri ab omnibus poterat, sua audacia ibi constitit, contractusque dolore plagarum cum ariete decidit. Post hunc fortissimi extiterunt duo fratres Netiras & Philippus de vico Ruma Galilæi. Qui cum super milites decimæ legionis profiliissent, tanto impetu vique irruerunt, vt & aciem Romanorum pertrumperent, qui que aduersum ierant, omnes in fugam verterent. Præter hos Iosephus quoque & cætera multitudo, raptis ignibus, machinas & refugia, cum operibus quintæ itemque decimæ, eiusque terga dederat legionis incendunt. Cæteri autem qui mox consecuti sunt, & instrumenta & omne genus materix obruerunt. Rursus autem Romani sub vespertam, erectum arietem ad eam muri partem, quæ pridem quassata fuerat, appulerunt: ibique propugnatorum quidam Vespasiani plantam sagitta percussam leuiter vulnerat, quia vis teli spacio defecisset. Maxima tunc id Romanis perturbationem fecit. his enim qui prope aderant viso sanguine perterritis, per omnem fama ecurrunt exercitum: relictaque obsidione,

plerique cum stupore atque formidine ad ducem belli concurrebant: & ante omnes Titus adestat metuens patri. Vnde contigit, vt & beneuolentia circa rectorem, & filii trepidatio confunderet multitudinem, facile tamen pater & timore filium, & perturbatione liberauit exercitum. superato enim dolore vulneris, & ab omnibus qui sui causa pertimuerunt conspici studens, bellum in Iudæos scruis incitauit. nam velut victor quisque Imperatoris omne periculum adire cupiebat: & clamare alius alium adhortantes, murum petebant. Iosephus autem cum suis, licet assiduis balistarum itemque tormentorum ictibus caderent, nequaquam tamen detereretur a muro: sed flammis & ferro, & saxis eos appetebant, qui arietem protecti cratibus impellerent. Nihil autem aut parum proficiebant, cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, quos ipsi contra videre non possent. nam & suis ignibus collucebant, tanquam si dies esset, & certum erant signum quo tela dirigerent: machinisque procul non apparentibus, missilia cauere non poterant. Ergo propterea tam catapultarum quam iaculorum vi simul multi transfigebantur: missaque machinis saxa & murorum minas auferebant, & frangebant angulos turrium. virorum autem nulli tam fortiter consipati erant, vt non vsque ad extremam aciem saxi magnitudine ac violentia sternerentur. Sciet autem aliquis, huius machinæ vis quantum valeat, ex his quæ illa nocte contigerunt. in muro cuidam ex circumstantibus Iosepho, saxo percussio cupit auius est, cuiusque ad tertium stadium veluti funda excussa caluaria. Interdiu quoque, pregnantis foemina transiecto utero, ad dimidium stadium infans abactus est: tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribilior erat imperus & missilium strepitus. Crebri autem mortui, cum per muros delicerentur, sonabant. & acerbissimus quidem intus excitebatur mulierum clamor: extrinsecus autem occumbentium gemitus concrepabant: totusque ambitus muri, ad quem pugnebatur, sanguine conuebat, iamque ascendi poterat congestione cadaverum. montes autem resonantes, multo amplius horrorem augebant: nec quicquam illi noctu defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro latopata decerantes, fortiter ceciderunt, plurimi etiam faucibus sunt, & tamen vix circa matutinas vigilias murus assiduis machinarum ictibus cessat. Tumque illi quidem corporibus atque armis eam partem quæ deiecta fuerat, priusquam Romani pontes apponerent, munierunt.

C A P. X.

De iterata impugnatione latopatænerum.

Manc autem Vespasianus ad occupandam ciuitatem iam ducebat exercitum, ex nocturno labore paululum recreatum. Idemque cupiens de conuulsis muri parte alios propugnatores depellere, equitum quidem fortissimos equis depositos trifariam collocat: vt tecti armis dirutum latus vndique obsiderent, contosque prætenderent: & cum pontes admoueri coepissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites validissimos ordinauit. Reliquam vero equitum multitudinem secundum muti spacium per montana loca distendit, ne quis fugiens excidium ciuitatis lateret. Deinde qui hos sequerentur constituit sagittarios paratas sagittas habere iussos: funditores quoque similiter, & appositos machinis. Aliis autem integris muti partibus scalas applicare præcepit: vt qui hos prohibere tentassent, deiectione partis defensionem relinquerent: ceterique omnibus simul telis oppressi, violentiæ irruæpentium cederent. Iosephus autem hoc consilio cognito, per murum quidem inte-

An. mē-
di 4091.
à Christi
nat. 69.

*Bellum in
Iudæos re-
iteratur.*

*Vñ Ro-
manorum
iaculorū.*

*Vespasianus ad oc-
cupandā
ciuitatem
exercitū
ducit.*

*Iosephi cō-
tra hostes
callidum
consiliū.*

AN. M^o.
di 4031.
à Christ.
nat. 69.

grum labore fatigatos itemque senes disposuit, quasi lædi non possent: in parte vero collapsa validum & potentissimum quemque: senosque ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad pericula subeunda sortitus est: hisque præcepit, ut agminum violatibus ne metu quaterentur, aures obstruerent: contra sagittarum vero multitudinem communiter protegerentur desuper scutis: paulatimque recederent, donec sagittarii phæretas exinanirent. Si vero pontes à Romanis apponerentur, ipsos profligare mandavit: atque hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: vnumquemque vero ita certare debere, non quasi conservandam tueretur, sed quasi perditam iam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos, coniugesque suas propemodum ab hostibus capi, vimque futuræ cladis iam nunc collectam in autores eius effundere. ita quidem in utroque disposuit. Civitatis autem vulgus imbelles, mulieres ac pueri, postquam oppidum triplici acie videre circumdatum (nullus enim ad pugnam translatus fuerat à custodiis) stridentibus gladiis ad partem muri deicctam hostes instare, armisque montana loca omnia desuper collucere, atque Arabum quendam sagittariis tela suggerere, tunc extremo ululatu quasi capta urbe consonuerunt, non ut impedere mala, sed ut adesse iam crederes. Quare Iosephus mulieres, ne misericordia suorum animos efformidarent, intra domos cum interminatione concludit, filere iussas: ipse vero ad partem muri quæ sibi obigerat transiit. & scalas quidem applicantibus animum non intendit, sed tantum speculabatur impetum sagittarum. Simul autem ac tubicines vniuersarum legionum consonuerunt, & grauitur infremuit exercitus: signoque dato, missis vndique sagittis lux obscurari cepit: Iosephi socii memores præceptorum, & aduersus clamorem obstructis auribus, & contra sagittarum vulnera corporibus communitis, cum admonerentur pontium machinæ, ipsi eas cursu, & antequam hostes pedem in his ponerent, occupant; eosque ascendere nitentes prælio deturbant, varia manuū itemque animi facinora demonstrantes: & ne vel in extremis calamitatibus deteriores illis viderentur, qui sine periculo fortes contra se essent, curabant, nec prius à Romanis diuellebantur, quàm vel caderent vel occiderent. Itaque Iudeis perpetuo dimicantibus, cum nequidem mutarent propugnatores haberent, defessis autem Romanorum assidue substituerentur: proque his quos violentia repulserant, alii succederent: inuicem se adhortari latera copulant: protectique desuper longioribus scutis, inexpugnabilis globus effecti sunt: totaque acie velut vno corpore repellendo Iudeos, in muro iam pedem ponebant. Tum Iosephus, his rerum angustiis consilio necessitatis adhibito, machinis excogitandis cum desperatione stimulat: feruentique oleo perfundi milites iubet, scutorum coniunctione defensos. id autem Iudei multi, qui & paratū haberent, & plurimum, cito Romanis infundunt: ipsi etiam in eos athenis missis calore bullientibus. Hæc res Romanorum ardentissimam aciem dissipauit, & cum dolore sœuissimo deuoluebantur à muro. siquidem facile à vertice ad pedes usque sub armatura oleum per totum corpus fluebat, carnemque non secus ac flamma depalcebatur: quod narrata facile calefceret, seroque pro sui pinguedine refrigereret, thoracibus autem & galeis illigatis incendii fuga non erat. Nunc autem salientes, nunc incuruati dolore, de pontibus decidebant. Ad suos autem contranitentes tunc recedere non poterant, quoniam facile ab insequentibus vulnerabantur. Sed neque Romanis virtus in rebus aduersus, nec Iudeis prudentia defuit. Romani enim licet oleo perfusi mirabilia pati viderentur, tamen in eos qui perfuderant ferebantur, præcedentem quique incurfando, tanquam ipse impetum retardaret. Iudei vero pro-

Mulier
ac pueri
violatus
in pugna.

Præbium
Romano-
rum cum
Iudeis in
ponte.

Romano
Iudei ser-
uentis oleo
perfunden-
dum.

gressum eorum dolo altero deceperant, cum forno graeco decocto potum tabulata perfunderent: quibus illi dilabentes retrahebantur, ut neque fugientium quisquam, neque aggredientium firmo posset eniti vestigio: sed alii quidem resupinati per ipsas pontium tabulas calcarentur, multi vero super aggeres deiicerentur: & qui cecidissent, à ludæis feriebantur: qui Romanis desilientibus conficti iam liberi, facillime tela dirigebant. Cum autem multa milites mala in hac perpeti pugna dux videret, sub vesperam eos reuocat: quorum non paucis trucidatis, plures sunt vulnerati. Ex Iotapata vero sex viris mortuis, plures quam trecenti sancti translati sunt. Hoc autem modo pugnatum est Iunii mensis die XX. At Vespasianus, eorum causa quæ acciderant, consolatus exercitum, postquam ira vidit accensum, neque tam exhortatione quam opus deposcere, aggeres quidem alius tollit. Tres vero turres quinquagenum pedum in excelsum iubet erigi, ferro vndique testas, ut & pondere stabiles essent, neque ignibus expugnarentur: easque super aggeres collocat, iaculatoribus & sagittariis, itemque lenioribus missilium machinis plenas, funditorum quoque fortissimis. Qui cum non conspicerentur propter altitudinem turrium & loricas, ipsi eos qui super murum astarent facile conspicuos, telis feriebant. at illi cum neque à vertice venientes, sagittas facile declinarent, neque vicisci possent quos non viderent: altitudine quidem turrium librata manu iacula superante: ferro autem, quo erant septæ, flammis obstante: ob hæc defensionem muri deserunt: oppugnationemque tentantibus prompte occurrunt. Et Iotapateni quidem ita resistebant, quamuis multi in dies singulos occumberent, neque contra mali quicquam hostibus facerent, quod eos sine periculo prohibere non poterant.

CAP. XI.

Iapha expugnatio à Traiano & Tito.

His autem diebus Vespasianus ad finitimam quandam Iotapatæ ciuitatem euocatus, cui nomen est Iapha, nouas res affectantem, & propterea, quod Iotapatenos præter spem restituisse audierat, insolescentem, mittit eo Traianum decimæ legionis rectorem, datus ei duo millia pedum & equites mille. Ille autem cum oppidum cõtra expugnationem munitissimum reperisset (nam præter naturam qua tutum erat etiam muro duplici cingebatur) habitatores vero eius vidisset paratos ad pugnam sibi obuios processisse, pralium cum his committit: eosque paulisper relictos, in fugam vertit: quos vestigiis consecuti Romani, exterioris muri ambitum quo confugerant, cum ipsis irrumpunt. secundo autem murum petentibus, ciues sui clausere ciuitatem, metu scilicet, ne cum his rursus hostes intrarent. Profecto autem Deus Galileorum clades Romanis donabat, qui etiam tunc ciuitatis eius vniuersum populum exclusum mœnibus propriis, ad interitum hostibus dedit auidissimis cadum. Multi enim simul ruentes ad portas, multumque nominatim præpositos inclamantes, inter ipsas preces machabantur, quibus hostes vnum murum, alterum ciues clauserant: & inter medios coacti murorum ambitus, multi quidem sociorum gladiis transigebantur, infiniti vero à Romanis interficiebantur, ne ad ultiscendum quidem receptæ fiducia. nam præter hostilem metum, etiam domesticæ proditio eorum animos fregerat. Denique moriebantur, non Romanos, sed ludæos execrando, quoad omnes interiere numero hominum quoddecim millia. Vnde Traianus vacuam esse ciuitatem pugnatoribus reputans, & si qui adhuc intus essent, nihil eos aufuros esse

An. m. di 4031.
à Christ.
na. 69.

Romani
re infesto
a pugna
reuer-
dant.

Vespasianus ag-
geres alius
tollit &
turres eri-
git.
Iotapateni oppu-
gnationem
tentanti-
bus prom-
pte occurrunt.

Iapha expu-
gnatio à Traia-
no.

Iudæi ab
Romanis
intra duos
muros co-
clusi truci-
dantur.

Duode-
cim millia
Iudæorum
interiunt.

An. mū-
di 4031.
à Christ.
na. 69.
Titus cū
cepit ad
laphan
peruenit.
Vehemē
pugna in
oppido in-
ter Gali-
leos & Ro-
manos.

existimans prae timore, imperatori excidium reseruauit. cumque per nuncios rogauit, ut filium suum Titum mitteret, finem victoriz impos-
turum. ille autem laboris aliquid superesse ratus, cum milite filium mi-
sit, hoc est, quingentis equitibus & peditibus mille. Qui mature ad ci-
uitatem profectus sic ordinauit exercitum, ut in laqueo quidē latere Tra-
ianum constitueret, ipse vero in dextro obsidioni praeset. Itaque mili-
tibus scalas muris undique applicantibus, cum paulisper desuper Gali-
laei obstitissent, continuo moenia reliquerunt. Titus vero eiusque comi-
tes salu demissi, mature ciuitatem obtinuerunt. Tumque vehemens
cum his, qui se intus congregauere, pugna commissa est: nunc per an-
gusta viarum irruentibus validissimis: nunc forminis ex tectorum cul-
minibus, quae forte inuenissent, tela iactantibus. Et hoc quidem me-
do vsque ad sextam horam sustinuerunt conflictum. absumptis autem bel-
latoribus, cetera multitudo, & sub diuo, & per domos, senes pariter ac
iuuenes mactabantur. Denique virilis sexus praeter infantes nullus re-
manfit, qui cum mulieribus abducti sunt seruitio. Inreremptorum
quidem in ciuitate, & in primo congressu, numerus fuit quindecim mil-
lia: captiuorum autem duo millia CXXX. Haec Galilaei elades conti-
git quinto & vigesimo die Iunii mensis.

CAP. XII.

De Samaritanis & Cereale denitiis.

Samaritan
rū in mon-
te Gari-
zin con-
gregatio.

Sed ne Samaritae quidem alieni a calamitatibus remansere. Hi namque
in monte Garizin, qui est illis sanctissimus, congregati, locis suis ex-
pectabant: belli autem minas eorum conuentus ac spiritus habere vi-
debatur: nec saltem vicinorum malis corrigebatur, sed inconsulta sua-
rum virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, pro-
na in tumultum voluntate pendebant. Vespasiano autem placebat mo-
tus antecapere, eorumque impetus praecuire. Nam etsi praesidiis tota
Samaritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo qui coierant &
conspiratio timebatur. Eaque causa Cerealem quintae legionis tribu-
num, cum sexcentis equitibus tribusque peditum millibus mittit. Ille
autem ad montem quidem accedere, praelioque congredi nequaquam
tutum esse duxit, quod hostes plurimi desuper essent: milites vero cir-
cumvallatis undique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Eue-
nit autem aquae tunc indigentibus Samaritis, etiam graues accendi z-
phus (erat enim tempus aestatis, neque se rebus necessariis vulgus instru-
xerat) adeo ut nonnulli quidem una die siti morerentur, multi vero eius-
modi morti seruitium praeferebant, ad Romanos transfugerunt: ex qui-
bus cognito Cerealis, illos etiam qui adhuc perseuerarent, malis infra-
ctos, montem ascendit: & circum hostes exercitu constituto, primum
eos ad foderam hortabatur, atque ut salui esse mallent rogabat: si arma
proiecissent, rutos fore promittens: denique quia persuadere non
posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem undecim millia &
sexcenti. Haec Iunii mensis vigesimo & septimo die gesta sunt: atque
his calamitatibus Samaritae oppressi sunt.

Aqua de
fessus in
monte Ga-
rizim.

Undecim
millia &
sexcenti
Samaritae
interfecti.

CAP. XIII.

Iotapata excidium.

Iotapatenis autem diu durantibus, & praeter spem aduersa toleranti-
bus, quadagesimo quidem ac septimo die, Romanorum aggres-
sus per murorum altitudinem sunt elati. quidam vero ad Vespasianum eo-

dem die profugus venit, paucitatem ciuium & infirmitatem simul eorum enuncians: quodque diurnis vigiliis, & praeliis affiduis consumpti, minime quidem vitæ usque ferre possent, verum dolo etiam caperentur, si quis initaret. circa extremam namque vigiliam, quando & malorum requiem habere viderentur, & maxime defatigatos custodes matutinus somnus occupat, dormire eos dicebat, eademque hora inuadendos esse suadebat. Vespasiano autem, quia fidem nosset inter se Iudzorum, quantaque superbia pernos contemnerent, transfuga suspectus erat: nam & antea quidam ex Iotapata captus, omne tormentorum genus fortiter pertulit, & cum ne flammis quidem coactus, quid intus ageretur, hostibus exquirentibus prodidisset, mortem deridens crucifixus est. Fidem tamen proditori coniectura faciebat, fortasse illum vera dicere: ipse autem nihil ex eius fallacia magnum sibi existimans esse metuendum, asseruari hominem iussit, & ad occupandam ciuitatem parabat exercitum. Hora igitur quæ fuerat indicata, silentio muros peribat: primusque incedebat Titus cum uno tribunis Domitio Sabino, paucis ex quintadecima legione comitatus. Interfectis autem vigiliis, in ciuitatem ingrediuntur, & post eos Sextus Cerealis tribunus & Placidus, subiectos sibi milites introducebant. Arce vero occupata, cum hostes in medio oppido versarentur, iamque plane dies esset, ne tunc quidem illi qui capti tenerentur adhuc excidium sentiebant, multo labore somnoque pariter dissoluti. Et si quis euigilasset, nebula visus eius heberauit, quæ casu tunc plurima se circa oppidum fuderat, donec totus irrupit exercitus: soloque malorum periculo exulcitati sunt: morientesque deum se perisse crediderunt. Romanos autem memores quid obsidionis tempore pertulissent, neque parcendi cuiquam, neque miserendi quenquam tangebant cura, sed ex arce plebem ad prona compulsam facillime trucidabant, ubi loci difficultas pugnacibus quoque; negaret copiam resistendi. viarum namque angustiis pressi, ac per decliua dilabentes, fluctat desuper bello obterebantur. Id multis etiam qui circa Iosephum lecti erant, ut manibus propriis liberarentur incitauit. nam cum se viderent Romanorum neminem posse occidere, ne Romanorum manibus oppeterent, prauenerunt, & in extrema parte ciuitatis congregati, semet interfecerunt. Quicumque tamen vigiliam primi capiam ciuitatem senserant, in quandam turrim septentrionalem fuga recepti, aliquandiu quidem resisterunt. deinde circumfusi hostium multitudine, læto dexteras dedere: hisque instantibus, mortem suam æquo animo præbuerunt. Potuissent autem incruento Romani obsidionis fine gloriari, nisi unus ex ipsis occidisset centurio, Antonius, peremptus insidiis. Nam quidam ex his qui ad speluncas confugerant (erant autem plurimi) rogabat Antonium, dextram sibi porrigere, ad fidem salutis ac præsidium, quo tutus ascenderet. cumque is manum porrexisset incaute, hasta ille præuentum sub inguine perculit, statimque confecit. Illo quidem die comparantem multitudinem peremere Romani: postea vero secutis diebus scrutando latebras, per cuniculos & speluncas in omnem sequebantur, præter infantes ac foeminas. itaque captiui quidem mille ducenti congregati erant: quadraginta vero millia connumerata sunt excidii tempore pugnisque superioribus mortuorum. At Vespasianus ciuitatem ipsam excindi iuber, castellaque eius omnia exurit. Iotapata quidem ira deuicta est tertio decimo imperii Neronis anno, calendarum Iuliarum die.

An. mñ-
di 4031.
à Christ.
na. 69.

*Profugus
quidam
paucitatem
Iotapata-
norum &
infirmita-
tem eorum
enuncians.
Romani
hostibus
dormien-
tibus ur-
be potius
tur.*

*Romanos
neq. parci
di neque
miserendi
cura tan-
gis.*

*Pugna in
Iotapata
Romanis
ex turri.*

*Antonius
a Iudæo
insidiis
peremptus.*

*Quadra-
ginta mil-
lia Iudæo-
rum exci-
di tempore
pugnis
que superio-
ribus in-
tuncti.*

CAP. XIII.

Quomodo Iosephus captus vitam suam redemeris falso & verbis.

An. mē-
di 4031.
an. Chr.
na. 69.

*Iosephus
in profun-
dum po-
tuum desi-
lit, & in
specu deli-
tavit.*

*Vespasianus Iose-
phum per tri-
bunos dā-
tū pacem.*

*Nicanor
tribunus
Iosepho
notus.*

*Iosephi de
Iudaorū
clade no-
cturna so-
mnia.*

*Iosephus
Deo pte-
nus, oculi-
tus proce-
ssit Deo.
Iosephus
Nicanori
consentit.*

*Iudaorū
in Iosephū
impetus.*

Romani vero Iosephum requirentes, & propriis indignationis causa, & quod imperatori operæ precium videbatur (captus enim maxima pars belli esset) mortuos itemq; abditos rimabantur: ille autem in exitio ciuitatis fortunæ quodam ausus auxilio, per medios se hostes surripuit, & in quandam profundum putum saltu demissus est, cui amplius specus adiunctum erat à latere, quod supra scrutantes videre non possent: vbi quadraginta insignes viros latitantes offendit, rerumque utilium apparatus, qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem omnia complexis interdum quidē se occultauit: nocte vero sursum ascendens, vigilas explorabat, ut fugerent. Cumq; omnia vndiq; ipsius causæ maxime custodirentur, neq; fallēdi spes esset, in speluncam iterum descendebat: biduumq; ibi delituit. Tertia vero die, capta quadam muliere, quæ cum ipso fuerat, indicatus est. Tumq; Vespasianus propere duos tribunos, Paulinum & Gallicanum, iussos pacem dare Iosepho, & hortari eum ut ascenderet, mittit. Quibus tamen ille rogantibus, postquam ad eum venerunt, fidemque pro salute dantibus minime paruit. Ex his autem magis quæ pati meritis esset, qui plurima commisisset, quam ex naturali mansuetudine rogantium, suspicionem colligens, velut ad pœnam euocaretur, timebat: donec Vespasianus tertium quoq; tribunum Nicanorem, Iosepho notum, atq; olim consuetum misit. Is autem, qui mite in eos Romanorum esset ingenium, quos semel subiugasset, referens: quodq; ipse Iosephus virtutis causâ magis admirabilis, quam inuisus ducibus haberetur: essetque imperatori studium non eum ad supplicium ducere, quod etiâ sine deditione sibi liceret exigere, sed conseruare potius vitam forem: his addebatur, quod nec Vespasianus, si quid dolo moliretur, amicum ad id mitteret, ut rem optimam pessimâ, hoc est, perfidiæ prætexeret amicitiam: neque semetipsum illi ut amicum falleret, obtemperatū fuisse. Verum Iosepho etiam post Nicanoris dicta hæsitantes, milites quidem irati, speluncæ ignem submittere properabant. sed retinebat eos belli ductor, viuum Iosephum capere plurimi pendens. Nicanore autem vehementer instante, vbi etiam hostilis multitudinis minas comperit Iosephus, nocturna somnia reminiscitur: quibus ei Deus & futuras Iudæorum clades, & quæ Romanis essent euentura principibus, ostendit. erat autem interpretandis quoque somniis idoneus, & coniectare quæ ambigue diuinitus dicerentur, sciebat: qui & sacros prophetarum libros nouerat, quod & ipse sacerdos esset, & parentibus sacerdotibus procreatus. Illa igitur hora quasi Deo plenus, & recentium somniorū, quæ horrenda viderat, simulacra mente complexus, occultas preces Deo offert. Et quia Iudæorum, inquit, labefactari tibi rem creator placuit, fortuna vero ad Romanos tota migravit, animamque meam, quæ futura prædiceret, elegisti. de quidē manus sponse Romanis, & viuo. testor autem, quod non proditor, sed tuus minister ad eos ibo. Simulque his dictis, Nicanori consentiebat. Verum qui vna confugerant Iudæorum, postquam intellexerūt Iosephum rogantibus cedere, vniuersi circumstantes clamabant, certe plurimum ingemiscere leges patriæ. Vbi sunt quæ Iudæis Deus annuit, quibus mortem contemnentis animas indidit? Vita Iosephe captus es, lucemque pateris intruere seruientem? quam cito tui oblitus es? quam multos pro libertate mori persuasisti? falsam profecto opinionem fortitudinis habebas, falsamque prudentiæ, si salutem apud eos speras, cum qui-

bus ita dimicasti: aut si hæc etiam certa sunt, ab illis tamen reseruari cupis. Sed quamuis te Romanorum fortuna tui obliuione perfuderit, nos tamen patriæ gloriæ consulentes, & dexteram tibi & gladium commodabimus. Tu vero si quidem sponte moriæ, dux Iudzorum: si vero inuitus, proditor morieris. Vix hæc elocuti sunt, & intentatis ei gladiis, occidendum illum comminabantur, si Romanis pareret. Timens igitur impetum Iosephus, & se Dei præceptorum proditorum esse ratus, si ea non renunciaisset morte præuentus, argumentis eos philosophiæ necessatio tractare incipit. Et quid enim tantopere, inquit, o socij propriæ cedis auidi sumus? aut cur amicissimas inter se res, corpus & animam, in dissensionem vocamus? mutatum me esse quispiam dicet? sed Romani hoc sciunt, Optimum in bello mori? sed lege belli, hoc est à victoribus trucidari. Proinde si quidem Romanorum ferrum deprecor, vere meo gladio meaque manu sim dignus: sin illi hosti suo parcendum putant, quanto iustius nos ipsi nobis pepercerimus? Quippe stolidum est ea circa nos adminere, pro quibus ab illis dissensimus. Pulcrum enim esse pro libertate mori, & ipse fateor, pugnando tamen, & illorum manibus qui eam præripuerunt: nunc autem neq; prælio nobis obstant, neq; nos interficiunt. Idem autem timidus est habendus, qui mori non vult cum opus est, & qui vult cum non oportet. Præterea quis nos metus prohibet ad Romanos ascendere? nempe mortis. Ergo quæ ab hostibus dubie suspecta formidini est, eam certam ipsi nobis irrogabimus? Verum seruitutem dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At viri fortis est semet occidere. Imo vero ignauissimi quantum opinor. Nam & gubernatorem timidissimum puto, qui tempestatem metuens, ante vim turbis nauem sponte submergit. Quinetiam propria manu perire, à communi omnium animalium natura discrepat, eoque modo in creatorem nostrum Deum summum scelus admittitur. Nullum est animal, quod ex industria vel per se moriatur. Siquidem naturæ lex validissima, vt velint viuere, in omnibus sita est: idcirco & qui nobis adimendum id putant, hostes ducimus, & quos nostros insidiatores putamus pernam persequimur. Deum vero indignis ferre non arbitramini, cū donum eius homo despiciat? Ab illo enim accepimus vt essemus: rursumque, vt esse definamus, illi reddendum est. Corpora quidem cunctis mortalia sunt, ex caduca materia fabricata: anima vero semper immortalis est: Deiq; particula in corporibus collocata. Si quis ergo depositum hominis surripuerit aut male tractauerit, pessimus statim ac perfidiosus habetur: si Dei depositum ex proprio corpore quis elegerit, eum se latuisse quem læserit æstimabit? Et seruos quidem fugientes viciisci, iustum creditur, quamuis nequam dominos fugerint: ipsi vero Deum fugientes, & optimum Deum, impie facere non videbimur? An ignoratis quod eorum qui lege naturæ vitæ exeunt, acceptumq; Deo debitum soluant, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus domusq; ac familia stabiles sunt? puræ autem & quæ inuocantes exaudiant animæ, retinent locum in celo adeptæ sanctissimum: atque inde rursum, voluentibus seculis, casta corpora subeunt incolere. Quorum vero manus in seipso insanierunt, eorum animas tenebrosior Orcus suscipit. pater autem illorum Deus autores iniuriæ per nepotes viciiscitur. Hinc & Deo inuisum est, & sapientissimo legis nostræ conditore coercetur Deniq; si qui se occiderint, apud nos quidem vsque ad solis occalum insepultos abiici decerunt, cū etiam hostes sepeliri fas esse ducamus: apud alios autem & dextræ iubentur abscindi eiusmodi mortuorum, quæ in ipsos armatz sunt: quoniam vt corpus ab anima, ita manum esse à corpore alienam existimarent. Pulcrum est igitur, o socij, iusta sentire: ne-

An. m. 8.
di 4091.
à Christ.
na. 69.

Oratio Iosephi ad socios.

Pulcrum est pro libertate mori, pugnando tamen.

Similiter de a natura sumpta.

Propria manu perire a communi animalium natura discrepat, eoque modo in Deum summum scelus admittitur.

Animæ immortalis est, Deiq; particula in corporibus collocata.

Dei auctoritas in ipsa per se potest viciiscitur.

Manus vero cum in ipsi violenter man-

intulerunt.

An. mū
di 4031.
a Christi
nat. 69.

*Peroratio
Iosephi.*

*Iosephus
vix ferrū
a cede sua
prohibet.*

*Aliud Io
sephi con
siliū.*

*Iosephi so
ci per for
tam per
eunt. Iose
pho enim
altero su
persiste.
Iosephus
ad Vespasi
anū per
Nicanore
ducitur.*

*Exemplū
gratia &
misericor
dia. Titi,
et 30 Iose
phum.*

*Iosephus
cū Vespasi
ano sol
colloqui
cupit.*

*Iosephus
Vespasi
ano futura
predicit.*

que humanis cladibus addere, vt creatorem omnium impietate lae
damus. si salui esse volumus, salui sumus. nec enim salus apud eos ignobilis
est, quibus tantis virtutem operinus demonstrabimus. sin mori placet,
ab his occidi perpulsum est qui nos ceperint. Non migrabo ego in ho
stium locum, vt ipse mei prod. tor siam. multi enim stolidior sim, quam
qui ad hostes vitro profugiunt, siquidem illi salutis suę causa id faciunt:
ego vero interitus, & quidem mei. Romanorum tamen insidias votis
expeto. nam si me & postunditas dextras perimant, magno animo pa
razoq; moriar, mendacij perfidiam pro victoria solatio mecu auferens.
Multa quidem in hunc modum Iosephus, vt a cede propria socias de
hortaretur, dicebat. Illi autem obstructis auribus desperatione, qua se
iam dudum morti deuenerant, concitantur: & alij aliunde cum gladiis
accurrentes, ignauiam exprobrabant: & quasi eum mox percussurus,
quisq; adoriebatur. Ille autē cum alium nominatim vocaret, alium vul
tu ducis intueretur, alterius dexteram prehēderet, alium precibus exor
taret, varia mentis affectione (vt in tali necessitate) distractus, ferrum
omniū a cede sua prohibebat, non secus vt ferz bestiz circumclusz, ad
eum semper qui se contingeret, ora conuertens. Illorum autem, qui du
cem in extrema quoq; clade reuertendū purabant, debilitabantur dex
tra, gladijque de manib. elabebantur: multi cum manus ei afferrent,
sponte frameas dimittebant. Iosepho autem non defuit in desperatio
ne consiliū, sed fretus Dei providentia, salutem in periculum mittit.
Et quoniam mori decretum est inquit, agite, cedes mutuas sortiamur:
& cui obtigerit, manu sequentis occumbat, atque ita omnium fortuna
perambulet, neque sua se quis dextera feriat. iniustum enim est ceteris
interemptis, ex aliis quenquam, si pernituerit, saluum esse. Visus est
vera dicere, & quod persuasit agitur: vt fors cuique obligit, paratum ei
qui sequeretur necem suam prębebat, quasi mox etiam duce perituro.
cum Iosepho enim perire, vita dulcius æstimabant. Remansit autē ipse,
cum altero, siue fortuna dici poterat, siue Dei providentia. Consultoq;
prospiciens, ne vel forte grauaretur, vel si nouissimus recessisset, genti
lis cede pollueretur: illi quidem, fide interposita, vt viueret persuasit:
ipse vero hoc modo & Romanorum & domestico bello liberatus, ad
Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani visen
di eius gratia occurrebant: & cum se circa duces premeret multitudo,
varius tumultus erat: his exultantibus quod captus esset, aliis minitan
tibus, nonnullis autem propius eum videre certantibus. Et qui longius
quidem aberant, hostem interficiendum esse clamabant: qui vero pro
pius erant, factacius reputantes, mutatione stupecebant. Rectorum
autē nemo fuit, qui licet ante irascereturnomini eius, viri aspectu non
mitior factus sit. Titum vero præter alios & fortis Iosephi animus in ca
lamitatis, & ætatis eius misericordia capiebat: qualisq; pridem fuis
set in præliis reminiscenti, & qualis nunc sit in hostium manibus posi
tus inueni, succurrebat quanta esset fortunę potentia, quamque ve
lox belli momentum, humanarum autem rerum nihil firmum atque
perpetuum. quamobrem multos ad miserationem Iosephi pertraxit:
plurimaque salutis eius pars Titus extitit apud patrem. Vespasianus ta
men, quasi missurus eum Cæsari, vt cautissime custodiretur præcepit.
Quo audito, Iosephus aliquid ei soli se dicere velle ait. Summotisque ab
illo omnibus aliis præter filium Titum, ac duos amicos: Tu quidem, in
quit, Vespasiane, tantum hoc pures Iosephum se habere captiuum: ego
autem maiorem ad te nuncius venio, præmissus a Deo: alioquin Iudęo
rum legem sciebam, & quemadmodum duces exercituum mori dece
ret. Ad Neronem me mittis? quid ita? quasi qui Neroni vsque ad re

successuri sunt, maneant. Tu es Cæsar Vespasiane & Imperator, atque hic filius tuus: me autem colligatum æstius tibi asseruato: nam dominus quidem non mei solius est tu Cæsar, verum etiam terræ marisque, ac totius hominum generis, me autem ad maiorem pœnam custodiri oportet, si ex tempore & subito in dominum ista congingo. His dictis Vespasianus statim quidem fidem non habere videbatur, eaq; Iosephum existimabas salutis gratia cōminisci. paulatim vero ad credendum impellebatur, iam pridem illam excitante ad imperium Deo, sceptraque multis præmonstrante aliis portentis. Sed & in aliis verum esse Iosephum deprehenderat. Altero namque amicorum qui secretis intrerant, admirari dicente, quemadmodum (nisi hæc deliramenta sint) neque Iotapentis de excidio, neque sibi de captiuitate quicquam dinuissset, ut à se iram depelleret: Iosephus Iotapentis ait se prædixisse, quod post diem septimum & quadragesimum eos maneret exitium, quodque ipsum Romani viuum essent in custodia retenturi. Hæc in secreto quæ sita, Vespasianus ubi vera esse comperit à captiuis, etiam quæ de se dixisset credibilia corperat existimare: sed neque custodiam Iosepho nec vincula remittebat: vestimentis autem aliisque muneribus cum donare benignissimeque fouere non desinebat, etiam Tito magnam honori eius operam commodante. Quarto autem die mensis Iulij Vespasianus in Ptolemaida reuersus, inde in loca maritima Cæsaream peruenit, Iudææ maximam ciuitatem, & quæ maiorum incolarum partem Græcos haberet. Igitur & exercitum & rectorem indigenæ omni fauore ac benignitate suscipiunt, affectu quidem quo Romanos diligerent, plus autem illorum qui excisi fuerant odio: vide etiam multum simul, ut de Iosepho supplicium lumeret, cum clamore precabantur. Vespasianus autem de ista quidem petitione, velut ab inconsulta multitudo oblata, nihil respondendo dissoluit. legionum vero duas quidem hycumatum apud Cæsaream posuit, quod opportunam videret esse ciuitatem. Decimam vero & quintam Scythopolim misit, ne totius exercitus molestia Cæsaream premeret. Erat autem illa quoque aprica per hyemem, quantum æstatis calidibus æstuosa, ut in planicie sita atque maritima.

CAP. XV.

Ioppenus capitur.

Ubi hæc autem aguntur, collecta non exigua multitudo, qui vel ab hostibus seditione defecerant, vel ex ciuitatibus euerfis effugerat, Ioppen sibi receptacula renouant, quæ antea vastauerat Cestius. Et quia terra quam vastauerat arcebantur, migrandum in mare censuerunt: ac piraticis nauibus fabricatis, in Syriam ac Phœnicen, itemque in Ægyptum cōmeantes, plurimos latrocinij prædabantur: omnibusque nauigijs iniunium faciebāt illarum partium pelagus. Sed Vespasianus cognito quid constituisent, equites in Ioppen nec non & pedites mittit. hi que nocte in ciuitatem, quod incustodita erat, ingressi sunt. Eius autem habitatores, postquam irruptionem præfenserant, ne tunc Romanos arcerent, metu deterriti, naues fuga petierunt: & in his ultra contigua sagitte spaciū, pernoctauere. Cum vero Ioppe natura esset importuosa (namque in alperum cæteraque arduum litus desinit, ac summis utrinque cornibus leuiter incuruum, quæ vaste supersunt, & ingentibus procellis pelagus turbant: ubi etiam tunc Andromedæ catenarum signis extantibus, fabulæ veteris fides ostenditur aduersus autem aquilo feriens littora, summos in obiectas cautes fluctus affligit, solitudineq;

An. mū-
di 4091.
à Christ.
nat. 68.
Iosephus
in omni-
bus verax
deprehen-
ditur.

Vespasa-
nus Iose-
pho neque
custodiā
nec vinou-
la remit-
tit: muno-
ribus ve-
ro eū fou-
ere non de-
sinit.
Cæsarea
maritima
Iudææ
maxima
ciuitas
maiorum
incolarū
partē Gra-
cos habet.
Scythopo-
lis.

Ioppe se-
ditioforum
& latro-
num rece-
ptaculū.

De An-
dromedæ
vide O-
uid. 4.
Metam.

An. mū.
di 4031.
à Christ.
mar. 69.
*Ingenitū
peſſas in
mari Iop-
prieſe inter
git.*

*Quatuor
miſſe du-
centa cor-
pora cio-
ſia.
Veſpaſia-
nus Ioppē
capit, &
caſtra in
arce muni-
t.*

*Ipoſa ſa-
ma per ſe
Iotapatā
excidiūm
prædicat,
Iosephus
Hierofoly-
mæ perē-
ptus eſſe
diciunt.*

*Odiū, in-
imicitia,
& iraci-
dia in ve-
berga Ie-
ſephum.*

*Veſpaſia-
nus in A-
grippæ re-*

intuitorem efficit ſtationem) in eo ſalo fluctuantibus Ioppen: prima luce violentus, quem illæ nauigantes Melamboream vocant ſtatuſ in-
cumbit: & alias quidem naues inter ſe, alias vero colligit in ſcopuloſ.
multæ autem cum magna vi aduerſo zſtu niterentur ad pelagūſ (nam
& lituſ ſaxiſ inſeſtuſ, & hoſteſ in eo conſtitutoſ timebant) ſublata
in ſublime gurgite mergebantur. & neque fugæ uſpſiam locuſ erat, ne
que manentibuſ ſpeſ ſalutiſ: cum & mari ventorum, & ciuitate Roma-
norum violentiaſ pellerentur. Itaq; multi uulatuſ colluſiſ nauibuſ au-
diebantur, & multi crepituſ fractiſ: Ioppenorum autem fluctibuſ pars
obruſi, partſ naufragiſ implicati moriebantur. nonnulli autem ferro ſe
interficienſeſ, uelut id ſatiuſ eſſet, mare præueniebant: pluſimi autem
euecti fluctibuſ, ſcopuliſ carpebantur: ut & pelaguſ ſanguineſ redundā-
ret, omniſque opæ maritimaſ cadaueribuſ oppleretur: cum etiam ad lit-
tuſ appuſſoſ, in eo ſtanteſ Romani militeſ trucidarent. cieſtoruſ au-
tem corporuſ quatuorſ millia ducenta fuerunt. Ita captam nullo præ-
lio ciuitatem Romaniſ fundituſ eruunt. Ioppe quidem hoc modo breui
tempore biſ à Romanis exciſa eſt. Veſpaſianuſ autem, ne ruſuſ eo pi-
ratæ conſtuerent, caſtriſ in arce munitiſ, ibi cum peditibuſ pauciſ equi-
tatuſ reliquit: ut hi quidem lociſ ſuiſ manenteſ, eadem caſtra deſen-
derent; equiteſ uero omneſ circum territoriuſ peragranſeſ ad ſineſ Iop-
peſ, uicoſ & oppidula ſimul exurerent. Illi igitur præceptiſ obedienteſ,
in dieſ ſinguloſ incurſando, excindebant totaſ regioneſ atque uita-
bant. Vbi uero Iotapatæ apud Hieroſolymam caſuſ nunciatuſ eſt, primo
quidem pluſimi & pro magnitudine calamitatiſ, & quod nemo qui ſe
uiſiſſe diceret quæ iactabantur aduſnerat, non credebant. nec enim uel
nunciuſ aliquiſ ſuperfuerat: ſed ipſa per ſe fama excidiū prædicabat,
uelox nunciuſ triſtiūm: paulatimque per ſinitimoſ ueritaſ ambulabat,
& apud omneſ ambiguitateſ certior habebatur. quinetiam rebuſ ge-
ſtiſ pluſa quæ facta non erant aſſingebantur: & in excidiū ciuitatiſ per-
emptuſ dicebatur eſſe Iosephuſ, quæ reſ maximū luſtuſ repleuit Hiero-
ſolyma: & per ſingulaſ domoſ itemque cognationeſ, amiſſorum,
quiſque lugebatur à ſuiſ: luſtuſ uero duciſ publicuſ erat. & hi quidem
hoſpiteſ, alij propinquoſ, amicoſ alij, nonnulli etiam ſratreſ flebant:
Iosephuſ autem vniuerſi, adeo ut per dieſ trigintaſ nunquam lamenta
in ciuitateſ ceſſarent, magnaſque mercedeſ conducerentur tibiſciſ ne-
ptiaruſ. Tempore autem ueritateſ reuelata, ubi de Iotapatâ quidem, ut
reſ habebat, ſictuſ uero quod de Iosephi morteſ uulgabatur, eumque
uiuere & cum Romanis eſſeſ compertuſ eſt, ac ſupra captiuū fortunam
à duciſ honoraſ, tantam in eum uiuū iracundiā, quantam priuſ
cum mortuū crederent beneuolentiam conceperunt. Et aſ aliis qui-
dem ignauiaſ, apud alioſ proditiōniſ arguebatur: totaque in eum ciui-
taſ plena erat indignatione, atq; conuiciuſ. Vitro autem hiſ uulneribuſ
excitabantur magiſque accendebantur rebuſ aduerſiſ & offeſſio quæ
prudentibuſ ne ſimiliaſ perferant cautioniſ & cuſtodieſ cauſam præbet,
ad aliaſ calamitateſ tanquam ſtimuluſ incitabat: & maloruſ ſemper
incipiebat ex ſineſ principiū. denique maiore in Romanos impetuſ ſe-
rebantur, uelut in Iosephuſ pariter uindictaſ. Hieroſolymoruſ qui-
dem habitatoſeſ eiufceſmodiſ turbuſ agitabantur.

CAP. XVI.

Deditio Tiberiadis.

Veſpaſianuſ autem ſtudio uifendi regnuſ Agrippæ (nam & ipſe Rex
inuitabat, rectorem ſimul cum exercituſ paratuſ accipere domeſti-
ciſ diuitiſ, ac per eoſ agruſ partēſ regniſ compellere) motuſ ex Caſareaſ

mariti-

maritima castris, in eam quæ Philippi dicitur Cæsaream demigravit: àbique per dies 20. milite recreato, ipse quoque rerum gestarum gratias Deo referens in epulis erat. Postquam vero Tiberiada quidem novas res cupere ac deficere Taricheas audiuit (ad regnum autem Agrippæ utraq; pertinebat) decreto apud se vndique Iudæos excindere, opportunum esse credidit aduersus eos exercitum ducere, simul vt Agrippæ hospitio vicem rependeret, potestati eius ciuitatibus creditis. Igitur filium suum in Cæsaream, vt inde militem Scythopolim traduceret, mittit. Hæc autem ciuitas Decapoleos maxima, & Tyberiadi vicina est. Quo cum ipse venisset, ibi filium præstolabatur. Deinde cum tribus vltra legionibus progressus, ad trigesium à Tiberiade stadium, in quadam mansione conspicua novarum rerum studiosus, cui nomen est Enabris, castra ponit: atque hinc decadarchum Valerianum cum equitibus 50. mittit, qui pacifico sermone oppidanos alloqueretur, & ad fidem inuitaret. audierat enim, quod pacem populus desideraret: à nonnullis autem ad bellum eum cogentibus, seditionem pateretur. Itaque Valerianus vbi muro appropinquauit, & ipse de equo desiliit, & suos comites idem facere iussit: ne lacessendi prælij causa, potius venisse videretur. Sed priusquam verbum faceret, armati excurrere in eum seditionis, qui erant validiores, rectore quodam nomine Iesu, Thobiz filio latrocinialis agmine principe. Valerianus autem, neque præter mandata ducis prælio congregi tutum ratus, etiam si de victoria certus esset: pugnamque periculosam esse, si cum multis pauci, & instructis imparati confingerent, inopinata præterea Iudæorum stupescens audacia, & ipse pedes refugit, & quinque alij similiter equis relictis: quos Iesus eiusq; socij, velati pugna non insidiis captos, læti in oppidum adduxerunt. Id autem veriti seniores, & qui eminere in populo videbantur, in Romanorum castra profugiunt: adhibitoque sibi Rege, ad Vespasiani genua suppliciter accidunt, ne se despiceret obsecrantes: neue quæ paucorum esset, totius esse ciuitatis insaniam existimaret: sed populo parceret, qui semper amica Romanis sentiret: magisque vltum iret defectionis auctores, à quibus ipsi olim ad fœdus venire properantes, nunc vsq; ne id facerent asseruati fuissent. His eorum precibus, quanquam tunc ciuitati propter equorum rapinam infensus esset, indulgit. nam & Agrippam videbar eius oppidi causa trepidare. Fide autē per eos populo data, Iesus eiusq; socij, tutum sibi non esse rati apud Tiberiada consistere, ad Taricheas confuginnt. Posteroq; die Vespasianus in arcem præmittit cum equitibus Traianum, qui multitudinem, an omnes pacem cuperent, experiretur. cognito autem populum eadem sentire quæ supplices, ad ciuitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis, cum faustis ominationibus obuiam prodeunt, salutis datorē ac benemeritum acclamantes. Cum vero militem angusti aditus remorarentur, murorum patrem dirui Vespasianus ex meridiano latere lussit, eoque pacto dilatauit ingressum: vt præda tamen & iniuriis abstinerent, in gratiam regis dicit. eiusdemque causa multis pepercit, spondentis habitatores eius posthac cum reliquis fore concordēs: aliisque modis malis affectam ciuitatem ex dissensione recreauit.

CAP. XVII.

Tarichearum obsido.

Deinde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muroque firmavit, belli sibi moras illie fore prospiciens: quod omnis urbem cupiens multitudo ad Taricheas confluere, munitione cona ciuitatis, & lacu qui Genesar ab indigenis appellatur. Etiam ciuita

gnum ven-
it, ibi q;
per dies
20. recrea-
to milite,
in epulis
vinit.

Valerius
pacifico
sermone
oppida-
nos allo-
quitur.

Seditiosi
excurrunt,
ac Roma-
nos in su-
gam ver-
sunt.

Tiberiada
ciues
ad Vess-
iani ge-
nua sup-
plices ac-
cident, &
ven. à pre-
cantur.

Tiberiada
ciues
Vespasia-
no cū fau-
stis omina-
tionibus
obuiam
procedunt.

Vespasiani
castra ob-
sidet.

An. mū.
di 4031.
à Christ.
nat. 69.

*Romani
Iudæos ad
navigia
compel-
lunt.*

*Oratio Ti-
ti ad mi-
lites per-
terrefa-
ctos.*

*Iudæos nō
extime-
scendos.*

*Nō sola
hominum
multitudo
in bello
obtinet,
sed etiam
si vel in
paucis sis
fortitudo.
Causa cer-
taminis
Romanis
iunt ma-
iores quā
Iudæis.*

tem ita ut Tiberias sub monte positam, qua lacu non alluebatur vndique muro validissimo, sed minore tamen quam Tiberiada, Iosephus cinxerat. nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum itemque virium copia communierat. Taricheis vero largitatis eius reliquie profecerunt. Scaphas autem plurimas, in lacu paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri prælio vincerentur, refugerent: simulque ad navale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munimentibus, Jesus eiusque socii neque multitudine hostium, neque disciplina militum perterriti, cursu in eos irruunt: primoque impetu disiectis muri fabricatoribus, ac parte aliqua ædificij dissipata, ubi armatos congregari viderunt: antequam mali aliquid paterentur, ad suos refugiant: episcopi infecuri Romani, ad navigia compulsi. Et illi quidem tantum prout, unde Romanos contingere missilibus possent, anchoras iaciunt: & sicut acies assolent densatis inter se navibus aduersus hostes in terra constitutos, navali prælio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima ciuitate planicie congregatam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eo mittit. Qui cum infinitum hostium numerum reperisset, patri quidem maioribus auxiliis opus esse mandavit. Ipse vero equitum plerosque etiam priusquam subsidia venirent alacres esse videns, cum nonnulli eorum multitudinem Iudæorum formidarent, unde exaudiri posset constitit: & ô Romani, ait, pulchrum est namque in principio sermonis admonere vos generis vestri, ut qui cum quibus pugnaturi simus sciatis: nostras enim manus nemo unquam toto orbe hostis ullus evasit: Iudæi vero, ut etiam pro his dicamus aliquid, ad hoc usque tempus victi non defatigantur: itaque oportet illis in aduersis rebus constanter dimicantibus, etiam nos in secundis perseverantibus laborare: aperta quidem fronte vobis plurimum alacritatis inesse conspiciens, gaudeo: vereor autem, ne cui vestrum tanta timorem multitudo hostium latenter incutiat. Igitur quisque iterum cogitet, qualis cum quibus decertabit: quod si Iudæi, licet satis sint audaces, mortemque contemnunt, incompediti tamen bellorumque imperiti sunt, vulgus recte potius quam exercitus appellandi, de vestra vero peritia atque ordinatione referre quid opus est? Nempe idcirco soli armis exerceamur, pacis etiam tempore, ut ne in bello nos cum hostibus numero conferamus. nam quod perpetue militie incommodum, si pares cum rudibus congregiamur? Quin reputate, quod armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & ducis tuti consilio cum vagis neque rectorem habentibus decertabitis: quodque nos hæc virtutes multo plures efficiant, multum autem vitia de hostium numero detrahant. Nec sola hominum multitudo, quamuis pugnacissimi fuerint, in bello obtinet: sed etiam si vel in paucis sit fortitudo. hi enim & ordinari faciles sunt, & sibi invicem subuenire: numerosa autem copiarum plus incommodi ex semetipsis, quam ex hostibus capiunt. Itaque Iudæos audacia & ferocitas ac desperatio siue metus fauicia ducunt: quæ rebus secundis aliquantum valent, minimis vero offensionibus extinguuntur. nos autem virtus regit, & morigeras voluntas, itemque fortitudo, quæ & in prospera fortuna viget, nec ad finem usque inter aduersa decipitur. Ad hoc maiores nobis sunt, quam Iudæis, causa certaminis. nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent, quid est nobis inclinata fama præstantius? & ne post orbis terrarum imperium videamur hostium aduersariorum loco Iudæos habere? Præterea confidete, quod ne patiendi quidem alicuius intolerabilis mali metus est. multos enim eosque in proximo adiutores habemus. Rapere autem victoriam possumus: & quos à patre mitti nobis speramus auxi-

lio, conuenit antecapere, vt & maior sit & socium non habeat virtutis effectus. Equidem puto nunc de me ac patre meo vobisque pariter iudicium fieri, si ille quidem rebus ante gloriose gestis dignus fuit, ego vero eius sum filius, vosque milites mei. nam illi vincere cōsuerum est: ego vero reuerti ad eum perpetiar victus? quo pacto autem vos non puduerit, duce vestra periculis non occurrente, non superare? appetam enim peticula, mihi credite, primusque in hostes irrumpam. nemo autem vestrum à me discesserit, persuasum habens, imperum meum sustentari ope diuina: & manifestissime præsumere. quod multo plus mixti hostibus efficiamus, quam si extrinsecus pugnaremus. Postquam Titus hæc profectus est: diuina quadam alacritate militibus incidit. Et quia Traianum aduenire cum 400. equitibus ante prælium contigit, ægre ferebant, tanquam cinnueretur victoria societate. Misit autem Vespasianus & Antonium Silonem cum duobus millibus sagittariorum vt occupato monte, qui ex aduerso erat oppido, murorum propugnatores repellerent. Et ab illis quidem ita vt præceptum fuerat, circumuentioni sunt ex ea parte subuenire tentantes. Titus autem primus perrexit citato equo in hostes, & post eum cæteri cum clamore, tanto spacio fusi, quantum aduersa acies occupauerat, vnde multo etiam plures quam erant apparuerunt. Iudæi vero, licet incursum eorum & disciplina conterriti, paulisper quidem primos sustinere congressus. Percussa autem contis, equorumque impetu derubati inculcabantur: atque ita multis passim peremptis disperduntur, & in ciuitatem, vt quicque velocitatis habebat, effugiunt. Titus autem aliquos à tergo instans, alios per transitum occidebat, nonnullos cursu antecapiens, ictu ora transuerberabat. multos autem, alium super alium lapsos inuoluens, consciebat omnesque ad mœnia confugientes præueniens, detorquebat ad campum, donec vi multitudinis elapsi, in oppidum confugerunt. Excepit autem illos acerba dissensio. namque indigenis, & fortunarum suarum & ciuitatis gratia, & ab initio bellum gestum, maximeque quod male pugnatum fuerat, non placebat. sed populus aduenarum qui plurimus esset vim adhibebat, & inter se discordantium clamorerat, veluti iam arma caperēt. Quibus auditis, nec enim procul à multis aberat, Titus exclamat: Hoc tempus est, quod moramur commilitones? Deo nobisudente Iudæos suscipite victoriam. Non auditis clamores? qui manus nostras euasere, discordant: habemus ciuitatem, si modo properamus. Veruntamen cum velocitate animis opus est. nihil enim magnum effici si ne periculo consuevit. non solum autem hostium concordiam quos cito necessitas in gratiam renouabit, sed etiam nostrorum auxilia præuenire debemus: vt præter victoriam, qua tantas copias pauci superamus, etiam ciuitate solipatiatur. Simul his dictis descendit equum, atque ad lacum decurrit, & per eum propere ciuitatem ingreditur, quem cæteri consecuti sunt: pauidi autem eius audaciz murorum defensores innasit. & pugnare quidem, vel prohibere venientem, nemo sustinuit: relictis autem excubiis, Iesus quidem cum sociis in agros effugit: alij vero decurrentes ad lacum, in manus hostium contra venientium incidebant: macabantur autem alij cum scaphas scandent, itemque alij, cum iam prouectas assequi narando conarentur: plurimaque per ciuitatem fiebat hominum cades, aduenarum quidem resistentium, qui non effugissent: Indigenarum vero sine pugna, quoniam spes eos fœderis, & conscientia quod belli consilium non habuerant, à prælio deterrebant: donec Titus nocentibus interemptis, miseratus indigenas ab interfectione requieuit. At qui in lacum confugerant, vbi ciuitatem captam viderunt, quam longissime ab hostibus recesserunt. Titus vero missis

An. m. di 4031 à Christ. na. 69. Milites duci obire perare parati est. Vespasianus Tiro auxilia res copias mittit.

Iudæi in ciuitate effugiunt.

Acerba dissensio & seditio in urbe. Oratio Titus ad Romanos milites.

Iesus cum sociis in agros effugit.

An. mtdi 4091.
à Christ.
nat. 69.
Titus res
gestas &
victoria
patri nunciat.

equitibus res gestas patri nunciat. Quibus ille compertis, quod necesse fuit, & filij virtute admodum laetus, & facinoris claritudine (maxime enim belli pars videbatur exempta) tum quidem statim circumdari civitatem custodibus iussit, ne quis extra subterfugeret, eademque eua-deret. postero autem die cum descendisset ad lacum, rates aduersus illos, qui eo refugerant, fabricari iussit quæ tam materiarum copia, quam artificum multitudine mature contextæ sunt.

CAP. XVIII.

De lacu Genesar, & fontibus Iordanis.

Fons Iordanis.

Descriptio Genesar.

Fertilitas Genesar.

Longitudo & latitudo Genesar.

Lacus autem Genesar quidem à terra continente appellatur. 40. vero stadiis in latitudine patens, centumq; in longitudine, aquæ dubiis est atque potabilis. Palustri enim crassitudine tenuiores habet latices: & vndique in littora ac arenas desinens, purus est, ac præter hoc temperatus ad hauriendum. & fluuius quidem siue fonte ienior est. Semper autem frigidior, quam lacus diffusio patitur, manet: æstiuisque nōdibus eius aquæ sub diuo perflatur, nequaquam æstibus cęduntis enim facere indigenis moris est. Varia autem sunt in eo piscium genera, ab alterius loci piscibus tam sapore quam specie discreta: mediumq; fluuius Iordanis leatur. Cæterum Iordanis fons Panium esse videtur: sed reuera huc terra conditus fertur ex ea quæ vocatur Phiale. Hæc autem est, qua in Trachonitidem ascenditur ad 120. stadium à Cæsarea, ad dextram non longe à via. Et propriæ quidem ex rotunditate Phiala dicitur lacus, rotæ speciem præferens. semper autem intra eius labra cohibetur vnda, nunquam deficiens vel exuberans. Cumque interim hoc esse Iordanis principium nesciretur, à Tetrarcha quondam Trachonitidis Philippo deprehensum est. Is namq; missis in Phialen paleis, inuenit eas apud Planiū redditas, vnde antea fluuius nasci credebatur. Naturalis quidem pulchritudo Panij, regis opibus & Agrippæ diuitiis magnificentius accurata est. Manifestum autem flumen Iordanis ex hoc antro incipiens, Semechonitis quidem lacus paludes secat cœnosas: centrum autem & viginti aliis præteritis stadiis, post oppidum Iuliada, Genesar lacum medium transemens, deinde multam per solitudinem in Asphaltiten lacum exit. Ad Genesar vero lacum, eiusdem nominis terra prætenditur, natura simul & pulchritudine admirabilis. Nullum enim ipsa pro vbertate sui negat arbutum, totamque plantis consequere culrores. cœli vero temperies etiam diuersis aptissima est. nuces enim, quæ arbutum maxime frigoribus gaudent, infinitæ florescunt: vbi etiam palmæ, quas nutrit calor æstiuus: has iuxta ficus & oleæ, quibus aura mollior destinata est: vnde naturæ magnificentiam hanc esse quis dixerit, vim adhibentis vtr in vnum conueniant inter se repugnantia, annique temporum contentione bonam, veluti singula peculiati studio terræ fauerent. non enim solum nutrit præter opinionem poma varia, sed etiam seruat, egregia quidem, & quodammodo regnantia. Vnas sane & cæreæ sine intermissione decem mensibus suggerit, cæteros vero fructus, anni spacio senescentes. Nam præter actis leuitatem, & fonte quoque irrigatur vberissimo, qui Capernaum ab indigenis appellatur. Eum nonnulli venam esse Nili fluminis opinantur, quod similes coracino Alexandrino generat pisces. Longitudo autem regionis secundum littora cognominis lacus triginta stadiis extenditur, & latitudo viginti. Horum quidem natura eiusmodi est.

CAP. XIX.

Tarichearum excidium.

Vespasianus autem perfectis ratibus, imposita manu militum, quantam in eos qui lacu effugerant satis esset, vna prouehitur. Illi autem neque compulsi ad terram euadendi facultatem habebant, insectis omnibus, neque nauali bello pari conditione pugnandi. nam & scapha parua, atque piraticz aduersus rates infirmæ erant : & cum pauci singulis veherentur, cunctis simul instantibus Romanis appropinquare metuebant. Veruntamen circum rates nauigando, nonnunquam etiam prope accedendo, lapidibus Romanos eminus appetebant, aut cominus etiam irritando feriebant : plus autem ipsis viroque modo nocebatur. nec enim faxis quicquam præter crebros sonitus agebant, quoniam contra septos armis iaciebantur, contiguque sagittis eorum efficiebantur : & si accedere propius ausi fuissent, priusquam facerent aliquid, patiebantur, cumque ipsis nauigiis mergebantur. Multos autem vulnera inferre tentantium, qui pilis contingi possent, alios desiliendo in scaphas Romani gladiis transfigebant : nonnullos, concurrentibus inter se ratibus in medio deprehensos, cum nauculis capiebant. Submersorum autem qui capita sustulissent, aut sagittis præueniebantur, aut ratibus occupabantur : & si desperatione compulsi inimicis adnatare tentassent, eis vel manus vel capita truncabantur, plurimusque passim ac varius erat interitus eorum : donec in fugam versi, ceteri terrez appulsi sunt, circumclusis nauculis suis. Exclusi autem multi quidem in ipso lacu telis consugebantur : multos vero in terram egressos peremerunt Romani. Mixtum autem sanguine, plerumque cadaueribus cerneret totum lacum. nullus enim saluus euasit. Acetbus autem secutis diebus odor illam regionem oppressit & facies. nam littora quidem naufragiis simul plena erant, & corporibus tumidis. calescentes autem ac tabefacti mortui, cœli tractum corrumpebant, ut non Iudæis solum ille casus miserabilis videretur, verum etiam autoribus ipsis esset inuisus. Iste quidem illius prælij navalis exitus fuit. Perierunt cum his, qui pridem in ciuitate cecidere, sex millia & quingenti. At Vespasianus, pugna peracta, pro tribunali apud Taricheas residens, aduenam populum ab indigenis secernebat, qui autor belli extitisse videbatur. & an hi quoque seruandi essent, cum rectoribus deliberabat. his autem affirmantibus eorum liberationem detrimento futuram : nec enim dimissos quiescere posse homines, qui & patris carerent, vimque adhibere ac bellum inferre possent ad quos confugissent : Vespasianus saltem quidem indignos esse eos, contraque seruatores suos nouerat fautores : sed de eorum mortis genere cogitabat. Nam si ibi occiderentur, non perpeffuros suspicabatur indigenas, totapud se supplices obtruncari : fideque interposita deditis vim pigebarafferre : verum ab amicis superabatur, nihil in Iudæos non licere dicentibus : quodque vtile esset, honesto debere præponi, cum vtrumque obtineri non posset. Indubitata igitur concessa licentia, solo eos itinere, quod Tiberiada duceret, exire permisit. Cumque illi facile his qui cupierant credidissent, & quo insulum fuerat comitati, neque pecuniis suis quicquam metuentes abirent : totam ad Tiberiada vsque viam Romani, ne quis euaderet, occupauerunt : eosque in ciuitatem inclusos, mox insecutus Vespasianus omnes in stadio constituit. Et seniores quidem cum imbellibus, qui mille ducenti erant, iussit occidi : iuuentum autem validissimos sex millia lectos, ad Isthmum Nesoni transmisit. Ceteram vero multitudinem triginta millia & quadringentos vendidit, præter alios quos Agrippa

An. mû-
di 4031.
à Christ.
nat. 69.

*Reli-
giosa na-
uale con-
tra Tari-
cheas.*

*Victoria
Vespasia-
ni in lacu
Genesar
contra Ta-
richeas.*

*Exitus na-
ualis præ-
lij, in quo
6500. ce-
ciderunt.*

*Vespasia-
nus cum
rectoribus
de Iudæis
deliberas.*

*Distra-
ctio & vi-
ditio Iu-
dæorum.*

An. mū.
di 4081.
à Christ.
na. 69.

donauerat nam his qui ex eius regno essent, facere quod vellet ipse permittit. Verum & istos rex vendidit. Reliquum vulgus erant Trachonitæ & Gaulanitz & Hippeni, pluresque Gadabitz, seditiosi & fugitiui, & quibus probra pacis bellum conciliant. Capti sunt autem sexto Idus Septembris.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER IV.

SVMMA CAPITVM LIBRI IV.

De bello Iudaico.

- I. Obsidio Gamalensium.
- II. Itaburium monti occupatur a Placido.
- III. Excidium Gamala.
- IIII. Giscala a Tito capitur.
- V. Hierosolymitani excidij initium.
- VI. Idumaeorum aduentus pro Hierosolym. & actus.
- VII. Declas Iudaorum pro Idumaeis facta.

CAP. I.

Obsidio Gamalensium.

Romano-
rum contra
Iudeos vi-
ctoria.

Semecho-
nites la-
cui.

Fons Ior-
dani.

Gamala
situs.

VICINQUE autem Galilæorum Iotapatis exci-
sus à Romanis defecerant, hi se ad eos postquam Ta-
richæatæ superati sunt, applicabant: omniaque Ro-
mani castella & ciuitates ceperant, præter Giscalam,
& qui montem Itaburium occupant. Cum his au-
tem rebellet Gamala ciuitas, contra Tarichæas
posita supralacum, quæ fines pertinebat Agrippæ, i-
temque Soganz & Selencia. Et hæc quidem Gaulanitidis regionis erant
ambæ: Sogane superioris partis, cui nomen est Gaulana: & inferioris Ga-
mala Seleucia vero ad lacum Semechonitem, triginta latum, & sexa-
ginta stadiis longum, paludesque suas ad Daphnen vique tendentem.
Quæ regio cum alias sit deliciosa, præcipue tamen fontes habet, qui mi-
norem (quem sic appellant) Iordanem alêtes, sub auro Iouis templo in
maiores deducunt. Soganen quidem ac Seleuciam colentes in prin-
cipio sibi defectionis Agrippa sibi fœdere sociauerat. Gamala vero ei
non cederat, freta locorum difficultate, amplius quam Iotapata. Iu-
gum namque asperum, ex alto monte deductum; mediam ceruicem eri-
git: & ubi supereminet, in longitudinem tenditur: tantum contra de-
cliue, quantum à tergo, ut cameli similitudinem præferat: unde nomen
etiam duxit: nisi quod expressam vocabuli significationem indigenæ
seruare non possunt. Et à fronte quidem & lateribus, in valles innuas
scinditur. Pars vero quæ de monte pendet, paululum difficultatem re-
fugit. Verum & hanc partem, per obliquum excisa fossa, indigenæ in-
uiam fecerāt. Domus autem crebræ per prona erant ædificatæ, nimioque

præci-

precipitō casarū similis ciuitas intra se decurrebat, in meridlem vergens. Australis vero collis immensa editus altitudine, vltimū areis sinu muro ciuitati præbebat, rupesque superior ad profundam pertinens vallem. Fons autem intra muros erat, in quem oppidum defluebat. Quamuis autē natura inexpugnabilis esset ciuitas, tamen etiam Iosephus cum murorum eam ambitu cingeret, fossis & cunienlis reddidit firmiorem. Eius autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, quam Iotapateni: sed multo pauciores, minusque pugnaces: tutusque freti difficultate, plures se hostibus putabant. nam plena erat ciuitas, multis in eam quod esset tutissima, confugientibus. Vnde ab Agrippa quoque præmissis ad obsidionem, per menses 7. resistere. Vespasianus autem profectus ex Ammaunte, vbi pro Tiberiade posuerat castra (Ammaus autem, si quæ nomen interpretetur, aquæ calidæ vocantur. ibi enim eiusmodi tons est, sanandis corporum vitis idoneus) Gamalam peruenit. & totam quidem ciuitatē, ita vt diximus positam, custodia circumvallare nequibat. qua vero fieri posset, excubias collocauit: montemque occupat superiorem: in quo milites castris, ita vt asolet, muro circudatis, opus aggerum postremo aggrediuntur. Et à parte quidem Orientis summo supra ciuitatem loco turris erat: vbi & quintradecima legio, necnon & quinta contra mediam ciuitatem operabatur: fossa autem decima repleuit & valles. Inter hæc Agrippam regem, cum accessisset ad muros, eorumque defensoribus de traditione loqui tentaret, funditorum quidam ad dextrum cubitū lapide percutit. Et ille quidem propterea familiaribus suis circumseptus est. Romanos autem ita simul ob regem, sui que metus ad obsidionem protinus incitauit: nullum ludæos crudelitatis modum in alienigenas atque hostes prætermisium ire credentes, qui circa gentilem suū, & eorum quæ ipsi conducere suauorem, tam immanes fuissent. Aggeribus autem manus multitudine, operisq; multitudine cito perfectis, machinas applicabant. Chares autem & Iosephus (namq; ipsi erant oppidanorum potentissimi) armatos licet metu percussos ordinauerūt: & quanquā non diu obsidionem posse sustineri arbitrabantur, quibus aqua itemq; alia vsui necessaria non sufficerent, adhortari tamen eos ad moriā produxerunt. Et paulisper quidem moribus aduenientibus repugnant, balistis autem tormentisq; perculsi, in oppidum recesserunt. Itaq; Romani tribus ex locis aggressi murū arietibus quatunt: & qua deiectus fuerat, intus magno cum armorum strepitu ac tubarū sonitu, ipsi quoque insuper viuentes cum oppidanis cōsangebant. Illi autem ad primos aditus interim pertinaces, Romanis ne vltra progredierentur obstabant. Cæterum vi & multitudine superati, vndique ad excelsa ciuitatis loca fugiūt. deinde reuertentes instantibus sibi hostibus incumbunt: illosq; impingendo per decliua, locorum difficultate & angustia depresso interficiebant. Romani autem cum neque à vertice imminentibus repugnare, neque in partem aliquam euadere possent, promouit eos virgibus hostibus, in domos hostium plano contiguas refugiebant. sed hæc repletæ labeantur, quod pondus sustinere non poterant: vnaque deiecta multas inferiores, itemq; illæ alias deturbabāt. Ea res plurimos Romanorum morte consumpsit. incerti enim quid facerent, quamuis subfidere tecta viderent, tamen co cōnuolabāt, atque ita multi quidem ruinis opprimebantur: non pauci vero subterfugientes, parte corporis opprimebantur. Plurimi autem puluere suffocati moriebantur. Sed ex Gamalenses pro se fieri existimabant: propriaque incommoda negligentes, magis instabant: hostesque in sua tecta vergendo compellebant. qui vero per angustos viarum cliuos cecidissent, eos telis desuper missis

An. mē.
di 4091.
à Christ.
nat. 69.
Gamala
ciuitas in
expugna-
bila &
firma.

Vespasia-
nus Ga-
malam
obsidet.

Agrippā
regē fun-
ditorum
quidam
lapide per-
cutit.
Romani
Gamalā
expugnat

Romani
cū Iudæo-
rū domi-
bus pro-
labantur.
Romanorū plu-
rimi mort-
is clatura
per.

An. mē-
di 4031.
à Christ.
nat. 69.

Vespasia-
ni forti-
tudo &
virtus bel-
lica.

Vespasia-
ni cū In-
dai pu-
gna.

Gallus cū
10. mili-
tibus in
quadam
domo la-
ter.

Vespasia-
nus mili-
tes conso-
latur.

Inconstā-
tia & in-
stabilitas
fortuna.

Romani
militēs or-
dine cun-
cta peri-
tiaz, per-
ficiunt.

interficiebant. Et ruinz quidem lapidum copiam, ferrum vero eis mor-
tui hostes dabant. ceterorum enim gladios auferentes, his contra semi-
neces vrebantur. Multi iam procumbentibus testis, semet inde proii-
ciendo moriebantur : tergaque dantibus, ne fuga quidem facilis erat.
viarum namque ignorantia, & caligine pulueris alius alium non agno-
scentes pererrabat, & circa se sternebantur. Sed illi quidem vix reperto
exitu, ab oppido recesserunt. Vespasianus autem qui laborantibus sem-
per interfuit, laeuissimo dolore percussus, cum super militem ruere ciui-
tatem videret, propriæ tuitionis oblitus, clam paulatim superiore in op-
pido locumprehendit : ibique inter media pericula cum paucis omni-
no relinquitur, nec enim aderat tunc ei filius Titus, ad Mutianum pri-
dem in Syriam missus. Et dare quidem terga, neque rutum neq; hone-
stem sibi putabat. rerum autem quas ab adolescentia gesserat, ac pro-
pria virtutis memoria, quasi Deo repletus, corpora sociorum atque ar-
ma condensat, & cum his bellum vna à vertice defluens sustinebat : &
neque virorum neque telorum multitudinem formidans manebat, do-
nec eius animi obstinationem hostes diuinam esse reputantes, imperum
remiserunt. illis autem iam infirmius impugnantibus, ipse pedem refe-
rens, non prius terga ostendit, quam extra muros egressus est. Plurimi
quidem Romani milites in ea pugna ceciderunt, & inter eos Ebutius
decadarchus, vir non eo tantum prælio quo petiit, sed vbiq; antea for-
tissimas comprobatus, quiq; plurimis malis ludæos affecisset. In ea pu-
gna centurio quidam nomine Gallus, cum decem militibus in quadam
domo laruit. Eius autem habitatoribus dum coenarent, quod in Roma-
nos fuisset consilium populi sui, inter se fabulantibus, hoc auditio (nam
& ipse Syrus erat, & hi quos secum habebat) nocte illos aggreditur : om-
nibusque matatis ad Romanos saluus cū militibus euadit. Vespasia-
nus autem mœrere exercitum aduersus casibus vidēs, quodque nullam
interim tantam experti fuerant cladē : huiusque rei magis eos pudere,
quod solum ducem in periculis reliquissent : consolandos putabat : de
se quidem nihil dicens, ne quem vel initio culpasse videretur. Oportere
autem inquit, quæ communia essent fortiter ferre, naturā belli cogi-
tantes, quodque nusquam eueniat sine cruore victoria, iterumque ha-
beat fortuna regressum. Multis tunc ludæorum millibus interfectis,
exiguam pro his stipem se inimicæ pendidisse fortunæ. Atque ut iactan-
tium esse, nimis secundis rebus insolescere, ita esse ignauorum, in of-
fensionibus trepidare. velox enim est, inquit, in vtrunque mutatio : &
ille vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus in rebus quoque infel-
liciter gestis : ut idem scilicet maneat, rectis consiliis peccata corrigens.
Quamquam ea quæ nunc acciderunt, neque mollitia, neque ludæorum
virtus effecit. nam & illis pugna melioris, & nobis deterioris, causa fuit
difficultas locorum. Qua in re nimirū quis comprehenderit alacritatis
vestræ temeritatem ? nam cum hostes in excelsiora loca refugissent, ma-
nus continere debuistis, neque in summo vertice constituta sequi peri-
cula : sed capta inferiori ciuitate, paulatim eos qui refugerant, ad tutio-
rem vobis & stabilem pugnam reuocare. nunc autem immoderata se-
stinatione vincendi quam id incaute fieret, non curastis. Inconsultus
autem & furibundus impetus belli, à Romanis alienus est, qui cuncta
ordine peritiaque perficimus, Barbarisque conueniens, & quo ludæi
maxime possidentur. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurre-
re : atque indignæ offensionis irasci potius quam mœrere. Optimum au-
tem quisque de sua manu solatium quærat. ita enim fiet, ut & amissos
vilescamus, & in eos à quibus perempti sunt, vindicemus. Ipse autem,
ita ut nunc feci, experiatæque ac vos pugnādo primus ad bella pergere,

& nouissimus inde discedere. Ille quidem his diſſis recreauit exerci-
tum. At Gamalenses bene geſtare, pauliſper animos erexere: quæ nulla
ratione, magna magnificeque prouenerat. mox autem repugnantes abla-
tam ſibi eſſe fœderis ſpem, quodque minime poſſent eſſugere (iam e-
nim victos eos deſecerat) vehementer dolebant, animoſque remiſe-
rant. Nec tamen quatenus valebant, ſalutem ſuam negligebant: ſed tam
diſturbatas partes muri, qui erant fortiſſimi, quam integras, cæteri am-
plexi cuſtodiebant. Romanis autem conſtrucentes aggeres, iterumque
tentantibus irruptionem, multi ex ciuitate per valles denias, qua nulli
cuſtodes erant, & per cloacas diſſugiebant: eos, qui metu ne caperen-
tur ibi remanerent, inopia conſumebat. ſolis enim vndique alimenta
qui pugnare poſſent, congregabantur. Sed illi quidem in huiuſmodi ca-
lamitatibus perſeuerabant.

An. mē-
di 4091.
à Chriſt.
na. 69.

Romani
Gamala
irruptionem
interſe-
rent.

CAP. II.

Itaburium mons occupatur a Placido.

Vespasianus autem inter curas obſidionis, ſubciſium opus aggredi-
tur aduerſus eos qui montem Itaburium occupauerant, inter cam-
pum magnum & Scythopolim ſitum: cuius altitudo quidem triginta
ſtadiis conſurgens, ſeptentrionali tractu inaceſſa eſt. in vertice autem
viginti ſtadiorum planicies patet, tota muro circumdara. Hunc autem
tantum ambitum quadraginta diebus ædificauerat Iosephus: & alias
ei materias, & aquas ſuggerentibus locis interioribus. ſolam enim in-
colæ pluuialem habebant. Magna igitur in eo multitudine congrega-
ta, Vespasianus Placidum cum ſexcentis equitibus mittit. Huic autem
ſubeundi quidem montis ratio nulla erat. multos autem fœderis ac ve-
niz ſpe hortabatur ad pacem: & descendeant ad eum ipſi quoque inſi-
dias ſpolientes. nam & Placidus eo ſtudio miſiſſime cum his loqueba-
tur, vt eos in planicie caperet: illique tanquam diſſis obediētes, ad
eum veniebant, vt incautum aggrederentur. Vicin tamen aſtutia Placi-
di, cœpto enim à ludæis prælio aſſimular fugam: & poſtquam inſequen-
tes ad magnam partem campi pellexit, reflexit in eos equitum manus:
plurimiſque in terga verſis, aliquos interfecit. ſemotam vero multitu-
dinem cæteram, ab aſcenſu prohibet. Itaque alij quidem Itaburio reli-
cto, in Hieroſolymam reſugiebant, indigenæ autem fide accepta, quod
eis aqua deſecerat, & ſe, & montem Placido tradiderunt.

Itabury
montis al-
titudo.

Arx de-
luditur
arce.
Placidi
victoria.

CAP. III.

Excidium Gamala.

Pud Gamalam vero degentium audaciſſimi quique fuga diſperſi la-
tebant, imbelles autem fame corrupiebantur. At vero pugnatum
manus obſidionem ſuſtinebat, donec euenit ſecundo & vigefimo die
menſis Octobris, vt tres ex decimaquinta legione milites, circa matuti-
nas vigilias editiſſimâ præ cæteris turrim, quæ in ſua parte fuerat, ſubi-
rent: eamque occulte ſuffoderent: cū appoſiti ei cuſtodes neque adeun-
tes eos (nox enim erat) nec poſtquam adire ſenſiſſent. Iidem autē mili-
tes, cauendo ne ſtrepitus fieret, quinque ſaxis duriffimis euolutis reſi-
liant: ſubitoque turris cum magno fragore decidit, vnaque cuſtodes præ-
cipitantur. At vero qui per alias cuſtodias erant, perturbati fugiebant:
multoſque euadere auſos, peremere Romani: inter quos etiam Iose-
phum, ſuper diſputam muri partem quidam iaculo percuſſum, interfe-
cit. Intus autem in ciuitate degentibus, ſono concuſſis, multus erat pa-

Turris
quæ Ro-
mani ſuf-
foderant,
cum ma-
gno fragore
decidit.

An. mñ-
di 4091.
à Christ.
nat. 69.
Titus du-
cens equi-
tib. præter
pediter le-
git Ga-
malā in-
strat.

Gamala
arce ver-
tex saxo-
sus & ac-
cessu diffi-
cillimus.
Victoria
Romanis
divino
munere
concessa.

Novē In-
dorum
millia Ga-
mala per-
empta, so-
la dua
mulieres
evadunt.

uor atq; discursus, tanquam omnes essent hostes ingressi. Tuncq; Chares agrotus & iaeēs defecit, cum timoris magnitudo morbum eius pluri-
mū iuississet ad mortem. Romani tamen prioris cladis memores, viq; ad
vigessimam & tertiam diem supra dicti mentis oppidum non sunt ingressi.
Titus autem (iam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos
se absente perculerat, ducentis equitibus præter pediter lectis, otiose in
ciuitatem introiuit. eoque prætergresso, vigiles quidem ubi senserunt,
ad arma cum clamore properabant. cognito autem intrus constituti eius
ingressu, alij raptis liberis, trahentes etiam coniuges, cum viulata & ex-
clamationibus in arcem refugiebant: alij Tito occurrentes, sine inter-
missione trucidabantur, qui vero prohiberi essent in arcem recurrere, ne-
seij quid facerent, Romanorum prædiis incidebant. ubique autem
infinitus erat morientium gemitus: perq; prona loca effusus cruor, to-
tum oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupauerat, omnem
Vespasianus induxit exercitum. Erat autem saxosus & accessu difficili-
mus vertex, in immensum editus, & vndique circum rupium multitu-
dine præceps: vnde Romanos ad se aduntes partim telis partim saxis
deuolutis arcebat Iudæi, cum ipsos in exselso loco positos nullæ sagit-
tæ contingerent. Verum ad eorum interitum, diuino munere quodam,
turbo exoritur, Romanorum quidem tela in eos ferens, ipsorum au-
tem à Romanis repellens, & obliqua traducens: vt neque in præruptis
consistere propter violentiam status possent, cum nihil esset immobile,
neque hostes ad se accedentes videre. Itaque supergressi Romani, eos
circumueniunt: & alios quidem repugnantes antecapiebant, alios man-
us dantes, in omnes autem vehementius sauebant, illorum memo-
riæ quos in primo aggressu perdiderant. Multi autem vndique circum-
clusi, desperatione salutis, filios & coniuges & semetipsos in vallem
præcipites dabant, quæ sub arce in profundum patebat. Euenit autem,
vt ipsorum in se qui capri fuerant, immanitate lenior existeret iracun-
dia Romanorum. ab his enim quatuor millia perempta sunt: qui vero
se præcipitauerunt, quinque millia sunt reperti. Neque quisquam præ-
ter duas mulieres, saluus euasit: quæ sorores erant, Philippæ filia: qui
Philippus lachimo genitus erat, insigni viro, & qui sub Agrippa Rege
dux exercitus fuerat. seruare sunt autem, quod excidij tempore Roma-
norum impetum latuere. nec enim vel infantibus pepercere, quorum
multos singuliraptos ex arte proiciebant. Gamala quidem hoc modo
excisa est, tertio & vigesimo die mensis Octobris: quæ vigesimo & pri-
mo die mensis Septembris coeperat rebellare.

C A P. IIII.

Gisfala à Tito capitur.

An. mñ-
di 4032.
à Christ.
nat. 70.
Ioannes
homo ve-
nesticus &
filius Gis-
fala inco-
las ad de-
fectionem
impellit.

Amq; solum Gisfala oppidulum Galilææ restabat indomitum: cuius
multitudo pacis studio tenebatur, quod erant pleriq; agricola, spem
que suam semper in fructibus collocauerant. non parum autem inanus
latrocinialis permixtione corrupti erant, quo morbo etiam nonnulli
ciuium laborabant. Hos autem ad defectionem impellebat atq; constabat
Leuiz cuiusdam filius, nomine Ioannes: homo veneticus & fallax,
varijsq; moribus & immoderata sperare promptus, miroq; modo quæ
sperasset efficiens: atq; omnibus iam cognitus, quod attendenda sibi po-
tentia causa bellum amaret. huic apud Gisfala seditiosorum turba pa-
rebat: quorū causa populus etiam legatos fortasse de traditione missus-
sus, Romanoq; tamen congressum in parte belli præstolabatur. At Ve-
spasianus contra hos quidē Titum cum equitibus mille, decimam vero
legionem circa Sythopolim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsa-

team ipse regreditur, dandam his ex labore continuo requiem putans.
 ex ciuitatum copiis : eorumq; corpora, itemq; animos ad futura certa-
 mina existimans esse refouendos. nec enim exiguum sibi laborē super-
 esse de Hierosolymis praeuidebat, quæ & regalis esset ciuitas, & cunctæ
 nationi præstaret. His autem qui ex bello fugissent in eam confluentibus,
 etiam naturalis munitio, itemq; murorū eius constructio, non mi-
 nimam ei sollicitudinē comparabat : cum virorum spiritū & audaciam,
 & sine muris inexpugnabilem esse cogitaret : ob eamq; rem milites, ve-
 lut athletas, ante certamina opporere curari. Tito autem ciuitas Giscala
 (equitando enim ad eam accesserat) aggressionē capi facilis videba-
 tur : sciens tamen quod ea vi capta, passim à militibus populus absumeretur
 (namq; satius erat ipse iam exdibus) miserans multitudinem
 etiam ipse sine ulla discantine cum nocentibus intereuntem, pactione
 magis subigere ciuitatem volebat. Itaque plenis hominum muris, quo-
 rum plerique perditæ factionis erant, mirari se ait, quomam freti consi-
 lio, cunctis iam ciuitatibus captis, illi soli Romanorum arma operirentur,
 cum viderent multo quicquam munitiora oppida, vno impetu fuisse
 subuersa : securos autem fortunis suis potiri, qui Romanorum dextris
 credidissent : quas quidem etiam nunc illis ait se porrigere, neq; ob in-
 solentiam succensere, quia spei libertatis ignoscendum putaret : nō ta-
 men, etiam si quis impossibilia velle perseveraret. Quod si dictis huma-
 nissimis non paruissent, fidemq; dextris non habuissent, experturos at-
 ma crudelia : iam iamque cognituros esse, mœnia sua ludū tore machi-
 nis Romanorum : quibus fidentes, soli ex Galilæis sese ostentarent arro-
 gant : ille captiuos. His dictis, popularium quidem neminem nō mo-
 do respondere, sed ne ad murum quidem licuit ascendere : quia totum
 latrones occupauerant : & custodes erant portis appoliti, ne quis vel ad
 fœdus prodiret, vel equitum quenquam in ciuitatem reciperet. Ioan-
 nes autem accipere se condiciones ait, & aut persuasurum, aut neces-
 sitatem belli renitentibus adhibiturum. Illum tamen diem ludorum
 legi oportere concedi : quoniam sicut arma monere, ita etiam de pace
 conuenire nefas haberent. Nam & Romanos scire, quod ab omni cessa-
 ret opere dierū septem circuitio, quam si temerassent, non minus co-
 actos, quam qui cogerent, piaculum commissuros, ipsumq; Titum : nul-
 lum enim illi ex mora esse dispendium formidandum, quod vnius no-
 ctis spaciū propter fugæ consiliū ceperit, præsertim cum id obserua-
 re circum sedentem nemo prohibeat : sibi autem magnum esse lucrum,
 nulla in re despiciere patrios mores. Et illum decere, qui pacem nō spe-
 rantibus indulget, legem quoque seruare seruatis. His Titum Ioannes
 fallere conabatur, non tantū pro septimi dici religione, quantum pro
 sua salute sollicitus. verebatur autē, ne statim capta ciuitate, solus desti-
 tueretur, qui totam in nocte ac fuga vitæ spem collocasset. Verum pro-
 pecto Dei nutu in excidium Hierosolymorum Ioannem saluum esse co-
 pientis, factum est vt non solum induciarum causationem Titus admit-
 teret, verum etiam in superiori parte oppidi castra poneret, ad Cydossam,
 qui mediterraneus est Tyriorum vicus validissimus, Galilæis semper
 exosus. Nocte autem Ioannes cum nullas Romanorum exturbias
 circa oppidum videret, arrepta occasione non solum his quos circa se ha-
 bebat armatos, sed etiam senioribus plurimis cum familiis abductis,
 in Hierosolymam fugiebat. Sed vique ad vigesimum quidem stadium
 fieri posse videbatur, vt mulieres ac pueros, aliamque multitudinem se-
 cum duceret, homo quem captiuitatis, itemque salutis metus urge-
 ret. vitra vero procedente eo relinquebatur. & oriebatur atrox remanē-
 tium fletus. quanto enim quisq; longius à suis aberat, tanto propius rem-

An. mē.
 di 4092.
 à Christi.
 nat. 70.
 Vespasia-
 nus non
 exiguum
 sibi labo-
 rē superes-
 se de Hie-
 rosolymis
 prauideret.
 Titi erga
 Giscala
 ciues bo-
 nignitas.
 Titi ad
 Giscalā
 ciues ora-
 tio blāda.
 Ioannis
 ad Titi
 exhorta-
 tionem re-
 sponsio.

Dei nutu
 in excid. i
 Hierosoly-
 morū Io-
 annes sal-
 uus ma-
 nat.
 Inducit
 cum Ioan-
 ne fugien-
 tium pa-
 nor & ti-
 mor.

An. mū-
di 4032.
Christ.
nat. 70.

*Titū Gif-
cali cines
benigne
suscepit.*

*Benigni-
tatis erga
hostes ex-
emplum.
Noxium
relinque-
re metu
suspensum,
quā im-
meritum
quendam
cū eo per-
dere, pra-
stat.*

*Ioannis
cū eo fu-
gentium
audacia,
Iudeos ad
bellū con-
tra Ro-
manos co-
cisas.*

se hostibus esse credebat. Iamque affore qui se caperent existimantes, necessario pauebant: & ad strepitum, quem ipsorum cursus faciebat, assidue respectabant, velut instantibus quos fugissent: multique simul ruebant, & circa viam plurimos certamen praecedentium conterebat. Miserabile autem sceminarum & infantium erat exitium. Aut si quam iactarent vocem, nonnulli viros aut propinquos, ut se operirentur orabant. Sed Ioannis exhortatio superabat, ut se ipsos seruant inolemantis: eoque confugerent, unde pro remanentibus etiam si raperentur, poenas à Romanis peterent. Multitudo quidem eorum qui fugerant, ut cuique virium fuit, cito dispersa est. Luce vero facta Titus ad muros aderat, foederis causa: populus autem portis ei patefactis, cum coniugibus occurrentes, tanquam bene merito, & qui custodia ciuitatem liberaisset, acclamabant: simulque Ioannis fugam significantes, ut & sibi parceret obsecrabant, & eos qui ex nouarum rerum cupidis reliqui superessent, vlcisceretur. Ille autem precibus populi postulatus equitum partem ut Ioannem persequeretur, mittit. Sed eam quidem occupare nequiuerit. quod antequam venerant, in Hierosolimam sese receperat. vna vero fugientium prope ad duo millia petunt: mulieres ac pueros paulo minus quam tria millia circumactos reducant. Titus autem indigne ferebat, non statim à Ioanne poenas fraudis exactas. irato vero animo satis esse quod spe deciderat ad solatium putans, captiuorum & qui cruciati fuerant multitudinem, in oppidum cum fauore ingreditur: iussisq; militibus minimam muri partem iure possessionis abrumperet, minitendo magis quam puniendo reprimebat perturbata ciuitatis auctores. Multos enim propter odia domestica, vel proprias inimicitias, delatores innocentiae fore credebat, si dignos poena discerneret: meliusq; noxium relinquere metu suspensum, quam immeritū quemquam cum eo perdere, existimabat. Illum enim fortassis modestiorem futurum vel metu supplicij, vel quod erubesceret praetoriorum criminum venia: sine causa vero morientium poenas, nullo modo corrigi posse. Praesidiis tamen ciuitatem circundedit, quae tam nouarum rerum studiosos compellerent, quam pro pace sentientes quos ibi relicturus erat, maiore fiducia firmarent. Galilaea quidem tota, postquam multo sudore Romanos exercuit, hoc modo subacta est.

C A P. V.

Hierosolymitani excidij initium.

A Pud Hierosolimam vero, ad Ioannis introitum, omnis populus erat aestus: & circa singulos, qui vna confugerant, numerosa turba collecta, quas foris clades experti essent, percontabantur. Illorum autem seruens quidem adhuc atq; interruptus anhelitus, necessitatem significabat. Veruntamen in malis quoque sibi arrogabant: non Romanorum vim fuisse dicentes, sed sponte venisse, ut cum his ex tutiori loco pugnarent. Inconsultorum enim atque inutilium esse hominum, incaute pro Giscalia & inualidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremque oporteat pro metropoli suscipere atque seruare: significando tamen excidium Giscalorum, etiam quam dicebant honestam discessionem suam, ut multi fugam suam esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autem quae captiui pertulere, non mediocri populi perturbatio tenuit, magnumque id esse argumentum proprii reputabant excidij. At Ioannes eorum quidem quos fugientes reliquerat causa minus erubescerebat. singulos autem circueiens, spe ad bellum incitabat, infirmitatem Romanorum asserens, propriaque vires extollens, & imperitorum ea cauillatione

in scitiam decipiens, quod etiam si penitus famerent, nunquam Hiero-
 solymorum moenia transgredierentur Romani, qui pro Galilaeorum vi-
 cis tanta mala pertulissent, atque in eorum muris machinas contriui-
 sent. His eius dictis magna quidem corrumpebatur iuuenum manus.
 prudentiorum autem atque seniorum nemo erat, qui non futura pro-
 spiciens, velut iam perditam ciuitatem lugeset. Et populus quidem in
 confusione tunc erat. At vero per territorium manus agrestium, an-
 te seditionem quae Hierosolymis orta est, discordare iam coeperat. Titus
 enim à Giscala Caesaream, Vespasianus autem à Caesarea Iamnam &
 Azotum profectus, vitramque subegit: impositisque illic praesidiis, re-
 uertebatur, maximam ducens eorum multitudinem, qui se foedere
 sociauerant. Singulas autem ciuitates tumultus bellumque intestinum
 exagrabat, quantumque à Romanis respirassent, in semetipsos manus
 verterant: cum inter amatores belli ac pacis cupidos esset seua con-
 tentio: dudumque discordiam pertinacia primo inter domos accende-
 retur: deinde inter se amicissimi populi dissiderent: & ad similia volen-
 tes quisque conueniens, aperte iam coacta multitudine rebellaret. Ita-
 que dissensiones quidem apud omnes erant: nouitatis autem armo-
 rumque cupientes senibus ac sobriis inuenture atque audacia praes-
 tabant. Primo autem indigenarum singuli praedari coeperunt: deinde ex
 composito confectis cuneis, per territorium latrocinebantur: ut quod
 ad crudelitatem atque iniusticiam spectat, nihil à Romanis gentiles ab-
 essent: atque ipsis qui vastabantur, illatum à Romanis excidium leuius
 videretur. Ciuitatem vero custodes, partim quia defatigari pigeret,
 partim odio nationis, aut nulli, aut minimo erant male affectis auxi-
 lio: donec rapinarum societate vndique congregati collegiorum latro-
 cinalium principes, atque in agmen conlati Hierosolymis irrumpunt:
 quae ciuitas à nullo regebatur: & more patrio gentiles omnes sine ob-
 seruatione recipiebat: tunc praecipue cunctis existimantibus, vniuersos
 qui super insisterent, adiumento ex beneuolentia venire. Quae quidem
 res etiam sine dissensione ciuitatem postea perfundedit, eo quod iners
 & inutilis multitudo quae pugnacibus sufficere possent, alimenta con-
 sumpsit: hisque praeter bellum etiam seditionem famemque compara-
 uit: aliique latrones ex agris eo transgressi, ac multo sauioribus quos in-
 tus inuenere sociari, nullum atrox facinus intermittere bant. Nec enim
 rapinis & expoliationibus metiebantur audaciam, sed usque ad caedes rue-
 bant: non clam, neque per noctem, aut quoslibet homines, verum luce pa-
 lam nobilissimos quoque, adoriendo. Nam primum Antipam regii gene-
 ris virum, & adeo potentissimum ciuium, ut etiam publicos thesauros fi-
 dei suae permisso haberet, comprehensum custodibus tradiderunt: post
 hunc etiam Lauiam quandam, insignem virum, & Sopham filium Ra-
 guelis, regalis similiter utrumque, familiarum, omnesque praeterea, qui praestare
 aliis videbantur. Gravis autem metus populum possidebat: & velut capta
 ciuitate, salutem propriam quisque curabat. Illi autem clausorum vinculis non
 fuere contenti, neque tutum arbitrabantur ea potentia viros diutius cus-
 todire. nam & ipsos, & domos eorum non paucis viris frequentari, ac
 per hoc ad vicissendum esse idoneos, & praeterea rebellaturum fortasse
 populum, iniquitate commotum. Decreto igitur eos occidi, mittunt
 quandam de suo numero Ioannem, ad caedes promptissimum, qui lin-
 gua patria Dorcadis filius dicebatur: eumque alii decem armati gladiis
 secuti ad carcerem, ibi quos reperissent interficiunt. Fingebant autem hu-
 ius immanissimi sceleris causam, cum Romanis eos detraditione ciui-
 tatis collocutos fuisse, communisque libertatis proditores interemisse
 dicebant, prorsus, ut audacia sua tanquam seruatores ciuitatis, ac bene de

An. m. d.
 di 4032.
 à Christ.
 na. 70.

*Intestina
 dissidia et
 seditiones
 in Iudaea.
 Iudaei in
 semetipsos
 manus
 verterant.*

*Latrones
 in agmen
 conlati
 Hierosoly-
 mis irru-
 puerunt.*

*Rapina et
 expoliatio-
 nes luce
 palam com-
 missa.*

*Ciuitatis
 praecores et
 latrones,
 capsi et
 trucidati.*

An. mū-
di 4032.
a Christ.
na. 70.
*Larrones
pro arbi-
trio Pontif-
ices desi-
gnant.*

ca meriti gloriarentur. Euenit autem populum quidem ad hochumili-
latis ac formidinis, illos vero insolentiz progredi, ut in eorum esset ar-
bitrio etiam pontificum designatio. denique familiis abrogatis, unde
per successionem pontifices creabatur, incognitos atque ignobiles con-
stituebant, ut impiorum facinorum socios haberent. nam qui supra me-
ritum summos honores adepti erant, his obediabant necessario, qui si-
bi eos praeferant: quoniam & dignitate praeditos, variis machinis fi-
ctisque sermonibus committebant, opportunitatem sibi ex eorum, qui
se prohibere poterant, contentione captantes: donec hominum perle-
ctione fatiati, in diuinitatem contumelias transulerunt, pedibusque
pollutis in sanctum locum introire coeperunt. Iam vero populo contra
eos concitato (namque auctor erat Ananus, et no maximus Pontificum,
itemque sapientissimus: & qui fortassis ciuitatem conseruasset, si insi-
diatorum manus potuisset effugere) illi templum Dei aduersus populum
turbam, castellum ac profugium sibi fecere, quod pro domicilio habe-
bant tyrannidis. Acerbis autem malis admiscebatur etiam cauilatio,
quae praeter ceteris eorum factis erat dolori, tenendo enim quanto me-
tu populus teneretur, suasque vires explorando, sorte pontifices creare
conati sunt, cum his (ut diximus) ex familiis successio deberetur. huic
autem fraudi mos antiquus obtendebatur, nam & olim sorte pontifi-
carum deferri solitum fuisse dicebant, re autem vera, legis erat abroga-
tio sumioris, per eos qui ad potentiam sibi designandorum magistra-
tum licentiam compararent. Itaque una sacratarum tribuum accita,
quae Eniachin appellatur, pontificem fortiebantur: caluque fors exit
homini, per quem maxime eorum iniquitas demonstrata est, Phani cui-
dam, filio Samuelis, ex vico Aphrahā, non solum ex Pontificibus orto,
sed aperte quid esset pontificatus, propter iustitiam penitus nescienti-
ae. Denique inuitum eum rure abstractum, ut in scena fieri solet, aliena
ornauere persona: indutumque sacra veste, quid facere deberet, subito in-
stituiebant: ludumque & locum esse tantum nefas arbitrabantur. ceteri
vero sacerdotes, procul spectantes ludibrio legem haberi, lacrymas vix
tenebant, honoresque sacrorum solui grauer ingemeabant. Populus
autem hanc eorum audaciam non tulit, sed omnes quasi ad deponen-
dam tyrannidem animos intederant. nam qui praefere ceteris videba-
tur, Gorion Iosephi filius, & Simeon Gamalielis, iam singulos circū-
euntes, quam simul vniuersos in concionibus hortabantur, quo tandem
aliquando libertatis corruptores vltum irent, sanctumque locum ab ho-
minibus sceleratis purgare properarent. Pontifices etiam probatissimi,
Gamala quidem filius Iesu, Anani autem Ananus, populum frequenter
in coetibus exprobando eius segnitiam, contra Zelotas excitauerunt.

*Pontificis
electio con-
tra vnum
visitatum
ab Iatroni-
bus facta.*

*Phanes ru-
sticus qui-
dam pon-
tifex de-
claratur.
Praestan-
tiores cate-
ru populi
ad visionē
horantur.*

*Zelota pos-
simato fa-
cinorum
immani-
tatem su-
perant.*

*Agni co-
tra Zelo-
tas ardens
gratis.*

ita enim se ipsi vocabant, uti bonarum professionum et nulli, ac non qui
pessimam facinorum immanitatem superassent. Itaque in concionem
populo congregato, cunctisque indignantibus occupationes sanctorum,
itemque rapinas & caedes, nondum autem promptis ad vlciscendū, pro-
pterea quod inexpugnabiles (id enim verum erat) Zelotae putabantur,
stans inter eos medius Ananus, & ad legem crebro respectans, cum la-
crymis opplesset oculos: Equidem, inquit, mori potius deberem, quam
Dei domicilium videre tantis refertum piaculis: atque inaccessa & san-
cta loca sceleratorum pedibus frequentari: veruntamen sacerdotali ve-
ste amictus, & sanctissimum venerabilium nominum ferens: viuo: atque
animae amore tenor, nec pro senectute quidem mea mortem sustinens
gloriosam. Igitur solus ibo, & tanquam in solitudine animam meam
solam dabo pro Deo. nam quid opus est viuere in populo, cladis suas
minime sentiente, & apud quos mala praesentia nemo prohibet? liqui-

dem spoliati patimini, ac verberati reticetis, & ne gemitu quidem aperto quisquam prosequitur interemptos. O acerbam dominationem. Quid de tyrannis querar? Nunquid non à vobis vestra potentia nutriti sunt? nunquid non de spediis qui primi erant, cum adhuc pauci essent, vos dum taceris, plures eos fecistis? atque illis armatis quiescentes, in vosmetipsos arma vertistis? cum primos eorum conatus oportuisset infringi, quando cognatos conuiciis appetebant. Vos autem negligendo, ad depradationem noxios irritastis, quia vastarum ædium nulla ratio erat. Itaque iam domini ipsi rapiebantur, eisque cum per mediam civitatem traherentur, nemo erat auxilio. Illi autem à vobis proditos, etiam vinculis affecere: non dico quales & quantos, sed quod non accusatos, in demnatos viatos nemo adiuvit. restabat eosdem videre trucidari. hoc etiam vidimus: velut è grege brutorum animalium cum præcipua quæque duceretur hostia, ne vocem quidem quisquam emisit, nedum dextram movit. Patiimini ergo, patiimini, etiam sancta conculari videntes. Cumque omnes audaciz gradus nefatiaz hominibus subieceritis, eorum præstantiam reueremini? nunc enim profecto ad maiora procederent, si quid maius quod euertent inueniretur. Teneatur quidem munitissimus civitatis locus, sanum appellacione, re atque quædam siue castellum. Tanta igitur contra vos tyrannide munita, & inimicis super verticem positis, ut videtis, quid cogitatis? aut quibus vestras sententias applicatis? An Romanos expectatis, ut sanctis vestris opitulentur? Ita quidem se nostræ civitatis habent res, eoque iam calamitatis ventum est, ut misereatur nostri etiam hostis. Non exurgetis ô miseri respectusque vultuibus vestris, quod etiam feras bestias facere videmus, non vitium ibitus in hos qui vos percussere? Non suas quisque recordabitur clades, & ante oculos positis quæ pertulerit, ad ultionem animos acuet? Perit apud vos (nisi fallor) affectionum omnium carissima, & maxime naturalis, cupiditas libertatis. servitutis. utem ac dominorum amantes facti sumus, tanquam subiugari a maioribus didicerimus. Atque illi quidem multa & maxima bella, ut in libertate viverent, pertulerunt, ne aut Aegyptiorum aut Medorum potentia cederent, dummodo ne facerent quæ iuberentur. Et quid opus est de maioribus loqui? Hoc ipsum bellum, quod cum Romanis nunc gerimus, vitium commode an contra incommode referam, palam quid habere causæ, nisi libertatem? Ergo qui dominis totius orbis servire non patimur, gentiles nostros ferimus tyrannos? Quanquam externis obedientes, ad fortunam semel uti referunt, cuius iniuria videri sunt. arvero pessimis suorum cedere, ignavorum est, & cupientium serviendi. Ad hæc autem, quia Romanorum mentio facta est, non vos celabo, quid dum loquor interuenerit, mentemque retraxerit: quod etiam si ab his capti fuerimus (absit autem huius dicti periculum) nihil acerbius experiemur, quam isti nos affecere. Quo pacto autem non lachrymis dignum sit, illorum quidem in templo donata cernere, gentiliū vero spolia, qui nobilitatem huius maximam omnium civitatis compilauerunt: eosque viros trucidatos videri: quibus etiam illi post victoriam obtemperassent? Et Romanos quidem nunquam transgredi aulos esse limitem profanorum, aut sacrarum quicquam consuetudinis præterire: sanctorum autem ambitum, quamvis locul aspectum perhorrescere: quosdam vero in his locis natos, ac sub nostris moribus educatos, & quilibet vocentur, inter media sancta deambulare, manibus adhuc suis gentili ex de calentibus? Quis igitur externum bellum metuat, ex comparatione domesticis? Multo nobis æuior est hostis. nam si propriis rebus sunt aptanda vocabula, fortasse reperietur,

An. m. f. di 4092. à Christi. nat. 70. Ananus Indan timor exprobrat.

Latronis immanitatis.

Fanum atque quædam siue castellum.

Bella libertatem causam habent.

Comparatio Romanorum et Indanorum, ac utriusque partis præceptio.

An. mū-
di 4032.
an. Chr.
na 70.
Depu-
fo
contraria
sententia
de iustitiā
audacia
& nume-
ro,

Epilogus
orationis
Anani
ad popu-
lum,

Ananus
milites su-
os contra
Zelotas
ordinat.

Pugna ci-
uim &
Zelotarū
in templo
Hierosoly-
mitano.

Ciuiū nu-
merus ca-
tra Zelo-
tas quoti-
die augen-
tur,

Zelotas ci-
ues in mu-
ro intro-
iit tem-
pli adi-
unt.

legum quidem conseruatores nobis fuisse Romanos, hostes vero intus
haberi. Verum hos insidiatōres libertatis exitio deberi, neque facino-
rum eorum dignum excogitari posse supplicium, certum est: idemque
omnibus vobis, & ante orationem meam esse persuasum, atq; ipsis vos
rebus quas pertulistis, in eos esse commoros plerique autem fortasse
multitudinem eorum, atque audaciam reformidant: & praterea quod
in loco superiore consistunt. Sed hæc vt vestra negligentiā constata sunt,
ita nunc magis proficiunt, si morabimur. nam & numerus illorum in
dies singulos alitur, eo quod nequissimus quisque ad similes profugiat:
& audaciam plus accendit, quod nullum adhuc eius impedimentum
intervenit: loquoque superiore vtentur, & quidem cum apparatu, si his
tempus demus. Quod si aduersus eos in hoc perimus, humiliores erunt,
mihi credite, conscientia: & celsioris loci beneficium, reputatio scelerū
perdet. Fortasse autem Dei pariter spreta maiestas, in ipsos tela retorserit,
suisque missilibus consumentur impii. Videant nos tantummodo,
& delecti sunt: quanquam pulchrum est, vt etiam si quod periculum
immineat, pro sacris ianuis moriamur: ac si non liberis ac coniugibus,
pro Deo tamen eiusque sanctis animas profundamus. Præbebo autem
manum, atque sententiam: & neque consilium vobis vllum decuit ad
cautionem, neque me corpori meo parcere videbitis. His Ananus con-
tra Zelotas populum hortabatur: non quidem nesciens iam expugnari
vix posse propter multitudinem ac iuentutem, animorumque parti-
naciā, multoque magis propter conscientiam commissurum: nec e-
nim concessum iti veniant his, quæ perpetrauerāt, sperabant: verum ta-
men quiduis perpeti præstabilius existimabat, quam in tāta rerum per-
turbatione Remp. negligere. Populus autem duci se clamabat in eos,
contra quos rogabatur: & ad subeunda pericula quisque promptus erat.
Sed dum Ananus magis idoneos discerneret, atq; ordinaret ad prælium,
Zelotarū cunctis consensibus eius cognitis (certos enim qui omnia sibi
nunciarent habebant) in Pontificem commouentur: ac modo per cu-
neos, modo simul vniuersi profiliunt: neque obuio cuiquam parceba-
tur. Cito autem & Ananus populum congregauit, multitudine quidem
superiorem: auxilii vero consipatis, non erant Zelotarū inferiores. ala-
critas vero, quod decrat, in virisque supplebat. nam & ciues armis iram
conceperant fortiores; & qui de templo exierant, quamuis multitu-
dine maiorem audaciam. quippe illi quidem se incivitate minime pos-
se arbitrabantur, nisi Zelotas eximerent: hi veromisi vicissent, nullum
se non subdituros esse supplicium. Manus autem conseruere pro duci-
bus obediētes motibus animorum. Et primo quidem in civitate ac
pro templo eminuis missis lapidibus semet inuicem appetebant. si vero
aliqua pars terga vertisset, victores gladiis vtiebantur. cumque plurimi
sauciarentur, multæ cædes utrobique fiebant. Et populares quidem
in domos referebantur à suis. Zelotarum autem quicunque vulnera-
tus fuisset, in templum ascendebat, sacram humum cruore perfun-
dens: vt sola eorum sanguine violatam religionem recte quis dixerit.
semper quidem latrones excurrendo in congressionibus præualebant.
Irati vero populares, proficiente quotidie numero suo, cum desides
increparent, quique à tergo sequebantur non aperiendo fugientibus
viam, inuitos eos repugnare compellerent, vniuersos quidem suos in
hostes conuertunt. illis autem, quia viam ferre non poterant, pau-
latim ad templum recedentibus, irumpit vna cum sociis Ananus. Vn-
de factum est, vt eos quod ambitu exteriori expulsi essent, metus inua-
deret: ideoque in murum interiorem fuga recepti, mature ianuas oc-
cluderent. Verum Anano portis quidem sacris manus afferre, non

placebat, hostibus quoque desuper tela torquentibus, nefas esse existimanti, etiam si vicisset, non lastratum prius populum introducere. Ex omni autem suorum multitudine sex fere armatorum millia sortitus, custodes eos in porticibus collocat. his autem qui succederent, in excubiis alios per ordinem ponit. Multi autem honestorum ab optimatibus ad id electi, mercede conductos pauperes vice sua præsidiis destinabant. Fit autem his omnibus exiti causa Iohannes, quem ex Giscalis effugisse prædicimus. is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, iam dudum rebus communibus moliebatur insidias. Itaque tunc eadem quæ populus sentire se stimulus, aderat Anano tam diebus cum proceribus capienti consilium, quam nobilibus peragranti custodias: omniaque secreta Zelotis tenebat: nullumque populi consilium prius quam caperetur, inimici sciebant eius indicio, immoderatis vero & Ananum, & populi principes placabat obsequiis, ne in aliquam suspicionem veniret affectans. Sed hæc eius honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate suspectior: eoque ipso quod etiam non accitus assiduus erat, arcanorum proditor habebatur. Etenim perspiciebat Ananus, omnia sua consilia hostes intelligere: & quæ Iohannes faceret, suspicionem proditoris habebant. submovere autem illum non erat facile, neque possibile, quod malitia prævaleret: ac præter multorum non ignobilium, qui summis rebus adhibebantur, patrocinio succinctorum erat. Visum est igitur ab eo sacramentum benevolentiae causa peti: nihilque dubitans, & fidem populo se servaturum iuravit, neque factum eius inimicis vllum, neque consilium proditurum: vnaque deponendis rebellibus, & manu & voluntate operam collaturum. Itaque Ananus eiusque socii, quoniam iurato crediderunt, nulla iam suspitione suis eum consiliis adhibebant: moxque ab iisdem concordiae causa legatus intromittitur ad Zelotas. curæ namque habebant, ne fanum culpa sua pollueretur, neve quisquam in eo procumberet ludæorum. Ille autem, quasi Zelotis ac non contra præbenevolentiam iuravisset, ingressus ad eos, medius constitit: & sæpe dum se illorum causa in magno periculo fuisse dixit, ne quid secretorum ignorarent, quæ in eos Ananus cum sociis cogitasset. nunc autem ingens cum ipsis omnibus subitum esse discrimen, nisi diuinum quoddam præsto fuerit auxilium. nihil enim iam morari Ananum: sed persuasisse quidem populo, ad Vespasianum legatos mittere, ut ad capiendam civitatem quamprimum venire properaret, indixisse autem lustrationē postero die, ut religione simulam intromissi, vel etiam vi prælio manus conferrent. Se autem non videre, quamdiu aut obsidionem sustinebant, aut cum tanta manu acie congredierentur. Ad hæc addebatur, quod ipse Dei providentia transactionis esset causa legatus. hanc enim spem Ananum his proponere, quo nihil suspicantes eos subito aggredieretur. Itaque oportere si quis habendam vitæ rationem duceret, aut obsidentibus supplicare, aut sociis aliquid præsidium petere. Quos autem si videri essent, venis spes foueret, immemores audacitæ suæ credere, simul ac factores poenituerit admissorum, in gratiam statim eos qui percelli sunt redituros. Sed nocentiam quidem sæpe iniussam etiam poenitudinem fieri, laesis autem iram in licentia sauiorem: imminere autem illis aut interfectorum amicis atque cognatis, totumque populum pro dissolutis legibus ac iudiciis indignatione flagrantem: ubi etiam si qua pars misericordiae fuerit, maiori eam irascens turbæ cessuram. Talia quidem variabat Iohannes, terrorem incutiens multitudini. externum vero auxilium a pette quidem indicare quod diceret non audebat: Idemque autem si

An. mū-
di 4012.
à Chrīst.
na. 70.

Iohannes
dolis pla-
nus ac ci-
vium pro-
ditor.

Iohannes f-
dem se po-
pulo serua-
torum iur-
ras.

Iohannes
Zelotis cō-
tra intra-
mentum
secreto re-
uelas.

Iohannes
Zelotas et
ga cines
irritas.

An. mū-
di 4032.
an. Chr.
M. 70.

gnificabat: vtque principes Zelotarum priuatim etiam commoueret, crudelitatis Ananum arguebat, ipsis cum maxime minitari confirmans.

CAP. VI.

Idumaeorum aduentus pro Hierosolymitanis & alia.

*Eleazar
Zelotus I-
dumaeos
aduocari
suadet.*

*Zelota ab
Idumaeis
suppetiari
petunt.*

*Idumaeo-
rum vniu-
sa & mo-
res.*

*Idumaeo-
rum 20 mil-
lia Hiero-
solytam
veniunt.
Oratio &
exhorta-
tio Iesu
ad Idu-
maeos.*

ERant autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam praeter alios ido-
neus esse videbatur & recte consulere, & quae consuliuisset efficere,
itemque Zacharias filius Amphicali, vterque à sacerdotibus genus ducens.
Hi praeter communes, etiam priuatis interminationibus cognitis, quodque
Anani factio potèst sibi comparandae causa Romanos accerferet (nam
& hoc Ioannes affinxerat) diu quidem quid agerent dubitabant, angus-
tissis temporis conclusi. populum enim haud multo post eos aggredi par-
tarum esse cogitabant: externi vero subsidii facultatem, insidiarum sibi
celeritate praereptam: priusque fore ut omnia parerentur, quam auxilia-
rium quicquam ista cognosceret. aduocati tamen Idumaeos placuit. scri-
ptaque breuiter epistola, quod circumuento populo Ananus vellet Ro-
manis metropolim proderet: ipsi autem pro libertate dissidècis, in tem-
plo obsiderentur, minimumque temporis salutem sibi promitteret: ac
nisi mature subuenirent, ipsos quidem Anano atque inimicis, at vero
ciuitasem Romanis illico subiugandam: pleraque nunciis ad rectores
Idumaeorum referenda mandant. Ad hoc autem lecti sunt duo viri stre-
nui, & dicendi peritissimi, & ad persuadendum satis idonei: quodque
his rebus esset vtilius, pedum velocitate praestantes. nam Idumaeos cō-
fessum parituros certum erat, quod barbarum cupiens & incondita ef-
fer natio, semperque ad motus facilis atque suspensa, & rerum muta-
tionibus laeta, minimisque petentium blanditiis ad bella promptissi-
ma: & veluti ad festorum quandam solennitatem, sic ad praelia prope-
rans. celeritatem autem nuncii exigebant, atque istis nihil deerat ala-
critatis. vterque autem Ananias vocabatur. Iamque apud rectores ad-
erant Idumaeorum. Illi autem simul epistola mandatisque artioniti, quasi
furibundi circumcussare gentem, militiamque denunciare coeperunt. Ita-
que mox & dicto citius multitudo conuenerat, omnesque pro liberta-
te metropoleos arma rapiebant. Congregati autem prope ad XXM. cū
ducibus quatuor Hierosolymam veniunt: hoc est Ioanne & Iacobe So-
sae filijs, & praeterea Simone Cathiz & Phineas Clusorh filijs. Ananum
autem protectio legatorum, itemque vigiles eius latuit, sed non etiam
impetus Iudaeorum. hoc enim ante cognito, portas eius clausit, & mu-
ris custodes apposuit. non tamen visum est bello cum his congregi, sed
verbis eis ante persuadere concordiam. Stans ergo in aduersa turri Ie-
sus, post Ananum duo Pontificum maximus. Cum multae, inquit, & va-
riae turbae tenerint ciuitatem, in nulla re sic miranda fortuna est, ut in
eo, quod pessimis etiam inopinata conspirant. etenim perditissimis ho-
minibus contra nos auxilio venistis, tanta cum alacritate, quanta nec
in Barbaros aduocante vos metropoli venire decuisset. Et si quidem
viderem consensionem vestram similem esse horum hominum qui vos
rogauerunt, non existimarem impetum carere ratione. nihil enim ex-
que ac morum cognitatio concordiam firmat. Nunc vero illi quidem, si
quis eorum singulos explorauerit, mille mortibus digni reperientur.
nam ludibria & purgamenta rotius rusticae plebis, luxu absumptis pa-
trimonijs suis, postquam in vicis & ciuitatibus proximis audaciam ex-
ercuerunt, postremo in sacra ciuitatem clam influxerunt ut latrones, so-
lumque religiosum immanitate polluerunt scelus: eosque videas
sine metu inter sancta sacros, & auditate ventris peremptorum spo-

An. mū-
di 4032.
à Christ.
na. 76.

Depulso
commenti
Zelotarū
de oppri-
mēda li-
bertate &
civitate
prodenda.

Pax mor-
ti prestā
cetera ta-
men par-
tine.

Iesus Idd
maas ut
in ciuita-
te contra
Zelotas
auxiliū
ferat hor-
tatur.

Zelotā
plūm ad
excursus
& ad per-
fugiu ob-
gerunt.

lia consumentes. vestra vero multitudo armorumque talis ornatus
est, qualem deceret esse, si publico vos consilio metropolis inuiteret
ad alienigenas laturos auxilia. quid igitur hos esse quis dixerit, nisi
fortuna iniuriam: cum pro nequissimis continisset, & integre na-
tionis vestra arma videantur conspirare? Iamdudum quidem repcri-
re nequeo, quidnam fuerit, quod vos tam cito commouerit. nec enim
sine magna causa fieri potuisset, ut arma pro latronibus aduersus co-
gnatum populum caperetur. quid? Romanos audistis & prodicionem?
his enim quidam vestrum obstrepebant nunc, liberandæ metropo-
leos causa venisse dicentes. unde mirati sumus præter alia, noxiorum
tale commentum. viros enim naturā libertatis amatores, coque cum
externis hostibus pugnare paratissimos, aliter contra nos effrare non
poterant, quam vastatæ libertatis prodicione mentita. Sed enim vos
considerare oportet, qui vos insinulauerint: fidemque in vos veritatis
ex rebus communibus, non ex fido sermone colligere. Quid enim pas-
si, nunc dēum nos dedimus Romanis, cum ab initio licuerit aut ab
his nos deficere, aut quā deficimus, cito redire in gratiam, priusquam
circa non omnia vastarentur? namque iam, ne volentibus quidem nob-
is, transactio facilis est: cum & superbos eos effecerit Galilæa sub iu-
gum missa: morteque grauiorem affert turpitudinem, appropinquant
placare. Equidem quod in me est, pacem morti antepono. semel autem
bello appetitus, postquam pugna commissa est, gloriosam mortem vita
captiui existimo potiorē. Sed vtrum nos populi principes aiunt clam
misisse aliquem ad Romanos, an etiam totum populum comuni sus-
fragio? Siquidem nobis dicant, quos amicos miserimus, qui serui fue-
rint prodicionis ministri. Cum iret aliquis deprehensus est, rediens ca-
ptus est, literas hæc sunt? Quemadmodum autem tantum ciuium mul-
titudinem lateremus, cum quibus omni hora versaremur? Paucis autē,
atque his inclusis, quid de templo ne in ciuitatem quidē prodire possent,
quo pacto sunt cognita, quæ occultæ extra ciuitatem fierent? An vero
nunc cognouiste, quando aulorum pœnæ reddendæ sunt? donec autem
finem erui fuere, neminem nostrum proditorem suspicabantur? Sin ad
popularem causam referunt, publicum habuit nempe concilium, nemo
aperat concioni: idēque manifestior ad vos nuncios fama citius prope-
rasset. Quid autem opus erat legatos mittere, cum certa nobis esset de
transactione sententia? Et quis designatus sit dicant. Sed hæc quidē ma-
le petiturorum, & instantes pœnas euitare cupientium causationes sunt.
Quin etiam si ciuitatem prodi in satis esset, id quoque ipsos qui nos crimi-
nantur aulos opinor: quorum audacię vñm malum videtur deesse
prodicio. Vos autem oportet, quia semel cum armis adestis, primum (id
quod est iustissimum) adiuuare metropolim, & vna nobiscum tyrannos
eximere, per quos iudicia dissoluta sunt: qui calcatis legibus iura suis
gladiis permisisse: denique nobiles viros non inculatos, ex medio raptos
foro, primum vinculis cruciantur: deinde non voce neque prece eorum
morari, neci tradiderūt. Licet autem vobis non belli lege ingressis, ho-
rum videre argumentum, quæ dixi, desolatas domos rapinis, coniuges
in veste lugubri ac familias præemptorum, & per totam ciuitatem vlu-
latus & fletus. nullus enim non persecutionem expertus est impiorum.
Qui adhuc insaniz ptorupere, ut latrocinalem audaciam non solum ex
agris atque alienis ciuitatibus in hanc, quæ & caput & facies gentis est,
sed in phantū etiam ex ciuitate transfertent. Denique hoc sibi &
ad excursus & ad perfugium elegerunt, isque fletus illis est eorum quæ
in nos committantur: & locus toti orbi terræ venerabilis, qui quæ ab vni-
uersis alienigenis, ab extremo limite mundi venientibus, honoratur;

An. mū-
di 4032.
à Christ.
nat. 70.

Iesus Idumaeos de discordiis iudicare rogat.

Iesu ad Idumaeos orationis finis. Simonis Idumaeorum ducis ad Iesu orationem responso. Idumaei, quod Hierosolymitani clausserint illi civitatem agere ferunt. Idumaeorum Pontificis et ciues probra.

per hanc quae apud nos nata sunt portenta conculcatur. Exultant autem rebus desperatis, populos committi populis, & civitatibus civitates, gentesque in sua viscera delectum habere: cum debueritis (ut dixi) quod factum esset optimum ac deceret, nobiscum nocentes eximere: atque hanc ipsam fallaciam ultum ire, quod auxilio vos aduocare ausi sunt, quos metuere vindices debuissent. Quod si eiusmodi hominum preces reuerendas putatis, atramentum licet vobis armis depositis, cognatorum habitu introire civitatem: medioque inter hostes atque auxiliares suscepto nomine, de nostris discordiis iudicare: quanquam reputare quid habebunt commodi, cum de manifestis actantis criminibus apud vos causam dicturi sunt, qui hominibus non accusatis, ne verbum quidem facere permiserunt. Ferant igitur hanc ex vestro aduentu gratiam. Si vero nobiscum indignari neque iudicare vultis, tertium restat, ut relictis utrisque partibus, nec nostris gladiis insultetis, nec cum insidiatoribus metropolaeos maneatis. Nam etsi maxime quenquam nostrum suspicimini Romanis collocutum, obseruare vobis itinera licet: tumque deum tueri metropolim, cum factum aliquid huiusmodi patuerit, quale delatum est, & in auctores eius, si conuicti fuerint, vindicare. Non enim vos praeveniunt hostes, iuxta civitatem sedibus positus. Sin horum nihil vobis gratum aut mediocre videtur, ne portarum claustra miremini, quatenus arma portabitis. Haec quidem Iesus loquebatur. Idumaeorum autem multitudo nequaquam animum advertebat, ardens iracundia, quod non paratum habuisset introitum: proque armis inter se duces indignabantur, captivitatem esse existimantes, si ea quibusdam iubentibus deposuissent. Unus autem ducum Simon filius Cathae, vix placato superum tumultu, stans in eo loco unde exaudiri à Pontificibus posset, non iam mirari se ait, si libertatis propugnatores in templo obsiderentur inclusi, cum illi cinctae genti communem clausserint civitatem: & Romanos quidem fortasse, coronatis etiam portis recipere sint parati. Idumaeos autem ex turribus alloquantur, captaque iubeant pro libertate arma proicere: cognatisque non credentes custodiam civitatis, iudices eos discordiarum fieri velint: & alios accusando, quod in damnatos ciues occiderint, ipsi totam damnent ignominia nationem. denique urbem omnibus alienigenis religionis causa patentem, nunc domesticis praclusistis. Valde enim contra vos festinabamus, & ad gerendum cum gentibus bellum: qui ob hoc adesse properauimus, ut vos servaremus liberos. Nempe taliter vos etiam hi quos obsidetis laxare, tamque verisimiles puto suspiciones in illos quoque colligitis. Deinde qui Reipublicae defensores sunt intus in custodia tenentes, genere conuictissimis gentibus simul universis civitatem praclusam tyrannidem perferre dicitis, cum tam contumeliosis nos iubeatis obtemperare praecipis: nomenque potentiae aliis, qui vos tyrannos patiuntur, asnectitis. Quis saulationem vestri sermonis tulerit, cum rerum repugnantiam videat? Etenim vobis etiam nunc Idumaeos excludentibus civitate (namque ipsi nos à patriis sacris arcetis) recte quis eos incusauerit qui custodiuntur in templo, quod cum ausi essent plectere proditores, quos viros nobiles & innocentes pro societate facinoris discitatis, non à vobis inceperint, summaque proditoris membra praeciderint? Sed licet illi molliores quam res poscebat inuenti sint, nos tamen domicilium Dei servabimus Idumaei, & pro communi patria propugnabimus: tamque foris irruentes, quam intus insidiantes, hostes pariter viciscemur.

Hic autem manebimus pro muris armati, donec aut vos Romani respiciendo liberent, aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

C A P. VII.

De clade Iudæorum ab Idumæis facta.

An. mundi 4032. à nat. Chri. 70.

His dictis, Idumæorum quidem multitudo clamore consensit: Iesus autem iustis recessit, cum nec Idumæos quicquam sentire modertum, & duplici bello oppugnari ciuitatem videret. Quippe nec Idumæorum tumor & spiritus quiescebat, indignè ferentium contumeliam, quod essent ciuitate prohibiti: & quod Zelotarum vires esse firmas crediderant, erubescientium, postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderent, vi iam venisse pœniteret. Pudor autem nulla re penitus gesta redendū, pœnitundinem superabat. Iraque ibidem propè murum temere tabernaculis positis, manendum est statuere. Infinita enim hyems nocte illa venit, ventiq; violenti cum imbris orti sunt, & crebra fulgura, horrendaque tonitrua, concussq; terræ vasti mugitus: certumq; erat apud omnes, hominum exitio mundi statum esse turbatum, neq; parum quid rerum hæc signa portendere. Vna verò Idumæis & oppidanis erat opinio: illis quidem, irasci Deum militiæ causa, existimantibus: neq; se posse euadere, si aduersus metropolim arma mouissent. Anano autem eiusq; socijs, etiam sine prælio vicisse: Deumq; pro se bellum administrare credentibus. Sed profecto falsi erant iactantes futurorum, & quæ sui passuri essent, contra hostes fore diuinabant. Verum Idumæi quidem carerunt demeritis corporibus inuicem se fouebant, scutisq; contexti protecti capita, minus pluuia lædebantur: Zelotæ autem magis illorum quam suo periculo cruciabantur: collectiq; deliberabant, si quam reperire subsidij machinam illis possent. Horum autē ardentioribus videbatur, vi armorum custodes inuadere: atq; in ciuitatem impetu facto palan portas auxiliatoribus aperire, nam & custodes ex improviso, & quod plures inermes ac bellii expertes essent, facile turbatum iri, & multitudinem ciuium difficultati colligi posse: quoniam domi quisq; propter hyemem contineretur. quā et si periculum aliquod interuenerit, quidvis subitarius, quā negligere tot copias sui causa turpiter perituras. at qui prudentiores erant, vim adhiberi dissuadebant. non enim sui tantum causa custodes ampliari, sed etiam ciuitatis murum videbant propter Idumæos diligentius custodiri: & vbique adesse Ananum, omnibusq; horis inuisere custodias existimabant. sed hoc alijs noctibus ita habuerat illa verò, non sua desidia requieuerat, sed ut & ipse & custodum manus facilius interirent. Namque iam nocte prouecta, & gliscere hyeme, custodes in porticu dispositos opprimit somnus. At Zelotis consilium subit, ut ferris templo sacratis portarum vestes secarent. affuit autem illis, ne exaudiretur crepitus, ventorum sonus, & crebra tonitrua: fauorq; egressi, ad murum clamculo veniunt, feratamque portam, quæ verius Idumæos erat, aperiuunt. Illi autem primum Ananum conati aliquid suspicari, vnusquisque dextram ad gladium, quasi repugnaturi applicant matrem: deinde his qui ad se venerant agnitis, introibant. Qui quidem, si tunc manus vertere in ciuitatem voluissent, nihil obstabat, quod minus totus populus interiret: tanta ira ferebantur. verum Zelotas primò eximere custodia festinabant: illis quoque multum precantibus, qui eos receperant, ne despicere malis obseclos quorum gratia venerant, neque his acerbius periculum importarent. captis enim custodibus, faciliorem illis in ciuitatem impetum fore: sed si semel eos conuassent, iam illos contineri non posse, quin si senseriat congregentur, & per ascensum nitentibus se opponant. Idem igitur Idumæis visum est: iamque in templum per ciuitatem subibant, cum suspensi Zelotæ aduen-

Idumæi propè murum tabernaculis erant. Infinita hyems.

Zelotes custodes inuadere, atq; in ciuitate impetu facto palan portas auxiliatoribus aperire conantur.

Custodes in porticu dispositos somnus opprimit. Idumæi nocte Zelotas ope Hierosolymam ingrediuntur.

Idumæi Zelotas in templo se conuassunt.

An. mun.
4032. à nro.
Christ. 70.

*Immanitas
Idumæorū
& Zelotarū
in Hierosoly
mitanos.*

*Ananus &
Iesus Pon-
tifices obtinē
cantur.*

*Ananimors
encidy cimi-
tatu princi-
pium.*

*Latus Ana-
ni Pontificis.*

tum eorum præstolarentur. Deniq; his ingressis, etiam ipsi condecens
ex interiori fano progressi sunt, mixtiq; Idumæis in custodes irruerunt.
Casus autem nonnullis, quos somnus oppresserat, omnis multitudo ad
clamorem vigilantium suscitata est, repitq; armis ad repugnandum nō
sine stupore properabant. Ac primū quidē Zelotas solos conari aliquid
suspicientes, quasi eos superaturi numero confidebant: vbi verō foris ali-
os circumfundi viderent, Idumæos irrupisse sentire. Et maior quidem
pars eorum, armis pariter animisque depositis in quæstibus erant. Pauci
verō iuvenū fortiter communiti, occurrendo Idumæis aliquandiu segai-
orem multitudinē protegebant: alii cladem ciuitatis habitatoribus nū-
ciabant. Illorū autē auxilio venire nullus audebat, cognito Idumæos ir-
rupisse: sed ipsi quoq; irrita vociferantes, cum fletibus respondebāt: plu-
rimusq; mulierum viulatus suscitabatur, si quando custodum quisquam
in periculum aliquod incidisset. Quin & Zelotæ Idumæorum clamorem
gemina bant, magisq; horribiles tempestas faciebat omnium voces. Ne-
mini autem Idumæi pepercere, quod natura crudelissimi ad cædes erant,
& hyeme grauius afficiebantur, proptereaq; his qui se excluderant vt iu-
micis vtebantur, tam supplicantibus quā repugnantibus intensis. Multos
enim cognationē referentes, vtq; commune phanum reuererentur orā-
tes, gladiis transfigebant. Nullas autē fugiendi locus, neq; spes salutis e-
rat. Compulsi autē circa se, magis quā vi oppressi laesibantur, cum re-
cedendi spatium non daretur, nec interfectores ad cædibus temperarent.
Inceuti autē quid agerent, in ciuitatē se præcipitabant: miseri (vt mihi vi-
detur) eō quod fugiebant crudelius subeuntes exitium, donec templum
exterius sanguine redundauit. Octo autē millia & quingentos mortuos
dies inuenit. Nec tamen his Idumæorum ira satiata est: sed versis in ciui-
tatem manibus, omnes domos diripiebāt: quemq; sortuito inuenisset,
morti dabant. Et cæteræ quidem multitudinis eadem superuacua esse
ducebant: pontifices autē peruestigabant, & in illos pleriq; ferebantur,
statimq; comprehensos obtruncabant: stantesq; super eorum cadauera,
nunc Anano populi beneuolentiā, nūc Iesu quæ de muro dixerat, expro-
brabant. Ad hoc autē impietatis progressi sunt, vt etiā insepultos eos ab-
iecerint: cum præsertim Iudæis tanta sepulture cura sit, vt etiam iudicio
cruci suffixos, ad Occasum solis deponant atq; sepeliant. Et quidem non
errauerim, si Anani mortē dixero excidii ciuitatis fuisse principium, & ex
illo die muros euersos, Remq; publicam Iudæorum periisse, quo Pontifi-
cem Rectoremq; salutis suæ iugulatum in media ciuitate viderunt. Erat
autē & aliās vir laudabilis atq; iustissimus, & præter nobilitatis ac digni-
tatis & honoris, quo erat præditus, amplitudinē, infimis amabat & quari.
Libertatis autē maximē fautor erat, & is qui populi affestaret imperium.
Commodis autē propriis communes semper utilitates anteponebat, su-
per omnia paci studens. Sciebat. n. Romanos nō posse expugnari: ac pro-
spiciebat, si pacisq; utiliter nequissent Iudæi, omnino eos perituros. Vt au-
tem breuiter dicam, cū Anano viuo ad transactionē venissent. Mirus. n.
erat dicere, mirus populo persuadere quæ vellent. Iā verō impediētes bel-
lantesq; subegerat. Plurimū autē moræ sub tali duce attulissent Roma-
nis. Huic iunctus erat Iesus, illo quidē cōparatione inferior, sed præstans
cæteris: vt putem Deū, qui tanquā violatam ciuitatē perire flammis, pur-
gariq; sancta vellent, consulto defensores eorum, & qui ea charissima du-
cereat, amputasse. Itaq; paulō ante sacris indumentis amictos, & toto or-
be celeberrimæ religionis autores, quiq; vndiq; in ciuitatem commean-
tibus venerabiles habebantur, iacere nudos prædam canibus ac feris vi-
deres. Quos quidem viros ipsam puto genuisse virtutem, tantum licuif-
se vitiiis silentem.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO,

LIBER QVINTVS.

SVMMA CAPITVM LIBRI V.

De bello Iudaico.

- I. De altera strage & reditu Idumaeorum, Zelotarumq; crudelitate.
- II. De intestina discordia Hierosolymorum.
- III. De Gadarensum deditione & strage.
- IIII. De captu oppidii quibusdam, descriptioq; ciuitatis Hierichuntae.
- V. Lacus Aspaliter.
- VI. Gerasa deuastatio, simul de Neronis morte, Galba & Othonis.
- VII. De Simone Geraseno noua conspirationis princeps.
- VIII. De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano.
- IX. De Simonis gestu contra Zelotas.
- X. De Vespasiano in Imperatorem electo.
- XI. Egypti descriptio & Thari.
- XII. Vespasianus Iosephum captiuitate liberat.
- XIII. De Vitellij morte & moribus.
- XIIII. Titus mittitur contra Iudaeos à patre.

C A P. I.

De altera strage & reditu Idumaeorum, Zelotarumq; crudelitate.

Nano quidem & Iesu eiusmodi finis euenit. Post illos verò tam Zelotz quàm Idumæi passim plebem, quasi nefandorum animalium gregem, irruendo mactabāt. Et vulgus quidē in quolibet loco deprehensum necabatur: correptos autē nobiles & adolēcentes, victos in carcerē concludebant, spe, nonnullos eorū sibi posse sociari nece dilata. Verum hęc nullū mouebāt, sed cuncti mortem præoptauerant, dummodo ne aduersus patriā cōmunem nequissimē conspirarent: scruissima tamen ante eadē verbera sustinebant, exculcerati plagis atq; tormētis. Cumq; iā corp⁹ nō sufficeret cruciatibus, tandem gladium merebantur. Quos autem die cepissent, eos in custodiā nocte ducebant: extractosq; inde, si quos mori cōtigisset abiciebant, vt victis aliis locus esset. Tantis autē populū pavor occupauerat atq; formido, vt ne flere quidem palam quisquam, siue sepelire proprium suum auderet: sed erant occultæ clausorum etiam lachrymæ, & ne quis inimicorum audiret, circumspectantes gemebant. Paria namq; his qui lugebantur, etiā qui luxissent illico patiebantur. Exigua verò nocte sublatam terram manibus, corporibus iniiciebant, & nonnunquam die, si quis fuisset audacior. Duodecim autem millia hoc modo nobilium periere. Illi autem iam ob cædes exosi, nullo pudore iudicii vim & cognitionis cavillando imitabantur. Itaque cū illastrum quendam Zachariam Barach filium interficere decreuissent (irritabantur enim quod nequissimis inimicus nimis erat, & probis amicus, itemq; locuples) neque solum fortunarum eius direptionem sperarent, sed etiam remotus iri virum

An. mun.
4032. à na.
Christ. 79.
Zelotarum
& Idumaeorum
crudelitas.

Duodecim
millia nobi-
liū pereunt.

An. mun-
ti 4032. à
nat. Chri-
sti 79.
Zacharias
à Zelotarum
patrie damna-
tus.

Septuaginta
Iudices pro
Zacharia
sententiam
ferunt.
Zacharias
in medio
templo in-
terficitur.
Idumæi Ze-
lotarum se-
lerata fac-
tione quidam
prodit.

Idumæi do-
mum ex Hiero-
solyms
abierunt.
Zelotarum
post Idumæo-
rum abitu
facinora &
scelerata.

de deprecandos potentem, septuaginta plebeiorum honestissimos ex
præcepto conuocant, iudicum specie potestate carentes, & apud eos Za-
chariam, quasi res proderet Romanis, accusant: quodq; ad Vespasianum
productionis causa misisset. Sed neque argumentum, neque vlla probatio
criminis erat. ipsi autem misisse dixerunt, & hoc haberi pro fide veritatis
volebant. Zacharias autem vbi nullam spem salutis sibi relictam esse vi-
dit, per insidias non in iudicium, sed in carcerem ductus, vitæ suæ despera-
tionem libertate non priuauit: sed exorsus veri quidem similitudinem
obiectorum derisit, & illata sibi crimina breuiter diluit: in accusatores au-
tem oratione conuersa, omnes eorum iniquitates per ordinem prosecu-
tus est, multa que de perturbatione rerum querebatur. Zelotæ verò ob-
streperentes, vix a gladijs temperabant, speciem cauillationem que iudicij
sui vsque ad finem permanere cupientes, & præter hoc iudices experiri,
an periculoso tempore iustitiz memores forent. Igitur omnes septuaginta
pro eo sententiam ferunt, & pro eo mori, quam sibi ascribi eius inter-
itum mal: etc. Illo verò absoluto Zelotarum clamor tollitur, & vnuer-
si quidem iudicibus irascebantur, qui simulatione datæ sibi potestatis nō
intellerant duo verò ex audacissimis aggressi Zachariam, in medio tē-
plo interficiunt: & illudendo, habes, inquit, & à nobis de absolutione
sententiam certiore: eumque statim in subiectam vallem de templo
proiciunt. Iudices verò contumeliæ causa versis gladijs ferientes, templi
ambitu pepulere. cædi enim eorum pepercerant, vt disiecti per ciuitatē,
nunciij fierent apud omnes seruitutis. Idumæos autem iam venisse præmi-
tebat, neq; his gesta placebant. Quibus collectis, Zelotarum quidam se-
creto indicabat vniuersa: & quæcunq; hi qui eos aduocauerant scelera-
tè fecissent, omnia demonstrabat. arma quidem cepisse eos, quasi Ro-
manis à pontificibus metropolis proderetur, reperisse autē nullum pro-
ditionis indicium. Illos verò qui tutari eam simularent, & belli facino-
ra autos & tyrannidis ab initio quidem prohibendos fuisse. Verum quia
semel in societatem intestinæ cædis incidissent, finem delictis adhiben-
dum, neq; vires hominibus suggerendas morem patrum destruentib.
Nam etsi portas grauitur ferrent sibi atque in oppidum raditum esse præ-
clusum, pœnas ab his qui prohibuerant esse repetitas: & Ananum qui
dem peremptum, vna verò nocte populum totum penè consumptum.
Quarum rerum multos quidem suorum pœnitere sentirent: eorum au-
tem viderent, à quibus rogati essent, crudelitatem immensam: ne ipsos
quidem per quos salui erant erubescant. In oculis enim auxiliato-
rum pessima facinora committere, illorumque iniurias. Idumæis impu-
tari, quatenus ea non prohibeant, neque ab his separentur. Debere igitur
(quoniam de prodicione quæ dicta sunt, calumniam fuisse patuisset,
nullusque Romanorum impetus timeretur, aduersus ciuitatem verò in-
expugnabilis esset potentia corroborata) illos domum recedere: malo-
rumque societatem vitando cuncta diluere flagitia, quorum non spontè,
sed decepti participes extitissent. Persuasum est Idumæis. Et primum
eos qui erant in custodiis soluunt, propè ad duo millia popularium, sta-
timque relictæ ciuitate ad Simonem veniunt, de quo paulo post comme-
morabimus: deinde domum ex Hierosolyms abire. Euenit autem eo-
rum discessum vtrisque pariter inopinatum videri. Nam & populus ne-
scius pœnitundinis, paululum fiducia recreatus est, velut inimicis leua-
tus: & Zelotarum creuit insolentia, quasi non auxilijs caruissent, sed ijs
essent liberati, quorum pudore ac reuerentia criminibus temperabant.
Deniq; nulla iam erat facinorum mora neq; cunctatio: sed festinatis qui-
dem consiliis in rebus singulis vtebantur: quæ verò placuissent, ipsa co-
gitatione citius peragebant. Maximè autem in viros fortes atq; insignes

cædibus

cædibus ſzuebant: cum inuidia nobilitatem abſumerent metu virtu-
 tum, vnamque cautionem putarent, nullum optimatum ſuperſeſſe. Ita-
 que occiſus eſt cum multis aliis Goriſon, dignitate ſimul & gerere præ-
 ſtans, & plus poſſe populum gaudens, plenusque ſpiritu, libertatis ama-
 tor, vt nullus alius Iudæorum, quem tamen libertas præter alias virtutes
 perdidit. Sed ne Peranta quidem Niger eorum manus effugit, bellis cum
 Romanis geſtis vir ſtrenuus comprobatus: qui etiam ſæpè vociferans, &
 cicatrices offeſſens, per mediam ciuitatem trahebatur. Duſtus verò ex-
 tra portas, deſperata iam ſalute, ne ſepultura careret ſupplicabat. Illi au-
 tem prius interminati, quòd humum ei quam deſiderabat conceſſuri nò
 eſſent, mox etiam mortem intulèrè. Qui tamen cum occideretur, Roma-
 nos eis vltiores imprecatus eſt: famemque præter bellum ac peſtilentiã,
 & ad hæc omnia iſorum mutuas manus: eaque vniuerſa confirmauit a-
 pud impios Deus, & quod iuſtiſſimum eſſet effecit, vt audaciam ſuam
 quam primum experirentur inter ſe diſſidentes. Niger quidem occiſus,
 quem habebant de oppreſſione ſui metu eos leuauit. Pars autem plebis
 nulla erat, cui non ad interitum excogitabatur occaſio. Namq; alii quod
 iam dudum aliis ciuibz reſtituiſſent interficiebantur: qui verò nihil of-
 fenderant, ſubitas pacis tempore cauſas excipiebant: Et qui omnino li-
 berè eos non adſiſſent, pro contemptoribus: qui verò obſequentes, pro
 inſidiatoribus habebantur: vnaque maximorum criminum & medio-
 crum poena, mors erat. neque euasit quiſquam, niſi aut ignobilitate aut
 fortuna perhumilis.

C A P. II.

De inteſtina diſcordia Hieroſolymorum.

ROMANI autem omnes ad ciuitatem animos intendebant. hoſtium di-
 ſenſionem lucrum ſibi eſſe cenſentes: & Veſpaſianum, penes què ſum-
 ma rei potestas erat, incitabant, diuina præſidentia dicentes auxilio in
 ſemet hoſtes eſſe conuerſos: verum tamen velocè eſſe monumentum, &
 Iudæos citò in concordiam redituros, aut inteſtinis malis deſeſſos, aut
 reſectos in perniciem. Ad quos Veſpaſianus ait: Plurimum eos quid
 fieri conueniat ignorare, tanquam in theatro cupientes quantum armis
 ac manibus poſſent offeſſare potius cum periculo, quàm ſecum quid-
 quid eſſet vtile reputare. Nam ſi ſtatim ciuitatem aggredierentur, ipſos
 cauſam hoſtibus fore concordia, ac vires eorum etiam nunc vigentes in
 ſe prouocatuſos. Sin operirentur, paucioribus ac moderationibus his vi-
 ſuros domeſtica ſeditione conſumptis. Deum namque melius quàm ip-
 ſos diſponere, qui ſine labore Iudæos Romanis traderet, nullæque peri-
 culo exercitui victoriam condonaret. Proinde manibus propriis intere-
 untibus inimicis, maximoque malo, hoc eſt ſeditione turbatis, debere ſe
 potius periculorum ſpectatores eſſe, quàm cum hominibus mortem ap-
 petentibus, atque inteſtina rabie inſanientibus conſigere. Si quis autem
 putauerit victoria gloriã ſine prælio fieri vilioſiorem, ſciat, inquit, armo-
 rum incerto exitu commodius eſſe commodè perficere quod intendit.
 Neque enim manu præclaros eſſe minus laudabiles, qui paria geſſerint
 moderatione atque prudentia. Simul autem dum hoſtes imminueren-
 tur, etiam milites ex laboribus aſſiduis recreatos valentiores duſtum iri.
 Præterea non id eſſe tempus, vt mature occupanda videatur victoria clari-
 tudo. Nec enim armis fabricandis aut maris, vel auxiliis congregan-
 dis Iudæos operam dare, atque ideo moras differentiis nocituras: ſed
 bello domeſtico ac diſſenſione tumidos, miſerabiliora pati quotidie, quàm
 ipſi eos captos afficerent intromiſſi. Proinde ſue quis ſecuritatem con-

An. mun-
di 4032. à
nat. Chri-
ſto 70.

Mori Go-
riſonũ, &
Nigri Po-
ranta.

Nigri præ-
ſens rei ſaſu-
iſſe adimple-
tas exitus
declarat.

Veſpaſianũ
Romani mi-
lites incitãt.

Veſpaſiano
hoſtibus do-
meſtica ſedi-
ti ne con-
ſumptis vi-
ctoriam en-
petat.

An. mun.
4032. à n. a.
Christ. 70.
Multi lu-
das fugien-
do Zelotas
ad Vespasa-
nū conflūti
Zelotarū in-
mortui: pa-
riter ali-
quos cru-
delitas.

luderet, sinendos esse, qui semet absumerent: siue facti gloriam clariore nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas: siquidem ratione recta diceretur, non ipsorum, sed discordiæ fuisse victoriam. Hæc Vespasianus: ei que dicebant rectores militum consentiebant: moxq; apparuit quam vile fuisset eius consilium. Namq; in dies singulos multi ad eum confluebant fugiendo Zelotas. Erat autem fuga difficilis, quod omnes exitus custodibus obsidebantur. Et si quis ibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet, interficiebatur. Qui tamen eis dedisset pecuniam, saluus abibat: & qui non dabat, solus proditor habebatur. Restabat igitur, per uniuersos fugā redimentibus, solos pauperes inuoluntari. Mortui verò per omnes vias coaceruabantur innumeri, multiq; etiam transfugere cupientium, rursus in ciuitate perire prænotabant. Nam spe sepulturæ in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deuierant, ut neque intus, neq; per itinera occisis locum concederent: sed veluti cum patris legibus etiam natura sua disturbare pepigissent, suaque in homines iniustitia diuinitatē quoque pollueret, ipsa sub sole putrescere mortuos relinquebant. Sepeliētib; autem suorum corpora, idem quod transfugis, imminēbat supplicium mortis: statimque sepultura indigebat, qui hanc aliter præstitisset: & ut breuiter dicam, nulla tam bona, quam misericordia, perierat in illis cladibus mentis affectio: hisque irritabantur noxii, quæ miserranda vidissent, à uiuis in mortuos, à mortuis in uiuos iracundiā transferentes. Modum autem excedente metu, superstitionibus mortui adepti requiem beatiores videbantur: & qui erant in custodiis comparatione sui cruciatus, insepultos quoque fortunatissimos demonstrabant. Omne quidem ab illis ius hominum calcabatur, ridebatur etiam diuinitas, prophetarumque responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebant. Cum verò multa contempsissent de virtute ac uitiis staturs maiorum, etiam quæ de patria olim prædicta fuerant, vera esse exita probauēre. Vetus enim quidam sermo forebatur, tunc demum ciuitatem captum iri, sancta quoque sūmis exutenda esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, sanumque Dei propriæ manus antè violassent. Quibus Zelotæ, nihil de eorum fide dubitantes, ministros se præbuerunt.

C A P. III.

De Gadarensum deditione & fraude.

Ioannis su-
perbia &
ambitio.

Magna pars
contraria
Ioannis de-
fuit à Ioan-
ne.

AT Ioannes iam dudum tyrannidem affectans, parem cum similibus honorem habere dedecus existimabat: paulatimque sibi nequiores adiungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorum decretis non obediendo, suaque iubendo imperiosius, quod solus dominari cuperet, non latebat: ei que sociabantur nonnulli metu, alii gratia (mirus enim erat oratione atque fallacia persuadere quæ uellet) multi verò propterea quod sibi tutum esse ducebant, priorum delictorum causas uni potius ascribi quam omnibus. Adhæc quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, et si magna pars eum contrariæ factionis reliquerat, apud quos etiam liuor non nil ualebat, graue putantes, ut paulò antè pari succumberent. Plus autem metus eos, ne sub uiuis potestate uiuerent, exagitabat. Nec enim facile sperabant eum, si semel obtinuisset, deiici posse: occasionemque in se habiturum timebant, quod in principio restitissent. Proinde quisque bello potius quidvis pari decreuerat, quam spontè seruiciis mancipii loco perire. Hinc igitur seditio diuiditur, & Ioannes in contraria dissentionibus parte regnabat. Sed inter ipsos quidem munita omnia erant custodibus nihilq;

aut pa-

aut parum agebatur, si quando armis prælium lacescebant. In populum verò vel maximè contentionem susceperunt, & quis maiorem prædam caperet, utrinque certabant. Cum tamen ciuitas trium malorum ingen-
 10 tium tempestate laboraret, hoc est belli, dominationis, itēque seditionis, eorum comparatione bellum popularibus mediocrius videbatur. Denique relictis sedibus patriis ad alienigenas profugiebant: & Romanorum beneficio salutem, quam inter suos desperauerant, assequebantur. Quantum verò præterea malum commotum est gentis exitio. Haud
 20 procul ab Hierosolymis castellum erat validissimum, reponendis opibus ad munimenta belli, tutandisque corporibus ab antiquis Regibus adificatum, quod Massada dicebatur: id occupauerant qui vocantur sicarii, quod à rapinis amplioribus timore continebantur. Hi cum Romanorum exercitum otiosum esse viderent, apud Hierosolymam verò Iudæos dominatione atque discordia secessisse, maiora facinora aggrediuntur. Die festo: zymorum (qui apud Hebræos ad memoriā salutis, qua ex
 30 Ægyptiorum seruitio liberati, in terram patriam deuenierunt, solenni-ter celebratur) nocte deceptis qui sibi erant oppositi, municipium quoddam Engaddi inuasere: ubi pugna quidem Iudæos ante præuentos atque dispersos, quam arma caperent siue concurrerent, ciuitate pepulere. Eos verò qui in fuga defecerunt, mulieres videlicet ac pueros, supra
 40 septingentos interfecerunt. Adibusque deinde compiliatis, fructus quoque iam maturos depopulati in Massada portauerunt, & illi quidem omnes circum castellum vicos, totamque regionem populabantur, non paruo vadique perditorum ad eos numero in dies singulos confluente: simul autem concitatis sunt etiam per singulos Iudææ tractus in latrocinia, qui interim quiescebant. Ac velut in corpore, si quando
 50 principale membrum tumor afficit, omnia pariter & grotare necesse est: ita propter ciuitatis tumultum atque discordiam, etiam qui foris erant nequissimi prædaram inuenere licentiam. Singuli verò vicis propriis dilaceratis, deinde in solitudinem recedebant. Congregati autem & cateruatis coniurantes, exercitu quidem pauciores, plures verò quam latrocinialis conspiratio, in templa & oppida ferebantur. Et sequebatur quidem, ut in bello fieri solet, ab his eos malè affici quos petissent. Verum præueniebat utique, cum mox latrones à præda refugerent: nullaque pars erat Iudææ, quæ non vnà cum Hierosolymis præcellentissima ciuitate interiret. Hæc Vespasiano à transfugis indicabatur. Nam
 60 licet omnes exitus à seditionis custodirentur, & cum quis ad eos accessisset interficeretur, tamen erant qui ad Romanos clam profugerent: dumque Romanorum & opem ferre ciuitati, & reservare populi reliquias hortarentur. Multos enim, quod bene Romanis vellent, perisse, multos adhuc in periculo dicebant esse superstites. Ille autem iam tum miserans eorum calamitates, propius ad eos velut Hierosolymam obfessurus accedit, re autem vera ut ciuitatem obsidione liberaret: spe autem
 70 ante reliqua subigendi, nullumque impedimentum extrinsecus obditioni relinquendi. Cum igitur venisset in Gadara, transamniæ regionis metropolim validissimam, mensis Martii quarta die ciuitatem ingreditur. Iam enim optimates, ignorantibus seditionis, legatos ad eum de traditione miserant, tam pacis desiderio quam suis patrimoniis metuentes. Multi enim apud Gadara locupletes habitabant, quorum legationem inimici nesciebant, nisi quod Vespasiano appropinquante id cogno-
 80 verunt. Et ciuitatem quidem se retinere posse desperabant, quod & intestinis inimicis numero inferiores erant, neque procul abesse videbant à ciuitate Romanos. Si verò fugere decreuissent, sine sanguine id facere, nullaque à moris poena repetita, non honestum sibi putabant. Itaque

An. mu.
 4032. à na.
 Christ 70.
 Trium malorum ingen-
 tium tempe-
 stas Hiero-
 solymis.

De sicariis
 qui Massada
 castellum
 occupauerant.

Transfuga
 Vespasianum
 & opem ferre
 ciuitati, &
 reservare po-
 puli reliquias
 hortantur.

An. man.
di 432. à
Christo
nato 70.
Gadarensium
populus Ve-
spasianum
cum accla-
mationibus
in ciuitatem
recipit.
Placidi cum
segi suis
conflictus.

Placidus
Bethana-
brin expu-
gnat & igni
tradit.

Placidi de
fugitiui In-
dau victo-
ria.

Dolesum comprehensum (namq; is non dignitate solum ac mobilitate ciuitatis princeps habebatur, sed etiam legationis auctor erat) interficiunt: nimisq; iracundia mortuo verberato, extra ciuitatem dilapsi sunt. Iam vero propius accedente Romano exercitu, Gadarensium populus Vespasiano cum acclamationibus in ciuitatem recepto, fidei dextras ab eo accepit: equitumque & peditum præsidia contra fugitiuorum excursus. muros enim priusquam id Romani peterent, ipsi destruxerant: vt eo libi fides esset, quod pacem diligerent, si bellum gerere ne volentes quidem posse viderentur. Vespasianus autem misso Placido cum 500. equitibus ac tribus millibus peditum aduersus eos qui ex Gadari fugerant, ipse cum cæteris militum copiis Cæsaream regreditur. At fugitiui postquam equites repente à tergo insequentes videre, priusquam in manus venirent, in vicum quendam, cui nomen est Bethenabria, se receperunt: ubi reperiunt non paucorum iuuenum multitudinem, hisq; partim volentibus, partim vi armatis, temere contra Placidum eiusq; milites prosiliunt. Illi autem primo quidem impetu paululum recesserunt ea simul arte, vt eos à muro longius prouocarent, deinde loco opportuno circumdatos, telis agentes eminus lauciabant. Ita que fugientes quidem, ab equitibus praeueniebantur: sed qui verò manus conseruissent, à peditibus trucidabantur, nihil plus audaciter demonstrantes. Condensos enim aggrediendo Romanos, armis nec secus ac muro septos, ipsi quidem telis aditum non inueniebant, neq; sufficiebant aciem rumpere illorum autem transfigebantur telis, & immanissimis feris similes ruebant vltro in ferrum, & sternebantur, alii gladiis ora percussi, alii ab equitibus dissipati: quoniam cura erat Placido, cursum eorū à vico intercludere, assidueq; prætercurrentes ea parte, cedentesq; reflectens, vnā etiam libratissimarum sagittarum ictibus utebatur: hisq; proximos interficiebat, metu verò longe fugientes auertebat, donec elapsi qui fortiores erant ad murum effugere. Eius autē custodes quid agerent nesciebant. Nec enim excludi Gadarenses suorum causa patiebantur, & si eos recepissent vnā cū his se perituros videbant, quod etiam contigit. Illi enim compulsi ad murum, penè cum his Romanorum equites irrumpere. Portis autē antè præclusis, amoto milite Placidus ad Vesperam vsq; acerrimè oppugnato muro pariter ac vico potitus est: ibique tunc vulgus quidem iners occidebatur, fortiores verò fugam petebant. domus verò à militibus diripiebantur, & vicus igni traditus est. Qui verò inde euaserant, totam secum illam regionem ad fugam incitauerunt: & extollendo proprias calamitates in maius, totumq; Romanorū exercitum aduentare dicendo, metu omnes vndiq; commouerunt. Plurimo autem numero aucti, in Hierichunta secesserunt. Hæc enim etiam tunc eorum spem salutis fouebat, quod esset valida & populosa. Placidus verò equitibus, rebusq; antè prosperè gestis fretus, eos insequabatur, & vsq; ad Iordanem quidē semper quos occupabat, morti dabat. omnem verò ad flumē coactam multitudinē, fluminis impetu prohibitam, quod auctum imbribus vadum transire non poterant, aperto prælio aggreditur. Itaq; necessitas eos ad pugnam compulit, quod fugæ locum non haberent: præteritiq; ad ripæ longitudinem, tela equitum & incursus excipiebant, à quib. multi percussi, in flumiū ceciderunt. Nam qui manib. eorū cæsi sunt, tredecim millia fuerunt. Alii cum vim sustinere non possent, in Iordanē sponte desilierunt. Erat autē numerus infinitus: & præterea capta sunt circiter duo millia virorū ac ducenti, cum prada maxima ouium & asinorum, itemq; camelorum & bouum Iudeis quide hoc vulnus inflictum quamuis par superioribus, maius tamen seipso visum est: non solum quod eam totam regionem qua fugerant, cades repleuerant, sed etiam quod refertus mortuis Iordanis peruius nō erat. & Asphaltites quo-

que lacus

que lacus repletus erat cadaveribus, quæ per multa flumina deuoluta sunt. Placidus autem secunda fortuna usus, in vicos proximos & municipia contendit, captisque Abila, & Iuliade, & Belsimoth, omnibusque ad lacum Asphaltiten usque idoneos ex transfugis vbique collocat. deinde milite scaphis imposito, eos qui in lacum refugerant subegit. Et trans fluvium quidem tota regio Romanis cessit, & vbique omnia usque ad Macheranta deuicta sunt.

C A P. IIII.

De captis oppidu quibusdam, descriptione civitatis Hierichuntæ.

HÆc autem dum aguntur, motus circa Galliam nunciatur, & quod vindex vnâ cum optimatibus indigenarum à Nerone defecisset, de quibus alibi diligentius scriptum est. Vespasianum verò ad impetum belli quæ nunciata sunt incitarunt, iam tunc futura bella civilia totiusque imperii pericula prospicientem: cum si partes Orientis ante pacasset, minus Italix meruendum existimaret. Obstante autem hyeme, per subactos interim vicos atque oppida præsidia collocabat: & decuriones civitatibus apponens, multa etiam eorum quæ vastata fuerant instaurabat. Primum tamen comitatus militum copias quas Cæsaream adduxerat, in Antipatridem venit: ibique per biduum civitate composita, tertia die vastando, inflammando, omnemque subvertendo circum Thamaâ toparchiam, in Lyddam & Iamniam procedebat. Et cum sese vtraque tradidisset, constituit illic habitatoribus idoneis in Amauta peruenit: occupatoque ad metropolim earum aditu, castra muro circumdat. Quintaque in his relicta legione cum cætera manu Bethleptem toparchiam proficiscitur: eaque & vicina regione itemque circum Idumzæm igne consumptis, castella quidem locis opportunis munivit. Captis autem duobus vicis in media Idumzæa positis, hoc est Begabri & Caphartophan, plus quam decem milia hominum peremit: propè autem ad mille cepit exactaque inde cætera multitudine, non parvam militum suorum partem ibi constituit, qui omnia montana loca incurfando vastabant. Ipse autem cum reliquo exercitu in Iamniam rediit: vnde per Samaritidem, ac per Neapolim, quæ dicebatur ab indigenis Mabortha, secundo Iunii mensis die in Coream descendit: ibique positis castris, postridie in Hierichuntæ peruenit: in qua vnus ei rectorum Traianus quem è locis trans Iordanem ducebat milite iungit, cunctis illie deuictis. Sed ex Hierichunte quidem multitudo ante Romanorum aduentum in aduersa: Hierosolymis montanæ regionem diffugerat: non pauci autem qui remansere perimuntur. Desolatam verò offenderat civitatem, cui in planicie sitz nudus mons ac sterilis imminet, idemque longissimus à septentrionali enim regione usque ad Scytopolitanos agros. à meridiana verò usque ad terram Sodomiticam & Asphaltitis lacus terminos extenditur. Totus autem asper est, & quod nihil gignat, non habitat. Huic obiacet circa Iordanem mons alius, incipiens à Iulide ac septentrionali regione, prolixus autem in meridiam usque ad Bacra, quæ Petram determinat Arabiz civitatem. In hoc est etiam ferreus mons appellatus, ad Moabitidem usque longus. Inter duos autem montes regio, quæ magnus campus vocatur, à Gennabara vico ad lacum Asphaltitem usque patens, habet ducentorum & triginta stadiorum longitudinem, latitudinem verò centum & viginti, mediusque ab Iordane diuiditur. Sunt autem illic duo lacus, Asphaltites & Tyberienensis natura contrarii. Namque alter salus ac sterilis est, Tiberienensis vulgò dulcis & ferundus, ætatisque tempore illa planicies ardore solis incenditur, & vitioso opprimitur aeris tractu, omnibus circum aridis præter Iordanem. Vnde euenit, ut palmæ quæ in ripis sunt magis floreat, & fertiliores sint.

Am. mundi 4032 à Christo nato 70. Placidus in Iudæa secus da fortuna vititur.

Motus in Gallia.

Vespasianus vniuersam Iudæam perstruitur.

Vespasianus in Hierichuntæm peruenit. Situs Hierichuntæ.

Magnus campus.

Duo lacus, Asphaltites & Tiberienensis.

AN. mun.
4032 à na.
Christ. 70.
Ad Hierico
fontem largifsi-
mus.
Miraculū
ab Helisao
factum.

minus autem, quæ longè remotæ sunt. Ad ipsam vero Hiericho largif-
simus fons est, rigandisque arvis vberissimus, iuxta veterem scaturiens ci-
uitatem: quam Iesus Naue filius, Hebræorum ductor, primam in Cha-
nanæorum terra bello possederat. Hunc fontem aliquando ferunt non
solum terræ atque lignorum fructus, sed etiam forminarum partum ob-
tundere solitum, cunctaque pariter morbo ac peste corrumpere. Postea
verò mansuuisse, contraque saluberrimum ac fecundissimum esse factum
ab Helisao quondam Propheta, qui Helix notus fuerat atque successer-
at. Receptus enim hospitio ab Hierichuntis habitatoribus, quod ha-
maniores eos expertus erat, ipsos & omnem illam regionem perpetua
gratia remuneratus est: progressusque ad fontem, lagenam fictilem sa-
lis plenam in profluentem aquam misit. Iuxta deinde ad cælum dexte-
ram tendens, fontique immergens blanda libamina, ipsum quidem pre-
cabatur ut fluens leniret, ac dulciores aquarum venas aperiret: Deum
verò ut fecundioribus arvis flumina temperaret orabat: tamque vber-
tatem fructuum quàm successione proles daret indigenis, nec eos geni-
trix filiorum aqua deficeret, quoad iusti manerent. Ad has preces ex di-
sciplina manibus quoque multa operatus, fontem immutauit: & qui an-
tea causa erat his oribatis ac famis, idem victus ac fecunditatis author
est effectus. Denique rigationis eius tanta potentia est, ut si attigerit mo-
do terram, sapidior sit, aquis diu perseuerantibus. Vnde eo quæ largius
abuntantur, exiguum emolumentum habent: quæ verò parcius, pluri-
mum. Amplius tamen quàm ceteri fontes spacium rigat. Et septuagim-
ta quidem stadiis longam, viginti autem latam planiciem permeat. Opti-
mos autem in ea paradisos & delectissimos educat, palmarumque irrigua-
rum genera tam sapore, quàm nominibus variis: quarum pinguis-
simæ calcibus pressæ, plurimum mellis emittunt, non multum alio melle de-
terius: quanquam & mellis atrix est illa regio, & opobalsami ferax, qui
omnium charissimus est fructus ibi nascuntur: itemque cyprum & my-
robalanum gignit: ut qui diuinum esse illum tractum dixerit, non erra-
uerit, ubi & largæ & optimæ generantur quæ sunt charissima. Sed nec in
aliis ei fructibus, aliquis facile toto orbe regio certauerit: adeo multipli-
catum quod satum est reddidit. Cuius rei causa mihi videtur esse aqua-
rum vis lata, & aeris calor: cum hic prouocet quæ nata fuerint atque dif-
fundat: liquor autem firmis singula radicibus stringat, viresque sug-
gerat æstiuo tempore: quo sic perusta est illa regio, ut nihil facile procedat
ac pullulet: aqua tamen, si ante solis ortum hauriatur, auræ spiritu refri-
gescit, naturamque contrariam aëri sumit. Hyeme vero contepescit, ea-
que meritis mitissima efficitur. Tanta est autem cæli temperies, ut quo
tempore in alia Iudææ regione ningit, lino illuc tantum indigenæ vesti-
antur. Distat autem ab Hierosolymis CL. stadiis, & ab Iordanæ stadiis se-
xaginta: totumque habet à Hierosolymis spatium desertum atque saxo-
sum: ad Iordanem vero & lacum Asphaltitem, licet humilium, æquæ ta-
men in cultum ac fertile. Sed de Hiericho, quàm sic fortunatissima, satis
dictum est.

C A P. V.

Lacus Asphaltitis.

De lacu A-
phaltitis.

Commemoratione autem dignum puto, Asphaltitis quoque naturam
exponere lacus. Is enim salus quidem & sterilis est: nimia vero leui-
tate, etiam quæ grauissima sunt, in eum iacta fiunt. Demergi autem
quis in profundum nec de industria facile potest. Denique Vespasianus,

qui eius visendi causa illuc venerat, inssit quosdam natandi inscios, vin-
ctis post terga manibus, in altum proici: & euenit omnibus, tanquam
vis spiritus fursum repulso desuper fluitare. Adhuc mirabilis est colo-
ris mutatio, quæ ter in singulos dies superficiem vertit, & solis radiis
variata respiceret. Multis autem locis vomit nigras bituminis gle-
bas, quæ super vndam & habitu & magnitudine tantis sine capitibus
assimiles natant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nasci
quod aggestum est, ad naues trahunt: & quia lentum est, repletas eas
abrumperere nequeunt: sed quasi religata siapha, pendet à cumulo, do-
nec menstruo mulieris atque vitiis soluitur. Est autem vile non modo
ad contropages nauium, sed ad corporum etiam curationem: multis re-
mediis admiscetur. Longitudo lacus est quingentorum, & octoginta
stadiorum, qui ad Zoara vsque Arabiz tenditur. Latitudo autem cen-
tum quinquaginta stadiis patet. Huic Sodomitica terra vicina est: olim
quidem tam fructibus, quam diuitiis ciuitatum fortunata, nunc autem
omnis exusta, ut quæ habitatorum impietate fulminibus consummasset me-
moratur. Denique adhuc in ea diuini reliquias ignis, & oppidum
quinque videre licet imagines, & renascentes in fructibus cineres: qui
colore quidem sunt edulibus similes, carpeatum vero manibus in tu-
mum dissoluantur & cinerem terræ quidem Sodomiticæ fabula eiusmo-
di finem habet ex facie.

CAP. VI.

*Gerasa denasatio, simul de Nerenti morte, Galba
& Othonis.*

AT Vespasianus Hierosolymorum habitatores concludi vndique cupi-
ens, apud Hiericho & Adidam castellis erectis, utrobique auxilium
pariter ac Romanorum præsidia collocauit. Mittit autem Gerasam L.
Annum, equitatus ei parte multisque equitibus attributis. Qui primo
aggressu ciuitate capta, mille iuuenum, qui ne fugerent præuenti erant,
interfecit: familias captiuas ducit, bona militibus prædari permittit. In
censis deinde domibus, proximos petiit. Erat autem fuga potentium,
& interitus infirmorum: quodque occupatum fuisset, flammis dabatur:
omnibusque tam montanis locis quam tota planicie bello oppressis, a-
pud Hierosolymam degentes exeundi copiam non habebant: cum
transfugere quidem cupientes à Zelotis asseruarentur: eos vero qui et
iam tunc à Romanis dissidebant, vndique ciuitate vallata cohiberet ex-
ercitus. Vespasiano autem Cæsaream reuerso, & cum omnibus copiis in
ipsam Hierosolymam proficisci paranti aunciatur Nero peremptus, cum
per annos tredecim & octo dies itperasset: de quo refertur, quemad-
modum de honestis imperium æquissimis hominibus Nymphidius &
Tigillius, & indignissimis libertorum permissa Republica: quodque
horum caprus insidits, ab omnibus suis senatoribus destitutus, cum qua-
tuor libertis fidelibus in suburbanum fugerit, ibique semet occiderit: &
quod multo post tempore, qui eum deposuerant poenas dederint: bel-
lumque per Galliam quo pacto deserit: & quod Galba ereatus Impera-
tor, Romam redierit ab Hispania: & quemadmodum inculcatus à mili-
tibus, tanquam humilioris esset animi, in medio foro necatus sit, & Otho
declaratus sit Imperator, militesque suos contra Vitellii duxerit exerci-
tum: necnon & Vitellii turbas, & circum Capitolium pugnam: & quem-
admodum Antonius primus & Mutianus Vitellium interfecerint, &
Germanorum agmina bellumque ciuile sedauerint: Hæc omnia recola-
vi narrare, confidens quod à multis Græcorum itemque Romanorum ea

Am. mun.
4032. à m.
Christi. 70.
Mar. 16. 18.
Asphaltus
proprius.

Sodomitica
terra A-
sphaltus vi-
cina sit.

Tertul. in a-
polog. ca.
39.

Gerasam
L. Annum
capit.

Vespasianus
nunciatur
Nero per-
emptus.

Galba.

Otho.
Vitellius.

AN. MUN-
di 4032. à
nato Chri-
sto 70.

*Vespasianus
expeditione
in Hieroso-
lymā differt
AN. MUN.*
4033. à na-
to Chri- 71.
*Galba inter-
ficetur ac O-
tho imperiū
suscepit.*

cuncta copiose perscripta sunt. Ordinis autem rerum continuandi gra-
tia, ac ne intercisā pendeat historia, summam singula designari. Igitur
Vespasianus primo quidem in Hierosolymam expeditionem differebat,
expectans quoniam vergeret imperium post Neronem. Deinde ubi Gal-
bam imperare cognovit, nihil conari decreuerat, priusquam ille quoque
ad se de bello aliquid perscriberet. Mittit autem ad eum Titum filium
suum & salutatum simul, & ut de Iudæis mandata acciperet. Ob eas-
dem causas & Rex Agrippa nauigauit ad Galbam. Sed dum Achaia,
quod hyems erat, longis nauibus præuehantur, interfici Galbam conti-
git, septem mensibus post & totidem diebus. Deinde Otho suscepit im-
perium, ac tres menses Rempublicam gubernauit. Agrippa vero nihil
mutatione deteritus, Romam pergere statuit. Titus vero dimino quo-
dam impulsu, ex Achaia ad Syriam nauigat, & maturè inde Cæsaream ve-
nit ad patrem. Suspensi autem de omnibus, quasi autante Romano im-
perio, Iudzorum militiam negligebant. Patriz quoque metuentes, ag-
gredi alienigenas importunum arbitrabantur.

C A P. VII.

De Simone Geraseno noua conspirationis principe.

*Simon Ge-
rasenus ad
latrones
peruenit.
Simon in lo-
cis montanis
multos ne-
quissimos
congregat.*

Interea tamen bellum aliud in Hierosolyma excitatur. Erat Simon
Giorz filius, patria Gerasenus, ætate iuuenis, sed calliditate postior
Ioanne, à quo iam pridem ciuitas possidebatur, viribus autem corporis,
audacique præstantior. Ob quam ex Acrabatenam quoque toparchia,
cuius rector erat, pulsus ab Anano Pontifice, ad latrones peruenierat, qui
Massadam occuparant. Is autem primò quidem ita suspectus erat, ut e-
um ad inferius castellum cum mulieribus, quas secum adduxerat, transi-
re permitterent, ipsi excelsius incolentes. Rursus autem propter ne-
cessitudinem morum, fidelis esse videbatur. Nam & ductor erat præda-
tum exeuntibus, & cum ipsis territorium Massadæ populabatur. Nec ta-
men eos ad maiora exhortando metuebat, dominandi enim cupidus,
magnorumque appetens, quia mortem Anani comperit, in montana lo-
ca discessit: ac voce præconum seruis libertate promissa itemque liberis
præmio, cunctos qui ubique fuerant nequissimos congregauit. Iamque
validis conflatu copiis, montanos vicos diripiebat. Semper autem acce-
dentibus pluribus sociis, audebat etiam in humiliora loca descendere,
& ciuitatibus quoque iam terribilis erat: multosque potentium vis e-
ius & prosperè gesta sollicitabant. Nec iam seruorum tantum siue latro-
num exercitus erat, sed multorum etiam popularium, tanquam Regi
parebat obsequium. Excursus autem agebatur in Acrabatenam topar-
chiam, & in maiorem usque Idumzæ. Vicum enim cui nomen est
Nain muro amplexus, ad tuitionem sui pro castello habebat. In valle au-
tem quæ appellatur Pharan, multas quidem dilatauit speluncas, multas
verò paratas inuenit, atque his conditorum præde receptaculis uteba-
tur. Quia & directos illic fructus reponebat, multaque ceteræ diuer-
sabatur: neque dubitabatur, quod in Hierosolymam copiis & appa-
ratu præluderet. Vnde insidias veriti Zelotæ, ac præuenire eum qui con-
tra se crederet cupientes, plerique cum armis egrediuntur. His autem
Simon occurrit, commissioque prælio multos occidit, & reliquos com-
pellit in oppidum. Nondum autem viribus fretus, ab obsidione deterre-
tur. Prius autem Idumzæm subiugare conatus est. Itaque cum viginti
millibus armatorum ad fines eius properabat. Idumzorum autem prin-
cipes maturè ex agris viginti quinque ferè millibus pugnacium ciuium
congregatis, pluribus autem, qui sua seruarent domi relictis, propter si-
cariorum qui Massadæ versabantur incursum: Simonem in finibus præ-

*Pugna Si-
monis &
Zelotarum.*

stabantur: ubi conflictu habito, ac per totum diem tracto praelione-
 que victor neque victus abiecit. Et ipse quidem in Nain vicum, Idu-
 mæi verò domum regressus est. Non multo autem post, Simon cum ma-
 ioribus copiis eorum fines petebat: castrisque in quodam vico cui no-
 men est Ithecne positis, ad custodes Herodii, quod non longe aberat, de
 sociis eius Eleazarum misit, ut castellum sibi traderent persuasuum:
 quem quidem sine mora suscipere custodes, causâ nesci, cur venisset.
 Mox autem de traditione prolocutus, strictis gladiis persequebantur:
 donec fuga locum non reperiret, de muro in subiectam vallem se pro-
 iccit. Et ille quidem hoc modo statim moritur. Idumæis autem vires Si-
 monis formidantibus placuit, priusquam bello congregarentur explora-
 re hostium copias. Ad hoc autem se ministrum obtulit parato animo
 Iacobus, unus e rectoribus, cogitans prodicionem. Denique profectus
 ab Oluro (in hoc enim vico tunc Idumæorum collectus erat exercitus)
 ad Simonem venit: primumque se patriam suam traditurum esse pacisci-
 tur, accepta fide, quod semper ei charissimus foret. Mox etiam de tota
 Idumæa operam pollicetur, Ob quas res humanissime apud Simonem
 cœnatus, amplissimisque promissis animatus, ubi ad suos rediit, primum
 Simonis exercitum multiplici numero mentiebatur esse maiorem. De-
 inde rectoribus etiam paulatimque multitudine universa perterritis, ut
 Simonem reciperent suadebat, eique sine pugna rerum omnium per-
 mitteret principatum. Simul autem hoc agens, & Simonem ipsum per-
 muncios euocabat, disiecturum se pollicitus Idumæos, quod & præstitit.
 Nam cum iam appropinquaret exercitus, equum primus iascendit, &
 cum sociis corruptionis effugit: paucior autem occupat universam mul-
 titudinem, ac priusquam ad manus venirent, domum quisque suam so-
 luti ordine recesserunt. Simon verò præter opinionem sine sanguine I-
 dumæam introiit: primumque aggressus ex improviso Chebron mu-
 nicipium cepit, in quo maxima præda potitus est, multosque fructus di-
 ripuit. Chebron autem indigenæ ferunt non eius terræ modò ciuitati-
 bus, verum etiam Ægypti Memphis antiquiorem. Denique duo millia &
 trecenti eius consumuerantur anni. Hoc autem narrat Abraham quoque;
 parenti Iudæorum fuisse domicilium, posteaquam Mesopotamiz sedes
 reliquit: eiusque posteros hinc ad Ægyptum esse profectos: quorum
 etiam nunc monumenta extant in eadem ciuitate; peroptimo marmore
 liberaliter fabricata. Cernitur autem sexto ab oppido stadio arbor ma-
 xima Terebinthus: eamque memorant ab initio mundi creati nunc vs-
 que durare. Hinc totam Simon peruasit Idumæam, non modò vicos e-
 ius & ciuitates depopulando, sed excidendo etiam territoria. Nam præ-
 ter armatos XL. cum millia sequebantur, ut his ne victui quidem neces-
 saria satis essent. Ad has autem necessitates accedebat eius crudelitas &
 insuper iracundia, quò magis vastari contigit Idumæam. Et quemad-
 modum post locustas sylvas cerni solet frondibus spoliata, sic etiam quæ
 Simonis transfugerat exercitus, à tergo solitudinem relinquebat: & alia
 quidem comburendo, alia diruendo, & quicquid in ciuitate vel in agris
 natum esset conterendo calcibus, aut de pascendo debebant: perque ter-
 ram cultam iter agendo, faciebant eam sterili duriorem, proflus ut ne si-
 gnum quidem vastatis relinqueretur, quod aliquando fuissent. Hæc
 omnia rursus Zelotas incitauerunt, & aperto quidem bello configere
 pertinuere: insidiis verò per itinera collocatis, uxorem Simonis rapi-
 unt, eorumque præterea quos habebat in obsequio plurimos. Deinde
 tamquam Simonem ipsum cepissent, in ciuitatem exultantes redeunt.
 Continuo namque sperabant, armis eum depositis pro uxore sibi suppli-
 caturam. Illam autem non misericordia, sed ira coniugis raptæ perua-

An. mun.
 4033. à na.
 Christi. 71.

Eleazarus
 Simonis so-
 cius in val-
 lem se pro-
 iccit & statim
 moritur.
 Iacobus I. l.
 in ag patriæ
 proditor.

Simon præ-
 ter opinionem
 sine sanguine
 Idumæam
 intrat.
 Chebron an-
 tiqua ciui-
 tas Abra-
 hæ domici-
 lium fuit.
 Terebinthi
 arbor ab in-
 itio mundi
 creata nunc
 vsq. durat.
 Simon depo-
 pulando to-
 tam Idumæ-
 am perua-
 dit.

Zelota Si-
 monem ux-
 ore rapuit.

An. mda.
4033. à 82.
Christ. 71.
Immani as
et crudeli-
tas Simonis.

Simonis Ze-
lotæ muliere
remittunt.

Seditio per-
atum Ro-
manum im-
pertum.

Vespasianus
Iudeam ste-
rum petit.

Capharini
supplices se
Cereali tra-
dunt.

Chebron ur-
bem anti-
quissimam
Cerealis ex-
ciuit.

ferat. Cumque ad muros Hierosolymorum venisset, ut fera saucia quæ percussores prendere nequisset, ita in quos reperisset, effundebat insaniam. Denique oleum samentorumque causa progressos e porta, imberbes pariter ac seniores correptos verberabat ad necem: ut animi indignatione id solum abesse videretur, quod non etiam vesteretur corporib. mortuorum. Multis autem abscessis manibus dimittebat in civitatem, vna perterrefaciens inimicos, & populum reuocare cupiens à nocentibus. Hisque mandabat ut dicerent, iurare Simonem per Deum qui cuncta regeret, quod nisi cito redderent sibi coniugem suam, muro pertupto omnibus qui in civitate essent similiter vteretur, neque cuiquam ætati parceret, aut ab innocentibus discerneret noxios: donec his eius mandatis, non modo populus, sed etiam Zelotæ metu percussi, remisissent ei mulierem. Atque ita delinitus, paulisper ab assidua cede requieuit.

C A P. VIII.

De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano.

NON solum autem per Iudæam erat seditio bellumque civile, verum etiam per Iudæam. In medio namque Romanorum foro Galba perempto, creatus Otho Imperator cum Vitellio imperium affectante pugnavat: quem Germanicæ tunc legiones elegerant. Habito autem apud Bedria cum Galliarum Cisalpinæ prælio cum Valente & Cæcina Vitellii ducibus, primo die Otho superavit, altero Vitelliani: multisque trucidatis, & aduersæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum semet occidit, postquam biduum tresque menses imperium tenuit. Accesserunt autem Vitellii ducibus Othonis milites, & ipse iam Vitellius Romanæ cū exercitu veniebat: dum interea Vespasianus quinto die Junii mensis Cæsarea profectus, eas quas nondum subegerat Iudææ partes petiuit: & in montana regione, quò primum ascendit, toparchias duas Gophniticam & Aerabatenam subegit: deinde post has Bethel & Ephrem municipia: ubique præsidii collocatis, usque Hierosolymam equitabat. Multos vero tunc deprehensos necabat, multosque capiebat. Ducum autem unus Cerealis cum equitum parte ac peditum, superiorem quæ dicitur vastabat, Idumæam, & Caphetram quidem castellum ex itinere captum incendit. Alterum verò quod Capharini dicitur, admoto milite oppugnabat, muro satis valido cinctum. Diutius autem ibi se moraturum speranti, oppidani subito portas aperuere, & supplices ei se tradidere. Quibus subiugatis, Cerealis in Chebron alteram civitatem antiquissimam tendit, sram (ut dixi) in montanis locis, haud procul ab Hierosolymis. Vnde autem irrumpeas in eam, reliquam multitudinem, quam ibi offendit, cum pueribus interemit: oppidum verò ipsum exurit. Omnibusque iam captis, præter castella Herodium & Massadam & Macheronta, quæ à latronibus tenebantur, sola iam Hierosolyma Romanis ante oculos erat, quæ expugnanda restabat.

C A P. IX.

De Simonis gestis contra Zelotæ.

Simon autem ubi uxorem suam à Zelotæ recepit, ad reliquias Idumææ tendit persequendas: & vndique circumacta natione, Hierosolymam compulsi præloque fugere, cum ipse quoque ad eam sequeretur. Deinde muto eius obfesso, si quem operatorum ex agris ad eundem multitudinem cepisset, interficiebat. Eratque populo foris Simon Romanis terribilior: iatus Zelotæ vtriusque; scilicet: quos etiam Galilæi novis inuen-

tis & audacia factionum corrumpebant. Nam & Ioannem ad potentiam
 ibi prouexerant : & Ioannes eis pro potentia quam sibi comparauerat,
 vicem referens, omnia quæ desiderarent ut facerent permittebat. Insa-
 tabilis autem rapinarum cupiditas erat, domorumque locupletum per-
 scrutatio. Cædes autem virorum & foeminarum iniuriæ pro ludo habeo-
 rantur : prædamque cum sanguine deuorantes sine aliquo metu, post sa-
 tietatem muliebri libidine calefebant : comptiq; crieas, ac foeminarum
 veste iaduti, lotique vnguentis, & ut forma placeret, oculos illiti, non
 solum ornatum, sed impudentiam quoque mulierum imitabantur :
 & obliuiscite nimia nefarios coitus exigentes, ut in lupanari versa-
 bantur, ciuitatemque totam impuris facinoribus profanabant. Effer-
 minantes autem vultum, dextras ad eædem promptas habebant : deli-
 catoque incessu eneruati, subita incurfione bellatores fiebant : & de pa-
 ludamentis verticoloribus eductis gladiis, casu obuio transuerberabant.
 Eos autem qui Ioannem fugissent, excipiebat suuor in cædibus Simon
 quique intestinum quasiisset tyrannum, ab eo qui propere occideba-
 tur. Omnis autem fugæ via transire cupientibus ad Romanos abscissa e-
 rat. Inter Ioannis autem copias quantum erat Idumzorum dissidebant :
 separatim ab aliis, aduersum tyrannum tam liuore potentie quam
 crudelitatis eius odio armantur. Deinde pugna congressi, multos Zelo-
 tarum perimunt, cæterosque in aulam regiam compellunt, quam Gra-
 pre edificauerat. Hæc autem fuerat cognata Izatz Regis Adiabænorum.
 Vnâ verò irrupere Idumzi, atque iade Zelotis in sanum pulsus, Ioannis
 pecunias prædabantur. In aula enim supra dicta & ipse degebat, & tyran-
 dis spolia deposuerat. Inter hæc autem Zelotarum qui per ciuitatem
 dispersi erant, ad illos qui in templum fugerant aggregati sunt : eosque
 Ioannes aduersus populum & Idumæos educere cogitabat. Istitis autem
 non tam impetus eorum metuendus erat, cum pugna plus posset, quam
 confidentia, ne de templo nocte subreperent, seque pariter occiderent,
 atque oppidum concremarent. Itaque collecti cum Pontificibus delibe-
 rant, quoniam pacto impetum præcauerant. Sed profecto Deus sen-
 tentias eorum in deterius vertit, & interitu acerbius excogitabant salu-
 tis remedium. Nam ut Ioannem delicerent, Simonem recipere stæne-
 runt, & cum precibus alterum sibi tyrannum imponere. Itaque decreto
 obtemperatur : missoque Matthia Pontifice, rogant Simonem ut ad se
 iatroidet, quem sæpe timuerant. Cum his autem precatores erant, etiam
 qui Zelotas Hierosolymis fugerant, domus quisque suæ desiderio & for-
 tunarum. Ille autem nimis superbe se dominum fore pollicitus, veluti
 ciuitatem liberatorem ingreditur, cum salutis eum datorem ac defensor-
 rem sui populi clamor designaret. Vbi verò cum suis copiis introiit, mor-
 de propria potentia deliberabat : nec minus eos à quibus rogatus erat,
 quam eos contra quos fuerat aduocatus, inimicos putabat. Ioannes autem
 cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiam
 quæ in ciuitate habebat (nam statim res eorum Simon cum sociis diripi-
 uerat) salutem iam desperabat. Templum tamen adluante populo
 Simon aggreditur. Illi autem in porticibus, perque propugnacula stan-
 tes impetum propulsabant : multiq; ex Simonis parte opperebant, mul-
 ti faucibus referebantur, quoniam Zelotæ ad dexteram superioris erant,
 eoque ictus impenetrabiles habebant. Et quamuis loco plus posset, tur-
 res tamen quatuor maximas fabricauerant, ut ex alto videlicet missi-
 lia torquerent : vnâ ad Orientalem angulum, ad Septentrionalem al-
 teram, super xystrum tertiam, in angulo alio contra ciuitatem inferiore.
 Quarta verò turris supra verticem Pastophoriorum condita erat : vbi
 moris est vnum de sacerdotibus stantem post meridiem, quod septimus

Am. mun.
 4031. à na.
 Christi. 71.

Zelota ciui-
 tatem totâ
 imperis sa-
 cinoribus
 profanant.
 Omnis suæ
 viæ abscissa.

Dissidium
 Zelotarum
 & Idumæo-
 rum.

Pugna Zelo-
 tarum in
 templo cum
 Idumæis &
 populo.

Simon ma-
 gno clamore
 ciuitatem
 intrat.

Simon tem-
 plum in
 quo Zelota
 erant ag-
 graditur.

quisq;

An. mun.
4033 à na.
Christ. 71.
Sacerdotum
officiū, quod
septimus

quisq; dies
inciperet tu
ba significa
re.

Vitellius to
tam urbem
Romā pro
castris ha
bet.

Vespasianus
imperium
pati, sicut
bene impera
re nouit.

Reſtores a
perſe cum
militibus
conuenientes
de mutatio
ne tractant.

Vespasiani
pudicitia &
modestia.

Causa im
pulsiva eli
gendi Vesp
asianum Im
peratorem.
Miles Vesp
asianum
Imperatorē
appellat.

quisque dies inci peret, tuba significare: rursusque vesperi, quod desine
ret, nunc ferias populo, nunc ut opus faciat, denunciantem. Per turres
autem disposuerunt balistas saxorumque tormenta, & sagittarios & fun
darum scientes. Itaque tunc Simon pigrius ad impetus monebatur, cum
suorum plerique mollescerent: amplioribus tamen copiis fretus, propius
accedebat. Machinarum enim missilia delata longius, multos pugnau
tium pertimebant.

C A P. X.

De Vespasiano in Imperatorem electo.

PER idem tempus Romanos quoque scruiora mala circumueniunt, ad
erat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea ingea
tem multitudinem secum trahens. Et cum eum destinata militi spaci
non caperent, totam urbem pro castris habebat, omnemque domum re
pleuit armatis. Illiantem conspectis Romanorum diuitiis oculis inſue
ris, & auri argentique stupore perfuſi, vix cupidinem continebant, adeo
ut in rapinas se conuerterent, & eos qui obſtare conarentur, occiderent.
Et in Italia quidem ita res erant. Vespasianus autem, postquam Hiero
solymis proxima depopulatus, Caſaream reuertebatur, audiit Romano
rum tumultus, & Vitellium principem. Hoc autem, licet ipse imperium
pati, sicut bene imperare noſſet, ad indignationem perductus est: do
miniumque dedignatur eum, qui veluti desertum inuasiſſet imperium.
Dolore autem ſancius cruciatum ferre non poterat, neque aliis vacare
bellis cum patria vastaretur. Veruntamen quantum ira impellebatur ad
vliciscendum, tantum longinquitatis cogitatio reprimebat: multa enim
fortunam poſſe noua facere, priuſquam ad Italiam, præſertim hyemis
tempore ipse tranſiret: plusque iam crescentem iracundiam cohibebat.
Reſtores autem cum militibus conuenientes, aperte iam de mutatione
tractabant: & cum indignatione vociferantes, inculcabant Romæ con
ſtitutos milites, & in deliciis agentes, qui nefariam quidem belli ſuſti
neant, quibus libuerit decernere Principatum, & ſpe queſtus Imperato
res creare. Se autem laboribus tot exactis ſub galeis ſeneſcentes, aliis
condonare poteſtatem, cum apud ſe digniorem habeant imperio. Cui ſi
hanc amiſerint, quàm iuſtiorē, vel quando referrent erga ſe beneuo
lentiz gratiam? Tanto autem Vespasianum quàm Vitellium iuſtius eſſe
principem fieri, quanto illis qui eum declaraffent ipſi præſtare. Non
enim ſe minora pertuliſſe bella, quàm qui ex Germania veniſſent: ne
que illis qui Tyrannum inde deducerent, in armis deteriores eſſe. Nul
lum autem in creando Vespasiano fore certamen. Non enim ſenatum
populumue Romanum, Vitellii libidines pro Vespasiani pudicitia per
peſſuros, nec pro bono Imperatore crudeliſſimum Tyrannum, aut ſilium
pro patre optaturos Principem. Maximum enim pacis tutamen eſſe, ve
ram in Imperatore præſtantiam. Ergo ſiue peritiz ſeneſcutis debeat
imperium, habere ſe Vespasianum: ſiue adoleſcentiz viribus, Titum. Ex
amborum enim ætate quod ſit commodum decerpturos. Non ſolum
autem ſe miniſtratos declarati imperii vires, qui tres legiones regumq;
habeant auxilia: ſed etiam totum Orientem partemque Europæ extra
Vitellii timorem conſtitutam. atque inſuper qui eſſent in Italia propu
gnatores Vespasiani, fratrem atque alium ſilium: quorum alteri mul
tos dignitate præditos iuuenes ſociatum iri ſperabant, alteri verò etiam
urbis eſſet commiſſa præfectura: quæ pars ad imperii principia non pa
rum valeret. Poſtremo ſi ipſi ceſſarent, ſenatum fortaſſe declaraturum eū
principem, quem conſeruatores milites dehoneſtarent. Hæc primò per

cuncos

caneos milites loquebantur. Deinde se adhortari inuicem, Vespasianum Imperatorem appellant: eumque ut in periculo constitutum imperium conseruaret, orabant. Illi autem olim quidem rerum omnium cura fuit, nequaquam verò imperare volebat, dignum quidem se factis existimās, priuatæ autem vitæ securitatem, clarioris fortunæ periculis anteponens. Recusanti autem rectores magis instabant: & circumfusi milites cū gladiis, mortem ei minabantur, nisi vinere vellet, vt dignus esset. Diu tamen reluctatus, quod renuebat imperium, postremo cum his, qui se designauerant, minimè dissuadere posset, accepit.

CAP. XI.

Ægypti descriptio & Thari.

M^Viano autem cæterisque rectoribus, qui cum ad imperium inniuerant, & exercitu alio vociferante, ut se in hostes omnes duceret, prius res Alexandrias procurandas putauit: sciens Ægyptum plurimam esse partem imperii, propter frumentariam functionem: eaque si potius esset, vi quoque, si perstaret, Vitellium deiiciendum sperabat, nec enim perperissurum esse populum fame oppressum. Simul etiam duas legiones, quæ apud Alexandriam degerent, sibi cupiebat adiungere. Cogitabat etiam propugnaculo sibi fore illam regionem, aduersus incerta fortunæ. Nam & terra difficilis accessu, marique importuosa est, & ab Occidente quidem aridam Libyam habet obiectam, à meridie verò limitem qui Sicem ab Æthiopia dirimit, manibusque inuias Nili fluminis cataractas, itemque ab Oriente mare rubrum, ad Copton ciuitatem vsq; diffusum. Septentrionale verò munimentum habet terram vsque ad Syriam. Et quod dicitur Ægyptium pelagus, totum portubus carens. Hoc quidem modo Ægyptus ex omni parte tuta est. Inter Pelusium verò & Syenem, per duo milia stadiorum porrigitur. Ex Plinthine autem ad Pelusium, nauigatio est stadiorum triū millium & sexcentorum. Nilus autem ad Elephantinam oppidum vsque nauibus ascenditur. Namque vltius progredi, ut supra diximus, cataractæ non sinunt. Portus autem Alexandrinus etiam in pace nauibus aditu difficilis est. Nam & ostium perangustum habet, saxisque lateatibus à directo cursu deflectitur: & læua quidem pars magis factis brachiis cingitur: à dextera verò Pharus obiecta insula, turrim maximam sustinet, ad trecenta vsque stadia nauigantibus igne lucentem, ut quàm longissimè difficultatem applicandarum nauium præcaueant. Circum hanc autem insulam, opere instructo ingentes muri sunt: quibus afflictum pelagus, & aduersis obicibus fractum, a superiore facit meatum, eoque periculosum per angustiam aditum. Inrus tamen portus ipse tutissimus est, & triginta stadiis magnus. In quem tam quæ defunt illi terræ ad beatitudinem deuehuntur: quam quæ superant ex bonis domesticis & iadigenis, in totum orbem diuisa exportantur. Itaque non sine ratione, Vespasianus Alexandriarum rerum erat cupidus, ac totius Imperii firmamentum. Proinde statim ad Tiberium Alexandrum literas dedit, qui Ægyptum & Alexandriam regebat, indicans militum alacritatem: quodque ipse (quod necesse fuit) suscepto munere p̄ncipatus, operam atque adiumentum eius assumeret. Alexander autem, simul ut Vespasiani legit epistolam, prompto animo, & legiones eius sacramento rogauit & populum: vtrique autem libentissimè paruere, virtutem viri ex proxima administratione scientes. Et ille quidem permissa sibi potestate, omnia quæ imperij vsus exigeret, aduentui quoque p̄ncipis necessaria iam parabat.

An. mun.
4033. à na.
Christ. 71.

Terminus
Ægypti.

Longitudo
& latitudo
Ægypti.

Turris altif-
sima in in-
sula Pharo,
ad trecenta
vsq. stadia
nauiganti-
bus igne lu-
cens.

Tiberius A-
lexander
Ægyptum
& Alexan-
driā regit.

CAP. XII.

Vespasianus Iosephum captiuitate liberat.

An. num.
4033. à nra.
Christi. 71.
Vespasianus
communis
suffragio im-
perator de-
claratur
& corona
donatur.

Opinione verò citius declaratum in oriente Vespasianum Imperato-
rem, ubique fama nunciavit. Et vniuersæ quidem ciuitates festos
dies habebant, nundique lætitiā pro eo simul & sacrificia celebrabant,
legiones vero apud Mœtiā Pannoniamque degentes, quæ propter Vi-
telliū audaciā paulo ante fuerant concitate, iusiurandum Vespasiano
maioræ gaudii præbuerunt. Vespasianus autem Cæsareā reuersus, iam
Berytū venerat, ubi multæ quidem & Syriæ, multæque ab aliis prouin-
ciis legationes aderant obuiam, coronas ei & gratulatoria de cetera à sin-
gulis ciuitatibus offerentes. Assuit autem rector etiam prouinciæ Mu-
tiani populorum alacritatem, iuratoq; per ipsum principem sacramen-
ta renouans. Vbiq; autem Vespasiani votis obsecundante fortuna,
rebutque ad eum plurima ex parte inclinatis, cogitare cepit, quod non
sine Dei prouidentia sumpsisset impetium: sed iusta quædam fati ratio,
ad eius potestatem circumduxisset rerum omnium principatum. Re-
cordatus autem signa, & alia (multa enim sibi contigerant imperium
præmonstrantia) & Iosephi dicta, quibus cum Nerone viro ausus fuerat

Vespasianum
cum amicis
& rectorib.
de Iosepho
liberando
deliberat.

appellare imperatorem, admirabatur virum, quem adhuc habebat in-
vinculis, aduocare quæ Mutiano cum amicis & rectoribus aliis, primum
quā sitrenuus fuisset Iosephus, quantumque Iosephatensis expugnandis
propter eum laborasset, exponit. deinde uariationes eius, quas ipse
quidem timoris causa suspicaretur esse figmenta: tempus autem diuinas
fuisse, & rerum exitus præbauisset. Tunc q; iahonestum esse ait, ut qui li-
bi augurasset imperium, vocisq; Dei minister ac nuntius extitisset, ad
huc capiti loco haberetur, fortunamq; sustineret aduersam, vocatumq;
ad se Iosephum se sui iubet. Hoc autem factū, alii quidem rectores ex ea
gratia quā alienigenæ retulisset, præclara etiam de se speranda esse ar-
bitrabantur. Titus vero, qui cum patre aderat, iustum est, inquit, pater vi-
na cum ferro etiam probro Iosephum solui, eum enim tanquam necini-
tio victus sit: si non dissoluimus, sed incidimus catenas. Namque id
agiloler in his, qui non recte fuerint victi. Eadem Vespasiano placebat,
& quidam interueniens securi catenas abruptit. Iosephus quidem pro
his quæ prædixerat, præmio famæ donatus, & de futuris iam dignus cui
credendum esset habebatur.

Iosephus præ-
mio famæ
donatus &
vinculis li-
beratur.

CAP. XIII.

De Vitelli morte & moribus.

Vespasianus
Romanen-
sē cogi-
tat.

Vespasianus autem responso legationibus reddito, iuste quæ promeri-
tis administrationibus ordinatis, Antiochiam venit. Et quoniam pri-
mum tenderet cogitans, Alexandrinū itinere præstabilis esse duxit,
quæ Romæ agerentur curare. Alexandriam enim stabilem esse, Roma-
nas autem res à Vitellio perturbari. Mittitur in Italiam Mutianus,
cum multis equitum pedumque copiis, qui tamen propter hyemis
asperitatem ventus nauigare, per Cappadocæ & Phrygæ ducit exer-
cium. Inter hæc autem Antonius Primus adducta legione tertia ex
his, quæ apud Mœtiā morabantur (illam enim regebat prouinciā),
bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem cum magna
manu Germanicæ obuiam ei mittit. Is autem Roma profectus, quam-
primū circa Cremonam Galliarum Antiochiam consequitur, quæ confinis
Italix ciuitas est: ibique confecta hostium ordinatione ac multitudine
prælio quidem congruere non audebat. Discessum autem periculosum

reputans,

reputans, de prodicione deliberabat. Conuocatis autem centurionibus,
 & tribunis sibi subditis, ut transfugerent ad Antonium, iurdebat: Vitellius
 quidem rebus detrahens, Vespasianum autem vires extollens: & alterum
 nomen in perniciem tantum, alterum virtutem habere conuincens: ipsis
 quoque melius esse, si id sponte faciant, quod necesse est: cumq; le mul-
 titudine superatum irasciant, voluntate periculum praenire. Nam &
 Vespasianum quidem idoneum esse, etiam sine ipsis ad reliqua vindica-
 anda: Vitellium vero ne cum ipsis quidem praesenti posse seruare. Multa
 loquutus in hunc modum quod voluit perorauit, & cum milite trans-
 fugit ad Antonium. Eadem vero nocte milites multitudo simul ac me-
 tus eius, si vicisset, a quo missi fuerant, occupauit. Quicquid gladiis Ca-
 cinnam obtruncare voluerunt, feceruntque, nisi his aduolunt tribuni
 supplicasset. Quamobrem ex eadem quidem se abstinuerunt, videtur autem
 quasi proditerem Vitellio transimitem dum habebant. His auditis,
 Primus Antonius continuo suos mouet, eosque cum armis in desce-
 dores ducit. Illi autem instructi ad praedium, paulisper quidem restite-
 runt, mox autem loco pulsi, Cremonam fugerunt. Primus autem comi-
 tatus equitibus cuius eorum praerexit: & ante ciuitatem circumdula-
 sam plerumque multitudinem peremit, aggressus autem reliquos, oppi-
 dum militibus praedam permittit, in quo multi quidem hospites mercato-
 res, multi vero indigenae perire, totusq; Vitellii exercitus, viro-
 rum triginta milia & ducenti. Quin et Antonius eorum, quos de Moesia adduxe-
 rat quatuor milia & quingentos amittit, solum autem vinculis Cacinnam
 rerum gestarum auctum ad Vespasianum mittit, qui ad inuicem missus
 & collaudatus est, & proditoris dedecus in peratibus protegit honoribus.
 Romae autem Sabinus, ubi Antonium appropinquare cognouit, fiducia
 recreatus est, collectisq; viginti & octo milibus, nocte occupat Capitolium.
 Luce vero facta multi nobilium fecerunt ei, & Domitianus frater fi-
 lius, pars ingens obtinenda victoria. Sed Vitellius de Primo quidem mi-
 nime curabat. His autem iratus, qui cum Sabinio defecerant, & nobilium
 sanguinem pro ingenta crudelitate sinens, immitit Capitolio, quam
 secum adduxerat militum manum, ubi multa ab his, itemque ab illis, qui
 templum tenebant, pugnantibus, audacter admissa sunt: postremo au-
 tem Germani, quod multitudine superabant, collem obtinuerunt. Et
 Domitianus quidem cum multis Romanorum viris insignibus, diuina
 quadam ratione saluus euasit: reliqua vero multitudo tota lauiatur. Et
 Sabinus quidem ad Vitellium ductus occiditur. Milites autem direptis
 donariis, templum incendunt. Tumq; postero die cum exercitu venit An-
 tonius, eumque Vitellii milites excipiunt, & casario commisso intra
 vrbem praedium omnes intrare. Proce-
 dit autem ebris de palatio Vitellius,
 & ut assolet in extremis longiore luxu prodigae mensae refertus. Tractus
 autem per populum, varioque contumeliarum genere de honestatis, in
 media vrbe iugulatur, octo menses ac dies quinq; potitus imperio: quem
 si viuere diutius contigisset, ut opinor, eius luxuria minime sufficere
 potuisset imperium, aliorum vero mortuorum supra quinquaginta milia
 numerata sunt. Haec quidem gesta sunt die tertio mensis Octobris. Po-
 stero autem die Mutianus cum exercitu Romam ingreditur, & Antonii
 militibus a caede repressis (adhuc enim hospitia percurtando, & Vitellii
 milites, & ex populo plurimos, qui cum illo tenerant, occidebant, exa-
 minationis diligentiam iracundia praeuinentes) Domitianum produ-
 ctum populo rectorem insinuat, usque ad patris aduentum. Populus au-
 tem iam timore liberatur, Imperatorem praedicat Vespasianum: simul
 que & illum confirmatum, & Vitellium esse deiectum festa laetitia cele-
 brabat.

An. mun.
 4033 a. r. a.
 Chri. 70.
 Cacinnam mi-
 litem ut a Vi-
 tellio dege-
 rant, & Vi-
 tellio sine se-
 cutione et
 hortatione.
 Cacinnam
 se a Vitellio
 capuit.

Vespasianus
 Cacinnam
 ante de-
 ductum in
 castrum
 Sabinus Ro-
 ma Capito-
 lium o cu-
 puit & a Vi-
 tellio occisus.
 Vitellius in-
 terfectus.

Pop. Rom.
 Vespasianum
 Imperatorem
 praedicat.

Titus mittitur contra Iudaeos à patre.

An. mundi 4033. à
nat. Christi
71.

Titus Hierosolymam profectus.

Titus Caesaream peruenit, aliasque militem copias congregat.

Cum autem Vespasianus Alexandriam venisset: gesta ei Romae nuntiata sunt. & legati ei ex toto orbe congratulantes affuerant: cumque maxima post Romam ciuitas esset, angustior multitudini videbatur. Firmato autem iam totius orbis imperio, rebusque popul. Roman. praeferens spem conseruatis, Vespasianus in Iudaeae reliquias intendit animum. Et ipse quidem exacta hyeme Romam proficisci parabat, resque apud Alexandriam maturè componere proponebat: filium verò Titum cum selectis copiis ad excidendam Hierosolymam mittit. Qui terrae itinere Nicopolim vsque progressus, ab Alexandria ciuitate viginti stadiorum intervallo distantem, inde militem longis nauibus imponit: Niloque flumine post Medensium tractum, Thmuis vsque vehitur, hinc autem egressus in terram, apud Tania ciuitatem diuertit. Unde secunda ei mansio fuit ciuitas Heraclea, & Pelusium tertia. Hic autè milite per biduum recreato, tertio die Pelusii fines transiit: vnamque mansionem profectus per solitudines ad Casii Iouis templum castra posuit: posteroque die apud Ostracinen, quae mansio aquae inops est, ob quam causam aduectitia venturatur indigenae. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: & inde progressus in quartam mansionem, Raphiam venit, quae prima occurrit Syriae ciuitas. Gaza verò quintae mansionis castra suscepit: & postea in Ascalonem, atque hinc Iamnam, deinde Ioppen, & ex Ioppe Caesaream peruenit: decreto apud se, alias militum copias congregat.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDAEICO,

LIBER SEXTVS.

SVMMA CAPITVM LIBRI VI

De bello Iudaico.

- I. De triplici seditione apud Hierosolymam.
- II. Titus explorator Hierosolymam periclitatur.
- III. De eruptionibus Iudaorum contra Roman. castrametentum.
- IIII. De intestina pugna aegyptiorum diebus.
- V. De Iudaorum dolo in Romanorum milites.
- VI. Descriptio Hierosolymorum.
- VII. Deditionem Iudaei recusant, & Roman. adoriuntur.
- VIII. De casti turru & duorum murorum obtento.
- IX. De castore Iudaeo Romano illudente.
- X. De secundo muro obtento a Romanis.
- XI. De aggeribus in tertium murum, & oratione proluxa Iosephi pro deditione facienda, & fame olfessorum.
- XII. De Iudaei crucifixu & aggeribus combustis.
- XIII. De muro extructo ab exercitu Romano circa Hierosolymam triduo.
- XIIII. De fame Hierosolymorum & secundo aggre extructo.
- XV. De cade Iudaorum intra & extra Hierosolymam.
- XVI. De sacrilegio circa templum & relatu ex urbe cadaueribus & fame.

C A P. I.

De triplici seditione apud Hierosolymam.

10

20

30

40

50

I T V S quidem ad eum modum quem prädiximus,
 emensa ultra Ægyptum ad Syriam vsque solitudine,
 Cæsaream venerat. Ibi enim exercitum decreuerat
 ordinare. Illo autem adhuc apud Alexandriam vnâ
 cum patre imperium, quod nuper ei Deus permisc-
 rat, disponente, contigit etiam seditionem, quæ a-
 pud Hierosolymam erat, auctam trifariam diuidi, & al-
 iam partem in aliam verti. Quod ut in malis optimû
 quis dixerit, factumque iustitiæ. Nam Zelotarum quidem in populû do-
 minatio, quæ autor erat excidii ciuitatis, vnde cepit, & per quos crene-
 rit, diligenter superius declaratum est. Hanc autem non errauerit quis-
 quam, dicens seditionem in seditione esse factâ, ac veluti rabida fera, ex-
 ternorum penuria, in sua viscera sœuire solet: sic Eleazarus Simonis filius,
 qui & ab initio Zelotas in templum à populo separauerat, velut indigna-
 ri simulans ob ea, quæ dies singulos Ioannes auderet, cum ne ipse qui-
 dem à cædibus quiesceret: re autem vera sese posteriori tyranno subie-
 ctum esse minime ferens, summæ rei desiderio, propriæque potentie cupi-
 ditate, ab aliis defecit: ascitis etiam Iuda Chelciz filio, & Ezronis Si-
 monis potentissimis: præter quos erat etiam Ezechias Chobari filius,
 non ignobilis. Horum singulos Zelotæ non exigui sequebantur occupa-
 toque interiori templi aditu, super eius portas in sacris foribus arma po-
 nunt, & abundare quidem se suis necessariis confidebant: sacrarum e-
 nim rerum copia suppetebat, nihil impium existimantibus: pauciatu vero
 suorum timentes, perique in locis suis occisi manebant. Ioannes au-
 tem quanto superior erat virorum multitudine, tanto loco superabatur:
 hostesque habens à vertice, neque sine metu conabatur incursum, & præ-
 itacundia cessare non poterat. Plus autem mali perferens, quàm Eleaza-
 ri partem afficiens, tamen non remittebat. Crebri enim fiebant impetus,
 & missilium iactus, totumque polluebatur cædibus templum. Filius au-
 tem Gioræ Simon, quem rebus desperatis inuitatum, vltro sibi tyrannum
 spe auxilii populus introduxerat: & superiorem ciuitatem retinens, &
 inferioris plurimam partem, animosius iam Ioannem eiusque socios ad-
 oriebatur, quasi qui desuper impugnarentur. Subiectus autem illorum
 manibus erat, sicut & illi superiorum. Et Ioannē eueniebat duplex præ-
 lium perferentem, lædi pariter ac lædere: quantoque vincebatur, eo quod
 Eleazarus esset humilior, tanto plus lædebat Simone celsior constitutus:
 cum inferiores aggressus etiam sola manu sine labore prohiberet: desu-
 per verò ex sano iaculantes, machinis deterretet. Quippe balistis & non
 paucis lanceis utebatur, saxorumque tormentis: quibus non solum bel-
 lantes vlcisebatur, sed multos etiam sacra celebrantium perimebat.
 Quanquam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur, tamen e-
 os qui sacrificare cuperent recipiebant, cum suspicione & custodibus in-
 digenas persecutando. Hospites enim etiam qui exorassent eorum crude-
 litatem, post exituri subcissus seditionis opera consumebantur. Missilia
 namque machinarum vi ad aram vsque templumque peruenientia, in sa-
 cerdotes sacra celebrantes cadebant: ac multi, qui properantes ab ulti-
 mis finibus terræ ad sanctissimum locû venissent, ante ipsas hostias pro-
 cuberunt: aramque vniuersis Græcis & Barbaris adorandam, suo san-
 guine imbuere. Indigenis autem mortuis, alienigenæ ac sacerdotibus
 profani miscebantur: perque atria diuina, stugnum fecerat diuersorum.

An. mun-
 di 4034. à
 nato Chri-
 sto 72.

Triplex a-
 pud Hierosa-
 lyman se-
 ditio.

Pagna Ioan-
 nis & Elea-
 zari.
 Simon &
 populus cũ
 Ioanne in te-
 plo constitu-
 to pugnant.

An. mun.

103. 2. 2. na.

Dicitur 72.

Ingenium

in opib.

adit.

Ioannes ex

Iudaea parte

appetit.

Hierosolymi

tam tamen

tam paulo

minus omne

con. remat.

Ingenium

Hierosolymi

calamitat.

Lamentatio

et ululatus

Hierosoly-

tan.

Seditio fori

Hierosoly-

mi in iuda-

nia.

Ioannes ex

Iudaea

descendit

templum

comparat.

turre ad-

ificat.

ad. uerum sanguis. Quid factum paties o miserissima ciuitas a Roma-
nis, qui tua intestina sicera purgatura flammis introire? Iam enim Dei
locus non erat, neq; manere poteras, domesticorum funerū facta sepul-
chrum. & quæ funum ciuili bello tumulum constitueras: poteris autem
denovo fieri, poteris si uquam vastatorē tui Deum placaueris. Sed enim
reprimenda sunt quæ dolent, lege scribendi: quando non domestici lu-
crus, sed exponendarum rerum hoc tempus est. Prosequar autem seditionis
facinora cætera. Ergo diuitis trisariam insidiatoribus, Eleazarus quidē
ciusq; fratri, quæ sacras primitias conseruebant, in Ioannem ebri fereban-
tur. Qui uero huic parcerent, plebem dissipantes in Simonem rebellabāt,
cum ipsi quoq; Simoni contra dūer & partis seditiones adiumento esset
ciuitas. Si quando igitur ex utraque parte apperebatur Ioannes, obuer-
tebat locos luos: & de ciuitate quidem subeuntes, missis ex porticib. re-
tus, de templo uero iaculantes, machinis uolicebatur. Quoniam autem de-
super inst. ortium molestia caruisset (frequentē enim ebnerate & lassitu-
dine cessabant) liberius in Simonem eiusque socios cum pluribus irru-
ebat. Semper autem quantum in ciuitate pepulisset in fugam uersos, &
des frumenti pleas omnium, quæ utentilium incendebat: idemque hoc
illis: regrediente, Simon insecutus agebat: ueluti consulto pro Romanis
omnis eorum periret, quæ ad elidionem ciuitatis erant præparata, sua-
rum uirum nerues abiderent. Denique conigit uia exuri omnia cir-
ca templum, & inter proprias acies similitudinem atque arcem pugna fieri
ciuitatem: concremari autem paulo minus omne frumentum, quod non
paucis annis sufficere potuisset oblectis: denique fame capti sunt, qua
minime quiescent: nisi eam sibi nec comparauissent. Undique autem
insidiatoribus & continuis oppugnantibus ciuitatem, medius populus
uelut aliquid magnum corpus latebatur. Senes uero ac mulierculæ
intestinis malis attonitæ, pro Romanis uota faciebant: externumq; bel-
lum, quo domesticis malis liberaretur, expectabant. Grauis autem metus
ac terror foeditissimis occupauerat: & neque consilii capiendi tempus e-
rat, ut uoluntatem mutarent, neque passionis aut fugæ spes cupientibus.
Etenim custodiebantur omnia: dissidentesque latronum principes,
quescumque Romanis pacatos esse, uel transfugere ad eos uelle senti-
rent, quasi communes hostes interficiebant: scilicet in occidentis
uita dignis concordēs erant. Et pugnantiū quidem nocte dieque cla-
mor perpetuus erat: sed metu acerbiores erant lugentium questus. Et
assiduas quidem lamentationis causas, calamitates præbebant: timor au-
tem includebat ululatus: atque obmutescēte dolore præformidine, ta-
cito gemitu cruciabantur: neque iam aut reuerentia uiuis apud dome-
sticos erat, neque mortuis cura sepulture adhibebatur. Quorum ambo-
rum hæc causa erat, quod de se quisque desperabat. In omni enim re a-
nimos remiserant, qui cum seditionis non erant, quasi continuo modis o-
mnibus morituri. At uero seditiosi congesti in tumulum cadauera con-
culcantes dimicabant: & ex inortuis haurientes audaciam, quos sub pe-
dibus cernerent, immanius sauebant: semperque aliquid in se pernici-
osum excogitantes, & quod uitium fuisset sine miseratione facientes, nul-
lam cedis aut crudelitatis uiam prætermisere: adeo ut etiam sacris mate-
riis ad bellica conficienda instrumenta Ioannes abuteretur. Nam cum o-
lim fulcire templum populo itemque pontificibus placuisset, idque vi-
ginti cubitis altius edificare. Rex quidem Agrippa ex monte Libano a-
ptas ei materias maximis sumptibus & labore deuexit: hoc est, ligna &
magnitudine simul & directæ præcitate spectabilia. Interuentu autem
belli opere interrupto, Ioannes his sedis, quod sufficere longitudinem re-
perit, turre adificauit: & aduersus eos construxit, qui desuper a templo

pugna-

pugnarent, post muri ambitum contra exediam occidentalem ad mortas, qua solum puerant, quod alix partes gradibus ex lot ginq̃uo fuerint occupatz. Et ille quidem fabricatis ex impietate machinis subactū iri sperauit hostes. Deus uero laborem eius inutilem demonstrauit, & prius quam in his quicquam poneret, Romanos adduxit. Etenim Titus, postquam partem ad se collegit exercitus, aliis uero ut ad Hierosolymam occurrerent scripsit, Cæsarēam profectus est. Erant autē tres legiones, quæ pridem sub eius patre Iudæam vastauerant, & duodecima, quæ olim cum Cestio malè pugauerat, quæque licet per id fortitudine esset insignis. Tunc tamen eorum etiam memoria quæ pertulerat, alacrius ad vindictā properabat. Harum quidem quintam legionem iussit sibi per Ammaura occurrere, decimam uero ascendere per Hierichunta. Ipse quidem cum cæteris egressus est, quas Regum quoq; auxilia plura quam dudum, multique Syriauxiliares comitabantur. Suppletum est autem quatuor legionum quantum Vespasianus selectum cum Mutiane miserat in Italiam, ex his qui cum Tito accesserant. Duo namque millia de Alexandrino exercitu selecta, tria millia uero ab Euphrate eum sequebantur, & amicorum spectatissimus beneuolentia simul & prudentia, Tiberius Alexander, qui antea quidem Ægyptum administrauerat, tunc autem dignus, qui exercitum regeret propterea iudicatus, quod primus incipienti fuit hospes imperio, & cum fide clarissima incerta fortunæ socius est, idemque consultor in usus bellicos ætate ac peritia præcipuus aderat.

An. mun.
4034 à n.
Christ. 72.
Ordo exercitus
Titus.

C A P. II.

Titus explorator Hierosolyma perisclatur.

Titus in Iudæam uenit.

Progređientem uero in hostilem terram Titum, antecedeabant regia omniaque auxilia, post eos virum stratores, castrorumque metatores. Deinde rectorum sarcinæ atque armati. Post hos ipse Titus, & alios lectos habens & signiferos, quorum agmen equites sequebantur. Hi uero ante machinas ibant, & secundum illos una cum lectis tribuni, & præfecti cum cohortibus. Post autem circum aquilam signa, & ante signa tubicines, deinde acies senum virorum ordinibus dilata. Seruile autem vulgus à tergo cuiusque legionis, & ante hos sarcinæ. Omnium uero nouissimi mercenarii, eorumque custodes coactores agminis. Proceđens autem decenter cum exercitu, ita ut mos est Romanis, in Gophnam per Samaritidem uenit, quæ & prius ab eius patre fuerat occupata, & tunc præfidiis tenebatur. Ibi autem unam moratus uesperam, mane inde proficiscitur: peracta que diei mentione, castra ponit in loco quem Iudæi sermone patrio Acanthonaulona uocitant, iuxta vicum quendam Gabath Saul nomine, quod significat uallem Saul, distantem ab Hierosolymis stadiis fere triginta. Hinc sexcentis prope lectis equitibus comitatus, perrexit in ciuitatem, quam tuta esset, Iudæorumque animos exploraturus: si foris se conspecto, priusquam ad manus ueniretur, me taceret. Audierat enim quod erat uerum, à seditionis & latrocinibus oppressum populum desiderare quidem pacem: sed quod rebellantibus infirmior esset, nihil conari. Quandiu quidem per uiam quæ ad murum duceret equitabat, nemo ante portas apparuit: ubi uero itinere ad turrim Psephinon declinato, transuersum agmen equitum duxit, infiniti subito profiliunt, quæ muliebres turres uocantur: & per cam quæ contra monumentum Helææ porta est egressi, equitatum intercidunt. Atque alios quidem etiam tunc uia currentes, ne cum his qui diuerrebant sese iungerent, à fronte oppositi, prohibuerunt. Titum uero cum paucis separant. Ille autem ultra quidem minus progredi poterat: à muro

Titus in ciuitatem, quam tuta sit, Iudæorumque animos exploraturus pergit.

An. mun.

4034 à na.

Christ. 72.

Titus cum

h. fl. ius

foruer pu-

gnat.

Titus hostes

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

suos, & ad

enim cuncta fossis patebant, & transuersi erant hosti, multisque maceris impediti. Ad suos autem in aggere constitutos recursum, intercedente hostili manu desperabatur. Quorum plerique Imperatoris periculum acerbabant: sed existimantes eum secum reuerti, etiam ipsi fugiebant. Titus autem in sua tantum fortitudine sitam esse prospiciens spem salutis, flectit equum: & ut se sequerentur cum clamore comitantes adhortatus, in medios hostes irruit, ut ad suos transire festinans. Quo quidem tempore maxime intelligi potuit, & belli momenta & Imperatoris pericula Deum curare. Tot enim aduersus Titum missilibus iactis, cum neque galea neque thorace septus esset (non bellator enim sed explorator, ut dixi, processerat) nullum in eius corpus delatum est: sed tanquam ne eum ferrent, ex industria mitterentur, omnia prateruolabant. Gladio vero semper à lateribus instantes dirimens, multosque ante ora subvertens, super cadentes agebat equum, illorum autem clamor erat, propter audaciam Cæsaris, ut eum aggredierentur, cohortatio: fugaque & discessio repentina, quocumque diuerteret cursum. Huic autem se periculi participes, cum à tergo & à lateribus funderentur, adiunxerant. Vna enim erat vniuersae spes salutis, viam cum Tito patefacere, priusquam circumuentus opprimeretur. Denique duorum ex armis pertinacibus, alter eum equo percussus est: altero vero deiecto & occiso, equus eius abductus est. Titus vero cum cæteris in castra saluus euit. Iudæis quidem, quod aggressione prima superiores fuerant, inconsulta spes animos extulit, magnamque his in posterum fiduciam monumentum temporaneum comparauit.

CAP. III.

De eruptionibus Iudeorum contra Romanos castrametantes.

Castra Titus

in adiutrib.

ab urbe dis-

tant.

Seditiosi con-

cordiam in-

ter se inuicem.

Hierosolymi-

tani Romani

aggressi

sunt.

Cæsar autem, postquam ex Ammaunte legio sibi coniuncta est nocte, luce inde digressus ad Scopon accedit, unde iam & ciuitas & clara templi magnitudo conspici poterat: qua parte septentrionalem regionem ciuitatis contingens locus humilior, proprie Scopos nominatus est, distans à ciuitate stadiis septem: ibique duabus legionibus simul, quatuor legioni vero terrosum stadiis tribus castra muniri iubet. Laboremque nocturni itineris attritos milites progredi visum est, ut sine formidine murum struerent. Mox autem cæpto ædificio, decima quoque legio per Hierichuata aderat à Vespasiano præoccupata: ubi quædam pars armatorum in præsidio fuerat collocata. His autem præceptum erat sexto ab Hierosolymis stadio castra ponere, qua in parte mons, qui appellatur Elzon, contra ciuitatem ab Oriente situs est, altaque interiacente valle discernitur, cui nomen est Cedron. Intra ciuitatem vero sine requie confingentium discessionem, tum primum ingens subito bellum foris interueniens refrenauit: & cum stupore seditiosi Romanorum castra inspectantes, tristitiam distributa mala, inter se inuicem concordiam: rationemque inuicem requirebant, quidnam expectarent, quidque perperissi, tres muros contra vitam suam paterentur opponi: belloque tanta se fundente licentia, tanquam spectatores bonorum operum ubique vitilium residerent mœnibus clausis, remissi que armis ac manibus. In nosmetipsos profecto, exclamant aliquis, tantummodo fortes sumus: Romanorum autem lucro ex nostra seditione sine sanguine oppidum cedit. His alios atque alios congregantes exhortabantur: raptisque armis, subito in legionem decimam ruunt: perque vallem facto impetu, cum ingenti clamore murum ædificantes Romanos aggrediuntur. Illi autem in opere distributi, armis ob eam causam, plerique

plerique depositis (nec enim excursum Iudæos auluros esse credebant, & si maxime vellent, animos eorum seditione distractum iri arbitrabantur) præter opinionem perturbati sunt : atque opere quicquid derelicto, confestim alii recessere : multi autem ad arma properantes, priusquam se in hostes converterent, feriebantur. Plures autem Iudæis semper adiciebantur, eorum freti victoria qui præcesserant, & quod cum pauci essent, multiplex numerus & sibi & hostibus videbatur, quod secunda fortuna vterentur. Romani autem maxime ordinari consueti, & cum decore atque præceptis bellum gerere scientes, ex perturbatione trepidabant.

10 Vade tunc quoque præueni aggressione cedebant. Si quando tamen se se converterent ab insequentibus occupati, & a cursu repimebant Iudæos, & ob impetum minus cautos feriebant. Semper verò excursionem glisciente magis magisque turbati, postremo castris pulsi sunt : totaque legio tunc in periculum ventura fuisse videbatur, nisi hoc mature sibi nunciato, Titus eis tulisset auxilium : multisque increpans ignaviam, & Iudæos à fuga reuocasset : Iudæisque à latere ipse cum his irruens, quos circa se habebat electos, multos quidem occidisset, plures verò lauciasset, omnes autem in fugam verisisset, atque in vallem præcipientes compulisset. Illi autem prono in loco multa mala perpassi postquam in aduersam partem euasere, flectunt se iterum, & valle intercedente cum Romanis dimicabant. Igitur ad medium diem ita bellatum est. Paulo autem post meridiem Titus his qui secum erant in subsidio collocatis, aliisque de cohortibus aduersus excurrentes oppositis, reliquum agmen ad murum in summo montis ædificandum remisit. Iudæis autem hæc fuga esse videbatur. Cumque speculator quem in muro posuerant, amictu agitato signum dedisset, frequentissima multitudo tanto impetu prostruit, ut eorum cursus immanissimis bestiis esset assimilis. Denique in aduersa acies tantum nemo impetum sustinuit : sed tanquam machina percussi, continuo dissipati, pulsique in montem refugiunt. In ascensu autem medio

30 Titus cum paucis relictis est : multumque monentibus amicis, qui pro Imperatoris reuerentia contempto periculo perdurauerant, ut moitem appetentibus Iudæis cederet, neque pro his in discrimen veniret, quos ante ipsum saluos esse non oporteret : sed potius fortunam suam reputaret, quod non militis officio fungeretur, verum & belli & orbis terrarum dominus esset : nec in tanta fuga substiteret, in quo omnia niterentur : hæc ne audire quidem simulans, & ad se accurrentibus obstabat : eosque in ora feriens, cum vi obniterentur, occidebat, & per decliue repente incumbeas, multitudinem proturbabat. Illi autem & viribus eius & obstinatione perterriti, ne tum quidem in ciuitate fugere : sed in utrumque

40 latus ab eo declinantes, rursus fugientes insequiebantur. Quos tamen aggressus à latere, ipsorum quoque impetum præpediebat. Dum hæc aguntur, etiam illos qui superiora castra muniebant, ubi fugere inferiores videre, metus ac turba occupat : totumque agmen dispergitur, suspicantium excursum quidem Iudæorum ferri non posse, Titum verò in fugam versum : nec enim vnquam illo manente alios fugituros fuisse. Et tanquam panico terrore circumdati, alius aliud, ferebantur : donec quidam, cum in media pugna versari Imperatorem vidissent, plurimum metuentes, vniuersæ legioni eius periculum eum clamore nunciauerunt. Itaque pudore reuocati, & fuga maius aliquid sibi exprobrantes, quod Cæsarem deseruissent, totis viribus in Iudæos vrebantur, & semel impulsos urgebant per decliua. Illi autem paulatim recedentes pugnabant. Cumque Romani plus possent, eo quod superiores erant, in vallem omnes coacti sunt. Titus autem contra se positus imminebat : & legionem quidem ad muri fabricam sedire iubet : ipse verò cum his,

An. mun-
di 4034. à
Christo
nato 72.

Romani
Iudæis castris
pellunt.

Pugna Iu-
dæorum cum
Romanis.

Romani à
Iudæis diffi-
pati, pulsi
in montem
refugiunt.

Titus contra
Iudæos for-
tissimus.

Metus ac
turba inter
Romanos.

Iudæi recedentes pugnabant, & in vallem co-
guntur.

AN. MUP.
4034 182
Christ. 72.

quibus antea, resistendo hostes arcebat. Itaque si nunc nihil aduentem obsequio, neque inuidia detrahentem, verum dicere oportet ipse Cæsar bis totam religionem periculo liberavit, atque ita castra munici di copiam militibus præbuit.

C A P. IIII.

De intestina pugna azymorum diebus.

Remisso autē paulisper bello externo, iterū intestinū seditio suscitauit. Azymorumque instante die, qui est Anrilis mensis quartus decimus (hoc enim se primum tempore epinantur Iudæi ab Aegyptiis esse liberatos) Eleazarus quidem cum sociis portam subaperiens, introire cupiebat ex populo, qui templum adorare cuperent. Ioannes autem die festo ad protegendas insidias usus est: & suorum quosdam ignotiores, armis sub vestibus latentibus instructos, quorum plerique impuri erant, occulte inter alios faci occupandi gratia submittit. Illi autem, postquam intrauere, vestimentis abiectis, subito armati apparuerunt. Magna verò statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem a seditione populus, omnibus sine discrimine putaret, Zelotæ vero sibimet solum insidias compertas. Verū hi quidem relicta portarum custodia, & alii ex propugnaculis desilientes, priusquam manus conferrent, in templi cloacas confagere. Populares verò ad aram delati, & circum templum appuli conculebantur, cum lignis passim ferroque cederentur. Multos autem occisorum inimici priuato edio, quali diuētiæ factionis socios interficiebant. Et quicumque antehac insidiatorem aliquem effugerat, tunc agnus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocentes occiderent, indurias concessit nocentibus, progreffusque ex cloaca dimiserunt. Ipsi autem interiori templum & omnes eius apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simonem. Seditio quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes diuisa est. Titus autem castra propius ciuitatem transferre cupiens de Scopo, contra exitus quidem lectos equites ac pedites, quos satis esse arbitrabatur, posuit: alium vero exercitum iussit totum quod erat vique muros spaciū complanare. Cunctis igitur maceris ac sepibus dirutis, quibus hortos ac prædia incolæ præmunierant, omniq; opposito, quamuis frugifera sylua excisa, repletum est quicquid erat cauum, & vallibus impeditum. Saxorū autem eminentissimis ferro truncatis, humiliores totum illum tractatum à Scopo usque ad Herodis monumenta fecerunt, serpentium stagnum continentia, quod olim Bethora vocabatur.

C A P. V.

De Iudeorum dolo in Romanorum milites.

His denique diebus Iudæi Romanis huiusmodi insidias parauere. Seditioforum autē, cillimi extra muliebres (quæ sic appellabantur) progreffi turres, simulato quod pacis eos studiosi pepulissent, & quod timerent impetum Romanorum, ibidem versabantur, & alter sub altero vitabundilabebant. Alii vero per muros dispositi, populumque se esse simularantes, clamore pacem implorabant, sed usque poscebant, portasque se patefacturos esse pollicentes. Inuitabant Romanos. Hoc autem vociferantes, vr̄ etiam contra suos, veluti portis eos abigerent, lapides iaciebant, illique se vi pertrumpere aditus velle simulabant, & ciuibus applicare, cumque ad Romanos sapissime ire conarentur, reuersi periturbatis similes videbantur. Verum hæc eorum calliditas, apud milites

quidem

Ioannes interiori templi omnesque eius apparatus occupat. Zelotæ fugat, ac ingentem seditioem concitat.

Tripartita seditio in duas partes diuisa. Quicquid circa Hierosolymam cauum est, & vallibus impeditum repletur.

quidem fide non carebat: sed tanquam hos quidem in manibus haberent paratos ad supplicium, illos vero ciuitatem sibi aperturos sperarent, opus agredi festinabant. Tito autem suspecta erat inuitatio, quia rationem non haberet. Pridie namque prouocatos eos ad peccatorem per Iosephum, nihil mediocre sentire cognouerat, etiam tunc igitur milites in hoc loco suo praecepit. Iam vero quidam operibus appoliti, reaptis armis ad portas excurrere coeperant. Hi autem qui expulsi videbantur, prius quidem exdebant: deinde, ubi ad turres portas oppugnabant, cursu eos circumueniunt, & à tergo persequuntur. Qui uero in muro stabant, lapidum his multitudinem, omni generumque telorum simul infundunt, & eo ut multos quidem necerent, plurimos uero fluctarent, nec enim facile erat à muro discurrere, aliis retro uolenter instantibus. & praeter hoc pudor, quod rectores peccauerant, itemque metus, in deo se perferre licebat. Quamobrem cum haec diu decernentes, multis uulneribus acceptis, neque paucioribus redditis, postremo eos à quibus circumuenti faciât, repulere, quos tamen recedentes usque ad Helenae monumentum, Iudaei virgendo iaculis sequebantur, deinde insolenter fortuua maledicentes, & Romanos vituperabant fraude pellectos, scutaque alte sublata crispantes tripudiabant, & cum letitia uociferabantur. Milites autem in interminatio principum, & Caesar iratus huiusmodi oratione corriguit: Iudaei quidem, quos sola regit desperatio, omnia cum deliberatione faciunt atque prudentia, fraudes & insidias componendo, eorumque dolos fortuua protegitur, quod sunt morigeri, sibique inuicem beneuoli ac fideles. Romani uero, quibus ob disciplinam & consuetudinem obediendi rectoribus fortuna famulatur, nunc contra peccant, & intemperantia manuum debellantur: quod omnium est pessimum, praesente Caesare, sine rectore dimicantes. Certe, inquit, plurimum ingenuitatem militum leges, plurimum patet, cum hoc uulnus audierit. Ille quod cum bellando scruerit, nunquam isto modo peccarit: leges autem, si cum in eos, qui mirum quid praeter ordinem mouerint, morte vindicent, nunc totum desertiorem exercitum videant. Modo autem si futuros esse eos ait, qui arroganter egere: quod apud Romanos etiam vincere sine praeepto ducis, infamia est. Hæc Titus ad rectores locutus cum indignatione, certus erat, quæ lege in omnes erat uisurus. Et hi quidem abiecerunt animos, quasi iam iamque iuste morituri: Circumfusi uero legiones Titum pro commilitonibus obsecrabant, paucorumque remeritatem condonari cunctis obediunt precabantur: emendatos enim peccatum praesens, futura compensatione virtutis. Placatus est Caesar utilitate simul ac precibus, namque uisus hominis animaduersionem usque ad factum promouendam putabat, multitudinis uero ad veniam. Milibus quidem reconciliatus est, multum monens, ut post hæc prudentius agerent. ipse uero, quemadmodum Iudæorum uisceretur insidias, cogitabat. Interuallo autem, quod usque ad muros ciuitatis erat, per quadriduum coartato, sarcinas aliamque multitudinem cupiens tuto traducere, militum validissimos à septentrionali tractu ad occiduum septem in pluri ordine contra murum praetendit, pedibus in fronte, ac post eos equitibus acie terna dispositis mediisque inter virosque sagittariis. Excursibus autem Iudæorum tanto praesidio praelusis, impedimenta trium legionum, itemque alia multitudo sine timore transit. Ipse quidem Titus cum prope duobus stadiis abesset à muro, ad anguli eius partem contra turrim, quæ appellatur Psephinos, castra ponit: ad quam muri ambitus ex aquilone pertinens, flectitur ad occidentem, altera uero pars exercitus eam turrim versus, quæ appellatur Hippicos, muro circundatur, duum stadium spacio similiter à ciuitate discedens, decima tamen legio in Elizon monte, ubi erat, manebat.

An. mun.
434 a aa
Christi 71.
Romanorum
multum co-
tra Titum pra-
cepum ala-
critati.

Iudeorum
victoria.
Caesari ad
milites acie
oratio.

Romani mi-
lites Titum
pro commi-
litionibus ob-
secrant.

Quomodo
et quibus in-
locis Hiero-
solyma Tri-
bus obfitione
cincta.

CAP. VI.

Descriptio Hierosolymorum.

An. munda-
di 4034. à
nat. Chri-
sto 72.Trium Hie-
roso. murus.Castellum
David.Acra infe-
riorem ciui-
tatem susti-
net.Fons Siloa.
Murus ve-
tustissimus.Secundus
murus.Tertius
murus.Boreta
quartus col-
lus.

Ciuitas autem trimuro circumdata erat, nisi quà vallibus inuis cingebatur, ex ea namque parte, vnius muri habebat ambitum, & ipsa quidem supra duos colles erat condita, contrariis frontibus semet inspicientes, interueniente valle discretos, in quam domus creberrimæ desinebant: collium vèd alter, quo superior ciuitas sedet, multo est excel-
sior, & in proximitate directior: adeo vt quoniam tutus erat, castellum à David quondam Rege vocaretur (is pater Salomonis fuerat, qui primus templum ædificauerat) à nobis autem forum superius, alter autem, qui appellatur Acra, inferiorem sustinet ciuitatem, & vndiq; decliuus est. Cõtra hanc autem tertius collis erat, natura humilior quàm Acra & alia lata valle ante diuisus, verum postea qua tempestate Asamonæi regnabant, & vallem aggeribus repleuerunt, vt templo coniungerent ciuitatem, & Acræ altitudinem eam humiliorẽ fecerunt, vt ex ea quoque sanam lu-
peremines cerneretur. Vallis autem, quæ Tyropœon appellatur, qua diximus superioris collem dirimi ab inferiori, vsq; ad Siloam pertinet, ita enim fons, qui dulcis est ac plurimus, vocabamus. Foris autem ciuitatis duo colles profundis vallibus cingebantur, & vtrinq; ob-
stantibus rupibus, nulla ex parte diriri poterant. Trium vero murorum vetustissimus quidem, propter valles, imminẽtemque his desuper col-
lem, quo erat conditus, facile capi non poterat. Ad hoc autem, quod loco præstabat, etiam firmissime structus erat, David & Salomonis aliorumq; interea Regum largissimis impensis operi insumptis. Hac autem parte in-
cipiens à turri, cui nomen est Hippico, & ad eam quæ dicitur Xystus per-
tineans, deinde curiæ coniunctus, in occidentem tempus porticum desinebat. Parte autem altera ad occidentem ex eo loco ductus, per eum qui vocatur Betiso, descendens in Esienorum portam: deinde supra fontem Siloam in meridiem flexus, atq; inde rursus in orientem versus, qua stagnum Salomonis est, & vsq; ad locum pertinens, quem Ophlæm vocant, cum ori-
entali portu coniungitur. Secundus autem murus à porta quidem habebat initium, quam Genath appellabant. hæc autem fuerat muri prioris. Septentrionalem vèd tantummodo tractum ambiens, vsque ad Antoniam ascendebat. Tertio muro turris Hippicos principium dabat: vnde ad Boreæ tractum pertinens, deinde ad Psephinam turrim veniens, contra munimentum Helenæ, quæ Adiabænorum regina fuerat, Izatz Regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, à turri quidem in angulo posita flectebatur contra fallonis quod dicitur monumentum. cum vetere autem ambitu iunctus in Cedron vallem, quæ sic dicitur, desinebat. Hoc muro eam partem ciuitatis, quam ipse addiderat Agrippa ciuixerat, cum esset omnis ante nuda, exuberans enim multitudine, paulatim extra moenia serpebat: templique septentrionali regione colli proxima ciuitati adiuncta non paululum processerat. Quia & quartus collis incolebatur, cui nomen est Bezetha, situs quidem ex aduerso Antoniz, fossis autem altissimis separatus: quæ de industria ductæ sunt, ne Antoniz fundamentis colli cohærentibus, & accessui facilis sit, & minus edita: vnde etiam fossæ altitudo plurimum turribus celsitudinis adiciebat. Nominata est autem pars addita ciuitati voce indigena Bezetha, quod Latino sermone dicitur noua ciuitas. Eius autem partes incolis protegi desiderantibus, pater huius Regis eodem nomine Agrippa, murum quidem ita, vt prædiximus, inchoarat. Veritus autem Claudium Cæsarem, ne magnificentiam constructionis ad nouarum rerum ac discordiz suspicionem traheret, fundamentis tantummodo iactis, ab

opere destitit. Nec enim expugnabilis esset ciuitas, si perfecisset muros ut
 coeperat. Saxa enim viginti cubitis longa, & decem lata contrebantur:
 quæ neq; ferro facile suffodi possent, neq; machinis dimoueri: hisq; mu-
 rus dilatabatur. Profecto altitudinis quoq; plus habuisset, si eius magni-
 ficentia, qui ædificium aggressus erat, minime fuisset inhibita. Rursus au-
 tem idem murus etiam Iudæorum studio fabricatus, ad viginti cubitos
 excreuit, & minas quidem binis cubitis, propugnacula vero trinis habe-
 bat: totaq; altitudo ad viginti quinque cubitos erigebatur. Murum autem
 supereminiebant turres, viginti quidem cubitis in latitudinem, viginti
 vero in altitudinem, quadratis angulis structæ, & sicut ipse murus plene
 ac solidæ. præterea structura ac pulchritudo saxorum nihil erat templo
 deterior. post altitudinem verò turrim solidam viginti cubitis claram,
 cellæ desuper ac cœnacula erant, aquarumq; pluuiarum receptacula, & tor-
 re oblatiq; singularum ascensus. Eiusmodi quidem turres nonaginta ter-
 tius murus habebat: earum autem intervalla cubitos ducentenos. medi-
 us verò murus in quatuordecim turres, & antiquus in sexaginta, diuisi e-
 rant. omne autem ciuitatis in gyro spacium triginta tribus stadiis finie-
 batur. Cum autem totus admirabilis esset, tertius murus admirabilior. Ple-
 phina turris ad septentrionem occidentemq; surgebat in angulo, qua par-
 te Titus castra poluerat. ex ea namq; per septuaginta cubitos zdita, sole
 orto Arabis prospici poterat, & vsque ad mare, itemque ad vltimum fini-
 um Hebræorum. Erat autem octo angulis. Contra eam vero turris Hip-
 picos, & iuxta duz, quas Herodes rex in antiquo muro ædificauerat: quæ-
 que magnitudine sine pulchritudine ac firmitate, vniuersis, quæ toto or-
 be essent, præstabat. nam præter naturalem animi liberalitatem, Rex præ-
 amore ciuitatis, operam excellentiam propriis affectibus indulgebat: per-
 sonisq; tribus charissimis, quarum nominibus turres appellauit, fratri &
 amico, & coniugi memoriam dedicando: huic quidem, ut dixi, amoris
 causa preempta, iis autem bello amissis, cum fortiter decerassent. Hip-
 picos quidem turris, amici vocabulo dicta, quatuor angulis erat. Singulæ
 autem viginti quinque cubitos in latitudine, itemque longitudine habebant,
 & excelssæ XXX. cubitos erant, nusquam insanes. supra solidita-
 tem verò saxisque adunatam compaginem puteus viginti cubitis altus
 erat imbris excipiendis: super hunc autem duplici tecto domus, vi-
 ginti quinque cubitis alta, inque varia membra diuisa: & desuper
 eam minz quidem binis, propugnacula verò ternis cubitis ambiebant:
 ut omnis altitudo ad octuaginta cubitos numeraretur. Secunda verò
 turris, quam fratris nomine Phasaelon appellauerat, æquæ lata fuerat ac
 longa, cubitis quadragenis: per totidem autem cubitos in pilæ modum
 facta & solida eius altitudo surgebat. & super hanc decem cubitis ædita
 porticus erat, instructa brachiis, itemque propugnaculis septa. In media
 verò porticu supereminens alta turris stabat, in membra magnifica &
 balneas diuisa, ne quid regalis ei vsus videretur deesse: in summo autem
 propugnaculis minisque erat ornata, cum omnis eius celsitudo propè ad
 nonaginta cubitos tolleretur, & specie quidem videbatur assimilis Phari-
 turri, quæ Alexandriam nauigantibus ignem procul ostendit ambitu ve-
 rò ampliore dilatabatur. tunc autem tyrannicum domicilium exhibebat
 Simoni. Tertia verò turris Mariammes (sic enim Regina vocabatur)
 vsq; ad viginti cubitos facta, per viginti alios cubitos in latitudinem ten-
 debat: & magnificentiora cæterisque ornatioa diuersoria sustinebat:
 cum id proprium, seque dignum esse Rex putauisset, ut vxoris nomine
 appellata turris, plus haberet pulchritudinis, quam quæ virorum nomi-
 nibus vocata sunt: sicut illæ hac munitiones erant, cui scemina nomen
 dederat, & cuius omnis altitudo per quinquaginta quinque cubitos eri-

AR. MAN.
 4034. 2. 23.
 Christ. 72.
 Agrippa in
 extruendo
 mure sum-
 ptus.

Tertius mu-
 rus 90. tur-
 res habuit.
 Tiphina
 turris 60. cu-
 bitos alta.

Herodestres
 turres nomi-
 nibus perso-
 narum char-
 issimarum
 appellat.
 Hippus al-
 titudo 35.
 cubitorum.

Phasaeli
 alt. 90. cub.

Mariam-
 mes tertia
 turris pul-
 cherrima 55
 cubitorum
 alta.

Am. mun.
4034 à 22.
Chait. 72.

gebatur. Sed quanquam tres turres tanta magnitudinis erant, ex loco tam
mieu, quo erant sita, multo videbatur esse maiores. Nam & ipse antiquus
munus, in quo erat, excelsio loco fuerat conditus, & ipsius collis velut qui-
dam vertex altius prope ad triginta cubitos emixebat, supra quem tres
portice multum sublimitatis assumpserant. Mirabilis etiam fuit lapidum
magnitudo, nec enim ex vulgaribus saxis, aut quæ homines ferre possent,
verum secto marmore candido, & singulis per viginti cubitos longis la-
tilq; decem, & per quinque, altis erant ædificata, quæ ita inter se copulata
erant, ut singulæ turres singula taxa viderentur: sic autem manib; artificum
in faciem ægulotq; formata, ut nullæ iunctura compaginis appareret

Aula regia.

His autem in septentrionali parte positis, latus aula regia constringebatur
arratione omni prædantior. Nec enim vii magnificentiæ, vel itæctura
opera, aliqua ex parte superari poterat: sed tota quidē muro per 30. cubi-
tos edito circumdata erat. Aqualis autē distantia turrib; gratissimis ambieba-
tur, orata virorum recepralis & cornaculis rectorum centum capacib;
inexpugnabilis autem fuit maxime horum varietas in ea, collectis ibi plurimis,
quæ vbiq; rata videbantur, & singulis simul proceritate trabiū & ornāmē-
tum claritudinē mirabunda. Menstru etiam multitudo, & numerus spe-
cies ædificii, plenq; omnia subellectilis, cū plenq; in singulis ex auro ef-
ficerent atq; argento. Adhuc multæ porticus, alia per aliam in crenulū flexæ, co-
muniq; in singulis, & quæ interea eas sub dō patebant spacia, cū essent
vbiq; vitidaris sylulis; variata, tum prolixas ambulationes habebat, alii
curvis cinctas, alteras vbiq; signorum æneorum plenas, quæ aqua ef-
fundebatur, multaq; turres mansuetarum circumlatices columbarū. Sed

A latronib;
& intestinis
insultatorib;
aula regia
in censa.
Tem, lura
sagra durif-
simam collē
conditum.

eam æq; pro merito exponi regia, qualis fuerit, potest habereq; memo-
ria cruciarum, referens, quātas res latrocinialis flamma consumpsit, nec
enim hæc a Romanis incensa, sed ab insidiatorib; intestinis, ut supra me-
morauimus in principio dissensionis, & ab Antonia quidem omnia cor-
ruit ignis: transiit autem in regiam, triūq; turrium tecta corripuit. Fa-
tum autem cōditum erat, ut dixi, supra duissimum collem. Et initio qui-
de n vix templo atq; areæ sufficiebat, iacens in summo planities, quod
vndiq; præceps erat atq; decliuis. Cum autem Rex Salomon, qui etiam
templum ædificauerat, muro eius partem ab oriente cinxisset, vna portus
aggeri est impolita, & manebat ex aliis partibus eundem, quoad seculis
posterioribus, semper aliquid aggeris accumulante populo coarctatus
collis latior effectus est. Perrupto autem septentrionali quoq; muro tan-
tum assumpere spaciū, quantum postea totius fani ambitus incluserat.

In extru-
ctis, lo. oman-
ib; sacrisa-
re consum-
ptis.

Triplex autem muro colle circumdato, spe magis opus extructum est: in
quo longa secula consumpta sunt, omnesq; thesauri sacri, quos toto orbe
missi Deo munera repleuerant, tam in superiore ambitu, quā in inferiore
templo ædificatis: cuius quod humilimum fuit, trecentenis cubitis mu-
niebant, in quibusdam vero locis pluribus, non tamen omnis altitu-
dis fundamentorum videri poterat, multum vallibus obrutis, ut angus-
tas vias oppidi coarctarent. Saxa vero quadragenū cubitorum ma-
gnitudinis erant, nam & pecuniarum copia & populi largitas, maiora
dictu conabatur: quodque nunquam posse perfici sperabatur, diuturni-
tate ac perleuerantia explicabilē videbatur. Tantis autem fundamentis
digna erant opera impolita. Duplices porticus omnes quas columnæ
sustinebant quinis & vicenis cubitis alta, de singulis saxis marmore
candido & laquearia cedrina protegebant, quorum naturalis magnifi-
centia, quodq; ligno rasili erant, apteq; coharcebant, operæ precium spe-
stantibus exhibebat: nullæque aut pictoris aut sculptoris opere exorn-
secus ornabatur. Latæ autem per triginta cubitos erant: omnesq; gyrus
earum, sex mensura stadiorum cum Antonia concludebatur. Totum

autem sub dio spaciū variabatur, omnium quidem generum, et pium
 stratum, quō vero ad sanctum templum ibatur, cancellis septum se-
 xens ad tres cubitos altis, minimūq; grato opere factis: ubi quis depō-
 sit inter illas columnas stabant, legem edimoniae promouentes, alia
 Graecis, alia Latinis literis, in locū sanctum transire alienigenas non de-
 bere. Sanctum enim vocabatur alterum sanum, & quatuordecim gradi-
 bus ascendebatur a primo: quadratumq; iurum erat, & proprio muro
 circumdatum, cuius exterior celsitudo, quamuis quadraginta cubitis lra-
 ceret, tamen gradibus tegebatur, interior autem XXV. cubitorum erat:
 10 quoniam in altiori loco per gradus aedificata non tota pars interior cer-
 rebatur, colle obrecta. Post quatuordecim autem gradus, spaciū erat
 usq; ad mūrum CCC. cubitis planum. Hinc rursus alii quinque gradus,
 & ita ad portas ducebant: à septentrione quidem ac meridie octo, qua-
 terzās vtrinque; videlicet, duz vero ex oriente. Necessario namq; proprius
 locus, religionis causa mulieribus destinatus, muro disiceretur: altera
 quoq; porta opus esse videbatur. Contra primam vero, secreta erat ex a-
 liis regionib. vna porta meridiana, & vna septentrionalis, quibus ad mu-
 lieres introibatur: per alias enim transire ad mulieres non licebat. Sed nec
 quam portam intrecto muro transgredi licebat. Parebat enim locus illi
 pariter indigenis & hospitibus sceminis, religionis causa venientibus, oc-
 cidua vero pars nullam portam habebat, sed perpetuus ibi murus erat ex-
 structus, inter portas autem porticus, à muro intro propè a thesauro ad-
 uersa, magnis & pulcherrimis columnis sustinebatur, erat autem sim-
 plices, ac prae magnitudine nulla re ab inferioribus aberant. Porta-
 rum autem alia quidem auro & argento vadique recte erant, itemq; po-
 stes ac frontes: vna vero extra templum zoe Corinthio, quae multum ar-
 gento inclusas & inauratas honore superabat. Et binæ fores quidem in
 singulis ianuis erant tricenae cubitis altae, quinifidens etiam lata. Post in-
 troitum vero, vbi maiores fiebant, tricenae vtrinque; cubitis exedras habe-
 bant: exemplo quidem turrium longas & latas, supra vero quam viginti
 30 cubitis celsas, singulas autē binæ columnae duodecim cubitorum crassi-
 tudine sustinebant. Et altarium quidem portarum magnitudo par fuit,
 quae vero super Corinthiam posita, quō mulieres conueiebant, ab ori-
 ente aperiebatur, porta templi sine dubio maior erat, quinquaginta en-
 nim cubitis surgens, quadraginta cubitorum fores habebat, ornatum-
 que magnificentiore: quoniam crassiori argento atque auro veliebatur:
 quod quidem nouem portis intuderat Tyberii pater, Alexander.
 Gradus autem quidēdecim à muro, qui mulieres sequebatur, ad maiorem
 portam ducebant, namque illis qui ad alias portas iter duxerant, quin-
 40 que gradibus erant breuiores. Ipsum vero templum in medio positum,
 hoc est, sanum sacrosanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Et à
 fronte quidem altitudo eius & latitudo, centenos cubitos habebat: po-
 ne autem quadraginta cubitis angustius erat, aditus enim, veluti qui-
 buldam humeris, vtrinque vicenū cubitorum producebantur. Prima
 vero eius porta septuaginta cubitis alta erat, & viginti quinque lata, ne-
 que fores habebat: coelum enim vadique conspicuum, lateque patens si-
 gnificabat. Erant totae frontes inauratae, ac prima aedes omnis perluce-
 bat extrinsecus, atque circum interiore fani partem splendida, cum-
 cta cernentibus occurrebant. Cum autem interior eius pars conigna-
 50 tione intersepta esset, adiacens ei prima aedes patebat in altitudinem
 perpetuam: perque nonaginta cubitos tollebatur, cum longa quadragin-
 ta cubitos esset, ac viginti transversa. Interior vero porta tota inaurata
 erat, ut dixi, & circum eā auratus paries, desuper autem habebat aureos
 pampinos, vnde regem statura hominis dependebat, & quia contigua

Ab. mus.
 4074. 3 na.
 Christ. 72.
 Porticus de
 singulis fa-
 lis maior
 re candido
 columnis su-
 stinent.

Locum pro-
 prium religio-
 ni causa
 mulieribus
 destinatus.

Portarum
 alia auro &
 argento, v-
 na vero aro
 Corinthio
 recta.

Fani sacro-
 sancti.

Am. mun.
4034 à 02.
Christ. 72.

Aulaum
sive velum
Babylonii
colorum mi-
ratione mira-
bili opere
factum.

Aulas sive
vela signifi-
cat.

Tria mira-
bilis opera.
Candelabri
mensa et
thuribul.

Exterior te-
pli facies
curvauit
reus graui-
tatis undiq-
recta.

Ara sine
ferro con-
structa.
Lorica popu-
lum à sacer-
dotibus se-
gregat.

Sacerdotes
in vetere te-
stamento
mero absti-
nentes, ac
sobrii religio-
nis metum.

ratio iam intercedebat, templum exteriore humiliter videbatur: & fores habebat aureas, quinquaginta & quinque cubitis altas, sexdecim vero latas. Ad hæc aulæ longitudine pari: hoc est, velum Babylonium, hyacintho & bysso, & cocco, & purpura variatum, mirabili opere factum, neque contemplationis expertis colorum permutatione, sed velut omnium rerum imaginem præferens. Cocco enim videbatur ignem imitari, & bysso terram, & hyacintho aërem, ac mare purpura: partim quidem coloribus, bysso autem ac purpura origine: quoniam byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit: eratque in eo perscripta omnis cœli ratio, præter signa. Introgressus autem interior pars excipiebat. cuius altitudo quidem habebat sexaginta cubitos, & longitudo totidem, ac latitudo viginti. Rursus autem quadraginta cubiti diuisi erant. Et prima quidem pars, ad quadraginta cubitos aulâ, hæc tria mirabilia & prædicanda opera cunctis hominibus habebat, candelabrum, & mensam, & thuribulum. Septem vero lucernæ, stellæ errantes significabant: tot enim ab ipso candelabro oriebantur. Duodecim vero panes in mensa positi, signorum circulum atque annum. Thuribulum autem per tredecim odores, quibus replebatur, ex mari & inhospito & inhabitabili, designabat omnia DEI esse, DEOQUE seruire. Intima verò templi pars, viginti cubitorum erat. Discernebatur autem similiter velo ab exteriore, nihilque prorsus in ea erat positum: inaccessa verò, & inuoluta, & inuisibilis omnibus habebatur, sanctique sanctum vocabatur. Circa latera verò inferioris templi, multa erant membra peruisa, triplici recto suspensa: & ad utrumque latus, ad ea introitus à porta parebat. Superior autem pars eadem membra non habebat, quò minus erat angustior, celsior autem XL cubitis, necita ut inferior ambitiosa. Colligitur enim centum cubitorum celsitudo vniuersa, cum in solo LX cubitos habuerit. Exterior autem facies, nihil quod animus aut oculi mirarentur, non habebat. Crustis etiam aureis gratissimis undique recta, ultra primos ortus igneo splendore lucebat: ut cum intrarentur contentium oculi, quasi solis radiis auerterentur. Hospitibus quidem aduentibus, procul monti niueo similis videbatur. Nam ubi deauratum non erat templum, candidissimum erat. In summo autem aureis veribus horrebat acutissimis, ne ab insipientibus auiibus pollueretur. Nonnullorum autem saxorum eius longitudo XLV cubitorum erat, altitudo quinque, & latitudo sex. Ara verò pro templo, quindecim cubitis alta, lata verò & longa cubitis quadragenis, quadrataque stans, veluti cornutis angulis eminebat, & à meridie ascensus in eam clementer arduus resupinabatur. Sine ferro autem constructa erat, nec vnquam eam ferrum tetigerat. Templum autem aramque cingebat ex pulcherrimo saxo lorica gratissima, usque ad cubitum surgens, quæ populum à sacerdotibus segregabat. Gonorrhæos, hoc est, semine fluentes, itemque leprosos tota ciuitas arebat, & foeminis menstrua soluentibus clausa erat. Prædictum autem limitem, ne plaris quidem mulieribus transgredi permittebatur. Viri autem, qui non per omnia casti fuissent, ab interiori aula, & qui puri essent, à sacerdotibus prohibebantur. Qui verò ex origine sacerdotum genui ducentes, civitatis causa munere nonungebantur, cum incolumibus intra limitem aderant, partesque generis consequerantur: vestibis tantum utebantur plebeis: quoniam sacerdotali solus qui sacra celebrabat, amiciebatur. Ad altare verò templumque accedebant cœrentes omni vitio Sacerdotes, veste quidem amicti byssinæ: maximè verò mero abstinentes, ac sobrii religionis metu, ne quid rem diuinam faciendo peccarent. Pontifex autem cum ipsis non tamen semper ascendebar, sed diebus quibusque septimis, & per singulos menses Calendis: vel si quando patria

festiui-

festiuitas atque annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat velamine præcinctus, coque reclus femora vsque ad genitalia: lineum vero habens intrinsecus demissum vsque ad pedes, & hyacinthinum desuper indumentum rotundum, ex quo simbriz pendebant, alternis nodis aurea tintinnabula, malaque granata sustinentes: tintinnabulis quidem tonitrua, malis vero fulgura designantibus. Pectoris autem vestimentum vitæ cingebant, quinque variæ coloribus: hoc est, auri, purpuræ, cocci, byssi, & hyacinthi: quibus etiam vela templi diximus esse contexta. iisdem autem habebat etiam epomidem temperatam, in qua plus auri erat: & habitu quidem indumento thoraci similis videbatur: duabus autem fibulis aureis, aspidum specie vinciebatur: quibus inclusi erant optimi maximique sardoniches, scripta tribuum gentis Iudææ nomina præferentes. ex altera vero parte duodecim pendebant alii lapides, in quatuor partes terni diuisi, hoc est, sardius, topazius, smaragdus, carbunculus, iaspis, sapphirus: achates, amethystus, lyncurium: onyx, beryllus, chrysolithus. quos singulis singula item cognomina erant scripta. Caput autem byssinâ tiara regēbat, hyacinthis coronata. Et circa eam alia torona erat aurea, scriptas ferens sacras literas, quæ sunt quatuor elementa vocalia. Ea quidem veste non semper, sed alia ambitiosa utebatur, illa vero si quādo adyta introibat. solus autem atque semel in anno intrabat, quo die cunctos ieiunare Deo mos erat. Sed de ciuitate ac templo & moribus & legibus iterum diligentius referemus. non enim pauca super his exponenda sunt. cæterum Antonia in angulo quidem duarum porticum sita erat prioris templi, quæ ad occidentem seprentionemque spectarent. in saxo autem fuerat extructa, quinquaginta cubitis alto, & vndique prærupto: quod opus Herodis Regis fuit, vt maxime ingenii sui magnificentiam demonstrauit. Primum enim à radicibus saxum ipsum leuibus crustis obtegebatur, quo & decus adderet operi, & facile dilaberentur, qui vel ascendere vel descendere tentauissent. deinde ante tûris ædificium murus erat cubitorum trium. intra hunc omne spacium Antonia in quadraginta cubitos erigebatur. Intus autem regie latitudinem ac descriptionem habebat, diuisam in omnem vsum habitationum & speciem, id est, atria, & balnea, & aulas castris aprissimas: vt quantum ad vsum necessarium pertinet, ciuitas videretur, magnificentia vero palatium. instar vero turris toto habitu formata, quatuor aliis per angulos tutribus cingebatur: quarum cæteræ quinquaginta cubitis erant altæ: quæ vero ad meridiana orientalemque angulum sita etant, septuaginta cubitis eminebat, vt ex ea totum templum videri posset. Quæ vero porticibus iungebatur, vtrinque descensus habebat, vnde custodes commeabant. semper namque in ea Romani milites residebant: & cum armis apppositi custodes, ne quid populus festis diebus noui committeret, obseruabant. castrum enim erat impositum oppido quidem templum, templo vero Antonia. In hac autem porticu custodes erant, & superioris ciuitatis aliud castellum, regia Herodis erat. Bezetha autem collis, ita vt dixi, ab Antonia separabatur: qui cum omnium esset altissimus, etiam partionæ ciuitatis coniungebatur, temploque septentrionali solus obstabat. De ciuitate quidem, ac muris eius, iterum scribere plenius cupiens, in præsentia satis dixi.

An. mē-
di 4034.
à Christ.
na. 72.

Pentifici
vestimen-
ta.

Gemma
in Ponci-
fici orna-
tu præcio-
sissima.

Antonia
descriptio.

Antonia
ciuitati
non absi-
milit.

CAP. VII.

Deditionem Iudaei recusant, & Rom. adiunguntur.

An. mū-
di 4034.
à Chrīst.
na. 72.
*Multitu-
do circa Si-
monem 15
millia.*

*Simonis co-
tra Ioan-
nem ca-
stra.*

*Seditio ci-
uitatem,
Romani
vero sedi-
tionem ce-
pere.
Titus fa-
ctu circui-
ens qua
muros ag-
grederetur
explorat.*

*Nicanor
ad huius-
modi lau-
pistia
peratti-
tur.*

Pugnacissima autem maximeque dissentiens, multitudo circa Simonem erat, hominum decem millia, praeter Idumaeos: quinquaginta vero decem millium duces, quibus ipse quasi dominus omnium praeerat. Idumaei autem qui erant eius partium, cum essent numero quinque millia, duces decem habebant. Horum autem principes videbantur, Sossus Iacobus, & Cathax filius Simon. Ioannes autem qui templum occupauerat, sex armatorum millia habebat, quos viginti duces regebant: tunc autem illi accerserant etiam Zelotarum, depositis discordiis, duo millia quadringenti: qui Eleazaro, quem ante habuerant, & Simone Azini filio utebantur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter se gerentibus: populus erat praemium: & plebis pars, quae non eadem quae illi committeret, ab utroque diripiebatur. Tenebat autem Simon quidam superiorem ciuitatem, mutumque maiorem usque ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum à Siloa flexitur ad orientem, & usque ad Monobazii aulam descendit. Is Rex erat Adiabenz gentis, ultra Euphratem habitantis. Tenebat etiam montem Acræ, quæ inferior est ciuitas, usque ad Helenæ regiam, quæ Monobazii fuerat mater. Ioannes autem templum & circum templum aliquatenus, itemque Ophlam, & vallem quæ Cedron appellatur. & aliis quæ interiacebant incensus, medium bello quod inter se gerebant spacium aperuere. Nec enim castris Romanorum prope murum positus, intra ciuitatem seditio quiescebat: sed ad primum eorum impetum paulisper sanitate recepta, mox ad pristinum morbum rediere. Rursusque discreti, pro sua quisque parte pugnabat: omnia faciendo, quæ obsidentes optarent. nihil enim acerbius à Romanis passi sunt, quam ipsi se tractarunt: neque post illos ciuitas aliquid nouae calamitatis experta est. Sed illa quidem grauiores prius casus pertulit, antequam subuerteretur, qui vero eam debellarunt, maius aliquid perfecere. Dico enim, quod leditio ciuitatem, Romani vero seditionem cepere, quæ multo erat moribus tutior. & res quidem aduersas suis, iusticiam vero recte quis Romanis ascriberet. intelligit autem quod dies cuique suggererit. Veruntamen his intra ciuitatem ita se habentibus, Titus cum lectis equitibus foris circuiens, quæ muros aggredetur explorabat. Hæsitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus, quæ valles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmiter videbatur, placuit ad Ioannis pontificis monumētum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec secundo muro coniungebatur) inuadere. neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non satis noua ciuitas frequenterabatur. Sic in tertium murum facilis aditus illac erat: per quem superiorem ciuitatem, & per Antoniam templum capi posse cogitabat. Hæc eo consultante, quidam ex eius amicis, Nicanor nomine, ad humerum Iseum sagitta percutitur: cum propius vna cum Iosepho accessisset: pacemque in muro stantibus (dicendi enim peritus erat) suadere tentaret. Vnde cognitis eorum conatibus Cæsar ex eo quod nec ad salutem se hortantibus abstinuere, excitatur in obsidionem: simulque suburbana militibus vastare permittit, collectaque omni materia, iubet aggerem construi. Tripartito autem exercitu ad opera, medios in aggeribus iaculatores & sagittarios constituebat, & ante eos ballistas, aliasque machinas atque tormenta: quibus & excursus hostium in opera prohiberet, & qui ex muris obstare tentarent. Cæsis autem arboribus, monumento suburbana nudata sunt: collectis autem lignis in aggeres, cum tutos operi intentos esset exercitus, nec Iudæi, segnes erant. populum

qui-

quidem in rapinis ac cædibus constitutum fiducia tunc habebat, quod respiraturus esset: illis aduersus hostes distracta, existimantem pernas se ab noxiis repetiturum, si Romani superassent. Ioannes autem quamuis in externos socii sui irrumpere properarent, metu tamen Simonis manebat. Verum Simon non quiescebat, proximus enim erat obfidiōni, missilibus per murum dispositis, quæ pridem Romanis abstulerat, quæque apud Antoniam capta fuerant. Sed horum possessio, propter imperitiam plerisque, non erat utilis, pauci autem à transfigis docti, male utebantur instrumentis. Sed cum lapidibus & sagittis aggerem iacentibus militibus imminabant, perque cuneos excurrentes, manus etiam conſegebant. Operantes autem crates super vallum oppositæ protegebant, omnibusque legionibus contra excursus erant machinæ comparatæ mirabiles, præcipue vero decimæ legionis ballistæ vehementiores, & tormenta saxorum, quibus non solum irruentes, sed etiam super murum stantes auertebantur. nam & singula saxa talenti pondus æquabant, & ultra stadii modum torquebantur. ictus autem non solum primis quos offendisset, sed aliquando posterioribus quoque intolerabilis erat. Iudæi sane cauebant à lapidibus, quod erant candidi: nec tantum sono ac fremitu noscebantur, sed etiam claritudine prospiciebantur. denique speculatores in turribus præsidentes, prædicebant, quando impelleretur machina, saxumque ferretur. patria lingua clamantes, filius venit. itaque præsciebant, in quos veniret, atque ita vitabant: & hic eueniebat, ut illis declinantibus, lapis irritus intercideret. Proinde Romani excogitant, atramento decolorare lapides, tunc enim missi, non similiter incertos ictus habebant, multosque simul vnus impetu corrumpebant. Sed ne male quidem affecti Iudæi, aggeris instruendi Romanis copiam dabant. omni vero eos molitione atque audacia, die noctuque prohibebant. Perfecis autem operibus, plumbo & ligno ab aggeribus iacto, facti quod erat ad murum spatium metiuntur: nec enim alioqui fieri poterat, quoniam de super telis petebantur. Cumque pares intervallo arietes inuenisset, eos applicant: propiusque dispositis machinis, Titus, ne ex tuto arietes prohiberentur, ex tribus partibus murum pulsari iubet. Sonitu autem circumſtrepente ciuitatem, clamor ingens ciuium sublatus est, iremque seditiosos pavor inuasit. Et quia periculum commune vtrisque videbatur, communiter iam repugnare cogitabant, vociferantibus inter se discordibus, quia omnia pro commoditate hostium facerent: cum si non perpetuam concordiam sibi Deus præbeat, saltem in præsentia contra Romanos oporteat conspirare. Simon autem præcone missio, volentibus exemplo ad murum egrediendi copiam dedit: idemque & Ioannes, licet minus crederet, permisit. Illi autem obliti odiorum, ac discordiarum suarum, in vnum corpus coeunt: murumque amplexi, faces inde quamplurimas iaciebant, contra machinas Romanorum, contraque impulsores arietum, eosque sine intermissione telis petebant. audacissimi vero cateruatim profilientes, machinarum tegmina dissipabant: hisque apposisis irruentes, peritia quidem pauca, plura vero audacia perficiebant. Semper autem aderat adiumento laborantibus ipse Titus: & iuxta vtrasque machinas equitibus ac sagittariis ordinatis, ignem quidem ferentes prohibebat: iaculantes vero à turribus, reprimebat, nocendi tempus arietibus faciens: & tamen murus ictibus non cedebat, nisi quod quintæ legionis aries commouit angulum turris: murus autem stabat incolumis. nec enim statim cum turri periculum sensit, quæ multo altius eminebat, nullamque partem muri secum trahere poterat in ruinam. Cum autem ab excursibus paululum quieuiſſent, obseruato Romanos per opera & castra esse

An. mū-
di 4034.
à Christ.
nat. 72.
*Missilibus
possessio
Iudæis pro
pter imperi-
tiam in
utili.*

*Titus ex
tribus par-
tibus mu-
rum pul-
sari iubet.*

*Seditiosi
odiorum
ac discor-
diarum obli-
ti, in vnu
corpus co-
eunt.*

*Aries an-
gulum tur-
ri com-
mouit.*

An. mſ.
di 4014.
à Chriſt.
na. 72.

*Titus Iu-
daeos in fu-
gam ver-
ſis, omnes
que in ci-
uitatem com-
pelliſſet.
Ioannes
Idamae-
rum dux,
pectus ſa-
gitta per-
cuſſus,
periit.*

diſperſos, quia labore & formidine Iudæos diſceſſiſſe arbitrantur, excurrunt omnes qua turris erat Hippicus, porta latenter: ignemque operibus iniiciunt. Viſque ad caſtrorum quoque munimenta, in Românos animati procedebant. Horum autem periculo maturè, & qui erant propius excitari ſunt, & qui procul aberant conuñhere. Romanorum autem diſciplina vincebat audaciâ Iudæorum: & quos prius offende- rant in fugam verſis, aliis qui colligerentur inſtabant. Grâtiis autem circum machinas pugna commiſſa eſt, illis incendere; his incendium prohibere certantibus, incertusque clamor vtrinque tollébatur, & mul- ti qui in fronte ſteterant, cœſiderunt. Sed Iudæi confidentia ſuperiores erant, ignisque opera tetigerat, incenſaque omnia cum inſtrumentis penitus eſſent, ſiſi lecti de Alexandria reſtituſſent plerique; præter opi- nionem ſui viriliter dimicantes. nam gloriſiſſimis in hoc bello prælati ſunt; donec imperator equitum valentiſſimis comitatus; in hoſtes ir-ruit: & ipſe quidem duodecim ſepugatores petem: metu autem cla- dis eorum cætera multitudine in fugam verſa, omnes compulſi in ciui- tatem, eoque modo aggeres liberauit incendiò. In hac autem pugna vnum ex Iudæis viuum capi contigit; eumque Titus cruciſigi pro muro iuſſit, ſi forte reliqui vel hoc ſpectaculo tectiti concederent. Poſt cuius vero diſceſſum etiam dux Idamaërum Ioannes; dum ante muros cum hoſto milite loquitur, à quodam Arabe pectus ſagitta percuffus, conti- nuo periit: magnumque & Iudæis ludum, & ſeditioſis mœſtorem reli- quit. nam & manu promptus erat; & ſapienciâ nobilis.

CAP. VIII.

De caſu turris & duorum murorum obtentis.

NOſte vero quæ ſecuta eſt, incredibilis tumultus Romanis incidit. Nam cum tres turres Imperator Titus quinquagenam cubitorum conſtrui præcepiſſet, ut his per aggeres ſingulos poſitis, hinc hoſtes in muro ſtantes facilius in fugam verteret, una earum ſponte ſua nocte in- tempeſta lapſa eſt. ingenti vero ſonitu factò; metus occupauit exerci- tum. Conari autem aliquid Iudæos ſuſpicari, ad arma currebant, eaque te turba in legionibus ac tumultus erat. cumque nemo quid accidiſſet reſerre poſſet; diu queruli alius aliud opinabantur: nullisque interie- nientibus hoſtibus ſemetipſos timebant: ſignumque diligenter ſinguli à proximis requirebant, tanquã Iudæi iam caſtra poſſiderent: Panico- que terrore capti videbantur, donec Titus, cognitis quæ res erant, ve- rum cunctis indicati iuſſit: tandemque tumultus eo nuncio conquie- uit. Iudæi quidem cætera fortiter ſuſtinentes, male turribus affecti ſunt. machinis enim leuioribus, & iaculatoribus, ac ſagittariis, ſaxorumque tormentis inde feriebantur. Sed neque harum æquare ipſi poterant cel- ſitudinẽ, & turres excidendi ſpes non erat. cumque neque eueſſi pro- pter grauitatem; neque incendi propterea quod ferro tegebantur; faci- le poſſent, vltia iaculum teli fugientes, arietum impetus non vetabant: qui ſine intermiſſione ferientes, paulatim aliquid proficiebant. Itaque muro iam cedente magno atieti Romanorum, quem Iudæi Nicom voca- bant; quod omnia vinceret; quamuis & antea deſeſſi erant pugna & vigiliis, cum longe ab oppido pernoctarent: tamen etiam negligentia; vel quod male conſulerent; murum ſibi ſuperacuum eſſe credentes; quibus alia duo munimenta ſuper-eſſent, laſſatiq; plurimi reſeſſere. cum autem Romani qua primũ murum Nicom pertruperat, aſcendiſſent; ad ſecundum omnes Iudæi telicis cuſtodiis reſugerunt portis aut Ro- mani qui tranſierunt patefactis, exercitum recepte. Et hi quidem

*Nicom, id
eſt, viſet
magnus
arias Ro-
matorum.*

hoc modo potiri muro, quinto nonas Maii, & partem eius maximam diruunt, & septentrionalem ciuitatis regionem, quam ante Celsus vastauerat. Titus autem notato qua Assyriorum castris est, militem transfert, occupato omni quod inter Cedrona fuerat spacio: & ultra sagittis iactum à secundo muro separatus, oppugnationem statim aggressus est. Tunc igitur partiti murum Iudæi, fortiter resisterunt. Et Iohannes quidem, eiusque socii ex Antonia & septentrionali porticu templi ab Alexandri monumento pugnabant, Simonis autem manus iuxta monumentum Iohannis aditum clausuerant, usque ad portam qua in Hippicon turrim aqua inducebatur. Sepe autem proficientes è portis, cominus dimicabant: compulsique intra muros in confictu quidem Romanorum disciplina, propter imperitiam vincebantur: in murali autem certamine superabant. eos enim fortuna atque scientia, Iudæos vero audacia, quam timor aleret, sustentabat: quod natura erant in calamitatibus duri. Ad hæc autem, & istis suberat spes salutis, & Romanis citæ victoria. neutros autem lassitudo fatigabat, sed aggressiones, murorumque oppugnationes, & excursus crebri per cuneos, diebus totis agebantur: nullaque præliorum species aberat, cum à prima luce incipientia vtrisque in formis & die grauior nox dirimeret: his quidem occupatum itum murum continuo meruentibus, illis vero, ne Iudæi castra peruaderent. itaque in armis petrochantes, prima luce vtrique pugna parati erant. Et Iudæi quidem certabant: quis esset promptior ad periculum, eoq; modo gratia emineret apud duces suos. maximo vero Simonis eos metus ac reuerentia commouebat, eoque modo illum singuli subiectorum colebant, ut ad semet quoque interficiendos parati essent, si hoc ille iussisset. Romanos autem ad virtutem hortabatur consuetudo vincendi, & qui vinci non assueverant, crebreque militis, exercitationesque perpetuas. & imperii magnitudo: ante omnia vero Titus semper ubique præsens. nam & inertia, spectante atque opitulante Cæsare, grauissimum facinus videbatur: & ei qui bene decertasset, restis aderat, qui rependeret præmium. præterea fructus erat, vel cognosci solum principum virum fortem: ideirco multorum maior viribus alacritas demonstrata est. Denique istis ipsis diebus, validissima Iudæorum acie instructa pro mœnibus, telisque vtrique missis, quidam Longinus de numero equitum ex acie Rom. progressus, in mediam aciem Iudæorum irruit: hisque disiectis, hoc impetu duos fortissimos perimit, vnius obuiam tendentis ore percussio, alterius eodem telo quod priori extraxerat, transfixo latere refugientis: & ex mediis hostibus ad suos primus occurrit. Ille igitur ob virtutem insignis erat: æmuli autem eius fortitudinis multi extiterunt. Et Iudæi quidem negligentes quid paterentur, tantummodo qualiter afficerent considerabant: morsque his leuissima ducebatur, si quo interfecto hoste cecidissent. Titus autem non minus saluti militis, quam victoris consulebat: & temerarios imperus desperationem dicens, solam vero esse virtutem, si quis prudenter & caute sine proprio incommodo fortiter faceret, in caute potius, quam periculum non haberet, viros esse præcipiebat.

CAP. IX.

De Cæsare Iudæos Romanis illudente.

Itaque septentrionali parte, mediz turri applicat arietem: in qua Iudæus quidam versutus ac subdolanus, Castor nomine, cum decem aliis militibus suis delituerat, fugatis cæteris formidine sagittarum. Hi cum pauidi sub horicis aliquandiu quiescissent, concussa turri surgunt: exten-

An. mūdi 4014.
à Christi nat. 72.
Romani primq; muro potissimum.

Iudæos cum Romanis confictum. Iudæos audacia sustentat.

Romanorum vincendi consuetudo.

Longinus in mediam Iudæorum aciem irruit & dispersit.

Castor Iudæus versutus ac subdolanus.

An. mñ-
di 4034.
à Christ.
na. 72.

tisque manibus, Castor veluti supplex Cæsarem implorabat: & voce miserabili, ut sibi parceret, obtestabatur. Cui Titus pro simplicitate sua credulus, iamque Iudeos existimans belli pœnitere, arietes quidē impulsione cessare iubet, ac sagittarios supplicibus prohibet, Castori autem quid vellet eloqui permittit. cumque ille respondisset, ad vocem velle descendere: Titus gratulatum se ait, si omnes eadem sentire voluissent: paratoque animo fidem pacis etiam ciuitati daturum. Sed cum ex illis decem Castoris sociis quinque itidem supplices esse simularent, ceteri nunquam se Romanis seruituros clamant, dum mori liberis liceat. Denique illis super hoc ambigentibus, cessabat expugnationio. Castor autem interea Simonem per internuncios admonēbat, ut dum vacuum esset tempus, de rebus vrgentibus consilium caperēt: paulisper enim se illudere Imperatori Romano. Simul autem hoc agens, ad pacem hortari contradicentes socios videbatur. illi autem velut ægre ferentes, in thoracis nudos fixere gladios: hisque percussis velut interfecti ceciderunt. Titus vero eiusque socii obstupere tanta eorum pertinacia, cum ex inferiori loco quod factum erat, vere videre non potuissent: mirabanturque simul audaciam, & calamitatem miserabantur. Interea Castorem ad natem quidam sagitta percutit. tumque ille telum extraxit imperatori ostendens, iniqua se perpeti querebatur. At Titus inculato qui hoc emiserat, astantem Iosephum mittit, ut Castori dexteram porrigeret. verum is neque se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare, respondit: & amicos qui voluere ire prohibuit. Cum vero quidam ex perfugis Aeneas, iturum sese dixisset ad eum, inuitante Castore, ut etiam secum in quo ferret argentum aliquid susciperet: ad hæc ille studiose aperto sinu accurrit: alter vero super eum saxum demisit. Et ipsum quidem, quoniam præcauerat, ferire non potuit: sed alium militem qui aderat, vulnerauit. Cæsar vero fallaciam reputans, intellexit misericordiam in bello nocere, minusque decipi calliditate fruitur: arietisque impulsione, iracundia fraudis, vehementius utebatur. Castor autem eiusque socii turrim iussibus iam cedentem incedunt: perque flammam in eiusdem missi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Romanos habuere, tanquam se ignibus tradidissent. Caput autem hac parte murum Titus, die quinto postquam primum ceperat: fugatisque inde Iudeis, intro cum lectis mille transiit, quos circa se habebat, armatis: ubi noua ciuitas & sanæ venditores erant, fabrique ærarii, vestiumque mercatus, & ad murum angustæ viæ transuersæ tendebant. Enimvero si vel statim muri disturbasset maximam partem, vel quæ ceperat lege belli vastasset, nullū credo damnum victoriæ fuisset admixtum. nunc autem Iudæos exoratum iri sperans, cum liceret capere facilem discessionem aditum non dilatauit, nec enim quibus consulebat, insidiaturos sibi putabat.

C A P. X.

De secundo muro bis obtento a Romanis.

Denique postquam ingressus est, neque occidi quenquam permisit eorum qui comprehendebantur, neque domus incendi: sed tam seditionis, si pugnare vellent, sine populi detrimento copiam dabat, quam ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi namque perebant sibi ciuitatem seruari, templum vero ciuitati. At enim populum quidem ad ea quæ hortabatur & antea paratum habebat, bellicosi autem pro inertia ducebant humanitatem: Titumque imbelli animo, quod ceteram ciuitatem tenere non posset, has proponere con-

Bellicosi
Titum humanitatem
pro inertia ducit.

ditiones putabant. mortem autem populo denunciantes, & si verbum quiscquam de traditione fecisset, pacemve nominasset, mox interficiendum cum esse minitantes, Romanis qui introire, alii per viarum angustias obstabant, alii ex edibus: alii murum per superiores portas egressi, pugnare coeperunt, quibus rebus perturbati custodes, de muro sese demiserunt, reliquisque turribus in castra recesserant. clamor autem audiebatur militum intra ciuitatem, quod ab hostibus cingerentur: foris autem degentium clausis contubernalibus metuentium, crescentem autem numero ludzorum, & propter locorum peritiam viarumque scientiam praualente, multi Romanorum trucidabantur, & ab incumbentibus pellebantur, cum magis necessitate resisterent. nec enim multis simul fugiendi copia per angustias muri patebat: omnesque pene qui transierant, perempti fuissent, nisi Titus eis opem tulisset. Dispositis enim per summam viarum sagittariis, & ubi plus erat multitudinis affans, missilibus hostes abigebat, & cum eo Domitius Sabinus, vir bonus etiam in illo praelio comprobatus: durauitque tam diu, sagittis eos prohibens irruere, donec omnes milites recessere. Romani quidem ita secundo muro positi, ad extremum pulsi sunt. Oppidanis vero qui pugnaces erant, spiritus creuit: & secundis rebus amentes erant, neque Romanos auersos esse ad ciuitatem accedere suspicantes, neque vinci se posse, si ad praelium processissent. nam quia iniqui erant, officiebat eorum sententia Deus: & neque Romanorum vim, multo maiorem illa quae pulsa fuerat, superesse cernebant: neque famem, iamque serpente. adhuc enim malis publicis alebantur, & sanguinem ciuitatis bibebant. boni autem iamdudum inopia laborabant, & penuria victus iam multi defecerant, populi tamen interitum seditioni pro leuanyne sui ducebant: & solos eos qui pacem non probarent, saluos esse cupiebant, quique viuere contra Romanos optarent. contrariam velo multitudinem, velut onus quoddam, consumi gratulabantur. & ita quidem circa suos affecti erant. Romanos autem, qui ciuitatem iterum ingredi conabantur, armati prohibuerunt, disiecti muri partibus obiectu corporum praeuinitis: ac per triduum sustinere fortiter dimicantes. Quarto autem die, Titum vehementius aggressum nequaquam ferre potuerant: sed vi coacti, rursum quo antea refugerunt. ille autem interim muro positus, totam eius septentrionalem partem statim deposuit: in meridiana vero per turres praedia collocauit.

CAP. XI.

De aggreſſibus in tertium murum, & oratione proluxa Iosephi pro deditione facienda, & fame obſeſſorum.

¶ Amque tertium murum Titus aggredi cogitabat. Videbatur autem breuissimi temporis eius obſidio: spatiumque consilii seditionis esse dandum, si quid disturbancee secundi muri aut famis metu remitterent. nec enim diutius eis praedae posse sufficere: & ipse orio commode utebatur. Nam cum dies aduenisset, quo militibus oportebat alimenta distribui, in conspicuo hostibus loco ductis, iussit duces ordinare exercitum pecuniam singulis numerare. Illi autem prolatis armis ex inuolucris muniti procedunt, equitibus ornatos equos ducibus: locaque suburbana per multum spacium auro argentoque lucebant. Illo autem spectaculo nihil aut iucundius suis, aut horribilius hostibus videbatur. Spectantibus enim & vetera plena erant moenia, & septentrionalis regio. quin & domos referas intuentibus cerneret, nullamque ciuitatis partem quam non infusa multitudo tegebat. merus autem quamuis auda-

An. mñ-
di 4034.
à Christi
na. 72.

*Romani
ab Iudaeis
urbem preſ-
sur.*

*Iudaei spi-
ritum cre-
ſcunt.
Populus
inopia la-
borat, &
penuria
victus mul-
ti deſicie-
unt.*

*Titum ſe-
cundo mu-
ro iterum
poſitus.*

*Titum ex-
pugnatio-
ne omiſſa,
pecuniam
ſingulis
numerare
iubet.*

An. mū-
di 4014.
à Christ.
na. 72.
Faciū inno-
centes cū
nocentib.
Et ciuita-
tem cum
seditionis
perire de-
creuerat.

Romani
operantes
à Iudeis
prohiben-
tur.

Titi erga
Iudeos be-
nignitas.
Iosephi
ad Iudeos
oratio.

Fortuna
Et Deus
cum Ro-
manis.

Fames ci-
uitatem
comot.

cissimos ceperat, omnem simul exercitum armorumq; pulchritudinem
conspicientes, & ordinationem virorum. Et fortasse ad illam speciem
seditionis animos mutauissent, nisi malorum immanitate, quæ in popu-
lum commiserant, dandam sibi veniam à Romanis desperasset: im-
minente autem, si destitissent, morte supplicii, bello mori præstabilis
esse ducebant. præualebat etiam fatum, quod innocentes cum nocen-
tibus, & ciuitatem cum seditionis perire decreuerat. Quatriduo per sin-
gulas legiones alimenta consecuti sunt. Quinto autem die cum omnia
faciens Tirus, nihil Iudeos pacatum cogitare sensisset, bifariam diuiso
exercitu, Antoniam versus ad Ioannis monumentum aggeres inchoauit: ista parte superiore ciuitatem caputq; iri cogitans, & per Anto-
niam templum. nanque hoc nisi cepisset, ne oppidum quidem tutum
erat obtinere. In utraque autem parte duo aggeres erigebantur, à sin-
gulis legionibus singuli. Et iuxta monumentum quidem operantes, à
Iudeis & Simonis sociis infestantibus prohibebantur: ad Antoniam
vero ab Ioannis sociis cum multitudine Zelotarum, non solum quia
de superiore loco pugnabant, verum etiam quia machinis iam uti didi-
cerant. paulatim enim vsus quotidianus aluit peritiam. Habebant au-
tem balistas trecentas, & quadraginta tormenta saxorum, quibus diffi-
ciliorum aggerum extructionem Romanis efficiebant. Titus autem si-
bi saluam fore fortunam sciens, & perituram esse ciuitatem, vna & ob-
sidioni vehementer instabat: nec pernitundinem Iudeis tuadere cessab-
at: consiliumque factis admittens, & orationem sæpe armis efficacior-
em cogitans, tam ipsos ut saluari vellent rogabat, tradita sibi ciui-
tate, quæ iam capta videretur, quam & Iosephum allegabat, patriæ lin-
gua verba facturum, sperans eos hominis gentilis monita aliquid re-
missuros. Itaque Iosephus murum circumiens, simulque extra te-
lita stans, vnde exaudi facilius posset, multis orabat, ut sibi ac
populo parcerent, templo ac patriæ, neve contra hæc fierent alienige-
nis duriore. Romanos enim sancta reuereri, cum quibus nulla sibi
societas esset, manusque suas ad hoc vsque cohibere. ipsos vero in his
edoctos, cum seruire possent, sponte ad eorum interitum ruere. quin
potius viderent muros concidisse firmiores, excisis vero infirmiores su-
peresse? Romanorumque vires cognoscerent sustinere non posse hisq;
seruire non esse nouum, neque inexpertum Iudeis. Nam licet pul-
chrum sit pro libertate pugnare, tamen id in principio decere fieri. se-
mel autem subditum, qui multo tempore paruisset imperio, iugum
excurentem, malæ mortis cupidum, non libertatis amatorem videri.
Debere autem dedignari dominos humiliores, non quorum in pote-
state sunt omnia. Nam quid Romanos effugisse, nisi quod propter æ-
stus aut frigora esset inutile? imo vero transisse ad eos vndique fortun-
am, Deumque per singulas nationes ducentem imperium, nunc esse
in Italia. Hanc autem validissimam legem, tam feris bestiis quam ho-
minibus esse præfinitam, potentioribus cedere: apud eosque esse victo-
riam, apud quos rebus fuerit armorum. Idcirco etiam maiores eorum,
quanquam multum & animis & corporibus & aliis subsidiis meliores,
cessisse Romanis: quos nisi Deum scissent illis fauere, nunquam perpessi
fuissent. ipsos vero quæ tunc fretos resistere, cum ex magna parte ca-
pta sit ciuitas: ciues autem etiam si muros integros haberent, excidio
pariter affecti sint. Nec enim latere Romanos, quæ fames teneat ciui-
tatem: & modo quidem consumi populum, continuo vero etiam bella-
tores interituros: nam etsi Romani desierint, & ab obsidione cessau-
erint, neque ciuitatem strictis gladiis irruerint, Iudeis tamen inexpu-
gnabile bellum intrus affidere, quod horis singulis aleretur: nisi forte

contra famem quoque arma caperent ac dimicaret, solique posset
 etiam infortunium superare. His addebatur, optimum esse ante intolerabilem
 calamitatem mutare sententiam: dumque liceret, salutare consilium
 sequi. Nec enim antea gestorum causa succedere Romanos, nisi ad
 finem usque insolentes essent, naturamque eos esse in imperio mansuetos, atque
 iracundiam præferre quod vile est. Vtile autem putare, neque civitatem
 vacuum viris, neque desertam habere provinciam: idcirco velle
 imperatorem cum his dexteram iungere: nec enim cuiquam salutem
 daturum si vi ceperit civitatem, præsertim qui nec in extremis ei cladi-
 bus rogati paruerint. Breui autem murum quoque tertium captum
 iri, priores qui capti sunt fidem facere, & quamvis perempti tutamina
 non possint famem pro Romanis pugnaturam. His monentem Iosephum
 multi in muro stantes vituperabant, multi vero conuiciis, nonnulli
 etiam iaculis appetebant. Ille autem cum manifestis eos calamitatis
 minime flecteret, ad gentiles transit historias: O miseri, vociferans,
 vestrorumque auxiliorum immemores, armis & manibus cum
 Romanis bellum geritis, quasi quem alium sic vicerimus. Quando autem,
 non Deus omnium conditor, Iudeorum defensor est, si laedantur?
 Non respicietis? Unde progressi pugnatis, quantumque auxiliatorem
 violatis? Non recordamini opera diuina parentum, atque hunc sanctum
 locum quanta bella nobis aliquando premerit? Ego autem facta
 Dei narrare auribus indignis horresco: sed tamen audite, ut cognoscatis
 non solum vos Romanis, sed etiam Deo resistere. Nechias qui tunc
 Rex erat Ægyptiorum, idemque Pharaon vocabatur, cum infinita manu
 descendit, Reginamque Saram materni nostri generis rapuit. Quid
 igitur vis eius Abraham proavus noster? Armis credo vltus est iniuriam?
 Atqui is. præfectos habebat, quorum singulis infinita multitudo
 parebat. An ipse quidem quiescere maluit absente Deo? puras autem
 manus ad hunc locum tendens, quem vos polluisistis, inuictum sibi
 auxiliatorem ad militiam legit? Nonne secunda vespere incorrupta
 Regina remissa est ad maritum? Adorans autem quem vos gentili crede
 cruentatis locum, ac tremens nocturnis somniis Ægyptius exagitatus
 aufugit, auroque & argento amantissimos Deo donauit Hebræos.
 Dicam translata in Ægyptum maiorum nostrorum domicilia. Qui
 cum annos quadringentos tyrannis an Regibus alienigenis subiacerent,
 armis ac moenibus vlcisci possent, semetipsos Deo potius permiscere.
 Quis nescit Ægyptum repletam omni genere serpentium, omnique
 morbo corruptam? Quis terram infructuosam? quis Nili defectionem,
 & continuas decem plagas? & ob hoc parentes nostros cum præsidio
 incruentos, & sine periculo deduci, quos Deus sibi sacerdotes ducebat?
 An non ab Assyriis raptam nobis sanctam Arcam, Palæstina & Dagon
 simulacrum genuit, & tota gens quæ rapuerat? corruptis vero
 occultis corporum, ac per ea cum cibo visceribus exhaustis, cymbalorum
 ac tympanorum sonu manibus motis reportauerunt, sanctum placationibus
 expiantes? Deus erat qui hæc parentibus administrabat. propterea
 quod omisiss armis ac manibus eius se iudicio permiscere. Rex
 Assyriorum Senacherib, cum totam ducens Asiam ad hanc urbem
 castra posuisset, nam manibus humanis cecidit? nonne ab armis quiescentes
 in votis erant, & Angelus Dei in vna nocte infinitum deleuit exercitum?
 posteroque die excitatus Assyrius 185. millia reperit mortuorum,
 atque ita cum reliquis Hebræos inermes, nec persequentes fugiebat?
 Scitis etiam in Babylone seruitium, ubi per annos 70. populus exulans,
 non ante libertatem recepit, quam eam Deo Cyrus donaret: qui eos
 etiam est profecurus, iterumque auxiliatori suo sacerdotum.

An. mē-
 di 4014.
 à Christ.
 nat. 72.

Imperator
 Iosephus
 ad gentiles
 historias
 transit.
 Nechias
 sive Rex
 Ægyptiorum.

Iudæi
 annos 400.
 tyranni in
 Ægypto
 subiacer.
 Arca san-
 ctæ ab As-
 syriis rap-
 ta, & in
 Iudæa res-
 tituta.
 Senacherib
 Rex
 Assyrio-
 rum.
 Babylo-
 nica capti-
 vitas.

an. mū-
ti 4034.
Christ.
12. 72.

*Iherosoly-
ma a Ba-
byloniorū
Rege da-
massatio.
Iosephi in
Iudaos a-
tu oratio*

*Iudaei a
seditione
maiorum
seruire co-
perunt.*

*Iudaeorū
in legem
Dei pec-
cata.*

*Assyrii
Romani
similia
commis-
sunt.*

more seruiebant. Breuiter dicam, nullum est opere precium quod armis parentes nostri fecerint, aut non sine armis Deo permissa potestate impetrauerint. Domi autem manentes, ut placebat iudici superantes. Pugnantes vero, semper de spe deciderunt. Nam ubi Rege Babyloniorum urbem obsidente, contra Hieremiam praedicationem Sedechias Rex no-ster cum eo congressus est, tam ipse captus est, quam cum templo ciuitatem vidit excindi. Atqui videte, quanto ille Rex vestris ducibus, eiusque populus vobis erat moderatior. Denique Hieremiam vociferantem, inuisos esse eos Deo propter delicta quae in eum commiserant, cap-
tum iri autem nisi traderent ciuitatem, neque Rex neque populus interfecit. Sed vos (ut intus gesta praetermittam, neque digne possum iniquitates vestras exponere) me, qui vobis salutem inuadeam, querimini, telisque appetitis irati, quod vos vestrorum commonefacio peccatorum. Nec dici ea toleratis, quorum quotidie facta committitis. Idem tunc fuit, cum Antiocho qui dictus est Epiphanes, obsidente ciuitatem, multis modis offensa diuinitate, maiores nostri cum armis progressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt, oppidum vero ab hostibus direptum est: sanctumque per triennium sexque menses penitus desolatum est. Et quid pluribus opus est? Ipsos Romanos quis contra Indorum gentes ad militiam prouocauit? nonne indigenarum impietas? Vnde seruire coepimus? Nonne à seditione maiorum, quando Aristobuli & Hyrcani furor, & inter eos contentio, Pompeium intulit ciuitati, & Romanis Deos indignos libertate subiecit? Denique tres menses obsessi, quanquam nihil quale vos in sanctum legesque deliquerant, & maioribus ad bellum subsidis utebantur, sese tradiderunt. Antigoni autem filij Aristobuli nescimus exitum? quo regnum obtinente, Deus iterum captiuitate persequebatur populum delinquentem. Et Herodes quidem Antipatri filius, Sotium & Romanum adduxit exercitum. circumdati vero per sex menses obsidebantur, donec capti peccatorum suorum supplicia pependerunt: direpraque est ab hostibus ciuitas. Ita nunquam genti arma data sunt. Oppugnationi vero sine dubio cohaeret excidium. Oportet ergo, ut opinor, sacri loci possessores iudicium Deo de omnibus permittere: manutque tunc humanas contemnere, cum à superno ipsi iudice non recedant. Vos autem quid ex his, quae legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod is execratus est, praetermisistis? Quantum autem illos, qui cito perierunt, impietate superastis? nam occulta dedignantur peccata, hoc est, furta, infidiasque atque adulteria, rapinis, caedibus cernatis, nouasque maleficiorum excogitastis vias. Sanctum vero templum, factum est omnium receptaculum: & indigenarum manibus pollutus est locus, quem Romani ex tam longinquo adorabant, multa per legem nostram de suis moribus derogantes. Deinde post hæc in quem fuistis impij, hunc auxiliatorem speratis? Valde quidem iusti estis, supplices, purisque manibus adiutorem vestrum rogatis. Talibus rex noster precibus aduersum Assyrium supplicauit, cum magnum exercitum Deus vna nocte prostrauit? Similia vero Assyrii Romani committunt, ut etiam similem vitionem speretis? Nam ille quidem ab rege nostro accepta pecunia, ut vastitati parceret ciuitatis, neglecto iureiurando ad incendium templi descendit: Romani autem solenne poscunt tributum, quod parentes nostri eorum parentibus pensabant. Et hoc si impetrauerint, neque propitiantur ciuitatem, neque sancta omnino tangunt. Concedunt autem vrbis familias liberas, & possessiones tenere, sacrasque leges saluas manere patiuntur. Inanis est profecto, sperare Deum talem circa iustos fore, qualis iniustus apparuit: praesertim qui

statim vleisci nouerit cum oportet. Denique Assyrijs prima nocte, qua castra ciuitati adpauerant, fregit. Quod si etiam uestram progeniem liberaret, Romanos vero dignos poena iudicaret, confectim eis illo tempore sicut Assyrijs irasceret, quo genti manus Pompeius attulit, quo post illum Sosius ascendit, quo Galilzam Vespasianus excidit, postremo non nunc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neque Magnus, neque Sosius quicquam passi sunt, & ciuitatem victoria ceperunt. Vespasianus autem ex bello quod nobiscum gessit, etiam imperium adeptus est. Nam Tito quidem etiam fontes nunc vberiores profiuunt, qui prius vobis aruerant. Denique eius aduentum scitis & Siloam & extra ciuitatem fontes adeo defecisse, vt ad vtrumque aqua mercaretur: nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, vt non modo ipsis & iumentis eorum, sed etiam hortis sufficiant. Denique huius prodigij & ante periculum factum est in excidio ciuitates, quando supra memoratus Babylonius rex cum exercitu aduenit, & qui captam ciuitatem incendit & templum: quamuis vt opinor nihil illi tantum, quantum vos impie nunc, commisissent. Itaque sanctis relictis, Deum fugisse putauerim: hisque nunc adesse, quibus cum bellum geritis? An bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet, & domesticos oderit? Deum vero malis uestris inhære arbitramini, qui etiam occulta conspiciit, & audit omnia quæ tacentur? Quid autem apud vos tacetur? quid celatur? quid non etiam inimicis planum factum est? Iniquitates enim uestræ velut in promptu neminem latent: inque dies singulos, quis peior sit certamen habetis, atque ita nequitiam, vt virtutem demonstrare contenditis. Veruntamen reliqua salutis via est, si velitis, & diuinitus confectis ac poenitentibus solet sese placibilis offerre. Arma proiците, pudeat vos patriæ tam dirutæ. conuertite oculos, & aspiciete eius quam proditis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum, quam multarum gentium munera. Quis in hæc flammæ adducit? quis hæc iam non esse desiderat? Et quid est hoc quod saluum esse debeat dignius? ô duri & lapidibus stupidiore. Si hæc non veris luminibus cernitis, saltem familiarum uestrarum miseremini. Verlentur in conspectu cuiusque filij, coniuges & parentes, quos paulo post aut bellum aut fames absumperit. Scio quia vna cum his periclitabitur mihi mater & coniunx, & familia non ignobilis, domusque olim clarissima. Et fortasse propterea me quisquam hæc suadere crediderit. Interficite illos, accipite mercedem salutis uestræ sanguinem meum. Ipse quoque mori paratus sum, si post me respiscitis. Hæc Iosepho vociferante cum lacrymis, seditioni quidem neque animos flexerunt, neque tutam sibi mutationem fore iudicauerunt. Populus vero ad profugiendum commotus est, & alij possessionibus suis, alij rebus charissimis exiguo precio vendidatis, aureos, ne latrones eos deprehenderent, transglutiebant. quum vero ad Romanos elapsi fuissent, exonerato ventre habebant vsui necessaria: Titus enim plebsque per agros, quo vellet quisque pergere, dimittebat: idque magis eos ad perfugium hortabatur, quod & intestinis malis carebant, nec Romanis seruiebant. Ioannes autem & Simon cum sociis, ne his magis pateret exitus, quam Romanis aditus, obskruebant: & qui vel vrbem suspicionis dedisset, continuo necabatur. Ditionibus quidem manere etiam sicut profugere, par causa erat pereundi: nam quasi transfugere voluisset, propter patrimonium quisque occidebatur. Cum fame autem crescebat desperatio seditionis, & in dies singulos vtrumque malum amplius accendebatur. Et palam quidem nulla erant frumenta, irrupentes autem scrutabantur domos. Et siquid inuenissent aliquid, eos qui negauerant verberabant: si

An. mû.
di 4034.
à Christi.
nat. 72.
Dens flati-
sim vle-
sci nouis
cum opor-
tet.
Tito fon-
tes qui
prius a-
ruerant, v-
beriores
profiuunt

Diuini-
tati confes-
sis ac po-
nitentibus
sese placa-
bilis offer-
re solet.

Amor &
constantia
Iosephi
erga pa-
triam.

Populus
cum pecu-
nia pro-
fugit.

Iugens in
vrbe fa-
mes.

Abundā-
tia cibi ar-
gumentū.

An. mū
di 4014.
a Christi.
nat. 72.
*Miserabili
victus,
dignum
lacryma
spectacu-
lum.
Milites
victū iam
contum
dentibus,
ex guttu-
re pene-
uocant, i-
psos fau-
cibus strā-
gulantes.*

*Honorati
ac diuites
ad tyrannos
perdu-
cuntur.*

*Dominā-
di causa
in Ioanne
& Simo-
ne dissen-
sio, scelerum
vero
concordia.*

vero nihil inuenissent, quasi diligentius celauissent, tormentis itidem afficiebant. Habendi autem argumento erant corpora miserorum, cum ea quæ solidis viribus starent, abundare cibo putarentur. Tabidi autem transigebantur: nec rationis esse videbatur, statim fame mortuos occidere. Multi vero clam vniuersa bona sua vno frumenti modio, qui ditiores essent, itemque pauperes hordei permutarunt. Inclusi deinde intimis ædium tectis, quidam summa penuria infectum triticum comedeabant. panem alij conficiebant, vt necessitas metusque monuisset. Et mensa quidem nusquam apponebatur, sed incoctum subtrahentes igni cibum diripiebant. Miserabilis autem erat victus, dignumque lacrymis spectaculum, cum potentiores quidem plus haberent, infirmiores autem iniuriam deplorarent, quippe cum fames super omnes clades haberetur. Nihil enim sic perdit hominem vt pudor: nam quod reuerentia dignum est, in fame negligitur. Denique uxores viris, & filij parentibus, & quod miserimum, matres cibum infantibus ex ipso ore rapiabant: & marcescentibus inter manus charissimis nemo parcebat, quin vitæ guttas auferret. Edentes vero talia non latebant, sed vbique aderant qui ista diriperent. Nam sicubi clausam domum vidissent, eos qui intus erant, cibum capere hoc suspicabantur iudicio: statimque ruptis foribus irruerant, victumque iam coactum dentibus, ex gutture pene reuocabant, ipsos faucibus strangulantes. Pulsabantur autem senes ne cibum defenderent: lacerabantur mulieres, ea quæ haberent in manibus occultantes: nullaque misratio vel canis erat capitis, vel infantis: sed abstractos pueros & ex buccella pendentem, humo allidebant. Si quis autem incurrentes anteuenisset, quodque fuerant deuorasset, tanquam læsi cruentiores erant. Acerbissimos autem truciatus excogitabant, dummodo alimenta reperirent: nunc excruciantes genitalium vias, nunc virgis acutis podices transfigendo horrendaque etiam auditu quis patiebatur: in vnius panis confessionem, & vt vnum pugnum indicaret, abditum indicaret. Tortores autem nec esuriebat (minus enim crudele videretur, quod necessitas impetraret) exercentes autem dementiam suam, sexque sibi dierum commeatum præparantes, hisque occurrentes, qui per Romanorum custodias agrestis oleris herbarumque gratia colligendarum nocte eropissent, cum iam se hostes euasisse credebant, quæ attulissent eripiebant: multumque supplicantibus, & horribile Dei nomen implorantibus, vt aliquam partem sibi concederent eorum, quæ cum periculo sibi collegissent, nihil penitus dabant: gratumque videbatur, si spoliati non perirent. Hæc quidem humiliores a satellitibus patiebantur. Honorati vero ac diuites ad tyrannos perducebantur, quorum alij osidiarum falso accusati videbantur, alij quia Romanis proderent ciuitatem. Et plerumque delator subornatus indicabat quod profugere voluissent. Si vero quem Simon expilasset, eum ad Ioannem remittebat: & quem Ioannes expilasset, eum Simon excipiebat: sibi que inuicem propinabant sanguinem popularium, miserorumque cadauera pariebantur. Et dominandi quidem causa erat in vtroque dissensio, scelerum vero concordia. Nam qui ex alienis malis partem alteri, sibi totum vendicans, non dedisset, nequissimus videbatur. Et qui non accepisset, velut boni alicuius damno dolebat, quia crudelitatis parte caruisset. Singillatim quidem iniquitates eorum explanare non poterō: vt autem breuiter dicam, neque aliam ciuitatem vnquam talia perpeffam puto, neque villam nationem post hominum memoriam malitia ferociorem fuisse. Postremo etiam genti Hebræorum maledicebant, vt minus impij viderentur in alienos. Veruntamen, quod erant, & seruos se, & con-

uenas & degeneris gentis abortiones esse confessi sunt. Denique ciuitatem ipsi euertere, & Romanos inuiros hanc tristem admittere victoriam coegere: tardiusque venientem in templum ignem pene traxere. Denique cum hī ardere superiorem ciuitatem vidissent, neque dolere, neque illacrymāre: sed apud Romanos qui hęc paterentur inuenti sunt. Verum hęc quidem suo loco postea cum rerum documentis dicemus.

CAP. XII.

De Iudaei crucifixi & aggeribus combusti.

Tito autem aggeres proficiebant, quamuis à muro milites male afficeretur: parte vero equitatus missa, iussit per valles ad alimēta comportanda exeuntibus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli etiam pugnatores, quibus iam minime praeda sufficeret: maior vero pars ex populo pauperes, quos profugere deterrebat pro afflictibus suis metus, nec clam enim seditionis fieri posse sperabant, ut cū coniugibus ac liberis diffugerent: eosque latronibus relinquere nō patiebantur vice sua iugulandos. Audaces autem faciebat ad excludendū famem, testatque iam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Deprehensi autem necessitate pugnabant, metu supplicij, seroque videbantur supplicare: post pugnā itaque verberati, & ante mortem modis omnibus excruciatī, contra murū cruci suffigebantur. Tunc quidem miserabilis videbatur ista calamitas, cum Iudaei in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur. Sed nec captos dimittere tutum erat, tantamque assuetuere multitudinem custodiri videbat esse custodiam: maxime vero propterea non prohibuit, citius eos existimans ea facie remissutos, tāquam similia passuros, nisi se dedidissent. Milites autem diuersis modis suffigebant. Ira & odio & ludibrij causa: & propter multitudinem quam cepissent, iā sciam crucibus deerat, & corporibus truces. Seditionis vero tantum defuit, ut ea elade mouerentur, quod etiam in contrarium eis cessit, ad deterrendam reliquam multitudinem. Transfugarum enim familiaribus ad murum tractis, & si qui erant popularium priores ad pacē, & quae paterentur quae ad Romanos profugerent, demonstrabant: & qui comprehensi tenebantur, eos supplices non captiuos esse dicebant. Ea res multos profugere cupientium, donec verum cognosceret inhiuit. Fuerunt autem qui statim dilapsi sunt, quasi ad verum supplicium properantes. Illarum enim ab hostibus mortem, comparatione famis requiem esse ducebant. Multis autem captiuorum Titus etiam manus abscondi praecipit, eosque ad Ioannem & Simonem intromisit, ut propter calamitatem nec viderentur profugi, nec crederentur: saltem hunc desinere admonens, ne se compellerent ad excidium ciuitatis: sed luctarentur in extremis mutata voluntate, & proprias animas, & patriam tantam & templum, cuius participē non habebant. Simul autem aggeres circumueundo, operantes vigeat, veluti factis verba non multo post secuturus. Ad hęc in muris stantes, & ipsi Caesari, & parti eius maledicebant, mortemque se contemnere conclamabat, eamque seruituti se se praefere, multa vero mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam curantes, ut ipse diceret, perituros mundumque: Deo templum hoc melius esse: quamuis & id seruaturus sit qui incoleret: quem ipsos quoque auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus illufuros, quibus facta non adfuit: suum enim Dei esse. Talia conuiciis admiscerent vociferabantur. Et inter hęc Antiochus quoque aderat Epiphanes, multos aliosque armatos secum ducens, & praeterea catervis stipa-

An. mū-
di 4034.
à Chrīt.
na. 72.
*Iosephi de
populo Iu-
daico iu-
dicium.*

*Pauperes
ex populo
miseria:*

*Iudaei
permul-
ti: Titus
contra mu-
rum cruci
suffigit.*

*Transfu-
garū fa-
miliarib.
ad murū
tractū, se-
ditionis
qua pater-
entur qui
ad Roma-
nos profu-
gerant, de-
monstrati.*

*Iudaei ipsi
Caesari &
patri eius
maledic-
ebant.*

An. mū-
di 4034.
à Christ.
nat. 72.
Discique
beatus ---
Ante obi-
tam nemo
suprema-
que fune-
ra debet.
Antiochi
et militū
insolētia.

Romani
per dies
17. agge-
res 4. in-
gentes per
ficiunt.

Tres viri
audaces
inter in-
daos.

tus qui Macedones appellabantur, omnes ætate pares & paulo matu-
riores adolescentibus, more Macedonum instructi armis & eruditi. vn-
de etiam nomen habebant, plerique tamen famam gentis æquare non
poterant. Omnium enim regum qui Romanis parebant, felicissimum
Comagenum fieri contigit, prius quam fortuna mutaretur. Ostendit
autem ille quoque in senecta ætate, nullum ante mortem beatum dici
oportere. Cæterum filius eius adhuc eo vigente præfens se mirari aie-
bat, quidnam esset quod Romanos adire pigebat muros. erat enim bel-
lator ipse naturaq; promptissimus, tantulque viribus, vt multum pecca-
ret audacia. Cum vero Titus ad hoc submisisset, laboremq; communem
esse dixisset, sicut erat Antiochus cum Macedonibus in murum impetu-
m fecit. & ipse quidem pro viribus suis ac peritia cauebat tela ludæo-
rum, sagittis eos appetens: adolescentes autem omnes præter paucos
attriti sunt. Nam pudore promissionis diutius pugna certauerant, & ad
extremum multi laucij recessere: hoc reputantes, quod etiam viris Ma-
cedonibus vincere cupientibus, fortuna opus sit Alexandri. A Romanis
enim duodecimo die mensis Maij aggeres inchoati, vix nono & vigesi-
mo perfecti sunt, cum totos dies septem & decem laborassent. ingentes
enim quatuor iacti sunt. & vnus quidem qui erat ad Antoniam, & à
quinta legione fuerat extructus, contra medium stagnum, quod Stru-
thium vocatur: alter vero à duodecima viginri cubitis distans. Decima
vero legio, quæ supra memoratis præstabat, in septentrionali parte opus
crexerat, vbi stagnum est quod appellatur Amygdalon. Ad hoc autem
quinta decima legio discedentem cubitis aggerem fecit ad Pontificis
monumentum. Iam vero ad motis aggeribus, Ioannes sub fossa intus
terra vsque ad aggeres Antoniam versus, dispositis per cuniculum sudi-
bus, opera suspendit: illataque sylua pice ac bitumine illita ignem im-
mittit: succensus autem fulcimentis, fossa repente subfedit, cumq; ma-
gno sonitu in eam aggeres decidere. ac primo quidem cum puluere
sumus, ex alto excitatus est, cum ignem ruina concluderet. peresa vero
materia qua premebatur, flamma iam clarior apparebat. Et Romanos
repentini quidem facti stupor occupat: molitionem vero ludæorum
agre ferebant: iamque se vicisse credentium & spes eo occasu refrinxit,
& in posterum fubuenire aduersus ignem minus vtile videbatur, etiam
si esset extinctus semel aggeribus deuoratis. Biduo vero post alios et-
iam aggeres Simon cum locis aggreditur. Illa enim parte Romani ad-
motis arietibus concutere murum coeperant. Tephæus autem quidam
ex Garî ortus ciuitate Galilææ, & Megassarus ex regalibus famulis Ma-
riammes, cumque his Adiabenus quidam, filius Nabarhæzi, nomen ha-
bent ex fortuna Agiras, cuius est interpretatio claudus, raptis facibus in
machinas euolarunt. hisque viris neque audaciores in illo bello extra
ciuitatem apparuere, neque magis horrendi. nam velut in amicos, non
in agmen hostium excurrerent, nihil cunctati sunt aut subistire: sed
per medios inimicos facto impetu, machinas incendere. atri autem
missilibus, & cladibus detrusi, non prius à periculo demoti sunt, quam
ignis instrumenta corripere. Sublata vero iam flamma, Romani qui-
dem concurrentes e castris, auxilio properabant: ludæi vero ex muro
eos prohibebant, manusque cum his conserebant, qui flammam extra-
guere conarentur: propriis corporibus nullo modo parentes. Et illi
quidem arietes igni subtrahere, cum eorum tegmina cremarentur: lu-
dæi vero etiam per flammam eos retinere certabant. & quamuis feruens
nasci essent ferrum, tamen arietes non amiserunt. Hinc autem flamma
transiit in aggeres, & auxiliantes præueniebat incendium. Itaq; Roma-
ni flammam circumdati, quoniam seruare posse opera desperabant, in

castra discedunt. Iudæi vero magis instabant, cum semper eorum numerus cresceret, ex ciuitate accedentibus adiumentis, minusque cautos haberent imperius, freti victoria, progressi autem usque ad munimenta castrorum prælio cum eorum custodibus decertabant. Est enim statio pro castris per vices succedentium armatorum, & acerbissima in eos sanctio Romanorum, ut quiloquo de qualibet causa cessisset, occideretur. hi penali exitio gloriosa morte prælata, steterunt fortiter, eorumque necessitate simul ac pudore, plurimi fugientium redierunt: ballistisque in muro dispositis, ex ciuitate accedentem multitudinem prohibebant, nihil pro cautione sine turamine suorum corporum providentem. nam quoscunque obuios habuissent, cum his congregiebantur Iudæi: & in picula irruentes incaute, ipsis corporibus inimicos feriebant. Sed neque hi actis magis quam fiducia sperabant, & Romani plus audaciz quam quod male tractarentur, cedebant. Iam vero Titus adebat ab Antonia, que secesserat, locum aliis aggeribus prospiciens: multumque increpatis militibus, si cum hostium muros obtinerent, in suis periclitarentur, & velut ex carcere contra se dimissis Iudæis, obsessorum paterentur ipsi fortunam, ipse cum electis militibus hostes à latere circumuenit: illi autem cum in ora ferirentur, contra eum conuersi durabant. mixta vero acie, puluis quidem lumina, clamor vero aures exuperabat: neque aut amicum quisquam internoscere poterat, aut inimicum. Iudæis autem non tam virium fiducia, quantum salutis desperatione, perseuerantibus, etiam Romanos pudor armorum & gloriæ & presentia periclitantis Cesaris reddidit fortiores. Itaque putauerim eos ad extremum nimia ferocitate animorum, vel etiam multitudinem Iudæorum fuisse rapturos, nisi præsentis pugne momento, in ciuitatem se recepissent. Corruptis autem aggeribus Romani morore tenebantur, quod tam longum laborem vna hora perdidere, & multi quidem solutis machinis captum iri ciuitatem iam desperabant.

CAP. XIII.

De muro extructo ab exercitu Romano circa Hierosolymam triduo.

Titus autem cum ducibus quid fieret deliberabat. Et callidioribus quidem placebat, omni admoeto milite vi muros experiri: adhuc enim Iudæos cum exercitu parte dimicasse, vniuersi vero militis impetum tolerare non posse; verum sagittis esse obruendos. Prudentiores autem rursum aggeres fieri suadebant: alij & sine aggeribus assideri, egressus eorum tantummodo obseruando, ac ne victus intro ferretur monebant, & ciuitatem fami relinquere, neque cum hoste manu configere: nec enim expugnari eorum confidentiam posse, quibus operatum est ferrox procumbere, vel etiam sine hoc interficere, quæ sauior est cupiditas. Ipsi autem Tito, cessare quidem prorsus tanto cum exercitu, honestum non videbatur: & pugnare cum his superuacuum, qui semetipsos perdituri essent. Aggeres autem fieri, impendiorum penuria operosum iudicabat, egressus vero ciuitatis obseruari, operosius. Nec enim circumdari eam propter magnitudinem, locorumque difficultatem, ab exercitu posse, & præterea ad excursus incautum: contra manifestam enim viam obseruatam, occultas vias excogituros Iudæos, tam necessitate quam locorum scientia. Si quid autem clam esset illatum, diutius obsidionem trahendam, verendumque; ne victoriæ gloriam diminuat temporis longitudo. Hæc enim cuncta quidem effici posse, sed celeritatem ante gloriam duci; debere tamen si celeritate uti vellet & cautione; totam

An. mū-
di 4084.
à Chriſt.
nat. 72.
Romani
flamma
circūdati
opéra ex-
tructa a-
mittunt.
Sanctio
Romano-
rum acer-
bissima
in eos, qui
loco cedū

Titus mi-
litibus ne-
glentiā
expro-
bat.

Iudæi in
ciuitatē
seſe reci-
piunt.

Titus cū
Ducibus
deliberat.

An. mū-
di 4094.
à Christi.
nat. 72.
*Titus to-
tā muro
cingere ci-
uitatem
cogitat.
Romano-
rum mili-
tum in ex-
truendo
muro la-
bor indo-
fessus.*

muro cingere ciuitatem. Hoc enim modo omnes exitus posse præclu-
di: Iudæos aut omnibus modis salute desperata, ciuitatem traditu-
ros, aut fame victos facillime capiendos, aliter se non posse quiescere.
Verum & aggeres curaturum esse; cum infirmiores habeat qui prohi-
beant. Quod si cuiquam magnum opus & inextricabile videatur, cum
considerate debere, quod neque paruum opus Romanos decebat face-
re: & sine labore magnum quid perficere, ne Deo quidem facile sit. His
dictis duces exhortatus, iubet eos exercitus in opera distribuere. Diui-
nus autem quidam imperus millibus incidit: ambitumque partiti.
non solum rectores inter se, verum ipsi etiam ordines cærabant. Et mi-
les quidem decadatcho, decadarchus autem hecatontarcho, isque chili-
archo placere properabat: chiliarchorum vero ostentatio, ad duces vs-
que pertinebat, ducum vero certamina Cæsar ipse diiudicabat. In dies
enim singulos circuiens, opus sapissime inspiciebat. Corprum enim à
castris Assyriorum, vbi ipse tendebat, ad inferiorem Cænopolim mu-
rum duxit. Hinc per Cedronem ad Eleon montem reuertens, à meri-
dis montem complectitur, vsq; ad saxum quod Peristereonos vocatur,
eiq; proximum collem, qui super vallē imminet Siloam, ac inde ad oc-
cidentem flexo ædificio, ad vallem fontis descendit. Hinc subiens ad
Anani Pontificis monumentum, circumdato monte, vbi Pompeius ca-
stra posuerat, ad septentrionalem redit regionem. Et cum processisset
ad vicum, cui nomen est Erebinthonicus, post illum Herodis monu-
mentum ab oriente clausum castris suis coniunxit, vade coeperat: Mu-
rus quidē vno minus quadraginta stadiorum erat. Ad hoc autem foris
castella tredecim ædificata sunt: eorū gyrys denis stadiis numerabatur.
Totum autem opus triduo constructum est, vt id quidem dignum men-
sibus videretur, celeritas vero fide careret. Muro autem circumclusa ci-
uitate, per castella custodibus collocatis, primam quidem vigiliam no-
ctis ipse circuiens explorabat: secundam vero Alexandro permiserat:
tertia vero obrigit legionum ducibus. Somnos autem, vigiles inter se
fortiebantur, totaq; nocte per castellorum spacia circuibant.

*Murus v-
nus min⁹
40. sta-
diorum.
Romano-
rū per ca-
stella cu-
stodia col-
locata.*

CAP. XIV.

De fame Hierosolymorum & secundo Aggere extructo.

*Tecta ac
via mor-
tuis plena*

*Mortui
insepulti
in ciuita-
te iacent.*

*Latronū
in morien-
tes cruda-
litas.*

IVdæis autem cum exeundi facultate, omnis etiam spes salutis ademi-
pta est: auctaq; iam fames, totas domos ac familias depascebatur. Et
tecta quidem plena erant mulieribus exanimatis, atq; infantibus: via-
rum autem angusta senibus mortuis. Adolescentes autem agiuiuenes
turgidi, velut vmbra mortuorum, per fora versabantur: & vbi quem
casus occupauerat, decidebant. Sepelire autem funera, neque poterant
præ labore, & eos quibus aliqua vis supererat, pigebat, & propter mul-
titudinem mortuorum, & quod de ipsis erat incertum. Denique super
eos quos sepelierant, multi moriebantur. Multi autem ad sepulcra, pri-
us quam fari dies veniret, & viui properabant: neq; luctus in illis cala-
mitatibus, neque fletus erat: sed fame superabantur affectus. Siccis au-
tem oculis, & corruptis otibus, qui tardius morerentur, eos qui ante se
requiescerent, ruebantur. Altum vero silentium ciuitatem, plenaque
mortuis nox comprehenderat, & latrones his acerbiores. domos enim,
quæ tum sepulcra erant, & cadauera spoliabant, & velamina corporibus
detrahentes, cum risu egrediebantur. hisq; gladio tum mucrones pro-
babant: nonnullisq; iacentium adhuc spirantes, ferro experiendi cau-
sa transferberabant. Si quis autem manum rogasset aut ferrū sibi com-
modari, quo famem euaderet, superbissime negligebatur. Animas vero

efflantium quisq; in morte templum obtutibus intuebatur, cum viuos relinqueret seditiosos. Illi autem, primo quidem sumptu publico iubeant mortuos sepeliri, cum factorem ferre non possent: deinde quod non sufficiebant, in valles eos ex muro precipitabant. Quas circuiens Titus vbi plenas cadaueribus vidit, altamq; sanie tabefactis corporibus defluentem, ingemuit: & extensis manibus Deum testabatur, factum illud suum non esse. Ciuitas quidem ita erat affecta. Romani vero cum iam nemo seditiosorum auderet excurrere (nam etiã eos morror, famelque tangebatur) dies lætos agebant: frumenti, aliarumq; rerum necessariarũ habentes copiam, de Syria proximisque prouinciis. multi autem iuxta murum stantes, magnamque alimentorum abundantiam demonstrantes, satietate sui famem hostium incēdebant. Seditiosis autem nihil magis calamitate cedentibus, Titus reliquias populi miseratus, & properans saltem hoc liberare quod superest, iterum aggeres inchoabat, quanquam difficulter materiam reperiret. omnes enim ciuitati proximæ syluas opera prima consumpserat. à nonagesimo vero stadio milites alias congrebant: & ad Antoniam solam ex quatuor partibus, maiores prioribus aggeres stuebantur. Cæsar autem agmina circuiens, atque opus vrgens, quod in manibus eos haberet latronibus ostendebat. Sed illis pœnitudo plane perierat: & animis ac corporibus separati, virisque velut alienis vtebantur. Nec enim vel animas affectio mansueta, vel corpora dolor tangebatur, qui etiam mortuam plebem, quasi canes lacerabant, replebantque languentibus carcerem.

CAP. XV.

De eade Iudaorum intra & extra Hierosolymam.

Denique Simon Marthiam, per quem obtinuerat ciuitatem, excruciatum peremit. Boethi filius erat, ex pontificibus populo maxime fidelis & charus. Is cum à Zelotis male populus tractaretur, quibus iam Ioannes accesserat, vt adiutorem Simonem reciperet, populo persuasit: nulla cum eo prius habita pactione, nec aliquid mali metuens. Ingressus autem ille, postquam obtinuit ciuitatem, inimicum eum æque atq; alios esse dicebat, qui pro se consilium dederat, veluti hoc simplicitate suauissimè: productumq; eum & accusatum, quod cum Romanis sentiret, morte damnauit, ne purgationis quidem ei facultate concessa, cum tribus filiis suis. quartus enim ad Titum ante profugerat. Prius autem se occidi, quam filios obsecrantem, atque hanc pro illa, quod ciuitatem ei aperuisset, gratiam postulantem, vt augeter eius dolorem, nouissimum iussit interfici. Ille quidem super cæsos in conspectu suo filios iugulatur, coram Romanis productus: ita enim Simon Anano Samadi filio præceperat, qui erat eius satellitum crudelissimus, cauilatus si quid eum iuuant, ad quos exire voluisset. corpora vero sepeliri prohibuit: Post hos Ananias quidam pontifex, filius Masbali, nobilis, & scriba curia, vir fortis, ex Ammaunte genus ducēs, & cum his quindecim ex populo clariore necantur. Iosephi vero patrem conculum asseruabant: missosq; pæcone denunciant, ne quis in ciuitate degentium vel colloqueretur cum eo, vel in vnum veniret, prodicionis metu propositis: & eos qui hæc cum illo desererent, ante quæstionem perimebant. Ista videns quidam Iudas filius Iudæ, vnus ex numero præfectorum Simonis, qui turrin ab eo sibi creditam custodiebat, fortasse quidem non nihil etiam misericordia crudeliter pereuntium, magis autem sui prouidentia, conuocatis decem fidelissimis contrubernalium: quousq; tandem, inquit, hæc mala sustinebimus? quamue salutis spem habemus, seruantes

An. mē-
di 4034.
à Christ.
nat. 72.

Titus ex-
tentis ma-
nibus fa-
ctū illud
suum non
esse Deū
testatur.
Romani
Iudæis
magnam
alimento-
rū abun-
dantiam
demon-
strant.

Titus po-
puli misē-
rati quod
superest li-
berare pro-
perat.

Iudaorū
excitatio
Simonis
in Mar-
thiæ rinf-
que filios
crudeli-
tas.

Ananus
Simonis
satellitæ
crudelissi-
mus.

Ananias
Pontifex
& 15. ex
populo cla-
riores ne-
cantur.

Iosephi pa-
ter captus
Iuda cū
contruber-
nalib. do-
liberatio.

An. mū-
di 4034.
à Christ.
nat. 72.
Iudai cū
contuber-
natis a
Simone
trucidan-
tur.

Iosephus
caput vul-
neratur la-
pide, sta-
tim attoni-
tus ca-
dit, & ru-
mor per ci-
uitatem
spargitur.

Iosephus
curato
vulnere
respirat.

Fame,
quam Iu-
dai domi
relique-
rant, ve-
lociorem
apud Ro-
manos in-
ueniunt ad
exitium
fatiatē.

Vna nocte
2000. vi-
sēta pa-
tescunt.
Titus mi-
litibus ab
facinus in-
ratum.

peffimo fidē? Ecce iam fames oppugnat Romanī vero pene intus sunt. Simon autem bene quoque meritis infidelis est: metulque etiam apud eum poenā, & apud Romanos certa fœderis dextera. Ergo age, tradito muro & nosmet seruemus & ciuitatem. Nihil autē graue Simon patietur, si, cum de se desperauerit, poenas citius pēdet. His vbi decem assensu sunt, mane ceteros quos subiectos habebat, per diuersum dimittit, ne quid eorum quā cogitauerat proderetur. ipse vero de turri hora tertia Romanos inuocabat. illorum autem alij prae superbia contemnebant, alij non credebant, alios etiam pigebat, velut mox capturos ciuitatem nullo periculo. Interea vero, cum Titus ad murum cum armatis succederet, ante rem Simō cognouit, turrimque velociter occupat: Romanisq; eos inspectantibus custodes peremit, & per murum proiecit corpora mortuorum. Ibiq; circuiens Iosephus (nec enim rogare cessabat) caput vulneratur lapide, statimque attonitus cadit. Excursus autem ad eius casum factus est Iudzorum: abreptusq; esset in ciuitatem, nisi Cēsār misisset qui eum protegerent. Illis autem pugnantibus, Iosephus quidem tollitur, parum quod ageretur intelligens, seditiosi vero, tanquam interfecto quem maxime cupiebant, cum lætitia conclamauerunt. Spargitur autem hic rumor per ciuitatem: ex quo residuam multitudinem moror tenuit, vere perisse credentem, cuius fiducia profugere cogitabant. Audito autem Iosephi mater in carcere mortuum esse filiū suum, ad custodes quidem, ex Iotapatis hoc ait certo se credere, nec enim viuo potiri. Secreto autē flens, ad ancillas, hunc inquit, fœcunditatis recepiſſe fructum. quod ne sepelire quidem sibi filiū licuisset, à quo sepeliri sperasset. Verum ne illam quidem mendacium diutius cruciauit, neq; latrones refecit. Cito enim curato vulnere Iosephus resipuit: progressusq; clamabat, illōs sibi non multo post vulneris poenas daturōs. populum autem rursus ad fidem hortabatur. vnde populo quidē fiducia, seditiosis vero stupor incidit eius aspectu. Profugorum autem alij statim de muro necessitate proſiliebant: alij velut ad pugnam cum lapidibus progredi simulantē, mox ad Romanos profugiebant. Hos autem læuior ea quam intus pertrulerant fortuna conſequēbatur: & fame, quam domi reliquerant, velociorem apud Romanos inueniebant ad exitium satietatē. aderant namque inflati ex inedia, & velut morbo intercutis aqua turgidi. deinde vacuata replentes corpora disrumpebantur: nisi qui periri desideria cohibuissent, paulatimq; cibum desueto corpori obtulissent. Verum & eos qui hoc modo seruaretur, alia plaga suscepit. Quidam apud Syros ex transfugis deprehēditur, e fimo ventris aureos colligens. Transigredientes autem (vt supra diximus) eos veniebant, quod cunctos seditiosi scrutabantur: & maxima vis aurifuerat in ciuitate. denique duodecim Atticis comparabant, quod antea viginti quinque valebat. Verum hac arte per vnum detecta, toris castris fama petrebuit, quod auro transfugae pleni venirent. Arabum autem multitudo & Syri, scissis ventribus supplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo læuiorem contigisse Iudzis: vna denique nocte duorum millium patefacta sunt viscera. Et hac Titus iniustitia cognita pene iussisset auctores circūfuso equitatu iaculis apperi, nisi magna fuisset multitudo noxiorum multoque plures puniendi, quā qui fuerant interempti. Connotatis autem auxilium ducibus, itemque militem Romanorum (nam etiam militū quosdam hæc tangebāt inuidia) vtriusq; iratus dicebat: si qui militum suorum hæc committerent lucti causa incerti, nec arma propria quisquam erubesceret auro argentoq; facta: Arabes autem & Syri, primo in alieno bello licenter calamitates inferrent: deinde crudelitatem in cædibus & in Iudæos odia Romanis af-

scriberent. hac enim quosdam suorum milites infamia participare. & his quidem mortem interminatus est, si quis eadem postea repertus fuisset audacia. ad legiones autem mandata dedit, vt suspectos inuestigarent, atq; ad se deferrent. Verum profecto auaritia contemnit omne supplicium, & uilique hominibus lucrandi amor innatus est, nullaque omnino calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imo vero hæc alias, & modum habent, & metu subiunguntur. Deus autem, qui damnauerat populum, omnem viam salutis ad interitum verterat: denique id quod cum pœna interdixerat Cæsar, occulte in profugos admittebatur. Er si qui transfugisset, circumspectantes ante ne quis Romanorum videret, eos scindebant, & ex visceribus quæstum nefarium trahebant. in paucis autem reperiebatur, & plerisque sola spes consumebat. Hæc quidem casus multos transfugarum reduxit.

CAP. XVI.

De sacrilegio circa templum & relictis in urbe cadaveribus & fame.

Iohannes autem, ubi rapinæ ex populo defuere, ad sacrilegium sese conuerit: multa; donaria templi retinens, multa; vasa diuinæ rei ministerio necessaria, crateras, & lanceas, & menses, ne viceolis quidem abstulit, quos Augustus eiusq; vxor miserat. Romanorum quidem imperatores honorauerunt semper templum atque ornaverunt: tunc autem iudeus etiam alienigenarum dona distrahebat. ad socios autem dicebat, sine metu diuinis abuti debere, qui pro Deo, qui pro templo militarent, & ex ipso ali. Propterea; sacrum vinum, & oleum, quod sacerdotes sacrificiis referuabant, tutum erat effudisse. namq; in templo & multitudini distribuit, & illi sine horrore vnebantur & potabant. Non equidem recusabo dicere, quæ dolor iubet. Puto si Romani contra nequios venire tardassent, aut hiatu terræ deuorandam fuisse ciuitatem, aut diluuiio perituram, aut fulmina ac Sodomæ incendio passurâ, multo enim magis impiam progeniem tulit quam quæ illa pertulerat. denique cum eorum pertinacia desperata, totus populus interiit. Et quid est opus singulatim narrare clades? Mannus Lazari filius, transgressus ad Titum, per vnam portam quæ sibi credita fuerat centum & quodecim millia & octoginta dixit elata cadauera, ex quo die castra prope ciuitatem posita sunt, ex die quartadecima mensis Aprilis, vsq; ad calendas Iulij. hæc autem immensa est multitudo: nec tamen ipse fuit appositus portæ, sed publicam mercedem diuidens, mortuos ex necessitate numerabat. ceteros enim propinqui sepeliebant. sepultura autem fuit, elatos ex oppido proiicere. Post hunc autem nobiles profugi, omnia mortuorum cgenorum sexcenta millis portis eiecta nunciabant: aliorum vero numerum minime posse comprehendere, cum autem pauperibus offerendis non sufficerent, congesta in maximis ædibus cadauera esse inclusa. & frumenti quidem modium veniisse talento. post autem ubi muro circumdata ciuitate, ne herbas quidem legere iam liceret, ad hoc necessitatis quosdam fuisse compulso, vt cloacas timarentur, boumque veterem simum alimentum haberent, sterculis collectum, quod ne visui quidem tolerabile fuerat, cibuserat. Hæc Romani quidem audientes miserati sunt: seditiosos autem ne videantes quidem pœnitebat, sed patiebantur vsque ad ea progredi. factum enim eos reddiderat cæcos, quod iam & ipsis imminebat & ciuitati.

An. mē-
di 4034.
à Christ.
nat. 72.
*Auaritia
suppliciu
omne con-
temnis.*

*Iohannes ad
sacrilegiū
sese con-
uerit, multa;
donaria
templi ro-
tinat.*

*Sanen-
ta millia
mortuorū
portis ei-
ecta.
Bovum fæ-
culis col-
lectū in-
decenti ali-
mentum.*

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDAIICO

LIBER VII.

SVMMA CAPITVM LIBRI VII.

De bello Iudaico.

- I. *De suffusione murorum, succensens aggerum, & Sabino oppugnante murum.*
- II. *Romani Antoniam inuadunt, & a Iudaeis repelluntur.*
- III. *De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.*
- IIII. *Iosephi oratio pro deditione Iudaeorum, & profugium eorum.*
- V. *De iterata pugna exstructis aggeribus, & excursionibus Iudaeorum.*
- VI. *Romani flammis percussit dolo Iudaeos, & de Artorio quodam.*
- VII. *De fame Iudaeorum.*
- VIII. *De muliere qua praefame filium coxerat.*
- IX. *De expugnatione muri & incendio templi.*
- X. *Quomodo Templum incensum est inuito Tito.*
- XI. *De sacerdotibus, gazophylaciisque & porticu.*
- XII. *De prodigiis excidium Hierosolyma praecedentibus & profugii.*
- XIII. *De imperio Titi, & sacerdotum interfectione.*
- XIV. *De praeda seditionis, & succensione interioris ciuitatis.*
- XV. *Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudaeorum ad Titum.*
- XVI. *De occupata reliqua parte Ciuitatis.*
- XVII. *De numero captiuorum & peremptorum.*
- XVIII. *Hierosolyma urbi historia breuiter.*
- XIX. *De praemio militum.*
- XX. *De nauigatione Vespasiani, daque comprehenso Simone & spolijs die natalis exhibito.*
- XXI. *De calamitate Iudaeorum apud Antiocheneses.*
- XXII. *Quomodo Vespasianus rediens a Romanis exceptus est.*
- XXIII. *Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.*
- XXIV. *De amice Sabbazio & triumpho Vespasiani ac Titi celebratissimo.*
- XXV. *Herodum & Machabum a Basso capta.*
- XXVI. *De Iudaea a Basso interempta & Iudaea diuendita.*
- XXVII. *De clade Antiochi Regis & eruptione Alanorum in Armeniam.*
- XXVIII. *Excidium Massada castris munitissimi.*
- XXIX. *Interitus Sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profugerant.*
- XXX. *Onia templum clausum apud Alexandriam.*
- XXXI. *De interfectione Iudaeorum apud Cyrenem.*

CAP. I.

*De suffocatione mortuorum, succensione aggerum & Sabino op-
pugnante murum.*

LADES quidem Hierosolymorum in peius quo-
tidie procedebant, cum & seditiosi magis accende-
rentur aduersus inclusi, postquam populum fames
ipsoque iam possederat. Quin & multitudo conge-
storum in ciuitate cadauerum, & visu horrenda erat,
odoremque pestiferum emittebat, cum excursus et-
iam pugnantium moraretur. Nam veluti per aciem
ruerent, plurima corde excitata, concutere mortuos cogebantur: & qui
super eos pedem ponerent, neque miserabantur, neque horrebant: nec
saltem sibi augurio fore putabant contumeliam mortuorum. Gentili
autem crede polluti, dexteris ad externum bellum preparabant; tan-
quam exprobrantes Deo (vt mihi videtur) supplicij sui tarditatem. non
enim spe victoriz maior pars eorum, sed desperatione salutis ferocius
ferebatur. Romani autem quamvis plurimum in aggreganda materia
laborarent, tamen intra viginti & vnum dies aggeres excreuerunt, atton-
sis omnibus ad nonaginta vsque stadia circa oppidum lucis. Erat autem
miserabilis setæ facies. nam quæ antea arboribus & paradisi ornata
fuerat, ea tunc deserta præcisus vndique arboribus cernebatur: nec vi-
lus qui pridem Iudæam viderat alienigena & suburbana pulcherrima
ciuitatis, cum eius solitudinem tunc videret, continere lachrymas po-
erat, vel non genere mutationem quantum pristinis derogasset. Om-
nia namque insignia pulchritudinis, bellum deleuerat: nec si quis
subito aduenisset, qui locum prius scierat eum cognosceret, sed præ-
sens quæreret ciuitatem. Romanis autem ac Iudæis, finitum opus ag-
gerum, par faciebat timoris initium. namque hi, nisi eos quoque exu-
rerent, captum iri ciuitatem putabant: Romani autem fortasse nec vo-
luntatem sibi fore illis incensis alios parare. nam & materiæ defecerant:
& labori quidem corpora militum; crebris vero offensionibus animi
cesserant. Verum ciuitatis cladibus tristius Romani quam ciues in ea de-
gentes afficiebantur. ad mala enim quæ hinc accidebant, etiam propu-
gnatoribus nihilo segnioribus utebantur. Sed eorum spes frangebatur,
cum aggeres insidijs, machinæ soliditate muri, manus vero confictus
audacia repugnantium superaretur: & præcipue, quod cum seditione
fameque ac bello torque malis præstantiores Iudæorum animos inue-
nient, virorum quidem inexpugnabiles esse impetus arbitrabantur, in-
uictam vero animorum magnitudinem quæ calamitatibus aleretur.
nam quis eos in rebus secundis sustineat, qui malis ad virtutem incita-
rentur? Illi quidem propterea cautius custodias præparabant. Ioannis
autem factio apud Antoniam, simul & quæ futura timebantur, si dissi-
ceretur murus cauebat, & antequam arietes admoventur operibus
instabat: nisi quia conatus eorum irritus fieret. Aggressi enim cum fa-
cibus aggerem, spe decepti remeauerunt. Nam primam ne cõcordare qui-
dem eorum videbatur consilium, paulatim & per interualla & contan-
ter, non sine metu proflitium, neque Iudæorum more, vt breuiter
dicam, deerant enim quæ propria gentis essent, audacia, cursus, & om-
nium simul impetus: & non vt sine offensione recederent. Lâguidio-
res vero progressi quam solebant, etiam Romanos solito promptiores
offendere: qui corporibus quidem atque armis ita vndique aggeres se-
pserunt, vt nusquam igni aditum relinquerent: animum vero ita cõstima-
uerunt, ne quis loco antequam oecumberet moueretur. nam præter o-

An. mē-
di 4014.
a Christi.

nat. 72.
Multitudo conge-
storum in
ciuitate
cadauerum
horrenda
visa.
Iudæi sup-
plicij sui
tarditate
exprobrant
Deo.

Iudæa do-
lora &
desolata.

Romano-
rum & Iu-
dæorum par
timor.
Romani
Iudæorum
audacia
verentur.

Iudæi cū
facibus
aggerem
aggrediū-
tur, spe de-
cepti re-
meant.
Audacia
& impu-
tus Iudæo-
rum de-
creuit.

An. mñ-
di 4034
à Christ.
m. 72.

*Iudæi se-
pser timi-
ditatis ar-
guentes, re-
infracta re-
morantur.
Oppugna-
tio Hiero-
solymae Ca-
pit. Iulij.
Romani
murum sus-
sediunt.*

*Murum
quod Ioan-
nes adifi-
cauerat,
nemo a-
scendere
audet.
Tunc ad-
fortissi-
mos ora-
tio et ad-
hortatio.*

*Iudæorum
patres a-
nimus; et
in aduer-
sis rebus
dura con-
stantia.
Ita Dei
in Iudæos
Romanorū
adim-
mentum.
Iudæorū
ac Roma-
norū con-
paratio.*

maium rerum desperationem si etiam illud opus esset exstructum, acer-
bissimus pudor milites occupaverat, si aut calliditate virtus cederet, aut
arma temeritati, aut peritia multitudini, aut ludæis Romani. Simul au-
tem missilia pro illis faciebant in proficientes delata: & qui cecidisset,
posteriores impediēbat, ac periculum antecedentes molliores eos effi-
ciebat. Qui vero intra teli iactum venire properassent, alij disciplina
hostium & densitate perterriti, alij confusi hastis retrocedebant: & ad
extremum alius alium timiditatis arguens, re innecta reuertebantur.
Calend. autem Iulij tentata fuerat expugnatio. Iudæis autem inde di-
gressis, Romani machinas admovere: quamvis ab Antonia saxis atque
igni ferroque peterentur, & quodcunque hostibus telum necessitas at-
tulisset. nam licet multum mœnibus Iudæi confiderent, machinasque
contemnerent, tamen eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem
Iudæis studium esse rari, ne murorum infirmitate Antonia læderetur: &
fragilibus eam fundamentis suspicantes, contra certabant. Nec tamen
quod feriebatur, scilicet obediēbat: sed ipsi quidem crebris in se missi-
libus iactis, cum nullis periculis desuper venientibus lassarentur, arie-
tum opus urgebant. cum vero inferiores essent, ac lapidibus frangeren-
tur, alij securis super corpora concameratis, fundamenta manibus & ve-
dibus suffodiebant. Itaque saxi quatuor obstinato labore concussis
quietem vtrisque nox attulit: & in ea murus artibus labefacturus, ex
qua parte prioribus Ioannes aggeribus insidianda murum suffoderat,
subsidente cuniculo repente labitur. Verum præter spem vtrorumque
animi affecti sunt. Nam Iudæi quidem quibus motorem esse oportebat,
quod ruina præter spem acciderat, & aduersam eam præcauti non
fuerat, tanquam maneret Antonia confidebant. Romanorum autem
inopinatam lætitiā ex celeri subuersione natam, cōspectus alius mutus,
quem intrinsecus Ioannes adificauerat, cito restinxit. Verum
tamen priore facilius oppugnatio videbatur. Tunc enim & ascensum per
ruinas promptiorem, & Antonia esse infirmiore murum qui recens
erat, citoque destrui posset arbitrabantur. Nemo tamen cum audebat
ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimum esset exitium.
Titus vero spe atque oratione putans, alacritatem pugnantium
excitari, & adhortatione atque promissis sæpe quidem periculorum
nasci obliuia, interdum autem mortem solere contemni, in vnum
congregatos fortissimos experiebatur, dicens: Commilitones, hortari
quidem ad ea quæ periculum non afferunt, aperte & ipsi qui rogantur,
& qui eos rogant, ignauiz reprehensionem parit. exhortatione
autem opus est in solis rebus ambiguis: quippe illa per se quæque
gerere dignum est. Itaque difficilem vobis in murum esse ascensum ipse
profiteor: quod autem vel maxime oporteat gloriæ cupidos pugnare
cum difficilissimis rebus, pulchrumque sit cum laude mori, nec erit in-
fructuosum si, qui primi fortiter fecerint, prosequar. Primum quidem
vos illud hortetur, quod nonnullos fortasse deterreat, Iudæorum pa-
tiens animus, & in aduersis rebus dura constantia. Romanos enim
eosque milites, quibus in pace bella discere, in bello autem vincere
conuetum est, à Iudæis manu vel animo superari turpissimum est: id-
que in fine victoriæ, cum etiam Dei nitamur auxilio. namque offensionem
nostræ Iudæicæ desperationes sunt. Illorum autem clades, fauore
Dei vestrisque virtutibus crescunt. Etenim seditio, fames, obſidio,
murorumque sine machinis casus, quid sit aliud quam in alios ira Dei,
nostrumque adiumentum. Igitur non solum deterioribus inferiores
videri, sed etiam diuinum præsidium prodere, vobis non conuenit. Quo
pacto autem non turpe videatur, Iudæos quidem quibus non magni

pudoris est vinci, qui seruire didicerint, quo minus in posterum id patiantur, mortem contemnere atque in nos medios frequenter excurrere, non victoriæ spe, sed ostentationis gratia: nos autem totius pene terræ marisque victores, quibus etiam non vincere probro habetur, oculos sedentes, ne semel quidem in hostes aliquid audaciter expertos, famem ac fortunam cum his armis operiri? maxime cum paruo discrimine totum possitis efficere. Denique in Antoniam si ascenderimus, habebimus ciuitatem. Nam & si pugnandum sit aduersum intus positos, quod non arbitror, attamen capiti ac respirationi hostium inle-
 10 ledere victoriam nobis plenissimam repromittit. Equidem prætermissa nunc eorum laude, qui in bello cecidere, & immortalitate, qui Martio furore prostrati sunt, ex morbo pacis tempore mortem aliter sentientibus imprecor, quorum anima cum corpore sepultura damnatur. Quis enim vitorum fortium nescit, quod animas in acie ferro, corporibus absolutas, purissimum elementum æther hospitio receptas inter sidera collocat: manesque se bonos ac propitios herosas, videndos offerunt posteris suis? Quas vero morbus corporis tabeque consumpserit, & si maxime probis ac piaculis purgatæ sint, subterraneæ tenebræ operiant, altaque obliuio suscipit, corporis simul & vitæ ac memoriæ
 20 sine circumscriptis. Quod si necessario mors homini decreta est, ad hoc autem omni morbo lenius est ferri ministerium, cui non videatur ignauum negare vlti, quod debito redditurus sit. Et hæc quidem veluti seruari nequeant, vel qui conati fuerint profecturus sum. est autem salutis spes in maximis quoque periculis, qui virilem animum gerunt. Primum enim quod decidit patet incessui: deinde totum quod ædificatum est, facili me dissolui potest. Vosque plures hoc opus aggredientes, alius alij pro adhortatione stietis atque subsidio: vetraque obstinatio breui animos hostium frangat: ac fortasse nobis, si eam tantum corperimus, inuenta res efficietur. Etenim aduentantes quidem nos
 30 prohibere scilicet conabuntur. si vero clam, vel euiam per vim aliquid egerimus semel, quamuis paucos non sustinebunt. Me autem profecto pudeat, nisi qui primus hoc fecerit, inuidendum remunerationibus fecero: & qui vixerit quidem nunc æqualibus præsit: beatissima vero præmia sequantur occisos. Talia dicente Tito, cætera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum vero vnus, qui in cohortibus militarent, Sabinus nomine, genere Syrus, vir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum ante vidisset, quantum ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset. erat enim colore nigro, exilis habitudine: sed anima quædam heroica in macro corpore, atque angustiore viribus suis habitabat. Cum primus itaque surrexisset:
 40 dedo me, inquit, tibi alacri animo Cæsar, & ante omnes in murum ascendendo: atque opto quidem, vt vires ac voluntatem meam sequatur fortuna tua. quod si cepto casus inuiderit, scito me non præter ipem, quod res aliter cesserit, sed quod sic decreuerim, pro te moriturum. His dictis, & scutum læua manu capiti prætendens, strictoque dextera gladio, circa horam diei sextam murum petebat. sequebantur autem ex aliis, qui soli eius virtutis æmuli esse cupiebant vnde cum viri. Multo autem omnes antecedeat diuino quodam impetu excitatus. cum de muro confuses iaculis & sagittis vndique infinitis appeterent, atque ingentia saxa deuoluerent, quæ nonnullos de vnde cum deiecerunt Sabinus autem missilibus occurrens, licet obrueretur sagittis, non tamen ante impetum cohibuit, quam summa muri prehenderet, hostesque in fugam verteret. viribus enim eius atque animi pertinacia territi, pluresque ascendisse rati non steterunt. Quæ in re fortunam quis, veluti virtutibus

An. mō-
di 4014.
à Christ.
nat. 72.

Titus poe-
tico more
de futura
vita lo-
quitur.

Fortium
vitorum
remunera-
tio.

Sabinus
vir corpo-
ru habitu
paru, sed
manu si-
milis & a-
nimo for-
tis.

Sabinus
cū 11. vi-
ri murū
petit.

Fortuna
viri.

An. mil-
di 4034
à Christi.
na. 72.

Sabinus
cū tribus
faciis per-
it.

Antonia
Romani
innadunt.

Propet-
oli adyrū
validissi-
ma pugna
commis-
situr.

Angustia
ad pugna
dam per-
incommo-
da.

inuideat, semperque praelatis facinoribus officiat non inculauerit: Si-
quidem hic vir neque ab incepto errauit, & offensione lapidis cum ma-
ximo crepitu pronus decidit. Vnde factum est, vt ludari reuersi, vbi so-
lum & iacentem videre, ex omni eum parte iaculis peterent. Ille vero
genibus nixus, & scuto protectus, primo quidem viciscebatur hostes,
multosque ad se appropinquantem sauciauit: vulnerum autem multi-
tudo remissit dexteram: & ad extremum priusquam redderet animam
sagittis est obrutus, vir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna vte-
retur, pro mensura vero cepti facinoris cecidit. Caeteri autem tres pene
iam summa tenentes, obruti lapidibus perierunt, & octo sauciari detra-
cti, & in castra relati sunt. Hæc quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

C A P. I I.

Romani Antoniam innadunt, & a Iudæis repelluntur.

BIduo autem post, viginti de numero excubantium per aggeres mili-
tum cōgregari, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equi-
tum, & rubicinem vnum ad se vocant: nonaque noctis hora per ruinas
ad Antoniam ociose procedunt. occisis autē primis custodibus somno
oppressis, murum obrineat, ac buccina signum dari præcipiunt: quo ca-
20
eteri quidem vigiles subito exsuscitantur, & fugiunt priusquam multi-
tudinem quæ murum ascenderat, cernerent. nam & timor illis, & ruba
imaginem quandam, vt magnum hostium numerum ascendisse crede-
rent, ostendit. Caesar autem ligno audito, propere armat exercitum: &
cum ducibus primis lektorum cæterum comitatus ascendit. Cum autem:
Iudæi ad templum interius confugissent, ipsi quoque per cuniculum
irruperunt, quem Ioannes aduersum Romanorum aggeres aperuerat.
Dispositique amborum agminum seditioni, tam Ioannis quam Simo-
nis arcebat eos summa vi atque alacritate repugnandi. siquidem exci-
30
dij finem putabant, locum sanctum penetrasse Romanos, quod & his
victoriæ principium fuit. Ad ipsum autem adytum validissima pugna
committitur: his quidem templum vi occupare certantibus, Iudæis ve-
ro Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidem ac hastæ vtri-
que inutiles erant, stridis autem ensibus dimicabant. Neque confli-
discerni poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis viris & pro-
pter angustias permutatis, cum & vocis intellectum magnitudo con-
funderet, multaque mors essent vtrinque, armaque simul & cadavera
iacentium conculcara frangerent præliantes. Semper autem si bellum
fluctuans grauasset alteram partem, potiorum exhortatio & inferio-
rum conquestio nascebatur. Neque aut fugæ aut persecutioni locus est:
40
sed propinquæ mutationes consigentium, & inclinationes permixtæ
siebant exercitus. Qui vero inter primos steterissent, aut occidendi aut
moriendi necessitatem habebant, quod refugere non dabatur. nam
& posterioris vtriusque partis, suos in frangem urgebant, nullum-
que inter dimicantes bello vacuum interuallum reliquerant. Cum
autem Iudæorum animi Romanorum peritiam vincerent, iamque
omnino tota acies pelleretur (à nona enim hora noctis ad septimam
vique diei pugnantur) hi quidem omnes simul excidij periculum pro-
nutrimento virtutis habebant: Romani vero exercitus parti (non-
dum enim ascenderant legiones, illisq; spes pugnantium
nitebatur) satis esse visum est in præsentia,
50
Antoniam obuiere.

CAP. III.

De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.

Iulianus vero quidam centurio ex Bithynia non ignobilis, quem in bello & armorum peritia & viribus corporis & animi spiritu omnium fortissimum ipse cognoui, vbi Romanos iam cedere & male repugnare conspexit (propter Titum autem apud Antoniam stabat) subito profiliit, tamque ludros vincentes solus ad interiorem vsque templi angulum persecutus est. Fugiebat autem vniuersa multitudo, neque vim eius, neque audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios alio disiecerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaq; faciemihil Cæsari admirabilis, aut aliis horribilius visum est. Verum & ipsum profecto fata sequebantur, quæ ab homine vitari non possunt. Calceus namque habens, creberrimis atq; acutis clauis, ut cæteri solent tollites, fixos, dum strato sareis crustis solo curreret, labitur: magnoq; cum armorum sono deiectus, in tergum fugientes reduxit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatu est, salutis eius metuentiū: Iudæi vero multis simul gladiis & hastis vndique feriebant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat: sæpe autem conatus erigere se, percutientium multitudine reuolutus est, & iacens tamen gladio multis perculit. nec enim cito peremptus est, quando galea & thorace omnia membra necio opportuna læptus erat. namque diu ceruicem contraxerat, donec concisis aliis eius membris remisit vires, cum ei nemo auderet succurrere. Nimius autem dolor Cæsarem tenuit, vbi tantæ fortitudinis virum in conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod locus se quidem intercludebat auxilium ferre cupientem: alios autem, ne possent, metus impediēbat. Iulianus igitur diu cum morte luctatus, cum non paucos interfectorum suorum saucios reliquisset, ægre peremptus est: magna sui gloria, non apud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud hostes quoque relicta. Iudæi vero etiam mortui rapto corpore, Romanos in fugam verlos in Antoniam concludere. Fortiter autem in eo prælio decertauere, Alexas quidem & Gypthæus ex agmine Ioannis: ex parte vero Simonis, Maluchias, & Mertonis filius Iudas, & Sosæ filius Iacobus, dux Idumæorum: Zelotæ vero fratres duo filii Iairi Simon & Iudas.

CAP. IV.

Iosephi oratio pro deditione Iudæorum & profugum eorum.

Titus autem militibus suis imperat Antonicæ fundamenta diruere, facilemque ascensum cuncto exercitui præparare. Ipse vero Iosepho ad se vocato (namque audierat eo die qui erat mensis Iulii 17. diuinam obseruantiam, quæ entelechismos vocatur, vitiorum penuria defuisse, eaque re populum nimis dolere) iterum Ioanni dici præcipit quæ ante mandauerat: quod etiam si quis eum pugnandi seu amor teneret, cum qua placeret ei multitudine, ad bellum progredi liceret: dum modo non vna secum & ciuitas interiret simul & templum: sanctum tamē locum violare desinere, neve in Deum nefas admitteret. Potestatem autem habere si vellet, sacra intermissa celebrare per Iudæos quos ipse delegisset. Itaque Iosephus, ne soli Ioanni hæc intimarentur, sed etiam plurius, vnde exaudiri posset constitit, & mandata Cæsaris Hebraico sermone disseruit. Multum autem eos quo patris parceret precabatur, ignemque depellerent iam templo contiguum, Deoque vota redderent consueta. His dictis populus tristitia simul & silentio tenebatur. Multis

An. mē-
di 4034.
à Christ.
na. 72.
*Fortitudo
insigni
Iuliani.*

*Iulianum
dum fra-
se sauci
crustis solo
currit, la-
bitur.*

*Mors Iu-
liani.*

*Heroes in-
ter Iudæos*

*Titus Io-
annem ad
bellū pro-
gredi in-
bet, ne
vna scd
& ciuitas
interiret
simul
& tem-
plum.
Ioannis in
Iosephum
commicia.*

An. mē-
di 4034.
à Christ.
na. 72.

*Iechonias
quondam Ba-
bylonicā
captiuitate
sustine-
bat.*

*Fato, Dei
que senten-
tia urbem
interim-
tam.*

*Iosephi
vox sin-
gultibus
interru-
pta.*

*Iudaorū
nobilium
plurimi
ad Roma-
nos consu-
gimus.*

*Casari in
transfu-
gu humani-
tatis.*

autem conuiciis tyrannus Iosepho cum execrationibus lacerato, pos-
tremo addidit, nunquam sibi excidium esse metuendum, quoniam Dei
ciuitas esset. Atque cum exclamatione: sane vero, inquit Iosephus, eam
puram Deo consecrasti, inuiolataque sancta mansere: nec in eam cuius
speras auxilium, quicquam impium deliquisti: sed solennia sacra conse-
quitur. Et si quidem tibi quicquam quotidianum auferat cibum, im-
pium cum hostem purabis: Deum vero, quem perpetua religione pri-
uaueris belli auxilio speras futurum? Et Romanis peccata impuras? qui
nostras leges etiam nunc tuerentur: & que ipse intercidisti sacra, Deo
reddi compellunt. Quis non inopinatz mutationis causam gemat, ac
desinat ciuitatem? cum alieni quidem, hostesque impietatem tuam cor-
rigant: tu vero Iudæus, & inter leges educatus, illis quoque in has sa-
uiores inueniaris. Atqui Ioannes etiam pœnitere malorum, non est tur-
pe in rebus extremis: bonumque tibi exemplum patriam seruare cu-
pienti propositum est, Iechonias Rex Iudæorum: qui quondam Babylo-
nis bellum sibi inferentibus, sponte ciuitate priusquam caperetur ex-
cessit, & cum cognatione sua volūtariam captiuitatem sustinuit, ne hæc
sancta hostibus proderet, Deique domum videret exuri. Ob hoc sacra
Iudæorum commemoratione laudatur: cumque memoria transmissa
per secula semper noua immortalē posteris tradit. Bonum o Ioan-
nes exemplar, & si periculum præsto sit, ego autem veniam quoque tibi
à Romanis spondeo, dum memineris, quod gentilis moneam, & Iu-
dæis ista promittam, spectarique oporteat, quis sit autor, & unde consi-
lium. Absit enim vnquam me ita captiuum viuere, vt genus aut leges
patrias obliuiscar. Rursum indignaris & clamas, mihi que maledicis.
Etiam acerbiora mereor, qui hæc aduersus fata suadeo, Deique senten-
tia condemnatos seruare contendo. Quis ignorat scripta veterum pro-
phetarum, & responsum impendens miserima ciuitati? Nam tunc enim
eius excidium prædixere, cum quis homicidium gentile coepisset. Ve-
strorum autem cadauerum non ciuitas tantum, sed etiam templum om-
ne repletum est. Deus plane, Deus ipse cum Romanis ignem sibi lu-
strationis infert, torque scelorum plenam exurit ciuitatem. Hæc Iose-
pho cum steru & lachrymis prosequente, vox eius singultibus interrup-
ta est. Et Romani quidem miserati dolorem, admirati sunt. Ioannes
autem eiusque socii magis contra Romanos irritabantur, illum quoque
capere cupientes. Nobilium tamen plurimos commouit eius oratio.
Et nonnulli quidem seditioforum custodias formidantes, locis suis ma-
nebant, iam dudum certi de suo pariter & ciuitatis exitio. Fuerunt au-
tem, qui capto discessionis tempore, ad Romanos confugere: in qui-
bus erant Pontifices Iosephus & Iesus. Filii vero Pontificum, tres qui-
dem Ismaelis, cui apud Cyrenem fuerat caput abscissum, & Matthiæ
quatuor: alterius vero Matthiæ vnus, qui post interitum patris aufuge-
rat, quem Simon Gioræ cum tribus filiis, vt supra dictum est, interemit.
Multi autem nobiles cum Pontificibus defecere: eosque imperator
cum per alia humane suscepit, tum sciens in alienigenis moribus illis
versari molestum esse, in Gophnam dirigit, vt ibi manerent interim,
multas etiam pollicitas possessiones cuique peracto bello se redditu-
rum. Illi quidem in destinatum municipium læti cum omni cautio-
ne discedunt. His autem in ciuitate non visis, rumor seditiosis iterum
diffamatus est, quod Romani transfugas occidissent, vt hoc metu vide-
licet à fuga reliquos deterterent. Et paulisper quidem hæc calliditas
eorum, sicut antea, valuit, timor autem profugere cupientes inhibuit.
Rursum autem postquam eos Titus reuocatos à Gophna cum Iosepho
murum circumire, & populo conspici iussit, multi ad Romanos fugie-

bant. In vnum vero congregati, & ante Romanos stantes, cum lachrymis atque vniuersi seditiosos rogabant. primo quidem vt in ciuitatem Romanos susciperent, patriamque seruatent. si hoc displiceret, saltem de fano exirent, templumque sibi liberarent. Nec enim ausuros sine maxima necessitate Romanos ignem sanctis immittere. His illi magis aduersabantur, multaque in transfugas vociferati conuicia, supra sacras portas iacula & balistas, & saxorum disposuere tormenta, vt omne quidem circum sanum spacium multitudine mortuorum sepulchro, templum vero ipsum castello simile videretur. In loca vero sancta & inaccessibleia, cum armis adhuc & manibus gentili ex de calentibus insiliebant: & ad hanc processere legis iniuriam. vt quam ludzos indignationem oppor-
 10 teret exercere, si hanc Romani admitterent: ea tunc in ludzos propria sacra temerates, vterentur Romani milites. Nemo sane fuit eorum, qui non cum honore templum aspiceret, atque adoraret: latronesque optaret, antequam immedicabile malum contingeret, poenitere. Titus autem dolens vicem eorum, iterum Ioannem eiusque socios increpabat, dicens: Nonne vos, ô sceleratissimi, cancello sanctum locum protexistis? Nonne literis Graecis ac nostris incisas tabulas constitulistis, quibus ne scripta cuiquam transgredi liceret edicitur? Nonne eos qui transissent, quamuis Romanus quis esset, vobis necare permisimus? Quid igitur in eo etiam mortuos conculcatis, ô nocentissimi? Aut cur templum & externi & gentilis sanguinis confusione polluistis? Testor ego patrios Deos, & si quis vnquam hunc locum aut aspexit, (nunc enim neminem credo) itemque testor & exercitum meum & ludzos qui apud me sunt, & vos ipsos, quod non ego vos violare hanc compellam: quin & si locum acies vestra mutauerit, neque accedet ad sancta quispiam Romanorum, neque quicquam in eorum contumeliam faciet. seruabo autem vobis etiam templum nolentibus.

C A P. V.

De iterata pugna extructu aggeribus, & excursu Ionidiorum.

Hæc Iosepho internunciante Principis dicta, latrones ac tyranni existimantes non beneuolentia, sed timiditate hos sermones fieri, in superblam tollebantur. Titus autem, qui neque seipsum miserari eos, neque templo parcere prospiciebat, rursus bellum gerere decreuit inuitus. Sed vniuersum quidem his militem, quod locus eum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de singulis ceteris viris fortissimis lectis, etiam chiliarchis singulis mille viros attribuit: hisque duce praeposito Caeli hora noctis nona iubet in custodias impetum fieri. Cum autem ipse quoque in armis esset, vnaque descendere statuisset, amici cum propter periculi magnitudinem ducumque dicta continuerunt. plus enim operis cum in Antonia praesidentem militum certatimini facturum esse dixerunt, quam si periculum subisset: omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos bellatores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locutus ad milites, vt de eorum virtute iudicaret: ne aut fortis quicumque in donatus abiret, aut contra impunitus ignauus lateret, sed omnium spectator ac testis fieret ipse, qui & vlciscendi & remunerandi esset dominus: illos quidem ad aciem hora qua supra memoratum est, dimisit. Progressus autem ad speculam in Antonia quid fieret expectabat. Verum hi qui missi fuerant, non ita, vt sperabant, somno oppressos inuenere custodes: sed coortis cum clamore, confestim manus conseruere, excubitorum autem tumultu exciti ceteri celeratim excurrere.

An. m. di 4034.
 à Christ.
 nat. 72.
Transfuga cum lachrymis & vniuersi seditiosos ludæos rogant.
Templum castello simile.

Titus Ioannem & iungit socios abanquitur.

Titus Iudæos nolentibus templum seruare conatur.

Titus trochanis de singulis ceteris viris fortissimis lectis in eam speculas impetum fieri iubet.

Titus ad speculam in Antonia progressus quid fieret expectabat.

An. mū-
di 4034.
a Christ.
113, 72.

itaq; primorum quidem impetum excipiebant Romani: qui autem il-
los sequerentur, in agmen proprium incidebant, multisq; suorum velut
hostibus utebantur. Vocis namq; agnitionem cōfusos partium clamor,
oculorum autem singulis nox ademerat: cum præterea quosdam furor
cæcos, alios iracundia, alios timor efficeret: idcirco obuium quemq; si-
ne discretione feriebant. Romanis quidem scutorum coniunctione se-
ptis, & per globos proficientibus, ignorantio minus nocebat: signi enim
sui quisque meminerat. Iudæi vero dissecti tam impetus quam recessus
temere facientes, sæpe imaginem inter se hostium aliis alii demonstra-
bant: cum reuertentem suum quisq; per tenebras, quasi Romanum ag-
gredientem exciperet. Denique plures à suis quam ab hostibus fauciat
sunt, donec orto die, visu iam pugna discerneretur: & in acie stantes or-
dine, sagittis atque telis uterentur. Neutri vero cedebant, neque labore
fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim, & multi simul in cō-
spectu imperatoris de virtute certabant: illumque diem sibi quisq; pro-
motionis initium fore putabat, si fortiter dimicasset. Iudæis autem &
propriū cuiusque periculum, & quod templo meruerent, ministrabat
audaciam: quod tyrannus stans hos rogaret, alios verberaret, & ad pu-
gnandum interminationibus incitaret. Cominus autem plerunque pu-
gnatum est, sed cito & breui momento prælia mutabantur. neutra enim
pars prolixum fugæ spatium vel persecutionis habebat. Pro suorum au-
tem euentu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & sta-
re si fugerent, acclamantium: eratque veluti quoddam belli theatrum.
nec enim vel Titum ad alios, qui vna erāt quicquam eorum quæ in pu-
gna gerebantur latebat. Porremo nona hora noctis cœpto prælio, quin-
ta diei dissoluti sunt, cum neutri eo loco vnde pugnam iniere certa fuga
cessissent, verum mediam in ancipiti prælio victoriam reliquissent. Ro-
manorum quidem plurimi nobiliter decertarunt. Iudæorum vero par-
tis quidem Simonis, Iudas Mertonis filius, & Simon Iosif: Idumæique
Iacobus, & Simon, hic Cathlæ filius, Iacobus autē Sosæ: de Iohannis au-
tem sociis Gyphthæus & Alexas: & de Zelotæ, Simon filius Iairi. At Ro-
manorum reliqua manus, die septimo subuerlis Antonie fundamentis,
latam viam vsque ad templum fecit. admotæque muro legiones, mox
aggeres inchoabant: vnum contra interioris templi angulum, qui ad
septentrionem orientemque spectabat: alterum contra eadram, ad a-
quilonis partem inter duas portas ædificatum. aliorum duorum vnum
contra porticum occidentalē templi exterioris, alterum contra septem-
trionalem. Magno tamen opus cum labore ac miseriis proficiebat, cum
materias à centesimo vsq; stadio deportarent. Interdum autem in sidiis
lædebantur, cum ipsi quidem vincendi facultate minime cauerent, Iu-
dæis vero propter desperationem salutis audacioribus uterentur. Non-
nulli enim equitum, quoties ad ligna siue fœnum colligendum exissent,
interea dum id facerent, equos suos frenis exutos pasci sinebant: quos
Iudæi per cuneos erumpentes rapiebant. Itaq; cum id crebro fieret Cæ-
sar existimans, quod erat verum, negligentia suorum magis quam Iu-
dæorum virtute rapinas contingere, tristi animaduersione cæteros ad
equorum custodiam reuocare statuit: vnoque milite qui equum perdi-
derat morte damnatum, eo metu equos suos cæteris conseruauit. Nun-
quam enim eos posthac in pascua dimittebant, sed tanquam natura his
connexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templum oppu-
gnabant, aggeresque erigebant. Altera vero die post eorum ascensum,
multi seditioforum, quos rapinæ defecerant & fames urgebat, congre-
gati, in præsidia Romanorum, quæ Eleon montem versus collocata
erant, circa vndecimam diei horam impetum faciunt. sperabant enim

Cito &
breui mo-
mento præ-
lia muta-
tur.

Media vi-
ctoria in
ancipiti
prælio re-
lieta.

Aggeres
quatuor e
regione iū-
plis extru-
cti.

Romano-
rum equos
Iudæi rapi-
unt.
Iudæorum
& Roma-
norum ad
montem
Eleon pu-
gna.

primo quidem inopinatos, deinde curandi corporis causa quiescentes, facile decipi posse. Verum cognito illorum conatu Romani de propriis custodiis celeriter collecti obstabant eis, murum transcendere ac percurrere violenter ambitum conatis. Conflato autem vehementi praelio, & alia multa ab utraque parte fortiter gesta sunt: cum Romani praeter fortitudinem etiam bellandi peritia, Iudaei vero immoderato impetu & effrenatis animis virentur. Dux autem his pudor erat, illis necessitas, nam & amittere Iudaeos, velut laqueis irretitos, Romanis turpissimum videbatur: & illi vnam spem salutis, si murum vi percurrere possent, habebant. & quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Iudaeis in fugam versis, atque in vallem coactis equo in aduersum montem a latere incitato praeteruectus, rapit vnum ex hostibus fugam petentem, iuuenem & grauem corpore, & armis vndique septum, talo comprehensum. Tantum se inclinavit equo currente, tantamque dexteram vim itemque ceteri corporis, & equestris peritiae demonstrauit. Iste quidem tanquam munus aliquod rapuisset, captiuum ferens, ad Caesarem venit. Titus autem vires eius qui ceperat admiratus & captiuo quia murum aggredi tentauerat supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, utque aggeres mature fierent perurgebat. Inter quae Iudaei aduersis praeliis male tractati, tumescere paulatim bello, & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore afolet, membra peste occupata, praeuinentes ne ulterius procederet, abscindebant. Porticus enim parte, quae ab Aquilone in orientem pertinet, Antoniz iungebatur, incensa. deinde ad viginti fere cubitos abrupte, immisso sanctis incendio manibus suis. Biduo autem post, praedicti mensis vicesimo & quarto die, Romani porticum inflammare: & usque ad quartum decimum cubitum igne progressi, Iudaei similiter culmen abiciunt, neque omnino recedentes ab operibus, & Antoniz continentia dirimentes, cum liceret eis ac deberent incendium prohibere. Itaque immisso igne, cursum eius otiose pro sua vtilitate metiebantur. Circa templum autem nunquam praelia cessare: sed frequens erat paulatim contra se excurrentium pugna. Iisdem autem diebus, quidam ex Iudaeis, vir & corpora brevis, & vultu despicabilis, tamque genere quam rebus aliis vilissimus, Ionathas nomine, progressus ad Iohannis Pontificis monumentum, cum alia multa superbe ad Romanos prolocutus esset, tum quem fortissimum haberent ad singulare praelium prouocauit. Atqui contra steteret, multi quidem dedignabantur: erant autem inter eos (ut afolet) etiam qui timerent: quosdam vero non inconsulta mouebat ratio, cum mortis cupido non debere configere. Nam qui de salute desperassent, eos neque cautos impetus habere, neque Deum vereri: & cum his in discrimen venire, quos neque vincere magnum sit, & vinci cum de honestate periculosum, non fortitudinis sed ferocitatis videri. Quom autem diu nemo procederet, multaque Iudaeus eorum timiditati illuderet, homo arrogans & superbus, Romanus ex ala equitum nomine Pudens, insolentia eius exosus, fortasse autem etiam corporis breuitate sublatus, inconsulte profiliit: & ceteris commissa cum eo pugna risum praebuit, a fortuna proditus. Lapsus enim Ionathas interfecit: deinde pede supra mortuum posito, laeva scutum, dextraque cruentum gladium coruscabat: armisque cum fremitu concussis, exercitui & iacenti insultans, spectantes Romanos increpabat: donec eum tripudiantem & vana iactantem, Priscus centurio sagitta transiit, eoque facto, & Iudaeorum & Romanorum clamor varius excitatus est. Ille autem dolore in vertiginem tortus, supra corpus hostis incubuit: bellique felicitatem ratione carentem, quam velox vicio sequeretur ostendit.

An. m. d. di 4034. à Chrit. nat. 72.

Pedanius vir fortis & eques peritus.

Captiuus supplicio affectus.

Iudaei templi porticum incendunt.

Iudaei immisso igne cursum eius otiose metiuntur. Ionathas Romanorum fortissimus ad singulare certamen prouocat.

Pudens cum Ionatha pugnat, et interficitur.

Jonathan Prius est turio sagitta transfigitur.

CAP. VI.

Romani flammis percussit dolo Iudaico, & de Artorio quodam.

An. mū-
di 4014.
à Christi.
na. 72.

*Iudaei por-
tuum spā-
tium syl-
vis aridis
fulgure ac
bitumine
repleant.*

*Romano-
rum in flam-
ma calami-
tas.*

*Cæsare Ro-
manorum
a flam-
ma consti-
tutoris mi-
sericordia
angis.*

*Longus se
motipsum
occidit.*

*Lucius mo-
ritur, Ar-
torius ve-
ro callidi-
tate serva-
tur.*

*Porticus
templi ex-
usta.*

SEditiosi vero templam tenentes aperte quidem & quotidie militi-
bus in aggeribus positus repugnabant. Vicesimo autem septimo die
prædicti mensis, huiusmodi dolum excogitant. Occidentalis porticus
spacium, quod inter culmen & trabes erat vacuum, sylvis aridis, itemq;
sulfure ac bitumine replevere. Deinde velut oppressi cedebant. Quare
multi quidem temerarii fugientibus instabant, & in porticum ascen-
dere positis scalis nitebantur. qui vero prudentiores erant, nullam sa-
gis causam Iudæis fuisse cogitantes, locis suis manebant. Verum porticu
repleta his qui ascenderant, ignem immittant Iudæi. excitataq; vni-
que subito flamma Romanos & qui extra periculum steterant ingens
stupor inuasit, & desperatio quos incendium ceperat occupavit. flammis enim cincti semetipsos retrorsum in oppidum, alii vero in hostes
præcipitabant: multi spe salutis desilientes in puteos, illico debilita-
bantur: alios, dum conantur, præveniebat incendium: alii ferro flam-
mam antevertebant, statim vero & alios fugientes ignis comprehendebat,
plurimum peruagatus. Cæsarem vero licet morientibus indigna-
retur, quod iniussu porticum ascenderant, misericordia tamen eorum
tetigit. Cumque nemo prohibere posset incendium, hoc erat tamen
solatio pereuntibus, quia videbant eius dolorem, pro quo ipsi animam
perderent. Vociferans enim & ante alios profliciens, & comites suos
quam possent auxilium ferre obsecrans, cernebatur. Eiusque voces &
affectiones quisque, velut aliquam præclarissimam sepulturam, secum
auferens moriebat. Nonnulli tamen recepti in parietem porticus la-
tioris, flammam quidem periculum evasere. obfessi autem à Iudæis,
cum diu saucii resistissent, postremo universi cecidere. Post omnes au-
tem quidam iuuenis, nomine Longus, toti huic ornamenti fuit cala-
mitati: & quamvis sigillatim digni sint memoria qui periere, omnium
tamen fortissimus demonstratus est. Quem Iudæi quidem, & quia for-
tis erat, & qui interficere eum cupiebant, ad se descendere promissa si-
de hortabantur. Frater vero eius Cornelius, qui ex altera parte stabat,
ne gloriam suam Romanamque militiam dehonestaret, orabat: cui ma-
gis obtemperavit: sublatoque altius gladio, ut ab utrisque partibus cer-
neretur, semetipsum occidit. Eorum autem quos ignis obsederat, Ar-
torius quidam calliditate servatus est. Appellato enim clara voce Lu-
cio quodam, commilitone & contubernali suo: hæredem te, inquit, re-
linquo totius patrimonii mei, si me exceperis. Cum autem ille prom-
pto animo accurrisset, ipse quidem qui se in eum proiecerat, vixit: Lu-
cius vero pondere oppressus, confratoque lapidibus solo allisus, conti-
nuo moritur. Ea calamitas paulisper quidem Romanis tristitiam com-
paravit, in posterum tamen cautiore effecit, & adversus Iudæorum in-
sidias iuuit, quibus plerumque loca moresque hominum nescientes la-
debantur. Exusta est vero porticus ad turrim vsque Iohannis, quam ille
Belli tempore quod cum Simone gerebat, supra postes qui in Xystum
ducerent ædificauerat. reliquum vero Iudæi, postquam consumpti fu-
erunt qui ascenderant, absiderunt. Postero autem die Romani quoq;
porticum qui in Boreæ parte fuit, ad orientalem vsq; totam incendunt:
continentem angulos eius, quæ appellatur Cedronos, super val-
lem ædificata: unde etiam profunda erat & horribi-
lis eius altitudo.

CAP. VII.

De fame Iudaorum.

Circa templum quidem ita se res habebant. Eorum vero qui per ciuitatem fame corrumpebatur, infinita multitudo moriebat. Inenarrabiles autem clades eueniebant. Per singulas nanque domos, ubi aliqua vestigia cibi apparuissent, bellum illico gerebatur: & amicissimi inter se ad manus veniebant, miseris diripiētes animis viaticum. Fi-
 10 des autem penuriz nec morientibus habebatur: sed etiam quos viderent expirare, scrutabantur latrones: ne quem forte cibum sinu occultans quispiam, moreretur. Ipsos autem spes egestate victus hiantes, veluti canes rabidos decipiebat: & impingentes in ostia, tanquam ebrii feriebantur, eisdemque domos bis ac ter eodem momento desperatione inquietabant: omniaque dentibus necessitas subigebat: & ea colligentes quæ nullum, quanuis sordidissimum materum animalium, non horre-
 20 ret, comedere patiebantur. Denique nec cingulis nec calceamentis abstinuere, coriaque scutis detracta mandebant. Quinetiam forni veteris laceramenta victui habebantur: cuius nonnulli exiguum pondus quatuor Atticis vendebant. Et quid opus est famis improbitatem ex rebus anima carentibus demonstrare? Factum enim relaturus sum, neque apud Græcos, neque apud Barbaros cognitum, & dictu quidem horrendum, auditu vero incredibile. Itaque libenter hanc calamitatem intermitterem, ne mentiri me postea xtimarent, nisi testes multos haberem: & fortasse frigidam referrem gratiam, parcius ea dissens, quodum fata perpeffa est.

CAP. VIII.

De muliere qua pro fame filium comedit.

Mulier quidam ex numero trans Iordanem habitantium in celari; Maria nomine, Eleazari filia de Vico Vetezobra, quod significat domus hydropi, genere ac diuitiis nobilis; cum alia multitudine fugiens in Hierosolymam recepta, cum ceteris obsidebatur. Huius alia quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex transiordanis locis in oppidum comportauerat. Reliquas vero conditorum, & si alimenta reperissent, irruppentes domum eius satellites, quotidie auferabant. Grauius autem mulier indignabatur: proptereaque sæpissime raptoribus maledicens, & imprecans, eos contra se vehementius iritabat: cum neque iratus; neque miserans, eam quisquam vellet interficere. Sed videtur quidem parando aliis parabat: vndique autem ademptam erat ei etiam rapiendi facultas; tamesque visceribus & medullis irrepererat. Plus vero quam fames iracundia succendebat. Igitur vi animi ac necessitate impulsæ, rebus aduersis contra naturam excitatur: raptoque filio,
 40 quem lacrimantem habebat, miserum te, ait, infans, in bello & fame & seditione cui te seruauero? Apud Romanos etiam si vixeris seruiturus es: fames autem præuenit seruitutem: his vero seditiosi seniores sunt. Ego igitur mihi cibus, & seditiosis furia, & humane vitæ fabula, quæ sola deest lacrimantibus Iudaorum. Et hoc simul dicens, occidit filium, comæque medium comedit. ad opertum vero reliquum seruauit. Ecce vero aderant seditiosi, & contaminatissimi nidoris odore capti, mortem ei statim, nisi quod parasset, ostenderet, minabantur. Illa vero bonam partem se referuasle respondens, aperit filii reliquias. Illos autem confestim horror cepit atque dementia, visuque ipso dirigerunt. At mulier: & hic, inquit, est vere filius & facinus meum; comedite: nam

An. mē-
di 4034.
à Christ.
na. 72.
In festinū
bellum iū-
daicū fa-
ma parati-
tūm.

Calceamē-
ta, & ar-
menta de-
strata, ve-
luti fa-
mam Iuda-
eorum ci-
bus.

Mulier an
seruauit fi-
lium occi-
dit collo-
quium.

Seditiosi
cibum a
matre pa-
ratum pa-
terunt.

An. mū-
di 4034.
an. Chr.
nā. 72.

*Calami-
ta Roma-
nū 1100-
ciōis.*

4. Reg. 6.
Ant. lib.
3. ca. 4.

*Romanos
Iudai vin-
cunt, co-
rum q̄ fl-
guis poti-
antur.
Simonis
satellites
duo ab eo
deficiunt.*

& ego comedi. Nolo ut sitis aut foemina molliores, aut matre miseri-
cordiores. Quod si vos pietatem colitis, & mea sacrificia repudiatis,
ego quidem comedi, reliquum eius me manebit. Post hoc illi quidem
trementes exierunt, ad hoc solum timidi, vixque hoc cibi matri cessare.
Mox autem repleta est eo scelere tota ciuitas: & vnusquisque ante
oculos sibi cladem illam proponens, tanquam hoc ipse admisisset, hor-
rebat. Ab omnibus autem quos fames urgebat, properabatur ad mor-
tem & beati appellabantur, qui prius quam id paterentur interissent.
Cito autem Romanis etiam nunciata est illa calamitas: sorumque
alii non credebant, alii miserabantur, multos autem vehementius eius
gentis odium cepit. Cæsar autem super hoc Deum placabat: siqui-
dem Iudæis pacem obtulisset, eisque liberam propoluisset omnium
obliuionem, quæ commiserant. Illos autem pro concordia seditio-
nem, bellum pro pace, pro satietate atque opulentia famem optasse: &
qui propriis manibus templum, quod ipse eis seruasset, incendere co-
eperant, huiusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus
huius nefandi victus, ruina sese patriæ operturum: neque reliquum
in orbem terræ, ut sol inspiciat ciuitatem, in qua matres sic vincerentur.
Ante matres autem patribus huiusmodi alimenta deberi: qui nec post
eiusmodi clades arma deponerent. Simul hæc dicens, desperationem
hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui
cuncta iam perulissent, quibus antequam ea paterentur, mutare sen-
tentiam sperabantur.

C A P. I X.

De expugnatione muri & incendio Templi.

Octauo autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfe-
cissent, ad exedram occidentalem templi exterioris ad moueri arie-
tes iussit: cum diebus ante sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine
intermissione pulsando, nihil omnino profecisset. Verum & huius &
cæterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Septentriona-
li autem portæ alii fundamenta suffodiebant: multumque fatigati, exte-
riores tantum lapides euellere potuere, ab interioribus autem portæ
sustinebantur, tamque diu mansere, donec instrumentorum & vedium
conatibus desperatis, Romani scalas porriticibus applicuere. Iudæi vero
præuerti, ne eas tubire prohiberent, cum his congressi dimicabant. Et
alios quidem retro depellentes præcipitabant, accedentes alios sub-
sidio trucidabant. multos de scalis egredientes, prius quam se scutis obte-
gerent, ferientes gladiis præcunebant, nonnullas autem scalas arma-
torum plenas, in latus declinantes, deiiciebant. Vnde Romanorum quo-
que non parua cædes sequebatur. Alii signis ablatis pro his decertabat,
rapinam eorum grauissimæ fore turpitudini ducentes. Postremo tamen
Iudæi & signis potiuntur: & eos qui vna ascenderant interficiunt, cæteri
vero clade intereuntium perterriti descendunt. Romanorum quidem
nemo non aliquo facto opere procubuit. Seditiosorum autem, qui prio-
ribus praliis etiam tunc fortiter pugnauerunt, & præterea hieazarus
fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cum videret se alieno tem-
plo cum damno & nece militum parcere, ignem portis subiici iussit. In-
ter hæc autem ad eum profugi veniunt, Ananus Ammauntinus, Simo-
nis satellites crudelissimus, & Archelaus filius Magadati: Idcirco speran-
tea veniam, quod Iudæos victores reliquerant. Titus autem, cum hanc
eorum in Iudæos crudelitatem audiuit, utrunque obruncare decreuit.
Dicebat enim necessitate, non voluntate venisse: nec salute dignos es-

se, in-

se, incensam ipsorum causa patriam deserentes. Veruntamen cohibuit iracundiam fides, eosque dimisit: sed non eo loco habendos, quo etiam alios credidit. Iam vero portis milites ignem admouerant, liquefactoque argento cito lignum flammæ absumpserant, cum subito auctæ proximæ inde porticus corripuere. Iudeis vero ignem circum se videntibus, corpora simul animique ceciderant: & stupore attoniti, adiuuante quidem vel extinguere nemo conatus est: stantes vero aspiciebant, nec tamen his quæ absumerentur dolentes, saltem ut quod reliquum esset saluum haberent, animam colligebant. Illo quidem die, & quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul vndique inflammari porticus potuerunt. postero autem die Titus parte militum iussu incendium restinguere, perque proxima portis loca viam sternere, ut facilius agminibus esset ascensus, rectores ad se conuocat: sexque collectis qui erant proceres, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido 10. & Tito Frigio 15. cum quibus erat etiam Aternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum, & Marcus Antonius Iulianus procurator Iudææ, congregatisque præterea chiliarchis & procuratoribus, consilium de templo proposuit. Aliis quidem videbatur lege belli vtendum esse: nunquam enim Iudeos à nouis rebus posse desinere templo manente, quo omnes ubicunque essent colligerentur. Nonnulli si templum reliquissent Iudei, neque armis pro eo quisquam certaret, conseruandum esse suadebant: si vero id pugna obrinuissent, ignibus consumendum: quoniam castellum iam videretur esse non templum: & piaculum non ipse, verum illi qui id fieri coegere, committerent. Tito autem, nec si super stantes dimicarent Iudei, pro hominibus anima carentia viciscendum esse dicente, neque se vnquam tantum opus incensurum: iam enim Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore imperii, si maneret: iam certi quid vellet, ad eius accedunt sententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimissisq; militibus quiescere, itemque ducibus, ut his in procinctu validioribus vteretur, viam sternere per ruinas lætis ex cohortibus imperat, ignemque restinguere. Illo quidem die Iudeos labor timorque ab impetu continuit. Postero autem collectis vitibus, & recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodes, secunda hora diei procurrunt. Illi autem primam quidem cotionem fortiter excepere: septique scutis, à fronte murum condensæ acie imitantur: certum tamen erat eos non diu duraturos, quod & multitudine infestantium & animi vincerentur. Cæsar autem prius quam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia prospectabat) cum equitibus lætis venit auxilio, impetum vero eius non sustinere Iudei: sed primis interfectis, plerique fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, reuertentes instabant: cum autem illi retrorsissent: iterum refugiebant: donec circa horam quintam, Iudei vicinæ templum introire conclusi sunt. Titus autem discessit in Antoniam, decreto postridie mane cum omni exercitu aggredi, templumque oppugnare. Sed id plane Dei sententia iam dudum igni damnauerat: euolutisque temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus mensis augusti, quo etiam prius à Rege Babyloniorum fuerat concremarum. A domesticis autem causam principumque sumpsi incendium. Nam cum paulisper Titî discessu seditiosi quiescissent, Romanos sursum aggrediuntur, custodumque templi cum ignem exterioris fanî retinguentibus pugna committitur. Hicque Iudeis id fugam versus usque ad templum accesserunt.

An. mē-
di 4034.
à Christ.
na. 72.
*Iracundi-
am Titî si
dos cohi-
bet.*

*Iudaorū
nemo inci-
dium ex-
tinguere
conatur.*

*Titus re-
tores ad
se conuo-
cat.*

*Titus con-
silium de
templo
proponit.*

*Titus Ro-
manis cū
equis
lætis auxi-
lio venit.*

*Templū
ab Roma-
nis decimo
mensis
Augusti
die, quō
anti prius
à Babylō-
niorū Re-
ge, concre-
matum.*

CAP. X.

Quemadmodum Templum incensum est iniuncto Tito.

An. mē-
di 4014.
à Christ.
nat. 72.

*Miles Ro-
manus in
uito Tito,
templum
incendit.*

*Incendit
templi.*

*Inque
cades in
temple de
salami-
nas.*

*Titus san-
ctum tem-
pli forma-
re, idque
frustra co-
nauit.*

Hic itaq; tunc militum quidam, non expectato cuiusquā edicto, neq;
tantum facinus veritus, sed diuino quodam motus unperu, à cōm-
bignali suo suscollitur: & ex ardente materia raprū ignem in fenestram,
inferit auream. vnde ad membra circum templum edificata de septen-
trionali regione aditus erat. Flamma vero excitata, Indorum quidem
calamitate dignus clamor exoritur, & ad subueniendum properabant:
neque iam vitæ parcendum rati, neque viribus temperandum, amisso
eo cuius gratia caupissimi videbantur: mature autem hoc Tito quidam
nunciat. Et ille (namq; casu in tabernaculo quiescebat sicut à pralio re-
dierat) exilit: templumque curriculo petit, prohibiturus incendium: o-
mnesq; post eum duces, & hos agmina perterrita sequebantur. Clamor
autem ac tumultus erat tanto exercitu sine ordine concitato. Cæsar au-
tem voce simul ac dextera pugnantibus signo dato, ignem iubebat ex-
tingui. Sed neq; vox eius audiebatur, quod aures eorum maior clamor
obstrueret, nutumque dextera non attendebant, quum alios bellum,
alios ira distraheret. Introcurrentium vero agminum impetum, non
præcepta neque interminationes continebant: sed quo furor eos duceret,
sequebantur. Ad ipsos autem introitus conferti, multi quidem sese
inuicem cōculcabant: multi vero ardentibus adhuc & fumantibus por-
ticum incidentes ruinis, eadem quæ visi patiebantur. Cum vero ad
templum accessissent, edicta quidem Cæsaris non audire simulant,
præcedentem quisq; ut ignem immitteret hortabatur: sed inuisis autem
iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed fuga & cades omnia possi-
debat. Magna vero populi multitudo inualida & inermis, vbicunq;
occupati fuerant, interficiebantur. Et circum aram quidē ingens mor-
tuum numerus congeriebatur: per gradus vero templi, & sanguis
multus proflebat, & eorum corpora qui supra ceciderant delabeban-
tur. Cæsar autem ubi neque impetum insipientium militum contine-
re poterat, & flamma dominabatur, intro cum rectoribus ingressus, &
sanctum templi, & quæcunque illic erant aspexit, ea quidem que apud
alienigenas erat fama meliora, iactatione vero & opinione domesticæ
non minora. Cum autem flamma nondum ex vlla parte ad interiora
penetrasset: nec membra quæ circum templum erant depasceretur, quæ
erat verum, existimans adhuc illud posse seruari, & ipse prosiluit, milites
que rogare ut ignem restinguerent conabatur: & Liberalem centu-
rionem de stipatoribus suis, fuisse multatos qui non obedire iussit ar-
cere. Illorum autem furor bellique impetus quidam vehementior, Iu-
dæorumque odia, & Cæsaris reuerentiam & prohibentis motum super-
abant: plerique autem prædæ spes incitabant, suspicantes intus o-
mnia pecunia repleta esse: quoniam fores auro factas cōspicerent. Præ-
terea quidam miles ex his qui intrauerant, quum Cæsar ad inhibendū
incendium eucurrisset, ignem iam cardinibus portæ subiecerat. tumq;
subito postquam flamma intus apparuit, & duces cum Cæsare discede-
bant, & stantes extra succendere nemo prohibebat. Templum quidem
hoc modo iniuncto Tito exurit. Sed quamuis hoc multum quis descen-
dum putet, ut opus omnium quæ audiuius aut vidimus maxime ad-
mirabile, tam extinctionis genere, quam magnitudinis, itemque mu-
nificentis in singulis rebus, & gloriæ quæ de sanctis habebatur, maxi-
mum tamen ex fato capiet solarium: quod ut animalibus, ita operi-
bus locisque fatum sit ineluctabile. Mirabitur autem in eo etiam cir-
cumacti temporis fidem. Nam & mensem, ut dictum est, eumque diem

seruauit, quo primum à Babyloniis templum erat incensum. Et à prima quidem structione templi, quam Solomon Rex inchoauerat, usque ad hoc excidium, quod euenit secundo anno principis Vespasiani, millecentum triginta colliguntur anni, & septem menses ac dies quindecim. A posteriore vero, quam secundo anno Cyri Regis Aggeus fecerat, usque ad excidium quod Vespasiano imperante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta nouem, & dies quadraginta quinque.

CAP. XI.

De sacerdotibus, gazophylaciis & porticis.

Cum templum autem incenderetur, etiam quicquid in manus forte uenisset rapiebatur, & cædes erat infinita deprehensorum. Nec atrox fuit ætatis miseratio, aut reuerentia castitatis: sed & pueri & senes & sacri & profani similiter interficiebantur, atque omne genus hominum belli calamitas persequabatur, vnaque supplices cum repugnantibus necabantur: flammaque ulterius progrediens, cum gemitu occumbentis concrepabat. Et pro altitudine quidē collis, ardentisq; operis magnitudine, totam quis ardere crederet ciuitatem. Illo autem clamore nihil maius aut horribilius excogitari potest. Nam & Romanorum legionum fremitus erat, & seditionum ferro ignique clauorum clamor ingens, & populi sursum deprehensi ad hostes fuga cum stupore, ac calamitatis conuulsio: in colle autem constitutis, etiam multitudo oppidi consonabat. Iam vero multi fame maridi, in mortem pene luminibus clausis, postquam ignem templi videre, in questus interim vires etiam moremque receperunt. Resonabat autem & trans fluium regio, & montes circumpositi grauiorem sonitum reddebant: & tamen erant elades acerbiores tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exuti radicitus quis putaret, ita vndique flamma plexum: videbatur autem sanguis igne largior esse, pluresque interfectioribus interfecti: omnisque terra cadaueribus tegebatur, & supra corpora mortuorum gradientes milites cursum fugientium sequebantur. Latrocinialis quidem multitudo, tandem pulsus Romanis, in exterius templum, deinde in ciuitatem enadit: populi autem quod fuit reliquum, in exteriori porticum confugerat. Sacerdotum autem nonnulli, primum vetustus, itemque sedibus suis, quæ ex plumbo factæ erant, auulsis, in Romanos pro missilibus utebantur: deinde cum nihil proficerent, ignisque in eos euomeretur, in parietem socedentes octo cubitis latum, ibi manebant. Duo tamen ex nobilibus, cum ad Romanos transiundo seruati possent, aut communem cum cæteris durare fortunam, semetiplos in ignem iniecere, & cum templo concremati sunt, Meierus filius Belgæ, & Iosephus Dalzi. Romani autem, quod frustra se circum templum ædificiis parcere iudicabant, cum ipsum templum arderet, omnia simul incendunt, & quicquid ex porticibus reliquum erat, & portas: præter vnam ex parte orientali, alterâ ex meridiana, quamuis eas quoque postea funditus euerterint. Quinetiam arculas, quæ gazophylacia vocantur, incendant, in quibus magna vis erat pecuniarum, ac plurimum vestium, aliaque bona, & (vt breuiter dicam) omnes Iudæorum congestæ diuitiæ, quod opulentissimus quisque illuc totas domos exhaurierant. Venerant autem etiam in eam quæ restabat vnam porticum, extra templum quo confugerant ex populo mulierculæ, itemque pueri & promiscua multitudo, prope ad sex hominum millia. Sed prius quam de his Cæsar quicquam decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrantem milites incendunt porticum. Hincque contigit, vt alii quum se ex flamma

An. mūdi 4034.
à Christ.
na. 72.

A prima
structione
templi quā
Solomon
Rex incho
auerat vs
que ad
hoc exci
dium quos
anni.

Clamor et
vulatus
Iudaorū
peruen
tium.

Templum
sanguine
& igne re
pletum.

Duo nobi
les serua
ti in
ignem in
iicitum.

Circa tem
pli omnia
incensa.

Sex homi
num mil
lia in por
ticum flam
ma per
eunt.

An. mē.
di 4034
à Christ.
n. 72.

*Pseudopro-
pheta a ty-
ramis sub-
ornati.*

*Populi ex-
citatio:*

*Primum
prodigium
Cometes
gladio st-
milis.*

*II. Prodi-
gium, luna
clarissi-
ma circa
aram &
templum no-
ctis efful-
git.*

*III. Prodi-
gium, bo-
agnus in
medio fa-
ni parit.*

*IV. Prodi-
gium, arca
templi per
ea sponte
sefe ape-
rit.*

*V. Prodi-
gium, cur-
sus, & ar-
mata ac-
ies trans-
iit nubi-
la.*

*VI. Prodi-
gium, vox
in intimo
templo.*

*VII. Prodi-
gium, &
in plebs
acutus
clamor &
mors.*

precipitarent morerentur, alios ipsa corrumpere: ex tanto autem nu-
mero nemo servatus est. His causa interitus quidam Pseudopropheta
fuerat, qui ~~quod~~ prädicaerat in ciuitate, quod eos in templum Deus
ascendere signa salutis accepturos inheret. Multi enim à tyrannis tunc
subornati Propheta, populo denuntiabant, vt expectarent Dei auxi-
lium, quo propterea minus profugerent, & eos qui supra timorem &
custodiam fierent, spes retineret. Cito autem in aduersis homini per-
suadetur. Quod si etiam malorum instantium liberationem pollicer-
tur qui fallit, necessario qui ea paritur, spei totus efficitur.

CAP. XII.

De prodigiis accidit Hierosolyma precedentibus & profugis.

Denique miserabilis populus, illis quidem fallacibus Deumque ca-
lumniantibus, credulus erat. Certis vero prodigiis & futuram soli-
tudinem prænuntiantibus, neque attendebant animo, neque crede-
bant: sed velut attoniti, nec aut oculos habentes, aut animas, edicta
Dei dissimulare: modo cum supra ciuitatem sidus stetit simile gla-
dio, & per annum persecerant cometes: modo cum ante defectionem
primique belli motus ad diem festum Azymorum populo conuenien-
te (octauus autem dies erat Aprilis mensis) nona hora nocturna, cir-
cum aram itemque templum tantum lumen effulit, vt clarissimus dies
putaretur: & hoc usque ad mediam permansit horam: quod imperitis
quidem bonum augurium esse videbatur: sacrorum vero peritis, prius
quam eueniret, statim diiudicatum est. Eodemque festo die etiam bos,
cum ad hostiam duceretur, agnum in medio fani peperit. Orientalis
autem porta intterioris templi, cum esset ænea atque grauissima, & sub
vesperam vix à viginti viris clauderetur, serisque ferro vinctis obser-
tetur, pessulosque altos haberet in faxeum limen demissos, vno perp-
tuo lapide fabricatum, vila est noctis hora sexta sponte patefcere.
His autem curriculo per custodes templi magistratui nunciatis, ascen-
dit ille, vixque eam potuit claudere. Verum & hoc iterum ignaris
quidem signum optimum videbatur. Deum nanque bonorum por-
tam sibi aperuisse dicebant. Prudentiores vero templi tutamen spon-
te sua dissolutum iri cogitabant: & hostiū domum esse, portas aperiri
solitudinemque illo ostenso signari inter se prouinciabant. Post dies
autem festos diebus paucis, vicesimo primo die mensis Mali visio qua-
dam apparuit fidem excedens. Pro fabula autem fortasse quod dictu-
rum sum haberetur, nisi qui viderunt superessent, & ciades dignæ præ-
sagis secuta fuissent. namque ante solis occasum visi sunt per inane fer-
ret cursus totis regionibus, & armatæ acies transantes nubila, & ciuita-
ti circumfusa. Festo autem die, quam Pentecosten vocant, nocte Sa-
cerdotes intimum templum more suo ad diuinas res celebrandas in-
gressi, primum quidem motum, quendamque strepitum senserunt: post-
ea vero subitam voce audire, quæ diceret, Migremus hinc. Quod
autem his horribilius fuit, Iesus quidam, filius Anani, plebeius & ru-
sticus, quadrennio prius quam bellum gereretur, in summa ciuitatis
pace atque opulencia, cum ad festum diem venisset, quo ategias in ho-
morem Dei componi in templo ab hominibus mos est, repente excl-
mare coepit: Vox ab oriente: Vox ab occidente: Vox ab quatuor ventis:
Vox in Hierosolymam & templum: Vox in maritos nouos notasque
nuptas: Vox in omnem hunc populum. Atque hæc interdum nocturne
clamantes, in desertis vicis circuibat. Nonnulli autem virorum
insignium, sacerum tamen indigne ferentes, corripunt hominem,

multisque verberibus afficiunt. Ille autem neque pro se, nec ad eos qui se multabant, secreta quicquam loquutus, eadem quæ prius vociferans periculerabatur. Magistratus autem rati, quod erat verum, magis diuinum esse hominis motum, ducunt eum ad Romanorum præfectū: ubi plagis usque ad ossa laceratus, neque supplex cuiquam fuit, neque lacrymavit: sed ut poterat inclinans maxime flebiliter vocem ad singulos istos respondebat: Vz vz Hierosolymis. Albino autem interroganti (is namque iudex erat) quis esset, vel unde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessauit à luctu miseræ ciuitatis, donec eum Albinus furere iudicatum dimisit. Ille autem ad belli usque tempus neque adibat quemquam ciuium, neque loqui vilis est: sed quotidie velint orationem quandam meditatus, Vz vz Hierosolymis querebatur. Sed nec imprecatus est cuiquam, cum in dies singulos multaretur, nec vicium offerentibus bene dicebat. Sola vero eius responsio ad omnes erat triste præsagium. Maxime autem diebus festis vociferabatur: idque per annos septem & quinque menses continuos faciens, neque voceraucior fuit, neque delassatus est, donec obsidionis tempore ipsa re perspectis auguriis ipse quieuit. Supra murum enim circumiens iterum, Vz vz ciuitati ac phano ac populo, voce maxima elamitabat. Quum autem ad extremum addidisset, vz autem mihi, lapsum tormento missus eum statim peremit, animamque adhuc illa omnia lugentem dimisit. Hæc si quis reputet, profecto inueniet, Deum quidem hominibus consulere, modisque omnibus præmonstrare quæ sint eorū generi salutaria: ipsos autem ob euentum suum malis voluntariis interire: quandoquidem & iudei post Antoniam captam quadratū phanum fecerant: cum in sacris libris scriptum haberent, capiendam ciuitatem ac templum, si sanum quatuor angulis esset effectum. Sed quod maxime eos ad bellum excitauerat, responsum erat ambiguum, idem in sacris libris inuentum, quod eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terræ habiturus imperiam. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt, multique sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autem plane responso, Vespasiani designabatur imperium, qui apud Iudæam creatus est imperator. Sed enim homines fatum vitare non possunt, etiam si præuiderint. At vero hi signorum quædam pro sua libidine interpretati sunt, alia contempserunt: donec patriæ excidio suæque perniciæ, eorum iniquitas confutata est.

C A P. XIII

De imperio Titi, & sacerdotum interfecione.

Romani quidem, postquam seditiosi ad ciuitatem confugere, templo itemque omnibus circum locis ardētibus, signa in fano reposuere contra portā orientalem: hique ibi sacrificio celebrato, maximis cum clamoribus declarabant Titum Imperatorem. Usque adeo vero prædæ fatiati sunt milites vniuersi, ut in Syria dimidio quam pridem fuerat præcio pondus auriveneret. Ex his autem Sacerdotibus, qui in templi pariete perdurauerant, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimque ferebatur. Sed ubi illi tam ætatis quam necessitatis misereti, dedere ei dexteram, & ipse bibit, & quam lecti attulerat lagena repleta, sursum refugiens abiit ad suos: nec eum quisquam custodem assequi valuit, sed eius perfidia maledicebant. Ille autem nihil se præter placita fecisse dicebat. Dexteram enim sibi datam, non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantum descenderet, atque ut aquam acciperet: quæ cum fecerit, in fide mansisse. Astutiam quidem propter ætatem, maxi-

AN. mē.
di 404.
à Christ.
nat. 72.

Iesus per
annos se-
ptem & q-
uinq; menses vo-
ciferatur.
Iesum in
muro la-
pi tormento
missus
peremit.

Iudei si-
gnis pro
sua libidi-
ne inter-
pretantes,
patriæ ex-
cidium, sibi
quæ pernici-
em accer-
sunt.

Dimidio
pretio pō-
dus auri
venit.
Dolus
pueri.

An. mē-
di 4034.
à Christ.
na. 72.
*Sacerdo-
tes veniā
petunt, Ti-
tus vero
duci homi-
nes ad sup-
plicium
iubet.
Seditiofi
Titum ad
colloquia
provocat.
Tiri ad lu-
das per
interpretē
oratio.*

*Iudaei co-
tra Roma-
nos ipsos
excitant
humani-
tas.*

me pueri, qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta vero die sacerdotes
oppressi fame descendunt, & à custodibus ad Titum perducunt, ut salu-
tem sibi concederet orabant. Ille autem venit quidem tempus istum
præterisse factus, perisse vero id cuius eos gratia merito conservasset, de-
cere autem sacerdotes intire cum templo, duci homines ad supplicium
iubet. Sed tyranni cum sociis, quoniam bello vndique tenebatur, cir-
cundatis autem nunquam erat fugæ copia, Titum ad colloquia provo-
cant. Ille autem pro humanitate naturali saltem oppidum servare cu-
piens, & amicis præterea suadentibus (latrones enim iam moderatio-
res factos esse arbitrabantur) in parte occidua templi interioris confi-
sit: Hic enim super Xystum erant portæ, ac pons qui civitatem superio-
rem templo iungebat, isque tunc inter tyrannos ac Titum intervenie-
bat. Multi autem militum utrinque densi stabant: Iudei quidem cir-
cum Simonem ac Ioannem suspensi spe veniæ: Romani vero ad Cæsa-
rem speculandi studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato mili-
tibus, Titus, ut & iracundiam & sagittas continerent, adhibitoque in-
terprete, quo argumento superior ostendebatur, prior alloqui coepit.
Etiamne saturati estis patriæ malis, o viri? quibus neque virtutis nobis,
neque infirmitatis propriæ venit in mentem: sed inconsulto impetu ac
furore perditis populum & civitatem simul ac templum, ipse quoque lu-
ste perituri: qui primum quidem, postquam vos Pompeius fortiter de-
bellauerat, novas res affectare non destitistis, deinde etiam bellum a-
pertum contra Romanum populum extulistis: vtrumne multitudine
fretis atque parva manus vobis Romani exercitus satis resistit. Auxilia-
torum fide? Et quæ gens imperio nostro libera, Iudeos præ Romanis
oparet? Sed viribus corporum? Atqui scitis nobis servire Germanos.
Firmitate mitorum? Et qui maior Oceano murus, atque obstaculum?
quo septi Britanni, adorant arma Romanorum. Animorum obstina-
tione, vel astutia ducum? Atqui etiam Carthaginenses captos esse no-
ueratis. Itaque vos contra Romanos ipsorum excitavit humanitas, qui
primum vobis & terram dedimus possidendam, & gentiles imposui-
mus Reges, deinde leges servauimus patrias, & viuere nos non solum
discretos, sed cum aliis etiam vestra voluntate concessimus: quodque
maximum est, tributum capere Dei nomine, ac donaria colligere per-
missimus: eaque offerentes neque monuimus, neque prohibuimus, ut
hostes nobis efficeremini ditiores, nostraque pecunia vos contra nos in-
strueretis. Ergo tantis bonis affecti, satietatem in eos qui hæc vobis præ-
stiterant, extulistis, & immitium exemplo serpentium virus blandien-
tibus infudistis. Estis, Neronis negligentiam contempnistis, & veluti
rumpit aliquod membrum, siue contra quod alias, male quieti in ma-
lore vitio detecti estis, & ad spes improbas, etiam cupiditates immodi-
cas explicastis. Venit pater meus ad patriam vestram, non ut pœnas à
vobis ob ea quæ in Cestium commiseratis, exigeret, sed monitis emen-
daret. Denique cum deberet, si depopulandæ nationis causa venisset,
suspem vestram petere, atque hanc delere civitatem, Galilæam & circa
eam loca vastare maluit, ut pœnirendi vobis præbere: inducias. Sed hæc
eius humanitas infirmitas videbatur, nostraque lenitate aluistis audacia.
Et Nerone mortuo, fecistis quod nequissimi solent, & ex intesti-
nis nostris dissensionibus fiduciam præsumpistis: meque ac patre meo
digressis ad Ægyptum, ad struendum bellum tempus illud vtile putavi-
stis. Neque vos puduit perturbare principes declaratos, quos etiam du-
ces humanissimos fueratis experti. Denique vbi ad nos confugit impo-
rium, & omnibus in eo quiescentibus, per legatos autem gratulantibus
exteris nationibus, ecce iterum hostes Iudei: & legationes quidem è ve-

bis trans Euphratem usque, non solum rerum gratia misit, murorum autem noni ambitus: seditio etiam, tyrannorumque contentio, & bellum intestinum, quae sola huiusmodi nequissimi decet. Iussus ergo ab inuito patre cum mandatis tribus ad ciuitatem venire, lectabar, cognito populum de pace sentire. Ante bellum rogabam vos desistere, pugnantibus aliquandiu placebam, sponte ad me uenientibus dexteram dedi, fidem seruani confugientibus, multos captiuos miseratus, uerbis uigentes bellum coeunti, muris uestris machinas inuitus admoui, semper eadis uestris cupidus milites continui. Quoties uici, toties uos de pacem tanquam victus prouocauit. Cum prope ad templum accessissem, consulto ierum legis belli obliuiscere uos propriis sanctis omnibus, templumque seruare, data uobis exundi copia & fide salutis: uel etiam pugnare alio tempore si uelletis, in alio loco facultatem praebui. Ista omnia spreuistis, & templum manibus uestris incendistis. Deinde sceleratissimi, nunc me ad colloquium prouocatis, ut quid tale conseruetis quale perit? Qua uosmet ipsos salute dignos esse post templi excidium iudicatis? Quinetiam nunc armati statis, & nec in extremis supplices asinusmalis. O miseri, qua fiducia? Nonne populus uester exanimatus? Templum uero perit, mihi que subdita est ciuitas: in manibus autem uestris habetis animas uestras. Et tamen fortitudinis esse gloriam mortem arbitramini? Non contendam cum pertinacia uestra. Proiectis autem armis, traditisque corporibus, uitam uobis indulgeo, & sicut in priuata domo, dominus mitis uisus grauiora, cetera mihi seruo. Ad haec illi responderunt, fidem quidem se ab eo minime posse accipere: nam iurasse nunquam id esse facturos: exundi uero per munitiones, quae murum sepe rat, cum coniugibus ac liberis facultatem petebant. Ituros enim se in solitudinem, ipsique oppidum relicturos. Ob hoc Titus uehementer iratus, quod in sorte captorum constituti, uictorum sibi conditiones ponerent, declarari quidem his iussit uoce praconis, ne ulterius ad se profugerent, ne uel fidem sperarent: nulli enim esse parcendum: cunctis autem uiribus dimicarent, & quantum possent, saluti suae consulerent: iam enim se omnia iure belli gesturum. Militibus autem diripere ciuitatem, atque inflammare permisit. Illi autem ipso quidem die nihil egerunt, postero autem die Archinum, & Acram & curiam, & qui uocatur Ophis, succendere: & progrediebatur ignis usque ad Helenae regiam, quae in media erat Aera: nec minus ciuitatis mortuis plene uici domusque ardebant. Eodem die Izata Regis filia, & fratres, cumque his multi nobiles ex populo congregati, ut fidem sibi daret, Caesari supplicauerunt. Ille autem, quanquam ceteris omnibus iratus erat, mores tamen non mutauit, sed eos suscepit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat. Regis autem filios ac propinquos postea uinctos Romanos perduxit, fidem obfidum praestituros.

CAP. XIV.

De praeda seditionis, & succensione interioris ciuitatis.

Seditiosi autem ad domum regiam profecti, ubi (quia rata erat) malis facultates suas deposuerant, & Romanos hinc pellunt, & omnibus popularibus qui eo conuenerant prope ad octo milia & quadringentos occisis, pecuniam etiam diripuerunt. Viuos autem duos Romanos milites cepere, unum equitem, alterum peditem. & peditem quidem interfectum per omnem traxere ciuitatem, uelut uno corpore omnes Romanos uiciscerentur. Eques uero quidam his quod salui foret, suadere pollicitus deducitur ad Simonem, cumque ibi quae diceret non haberet,

An. m.
di 4034.
à Christ.
n. 72.

Titus Iudei prae
litu armis
tradidit
corpora: b.
uicem in
dulget.
Iudei a
Tito fide
accipere
recusant,
Ciuitate
militum in
flammas.

Caesari
mores non
mutatur.

Seditiosi
ad domum
regiam pro
fecti, pecu
niam di
ripunt.

An. mē-
di 4014.
à Chrīst.
nā. 72.

*Pana Ro-
mani mi-
lites ab In-
dā capti.*

*Indei in
media ca-
lamitate
arrogan-
ter.*

*Iudei Ro-
mani sese
tradere re-
cusant,
nec pugna-
re cum eis
ex aequo
possunt.*

*Tyranno-
rum ac la-
tronū spes
ultima in
cloacis fi-
ta.*

*Rapina
accidit in
cloacis.*

Ardalæ cuidam ex numero ducum traditur puniendus. Is autem cum reuincis post terga manibus, oculisque fascia obstrictis, in conspectum Romanorum veluti capite cæsurus produxit. Verum ille dum gladium Iudæis educeret, ad Romanos refugit. Hunc Titus quoniam ab hostibus esset elapsus, non est passus quidem occidi, indignum vero esse Romanorum militem iudicauit, quia viuis fuerat captus: & armis ablatiis eum agmine pepulit, quæ res prudenti viro grauior esse morte videbatur. Postero autem die Romani, versis in fugam ex inferiori ciuitate latronibus, omnia Siloam vsque igni tradidere. & oppidum quidem gaudebant absumi, rapinis vero carebant: quoniam latrones exinanitis prius omnibus, in superiorem ciuitatem recedebant. Erant namq; illis malorum quidem nulla poenitudo: arrogantia autem tanquam in rebus secundis. Deniq; ardere ciuitatem latris vultibus aspicientes, alacri voto mortem se expectare dicebant, quod perem pro populo, incenso templo, & flagrantē oppido, nihil esset hostibus reliquū. Sed tamen Iosephus in extremis eorum rebus, pro reliquiis ciuitatis obsecrando laborabat. Sed multa quidem in eorum crudelitatem atque impietatem locutus, multa vero pro salute adhortatus, nihil amplius quam elusus est: quia neque se tradere propter iusiurandum patiebantur, neq; pugnare cum Romanis ex quo iam poterant, veluti custodia circumuallari: cædisque insuper consuetudo dextras commouebat. Dispersi autem per ciuitatem, per ruinas latitabant, profugere parati insidiantes. Multi autem capiebantur, omnesque interficiebantur: nam propter inediam fugere non valebant: mortuos autem canibus proiciebant. Omne autem pereundi genus, fames leuius videbatur: adeo vt ad Romanos quoque sine licentia, etiam desperata misericordia, tamen fugerent: atque in sediciosos à cæde non cessantes, sponte inciderent. nullusque in ciuitate locus vacuus erat: sed cuncta mortuos habebant, quos fames aut latrones consecerant, & cadaueribus eorum plena erant, qui alimentorum penuria vel seditione perierant. Tyrannos autem fouebat, factionemque latronum, spes vltima sita in cloacis: quo si fugissent, minime inueniri posse arbitrabantur: sed peractio excidio, post Romanorum digressum prodire ac fugere cogitabant. Id autem plane illis erat somnium. Nec enim vel Deum, vel Romanos fuerant latituri. Tunc quidem subterraneis fratri, plura quam Romani concitabant, & qui ex incendiis fugientes in cuniculos descendissent, eos improbe necabant itemque spoliabant. Quinetiam cibum sicubi reperissent concretum sanguine rapientes, deuorabant. Erat autem inter se illis iam rapinarum causa bellum: eosq; putauerim, nisi excidio præuanti essent, nimia crudelitate mortuorum quoque corpora deglutaturos fuisse.

CAP. XV.

Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudeorum ad Titum.

Cæsar autem fieri non posse prospiciens, vt sine aggeribus superiorem caperet ciuitatem, in prærupto vndiq; loco sitam distribuit operibus militem vicesimo die mensis Augusti. Erat autem transuectio materis difficilis: omnibus, vt dictum est, circum ciuitatem vsq; ad centesimum stadium in priorum aggerum extructionem detonsis. Quatuor quidem legionum opus in occidentali parte ciuitatis cõra aulam regiam erigitur: auxilium vero manus, & cætera multitudo auxilium versus, ac pontem & Simonis turrim: quam cum Iohanne bellum gerens, pro castello sibi ædificauerat. His autem diebus Idumæorum duces

10 *I*am congregati, consilium de sui traditione cepere: missiq; ad Titum
 quinque, vt dexteram sibi daret, precabantur. Ille vero tyrannos spe-
 rans esse cessuros Idumæis abstractis, quoniam belli pars videbatur, se-
 ro quidem, veruntamen vitam his pollicitus, legatos remisit. Discessum
 autem parantibus Simon presensit, & eos quidem, qui ad Titum perre-
 xerant, quinque viros statim occidit: duces vero, quorum nobilissimus
 erat Solz filius Iacobus, correptos in custodiam coniicit. Nec multitu-
 dinem Idumæorum abductis rectoribus quid ageret nescientem, sine
 custodia habebat: sed diligentioribus eam custodiis amplectebatur: &
 20 tamen custodes profugientibus ob stare non poterant. Quamuis enim
 multi necarentur, plures tamen erant qui fugerent. Omnes autem sus-
 cipiebantur à Romanis, quod Titus nimia leuitate priora præcepta ne-
 glexerat: ipsique milites iam spe lucri & satietate, exdibus tempera-
 bant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum coniugibus ac liberis,
 paruo quemque pretio venundabant. Cum multi autem distraheren-
 tur, & emptores pauci essent, quanquam voce præconis edixerat, ne
 quis solus transfugeret, vt eo modo familias suas educerent, tamē hos
 quoque recipiebat: appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus sup-
 plicio videretur. Eriginta quidem multitudo venit. Ex populo vero
 30 seruati sunt plus quam quadraginta millia, quos imperator quomodo
 cuiq; gratum erat, dimisit. Iisdem autem diebus, etiam sacerdotum v-
 nus, filius Thebuthi, nomine Iesus accepta fide salutis à Cæsare, vt de
 sacris donariis quædam traderet, egreditur, ac tradit ex fani pariete can-
 delabra duo: his quæ in templo erant posita, similia: mensaq; & crate-
 ras, & pateras, omnia ex auro solido & grauiissimo facta. Tradidit et-
 iam vela, & Pontificum indumenta, cum gemmis, & vasa multa sacrifi-
 cio comparata. Quin etiam custos sacre pecuniaz cōprehensus, Phineas
 nomine, vestes & singula sacerdotum ostendit, multamq; purpuram &
 40 coecum, quæ ad vsum reposita carapetasmatis seruabantur. Cum qui-
 bus aliquantum cinnami erat, casæ, pigmentorumq; aliorum multitu-
 do, quibus commixtis Deo in dies singulos adolebant. Tradita autem
 sunt ab eo & ex aliis opibus multa & sacra ornamenta non pauca: quo-
 rum gratia, licet vi capto, vt transfugeret tamen data est venia.

CAP. XVI.

De comparatione reliqua parte limitati.

40 *I*am vero perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui e-
 rat à corpto opere octauus & decimus dies, Romani quidē machinas
 admoueant. Seditiosorum autem alij, qui ciuitatē desperauerant, mu-
 ris relictis in Acram recodebant, alij se in cloacas demittebant: multi
 dispositi prohibebant eos qui arietes applicarent. hos autem superabāt
 multitudo ac virtute Romani: quodque maximum est, læti mœstos
 atque iam debiles. Cum autem pars esset aliquis muri subruta non nul-
 læque turres arietibus pulsatz cecissent, statim quidem propugnatores
 earum diffugiunt: timor autem etiam tyrannos necessitate maior inua-
 dit. nam & prius quam transgredierentur hostes, torpore tenebantur, &
 ad fugiendum suspensæ erant. Videres autem paulo ante superbos, & fa-
 50 stios impis arrogantes, ita tunc humiles esse actremere, vt miserranda
 esset, quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem
 ambitu & muro, quo mœnia cingebantur, inuaso atq; perrupto, custo-
 des pellere, atq; egredi: cū vero, quos antea fideles habuerant, nusquam
 viderent, fugiebāt quo quemq; necessitas impulisset. Adeuntes autem
 alij, cum totum ab occidente murum subuersum esse nunciarent, alij

An. mfi.
 di 4034.
 à Christi.
 na. 72.
 Idumæo-
 rum duces
 clam con-
 gregati,
 consilium
 de sui tra-
 ditione ce-
 pimus.

Ex popu-
 lo 40000
 seruati.
 Iesus sa-
 cerdos,
 Thebuthi
 filius.
 Phineas
 sacra pe-
 cunia cus-
 tos com-
 prehensus.

Seditiofo-
 rum alij
 in Acra
 recedunt,
 alij se in
 cloacas de-
 mittunt.
 Timor &
 corporis
 rannorum.

in. mū-
li 4094.
Christ.
lar. 72.
Tyranī se
antipos
itione
orināt, ac
bonie de
turri de-
scendunt,
unde vi-
nunquā,
sola vero
fame capi
poterant.
Romani
urbe ac in
cliffa po-
suntur.
Integra
mortuorū
familia,
& plena
mortuum
relio.

Ciuitatis
munitione
nes, ac tur-
riū caute
quas ty-
ranni per
dementiā
deserue-
rant, insu-
perabiles.
Fortuna
morum
iura.
Senes ac
debiles in
distruci-
dantur,
viliiores
reservan-
tur.

subiisse Romanos, ac etiam propinquare se quærentes. alij etiam videre
hostes in turribus affirmarent, motu fallente conspectum, in ora pro-
strati pro sua dementia querebantur: ac veluti succisi nervos, qua fuge-
rent hæstabant. Unde & maxime quis & virtutem Dei perspexerit con-
tra iniustos, & fortunam Romanorum. Tyranni siquidem semetipsos
turbatione priuauere, ac sponte de turribus descendere. unde vi nunquam,
sola vero fame capi poterant. Romani vero qui tantum in muris infe-
rioribus laborauerant, eos quos instrumentis non potuissent, nunc for-
tuna cepere. Omnibus enim machinis tres turres validiores erant, de
quibus supra memorauimus. Relictis itaq; his, vel (quod est verius) Dei
nutu ab his depulsi, confestim quidem ad vallem Siloam confugere.
Tursum autem vbi à metu paululum respiraerunt, munitionem qua
murus erat accinctus ex ea parte periere. Vbi autem infirmiori audacia,
quam necessitate (iam enim vires eorum labor, metus & calamitas fro-
gerat) à custodibus retruduntur: & per diuersa disiecti, in locos deli-
tescunt. Romani vero muris potius, ligna in turribus posuere: & plausu
atque læticia victoriam & cantu celebrabant, quod principio finem
belli multo tenferant laetorem. Denique sine sanguine murum nacti,
nouissimum non esse credebant: cumq; nullum reuerentem viderent,
pro incerto mirabantur. In angustias viarum strictis gladiis fusi, & quos
cepissent interficere nullo discrimine domosq; totas, cum omnibus
qui eo confugerant, igni tradebant. Multas vero vastantes quas præ
causa penetrassent, integras mortuorum familias, & plena mortuis te-
cta, quos fames confecerat, offendeabant. Ipsam deinde horrentes
aspectum, vacuis manibus egrediebantur. Nec tamen eo modo perem-
ptos miserantes, idem etiam circa viuos pariebantur: sed vnumquemq;
obuium transfigendo, & angusta viarum cadaueribus obstruendo, to-
tam ciuitatem sanguine diluere, & pleraque incoerentium cedes extin-
guerent. Et occidentes quidem vespere cessabant, nocte vero crescebat
incendium. Ardentibus autem Hierosolymis, illuxit dies Septembria
mensis octauus ciuitatis, tot clades cum obsideretur experire, quod bonis
si vltima esset ex quo fuerat condita, inuidenda fuisset: nulla tamen alia re
tantis infelicitatibus digna, nisi quod talem progeniem qua subuersa
est, edidit. Intro autem Titus ingressus, & alia, & ciuitatis munitiones
ac turrium cautes miratus est, quas tyranni per demetiam deruerant.
Conspecta quidem earum solida altitudine, itemq; magnitudine, sub-
tiliq; lapidum compagine singulorum, quantumq; paterent vel quan-
tum ergerentur, Deo, inquit, plane adiuuante pugnauimus, & Deus e-
rat, qui detraxit ab istis munimentis Iudæos. Nam quæ hominum ma-
nus, aut quæ machinæ ad istas valere? Tunc quidem multa eiusmodi
cum amicis collocutus est, quos vero à tyrannide vinclos in castellis re-
perit, relaxauit. Cum autem alia ciuitatis deceret, murosque subuerteret,
eas turres fortunæ suæ monumentum reliquit: qua commilitante
his potius fuisset, quæ capi non possissent. Quia ergo milites interfi-
ciendo defatigabantur, magnaq; adhuc extabat superstitium multitu-
do, solos quidem armatos Cæsar, & qui manum opponerent, iubet in-
terfici, reliquam vero multitudinem saluam esse. Illi autem cum his
quos occidi mandatum fuerat, etiam senes, ac debiles trucidabant: ve-
getos autem atq; viliiores coactos in templum, in destinatum mulierib;
ambitum concluderunt. Custodem autem his Cæsar apposuit vnum
ex liberis, & amicum suum Frontonem, qui fortunam quam quisque
meritus esset, decerneret. Ille autem latrones quidem omnes, atque se-
ditiosos, cum aliis ab alio indicaretur, occidit: inuenes autem lectos,
qui procero atque formoso essent corpore, triumpho seruabat: ex reli-

dua multitudine septem & decem maiores annis, viñctos mittit ad Ægyptum, operibus deputandos. Plurimos autem per prouincias Titus distribuit, in spectaculis feris & bestiis consumendos. Qui vero infra decimum & septimum annum ætatis agerent, venditi sunt. Iisdem autem diebus quibus secernebantur à Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non præbatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem præ multitudine hominum frumenti penuria.

CAP. XVII

De numero captiuorum, & præemptorum.

ET captiuorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt, nonaginta & septem millium comprehensus est numerus. mortuorum vero per omne tempus obsidionis vñdecies centum millia. Horum plerique gentiles fuisse, sed non indigenæ: ab omnibus enim regionibus ad azymorum diem festum congregati, bello subito circumfusi sunt: vbi primo quidem illis pestifera læs ex loci angustia nasceretur, dein de citius fames. Quod autem caperet tantam hominum multitudinem ciuitas, certum erat ex his, qui sub Cestio fuerant enumerati. Is enim tunc vires ciuitatis ac florem Neroni significare cupiens, contemnenti nationem, à Pontificibus petiit, vt si quo modo possent multitudinem numerarent. Illi autem, cum dies festus adesset, qui Pascha vocatur, quando à nona quidem hora vsque ad vñdecimam hostias cadunt, per singulas vero contubernia non pauciorum quam decem virorum sunt: solum enim epulari non licet, multi etiam viceni conueniunt. hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quingentas numerare. Fiunt autem, vt decem epulatores per singulas imputemus, vñcies centena ac septingenta millia, sancti omnes ac puri: nec enim leprosi siue vitiliginosi, aut semine fluentibus, quos gonorrhœicos vocant, neque mulieribus menstruo cruore pollutis, neque aliis inquinatis participare sacrificia permittebatur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui religionis causa venissent. Magna vero hæc multitudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen velut in cauerem tota gens sato conclusa est, & facta hominibus ciuitas bello obsidebatur. Itaque superat omnem humanam, & diuinitus emissam pestem numerus præemptorum, quos partim palam occidere, partim corpore Romanis. Rimantes enim cloacas, & sepulchra eruentes, quos offendissent iugulabant. Inuenti autem sunt ibi quoque plus quam duo millia, quorum alij manu sua, plures autem muris seu vulneribus interfecerant: cum alios fames corrumpisset. Foedus autem corporum odor introeuntibus occubuerat, adeo vt statim multi recederent: alij plura habendi cupidine, congesta cadauera calcantes, se immergerent. multæ namque opes in cuniculis inueniebantur, nefasque omnem viam lucris faciebat. Subducebantur autem multi, quos tyranni vinxerant: nec enim in extremos à crudelitate cessauerant. Vltus est autem Deus vtrumque merito. Et Ioannes quidem oppressus fame cum fratribus in cloacis, quam sæpe despexit, à Romanis dextram sibi dari precatus est. Simon vero multis vicum necessitate lustratus sicut infra designabimus, semet tradidit. Scamatus est autem alter triumpho. Ioannes autem vinculis sempiternis. Romanis vero extremas vrbes partes incendunt, multosque subvertunt.

An. mñ.
di 4034.
à Christi.
nq. 70.
Iudaos
Timor dif-
tribuit.

Captiu-
orū & per
tempus ob-
sidionis
mortuorū
numerus.

Romani
cloacas ri-
mantibus
sepulchra
eruentes,
multas o-
pes inue-
niunt.

Ioannes
& Simon
in cloaci
inuenti
captiui
fuerunt.

CAP. XVIIII.

Hierosolyma urbis historia breui.

in. mū-
di 4014.
Chrīst.
nat. 72.

*Hierosoly-
ma quin-
quies pri-
capta, tūc
iterū va-
stata est.*

*Romani
totā suā
diuina o-
mnem ci-
uitatem
ac tem-
plum.*

ITa quidem Hierosolyma capta est, secundo anno principatus Vespasiani, Septembris mensis octauo die. Quinques autem prius capta tunc iterum vastata est. Aegyptiorum quidem Rex Alochzus, & post eum Antiochus, deinde Pompeius, & post noscum Herode Solus captae urbem seruauere. Antrea vero Rex Babyloniorum ea potius excidit: post annos ex quo aedificata est, mille trecentos sexaginta, & menses octo, & dies sex. Primus autem conditor eius fuerat Chananorum dynasta qui patria lingua iustus appellatus est Rex. Brat quipetalis. Ideoque sacerdotum Deo primus exhibuit, & sano primum aedificato, Hierosolymam ciuitatem vocauit, cum ante Solyma vocaretur. Chananorum quidem populo Rex Iudaeorum Dauid pulso, colendam suo populo tradidit: & quadringentesimo sexagesimo quarto anno post, ac mensibus tribus, a Babyloniis eueria est. A Rege autem Dauid qui primus Iudaeus in ea regnauit, vsque ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centum septuaginta nouem. Ex quo primum autem condita est, vsque ad excidium, anni duo millia centum septuaginta septem. Sed enim neque antiquitas, neque ingentes diuitiae, neque per totum orbem terrae diffusa fama, nec magna religionis gloria quicquam iunxit, quo minus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum obsidionis fuit. Postquam vero quos occideret, quidue raperet, non habebat exercitus, quod iratis animis omnia deerant (nec enim parcendo si esset quod agerent, abstinuisent) iubet eos Caesar totam funditus iam erueri ciuitatem ac templum: relictis quidem turribus quae praeter alias eminebant, Phasaelo, & Hippico, & Mariamne: muri que tanto, quantum ciuitatem ab occidente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illic custodire causa relinquendis: turres autem, ut posteris indicarent qualem ciuitatem, quamue munitissimam, Romanorum virtus obtinuisset. Aliam vero totum ambitum ciuitatis ita complanare diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitam aliquando esse vix crederent. Sic quidem finis eorum dementia, qui nouas res mouere tentauerunt, Hierosolymis fuit: clarissimae ciuitati, & apud omnes homines praedicatissimae.

CAP. XIX.

De primo militem.

*Titus ma-
gnam mi-
litiū ait
habere se
gratiam,
quod be-
neuolen-
tia erga
se utendo
perpue-
rent.*

CAEsar autem praesidio quidem illic statim relinquere decimam legionem, nonnullasque alas equitum, ac pedum cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare vniuersum cupiebat exercitum, pro rebus fortiter gestis, & debita viris fortibus praemia persolvere. Composito autem in medio ante castra magno tribunali, stans in eo cum procerum eminentissimis, vade ab omni milite posset audiri, magnam illis ait, habere se gratiam, quod beneuolentia erga se utendo persenerassent. Laudabat autem quod per omnia bella morigeri fuissent, quodque perliando fortitudinem in multis magnisque periculis monstrassent, patriae per se amplificantes imperium: omnibusque planum facientes hominibus, quia neque hostium multitudo, neque munitiones regionum, neque magnitudines ciuitatum, vel audacia inconsulta, & immanitates effera aduersantium, possint vnquam Romanorum vires, vel manus effugere, quamuis in multis rebus aliqui fortunam opitulantem habuerint. Pulchrum quidem esse, ait, illos er-

am bello finem imponere, quod multo tempore gestum sit. nec enim
 10 opasse his quicquam melius, cum id ingrederentur. Hoc autem pul-
 chrius atque praeclarus, quod duces Romani & administratores impe-
 rij, ab his declaratos ac praemissos in imperium cuncti libenter susci-
 piunt. & his qui ipsi decreuere, standum putant, agentes his gratias,
 qui legissent. Mirari autem se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus
 alacritatem habuit rardiorum. Et illis tamen, qui pro maiore vi clarius
 decertassent, vitamque suam, quae decorassent fortibus factis, & re bene
 gesta militiam suam nobiliorem fecissent; dixit se honores & praemia
 redditurum: nec ullum eorum qui plus alio laborare voluisset, iusta
 vicissitudine cariturum, magnamque sibi huius rei fore diligentiam,
 quod magis vellent honorare virtutes eorum, qui militum socii fuissent;
 quam punire peccata. Confestim ergo iussit eos, quorum partes sunt,
 20 indicare, quosnam scirent fortiter aliquid in bello fecisse: & nomina
 rim singulos appellans, praesentes collaudabat, quasi qui domesticis re-
 de gestis nimium laxaretur: & coronas eis aureas imponebat, & tor-
 ques longasque hastas, & signa ex argento facta donabat, & vniuersum
 quae ordinem mutabat in melius. Quin & ex manubiis aurum & argen-
 tum, itemque vestes, aliam praedam largiter distribuerebat. Omnibus au-
 tem ita donatis, ut quique se meritum prae buerat, votisque cum vniuer-
 so exercitu factis, magno favore descendit veritque se ad sacra pro vi-
 30 ctoria celebranda: magnaue astante bouum multitudine circum aras,
 immolatos omnes exercitus dedit ad epulas, ipse vero cum honoratis
 per triduum letatus, milites quidem alios quo quenque conueniret,
 dimittit. Hierosolymorum autem custodiam decima legioni credit: ne-
 que ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remisit. Duodecimam vero
 legionem, memor quod Cestio duce ludis cesserat, totam Syria pe-
 pulit: erat enim olim apud Raphanas: ad Meliten autem, quae sic vo-
 carur, misit. Hae ad Euphratem in confinio Armeniae & Cappadociae
 30 sita est. duas vero sibi obsequi satis esse duxit: donec ad Aegyptum per-
 ueniret, quintam & quintam detrimam legiones. Deinde cum ad mari-
 timam Caesaream cum exercitu descendisset, in eam manubiarum mul-
 titudinem reposuit, captiuosque ibi asservari praecepit, quod ad Italiam
 nauigare tempus hyemis prohibebat.

CAP. IX.

*De navigatione Vespasiani, deque comprehensio Simoni, & spectacula
 die natalis exhibito.*

40 **P**ET idem vero tempus, quo Titus Caesat obfessionis causa apud Hiero-
 solymam commorabatur, ascensa naui oneraria Vespasianus Rhodum
 transmittit. Hinc autem vestitus trizemibus, postquam omnes quos
 praeter nauigauit ciuitates inuisit, ab his cum votis exceptus; in Gra-
 50 ciam ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra in Iapygiam delatus est,
 unde iam terra iter agebat. Titus autem ex maximam Caesarea reuer-
 sus, in Caesaream quae Philippi vocatur, aduenit, diuque ibi commo-
 rabatur; celebrans omnia genera spectaculorum: multiq; in ea captiui
 consumpti sunt, alij bestiis obiecti, alij autem cateruarum more hostium
 inter se depugnare coacti. Hic Simonem etiam Giora filium comperit
 hoc modo comprehensum. Iste Simon cum Hierosolyma obsideretur
 in superiore ciuitate constitutus, postquam muros ingressus exercitus
 totam vastare ciuitatem coeperat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, &
 lapidariis cum ferramentis eorum necessitate cognis, & alimentis quae
 multis diebus sufficere possent, una cum illis omnibus in quandam oc-

An mu-
 di 4 c 4:
 a Christi.
 nat. 72.

Titus for-
 ribus mi-
 litib' pra-
 mia polli-
 cetur.

Titus mi-
 lit. b' pra-
 dam lan-
 giter dis-
 tribuit.

Titus sa-
 cra pro vi-
 ctoria ce-
 lebrat.

Duodeci-
 ma legio
 Cestio du-
 ce Iudaei
 cesserat.

Naviga-
 tio & iter
 Vespasia-
 ni.

Spectacu-
 la Caesa-
 rea celebra-
 ta.

An. mli-
di 4034-
à Christ.
na. 72.

*Simon in
cloacam
sefo demis-
sit, eam
suffodis,
ac tunc e-
mergere
posse spe-
rat.*

*Simon a
Romanis
captus.*

*Nequitia
vra Dei
effugere
nequit.*

*Magna se-
ditioforu
multitu-
do in cloa-
cu depre-
hensa.
In specta-
culo Cesa-
rea 2500
Iudei per-
eunt.*

*Titus Ve-
spasiani
natalem
celebras.*

culiorem cloacam sese demittit. & quoad fossa patebat, illi progrediebantur: vbi vero soliditas obstitisset, eam suffodiebant, sperantes posse ulterius progressos tuto emergere, atque ita servari. Sed hanc expectationem veram non esse, rei periculum refellebat. Vix enim paululum fossas procellerant, iamque alimenta, quamvis parce his vterentur, eos deficiebant. tunc igitur velut stupore posset Romanos fallere, albis tunicis, innexaque fibula, ac chlamyde purpurea indutus, ille in loco ex terra editus vbi templum ante fuerat, apparuit. Ac primo quidem ob stupore qui eum viderunt, locisque suis manebant. deinde propius eum accessissent, quis esset, percontati sunt. & id quidem Simon non dicebat. iubebat autem ad se duccm vocari, statimque accersitus ab his qui ad eum cucurrerant, venit Terentius Rufus. namque is rector militis relictus erat. Omni autem ab eo veritate comperta, ipsum quidem vincitum custodiebat. Cæsari vero quemadmodum esset comprehensus, indicavit. Simonem quidem in vitionem crudelitatis, qua in ciues suos amare ac tyrannice fuerat usus, in potestate hostium quibus maxime inuisus erat ita Deus posuit, non vi subditum eorū manibus, sed sua spē ad supplicium adductum: propterea quod plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus insinulatos, defectionis scilicet ad Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere nequitia, nec inualida res est iniustitia, sed quandoque sui temeratores viciscitur, & graviores pœnam ingerit criminosis, cum iam se liberatos esse crediderint, eo quod non ita igni luere commissi. Id etiam Simon didicist, postquam in iras Romanorum incidit. Illud autem ascensus à terra, magnam etiam aliorum seditiosorum multitudinem iisdem diebus fecit in cloacis deprehendi. Cæsari autem maritimam Cæsaream reuerso, victus Simon oblatuſ est. & illum quidem triumpho, quem Romæ acturus erat, servuari iussit. Ibi autem moratus, fratris sui natalem diem clarissime celebrat, multam partem damnatorum eius honori attribuens. Numerus enim eorum qui cum bestiis depugnaverunt, quique ignibus cremati sunt, & inter se digladiatores periere, duo millia quingentos excessit. Omnia tamē Romanis videbantur hæc licet mille modis illi consisterentur, minus esse supplicij. Postea Cæsar Beryum venit (hæc autem est ciuitas Phœnices provincie, colonia Romanorum) & in hac quoque diutius demoratus est, maiore usus claritudine circa natalem patris diem, tam magnificentiæ spectaculorum, quam sumptibus aliis excogitatis, cum etiam captiuorum multitudo eodem quo antea modo periret.

C A P. X X L

De calamitate Iudeorum apud Antiochenſes.

Evenit autem per idem tempus, Iudeos qui apud Antiochiam reliqui Erant acerba & exitiosa pericula perpeti, concita in eos Antiochenſium ciuitate, tam propter criminationes illatas eis in præſentia, quam propter ea que fuerant non multo antea commiſſa, de quibus neceſſarium mihi videtur pauca prædicere, vt etiam que poſtea geſta ſunt, conſequenti narratione referamus. Iudeorum namque gens multum quidem totius orbis indigenis aſſeminata eſt. Plurimum autem Syris vicinitate permixta, præcipue apud Antiochiam verſabatur, propter magnitudinem ciuitatis, maxime vero his liberam domicilij facultatem Reges. qui poſt Antiochum fuerant, præbuerunt. Namque Antiochus quidem, qui Epiphanes dictus eſt, vaſtatis Hieroſolymis templum ſpoliauit. Qui vero poſt eum regnum aſſecuti ſunt, quicquid æneum in

don-

*Iudeis
gens mul-
titudine
indigenis
aſſeminata.*

donariis fuit, hoc Iudæis apud Antiochiam degentibus reddidere, in
 eorum synagoga dedicatum: concesseruntq; ut pari cum Græcis iure ci-
 uitaris uteretur. A sanctis quoq; postea regibus eodem modo tractari,
 & multitudine proficere, & exstructione itemq; magnificentia mune-
 rum templum clarius reddidere: semperq; religione sibi fociantes ma-
 gnæ paganorum multitudinē, etiam illos quodammodo sui partem
 fecere. Quo tempore autem bellum fuerat conclamatum, & recens in
 Syriam Vespasianus delatus est nauigio, Iudæorum vero odium apud
 omnes pallulabat, tunc unus eorum Antiochus quidam plurimum pa-
 tris causa honorabilis (erat enim princeps apud Antiochiam Iudæorū)
 cum Antiochenſium populus concionaretur in theatro, progressus in
 medium, patrem suum & ceteros deferbat, insimulans eos quod vna
 nocte totam ciuitatem incendere statuisſent: & velut huius consilij par-
 ticipes quosdam hospites Iudæos tradidit. His autem auditis, populus
 eam cohibere non poterat: sed in eos quidē qui traditi fuerant, ignem
 iussit afferti: statimq; omnes in theatro concremati sunt. In multitudi-
 nem vero Iudæorum properabat irruere: si eos celeriter viti essent, pa-
 triam suam seruatum iri existimantes. Antiochus autem iracundiam
 magis accendere, inuata voluntatis argumentum, quodq; Iudæorum
 mores odisset, exhibere se credēs, si paganorum ritu sacrificaret: idemq;
 iussit & ceteros compelli facere: renuendo enim manifestos insidiato-
 res fore. Huius autem rei periculo ab Antiochenſibus facto, pauci qui-
 dem conſenserunt: alij vero qui noluerunt, perempti sunt. Antiochus
 autem acceptis à Romanorum duce militibus, seuius instabat suis ciui-
 bus, nequam eos die septimo ab opere cessare permittēs, sed omnia
 cogens facere, quæ diebus aliis agerent. Tamq; validam necessitatem
 imposuit, ut non modo apud Antiochiam septimi diei ferix solueren-
 tur, sed ab hoc exordia in ceteris quoque ciuitatibus ad breue similiter
 tempus fieret. Iudæis autem apud Antiochiam tunc ciuimodi mala
 perſeſſis, altera denuo calamitas accidit, de qua narrare conati, hæc
 quoque perſecuti ſumus. Namq; quod quadratum forum exuri conti-
 git, & archiua monumentorumq; receptacula publicorum, itemq; basi-
 licas, vixq; ignis inhibitus est super omnem ciuitatem magna nimis vi-
 ruens, huius facti Antiochus Iudæos accusat & Antiochenſes, quos sch-
 licet si his infesti antea non fuissent, recenti tamen ex incendij tumultu
 facile calumnia perpulisset, multo magis ex anteaſſis fidem habere
 didisſet perſuaſit, ut pene se vidisse ignem à Iudæis iniici arbitra-
 rentur: & tanquam furore correpti, magno cum ardore cuncti aduersus eos
 qui accusabantur, impetum facerent. Vix autem motus eorum potuit
 reprimere Collega adhuc iuuenis legatus, postulans sibi permitti re-
 ſerre ad Cæsarem geſta. Rectorem namque Syriæ Cæſennium Perum
 iam quidem Vespasianus ad eam miserat, nondum autem ille peruenie-
 rat. Habita vero diligenti quaſtione Collega reperit veritatem, & eo-
 rum quidem Iudæorum quos Antiochus accusauerat, nemo conficius
 fuit: omne autem facinus admiserunt homines quidam nocentiſſime ne-
 cessitate debitorum: rati quod si forum & scripta publica concremaſ-
 sent, exactione illi carerentur, Iudæi quidem pro ſuſpenſis exterminatio-
 nibus futura expectantes, magno timore fluctuabant.

CAP. XIII.

Quomodo Vespasianus rediens a Romanis exceptus est.

Tertius autem Cæſar à patre sibi allato nuncio, quod vniuersis quidem
 Italiæ ciuitatibus deſiderabilis perueniſſet, maxime vero, quod vrbs

An. m. di 401.
 à Christi.
 nar. 72.
 Iudaorū
 in Antio-
 chia mul-
 tudo.
 Antiochus
 Iudaus se
 ditionis
 magno in
 lamiatu
 in Antio-
 chia an-
 ter.

Antiochus
 Antiochus
 perſidus.
 Antiochus
 ſep. imi
 alia ferri
 interſecti
 Iudaus
 apud An-
 tiochiam
 altera ca-
 lamitas
 accidit.

Homines
 quidā no-
 centiſſimi
 neceſſita-
 te debito-
 rum ſorum
 & ſcripta
 publica
 concre-
 mant.

An. mē.
di 4035.
à Christ.
na. 73.

Vrbs Ro-
ma sum-
ma cū a-
lacritate
& claritu-
dine Vo-
spasianū
suscepit.

Vespasia-
no Roma-
ni obuiā
procedū.

Titus ad-
uentus sui
gratula-
toria sa-
era cole-
bras.

Defectio-
nis Ger-
manorum
& Gallo-
rum ab Ro-
mani
causa.

cum Roma summa cum alacritate & claritudine suscepisset, in maxi-
mam lætitiā voluptatemque translatus est, curis de eo ira, ut sibi erat
suauissimum, liberatus. Vespasianum enim etiam longe absentem, o-
mnes homines Italiz voluntatibus ut presentem colebant: expectatio-
nem suam, quod nimis eum venire cupiebant, pro eius aduentu duen-
tes, & omni habentes necessitate liberam erga illum beneuolentiam.
Nam & senatus memor calamitatum, quæ mutatione principum con-
tigissent, optabat imperatorē suscipere senectutis honore bellicorumq;
gestorum maturitate decoratum, cuius presentiam sciebat sibi salutē
subiectorum cōmodaturam, & populus malis intestinis sollicitus, ma-
gis eum venire cupiebat: tunc se calamitatibus quidem pro certo absol-
uendum esse confidens, antiquam vero libertatem cum opulentia re-
cepturum. Præcipue milites ad eum respiciebant: hi enim maxime bel-
lorum periculum patrorum nouerant magnitudinem, imperitiam vero
aliorum ducum experti atq; ignauiam, magna quidem se optabant
turpitudine liberari. eum vero qui se & seruare & honestate solus pos-
set, recipere precabantur. Cum vero hac beneuolentia diligeretur ab
omnibus, honore quidem præcipuis viris ulterius expectare intolerā-
bile videbatur, sed eum longissime ab vrbe Roma coarctate ante pro-
perabant. Nec tamen quisquam moras eius cōueniendi ferebat, sed ita
simul omnes effundebantur, & vniuersis facilius & promptius ire quam
manere videbatur, ut etiam ciuitas ipsa tunc primum inter se incun-
dam sentiret hominum charitatem. Erant autem pauciores abeunti-
bus remanentes. Vbi vero eum appropinquare indicaretur, quamque
mansuere singulos suscepisset, qui præcesserant, nunciatus est, omnis
iam reliqua multitudo per vias cum coniugibus & liberis præsolaban-
tur: & quo transiens aduenisset, videndi eius voluntatem, vultusque le-
nitatem omnium generum vocibus prosequiebantur, benemeritum &
salutis datorem, solumq; dignum Romanorum principem appellantes.
Tota vero ciuitas veluti templum erat, festis atq; odonibus plena. Cum
vero vix per circumfætatem multitudinem in palatium venire potuisset,
ipse quidem penatibus diis aduentus sui gratulatoria sacra celebravit.
Vertunt autem se ad epulas turbæ, perque tribus & cognationes & vici-
nias conuiuia exercētes, Deo libabant, & ab eo precabantur ipsum Ve-
spasianum quam plurimum temporis in Romano imperio persequeretur,
& filium eius, & qui ex his nasceretur seruari inexpugnabilem princi-
parum. Vrbs quidem Romanā Vespasiano ita suscepto, statim maxima
felicitate crescebat:

CAP. XXIII.

Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.

ANte hæc vere tempora, quibus Vespasianus quidem apud Alexan-
driam erat, Titus vero Hierosolymā obsidebat, magna pars Germa-
norum ad defectionem mōta est: quibus etiam Gallorum proximi com-
spirantes, magnam spem contulerant, quod etiam Romanorum domi-
nio liberarentur. Germanos autem deficere velle, bellumque inferre,
sustulit primo natura bonis consiliis vacua, parua spe appetens pericul-
lorum, deinde odium principum, quoniam solis suam gentem suam
vi coactam seruare Romanis: nec non equidem maximam tempus eis
fiduciam dedit. Nam cum viderent Romanum impetium crebris im-
peratorū mutationibus intestina seditione turbari, omnemq; his sub-
ditam orbis terræ partem pendere ac nutare cognoscerent, hoc sibi o-
ptimum tempus ex illorum rebus aduersis atq; discordiis oblatum esse
putauerunt. Id autem consilium dabant, & hac eos spe decipiente,

Classicus quidam & Ciuilis, ex eorum potentissimis: qui olim quidem res novas cupiebant: occasione autem induciti, suam sententiam prodidere. Iamque alacriter affectu multitudinis periculum facturi erant: verum maxima parte Germanorum defectionem pollicita, & ceteris fortasse non dissentientibus, veluti quadam diuina providentia, Vespasianus ad Petilium Cerealem, qui pridem Germaniam rexerat, literas mittit, quibus eum consulem declarauit, iussitque ad Britannias administrandas proficisci. Igitur ille quo iussus erat abiecit, audita rebellionem Germanorum, eos iam congregatos aggressus magna clade affecit, depositaque amentia ad lobrietatem coegit. Sed etiam si ille ad ea loca non peruenisset, tamen haud multo post erant supplicia luituri. Nam ut primum defectionis eorum nuncius allatus est Romam, Domitianus Cæsar hoc audito, non sicut alter in illa ætate fecisset (nam admodum adolescens erat) tantam rei magnitudinem suscipere non detrectauit: sed à patre habens ingenitam fortitudinem, & supra ætatem exercitatus, illico tendebat in Barbaros. Illi autem expeditionis fama percussis; ei se permiserunt: lucrum hoc ex ea re maximum nacti, ut sine clade pristino iugo subicerentur. Omnibus ergo circa Galliam ut oportuit ordinatis, ne facile rursus vnquam turbarentur, Domitianus clarus atque insignis, ætatem superantibus factis, & patrium decus afferentibus, Romanam regreditur. Cum supradicta vero Germanorum defectione, iustem diebus etiam Scytharum conuenit audacia. Nam qui appellatur Sarmatz, maxima multitudine clam transgressi flumen Istrum, violenti atque struissimi propter inopinatum impetum multos Romanorum quos in prædiis offendere, interficiunt: & consularem legatum Ponticum Agrippam, qui fortiter his obuius pugnauerat, occidit: proximasque regiones toras ferendo atque agendo, omniaque incendendo peruagabantur. Vespasianus autem hoc facto, & vastitate Mœsiae cognita, Rubrium Gallum mittit pomas de eis sumpturum, à quo multi quidem in præliis trucidati sunt, qui vero salui esse potuerunt, cum timore domum refugere. Hoc autem bello magister militum finiro, etiam futuri temporis cautioni consultuit. Pluribus enim & maioribus prædiis loca circumdedit, ut omnino Barbaris esset impossibilis transitus. In Mœsia quidem ea celeritate debellatum est.

CAP. XXIV.

De anno Sabbatico & triumpho Vespasiani ac Titii celebratissimo.

Princeps vero Titus aliquandiu quidem Beryti commorabatur, ita ut diximus: inde autem reuersus, & per omnes quas obiret Syriæ ciuitates magnificentissima celebrans spectacula, ludæorum captiuis ad ostentationem cladis eorum abutebatur. Conspicit autem in itinere, flumini cognitione dignissimum. Is fuit medius inter Arcas & Raphanæ Agrippæ regni ciuitates. Habet autem quoddam peculiare miraculum. Nam cum sit quando fuit plurimus, neque meatu segnis, tamen interpositis sex diebus à fontibus deficiens, siccum exhibet locum videre. Deinde quasi nulla mutatione facta, septimo die similis exoritur: atque hunc ordinem semper eum obseruare pro certo compertum est. Vnde etiam Sabbaticus appellatus est, à sacro ludæorum septimo die sic denominatus. Ciuitatis autem Antiochenisum populus postquam Titum aduentare cognouit, manere quidem intra mœnia prægaudio non sustinebat. omnes autem obuiam ei pergere properabant: & usque ad tricesimum vel eo amplius stadium progressi, non modo viri, sed etiam foemine cum pueris expectabant. Et cum appropinquant

An. mō-
di 409.
à Christ.
na. 75.

Ciui-
German-
nos ad so-
brietatem
cogit.
Domitia-
nus Titi
frater.

Scytharū
& Sarmat-
arū im-
petus in
Romanos.

Titus per
omnes Sy-
riæ ciuita-
tes magna
splendore
ma spec-
acula cele-
brat.

Sabbati-
cus flu-
mine.

An. mū-
di 4035.
à Christ.
na. 73.
Titus ad
Antio-
chiam ad-
veniens.

An. mū-
di 4036.
à Christ.
nat. 74.
Titus Hierosolyma excidium miseratur.

Romani ex magnis divitiis non minimam partem in ruinam inveniunt. Simonem & Ioannem & alios, numero 700. viros, Titus ad Italiam portari precipit.

Vestitio phales Vespasiani & Titus.

tem vidissent, ex utroque; viz latere stantes dextras cum salutatione tenebant: multi que fauoribus exultantes, cum ipso reueriebantur. Crebro autem inter omnes alias laudes precabantur, ut ludæos expelleret ciuitate. Titus quidem nihil precibus istis indulsit, sed otiose quæ dicebantur audiebat. Incerti autem quid sentiret, quidue facturus esset, ludæi magno & atroci metu tenebantur. Nec enim commotus est Antiochia Titus, sed continuo ad Zeugma Euphratem versus iter contendit. Quo missi etiam ab Rege Parthorum Vologeso, tenere, auream ei ferentes coronam, quod ludæos vicisset. Eaque suscepta etiam conuiuium exhibuit regiis, atque ita Antiochiam remeauit. Senatu vero & populo Antiocheni multum petentibus ut in theatrum veniret, ubi omnis eum multitudo prætolabatur, humanissime paruit. Rursus autem fortiter iisdem instantibus, & crebro postulantiibus expelli ciuitate ludæos, ingeniose respondit, patriam eorum dicens, quo expellendi fuerant interisse, nullumque iam esse locum qui eos reciperet. Vnde ad aliam petitionem sese conuertunt Antiochenes, quod priorem impetrare non potuerunt. Aeneas enim tabulas eum precabantur eximere, quibus incisa essent priuilegia ludæorum. Sed ne id quidem Titus annuit. verum in eodem statu relictis omnibus quæ habebant apud Antiochiam ludæi, ad Ægyptum inde discessit. Iter autem agendo cum ad Hierosolymam venisset, tristemque solitudinem quam videbat, antiquæ ciuitatis claritudini compararet, discolorum operum magnitudinem & veterem pulchritudinem recordatus, miserabatur, excidium ciuitatis, non sicut alius fecisset exultans, quod talem ac tantam funditus excidisset, verum multa imprecans seditionis autoribus, & qui hanc poenam ei inferre eoegere: ita certus erat, quod nunquam virtutem suam voluisset punitorum calamitate clarescere. Ex magnis enim diuitiis, non minima pars in ruinis adhuc inueniebatur. Quædam enim etuebant Romani, plura vero captiuis indicantiibus auferebant, aurum atque argentum, aliaque instrumenta preciosissima, quæ domini propter incertam belli fortunam terræ condidere. Titus autem propositum iter ad Ægyptum tendens, emensa velociter solitudine, peruenit Alexandriam: decretoque ad Italiam nauigare, cum se dux legio- nem committaretur, utranque vnde venerant remisit: quintam quidem in Moesiam, quintam vero decimam in Pannoniam. Capriuorum autem duces Simonem & Ioannem, & alios numero septingentos viros electos, tam magnitudine corporum quam pulchritudine præstantes, illico ad Italiam portari præcepit, cupiens eos in triumpho traducere. Peracta vero nauigatione pro voto, similiter quidem Roma in eo suscipiendo erat affecta, & occursum exhibuit ei quos patri. Claritudinem vero Tito pater attulit, qui venit obuiam, eumque suscepit. Multitudini autem ciuium diuinam quandam læticiam suggererebat, quod videbatur in unum tres conuenisse. Non multis autem diebus post, vnum commune triumphum ob res gestas agere statuere, quamuis vtrique senatus proprium decreuisset. Prædicto autem die, quo futura erat pompa victoris, nemo ex tam infinita ciuitatis multitudine domi remansit. Omnes autem cum exissent, loca ubi tantum stare possent occupauerant, quātus spectandis imperatoribus modis sufficeret, concessio necessario transitu. Cuncta vero turba militari ante lucem per tumultus atque ordines progressa cum rectoribus suis, & circa ostia constituta non palatii superioris, sed prope Iſidis templum (ibi enim principes nocte illa quiescebant) prima iam aurora incipiente procedunt Vespasianus & Titus lauro quidem coronari, amici vero patria veste purpurea: & ad Octauianas ambulationes transeunt: ibi enim senatus,

& ducum proceres, & honorati equites, eorum praestolabantur aduen-
 tum. tribunal autem ante porticus factum erat: sella quoque eburnea in
 eo praeparata. Quo cum ascendissent, consederunt. Statimque eos mi-
 litatis fauor excepit, multis virtutem testimoniis praeicans. Illi au-
 tem intermes erant, in veste serica laureis coronati. Percepitis autem
 laudibus eorum Vespasianus, cum dicere adhuc vellent, silentii signum
 dedit. Magnaque omnium quiete facta surrexit, & amictu magnam
 partem capitis adopertus, solennia verba celebravit: idemque Titus fecit.
 Perfectis autem votis, Vespasianus in commune omnes breuiter
 allocutus, milites quidem ad prandium, quod his ex more ab Impera-
 tore parari solet, dimittit. ipse vero ad portam recedit, quae ab eo quod
 per illam semper triumphorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi &
 cibum prius capiebant, & triumphalibus vestibus amicti, diis ad por-
 tam collocatis cesa hostia, inter spectacula transeuntes triumphum du-
 cebant, ut multitudini facilius praeretur aspectus. Pro merito autem
 narrari multitudo eorum spectulorum & magnificentia non potest,
 in omnibus quae quisque cogitauerit, vel artium factis, vel dinitiarum
 opibus, vel naturae nouitate. Nam pene quaecunque hominibus qui vi-
 quam sunt fortunatis patulim quae sita sunt, aliis alia mirabilia atque
 magnifica, haec vniuersa illa die Romani imperii magnitudinem pro-
 bauere. Etenim argenti aurique nec non eboris in omni specie operum
 multitudinem, ut non in pompa ferri cerneret, sed ut ita dixerim om-
 nia fluere. & alias quidem vestes ex rarissimis generibus purpure por-
 tari, alias diligentissima pictura variatas arte Babylonia: gemmae autem
 clarissimae tam multae, aliae coronis aureis, aliae aliis operibus inclusae
 traductae sunt, ut appareret frustra nos earum usquam rerum esse ali-
 quid suspicari. Ferebantur enim simulacra, quae illi Deos habent, & ma-
 gnitudine mirabile, & aene non defunctorie facta, horumque nihil
 non ex pretiosa materia. Quin & animalium diuersa genera produce-
 bantur, propriis ornamentis induta. Erat autem etiam quae singula por-
 caret magna hominum multitudo, purpureis vestibus atque inauratis
 ornata. Ipsi etiam qui ad pompam fuerant ab alia turba discreti, prae-
 terea & mirabili ornamentorum magnificentia culti erant. Insuper his,
 nec capitorum quidem vulgus inordinatum videres, sed varietas &
 pulchritudo quidem vestium natam ex fatigatione corporum deformi-
 tatem oculis subtrahebat. Maxime autem stupori erat. pegmatum quae
 portabantur fabricatio, pro cuius magnitudine timendum viribus por-
 tantium occurrentes putabant. multa etiam in tertium nidum quar-
 tumque surgebant: & magnificentia fabricae cum admiratione delecta-
 bat: multis aurata veste circumdatis, cum aurum praeterea factum atque
 eburne omnibus esset affixum. Multis autem imitationibus bellum aliter
 in alia diuisum, certam sui faciem demonstrabat. Erat enim cernere
 vastari quidem fortunatissimam terram, totas vero interfici acies ho-
 stium: & alios fugere, alios captiuos duci, murosque excellentes magni-
 tudine machinis dirui, & castellorum excindi munimina: & populosa-
 rum ciuitatum moenia disturbari, exercitumque intra muros inundi: ce-
 disque omnia loca plena, & eorum qui manu resistere non poterant preces,
 ignemque templis inmissum, & diumque super dominos post multa vasta-
 tionem euerfones: atque amnis tristitiam, defluentem non in arua culta,
 neque ad hominum vel pecorum potum, sed per terram ex omni parte
 flagrantem. Haec enim Iudaei bello passi sunt: ars autem & confectorum
 operum magnitudo, nescientibus adhuc facta tanquam praesentibus
 ostendebant. Erat autem per singula pegmata captae ciuitatis dux,
 ita ut captus fuerat ordinatus. Multae etiam naues sequebantur. Spolia

An. mū-
 di 4036.
 à Christ.
 nat. 74.

Vota &
 prandiū
 ante triū-
 phum.

Triūphi
 magnifi-
 centia.
 Vestis pra-
 tiosissi-
 ma.

Pegmata
 fabrica-
 tio.

An. mē-
di 4037.
à Christ.
nat. 75.

*Mensa au-
rea ponde-
ris talenti
magni.
Iudaorū
lex spolio-
rum no-
uissima.*

*Simō Gio-
ra filius
laqueo cir-
cundatus
per forum
trahitur.*

*Vespasia-
nus Paci
templum
adificat,
de quo vi-
de Hero-
dianum
lib. 1.*

vero alia quidem passim ferebantur. eminebant autem ea quæ apud Hierosolimam in templo reperta sunt, mensa aurea ponderis talenti magni, & candelabrum similiter quidem auro factum, sed opere commutato ab usus nostri consuetudine. nam media quidem columna basi hærebat, tenues ab ea cannulæ producebantur, formatæ ad similitudinem fuscini, ad summum quæque in lychni speciem fabricatæ. erant autem numero septem, septimi diei, qui apud Iudæos est, indicantes honorem. Post hæc autem portabatur lex Iudæorum, nouissima spoliiorum. Deinde transibant plurimi victoriæ, simulacra portantes : omnia ex auro & ex ebore facta. Post hæc Vespasianus prior ibat : & Titus deinde omnia sequebatur. Domitianus autem adequitabat, ipse quoque ornatu pulchritudine, dignumque spectari exhibens equum. Pompæ autem finis fuit Capitolini Iouis templum, quo postquam ventum est, consistere. Erat autem vetus mos patrius, operiri quodam ductu hostium mortem quispiam nunciaret. Is erat Simon Gioræ, tunc inter captiuos in pompa traductus : laqueo vero circumdatus per forum trahebatur, quo eum simul cederent qui ducebant. Lex autem Romanis est, ibi necare criminum reos morte damnatos. Postquam igitur eum finem vitæ habere nunciatum est, omniumque fauor secutus est, tunc hostias inchoauere. hisque secundo per vota solennia omine peractis, in palatium recessere. Et alios quidem epulis ipsi exceperunt, aliis autem omnibus domi conuiuiorum instructi erant apparatus. Hunc enim diem vrbis Romana celebrabat, victoriæ quidem in hostes gratulatorium, finem vero malorum ciuiliū & spei bonæ pro felicitate principum. Post triumphos vero, & Romani imperij firmissimum statum, Vespasianus Paci templum ædificari decreuit. Itaque mira celeritate, & quæ hominum cogitationem superaret, effectum est. Magna enim diuitiarum largitæ usus, insuper perfectis id picturæ ac signentorū operibus exornauit. Omnia namque in illud sanum collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio per totum orbem, qui ante nos fuerunt, vagabantur : quomodo aliud apud alios, situm esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Iudæorum fuerant instrumenta, his magnifice ferens. Legem vero eorum, & penetralium vela purpurea in palatio condita seruari præcepit.

CAP. XXV.

Herodium & Macharus a Basso capto.

IN Iudæam vero legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Cereali Vespasiano exercitu, castellum quidam Herodion cum præsidio deditio-
ne cepit. Post autem omni manu militari collecta : multi autem in partes diuisi erant, & legione decima bellum inferre Macharuntæ statuit.
Valde enim necessarium videbatur id excindi castellum, ne multos sui munimine ad defectionem inuitaret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggredientibus hæsitacionem atque formidinem natura loci præstare maxime poterat. Nam ipsum quidem quod muro cinctum est, saxosus est collis, in proceram altitudinem surgens, & ob hoc etiam capi difficilis videtur : sed ne vel accedi posset eo natura excogitauit, quæ vallibus eum ex omni parte vallauet, quarum altitudo oculis
comprehendi non posset : nec transire erat facile, nec aggestu vlla ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab occidente secat vallis, sexaginta stadiis distenditur. vnde Asphaltites locus eilitem facti. ex hoc vero tractu ipse Macharus altissimo vertice supereminet. A septentrio.

ne autem & meridie, valles magnitudine quidem supradicta cingunt. similiter vero sunt inextricabiles ad oppugnationem. eius vero vallibus ab oriente est, altitudo non minor centrum cubitis inuenitur: monte vero ex aduersa Machzruni posito terminatur. Ea loci natura perspecta Rex Alexander, primus in eo castellum communiauit, quod postea Gabinius bello cum Aristobulo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura visus est, & constructione turissima, propter Arabum præcipue vicinitatem. namque opportune situs est, eorum fines prospectans. Magno ergo locum muro amplexus ac turribus, ciuitatem illic fecit incolis, vnde in arcem ipsam ferebat ascensus. Quin & circa ipsum verticem tursus murum ædificauerat, turreſque in angulis hexagonorum cubitorum erexerat. In medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simul habitationum & pulchritudine locupletem. Multas vero cisternas recipiendis aquis abundeque suppeditandis, locis maxime idoneis fecerat: veluti cum natura cerneret, ut quod illa situ loci expugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim & sagittarum multitudinem machinarumque reposuit: & omnem apparatus excogitauit, qui habitatoribus posset magis obsidionis præstare contemptum. Erat autem in ipsa regia ruta mirabilis magnitudinis: à nulla enim sicu vel celsitudine vel magnitudine vincebatur. Ferebant autem eam ex Herodis temporibus perſeuerasse: mansissetque vltius profecto, sed ab Iudæis qui locum ceperant excisa est. Vallis autem, qua ciuitas à parte septentrionali cingitur, quidam locus Baaras appellatur, vbi radix eodem nomine gignitur: quæ flammæ quidem affinis est colore, circa vesperam vero veluti iubare fulgurans, accedentibus eamque euellere cupientibus facilis non est: sed tam diu refugit, nec prius manet, quam si quis vrinam muliebrem vel menstruum sanguinem super eam fuderit. quin etiam tunc si quis eam tetigerit, mors certa est, nisi forte illam ipsam radicem ferat de manu pendente. Capitur autem alio quoque modo sine periculo: qui talis est. Totam eam circumfodiunt, ita ut minimum ex radice terra sit conditum. deinde ab ea religant canem: illoque sequi eum à quo religatus est cupiente, radix quidem facile euellitur: canis vero continuo moritur: tanquam eius vice à quo herba tollenda erat, traditus. nullus enim postea accipientibus metus est. Tantis autem periculis propter vnam vim capi eam operæ precium est. Nam quæ vocantur dæmonia, pessimum spiritus, viuis immerſa, eosque necantia quibus subuentum non fuerit: hæc cito, etiam si tantummodo ad moueatur ægrotantibus, abigit. Fluunt autem ex eo loco aquarum fontes etiam calidarum, multum inter se sapore diuersi. Alij namque amari sunt, alijs nihil dulcedinis deest. Multi autem frigidiæ aquæ ortus non solum in humilioribus locis fontes alternos habent: sed quod amplius quis miretur, in proximo quædam spelunca cernitur, non quidem alte caua, saxo autem imminente protecta: super hæc veluti dux mammæ inter se paululum distantes eminent: & altera quidem frigidissimum fontem, altera calidissimum fundit: qui mixti lauacrum suauissimum præbent, multisque morbis ac viriis salutare: maxime vero neruorum curationi conueniens: habetque idem locus metalla sulfuris & aluminis. Bassus autem contemplatus vndeque regionem, valle orientali repleta accessum parare statuit: opusque inchoauit, properans aggerem quamplurimum extollere, facilemque per eum oppugnationem facere. Qui vero intus fuerant deprehensi, ab externis segregari Iudæi. illos quidem coegere, inane vulgus esse existimantes, inferiorem obseruare ciuitatem, ac pericula priores excipere: superius vero castellum ipsi occu-

An. m. 8.
di 4037.
à Christi.
na. 75.

Herodes
Machzruni ma
gno muro
ac turribus
amplectitur.

Sagittarum, machinarumque multitudine in arce.
Ruta mirabilis magnitudinis.
Baaras radix quomodo euellenda.
Alius modo radicem hanc euellenda.

Aquarum calidarum fontes.

Externi Iudæi inſerunt ciuitatem occupant.

An. mē-
di 4037.
A Christi.
nat. 75.
Iudaorū
cum Ro-
manis cō-
siliū.
Eleazar,
Iudaeus
audacia
ferox, &
manu stre-
nuus.

Eleazar
capitur,
cumque
dux nudus
extendi,
& verba-
ribus ab
precipit.
Eleazar
calamitas
Iudaeis ad
deditionē
cōmonet.

Iudaorū
1700. ab
Romanis
perempti.

Iardē sibi
ne ab Ro-
manis cin-
tia.

patum tenebant, & propter munitionis firmitatem, & ut salutis suae con-
sulerent. Impetraturos enim se veniam opinabantur, si locum tradidis-
sent Romanis. Prius autem volebant spem declinandae obsidionis ex-
periendo convincere: ideoque alacri animo in dies singulos excursus
habebant, & cum his quos fors obtulisset confectis manibus, multi
moriebantur, multosque Romanos interficiebant. Semper autem utriusque
ex tempore plus victoriae captabatur: Iudaeis quidem, si incautiores ag-
gredierentur: in aggere autem positus, si improvise excursus eorum
bene septi armis exciperent. Sed non is erat finis obsidionis fururus.
Res autem quaedam fortuito gesta, inopinatam castelli tradendi neces-
sitate Iudaeis imposuit. Erat inter obfessos iuuenis & audacia ferox,
& manu strenuus, Eleazarus nomine. is autem fuerat excursibus nobi-
lis, multos egredi aggestumque prohibere cogitans, & in praeliis sem-
per graviter Romanos afficiens: audaciaque sua locos prosequens, impe-
tum quidem facilem his, periculo autem vacuum discesum efficiebat
novissimum recedendo. Itaque discretam quodam die pugna & utraque par-
te digressa ipse tanquam despiciens omnes, existimans neminem tunc
hostium praelium excepturum, extra portam remansit: & in muro stan-
tes alloquebatur, tota mente illos attendens. Hanc autem oppor-
tunitatem vidit quidam ex castris Romanorum Aegyptius, nomine Ru-
fus: & quod nemo sperasset, impetu facto cum ipsis eum armis repente
corseptum, cum hoc viso, stantes in muro stupor teneret, in castra Ro-
manorum traduxit. Postquam vero dux nudum precepit extendi, & in
aperto constitutum, ut ex ciuitate conspiceretur, ceteri verberibus, ve-
hementer Iudaeos confudit casus iuuenis, vniuersaque ciuitas in fletu &
questibus, vnius viri cladis percussa. Id ubi Bassus animaduertit, consi-
liorum aduersus hostes hoc principium sumpsit: eorumque misratio-
nem augere cupiens, quatenus coacti pro eius salute castelli traditionem
facerent, quod speravit adeptus est. Nam ipse quidem, velut mox Elea-
zarum suspensurus, crucem desigi iussit. ea vero conspecta, maior castel-
lanos dolor inuasit, & ululando querebantur, intolerabilem esse cala-
mitatem vociferantes. Tuncigitur Eleazarus eos orabat, ne vel se de-
precarent, mortem miserissimam subiturum, si ubique ipsis salutem prebe-
rent, postquam iam subacti omnes Romanorum viribus ac fortium
concederent. Illi autem & eius sermone fracti, & quod multi intus pro
eo precabantur (ex magna enim & numerosa cognatione genus duce-
bat, & contra ingenium suum misericordia victi sunt: & quibusdam ce-
leriter multis colloquebantur, castelli traditionem facere petentes. ac
reddito sibi Eleazaro, sine metu dimitti. Cum autem his assensus esset
dux Romanorum, multitudo ciuitatis inferiores, inrita separatim cum
Iudaeis cognita passione, ipsi clam nocte aufugere statuerat. Cum vero
portas aperuissent, ab his qui deditionem promiserant ad Bassum nun-
cius venit, siue invidia salutis eorum siue formidine, ne eorum fuga
causam ipsi praeberent. Sed fortissimi quidem fugientium: qui praeces-
serant, euasere. reliquorum autem viri quidem mille septingenti per-
empti sunt, mulierumque vero & pueri in seruitium ducti. Sponiones au-
tem cum his qui castellum dedidere habitas Bassus conseruandas esse
ratus, & ipsos dimisit, & Eleazarum reddidit.

CAP. XLVI.

De Iudaeis a Basso interemptis & Iudaeis diuisis.

His autem administratis, in saltu, qui appellatur Iardes, ducere pro-
perabat exercitum. multi enim illuc congregati esse nunciabatur,

qui

qui pridem tempore obsidionis, ex Hierosolymis & Macharunte protugerant. Ergo cum ad locum venisset, neq; fallum fuisse nuncium reperisset, primo quidem omnem locum cum equitibus cingit: ut si quis Iudzorum conatus fuisset euadere, fugiendi per equites copiam non haberet. pedites autem syluam iussit cedere, inquam confugerant. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt fortiter aliquid faciendi, velut ex audaci certamine fortasse fugam etiam reperirent. Itaq; simul viucisi, & cum clamore impetu facto, in eos à quibus cincti fuerant, irrunt. Illi autem fortiter excipiebant: multaque his audacia, illis contentione vti, diu quidem prælum tractum est, non autem similis euenit finis pugnae certantibus. Nam Romanorum quidem 12. tantum contigit occumbere. neque multos sauciari: Iudzorum vero ex illo prællo nullus euasit. Sed cum non essent pauciores tribus millibus, prostrati sunt omnes: eorumq; dux Iudas Iairi filius, de quo supra meminimus qui ordini cuidam prappositus cum Hierosolyma obsideretur, quibus demersus fuerat cloacis, latenter effugit. Eodem vero tempore Cæsar etiam ad Liberium Maximum *Leipis* (erat autem procurator) vtomnem terram venderet Iudzorum, nec enim ciuitatem in ea condidit proprium seruans sibi eorum agrum. Solis autem octingentis militibus illis relictis, locum dedit quem incolerent, qui vocatur Ammaus. distat autem Hierosolymis 30. stadiis. Stipendium vero ubicunque degerent Iudzis indixit: bisasq; drachmas singulis annis desere in Capitolium iussit, ita ut ante hac Hierosolymorum templo pendebant. Et res quidem Iudzorum illo tempore hunc statum habebant.

An. mē-
di 4037.
à Christi.
na. 75.

Iudeorū
3000.
prostrati.

Stipendiū
Cæsar Im-
dau in-
dixit.

CAP. XXVII.

De clade Antiochi Regis & eruptione Alanorum in Armeniam.

30 Jam vero quarto anno Vespasiano administrante imperium, contigit Comagenes Regē Antiochum in maximas clades cum tota domo incurere, ex causa huiusmodi. Cēsennius Petus, qui tunc Syriam administrabat, siue reuera, siue propter ininicitias Antiochi (certum nō valde patefactum est, literas ad Cēsarem misit. Antiochum dicens desicere ab Romanis cum Epiphane filio decreuisse. pactis habitis cum rege Parthorum: proptereaque debere illos antea capere: ne si priores nouas res adorti essent, totum Romanorum imperium bello perturbarent. Non erat autem Cæsar huiusmodi nuncium ad se perlatum, neglecturus. Nam vicinitas Regum, maiore negotium prouidentia dignum esse faciebat. Samosata enim Comagenes, maxima ciuitas iuxta Euphratem sita est, & esset Parthis (eo namq; id cogitauere) facilimus transitus, tutum autem receptaculum. Fide igitur habita, & potestate sibi permessa, ut ageret quod expedire videretur, negligendum putauit. Subito tamen Antiocho eiusq; sociis nihil opinantibus in Comagenem ingressus est, ex legionibus quidem sextam ducens, & insuper quasdam cohortes, alasq; equitum. habebat autem auxilio reges, Chalcidica Aristobulum, Emesq; Sohemū. Introitus autē illis erat sine certamine, quod nemo indigenarum manus volebat opponere. Antiochus enim insperato percussus nuncio, bellum quidem contra Romanos nec cogitatione concepit. Decreuit autem toto regno in quo erat statu relicto, cū coniuge ac liberis egredi, hoc se Romanis purum ab ea suspitione quæ sibi ingere-retur probatum esse ratus. progressusq; de ciuitate centum triginta prope modum stadiis, in campo tabernaculū ponit. Petus autem in Samosatam, qui eam caperent mittit, & per eos ciuitatē tenebat, ipse vero

Antio-
chū Cēsē-
nium Pet-
Syria ad-
ministra-
tor eorum
Cæsar ad-
eum, at.

Cēsennius
Antio-
chum su-
bito in-
uenit.
Antioch-
us prius re-
gno cum
coniuge ac
liberis e-
greſſus, quā
cum Ro-
manis per-
uenit de-
mittit.

An. mē-
di 4037.
à Christ.
nat. 79.

*Antiochus
cum coniun-
ge & filia-
bus in Ci-
liciam fu-
git.*

*Epipha-
nu ad Vo-
logesem
Parthorum
Regem fu-
it.*

*Antiochus
capitur.*

*Antiochus
cum Caesa-
re reconci-
liatur.*

*Alanus
Mediam
terrā præ-
dandi cau-
sa peruen-
it.*

*Armenia
vastatur.*

cum alio milite in Antiochiam ire tendebat. Non tamen Rex vel ipsa
necessitate adductus est aduersum Romanos aliquid bellicum gerere:
sed fortunam suam questus, quiduis pati sustinebat. adolescentibus au-
tem bellicę peritis, vique corporis præstantibus filiis eius non erat
facile in calamitate sine pugna durare. Itaque ad virtutem se conse-
runt Epiphanes & Callinicus. Vehementi autem pugna per totam diem
habita, insigni fortitudine demonstrati sunt: nullaque parte suarum
vitiū diminuta discedunt: Antiocho vero neque pugna hoc modo
peracta manere domi tolerabile videbatur: sed abducta coniuge cum
filiabus in Ciliciam fugit, atque hoc facto militum suorum animos fre-
git, nam veluti desperato ab eo regno defecere, & ad Romanos se
transfugere, omniumque erat desperatio. Ergo priusquam penitus de-
stituerentur auxiliis, Epiphani cum ceteris seruare se ex hostibus erat
necessarium. fiuntque omnes equites decem, qui cum his vna transfugisse
sunt flumen Euphratem, hinc iam sine metu profecti, cum ad Vologe-
sem Parthorum Regem venissent, non quasi profugi despecti sunt: sed
ac si fortunam pristinam retinerent, omni honore dignati sunt. Antio-
chum vero, vbi Tharsum Cilicię venit, misso Centurione Petrus vin-
ctum Romanis transmisit. Vespasianus autem ita Regem ad se deduci
non passus est: dignius esse ratus, veteris amicitię habere rationem,
quam belli occasione inexorablem iracundiam seruare. Itaque iubet
ei iter agenti auferri vincula, intermissaque interim professione Romam,
apud Lacedæmonem degere: magnos vero ei pecunię redditus præbet,
vt non modo copiose, sed etiam regie victum haberet. His Epiphanes
& ceteri cognitis, qui patri ante meruebant, magna cura & inextricabi-
li animos relaxarunt, & ipsi quoque spem reconciliandi cū Cæsare con-
cepere. Cum autem etiam Vologeses de his scripisset ad Cæsarem (ne-
nim quamuis feliciter agerent, extra Romanum viuere pariebantur
imperium) & cum Cæsar his mansuete facultatem dedisset, Romam
venerunt. patre autem ad eos ex Lacedæmone statim aduectio, cum o-
mnis honor eis haberetur, ibi mansere. Alanorum autem natio, quod
quidem Scythę sint, iuxta flumen Tanaim & Mæotides paludes sedes
habentes, iam quodam loco memorauimus. His vero temporibus ini-
to consilio, vt terram Mediam, & vltius prædandi causa peruaderent,
cum Rege Hyrcanorum colloquuntur. namque is est illius transitus do-
minus: quem rex Alexander ita fecerat, vt portis ferreis clauderetur.
Aditu autem sibi præbito, vniuersi nihil suspicantibus Medis incun-
bunt: eorumque fines populosos, omni genumque pecorum plenos di-
scipiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regnum eius terrę ob-
tinebat Pacorus, metu percussus in difficiliora loca refugiens, ceteris
quidem bonis omnibus cesserat: vix autem ab illis coniugem ac con-
cubinas suas captas, daris centum talentis redemerat. Summa ergo fa-
cultate sine pugna prædabundi, & vsque ad Armeniam vastantes omnia
processere. Eius autem Tyridates rex erat. Qui cum his obuius bello
conflixisset, non multum abfuit quin viuis in illa acie caperetur. Pro-
cul enim quidam misso eum laqueo circumdatum tracturus fuerat, ni-
si celeriter gladio rupisset laqueum, atque ita fugisset. Illi autem pu-
gna multo magis cesserat, terram quidem depopulati sunt: ma-
gnam vero hominum multitudinem, aliamque duce-
tes prædam ex vitroque regno ad sua do-
micilia redierunt.

CAP. XXVIII.

Excidium Massada castelli nominissimum.

A Pud Iudæam vero mortuo Basso, Flavius Silua in administratione
 succedit, & aliam quidem terram bello subactam videns, vnum au-
 tem adhuc rebelle superesse castellum, omni quæ in illis locis habebatur
 manu collecta, aduersus id militem mouit. Nomen est autem castello
 Massada. Princeps vero sicariorum à quibus fuerat occupatum, erat vir
 præpotens Eleazarus, ex origine Iudæ, qui non paucis Iudæis persuase-
 rat, vt ante diximus, ne professionem facerent, quando cenior Cyre-
 nius in Iudæam missus est. Tunc enim sicarii conspirauerunt in eos,
 qui Romanis dicto audientes esse vellent: omnique modo his quasi
 hostibus utebantur, diripiendo quidem & abigendo eorum bona,
 ignem vero domibus iniiciendo. Nihil enim eos ab alienigenis differ-
 re dicebant, qui pugna etiam petendam Iudæorum libertatem tanta
 ignavia prodidissent: magisque se optare sub Romanis seruitium præ-
 fessi essent. Erat autem id plane cautio, & crudelitatis atque auaritiæ
 dicebatur obreptu: manifestum autem rebus effectum est. Nam iidem
 illi & defectionis socii fuerunt, & bellum cum Romanis communiter
 susceperunt. Causa vero peior illorum in eos facta est: & cum mentita
 prior eorum reselleretur occasio, peius tractabant eos, qui nequitiz suæ
 iustis assertionibus exprobrarent. Fuit enim quodammodo illud tem-
 pus apud Iudæos omnium generum malitiz foetidissimum: vt nul-
 lum opus intermitteretur insecutum: nec si quis exogitando fingere
 voluisset, haberet quod magis nouum aliquid inueniret. Ita & priuatim
 & communiter omnes vnum erant, & exsuperare alium alius tam im-
 pietate quam iniquitate in proximos certabant: potentes quidem mul-
 titudinem male tractando, multitudo vero ad interitum potentium
 properando. Illis autem erat dominandi cupiditas: his autem vim fa-
 ciendi, bonaque locupletum diripiendi. Primi quidem sicarii fuere ini-
 quitatis in propinquos & crudelitatis auctores, nullo neque verbo indi-
 cto ad iniuriam, neque facto intentato ad exitium eorum quibus infi-
 diarentur penitus prætermisso. Verum & hos Ioannes moderatiores esse
 demonstrauit. Non solum enim omnes interficiebat qui necessaria &
 profutura suaderent, tanquam inimicissimos maxime ciues eiusmodi
 impetens: sed etiam pauciam malis plurimis cumulauit: qualia factu-
 rus fuerat, qui Deum quoque iam esset ausus impietate cōtemnere. Nam
 & mensa nefaria vescabatur, & legitimam patriamque exterminauerat
 castimoniam: vt iam sit minime mirum, si mansuetudinis commanjo-
 nem minime seruabat hominibus, qui Dei pietatem furore contemple-
 rat. Rursus Simon Gioræ, quid mali non commisit, quæue liberorum
 corporum iniuria temperauit, qui eum creauere tyrannum? Quæ vero
 eos amicitia, quæue cognatio ad quotidianas cades non ferociores ef-
 fecit? namque alienos quidem male tractare, inertis nequitiz opus esse
 arbitrabantur: clarissimam vero gloriam parere crudelitatem in fami-
 liarissimos existimabant. Norum furoris æmuli, etiam Idumæi fuere:
 illi enim sceleratissimi peremptis Pontificibus, ne qua pars conseruaretur
 pietatis in Deum, rotum quod ex ciuitatis facie supererat, abscondere,
 summamque per omnia iniustitiam induxerunt: in qua illud hominum
 genus, qui Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen factis verum pro-
 bauerunt. Omne enim malitiz facinus æmulati sunt, nullo in æmulo-
 ro, quod ante commissum memoria tradidit, prætermisso, quamuis no-
 men sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qui eos quos læderet,
 propter ceteram sui naturam equillando fallebant, qui malorum quæ

An. mē-
 di 4018.
 à Christi.
 nat. 76.

*Tempus
 apud Iu-
 dæos omni-
 um generum
 malitiz foet-
 idissimum.*

*Ioannes
 Gifale.*

*Simon,
 Gioræ fi-
 lius.*

Idumæi.

Zelotæ.

An mū-
di 4038.
à Chriſt.
nat. 76.

Debitum
vita ſinu
Iudaorū.

Silua dux
Romano,
rum Maſ-
ſadæ ob
ſideſ.

Maſſada
ſitu.
Iter per ſa-
xum colo-
ber aſcēſu.

Vertex ſa-
candus, o-
mnig, pla-
nicie mol-
lior.
Regia He-
rodæ.

maxima eſſent bona ducebant. Itaque debitum vita ſinem inuenere, merita illis omnibus poena Dei voluntate decreta. Cuncta enim quæ natura hominis poſſet ferre ſupplicia, in eos uſque ad extremum vitæ terminum congeſta ſunt, quæ variis perempti cruciatibus pertulerunt. Fortaſſe dixerit aliquis minora eos quam commiſere perpeſſos, verum qua tandem digna tantis ſcleribus poena affici poterant? De illis autem qui in eorum crudelitatem inciderunt, non eſt huius temporis pro merito conqueri. Rurſum igitur ad eam narrationis partem redeo, unde digreſſus ſum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qui cum eo Maſſadam tenebant, ſicarios, exercitum ducens. & ſines quidam ſtatim omnes obtinuit, præſidiis ubique locis opportuniſſimis collocatis: caſtellum autem muro circumdedit, ne quis obſeſſorum fugiendi facultatem haberet, vique cuſtodes perſeuerarent. ipſe vero caſtris locum occupat, ad obſidionem quidem idoneum, quem delegerat, qua parte caſtelli rupes monti proximo applicabantur, caeterum difficilem ad copias vrenſilium. Non ſolum enim comneatus ex longinquo, & cum labore Iudæorum maximo portabantur, quibus hæc fuerat cura mandata, verumetiam potus aliunde in caſtra ducebatur: quoniam in eo loco nullus fons proximus naſcebatur. His autem diſpoſitis, Silua obſidionem aggreſſus eſt, artis ac laboris egentem, propter caſtelli munitionem, cuius natura huiusmodi eſt: Saxum gyro non exiguum, & excellſum longitudine, vndique abruptis atque altis vallibus cingitur inuiſibili, ſuper fundo habens ſcopulos: ipſæque omnium ſunt animalium grefſibus inacceſſæ, niſi quod duobus modis idem ſaxum in difficilem explicatur aſcenſum. Eſt autem vnum iter ab lacu Aſphaltite ad ſolis ortum, & alterum ab occidentē facilius ambulare. Vocatur autem vnum coluber, ex anguſtia crebrisque flexibus capta ſimilitudine. Quæ enim prominet rupes, frangitur, ac ſæpe in ſe reuertens, paulatim ruſſum producit: vixque illo itinere gradiens promouet pedem. namque mutant veſtigium, necesse eſt ab altero pede niti. Eſt autem certa pernicies, ſi quis labatur. altitudo enim rupium vtrinque dehiſcit, vt quæ horrore quemuis terrere audaciſſimum poſſit. Per cuiusmodi viam cum triginta ſtadiis aſcenderis, quod reſtat verticis eſt non in acutum ſinem coacti, ſed vt habeat in ſummo planiciem. In hac primus quidem Ionathas Pontifex caſtellum zdificauit, & appellauit Maſſadam. Poſt autem Herodi magno ſtudio ſuit loci illius ſtruſctio. Nam & murum per omnem eius gyrum erexit, ſtadium ſpatio ſeptem, è candido lapide factum, & duodecim altum, latumque octo cubitis: & viginti ſeptem turres quinquagenorum cubitorum in eo ſtabat: ex quibus aditus erant in ædes circæ omnem murum intus zdificatas. Rex enim verticem, quod ſæcundus omnique planicie mollior eſſet, culturæ deſtinauerat: vt ſi quando externorum alimentorum penuria contigiſſet, ne hac quidem laborarent, qui ſalutem ſuam caſtello credidiſſent. Quin & regiam ſibi zdificauerat, ab occidentalis partis aſcenſu, intra moenia quidem arcis poſitam, vergentem autem ad ſeptionem. regia vero murus erat magnus, ac firmiſſimas quatuor celſitudine ſexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorum autem intus, & porticum itemque balnearum varia erat & ſumptuoſa ſtruſctio, columnis quidem è ſingularibus ſaxis vndique ſubſtitutis, parietibus autem membrisque ſolida compage lapidum variatis. Ad ſingula vero habitacula, & in ſummo, & circa regiam, & circa turres multos magnosque puteos in ſcopulis exciderat, cuſtodes æquarum: tantam molitus abundantiam, quantum qui fontibus vterentur haberent. Foſſæ vero iter ex regia in arcem ſummam ducebant, quas foris

nemo cernebat. Sed ne manifestz quidem viz facilem sui usum præbere hostibus poterant. Nam orientalis quidem via natura est inaccessa, vt supra memorauimus. Occidentalem vero magna in angustia posita turri conclusit, quæ non minore mille cubitorum spatio ab arce distaret, quam neque transire posse, neque capi facile videbatur. Inextricabilis autem, quamuis licenter ambulantibus, fuerat fabricata. Ita quidem aduersus hostiles impetus matura simul & manu castellum erat communitum. Intus autem repositi apparatus, magis & diuturnitatem & opulentiam iungere. nam & frumentum multum erat conditum, & quod in longum tempus sufficere posset: vinumque multum & oleum: insuper autem cuiusque leguminis fructus, & palmulz coaceruatz. Cunctaque reperit Eleazarus, castello per dolum cum sicariis occupato, matura, nihilque recens depositis deteriora: quanquam fere ex quo apparata sunt, ad excidium a Romanis illatum, centum annorum tempus agebatur. Quinetiam Romani fructuum reliquias incorruptas offendere. Si quis autem causam diuturnitatis auram esse existimet, non errauerit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac fœculenta materia sit remota. Inuenta est autem omnigenum quoque armorum multitudo, ab Rege condita, quæ decem milibus virorum sufficerent; ferrumque insecutum, necnon zris & plumbi materia: quippe vt magnis de causis factum etederez apparatus. Auiunt enim Herodem id ipsum castellum sibi ad refugium parauisse, duplex periculum suspicantem: vnum quidem ab Iudæorum populo: ne se deposito illos qui antea Reges fuerant, ad Principatum reduceret. Alterum vero maius atque atrocius, ab Regina Ægypti Cleopatra. Hæc enim suam sententiam non celabat, sed cum Antonio sæpe verba faciebat, postulans Herodem interfici, sibi autem oblectans regnum Iudæorum donari. Et magis quis miraretur, nondum eius imperio Antonium paruissse, male eius amore mancipatum, quam non donaturum sperasset. Propter eiusmodi metus Herodes conditam Massadam, extremum belli contra Iudæos Romanis opus reliquit. Nam quia foris iam locum omnem muro cinxerat dux Romanorum, sicut supra diximus, ac ne quis effugeret diligentissime procurauerat: incipit oppugnationem, vno tantum loco reposito, qui aggerum iacuum posset accipere. Nam post eam turrim, quæ iter ab occidente, quod ad regiam luminumque montem duceret, præcludebat, erat quædam continentia saxi valtior latitudine, multumque portecta: celsitudine autem Massada trecentis cubitis inferior, quam Leucen appellabant. Hanc igitur Silua vt ascendit ac tenuit, aggerem apportare militibus iussit: illis autem alacri animo & magna manu operantibus, solidus ad ducentos cubitus erectus est tumulus. Veram neque firma, neque sufficiens machinis ferendis hæc mensura videbatur: sed super eum tribunal, constructis saxis ingentibus factum est, altum itemque latum cubitis L. Erat autem & aliarum machinarum fabrica illis assimilis, quas primo quidem Vespasianus ad oppugnationes, postea vero Titus excogitauerat: & turris sexaginta cubitorum effecta est, tota ferro conserta, vnde multis balistarum & tormentorum iaculis Romani cito eos repulere qui de muro pugnabant, & caput exercere prohibere. Simul autem ingenti etiam arietis fabricato, Silua orebro murum pulsari iubet: ac viz quidem tamen aliquam eius dedit partem interruptam. Cito autem preueniente sicarij muro intus altero constituto, qui ne machinis quidem simile aliquid pateretur: mollis enim adhuc erat, & impetis laxare violentiam poterat, hoc modo constructus. Trabes proceritate magnas, & quæ scæ sunt continentes cōponere: earum autem ordines erant duo similes, tantumque distantes quanta

An. m. di 403.
à Christ.
na. 76.
In castel-
lo magna
commen-
tus copias.
Fructus
ad centu
annos in-
corrupti.

Herodes
duplex pe-
riculum
suspiciens,
castellum
sibi ad re-
fugium
parauit.

Circæ Mas-
sada vnum
tantum lo-
cus, qui
aggerem ia-
ctum exci-
pere pos-
set.

Ingenti a-
riete fabri-
cato, Sil-
ua orebro
murum
pulsari
iubet.

An. mū-
di 4038.
a Christi.
na. 76.

*Ardentes
facies in
murum
iaciuntur.*

*Aquilo
auctens
flammam
in Roma-
nos abi-
git.*

*Eleazar
ad socios
oratio.*

*Eleazar
iram Dei
in populum
Iudaicum
facit.*

*Pena cri-
minum,
qua furo-
re capti
dū cūtra
gentiles
aui sunt.*

esset muri latitudo: & inter eos ambos replebant aggere spatium. ne vero crescente cumulo terra deflueret, aliis transtueris trabibus quas in longitudinem posuerant colligabant. Erat ergo illis opus quidem ædificio simile: sed quod cedenti inferebantur machinarum ictus euanescebant, lutoque subsidente strictiorem fabricam faciebant. Hæc ubi Silua considerauit, igni magis murum captum iri putans, multas quidem ardentes facies militibus intro iaculari præcepit: murus autem, equippe ut magna ex parte lignis constructus, ignem cito comprehendit: & usque ad imum sui laxitate calefactus, ingenti flamma colluxit. Incipiente quidem adhuc incendio, spirans aquilo Romanis erat horribilis: auctens enim desuper flammam in eos abigebat, & pene machinas quasi iam conflagraturas desperauerant, deinde statu mutato, veluti diuina providentia excitatus auster, multa ut in aduersum eum murum repulit: iamque totus ardebat ex alto. Romani quidem cum Dei uerentur auxilio, ad castra læti digrediebantur, decreto hostes luce aggredi, & nocte vigilias accuratiores facere, ne quis eorum clam subterfugeret. Sed neque ipse Eleazarus de fuga cogitabat, neque alii cuiquam permissurus erat ut faceret. Videns autem murum igne consumptum, alium vero nullum salutis modum neque uirtutis excogitans: sed his quæ Romani in se liberosque suos & coniuges facturi essent si uicissent, ante oculos positus, de omnium morte consilium cepit: idque ex presentibus fortissimum ratus, validioris animi sociis uel per congregatis, talibus eos uerbis ad facinus inuitabat. Cum olim uobis decretum sit, iri fortes, neque Romani, neque cuiquam alii seruire, nisi Deo: is enim solus est uerus & iustus Dominus hominum: ecce nunc tempus adest, quod factis uestros probare animos iubeat. Ne igitur nos dehonestemus, ante quidem seruitute intolerabiles poenas subituri: si uiuos in Romanorum potestatem venire contingat. Perim enim omnium ab his defecimus, & nonissimi cum his bellum gerimus. Puto autem & hanc nobis à Deo gratiam datam, ut bene ac libere possimus mori, quod aliis non euenit præter spem superatis. Nobis autem certum est, orto die futurum excidium. Libera est autem strenua mortis conditio cum affectibus: nec enim prohibere di hostes possunt, qui profecto non optant uiuos abducere, neque nos illos iam possumus superare pugnando. Nam fortasse quidem ab initio statim oportuit, quando libertatem defendere cupientibus omnia & à nobis ipsis acerba peioraque ab hostibus eueniebant, de Dei voluntate conicere, & scire, quod amica ei quondam Iudæorum natio damnata esset interitu: mapens enim propitius, vel saltem nobis leuiter inensus, nunquam tantorum quidem hominum perniciem neglexisset: sacratissimam uero urbem suam igni hostium excidioque prodidisset. Nos autem soli scilicet ex omni genere Iudæorum sperauimus seruata libertate superare, tanquam nil in Deum deliquissemus, nulliusque culpæ participes fuisset, qui alios quoque docuimus. Itaque uidetis quemadmodum nos uana expectasse redarguit, fortiore nobis speratis rerum malorum necessitate illata. Nec enim quicquam nobis castelli natura inexpugnabilis profuit ad salutem, sed & alimentorum copiam, & armorum multitudinem, aliumque habentes abundantissimum apparatus, ipso Deo manifestissime auferente spem salutis perdidimus. Ignis enim qui ferebatur in hostes, in ædificatum à nobis murum non sponte reuersus est. Sed hæc multorum ira sunt criminum, qui furore capti contra gentiles ausi sumus: pro quibus quæso ne Romani inuidissimas poenas, sed per nos ipsos Deo præstemus, istæ autem illis moderationes sunt, moriuntur enim coniuges iniuria vacuæ, liberi seruitutis expertes. Post illos au-

tem ipsi nobis honestam inuicem gratiam præbeamus, libertate seruata optima sepultura. Prius tamen & pecunias & castellum igne exuramus. Morebunt enim Romani, certe scio, si neque corpora nostra teneant, compendioque caruerint. Alimenta sola relinquamus. hæc enim nobis erunt testimonio mortuis, quod non penuria victi sumus: sed ita ut ab initio statueramus, mortem seruituti prætulimus. Hæc dicebat Eleazarus: sed non in eundem modum præsentium sententiae congruebant: sed alii quidem ei obedire properabant, & quasi voluntate replebantur, pulchram esse morem existimantes. Qui vero molliores erant coniugum ac familiarum suarum misericordia, vel etiam propriis quonque apertissimus deterrebat interitus, aliusque allum intuens, contrarium voluntatis suæ motum lacrymis delinquant. Quos cum vidisset Eleazarus formidare, ac magnitudinem consilii animis frangi, pertimuit ne etiam eos qui fortiter dicta perceperunt, efformarent fientes ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationem non intermisit: sed erectior, multoque repletus spiritu, clariorem de immortalitate animæ orationem incipit: magnaue visus exclamatione lacrymantes attentius aspectans: Plurimum, inquit, opinione deceptus sum: qui putarem viros fortes pro libertate certantes, mori bene male, quam viuere. Vos autem ne cuiuslibet quidem homini quicquam neque audacia neque virtute præstatis, qui etiam magna mala effugitur, mortem timetis: cum oporteret vos super hoc neque cunctari neque expectare monitorem. Olim enim & a primo sensus nos erudire sacræ patris orationes, maiorum quoque nostrorum factis & animis confirmantibus, perseverabant: quod viuere hominis est, non mori, calamitas. Nam mors quidem libertatem animis præstans, ad proprium purumque locum eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autem mortali corpore victæ sunt, vnaque malis eius implentur, quod verisimile dicitur, mortui sunt. Diuino enim cum mortali societas turpis est. Multum quidem potest anima iuncta cum corpore: instrumentum enim facit suum, latenter id mouens, & vitra mortalem naturam gestis producens: Veruntamen cum pondere, quo in terram detrahitur, quodque ab ea pendet, absoluta, proprium locum receperit, tunc beatam & vndiq; liberam participat fortitudinem: humanis oculis, ut ipse Deus inuisibilis manens: nec enim cum est in corpore, conspicitur. Nam & accedit occulta, neque rursus cum recedit videtur, vnam quidem ipsa habens incorruptam naturam, corpori autem causam præbens mutationis. Nam quod anima attigerit, hoc viuut atque viger: vnde vero digressa fuerit, hoc marcidum moritur: tantum immortalitatis ei superat. Et huius orationis argumentum vobis sit somnus: in quo in se collectæ animæ, nusquā eas distrahent corpore, lucundissimam quietem agunt: cum Deo vero pro cognatione degentes, vbiq; adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur mortem timere cōueniat, qui somni diligimus quietem? quemadmodum autem non sit dementissimum, breuitatē vitæ sequentes, sibi met inuidere perpetuam? Oportebat quidem nos domestica institutione meditato, aliis esse exemplo promptæ voluntatis ad mortem. Attamen si ab alienigenis etiam rei fides petenda est, Indorum videamus sapientiæ professores. Illi enim cum sint boni viri, vitæ quidem tempus, quasi quoddam necessarium naturæ munus, inuiti sustinent. properant autem animas corporibus soluere, nulloque urgente neque exagitante malo, propter immortalis cōuersationis desiderium, aliis quidem prædicunt se esse abituros, nec est, qui prohibeat, quisquam, sed omnes fortunatissimos appellantes eos, ad familiares suos mandata mittunt: ita certam veramq; animis

An. mū-
di 4032.
Christi
na. 76.
Libertate
seruata o-
prima se-
pulture a.

Eleazari
de immor-
talitate
animæ o-
ratio.

Anima
mortali
corpore
vincta.

Virtus
animæ.

Somnus
immorta-
litatis ani-
mæ argu-
mentum.
Indorum
sapientiæ
professores
seipso cō-
uertunt.

An. mū-
di 4038
à Christ.
na. 76.

Adhorta-
tio ad con-
temnendam
mortem, a
tempore et
rei statu
desump-
ta.

Exemplū
a Iudæo
Cæsarea
interfectū
petitum.
Calami-
tas Iudæo-
rum Scy-
thopolit.

Obida-
cim mil-
lia Iudæo-
rum in Sy-
ria iugu-
lata, &
60000.
in Egy-
ptum per-
pempta.

Iudæorū
ab Roma-
ni ap-
rum cala-
mitas.

esse inter se consuetudinem credidere: ipsi autem cum mandata per-
ceperint, igni traditis corporibus, ut immaculata puraque anima secerna-
tur, laudati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi pro-
sequuntur, quam exterorum hominum quisquam suos ciues, in lon-
ginquam peregrinationem ituros. Et se quidem ipsos desunt: illos au-
tem beatos dicunt, quod immortalitatis ordinem iam recipiant. Non
ergo nos pudebit, si deterius Indis sapiamus, propriaque ignauia leges
patrias, quæ omnibus hominibus emulanda videntur, inhoneste de-
spiciamus? quanquam & si contraria nos à principio instituisse erudi-
tio, quod summum bonum est hominibus viuere, mors autem cala-
mitas: attemperare tempus nos adhortatur eam bono animo & facile to-
lerare, Dei voluntate & necessariis morituros. Olim enim quantum
apparet, contra omne ludæorum genus hoc decretum posuit Deus, ut
vita careremus, qui ea non eramus, quemadmodum oportebat, vsuri.
Non ausim autem nobismetipsis ascribere, neque Romanis gratifica-
ri, quod nos omnes eorum bellum absumpserit. Non enim viribus illor-
um hæc accidere: sed causa fortior interueniens, illis præstitit ut vince-
re viderentur. Quibus enim armis Romanorum perempti sunt, qui
Cæsaream incolebant ludæi? ac ne defecturos quidem ab illis, dum
diem septimum celebrarent, aggressa Cæsariensium multitudo, neque
repugnantes cum coniugibus ac liberis mactauerunt: nec vel ipsos e-
rubescere Romanos, qui nos tantummodo hostes, quod descenderamus,
putabant. Sed dicit aliquis, Cæsariensibus semper cum suæ ciuitatis Iud-
æis fuisse discordiam, tempusque nactus verus odium exsaturasse: quid
ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiscum enim illi propter Græcos
bellum gerere ausi sunt, ac non cum propinquis nostris Romanos vl-
cisci. Multam igitur his fides illorum ac benevolentia profuit: si qui-
dem ab ipsis cum totis familiis acerbissime trucidati sunt, ac pro auxi-
liis gratias ei reddidere: nam quæ illos à nobis pati prohibuere, hæc pas-
si sunt, velut ea ipsi committere voluissent. Longum fiet, si velim nunc
separatim de singulis dicere. Nostis enim, quod Syriz ciuitatum nulla
est, quæ non ludæos apud se habitantes occiderit, nobis quam Roma-
nos plus inimicos. Vbi etiam Damasceni, cum ne causam quidem pro-
babilem confingere potuissent, ciuitatem suam cæde nefaria repleuere,
octodecim millibus ludæorum cum coniugibus ac familiis iugulatis.
Eorum autem multitudinem plagis in Ægypto peremptorum 60. mil-
lium numerum audiebamus excedere. Illi quidem fortasse in aliena
terra, cum nullum inuenissent hostibus aduersarium, ita sunt mortui.
At omnibus qui domi cum Romanis bellum susceperunt, nihil deest eo-
rum, quæ spem totam possent præbere victoriæ. Arma enim & muri,
& castellorum inexpugnabiles fabricæ, atque interriti spiritus ad peri-
cula pro libertate subeunda, cunctos ad defectionem reddunt fortio-
res: sed hæc ad paucum tempus cum sufficerent, sequæ sustulissent ma-
iorum malorum exitere principium. Omnia enim capta sunt, omnia-
que hostibus succubuerunt, velut illorum nobilitatis causa victoriæ, nō
ad eorum salutem, à quibus instructa fuerant, apparata sint. Et in præ-
lio quidem mortuos beatos existimari oportet, repugnantes enim &
libertate non perditæ perire. Eorum vero multitudo, quæ à Roma-
nis subiugati sunt, quis non misereatur? quis ne antequam illa pa-
tiantur, mori properet? quorum alii torti, tamque igne quam verberibus
excruciati perire, alii semel à bestiis ad secundum earum cibum viui
seruari sunt: illorum quidem miserissimi habendi sunt, qui adhuc vi-
uunt, qui sæpe mortem optantes non accipiunt. Vbi est autem illa ma-
gna, ciuitas? Aut vbi est quæ totius gentis ludææ metropolis fuit? Tan-

10 ris quidem murorum sepris munitissima, tot vero ante muros castris
 turrimque obiectis mœnibus tuta, bellicque apparatus vix capiens,
 tot autem virorum pro se pugnantium multitudinem continens, quid
 nobis facta est, quæ Deum habere incolam credebatur? Radicitus ex
 fundamentis erepta est, solaque eius monumenta restant, eorum à quib.
 excisa est imposita reliquias castra. Senes vero infaciles ad cineres tem-
 pli assident, & paucæ mulieres ad turpissimam pudoris iniuriam ab ho-
 20 stibus referuatæ. Hæc secum reputans quisquam nostrum, aspicere so-
 lem durabit, etiam si viuere sine periculo possit? Quis inimicus adeo
 patriz, quis tam imbellis, aut parcus animæ, ut eum non pœniteat huc-
 usque vixisse? Atque vtinam omnes fuissetis mortui, prius quam il-
 lam sacram ciuitatem hostium manibus videremus excindi, prius quam
 templum sanctum tanta impietate funditus erui: sed quoniam spes
 non instrenua nos illexit, quibus forte poterimus pro ea hostes vicici:
 nunc autem euanuit, ac solos necessitati dereliquit, mori bene propere-
 mus, vtrimer ipsi misereamur, & coniugum liberorumque dum no-
 bis licet à nobis ipsi misericordiam capere. Ad mortem nanque ipsi
 nati sumus, & quos ex nobis genuimus, eamque fugere ne fortissimi qui-
 dem possunt. iniuria vero & seruitus, & videre coniuges ad turpitudi-
 nem duci cum liberis, non est malum hominibus ex naturæ necessitate
 30 profectum: sed hæc sua timiditate perferunt, qui ante mori cum licuit
 noluerunt. Nos autem multum freri fortitudine, à Romanis descimus:
 & postremo nunc illis ad salutem hortantibus, non paruimus. Cui igitur
 non est eorum iracundia manifesta, si nos viuos subiungere potuer-
 unt? Miserandi quidem adolescentes erunt, quorum vires corporis ad
 multos sufficere cruciatus: miserandi autem prouectiores, quorum
 ætas clades ferre non poterit. Videbit alius coniugem abduci, alius ma-
 nibus reuinctis vocem filii patrem implorantis exaudire. Sed dum libe-
 ri sunt & gladios habent, pulcrum ministerium nobis præbeant, exper-
 tes seruitutis hostium. Moriamur liberi, cum filiis & cum coniugibus vita
 decedamus. Hæc nobis leges præcipiunt, hæc nos coniuges & filii depre-
 cantur, horum necessitatem Deus misit, his contraria Romani volunt,
 & ne quis nostrum ante excidium pereat, timent. Festinemus igitur eis,
 pro sperata potiundi nostri voluptate, stuporem mortis admirationem-
 que relinquere audaciz.

40 Adhuc eum orare cupientem omnes interpellabant: & effrena-
 to quodam impetu pleni, ad opus incitabant: ac veluti laruis exagitati,
 alius alium antecapere cupiebat: hoc speciem esse fortitudinis, rectique
 consilii existimantes, ne quis extremus remanere videretur: Tantus
 eos & coniugum, & filiorum, & proprix cædis amor inuasit. Sed nec, id
 quod aliquis putauerit, cum facinus acciderent obtrisi sunt, verum cum
 seruare sententiam, quam cum dicta perciperent, habuerunt: proptium
 quidem charumque affectum rementibus cunctis, rationi vero cedenti-
 bus, quia iam optime filius consuluissent. Simul enim valere vxoribus
 cum amplexu dicebant, ac liberos gremiis capto extremum lacryman-
 tes osculabantur: & simul tanquam manibus alienis iussa peragentes
 volentes eos consuebant: malorum quæ subditi hostibus passuri fue-
 rant cogitationem, habentes pro solatio necessitatis ad eandem. Deni-
 que nemo hæc audacia minor inuentus est. Cunctis autem coniun-
 50 ctissimos transfixere: miseri, quibus id necesse fuit, quibusque filios at-
 que vxores occidere, malorum omnium videbatur esse leuissimum. Igi-
 tur neque horum iam factorum dolorem tolerant, & interfectos lætos
 existimantes, si vel breuissimum tempus eis superuierent, cito qui-
 dem vniuersis bonis in vnum congestis ignem iniiciunt, sorte vero ex

An. mū-
 di 4038.
 à Christ.
 na. 76.
 Hierosely
 ma Iudæa
 metropo-
 lis raditi-
 tus ex san-
 damentis
 erepta.

Ad mor-
 tem nati
 sumus cū-
 que fuge-
 re ne for-
 tissimi
 quidem
 possunt.
 Eleazar
 Iudæi Ro-
 manorum
 crudelita-
 tem expo-
 nit.
 Mori liberi
 apud Iu-
 dæos honor
 & gloria

Indarum
 propria cū
 dū amor.

An. mū-
di 4038.
à Christi-
na 76.

*Iudai uni-
uersi bo-
na in vni-
congestis
ignem in-
dicant.
Sorte deci-
llosi rob-
quos Iu-
dæi tran-
cidant.*

*Romani
pugna ex-
pectant.*

*Romani
consilii for-
titudine
& obstina-
tum consi-
lium mor-
tis admi-
rantur.*

numero suo decem lectis omnium percussoribus, vniuersi etiam pro-
pter liberos ac coniuges prostratos compositi, eosque complexi mani-
bus, parato animo se mactandos præbebant infelicissimum illud exhi-
bentibus ministerium. Isti autem intrepide cunctis occisis, eandem sor-
tis legem in sua quoque morte statuerunt, vt cui obtigisset, nouem per-
emptis semet super eos occideret. ita omnes sibi confidebant, quod ne-
que in audendo, neque in sustinendo facinore, præstaret alius alii. Et
ad extremum cæteri quidem se neci supposuere: vnus vero atque nouis-
simus, circumspæcta multitudine mortuorum, ac quis forte in multa
eade superesset, qui suæ manus egeret: vbi cognouit omnes peremptos,
ignem quidem immittit regis: vehementi vero manu toto per se trans-
acto gladio, iuxta suos affectus occubuit. Et illi quidem perierant, nul-
lam credentes animam ex numero suo Romanis subditam reliquisse.
Latuit autem vna mulier senior, & illa quidem Eleazari cognata, pluri-
mum doctrina sapientiaque mulieribus præstans, & quinque pueri per
cuniculos qui aquam sub terra potui ducebant abditi, cum aliis cædibus
occupatas mentes haberent, qui erant nongenti numero & sexaginta,
cum mulieribus simul ac pueris. Hæc autem calamitas acta est Aprilis
mensis quintodecimo die. Romani autem adhuc pugnam expectan-
tes, mane aggeribus scalarum pontibus iunctis muros aggrediebantur.
Cum vero hostium neminem viderent, sed vndique versus acerbam
solitudinem, ignemque intus ac silentium, quid factum esset coniecere
non poterant: & ad extremum velut impellentes istum arietis, vula-
tum, si quem forte prouocarent, dederunt. Clamorem autem sensere
mulieres, & ex cloacis emerisse, factum Romanis vt erat indicarunt, al-
tera earum quemadmodum dicta vel gesta fuissent omnia narrante ma-
nifeste. Non tamen Romani facile his verbis adducebantur, ausi ma-
gnitudinem verisimilem non credentes. Ignem vero extinguerè cona-
bantur, perque hunc viam sectantes, cito in regiam peruenere: conspe-
cta que multitudine mortuorum, non vt in hostibus gauisi sunt: sed
consilii fortitudinem, & obstinatum in tanto numero rebus ipsis con-
temptum mortis admirabantur.

C A P. XXIX.

*Interitus Sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profe-
gerant.*

*Sicarii mo-
na calam-
tatis au-
torum.*

*Iudai con-
tra flauio
vnum terro-
ritate con-
ueniunt.*

Huiusmodi autem peracto excidio, in castello quidem præsidium dux
reliquit, ipse vero cum exercitu ad Cæsarem profectus est. Nec e-
nim quisquam supererat in illis regionibus hostium, sed iam tota Iu-
dæa belli fuerat longinquitate subuersa: multisque suorum etiam pro-
cul incoletibus sensum perturbationis ac periculum exhibuerat. Nam
& circum Alexandriam Ægypti ciuitatem postea contigit multos Iu-
dæorum perire. His enim qui ex factione sicariorum illuc effugere po-
tuerunt, non satis erat saluos esse: verum & illic nouas res conabantur,
vt libertatem defenderent, & Romanos quidem nihil se meliores pu-
tarent, Deum vero solum Dominum dicerent. Cum autem quidam his
Iudæorum non ignobiles aduersarentur, illos quidem mactauere, aliis
vero instabant, ad defectionem eos hortantes. Eorum autem videntes
confidentiam principes senioram, iam cohibere tutum sibi non esse ar-
bitrabantur: sed congregatis omnibus in congregationem Iudæis, sic-
ariorum temeritatem publicabant, illos omnium malorum causam esse
demonstrantes: & nunciaiebant illos, quod nec si fugissent certam spem

salutis habituri viderentur: à Romanis enim cognitos statim perituros esse, sibi debita calamitate replere eos qui nullius fuissent delicti participes. cauendum igitur ab eorum exitio multitudinem monebant, & vt pro se Romanis ipsorum traditione satisfacerent. His dictis, prospecta periculi magnitudine paruere, multoque impetu sicarios aggressi corripuerunt quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui vero in Ægyptum Thebasque illius tractus elapsi sunt, non multo post comprehensi redacti sunt: quorum non est qui duritiam siue confidentia siue pertinacia voluntatis sit dicenda, non obstupescat. Omni enim genere tormentorum & vexatione corporum in eos excogitata, ob hoc solummodo vt Cæsarem dominum faterentur, nemo cessit, neque dicere velle visus est: sed omnes illa necessitate validiorem sententiâ conseruauere, tanquam brutis corporibus non animis etiam cruciatus ignemque susciperent. Maxime vero puerorum ætas, miraculo spectantium fuit: nec enim vel eorum quisquam commotus est, vt dominum Cæsarem nominaret: vique adeo corporum infirmitatem vis audacis superabat.

CAP. XXX.

Onia templum clausum apud Alexandriam.

Lypus tunc Alexandriam rector administrabat, & de hoc ad Cæsarem mota velociter retulit. Ille autem inquietum ludzorum circa res nouas studium cauendum esse existimans, ac veritus ne rursus in vnum congregarentur, & quosdam sibi adiungerent, præcepit Lupo, vt templum ludzorum, quod esset apud Onion (quæ sic appellatur) ciuitatem destrueret: Hæc autem est in Ægypto: quæ ob hanc causam & coli cœpit, & nomen sumpsit. Onias Simonis filius, vnus ex Pontificibus, ex Hierosolymis fugatus, Antiocho Rège Syriæ cum ludæis bellum gerente, Alexandriam venit: & à Ptolemæo suspicitur humanissime, propterea quod Antiocho erat inimicus: ait se gentem ludzorum eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cum autem Rex ea quæ possent fieri annuisset, rogauit vt in aliqua parte Ægypti templum sibi edificare permitteret, & more patrio Deum colere. Ita enim & Antiochum magis odiosum ludæis, qui templum apud Hierosolytam vastauisset, ipsique beneuolentiores eos fore, eoque multos ad eum religionis diligentia colligendos. Parauit his Ptolemæus, eique locum dedidit centum & octoginta stadiis à Memphi distantem: Heliopolitanus autem illerectus dicitur: vbi castello fabricaro, Onias templum quidem dissimile ei quod est in Hierosolymis, turrim autem similem extruxit, ingentibus saxis sexaginta cubitis etædam. Arx autem fabricam secundum patriam imitatus est, & donariis similiter exornauit, præter candelabri confectionem. Candelabrum enim non fecit, sed informatum aureum lychnum tanquam iubarum luce radiantem, de aurea catena suspendit. Totum vero circa templum spacium octo latere circumdedit, faxeas portas habentē. Concessit autem Rex etiam multum agri modum, ac pecuniæ reditus: vt & sacerdotibus esset copia ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non tamen hæc Onias sana voluntate faciebat, sed erat ei contentio cum ludæis apud Hierosolytam degentibus, propter fugæ memorem iracundiam: & hoc templo ædificato, habitabatur ad id se omnem ab Hierosolymis multitudinem reuocaturum. Facrat autem olim prædictio quædam annis longentis septuaginta: & Isaias quæ prædixerat huius templi futuram in Ægypto constructionem à quodam viro ludæo. Templum quidem ita fuerat ædificatum.

An. mñ-
di 4038.
à Christ.
na. 76.

*Varia tor-
mentis
& vexati-
onum ge-
nera, in
eos excogi-
tata, qui
Cæsarem
dominum
fateri re-
cusant.*

*Onias ab-
nuens
Ptolemæo
in Ægy-
pto oppi-
dum & ri-
plum con-
dis.*

*Onia tem-
plum in
Ægypto
ædificatum.*

Am. mū-
di 4038.
à Christ.
na. 76.

*Lupus In
dus tem-
plum clau-
dit.*

Lupus autem rector Alexandriae susceptis literis Imperatoris, cum ad templum advenisset, nonnullis ablatiis donariis templum claudit. Postmodum Lupo mortuo Paulinus, qui eius potestati successit, neque donariorum quicquam reliquit (vehementer enim Sacerdotibus comminatus est, nisi omnia protulissent) neque ad templum religionis causa adire volentes admittit: sed clausis foribus ita inaccessum fecit, ut ne vestigium quidem divini cultus in eo resideret. Tempus autem fluxerat usque clausum templum, ex quo fuerat conditum, anni trecenti triginta tres.

CAP. XXXI.

De interfessione Iudæorum apud Cyrenem.

*Jonatha
sociorum
pars mani-
bus inter-
ris, nonnul-
li vini cap-
ti ad Catul-
lum per-
ducuntur.*

*Catullus
tria simul
Iudæorum
millia occi-
dit.
Iosephus
a Jonatha
hæretum
Catulli,
falso accon-
satur.*

*Jonathas
prius ver-
beratus
vini ex-
ussus est.*

Avdacia vero sicariorum, veluti morbus quidam, etiam ea quæ circa Cyrenem oppida erant, contigerat. Elapsus enim ad eam Ionathas homo nequissimus, arte rector, non pauci imperitorum ut se attenderent persuasit: perduxitque eos in solitudines, cum signa & vmbrearum imagines se polliceretur ostendere. & alios quid hæc agendo atque fallendo larebat, dignitate vero præstantes Cyrenensium Iudæorum apparatus eius & protectionem Pentapolitanae Libyæ rectori Catullo prænunciant. Ille autem equitibus ac peditibus missis, inermes facile comprehendit: & magna quidem pars manibus interiit, nonnulli autem viui capti, ad Catullum perducti sunt. Autor autem consilii Ionathas tunc quidem potuit effugere: multum vero ac diligenter per omnes quæsitus regiones captus est, adductusque ad Catullum, sibi quidem moram poenæ moliebatur, Catullo autem iniquitatis præbuit occasionem. Nam ipse quidem locupletissimos Iudæorum falso insinuans, auctores sibi huius consilii fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat, remque delatam multimode cumulabat, tragicis etiam verbis exaggerans, ut & ipse quoddam bellum Iudæorum confecisse videretur: quodque hoc atrocius est, præter credendi facilitatem, etiam doctor erat calumpniandi sicariis. Demique cum iussisset Iudæum quendam Alexandrum nominare: cui iam dudum insensus odium publicauerat, etiam uxore eius Berenice criminationibus implicata, hos quidem priores occidit, deinde omnes simul pecuniarum copiis eximios, tria simul millia trucidavit. Et hæc secure facere arbitrabatur, quod eorum patrimonia redivitis Cæsaris adiungobat. Ne vero vel alibi degentium quisquam Iudæorum eius iniustitiam confuraret, etiam longius mendacium propagavit: ac Jonathæ nonnullisque aliis qui comprehensi fuerant persuadet, novarum rerum accusationem viris inferre probatissimis Iudæorum, apud Alexandriam Romanque degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt, vnus erat Iosephus qui hæc scripsit. Non tamen Catullo fido ita ut speraret cessit. Nam Romam quidem venit, Ionathan cæterosque viros ducens, suamque arbitrabatur esse questionis apud se ac per illum constati calumniam: Vespasianus autem rem suspicatus, veritatem requirebat: cogitoque non iure hominibus accusationem illatam, illos quidem Titio studio criminibus soluit, merito vero poenam in Ionatham statuit: prius etiam verberatus, viuis exussus est. Catullo autem tunc quidem ob lenitatem principum obtigit ne quid amplius castigationis experiretur: non multo autem post, multiplici morbo & insanabili correptus, acerbissime tortus est non corporis tantum cruciatus sustinens, sed erat ei maior animi morbus & grauior. Terroribus enim expauescebat, & cre-

bre videbat sibi instantes umbras eorum quos peremerat, & clamitabat. Cumque se tenere non posset, exiliebat stratis, tanquam tormentis sibi & flammis adhibitis. Hos autem semper multum proficiente malo, extis que defluentibus, ac intestinis exhaustis, ita est mortuus: nulla re alia magis diuinae prouidentiae facto indicio, quam quod nequissimos viciscatur. Hic nobis est finis historiarum, quam promissimus noscum omnes veritate tradituros, cognoscere cupientibus, quemadmodum hoc bellum Romanis gestum est cum Iudaeis, & qualiter sit quidem expositum lectoris, ut dicant, relinquatur: de veritate autem confidenter dicere non pigebit. quod eam solam scopum mihi per omnia quae scripsi proposuerim.

An. mū-
di 4038.
à Christ.
na. 76.
*Septem li-
brorum de
bello Iu-
daico, con-
clusio.*

*Flauii Iosephi de bello Iudaico Libri septimi &
ultimi FINIS.*

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX RERVM ET VERBORVM IN HOC

FLAVII IOSEPHI OPERE ME-
morabilium fidelissimus ac locu-
pletissimus.

A.

A RON mortuus	fol. 94.
Aaronis virga germinat	93
Aaronis filius	77
Aaroni Moysi fratri sacerdotium confertur a Deo	ibid.
Ab Atheniensibus honor Hyrcano habitus	376
Abraham Lethum captum cum Sodomitis reducit	25
Abrahamus primus verbi diuini concionator	23
Abrahamus egregius Astronomus	42
Abrahamus Aegyptios religionem docuit & artes	24
Abraham moritur aetatis an. 175.	31
Abrahami obedientia	28
Abrahamo Deum progeniem eius malos vicinos in Aegypto habueram, praeuincias	25
Abaneth	75
Abel a Cain interfectus	45
Abdagasis Asineum interficere vult, quod Abra- banus permittere recusat	501
Abdon iudex	133
Abdemonus	828
Ab Apione quaedam valde frigide conscripta	841
Abia ad Hebraeos oratio, qua de seipsum & impie- tatem eum exprobat	224
Abenerus Neri filius Sauli filium Iebosthum populi Regem constituit	171
Abenerus contra Iuda tribum copias educit, cui Ioa- bus cum vniuerso Dauidis exercitu occurrit ibid.	
Abenerus apud seniores populi, praefectoq; mili- tia, ut ad Dauidem desisterent, loquitur	172
Abenerus a Dauido comiter exceptus, amicè dimit- titur	173
Abenerus ad Dauidem in Hebronem mittit lega- tos, qui suo nomine factus cum eo ferrent	172
Abenerus in fugam conuersus, Asael trucidat	171

Abesalomus sororem Thamaram solatur	184
Abesalomus vindicta opportunitatem expectat ibid.	
Abesalomus patrem ac fratres ad solenne coruini- um inuitat, & Ammonem vno sepultum tri- cidari curat	182
Abesalomus reductus patris Dauidis conspectum deuitare iubetur	185
Abesalomus patris sui affectat regnum astute sitis & callide	185
Abesalomus Rex ab vniuersis saluatur	ibid.
Abesalomus Iordanem traiecit	189
Abesalomus callide per mulierem a Ioabo suborna- tam reuocatur Hierosolyma	185
Abesalomi Hierosolym. nati liberi	ibid.
Abesalomi columna marmorea	190
Abias contra Ieroboamum exercitum colligit	224
Abias victoria potitur	ibid.
Abigae Nabali uxor muneribus Dauidem pla- cat	163
Abiathar manus Sauli elapsus, Dauidi patrii, & sacerdotum nunciat eadem	160
Abiatharus sacerdotali honore priuatur	203
Abilamarodochus Iechoniā a vinculis dimittit	276
Abimelechus 79. fratres interficit	129
Abimelechus Thebas capit	130
Abimelechus in Sicimitas mouet	130
Abimelech Isaacum inuidia motus expellit	31
Abimelech amicitiam renouat cum Isaaco	32
Abimelechus amore Sara captus	27
Abimelechum mulier ferit, & armiger eum occidit	131
Abimelechum Sicimita expellunt	130
Abisai	195
Acerra	210
Achas quintus ex fratribus antequam protrahi iu- beretur, in medium prorumpit	874
Achab & Iosaphath in Syros mouent	235
Achab in praelio vulneratus moritur	ibid.
Achabus ob dimissum ab ipso Adadum taxatur	233

Regi profectum arcis, & apud Neronem Top pea precibus illum illatum impetrant	549	Alexandre Herodi parentis Euehuclius corrup pit, & quod rignis sit futurus successor praeco 614	
Agrippa Tiberiade habitat	488	Alexander ad DCCC. crucibus suffig. & in oron dem confectis uxores & lteros cruciari inue 369	
Agrippa in Italiam Putolis, inde ad Tiberium Ca farem peruenit	489	Alexander Thracida cognomen apud Iudaeos inue nit	1614
Agrippa ne audiendam Eutychum instat, quo fa cto propter verba quadam ex vincula sunt mucta	491	Alexander in vinculu quatuor libros aduersus mu nicos conscribit	615
Agrippa Alexandria pecuniam mutuatur	489	Alexander Tolemao, ut Zoilum tolleret, persua det	357
Agrippa Iudaeorum immunitatem confirmat	429	Alexander	841
Agrippa Berytiam ciuitatem eximiiis ornamentis honorat	524	Alexander quartano febrium recurfu fatigatu 583	
Agrippa terrestri itinere Ephesum peruenit	427	Alexander suo & frastru nomine parentis ac u tionem diuit	43
Agrippa in Asiam transit	420	Alexander Hierosolyma obsidere volens, pontifici obuiam eundem honorifice excipit, obuiatione eodem habitu arte oblatus	372
Agrippa sex menses in custodia seruatus	492	Alexander cum Demetrio amicitia decernit, curdus que conductus in uenit	300
Agrippa in suam regem nauigat	494	Alexander & Aristobulus omnes lachrymas etiam parentum accusatores ad misericordiam com mouent	422
Agrippa Roma de genti liberalitatem immodicam ad inopiam redactus	488	Alexander à Iudaei bello petitus, potentissimu rum in Bethoma oppugnat	300
Agrippa Hierosolymorum muros permunit	524	Alexander coniugi quomodo sicure regnare possit ostendit	311
Agrippa diuio ampliatur	537	Alexander Aristobuli filius ad dissectionem Iudae iterum reducit	587
Agrippa Herodes Antipatrum Romam ducendam iradit	431	Alexander Polybius	30
Agrippa Germanus quidam fortunam florentem & uite terminum praestat	492	Alexander & Aristobulus à Salome ac Tiberia ad conuicia illecti, apud Herodem iraducuntur	430
Agrippa lilei suppositus	526	Alexander obiecta crimina non inficiatur, se per scripturam parentis stultias uisitas fate tur, quatum Tiberia, Salome, Tiberia us, & alii Regu fidelissimi participes essent	443.
Agrippam Herodes apud Sinopen Ponticam ur bem offendit, & ab eo honorifice excipitur	47	Alexander per sex annos quinquaginta milia Iu daeorum interfecit	580
Agrippam Caius Tetrachia Regem constituit	494	Alexander al praefectum arcu Alexandri, & se recipere et, scribit	446
Agrippina Messalina & Paelina Cleudis uxores	536	Alexander Herodi, quod Archelaum discedere de creuit, statuit	447
Agrippium	608	Alexander uictoriam ab Theodoro amittit	590
Aggeus & Zacharias Propheta	287	Alexander 100000. peditum & 1500. equitum con gregat	56
An expugnata atq. combusta	116	Alexander Jonathan in suam patrem traducere cona tus pontificatus teterendo	537
Albinus Iudae procurator	539	Alexander Aristobuli filius principatum inuadit	372
Alcimus siue Iacintus pontifex	330	Alexander Antiochi Epiphanis filius in Syriam uenit	
Alcimus pontifex cum per iugiu Iudam apud De metrium accusat	330		
Alcimus popularem auram sibi concilians, eos qui sunt Iuda partium occidit	331		
Alcimus Iudam apud Demetrium accusat	330		
Alcimus pontifex mortuus	331		
Alexander in templo Hierosolymitano sacrificans, uaticinio se ipso Danieli ostenso maximam Iu dau libertatem conciliet	302		
Alexander Aristobuli filius contra Hyrcanum ma gnam manum congregat	586		
Alexander & Aristobulus crebro matrem im plorant, id quod Herodis animum succendit	613		

veniens, Ptolemaidem occupat	336	Alexandra Hyrcani filia, uxor Alexandri	
Alexander Rex Syria Cleopatram Philometorem filiam ducit	339	Aristobuli Regis filij, Cleopatra ut Pontificatum filio suo petat ab Antonio scribit	399
Alexander & Aristobulus in quibus peccauerint	451	Alexandra Hyrcanum patrem sollicitat, & ut a Maicho tutelam peteret, monet	498
Alexander ad Ptolemaidem exercitum ducit, eamque oppugnat	356	Alexandra moritur, & Hyrcanum regni successorem constituit	583
Alexander in conflictu cum Antiocho Gryphocassus	352	Alexandra Cleopatra Herodis insidias, & filii miserabilem interitum indicat	401
Alexander alterum fratrem interficit, alterum in honore habet	356	Alexandra interfecta	414
Alexander a Gabino victus	373	Alexandra Damascus nulla re memorabili gesta, capit	582
Alexander dona Ionathae mittit	341	Alexandra indecorè se filia criminis non confusum vult ostendere	415
Alexander post obitum Philippi Macedonum Rex	390	Alexandrium & alia castella diruta	372
Alexander cum hostibus praelio decertat, & sex milia militum amittit	586	Alexandri mater	372
Alexander ab armis requiescit	581	Alexandria pars ora maritima	461
Alexander & Aristobulus Sebaſte strangulati in Alexandrium sepeliuntur	451	Alani Mediam terram prædandi causa perducunt	442
Alexander cum Obada rege Arabum congressus, totum exercitum amittit	581	Allus Caesaris libertus Agrippa mutuo dat pecuniam	450
Alexander Arabia & Amathunti castello bellum infert, illudque captum funditus eruit	580	Altare & vasa ad illud pertinentia	209
Alexander Iysimachus Alabarcha	521	Altare æreum	215
Alexandri & Aristobuli impatientia	ibid.	Altitudo, longitudo & latitudo templi	222
Alexandri victi in Arabiam fuga, & cades	342	Amalecitas Davidi Regem Saulum casum nuntiāt, & eius cadit argumenta armis illius autem & insigne regium affert	170
Alexandri cum Demetrio pugna & victoria	338	Amalecitas mouent in Israelitas	67
Alexandri copias Arabum Rex in fugam vertit, maximamque partem trucidat	581	Amalecitarum Rex Samuelis iussu interficitur	151
Alexandri familia magnum infortunium incurrit	364	Amalecitarum gens expugnata, & incensa Sicella, prædam abegerunt	163
Alexandri morbus	361	Amalecitas interneccione delendos prædisiis	68
Alexandri mors	362	Amalecitas plectendos	110
Alexandrum quidam quod Romam contra parentem ad amicos literas misert, accusat	442.	Amalecitas fundunt fugantque Israelitas	67
Alexandrum filium Herodes timet	614	Aman ab omnibus, exceptis Iudæis, adoratur	394
Alexandrum, Aristobuli fratrem Regem Regem constituit, qui è vestigio crudeliter agit	580	Aman odio & consilij eius in Iudæos in conuiuium patefactus, suspenditur	298
Alexandra Pharisæis ultro parat	399	Amor multitudinis erga Iosephum	561
Alexandra, Alexandri coniunx pietatis opinione principatum obtinet	ibid.	Amor Rex Iudæ impius	263
Alexandra Herodi suspecta obseruatur	400	Ammonitarum spolia	237
Alexandra in Ægyptum aufugere cogitat, insidia verò Herodi patefiunt	ibid.	Amnon morbum simulans, patrem ut sororem ad se mittat, petit	184
Alexandra sese excusat & Herodi reconciliatur, dum Pontificatum filio promittit	ibid.	Amnon sorori, ut sui copiam faceret, suadet ibidem	
Alexandra Iudæis custellorum custodiam credit	353	Amnon sororem reluctantem per vim opprimit, mox exosam & suspensam extrudit	ibid.
Alexandra Herode absente urbis arces in suam potestatem redigere conatur	413	Amnon, Davidi filius, Thamarum, Absalonis sororem deperiens, in morbum inclinat ibidem.	
		Amanis facultates Machabæo dantur	160

<i>Amanus in Mardocheum odium</i>	296	<i>Angelus Dei occurrit Agar</i>	28
<i>Antonius & Caesar cum Herode in Capitolium ascendunt</i>	211	<i>Angeli Abrahamo filium nasciturum nuntiant, & delendos Sodomitas</i>	26
<i>Ammonites exterorum societate mercede impetrata in Davidem copias parant</i>	180	<i>Anni aetatis & regiminis, item virtutes & divitia Davidis</i>	201
<i>Ammonites & confederati seipfos inuicem trucidant</i>	237	<i>Annibis supplicio affectus: Amaranus & Eleazarus in exitum missi</i>	127
<i>Amplitudo Iudae</i>	455	<i>Anilaus ob uxoris idolatriam à Iudaeis obviatus quendam confodit</i>	502
<i>Amphiatio regi Israelitici</i>	252	<i>Anilaus in Mithridatis vicis cum exercitu impetum facit, eumq; noctu opprimit, & captum se cum abducit</i>	ibid.
<i>Amarinus Rex Israeliticus</i>	227	<i>Anilaus Parthorum Ducem trucidat, eiusq; uxorem ducit</i>	373
<i>Amarinam futurum Alosis patris Deum orat pro Hebraei</i>	53	<i>Anilaus à Mithridate fugatus</i>	503
<i>Amarinus moritur, eiq; Achabus filius in regno succedit</i>	227	<i>Anilaus Babylonis ad supplicium deposcunt, qui oppressus interficitur</i>	ibid.
<i>Amoraei Hebraei fundunt fugantq;</i>	95	<i>Anima mortali corpore unita</i>	445
<i>Amoraeorum terra situs</i>	ibid.	<i>Animus Herodi hyocriticus</i>	491
<i>Amasias à propheta propter idolatriam reprehenditur</i>	251	<i>Annus Minucianus</i>	506
<i>Amasias Rex Hierosolymitanus</i>	250	<i>Annus Rufus Iudae praefectus</i>	480
<i>Amasias ab Israelitarum Rege captus, Hierosolyma diruta & templum scolarum</i>	252	<i>Annone caritas in Aegypto</i>	51
<i>Amasias Hierosolymorum Regis in Ioan Israelitarum Regem expeditio</i>	251	<i>Annone charitatis principatu Claudii</i>	57
<i>Amasias Idumaei victoria</i>	ibid.	<i>Annus iobelus</i>	83
<i>Amasias cedes</i>	252	<i>Ananus apud Albinum accusatus</i>	480
<i>Amathus diruta</i>	359	<i>Antigonus auriculas Hyrcani dentibus truncat</i>	595
<i>Amathenorum Rex Davidis societatem petit</i>	179	<i>Antigonus Aristobuli filius ab Herode fugatus</i>	593
<i>Ananias Nebedai filius, Camyda pontifici succedit</i>	234	<i>Antigonus Massadam obtinet</i>	597
<i>Ananias Costobarus & Saulus ad spoliandos infirmiores promptissimi</i>	540	<i>Antigonus Parthus, si ab Hyrcano in illum regnum transferrent pecuniam pollicetur</i>	386
<i>Ananias unus ex legatis, vir malus & maleficus</i>	571	<i>Antigonus quosdam, qui Herodanos fragmentatores per insidias interciperent, mittit</i>	391
<i>Ananias, Ananus, Cumanus, Celer, alij, nonnulli Romam missi</i>	535	<i>Antigonus apud Aristobalum falso accusatus</i>	395
<i>Ananus apud Albinum accusatus</i>	539	<i>Antigonus à Parthis in Indiam reductus Hircano, ne in regnum restitueretur, auriculas amputat</i>	388
<i>Ananus quinq; filios summi Dei pontificio potius habet</i>	ibid.	<i>Antigonus Romanum exercitum alere recusat</i>	392
<i>Ananus Sethi filius in Ioazari pontificis locum surrogatus</i>	480	<i>Antigonus Herodi, quod non ex stirpe Regia prognatus, sed semivindus sit, exprobrat</i>	391
<i>Ananelo Herodes dat summum sacerdotium</i>	399	<i>Antigonus Aristobuli filius apud Casarem Hircanum & Antipatrum accusat</i>	375
<i>Ananelo Herodes pontificatum abrogat</i>	400	<i>Antigonus securi obtruncatur</i>	398
<i>Anna Helcana uxor liberi à Deo petit</i>	137	<i>Antigonus, Aristobuli filius, ad Casarem, Tompeis iudicis de morte patrii accusatur venit</i>	589
<i>Anaxagoras</i>	470	<i>Antigonus de fratre nihil mali suspicatur</i>	579
<i>Anchus secum Davidem contra Hebraeos educit, qui à Palaestinorum ducibus reprobatur</i>	167	<i>Antigonus interficitur</i>	ibid.
<i>Anchus Davidem remittit</i>	ibid.		
<i>Anchus Davidem cum sexcentorum cohorte evocat</i>	165		
<i>Ancillas ingenui non ducant</i>	106		

Antigonus Hyrcanum & Antipatrum falsis accusator	589	Antipater Herodem fratribus magni sensum reddit	431
Antigonus apud Aristobulum falsis accusatur	59	Antipater subditos suos, ut cum Hyrcano sentirent, admonet	589
Antigonus in Iosephi caeduer immunitas	600	Antipater cum copii Alexandro obuiam proccat	586
Antigonum Aristobuli filium Ptolemaeus Menandrus adoptat	383	Antipater Samarita Herodi Antipatrum, filium venenum paratum habere, exponit	457
Antipater precibus Herodem, ut pacta connubialia mutentur, flectit	453	Antipater patrem vitam firmisserat, cum carcere custode de missione agit, quod dum Herodes audit, sine mora eum occidit, & in Hyrcani castris condidit	466
Antipater Malicobi insinuatu venenum bibit	592	Antipater nocte cum Hyrcano ex ciuitate profugit, & ad Aretam Arabis Regem peruenit	383
Antipater Indorum potentiores in Aristobulum corripit	366	Antipater innocentiam suam precibus ad Deum restitutam facere conatur	461
Antipater preunia & donis hominum fauorem sibi concitare conatur	620	Antipater multa praclara facinora committit, & ad subeunda pro Casare pericula sese offert	589
Antipater Herodem & anticus calumniis in fratres agitant	713	Antipater cum patre res Iudeorum ministrat	452
Antipater omnium malorum fax	441	Antipater fratribus sublati populo & militibus iniustus	ibid.
Antipater Casae rex Syria milites confert	374	Antipater se reuersum in gratiam gratulari simulat	434
Antipater Antiochiam capiendo Pelusio operam praestat	375	Antipater veste proiecta multitudinem vulnere demonstrat	589
Antipater obiecta crimina diluit	375	Antipater parentis accusationem diluit	460
Antipater Iudea procurator declaratur	ibid.	Antipater Salome filius apud Augustum Casarem Arcelam accusat	469
Antipater contra Malichum colligit exercitum	591	Antipater parentis ultimum diem optat	452
Antipater praefens calumniam & absens per literas Herodem in filios exacerbant	431	Antipater patri a mure reformat	589
Antipater Theora matrem vehementer luget	625	Antipater a cunctis accusatur	461
Antipater Casarea omnibus iniustus	ibid.	Antipater amicitiam saluare non potest	453
Antipater expectatione regni certant	621	Antipater in carcerem coniectus	462
Antipater in Iudaea novum rerum cupidus conpescit	376	Antipater domum reuersus a nemine excipitur	459
Antipater Idumaeus 195. primum Antipater dictus	ibid.	Antipater Roma illustris factus	431
Antipater Thasaelo Hierosolymorum, Herodi Galileae regimen committit	377	Antipater Herodis filius parandi sibi regni spe Romam nauigat	468
Antipater omnem in Antiphatum culpam confert	463	Antipater coniunx nobilis ex Arabia famina	583
Antipater Gabinium Ptolemaum in Aegyptum reducentem adiuvat	372	Antipater in Alexandrum fratrem dolus & insidia	612
Antipater exclusi reliquis fratribus patri successor declaratur	611	Antipater in Archelaum & Philippum fratres insidia	624
Antipater Hyrcani, Nicodemus Aristobuli legati ad Pompeium	368	Antipater uxor & filii	374
Antipater scriptoribus epistolarum, qui in fratrum perniciem simulat, ingentem pecuniam suam erogant	624	Antipater contra fratres artificiosa machinatio	438
Antipater Hyrcani pecuniis Romanos sibi deuinctos, Iudeos vero iniusti reddit	377	Antipatrum & Herodem apud Hyrcanum Iudaei accusant	377
Antipater in demerendo paternis amicis nullum suum praesentat	453	Antipatrum Caesar Romana ciuitate simul & inuoluntate donat	589
Antipater Herodem accusatur	459		

Antiochus Herodes ad Casarem mittit	456	etiam Iudaeis concedit	357
Antiochus extructa	435	Antiochus septem illustres pueros Hebrao- rum cum matre. Antiochiam abduci precipit	478
Antiochus abrogato Dei cultu, summa cum tyran- nide signis illa obtrudit, arces in hoc praesidio im- positas	319	Antiochus pedum sibi legiones ex Hebraeorum nu- mero congregat	480
Antiochus Magnus Rex Asia & Syria Iudaeos vexat	313	Antiochus Iudaeis seditionis magna calamitatis in- Antiochia auctor	437
Antiochus prius regno cum coniuge ac liberis egredi, quum cum Romanis pugnare decrevit	442	Antiochus septimi diei feriatis Iudaeis edicit ibid.	
Antiochus in Iudaeam irrumperet parat	323	Antiochus Eupator cum copiis, in Iudaeam profici ci- tur	328
Antiochus caecatur	442	Antiochus Epiphanes curru simpliciter, morbum con- trahit & moritur	327
Antiochus cum Casare reconciliatur	ibid.	Antiochus Aegypto cadere cogitur	320
Antiochus cum Iuda factus fuit	329	Antiochus Tyranum in urbem compellit	310
Antiochus murum, quo templum septum erat, solo aquat	ibid.	Antiochus Tyana templum solvere volens, Ely- munda movet, & turpiter inde se Babylonem re- cipit	327
Antiochus: super ciuitibus persequitur	437	Antiochus Seleuci frater Antiochum Cyrenensem um bella aggreditur	359
Antiochus acceptis ab Hyrcano trecentis talentis ob abundantiam sedis	378	Antiochus moritur, & principatum Antiocho filio relinquit	176
Antiochus auxilium Samariis, ab Aristobolo caecatur & fugatur	351	Antiochus post patris obitum cum numato exo- ritu Iudaeorum fines ingreditur	576
Antiochus Rex Damascorum	360	Antiochus ad Hierosolymam proficiscitur, praefi- umque relinquit	ibid.
Antiochus Seleucum fugat	39	Antiochus a Tobia filio motus cum exercitu in Iudaeam irrumptit, ac Hierosolyma devincit	575
Antiochus cum coniuge & filiabus in Ciliciam fugit	442	Antiochus Epiphanes belli Iudaici socii & auctor	312
Antiochus Tryphonem electum Syria, in Dara obsi- dione cingit	349	Antiochus mores Iudaicos abrogat	576
Antiochus regno a fratre exiit	361	Antiochus rex Comagena	364
Antiochus Gryphus occisus	359	Antiochus Magnus in honorem templi edilium	314
Antiochi ad Zenxidem epistola, in qua Iudaeorum honorificam mentionem facit	314	Antiochi ad Ptolemaum de Iudaeorum libertate e- pistola	313
Antiochus & Ptolemaus amicitiam & foedus fa- ciunt	ibid.	Antiochi ad Eleazarum exhortatio	472
Antiochus cur templi depraedationem fecerit	463	Antiochi mori & James exercitus immisit	361
Antiochus Philippum regi gubernatorem consti- tuit, eique Antiochum filium tradit	328	Antiochi & Iuda pugna	328
Antiochus urbe Hierosolymae occupata templum spoliat	320	Antiochum Cefennius Petrus Syria administrator coram Casare accusat	443
Antiochus in conflictu cum Parthis interemptus	351	Antiochus Demetrii fratrem Alexander timet	581
Antiochus squalidus satoribus conficiatus expirat	410	Antiochia Mygdonia a Macedonibus condita	290
Antiochus Lybia rerum administrationem, provin- cias & filium committens, in Persidem proficisci- tur	323	Antiquitatum Iudaicarum Epilogus	296
Antiochus contra Iudaeos in furorem vertitur	ibid.	Antiquitatum historia quinquemillem annorum	449
Antiochus cognito, quod Philippus usurpato sibi re- gno adveniret & Perside, obsidione soluta illi oc- currit	329	Antonini Herodem & Thasaeum tetrarchas docla- ras	593
Antiochus Soenopegia gratia septem dierum indu- cit		Antonius in Tyro commoratur	ibid.
		Antonius Antonium ad Triumphantem servavit	

volens, propter Iudaeos seditiosos securi cum percussit	398	Aquilam auream detractam inueni securis con-	ibid.
Antonius castissimos trucidat	394	Ara suffumigatoria	74
Antonius multis donis ab Herode affectus	402	Arabes Scauro reconciliatur	319
Antonius Phasaelum & Herodem Tetrarchas constituit	385	Arabes ardesciente suis ultro se Iudaei tradunt	330
Antonius Ilyricano de Cassii & Bruti rebus & morte scribit	384	Arabes ab Herode deuicti	407
Antonius Herodis virtutem miratur	327	Arabes Herodu exercitum in fugam vertunt	329
Antonius Cleopatra maritus	462	Arabes Casare irato Herodi neque latrones dedere, neque pecuniam mutuo acceptam persolvere voluit	242
Antonius & Cleopatra extincti	411	Arabes siti compulsi ab Herode pacem petunt	407
Antonius Armenia regno potitur	404	Arabes & Trachonitis scientes Herodi Casarem iratum, illi insultant	242
Antonia in magno apud Tiberium honore habita	267	Arabes in praelium reuersi, fugientes trucidant, & castra capiunt	405
Antonium Herodes muneribus placat, & amicis res suas saluum esse scribit	402	Arabes in fugam versi	ibid.
Antonia turris	424	Arabum circiter septem millia cadunt, priusquam in Herodis clientelam sese dedunt	130
Antoniam Agrippa, officeret, ut tandem audiretur Eutychus, rogat	267	Arabum contra Ioramum expeditio	130
Anticus	279	Arabici belli causa	241
Apion contumeliosum Iudeorum infestationem, quasi mercedem Alexandrinis reddere voluisse videtur	461	Arbores frangere non exsindenda	110
Apion veteram patriam & genus suum abiurat	ibid.	Arborum ab rege deligendo consilium	132
Apion de Mose & gente Iudaea	460	Arca Noe	16
Apion Iudaei seruitutem exprobrat	465	Arca sacra a Palaestinis in sanum Dei sui Dagone desertur	139
Apion seipsum laudat & magnificat	ibid.	Arca in Cariatiarum transfertur	140
Apion de Mose & templo Iudaeo mendacium arguitur	461	Arca Dei in templum transportatur	111
Apologia Ilyricani apud Regem accusati	317	Arca sacra Bethsame peruenit	140
Apollodotus ex Gaza noctu in Iudeorum castra e-	358	Arca in urbem reducta, in tabernaculum reponitur	177
Apollodotus cum Ionatha praelium committit, & ab eo fugatur	340	Arcyn medicus quosdam dimittit	280
Apollonius Syria Dux collecto exercitu Hierosolymam venit	474	Architecti templi exiendi	104
Apostata a Matthia transigitur	321	Archelaus Herodis sese excusat	243
Apostata a religione Iudaea	320	Archelaus fratrum liberos odit	247
Apostasia sacerdotum	301	Archelaus Herodem generum benignissime suscipit	333
Asianes per septennium Iudex	132	Archelaus Herodem ultro pro Alexandro deprecari compellit	336
Apud Graecos nulla conscriptio poemate Homeri vetustior	449	Archelaus Rex Cappadocia in Iudaeam ad Alexandrum generum venit	335
Aqua calida apud Callioe, qua in lacum bituminis feracem effluit	253	Archelaus & Herodes de liberis Alexandri delibant	ibid.
Aquarum calidarum fontes	440	Archelaus Cappadocum Rex Herodem indignationem in generum simulat, eumque ad patrem affert, cuius reducit	241
Aquarum in Hebraeorum exercitu penuria	127	Archelaus si a Casare in Imperio constabulatus esset, cura sibi fore, ut benevolentia omnium videretur dignissimus pollicetur	254
Aquila auertens flammam in Romanos abiigit	444	Archelaus Alexandri crimina in amicos, praecipue vero in Pheroram transfert. Pheroras Archelaum reconciliatorem adit	241
Aquila Cato extremum illum infligit, Chereas vero facinorae auctor dicendus	279	Archelaus Romam proficiscitur, mulique eidem obnixuri eum comitantur	235

<i>Archelaus Ioazaro boerli filio pontificatum abrogat, eamque dignitatem in Eleazarum collocat</i>		<i>Aristobulus & Hyrcanus de regno contendunt</i>	365
259		<i>Aristobulus vinculo solutus veneno tollitur</i>	374
<i>Archelaus epulum multitudini prabet</i>	254	<i>Aristobulus Antigonom in regni societatem admittit, ceteros in vincula conicit, & matrem same necat</i>	355
<i>Archelaus & Iudaorum legati coram Casare comparent</i>	258	<i>Aristobulus ad Pompeium descendit</i>	584
<i>Archelaus & Philippus instinctu Antipatri accusantur</i>	249	<i>Aristobulus Damascum contra Ptolomaeum missus</i>	363
<i>Archelaus condita</i>	259	<i>Aristobulus Antigonom fratrem interficit</i>	355
<i>Archelaus visionem Simon vir Essaeus interpretatur</i>	260	<i>Aristobulus Hyrcani filius post captiuitatem Babilonicam diadema sibi primus imponit</i>	354
<i>Archelaus regi acclamatum</i>	254	<i>Aristobulus ex arce ad Pompeium descendit</i>	369
<i>Archelaum accusatum Casar pecunia multas, eumq. Viennam in exilium mittit</i>	260	<i>Aristobulus castella Pompeio tradit</i>	ibid.
<i>Archelaum Casar ethnarcham constituit, regni que dimidium in duos Herodis filios Philippum & Antipam partitur</i>	258. & 248	<i>Aristobulus cum familia Romam uelatus</i>	586
<i>Archelaum Nicolaus excusat</i>	255	<i>Aristobulus uxoris humilitatem generum obicit</i>	613
<i>Ardens studium in reparandis moribus</i>	292	<i>Aristobulus matrem ac fratrem uinctos custodia tradit</i>	579
<i>Ardentes faces in murum iaculantur</i>	444	<i>Aristobulus matrem uictam same necat</i>	ibi.
<i>Aretas ad Arabum regem legatus</i>	244	<i>Aristobulus fratrem Antigonom piusimum amat</i>	ibid.
<i>Aretas rex Caesaria</i>	361	<i>Aristobulus seipsum regem declarat</i>	582
<i>Aretas contra Aristobulum expeditionem suscipit, eumq. Hierosolyma confugere cogit</i>	366	<i>Alexandra coniugem Aristobuli cum filii carceri includit</i>	ib.
<i>Aretas rex Arabum Gazae auxilium sperem ostendit</i>	359	<i>Aristobulus Flaccum Agrippa fratri insensum reddit</i>	266
<i>Aretas Hyrcano quinquaginta milia militum tradit</i>	318	<i>Aristobulus amitam suam ac socrum monet</i>	243
<i>Aretas ex augurij impossibile esse exercitum ad Petram peruenire colligit</i>	268	<i>Aristobulus ab Herode interfecit, supra lib. 15. cap. 3.</i>	296
<i>Aretas Syllaum, quod Fabatum aliosq. interfecerit accusat</i>	248	<i>Aristobulus elapsus Roma iterum turbas conatatur</i>	587.
<i>Arietem ad uictimam loco Isaci Deus offert Abrahamo</i>	11	<i>Aristobulus eum Romanis dimicat</i>	ibid.
<i>Aristobulus cum filio Pompeii studiose peremptus</i>	321	<i>Aristobulus Agrippa regis frater & Elcias Magnus apud Petronium Iudeorum causam agunt</i>	271
<i>Aristobulus Roma reuersus Alexandriam denuo munire conatur</i>	372	<i>Aristobulus Hyrcani filius natu maior principatum in regnum transfert</i>	578
<i>Aristobulus a Romanis in praelio vincitur</i>	ib.	<i>Antigonom in honorem fratris in templum ascendit</i>	579
<i>Aristobulus captiuus cum Antigono filio Romam remittitur</i>	ibid.	<i>Aristobulus Pompeio supplex occurrit</i>	584
<i>Aristobulus Iturae habitatores circumcissionem ceterosq. Iudaeos ritus admittit</i>	356	<i>Aristobulus satellitibus ut Antigonom si eum armis adiret occiderent, praecepit</i>	579
<i>Aristobulus Herodu ductus submergitur, & ad Ananclum pontificatus redit</i>	401	<i>Aristobulus misere moritur</i>	ibid.
<i>Aristobulus contra Aretam & Hyrcanum proficiscitur</i>	367	<i>Aristobuli coram Pompeio apologia</i>	368
<i>Aristobulus multa castella occupat</i>	363	<i>Aristobuli coniunx uersuta, Antigonom dolo trucidari curat</i>	355
<i>Aristobulus Herodu regi Chalcidu filius</i>	537	<i>Aristobuli liberi remissi</i>	372
<i>Aristobulus & Hyrcanus a Iudaeis apud Pompeium accusati</i>	368	<i>Aristobuli necem cuncti desunt, praecipue uero Alexandra, qua nullam pra se fert suspicionem</i>	218
<i>Aristobulus etiamq. affecula Pharisaeorum tyrannide accusant</i>	362	<i>Aristobuli cum Hyrcano factus</i>	365
<i>Aristobulus bello congressi cum Pompeio cogit</i>	584	<i>Aristobuli fratricidii poena</i>	355
		<i>Aristobuli apud matrem deprecatio</i>	582
		<i>Aristobulo fratricidii paenitudine morbus ingravescit</i>	579
		<i>Aristobulo Herodes insidiatur</i>	400
		<i>Aristobulum in templo Arabs oppugnat</i>	367

<i>Aristobolus</i> Ponticus descendere prouocat	584	<i>Augustus</i> Herodem Syria procuratorem consti-	
<i>Ar</i> Solitum captiuū Caesar vinculu soluit	588	tuit	331
<i>Ar</i> fortia optimum regimen	104	<i>Augusto</i> Casari Cuius rem diuinam facit	273
<i>A</i> gumenta Iudeorum genus antiquius Græcorum		<i>Affrica</i>	ibid.
genere	451	<i>Auroras</i> Simonis	348
<i>Arma</i> quibus Iosaphatus victoriam parauit		<i>Azaria</i> Troncha ad populum adhortatio	120
126		<i>Azymorum</i> ieiunium	61
<i>Artabarus</i> Tiberio filium Darsiū obfidem & vi-		<i>A</i> gni preper arcam ereptam horribiliter crucian-	
rum quinque cubitorum statura mittit	256	tur	139
<i>Artabanus</i> a Dabū & Sacu in imperium restituitur		<i>A</i> nsticia ab Herode condita	607
ibi.		<i>A</i> nstiratio Hierosolyma	452
<i>Artabanus</i> Asina terram Babyloniam commen-		<i>A</i> gyptus unde dicta	ibid.
dat datam, munus uisum cum dimittit	273	<i>A</i> gypti rex auxiliaturus Iudæis pralio vinuitur	
<i>Artaxanus</i> id Asinam & Antiam propter au-		267	
daciam societatem cum illis inire mittit	ibi.	<i>A</i> gypti regis de Iudeorum libertate ab Asise-	
<i>Artabano</i> ad Izatem se confert, auxiliumq; ab		imperata edictum	306
espexit	289	<i>A</i> gypti & Ethiopia regina ad Salomonem ve-	
<i>Arminius</i> in theatro Imperatoris interitum nun-		nus	114
ciat	280	<i>A</i> gyptii bestiarum natura repugnantes colunt	481
<i>Arx</i> Apamia diuina	368	<i>A</i> gyptiorum libido	24
<i>Asinus</i> Rex Iuda	119	<i>A</i> gyptiorum rex in Ethiopia fugit, eumque	
<i>Asianus</i> Damascenos in Basanem concitat	120	Ethiopum rex honorifice suscepit	457
<i>Asinus</i> Rex moritur	ibi.	<i>A</i> gyptiorum sacerdotes circumciduntur, a porcinis	
<i>Asinipetas</i>	119	carnibus abstinent	465
<i>Asina</i> victoria	ibi.	<i>A</i> gyptiorum arma uentus in Hebræorum castra	
<i>Asellus</i> frater Abeneri insequitur	90	expulit	63
<i>Asiatia</i> & Cyrenenses Iudæi ab earum regionum		<i>A</i> gyptiorum Idolatria	456
cruciatibus multum affligi	237	<i>A</i> gyptiorum reges cur Pharaones disti-	
<i>Asinam</i> & Antiam Nec de his patria in locum		<i>A</i> gyptiorum rex in Ethiopia	55
quendam se conferunt, & duos ingens multitu-		<i>A</i> gyptiorum erga Hebræos inuidia	52
do consiliis	273	<i>Amilys</i> Regulus	276
<i>Asinam</i> cum sociis à Babilonia satrapis ex im-		<i>Anna</i> Sara 127. anni	29
prouiso oppressa	ibi.	<i>Ethiopes</i> arma contra Asianum capiunt	419
<i>Asiani</i> suos ad fortitudinem hortatur, & hostes			
frangit, fugatq;	ibid.		
<i>Asinus</i>	375		
<i>Asini</i> apud Indæos alioq; sapientes viros qui di-			
cantur	463		
<i>Asiamoni</i> Principatus & Pontificatus finis	396		
<i>Asalonita</i> & Scythopolita ob irrisum non solu-			
tum puniunt	316		
<i>Aspalites</i> lacus	24		
<i>Asium</i> serpentis	14		
<i>Asorus</i>	113		
<i>Assyriorum</i> imperium dissolutum	262		
<i>Assuerus</i> rex Persarum, Vastem ad conuiuium ve-			
nire nolentem repulsi	293		
<i>Asienus</i> Herodem, eumq; exercitum inuadit	220		
<i>Athragas</i> vir corpore & manuum robore insignis			
diuitiam regiam attentat	257		
<i>Aurantiada</i> dicta a Zenodoro Arabibus elocata &			
a Casura Herodi donata est causa belli	420		
<i>Aurus</i> ab Arabibus incensus	257		
<i>Aureum</i> dictū de hoc seculo	480		

B.

<i>B. Aarai</i> radix quomodo euellenda	440
<i>Baalitarum</i> mactatio	131
<i>Baba</i> libera a Colobaro seruati	414
<i>Baba</i> liberis aliq; accusati ab Herode interfecti	ibi.
<i>Babylon</i> a Cyro Persarum rege capta	277
<i>Babylon</i> a Semiramide non adificata	454
<i>Babylon</i> a mari ex latere coelo & bitumine con-	
structa	ibi.
<i>Babylonica</i> captiuitas post septuaginta annos finis	
289	
<i>Babyloniorum</i> rex Herculem fortitudine & rerum	
gestarum magnitudine præcessit	454
<i>Babyloniorum</i> regis ad Ezechiam legatio	272
<i>Bachides</i> aciem instruit, & cum Iuda signa confert	
332	
<i>Bachides</i> cum 22000. militum Iuda occurrat ibi	
<i>Bachides</i> Jonathan Sabbatho aggreditur, & du-	
millia militum amittit	311
<i>Ba</i> hisse copias contra Ionatham ducit	354

<i>Bachides iratus transfugum Ionatha potestati ipsi non datur, quin quaginta ex eis interficit</i>	335	<i>Beli leges</i>	109
<i>Bachides indignationem in transfugas effundit, & quomodo exercitum sine ignominia posset reducere cogitat</i>	336	<i>Beniamin ut reus capitur</i>	47
<i>Bachides magnam tyrannidem in Bethzecho exercet</i>	330	<i>Beniamita in Abneris sententiam concedunt, ipso ad Davidem proficiscitur, & hac de re certiora facit</i>	91
<i>Bachides cum Ionatha fœdus facit</i>	336	<i>Beniamita quadringentas virgines Iabiticæ ducunt</i>	124
<i>Bachides iuda sanctores interficit</i>	334	<i>Beniamitarum 25000 trucidantur, tantum sexcenti incolumes evadunt</i>	104.
<i>Bachides multos sibi credentes interficit</i>	330	<i>Beniamita, ut virgines rapiant, conceditur</i>	104
<i>Bachides in Iudæa crudelitas</i>	314	<i>Bernice, Agrippæ soror, cuius Herodes patris & maritus Polemoni Cilicis Regi in matrimonium collocatur</i>	292
<i>Bachides Demetrius Alcimum commendat, eique ut Iudam interfectione delectat, mandat</i>	378	<i>Bernice Salomæ filiam Aristobulo, Glaphyriam Archelus Cappaducum regis filiam Alexandro Herodes uxores coniungit</i>	428
<i>Bachidem Demetrius cum copis in Iudæam mittit</i>	332	<i>Berith ab Agrippa multis donis afflatus</i>	294
<i>Bagoas, Carus & alii ab Herode necati</i>	248	<i>Berosus hystoriarum huius genere Chaldaus</i>	453
<i>Erat sunt thermae Campaniae, non procul à Tivoli</i>	270	<i>Berosus de Nabuchodonosoro</i>	278
<i>Baleth</i>	113	<i>Berosus</i>	23
<i>Balthasar sine Nabonid Babilonia Rex</i>	276	<i>Bersabe iuramenti putens</i>	27
<i>Balthasar manum è pariete prominentem & syllabas quasdam scribentem videt</i>	277	<i>Bersalæ Hierosolymam, patre eò proficisci nolente, cum Davide contendit</i>	192
<i>Baal Tyrionum Deus</i>	131	<i>Bersalæ filius Solomoni David commendat</i>	105
<i>Balamus oburgatur ab Angelo</i>	96	<i>Bersalæ & Eriab Architecti tabernaculi</i>	71
<i>Balamus ad Balacum peruenit</i>	ibid.	<i>Betachora</i>	113
<i>Balamus resorso</i>	97	<i>Betaramptha Iulias appellata</i>	262
<i>Balami de rebus suis uerum vaticinium</i>	ibid.	<i>Bethsabe studium Adoniae, sic suadente Nathane, Davidi indicat</i>	104
<i>Balami aduersus Hebræos consilium</i>	ibid.	<i>Bethsabe Regi se gravidam esse nunciat</i>	181
<i>Balami asina loquitur</i>	96	<i>Bethsabe obfessa</i>	328
<i>Balami de Israelitico populo vaticinium</i>	97	<i>Bethsuria deditionem faciunt</i>	329
<i>Balac iratus reprehendit Balamum</i>	ibi.	<i>Bethsura</i>	262
<i>Balaci Moabitatum regis ad Madianitis legatio</i>	96	<i>Biblia Sathan abolere conatur</i>	321
<i>Balamo Angelus resistit</i>	ibid.	<i>Bibliotheca Ptolemæ Philadelphii</i>	305
<i>Banaias</i>	103	<i>Bozus Naami & Ruth amicus</i>	135
<i>Banaias Egyptum hasta ex ipsius manibus extorta consistit</i>	ibid.	<i>Bozus, Ruth cognatum, eam ut ducat, hortatur</i>	136
<i>Banaias leonem exanimat</i>	ibid.	<i>Bozus ex Ruth Obidem Davidum anum genuit</i>	161
<i>Banaias quatuordecim annis Israelitarum imperiū tenuit</i>	127	<i>Boues triturantes</i>	105
<i>Baracus contra hostes Imperator designatur</i>	161	<i>Buccina dua ex argento facta</i>	84
<i>Barasa oppugnata & concremata</i>	326	<i>Blasphemiarum inter Iudæos & Egyptios causa</i>	456
<i>Baruchius e carcere dimissus</i>	271		
<i>Basanes Remathonem captam munio</i>	120		
<i>Basanus impietas</i>	ibid.		
<i>Basilica</i>	113		
<i>Batibius</i>	278		
<i>Bathillus se venenum attulisse fateretur</i>	249		
<i>Belus primus rex Assyriorum</i>	454		
<i>Beli sacerdos interfecit</i>	121		
<i>Bellum Adadi contra Achabum</i>	122		
<i>Bellum inter Asaelm & Zenm</i>	132		
<i>Belli Iudæici Praefide Floro exorti ipsi Iudæi initium & seminarium</i>	287		

C.

<i>Cain regione extorris</i>	15
<i>Cain Dei castigatione haud melior redditur</i>	ibi.
<i>Cain hypocritarum & sceleratorum parens</i>	ibid.
<i>Caduceatores ablegandi</i>	109
<i>Caius ad tria milia Iudæorum in seruitium abducit</i>	320
<i>C. Norbanus Flaccus pro Iudæis scribit</i>	238
<i>Caius Senatus ac Trifoni vrbis Praefecto se in impertum defuncti successio significat, & ut Agrippam è custodia dimitterent mandas</i>	289

Caius Caligula quartus Romanorum Imperator.		Captivitas Babylonica	270
Tiberius Tyrannus	269	Captivitas, & per tempus obsidionis mortuorum numerus	435
Caius Tiberium fratrem tollit	ibid.	Caprosaba Antipatrii dicta	301
Caius Germanici filius, gratusus	268	Carmen & gratiarum actio Moysi & Israelitarum pro praesenti liberatione	29
Caius Petronio mandata imperatoria negligente, ut sibipsum manus inferat scribit	272	Carnibus eruentium Hebraei vescuntur	77
Caius templorum Graecanicorum nullum inspersionem relinquit	276	Carthago à Didone Pygmalionis sorore in Africa extructa	453
Caius Ioui fratrem se appellat	275	Cassius Herodi, si bellum desisset Iudae regnum delaturum pollicetur	323
Caius vir maleficus	281	Cassius in Syriam venit, & plus quam septingenta argenti talenta à Iudeis exigit	387
Caius orator facundus	ibid.	Cassius Herodi, ut in Malicho mortem patrii uliscatur, rescribit	323
Caius primo egregie Rempub. administrat, postea divinos quoque honores usurpare audet	270	Cassius stipendium civitatibus indicit	322
Caius in Iudaei Tyrannus	275	Cassius & Marrus Herodem Caesariam ducem faciunt	207
Caius in senatores ac patricios saevitia	ibid.	Cassius Longinus Syria Praeses	287
Caius lenitiam se iun desertendi suos dominos permittit, & Pollux Claudium reum facere audet	276	Cassius Cherea	276
Caius Agrippa commendatus	276	Cassius & Bruti dolo Iulius Caesar interfectus	322
Caius milites tributorum ac vectigalium releuationem petentes capite plectis	276	Cassius portus	264
Caius Caligula post Tiberis obitum Princeps Roma.	265	Castra hostium à Samaritanis diripiuntur	128
Caius à Cherea trucidatus	278	Castella mununtur	371
Caius receptacula navibus extruit	281	Castor Iudei dolus erga Titum	415
Caius se Ioui comparat	276	Catullus tria simul Iudeorum millia trucidat	448
Caius Agrippa Roma honorat, in cuius retributionem aliquid petere Caius iubet, qui nihil aliud, quam ut mandatum Petronio datum revocet, rogat	272	Causa diversitatis apud Iudeos	449
Caius siuprum & libidinis licentia	281	Causa cur Iosephus hos libros contra Apionem conscripserit	471
Caius passum insidia struit	276	Causa milites impellentes, ut Claudium in Imperatorem eligerent	283
Candelabrum aureum	36	Causa impulsiva conscribendi hos libros	449
Chananaeorum gentem extirpandam	110	Causa, ob quam Iosephus has historias conscripsit, lacem edidit	1
Chananaeorum Reges mouent in Hebraeos	117	Causa extructi templi	111
Chananaeorum ingens exercitus	ib.	Causa belli contra Arabes	406
Chananaeorum Reges omnes ad unum trucidati	ib.	Cisus Saulis pater	74
Chananaeorum regionem totam Iosua deuicit	ib.	Cithara quae inuentor	7
Chananaeorum decem millia trucidantur, & Adonibezek capitur	131	Ciuitatem quam primus instituerit	ibid.
Calamitas Iudeorum Scythopoli	445	Clades Ismaeli à Ioanne accepta	272
Calamitates omnium à mundo condito cum Iudeorum collata, superantur	312	Clades Alexandri	193
Callistus, Cassi libertus, Claudio à Caio se ut ipsum veneno tolleret iussu significat	277	Claudius principatum vltro oblatum deponere recusat	232
Chaldaeorum ac Tyriorum scripta cum Iudeis consonant	454	Claudius in proposito suo ab Agrippa confirmatur	283
Chassoma & Bosora	176	Claudius Felix Iudae procurator	292
Cambysis rescriptum, in quo Iudaei ab aedificando templo deterret	228	Claudius milites ut in fide maneant, sacramento adigit	283
Campus regius	25	Claudius Agrippam in regnum paternum mittere cogitat, quod alii dissuadent, & Cuspium Fadum Iudae praesidem & regni totius declarat	284
Candilabra	111	Claudius Agrippa Iudae, Samaritiam, & Lyfaniae ditionem concedit	ibid.
Cantharus & Phiala	ibi.	Claudius Iudeis sacra Stola custodiam Agrippa im-	
Captivitas Babylonica ab Esaiâ praedicta	262		

nioris rogatu concedit	288	Casarem Herodes oblingentis talentis donas	410
Claudio veniens obtruditur Casarea dignitas	282	Casares	114
Claudius Tiberius Nero Romanorum Imperator		Casarea, Stratonis turris antea dicta, ab Herode co-	
262		dicta	608
Claudius sublevis in castra perferitur	ibid.	Casarea Philippi ab Agrippa Neronis appellata	
Claudius fato functus	293	294	
Claudii Casarii ad Iudaeos epistola	288	Casica perfecta	236
Claudius pro Alexandrino Iudaeis editum	284	Casarea inter Iudaeos & Syros de pari iura civitatis	
Claudius pro Iudaeis per Romanum orbem editum ibi.		293	
Claudius ad legatos responsio	283	Casarea portus	419
Claudius Agrippa, ut magno animo in retinendo		Chereas cum sociis in Germanici ades se recipit	
principatu pergeret, hortatur	283	279	
Claudius milites in Principem eligunt	280	Chereas Iulium Lupum ut Casii uxorem & filiam	
Crassus in Parthia perit	203	interficiat mittit	281
Crassus Parthum resistit	ibid.	Chereas a consilibus signum petit	ibid.
Crassus iuramenti dati violator	202	Chereas multis ex causis in Caesarem incitatus	276
Crateres	116	Chereas, Minucianus & Clementis, de Casariis neco	
Cratera aurea dua	309	colloquantur	280
Cratera argentea	ibid.	Chereas cum aliis quibusdam Caesarem tollere statuit	
Cecilius Bassus sic Casarem interfecit	321	277	
Cedes asidua Hierosolymis	328	Chereas Clementem & Papinnum alloquitur	276
Cedes, latrocinia, seditio & fames in Iudaea	261	Chereas occasionem aggrediendi Caesarem expetit	
Cedes Zachariae Regis	254	277	
Cedes in Hierosolymis	328	Cheremum historiographus	259
Cedes cognatorum 42. Ochozia	132	Cherili antiquus Poeta de Iudeorum gente testimo-	
Cedes filii Aristobuli	374	nium	455
Cedes, latrocinia, seditio & fames in Iudaea	356	Ceron, amoni ferocissima, in qua Nea arca reli-	
Cesar in Syriam venit, apud eum Gadarensis He-		quia servantur	288
rodem accusant, qui seipsum iugulant	420	Chelcias & Ananias (Cleopatra copii duces prapofui	
Cesar Augustus Herodi in Patricidam animaduer-		333	
tere liberam potestatem permittit	244	Cherubini duo	110
Cesar Herodi ditionem ampliore reddidit	412	Cherubin	47
Cesar Augustus Herodum studiosus	389	Cherbron & Marissa expugnata	327
Cesar & Syria proficiscitur.	376	Cesennius Antiochum subito inuadit	442
Cesar Aegypto potitur	411	Cella in circuitu templi constructa	110
Cesar in hoc iuvenes peccasse pronunciat, quod se a		Chetomene	36
suspitione immunes non seruauerint, ac paten-		Celenderis in Cilicia	249
tem ut filius reconcilietur, hortatur	236	Clearchi Aristotelis discipuli de Iudaeis testimonium	
Cesar a Cassio & Bruto occisus	381	455	
Cesar ab Herode offensus	242	Cleopatra Regina alieni appetens	403
Cesar Herodi dimidium reddituum & Cyprii metal-		Cleopatra in Ciliciam ad Antonium venit	385
lii donat	236	Cleopatra fratrem & sororem interfecit	403
Cesar Herodi Principatum confirmat	223	Cleopatra contra silium exercitum parat	358
Cesar Arabum legatos non audit	242	Cleopatra ad Antonium peruenit, qui Arabia par-	
Cesar Taibonitidu, Batanea, & Auranitidu dition-		tem & Hierichuntini agri redditus ei locat	403
nem Herodi donat	420	Cleopatra in cognationem suam suauita	329
Cesar Archelaum regno dignum pronunciat	255	Cleopatra auaritia	ibid.
Cesar & Agrippa Herodi magnanimitatem cele-		Cleopatra in Herodem insidia	ibid.
brant	236	Cleopatra Antonium pariter de Iudaea & Arabia ab-	
Cesar Augustus fato functus	262	latas largitur	403
Casari ad Herodem responsio	606	Cleopatram Herodes occidere conatur, quod cum a-	
Casari & Iulia Casarii uxori ab Herode legatum		mici auertunt	404
254		Cleopatram Antonium versus Aegyptum deducit	
Casari Herodes quingentes ex suo satellitio mittit	418	ibid.	

Creatio mundi	8	profugisse ex Aegypto contendunt	82
Censores	263	Contra legislatores gentium	470
Censum legati Hierosol. reuersi	306	Contemptus mortis	252
Certamen quinquennale	236	Conuiuium Deo faciens	303
Cinnamus Ariabano amissum dignitatis fastigium restituit	290	Conuiuium Iudeorum apud Ptolemaum, & eorum dem ante cibum preces	310
Citus Liberius seditionis autor	302	Corban, donum Dei	454
Citus singularem sui praefecti	161.	Cores populum excitare aduersus Moysen conatur	89
Circetios quomodo agendum	468	Cora factionem ducentis quinquaginta viri sequuntur	90
Circa Alaga lani unus tantum locus, qui aggerum nullum excipere potest	444	Core cum 250. viris igni absumit	92
Circenses ludii	276	Coniunctus a dylla, ut Herodem e medio tolleret, per cunius corruptus	248
Circumcisio instituta	9	Corona	111
Circumfusa Magistratus	237	Cornelius Sabinus	277
Civili Germanos ad sobrietatem cogit	458	Chabri	49
Civili belli inter Hebraeos initium	90	Costobarus, Lysimachus, Antipater & Desitew apud Herodem accusati	414
Cives in Iabissa, Sauli & filiorum cadauera dempra sepeliri	88	Costobarus, cui Herodes in matrimonium Salomon sororem dederat, Idumaea principatum innuit	ibid.
Civitas munitiones ac turrim cautes, quas tyrannus per amentiam deseruerant, insuperabiles	435	ibid.	ibid.
Crimin. contra Iudeos ad Titum preces	439	Cosio barbarus intercessione servatus	16 d.
Cribus discreta bona restituntur	307	Cubicula ad voluptatem facta aurea suppellectilibus farta	173
Cyrus Nabonidem expellit a Babylon.	434	Cumanus Praefectus Iudaea	333
Cyrus Iudeis reditum in patriam urbium ac templi edificiationem permittit	281	Cumarus multos Iudeos perimit, plures vivos captos abducit	242
Cyrus Tergarum regis edictum	ibid.	Cum quis iustus sit, cum illis etiam Deus est	46
Cyri ad Syria Satrapas mandatum	ibid.	Cum capta coniunctum	107
Cyri de Iudaea eorumque templo decretum	287	Cur Iudei animalia consueti sacrificent, nec carnibus suis vescantur	465
Cyprius	608	Cur quidam historiographi Iudeorum mentionem omiserint	419
Cyprius, Agrippa uxor, ad Herodiadem sororem eius scribit, & auxilium petit	206	Cura pro sacerdotibus	292
Cyprius coadiutor	237	Cura Dei pro suis	122
Criminum a Iusto Iosepho obiectorum depulsio	307	Chusis victoria nuntius ad Davidem missus ab Achis	190
Crypta subterranea ab Antonia	425	Chusis consilium, quod etiam Achitophelis reiecit, recipitur	188
Cornelia	110	Chusis simulacrum offert Abesalomo studium ac fidem suam	187
Columna dua excitata	16	Cuius carceris amicus agit cum Iosepho	43
Columna dua ingentes	110	Chusis cultum Dei amplexus, Iudeorum amicos, robur tantum secundum se proficiunt	258
Colloquium Dei cum Cain	15	D.	
Cope in partes duo decem congesta	105	Dabaritreni Ptolemai uxorem spoliunt	301
Conatus Praefectus Syria	261	Dabaritreni & Aretas contra Alexandrum	317
Comitas & benignitas Agrippa erga Philippum	302	Damascenus a Davide vincuntur	94
Comminatio grauis Israelitis a vera pietate tramite exorbitantibus proposita	112	Dana exstincta	125
Concupiscentia sepulchra	85	Daniana tribus a Chananeis pressa	161
Conditio obsequii soluendi: a Iobab proposita	194	Danica locum inhabitandum querunt	161
Conflictus Aegyptiorum & Mithridati ad Delia	375		
Consonantia Iudeorum in religione & vita	467		
Conscientia labes	336		
Contra mendacium impudenter expositum nihil dicendum	460		
Contra sortium & usum	468		
Contra illos, qui Moysen & Israelitis propter lepram			

Danielis socii ad honorem euectus	275	David cum sexcentorum manu & duabus uxori-	
Daniel Regis iniquitatem interpretatur	277	bis in Palaestinam ad Anchum Gura Regem se	
Daniel inter amicos amicitiam contrahit	278	consert	ibid.
Daniel Rex contra promissa exhibet	277	David Saritis & Amalecitis incursumibus in-	
David Rex seminum & interpretationem exponit	274	stat, de manibus mureri Regi mittit, eiq; mu-	
Danielis regi amicitiam a lorare nolentes, in ignem		dionalum Iudaorum regionem se incursum eper-	
com. Et de ma providentia seruantur	275	suadet	ibid.
Danielis rationes	279	David cum Goliath egredi cupit	79
Danielis visio de asete & hirco, per quos Medorum		David agnum raptum ex ore leonis recipit, ipsumq;	
& Persarum regnum praefiguratum fuit	ibid.	seram occidit	80
Danielis uisio de leonibus diuersis	278	David ursum trucidat	ibid.
Danielis & sociorum eius in Chaldaica disciplina in-		David amicum quibus ad praenam a Saulo instructum	
stitutio & profectus	273	erat, depositus, funera arma, in hostem properat	
Danielis somnia, eiq; interpretatio reuela	274	ibid.	
Darius tribus satellitibus tres quaestiones proponit	283	David hostem accedens, contemnitur	ibid.
Darius se sacra vasa Hierosolymae remissurum vo-		David Saulis & Ionathae necem deplorat	89
cat	ibid.	David Amaleciam Sauli interfectionis officii sup-	
Darius Histaspis filius Rex Persarum	282	plurimorum	ibid.
Darius admonitus totius templi restaurationem man-		David ex Deo iussu H. bronem commigrans, a Iude	
davit	284	tribus Rex declaratur	ibid.
Darius regis scriptum & mandatum de libertate, pos-		David Iosephos quod Saulum cum filio sepelissent	
sitionibus, templi & sacris in Iudaorum	285	collaudat	ibid.
Darius ad Syria Praefectus epistola	287	David se vivente Salomonem filium suum regnum	
Dathan & Abiram contumaces	91	assumere uoluit	104
Dathan & Abiram ab orbis terra	92	David Salomonem ut Deum colat, hortatur	ibid.
David filianos contra Palaestinos irruptiones de-		David Mananaim peruenit, ubi cum summa re-	
scendit	83	uerentia ab opt. matibus excipitur	109
David a tribus malis propositis pestem effugit	103	David arcem in adis Iobadami Leuita dei onit, cu-	
David Siba Ionathae facultates commendat, eumq;		ius domus multis felicitatibus cumulatur	177
omnes sedes Hierosolymae refertur inuit	180	David de m. in cecidi vetat	187
David in siti crebro expetitam aquam bibere recusat	103	David iure sua consulti nemine suspicante ipsius	
David uxorem Michelen ab Abenero postulat	90	voluntate casum fuisse Abenerum	91
David Hierosolyma partem inferiorem occupat	92	David a Michol irridetur	177
David alsosus factus Abisace cum recalescit	104	David Deo templum adificare decernit	ibid.
David cogito Regis aduentu fuga sibi consultit	84	David Deo pro promissa per Nathanem felicitate	
David a proposito Nabalum euertendi desistit	85	gratiam agit	ibid.
David Iobabum cum lectissimo milite contra Am-		David in Palaestinis mouet, eiq; bonam agrorum	
manitarum mittit	130	partem adimit	ibid.
David de Alsolomi conatibus certior factus, cum		David Sophenorum Regem vincit	ibid.
sua Iordanem transiit	188	David a rege petit, ut agri partem ad incolendum es-	
David contra Nabalum cum 400. armatus profi-		cum suis attribueret, Rex Serellam ei donat	16
ciscitur	85	David Ionathae de patris insidia conqueritur, Iona-	
David Syria subiugeta tributum imponit	179	thae autem parentem excusat	81
David in iura discrimen vocatus ab Abis. libera-		David erat Ionathan, ut parentis erga se animum	
tur	194	expiscari & significare uelit	82
David Ammanitarum iniuriam fert indignissime,		David Nabalum ad Abimelechum sacerdotem per-	
eumq; uindictae cogitat	180	uenit	ibid.
David Antigam Nabal viduam ducit	85	David Goliath gladio accepto, in Gittam Palaesti-	
David danti inno. centum suam declarat	86	norum ad Anchum se consert	ibid.
		David Regem Anchum ismens suorum ac rabiu-	
		simulat	ibid.
		David ad speluncam Adullam peruenit, ubi illu-	
		toti cognatio, nec non & alii multis ad eum se con-	
		serunt	ibid.

David ad Moabitarum Regem proficiscens, parentes ei commendat	83	gem edidit, omnemq; prædam recuperat	105
David ad Sarim oppidum pervenit	ibid.	David custodes impedimentorum, obstrepentibus pugna focus, in præda partem admittit	101.
David Memphis verso veniam, & dimidia partis bonorum Siba donatorum restitutionem promittit	192	David cum duobus in hostium castra penetrans, Sauli spiculum & lecythum aequalem aufert	85
David oraculo monitus fuit	84	David Sauli Imperatori Abenero quod regium spiculum & cætera lecythum aufertis passus sit exprobrat	ibid.
David in cavernam cum suis se confert, quæ & Ionathas perveniens, eum consolatur, & factus cum eo renouat	ibid.	David Palestinos magna eorum edita strage vincit	81
David Uriam accersit, eumq; ut profectus ad uxorem, ibi pernosciret, iubet, quod tamen non facit	181	David Leuitas numerat, eorumq; officia distribuit	105
David Ioabo, ut in Uriam animaduertat, scribit	ibid.	David Ioabum ad peragendum censum ire iubet	103
David magnam vim ferri, æris & lignorum comportat	104	David Iebusæos ex arce & Hierosolymu eiecit, & civitatem Davidu appellat	92
David Amase veniam & universarum copiarum præfecturam concedit	191	David Syru occurrens, 47000. cum Sabeco eorum Imperatore cadit	179
David Idumæos, ut viritum tributa persolverent, cogit	179	David ut plurimum propitium numen experitur	80
David num quis ex Ionatha genere superesset, sciscitatur	ibid.	David cognita filii cade à Chusi, acriter eum despectat	102
David assus peccatum, à Deo veniam consequitur	183	David proceres & præfectos conserit atq; benigne excipit	91
David per septem dies, infantu ex Bethsabe suscepti vicem dolenter ferens, ieiunat	ibi.	David Rabatham vi captam militi diripiendam permittit	66
David puerum extinctum sentiens, surgit, ac lotus cibum capit	ibid.	David pro innocente orat populo	103
David caissam, cur mortuo puero cibum capiat, quorum nihil puero adhuc agrotante feterat, indicat	ibid.	David poeta	193
David laciniam regii pallii præscidit	84	David & Salomonis potentia	465
David regi Saulo, quod sibi infanti insidias struat, exprobat	ibi.	David legati petentibus aliquid commeatus, quod re responderet à Nabulo	81
David cum toto populo Abenerum desit ac luget & solennibus funeralibus ei parentat	91	David cum Goliatho ante congressum colloquium	80
David Uriæ nece audita, irasci desinit	182	Davidu legati ad Ammonitarum Regem ob patri obitu consolandi causam missi, conuulsiore tractantur	180
David Bethsabe coniugem sibi a seiscit, ex qua puer ei nascitur	ibid.	Davidu victoria de Goliatho	80
David Principibus tribuum conuocatis Solomonem commendat	105	Davidu ad Salomonem postremum colloquium	105
David Chusim ut Achitopheli consilium se opponeret, obnixè precatur	187	Davidu filii ad partem, Absalomus vero ad auxilium confugit	185
David Hierosolymu excedit	185	Davidu liberi Hierosol. suscepti	92
David fugiens sacerdotes in urbe manere iussit, & per eos, quid in ea agatur, cognoscit	ibi.	Davidu adulterium	181
David Samueli regis erga sese animum indicat	81	Davidu concubina à filio stuprata, aliò traduntur	193
David Salomoni Ioabum puniendum mandat	105	Davidu ob eladem acceptam indignatio	182
David Deum consulit, num ab Amalecitis uxores ac liberos recipere sit concessurus	87	Davidu omnes filios ab Absalomus casus nunciatur	184
David à Egyptio seruo ductore, Amalecitas affertur	88	Davidu, ut præliis abstineat, suadetur	194
David in Amalecitas irruit, magnam eorum stragem edidit, omnemq; prædam recuperat	ibid.	Davidem adeisse volentem in exercitu amici prohibet	189
		Davidem Ionathas excusans, à parente spiculo petitur	82
		Davidici generu reges, quot & quamdiu regnauerunt	207

De arca in qua tabulae legu Moser collocantur	73	Demetrius Demetrii filius ex Creta in Cilicia tra-	
De arca sacra consultatio	139	git, Syriamq. occupare conatur	330
De adulterio & incestu	83	Demetrius Tripolim, aliamq. Syria urbes occupat. &	
De adventu Vespasiani in Galilaeam & obsidione		Antiochiam & Lyfam necat	531
Iotapa vide Iosiphum lib. 4. cap. 5. de bello Iu-		Demetrius Encarnus contra Alexandrum proficiscit-	
daico	309	ur	360
De afflictionibus Hebraeorum in Aegypto per annos		Demetrius in Alexandrum mouet	336
400.	23	Demetrius Encarnus à Ptolemao Lathuro Damasci	
De bello Iudaico quidam historici conscripsere	450	rex constitutus	359
De bello Iudaico	33	Demetrius militum odium concitat stipendium pa-	
Debitus vite finis Iudaorum	443	cu tempore minuendo	343
Deborah & Baracum in hostes mouent	127	Demetrius in Arsicem Parthorum Regem mo-	
Deborah Trophetissa	ibid.	uet, praelioq. superatus, capitur	346
De boue cornueta	108	Demetrius Nicinorem contra Iudam mittit	351
Decem tribuum ad reliquos Israelitas legatio	120	Demetrius ad Lashinem diploma, in quo Iudaei im-	
De Chamis filius ipsorumq. progenies	21	munitates promittit	342
De Cain & Abel fratribus	15	Demetrius ad Ptolemaum de bibliotheca adhortatio	
Decem coniurati necati, delator eorum interfellus		307	
frustrum conuersus est	416	Demetrii duces iterum in Ionathan mouent: nihil	
Decem precepta & quomodo diuidentur	70	sibi successurum videntes notum discedunt	347
Decem Aegypti plaga	59	Demetrii & Alexandri pugna, qua Demetrius fa-	
Decem viri contra Herodem conspirant	415	perat, Iudaei à Demetrio victore desunt	357
Decem bases aerea labi prum	110	Demetrius in Parthia morbo absumptus Philippus te-	
Decem labra rotunda	ibi.	rius Syria regno possit	360
Decima egeuorum	105	Demetrio Antiochia adimittitur	180
De Cleopatra ultima Alexandrinorum Regina, e-		De mundi creatione, & elementorum dispositione	2
iusq. sceleribus	462	Deliberationis de arca sacra conclusio	140
Dei contemptus in quibus consistat	78	De leprosis	82
De Deo & providentia diuina	467	De nuptiis	467
Deorum apud gentes ingens numerus	469	De Nazarae	93
De Isaci filius Esauo & Iacobo, & natiuitate eorum		De posteritate Adami, & decem aetatibus usq. ad	
accidatione	13	diluuium	2
De Isaco legitimo Abrahami filio	11	Depulso argumenti Apionis, Iudaeos seditionis Ale-	
De Iacobo metu fratris in Mesopotamiam profuga		mandria causam extitisse	463
13		Depulso sementis Apionis de sex dierum itinere	463
De Ismaele Abrahami filio, eiusq. posteris Ara-		Descriptio donorum à Ptolemao rege templo Hiero-	
bibus	10	solymitano missorum	308
Defectus Luna	253	Descriptio spelunca in qua latrones habitabant	599
Defectionis Germanorum & Gallorum ab Roma-		Descriptio rationis & sapientiae	473
ni causa	438	De Sole, Luna, & Stellis Iosphi somnium	17
Defectionis auctores circiter duo milia in cruce acti		De Regni electione	104
ibid.		De tabernaculo per Mossem in terra deserta fabricato,	
De filio Semi, tertii Noe filii, & de progenie ipsorum		quod similitudine templi portatili referebat	34
& Abrahami	22	Deus immensus	111
De funeribus mortuorum	468	Deus non corporis formam, sed animi virtutes spe-	
Defuncti fratris uxor ducenda	106	elat	79
Demetrius ab Alexandro victus, trucidatur	352	Deus Abrahamo filium pollicetur	25
Demetrius se promissus in amicitiam Ionathae insi-		Deus propter inobedientiam Sauli offenditur	78
nuate conatur	337	Deus verax in promissis	112
De morte Caesaris rumor diuersus	279	De uxore ducenda	106
Demetrius Iudaei in auxilium venit	316	De alieni	103
Demetrius Philippum fratrem Berora oppugnat	360	Diluuium	16
Demetrius sollicitantibus transfuga Bachidem cum		Dimissio Israelitarum	134
copia contra Iona. han mittit	335	Dina Iacobi filia historia	37

		E.	
Discipuli	276	E	
Diodorus cognomine Tryphon Apamenus à Mal- chò Arabe Antiochi Alexandri filii petii	185	Edictum quantum Mauna quotidie quilibet col- ligeat	66
Diophantes regis Notarius Alexandri nomine sal- tis literas conferbit	337	Edicto plebi coherenda, ne quicquam amplius ad tabernaculi structuram conferant	71
Diophantes furti a horu characteres imitatur	243	Eglon Rex Moabitum Israelus subingat	126
Directio urbis imedita	396	Emoriae dextra sanitas restituitur	128
Discrimen Moysi & aliorum legislatorum	12	Enosa urbs prima	15
Discordia Iudaorum & cinium Alexandrinorum in religione	463	Enochi finis in sacris literis non inuenitur inscriptus	19
Diffusio castrorum	84	Eques Iosepho literas affert	357
Distictum inter plebem & senatum	282	Equi Aegyptiaci	217
Distictum in domo Herodu	238	Epitaphiis tribus mouet in Iaphem	132
Distinctio gubernationis in populo Israelitico	75	Eleazarus	11
Diuersa populi studia	120	Eleazarus Tharisaus Hircano matris captiuus tem exproat	354
Diuisioagri Aorabani & Lothi	24	Eleazarus ad Antiochum adducitur	813
Diuisio sacerdotum in 24. cognationes	105	Eleazarus iram Dei in populum Iudaeum sateat	811
Diuisio auxilii promissio	102	Eleazarus ab Eliphanto oppressus moritur	175
Diuisio Iromi meminit	113	Eleasar	195
Diuisio de Sotomone	ibid.	Eleazarus moritur	127
Docus Saul, se Davidem in Nabo apud Achime- lechum vidisse significat	83	Eleazarus capitur, eumq. Dux nudum extendit verberibus cadi praecipit	65
Dolabella Epefiorum ciuitati scribit	380	Eleazarus vitam gloria possidebat	77
Dolor & voluptas aut faciunt aut impediunt passio- nem	462	Eleazarus Iude flaret Elephantem occidit	328
Domicilium Abrahami	23	Eleazarus horribiliter frigellatur	869
Domitia Domitiani Caesaris uxor	569	Eleazarus Dinai filius Romani missus	537
Domitianus Tursi facit	799	Eleazarus Iudaei audacia ferax & manu strenuus	806
Dona anteprebitis dimissu data & Eleazaro missa	312	Eleazari ad socios oratio	810
Dona Scouro data	367	Eleazarus ad Antiochi exhortatione responsio	869
Dora Thremitia ciuitas & non Idumaea	849	Eleazari constantia	170
Dora & Ioppe non portuosa	419	Eleazarus de immortalitate animae oratio	112
Doru prior Herodu coniunx non ignobilis ex qua Antipatrum filium filiuscipis	593	Eleazarus Iudaei Romanorum crudelitatem expo- nit	814
Doru, Herodu uxor	383	Elias sicut Enochus ex hominibus exemptus	236
Doridem Antipatri matrem Herodes eiicit è regia	457	Elias pluuiam venturam praedicat	229
Dorua in Iudaorum Synagoga Caesaris statum po- nunt, quod Aegyptum & Petronium vehemen- ter ad iracundiam commouet	522	Elias Achabo & Iezabela vindictam diuinam pra- dicat	228
Dortus cum quatuor filiis in supplicio affectus	535	Eliab ad Achabum venturam pluuiam et indi- cium mittitur	ibid.
Duodecim Israeliti liberi	28	Elias populi superstitionem arguit	229
Duo totius disciplinae & moralis institutionis modi	53	Eli doctrina & officium miraculo confirmatur ultima igne culinae ascripta	101
Duo sacrificiorum genera	80	Eliam Deus in deserto alloquitur	270
Duo de quibus aqua Iosephus	824	Eliam contra Achab	228
Duo & viginti liberi facit	823	Eli Pontificis fili O. hines & Phinnes nefarii	150
Duo cum Iudaor. milia in templo occumbunt	585	Eli sacerdoti tempore annona caritatis	135
Duo prima regio Caesae dure Iudaeae cessat	795	Eli in Sylo phylorum caedes & ariam amissio significat	101
Duo milites congregantur, qui ad unum se co- nectunt, & Abenari partes succumbunt	171	Eli audita ariam amissione existit et	101
Et abula Moysi	71	Eli Pontificis Genealogia & progenies	101
Et abula Moysi	71	Eliam in Doctum hostibus cingitur	240
Et abula Moysi	71	Eliam pluuiam venturam & victoriam praedicat	139

<i>Elifas viduam ut ex olei fidelia plurima vasa</i>		<i>Euphrates</i>	14
<i>atimpleat, iubet</i>	240	<i>Eutyches Agrippa libertus, herum apud Casarem</i>	
<i>Elifas ab Adido agrotante consultitur</i>	243	<i>accusare cogitat</i>	490
<i>Elifas vocato</i>	230	<i>Ex arca Noe cornuum emittit</i>	17
<i>Elifas mors & cadaueruin ipsius momentum conie-</i>		<i>Excisio stirpis Nabal</i>	23
<i>cti refusitatio</i>	251	<i>Excusatio historiographi, cur legum seriem innoxia</i>	
<i>Elifasum Reges consulunt</i>	239	<i>vit</i>	103
<i>Elionimus loacimus nominatus Iuda Rex</i>	245	<i>Exemplum à Iudæis Casarea interfectu peritum</i>	
<i>Elæthorum contra Ægyptios bellum</i>	336	<i>ita</i>	
<i>E Iudæi duodecim milia cadunt</i>	378	<i>Exemplum, non semper patribus similes nasci filios</i>	
<i>Epaphroditus</i>	11	<i>ita</i>	142
<i>Epicureorum error coarguitur</i>	279	<i>Exemplum ultionu divina in Iezubela valde infi-</i>	
<i>Ephraim & produtione occupant Bethel</i>	122	<i>gus</i>	270
<i>Ephron oppidum expugnatum</i>	226	<i>Explicatio nominu Moab & Ammon</i>	27
<i>Epiphagus huius partu genus Iudeorum ex Ægypto</i>		<i>Exploratores</i>	24
<i>non oriundum</i>	338	<i>Exploratores terra Chanaan mittit Moses</i>	35
<i>Epilogus secundi libri contra Apionem</i>	360	<i>Exploratores Israelitu terrorem incutunt</i>	86
<i>Epicedium à Ieremia Iesai scriptum</i>	265	<i>Expositio belli Arabici & pecunia mutuo accipit</i>	
<i>Epitome belli Iudæici</i>	573	<i>448</i>	
<i>Epistola Tivolemai, in qua à Pontifice Eleazare Bi-</i>		<i>Externi Iudæi inferiorem civitatem occupant</i>	503
<i>bliorum petit interpretes</i>	307 dit 387	<i>Exteri quoq, ut exaudiantur in hoc loco precantur</i>	
<i>Epistetes pecunia corruptus Scythopolim Iudæi pro-</i>		<i>212</i>	
<i>erhod</i>	75	<i>Ex tribu Ephraim circiter 42000. caesi</i>	132
<i>Elasus fide quoq, benedictionem postulat</i>	32	<i>Extirpatio stirpis Tarsani</i>	227
<i>Elas primogenitus eius ob lenticulam cedit</i>	38	<i>Extirpatio Iudæorum Amari concessa</i>	294
<i>Elau Edom dictus</i>	ibid.	<i>Extructio templi Solomoni mandatur</i>	197
<i>Elazar filius & posteris</i>	ibid.	<i>Ezeccia ab Assyriorum rege deficit</i>	217
<i>Elas Iudæi qui apud Babylonem degunt, conuo-</i>		<i>Exercia legati ad Israelitas & Zingrum s. fli celebra-</i>	
<i>cat</i>	289	<i>di causa missi occiduntur</i>	216
<i>Elas Hierosolyma Prefectus, vasa aliq, precio-</i>		<i>Ezeccia in aduersis ad Deum refugium & per Efa-</i>	
<i>si gazophylaci custodibus tradit</i>	289	<i>iam in spem melioris fortuna ereclio</i>	260
<i>Elas legi spiritus</i>	ibid.	<i>Ezeccia Regis Iudæ pietas</i>	256
<i>Elas de Cyro vaticinium</i>	281	<i>Ezeccia mors</i>	262
<i>Elas sine Legion</i>	75	<i>Ezecciam primarium latronem cum sociis Herodes</i>	
<i>Elasorum placitum</i>	641	<i>supplicio afficit</i>	377
<i>Elasorum vita & mores</i>	480		
<i>Elasmonius</i>	416		
<i>Elas puella fit Regina</i>	239		
<i>Elas Regem pro Iudæi intercessura accedit</i>	296		
<i>Elasius contra Iosephum</i>	513		
<i>Elasius in bello negotio discedit</i>	539		
<i>Elas inter omnium viciuentium</i>	13		
<i>Elasiana</i>	14		
<i>Eutyches Alexandri dicta & facta obseruans An-</i>			
<i>tipatio & Herodi exponit</i>	445		
<i>Eutyches Lacon Alexandrum apud parentem clam</i>			
<i>accusat, auctorq, necn ipsius existit</i>	616		
<i>Eutyches amicicia simulata fallit Alexandrum, e-</i>			
<i>iusq, fit proditor</i>	ita		
<i>Eutyches necn Alexandri & Aristobuli redempta</i>			
<i>opera, accusatoru partibus fungitur</i>	617		
<i>Eutyches Alexandrum apud Herodem salu accu-</i>			
<i>sat, & in pericula precipitat</i>	ibid.		
<i>Euangelium Iudæi allatum</i>	285		

F.

<i>Fabatus procurator Cesaris apud Herodem secre-</i>	
<i>torum Sillæ proditor</i>	622
<i>Fabula de Ioue & Pallade</i>	357
<i>Fabula superius recitata depulso</i>	346
<i>Facinus detestandum Gabænorum</i>	112 (194)
<i>Fames ob iuramentum violatum, Israelitu immixta</i>	
<i>Fames & pestilentia</i>	268
<i>Fames in Samaria tanta, ut mulier mulieri filium</i>	
<i>comederet</i>	241
<i>Fanum</i>	210
<i>Falsa matris ac sororis Herodis aduersus Mariam-</i>	
<i>men accusatio</i>	610
<i>Falsi testu paria</i>	104
<i>Fatum & providentia diuina</i>	451
<i>Fati necessitas insuperabilis</i>	215
<i>Fratreob regnum decedentes eortu conditionibus in</i>	
<i>concordiam redeunt</i>	583 (ultio 300)
<i>Fratricidia à Ioanne Pontifice perpetrati taxatio &</i>	

<i>Fadus à Iudæis sacerdotalem stolam, ut esset in Romanorum potestate postulat</i>	528	<i>Sam exalturo porta claudantur</i>	359
<i>Fadus Iudeos Philadelphensium propter Mianis interfectores punit</i>	227	<i>Gadara instaurata</i>	370
<i>Fadus Deicum Noe</i>	18	<i>Gadaram Alexander capis</i>	318
<i>Felix Hierosolymis Thasaelum adoritur, à quo tamē fugatur</i>	383	<i>Gadarenses Herodem accusatores, Agrippa vincit ad Regem mittit</i>	420
<i>Felix Drusillam à priore marito abducit</i>	536	<i>Gales ab Abimeleche fugatus, à Scimiti urbe pellitur</i>	130
<i>Felix accusatur</i>	538	<i>Galata à Gomar oriundi</i>	20
<i>Felix in Phasacium exercitum mouet</i>	592	<i>Galadenorum ad Israelitas legatio</i>	145
<i>Felix latrones Magos vulgæ, seductores supplicii afficit</i>	537	<i>Galilæi sese vindicantes Samaritanorum vicis contendit & rapinis vastant</i>	534
<i>Festus impostorem magnum cum affectu opprimit</i>	538	<i>Galilæi ab Herode depiscunt</i>	394
<i>Festum azymorum</i>	81	<i>Galilæorum Tiberiensibus fidati</i>	366
<i>Festivitas templi recepti instituta</i>	325	<i>Galilæi Tiberiada invadere postulant</i>	549
<i>Fili pontificum ad Davidem missi, in puteum sese abscondunt</i>	188	<i>Galilæorum multitudo Iosephum, ne se deserat, perit</i>	516
<i>Fili oblatio</i>	355	<i>Galilæorum erga Iosephum fides ac benivolentia</i>	549
<i>Fili Chananas</i>	21	<i>Galgali, libertas</i>	115
<i>Fiducia Adadi in milite</i>	231	<i>Gamala in Romanorum fide persistens</i>	546 & 547
<i>Filiorum apud Iudeos educatio</i>	824	<i>Galaphya Alexandri coniunx, num parata Herodi infideli ignorasset, ininterrogatur</i>	447
<i>Filiorum Ioseph numerus</i>	51	<i>Galaphya vxor Alexandri suspitionem ante conceptionem orationem multum auget</i>	613
<i>Finale consideratorum de Caio tollendo decretum</i>	509	<i>Galaphya quendam vxor Alexandri Archelæ Capadecum Regem missa</i>	413
<i>Florus belli Iudaici causa</i>	543	<i>Galaphya somnium</i>	477
<i>Fons Iordanus</i>	607	<i>Gratus cum aliis militibus Claudium latentem pertrahit, cumq; vacanter Imperatorum locum occupare iubet</i>	518
<i>Forma templi extruendi Solomon datur</i>	200	<i>Grati cum Simone constitutus</i>	472
<i>Forma & habitus Elie Propheta</i>	238	<i>Gratitudo Salomonis erga Ieronum pro accepto beneficiis</i>	214
<i>Ferrea una monumentum</i>	795	<i>Gratitudo Salomonis erga Ieronum pro accepto beneficiis</i>	214
<i>Fuga hostium ob terrorem à Deo immissum</i>	242	<i>Gratitudo Salomonis erga Ieronum pro accepto beneficiis</i>	214
<i>Fuga & strages exercitus Absoloni</i>	189	<i>Gratitudo Salomonis erga Ieronum pro accepto beneficiis</i>	214
<i>Fusus Alexandri</i>	362	<i>Gratitudo Salomonis erga Ieronum pro accepto beneficiis</i>	214
<i>Fulvia, Saturnini coniunx Roma quatuor Iudeis purpuram & aurum, ut in templum Hierosolymitanum deponeret tradit, ipsi vero in propriis vestibus conuertunt, quod dum Tiberius cognoscit vniuersos Iudeos ex urbe pellit iubet</i>	484	<i>Gratitudo Salomonis erga Ieronum pro accepto beneficiis</i>	214
<i>Furtum</i>	108	<i>Gratitudo Salomonis erga Ieronum pro accepto beneficiis</i>	214
<i>Fructus ad 100. annos incorrupti</i>	811	<i>Gratitudo Salomonis erga Ieronum pro accepto beneficiis</i>	214
G.		<i>Gedeon per 40. annos regnat</i>	129
<i>Gabala</i>	416	<i>Gedeon duos duces Zebim & Hexarbum capis ibid.</i>	129
<i>Gabaonita ministerii publici deputati</i>	116	<i>Gedeon ad Medianitarum tentoria accedit, & ab illis somno confirmatur</i>	128
<i>Gabaonita legatos mittunt ad Iesum</i>	ibi.	<i>Gedeon cum trecentis viris pugnam adorat</i>	ibid.
<i>Gabaonitarum ad Hebraeos oratio</i>	ibid.	<i>Geon Nilus</i>	14
<i>Gabareni Ioannis sese addicunt</i>	551	<i>Gedeon, ut Israelitæ à Medianis liberet, Deus mandat</i>	128
<i>Gabinus aliquot urbes diruit in Iudea adificari iubet</i>	371	<i>Gedionem exiguas copias Deus eligere iubet</i>	ibid.
<i>Gabinus Nabathæ pugna superat</i>	587	<i>Gallius Alexandria ut Aristobuli & Mariamæ effugies depulsi ad Antonium mitteret, persuadet</i>	404
<i>Gabinum mater Alexandri beneficii lenire studee</i>	586	<i>Gemmarum in Pontificali ornatus miraculum</i>	79
<i>Gabinio bellum Parthi inferre parato Hyrcanus & Antipater suppetias ferunt</i>	588	<i>Genealogia Abrahami</i>	12
<i>Gabinia pecuniam Porceto ab Aristobulo promissa</i>		<i>Genealogia Noe</i>	16

Germani & Galli sub Herodo stipendia fecerunt		Herodes Davidi	194
467		Herodes iterum cum Arabibus ad Cana Cæsæſtriam	
Germani Cæsaris satellites	512	pugnat	467
Germanicus Trionni opera sublati	48	Herodes in itinere ad Agrippam Chium peruenit,	
Germanicorum rabies per Cui cadem excitata, sedata		eique ingentem pecunia vim ad porticum urbis	
513		reparandum conſert	427
Gessius Florus Iudææ Procurator	54	Herodes ex aurea & argentea suppellectile pecunia	
Gessius Florus prior Albino	ibid.	conficiens, ſumentum ito ea comparat	417
Gessii Flori inturia	480	H. & desprope Panium templum adificat	421
Gesta inter Vitellium & Artabanum	485	Herodes apud Casarem filius accusat	449
Gibea & alia Beniamitarum urbes incensa	124	Herodes ut alienus videretur Aristateli nece eum	
Gaza oppugnata	357	honoriſicet peltri curat	401
Gazara	214	Herodes Reſſa capto & e Maſſada domesticis rece-	
Giſbala incensa atq; diruta	546	ptus Hieroſolyma petis	390
Godoliat transfugatum dux	271	Herodes cum Archelao Antiochiam uſque iter ſecus	
Golatha cades, & plebs Maſſathenſis abductio		443	
272		Herodes cum Galilai pugna, eosq; viſtos in caſtel-	
Gotholia omne ſemen regium tollit uno ſolummodo		lum compellit	394
Ioaſo, Ozochia ſilio ſervato	247	Herodes in Trochomitæ regionis caſtellum condit,	
Gotholia pæna	248	eig; Zamarin Iudaam Babylonicum præfecit	
Goliath vir prodigioſa ſatura inter Paleſtinos	153	454	
Goliath ſingulare certamen Hebrai denunciat	ibi.	Herodes ab Hyrcano admonitus fuga ſibi conſulit, &	
		in iudicio amplius non comparat	378
		Herodes ex Daphne Antiochia ſuburbio in Galilæa	
		proſciſcitur	394
		Herodes inexpectatam & apertam uxoris amerſa-	
		tionem videns, contriſtatur	411
		Herodes nobiliores Iudaorum poſt obitum ſuum ita-	
		cidari mandat	465
		Herodes Maſſadam petens in itinere à Partibus im-	
		pugnatur	388
		Herodes anno primo à nato Chriſto moritur	466
		Herodes Arabi ſibi hoſtes eſſe deprehendis	396
		Herodes cum magno vita diſcrimine Romam na-	
		vingauit	ibid.
		Herodes Romam proſciſſus, Antonium conuenit	ib.
		Herodes Antonium & Caſarem ſibi beneuolos inue-	
		nit	ibid.
		Herodes coram ſenatu Romano laudatur	517
		Herodes circa Hieroſolymorum mœnia ſe bono publi-	
		co & ad ſalutem urbis veniſſe, declarare iubet	
		391	
		Herodes Saturnino & Voluminio permittentibus cum	
		exercitu Arabiam inuadit, & Reptam caſtellum	
		dirimit	ibid.
		Herodes Archelaum & cognatos præcoſiſſimi mu-	
		neribus donat	616
		Herodes Caſſius amicus	591 (439)
		Herodes cur in exteros liberalis, in ſuos ſauus fuerit	
		Herodes fratrem Iosephum in Iudaam mittit, ipſi-	
		copias in Gabaſam ducit, urbemq; Sepphorim	
		capit	391
		Herodes Caſſium ex Galilæa pecunia ſibi deuincit	
		381	

Herodes quadraginta quinq; ex Antigoni factum interfecit	398	Herodes grauem morbum contrahit	413
Herodes vehiculo, in quo mater erat, emerso, sibipsum lentas manus in seire cogitat	387	Herodes morti correptus testamentum condit, ac regni successionem filiis, nepotibus ac amicis relinquit	463
Herodes dona iunum militibus distribui iubet	461	Herodes populi partem dimittit cum reliquis Masfadam peruenit	422
Herodes Hircanum suum vocatus	390	Herodes Antipatri matrem in regiam inducit, cumque Casari commendat	431
Herodes Alexandro coniugi sua fratri regnum petimus ipsi se eo possit	389	Herodes malum simul & cultellum possens sibipsum manus violentas inferre cogitat, Achabius nepos vero ictum praehent	465
Herodes ante pugnam sacra Deo celebrat	605	Herodes Sosis, Praselli ac militibus ne urbem diriperent pecunias numerat	396
Herodes hostes adiungit	ibid.	Herodes apud Diopolim cum Arabibus pugnat, & eis vincit	405
Herodes omnem rem gestam priusquam Vitellii liberta superuenerit, Casari aperit	486	Herodes Iesu Thabeti filio pontificatum abrogat in cuius locum Simonem Boethi filium subrogat, & iungit filiam in uxorem ducit	418
Herodes, Agrippa frater Rex in Chalcide	521	Herodes Antipatri Therora consuetudinem & mulieribus conuenticula interdicit	457
Herodes Arabiano Partho sanat	495	Herodes, audito quod Hircannus recluso Davidu se pulchro tria milia talentorum argenti extulisset, idem facere conatur	437
Herodes ad Pharaam agro: antem visendum venit, eod; mortuus Hierosolyma sepelitur, & publico cultu honoratur	456	Herodes quotquot visum est Casari, uno Archelao excepto, conuocat	449
Herodes Agrippa inopiam exprobat	489	Herodes ad sediciosos compescendos in arces praefidia collocat	416
Herodes ad dyas latrones depellit	590	Herodes Antonio deuicto subtrahit	408
Herodes per uniuersum iteratum orbem clarescit	609	Herodes odio in filium flagrat	464
Herodes uenator summus	ibid.	Herodes Dei templum de nouo construere animo concipit	422
Herodes praece animi corporisq; virtutem fortuna iungit, eand; res sua est	ibid.	Herodes Manahemum de imperii diuturnitate rogat, & Essenos propter eum in pretio habet	ibi
Herodes Antipatrum filium expellit ciuitate, ac Hircannum auum coniugis interfecit	610	Herodes diuturnus Alexandri filiam, Samaritanam praeficitur	395
Herodes Alexandrum & Aristobolum filios praefecit, cum Alexandro materno auo sepelendos iubet	619	Herodes filiorum liberos educat	455
Herodes in Phororam fratrem exciditur	615	Herodes Pappi caput Therora fratri mittit	594
Herodes suos in fuga consulatur	387	Herodes Hierosolyma oppugnat	ibid.
Herodes h Arabibus latrones sibi dedi postulat, & praedia in eadem repetit	444	Herodes a Casare & Agrippa in magno honore habitus	421
Herodes Antipatri & mulierum secreta omnia extorquet	457	Herodes filiam quam Salomes filio nato e Costabaro collocaturus erat, Therora filio collocat	440
Herodes cum hostibus pugnat in suburbio	386	Herodes ad Casarem venit, eisq; beneficia in Antinuum collata praedicat similia in eum collocaturus si in amicitiam eum reciperet	410
Herodes Romam nauigat & Casarem Aquileiam visum persequitur	431	Herodes latrocinii agrum agit & excursionibus in Arabiam	404
Herodes Antigonum ex Iudaea expellit	378	Herodes 300. talentis Casarem donat	430
Herodes fauores suos promouet aduersa vero factionis homines quoad non superlicis assumit	397	Herodes in Italiam nauigat, & liberis suis Roma donum reducit	426
Herodes contra iam militum multitudinem, ut Hircannum regno deponat in Hierosolyma ducit	590	Herodes Syria & Graecia urbibus ingentem pecuniam vim in adfecta contulit	430
Herodes contra latrones in Iudaea degentes militib; ducit	392	Herodes dyas Chalcidum eligendorum summorum pontificum petit	528
Herodes cum Antigono res decernere in Samariam praeficitur	ibid.		
Herodes filii a pontificatu remoto Simonem cuius etiam filiam duxit seire rogat	418		
Herodes conuentionem capiteatur	416		
Herodes ad Malabum Arabum regem pecuniam acceptum praeficitur	388		
Herodes malis pecuniam Antonium ut Antigonum tolleret iudicat	396		

Herodes multos in itinere adiuuat pecunia, plurimorum est apud Agrippam mediator	427	copias ducit	390
Herodes quibusvis calumnias fidem adhibens, multos iniuste interficit	441	Herod- a Parthis accitus in uanatione occiditur	481
Herodes Casarem & exercitum honorifice excipit	410	Herodes Mariamannen Hyrcani ex filia neptem ducit	383
Herodes Antoninum adire Macharam accusatum cogitat, eisdem reconciliatur & Iosephum fratrem attribuit	393	Herodes fratrem in Idumaam mittit, ipse copias in Galilaam ducit, urbemq; Sepphorim capis	392
Herodes Chalcidu dynasta & Helcias Silam interficiunt	526	Herodes cibaria exercitus procurat	391
Herodes Iudaorum primores conuocat, eumq; facinus hoc commemorat	464	Herodes populum sacramento obstringit	421
Herod- s Hierosolyma redit in multitudinem in concionem aduocat, rationem eu sua peregrinationis exponit, ac quartam tributorum partem remittit	429	Herodes Aristobulo Ananels loci pontificatum committere cogitat	400
Herodes duos satellites in Dauidi monumento amittit	437	Herodes filius accusat	431
Herodes ab Antonio & exercitu honorifice exceptus	393	Herodes Therora uxorem accusat, eumq; ut illam ablegeret, iubet	455
Herodes ad Antonium Samosatam oppugnantem propius at, in itinere multos barbaros trucidat ibid.		Herodes uaria fortuna usus	455
Herodes Antipatri blanditiis adductus, sponsalia reformatur	621	Herodes ab Antipatro patre persuasus a bello contra Hyrcanum desistit	491
Herodes Machatanem magno muro ac turribus amplectitur	803	Herodes Antonio contra Augustum auxilia pollicitur	404
Herodes Casari reconciliatus	447	Herodes filius reconciliatus	433
Herodes regno excedere iussus, in Egyptum abijt, dehinc in mari diu tacitatus, tandem Romam peruenit, ubi Antonio qua ipsi contigerant, recenseret	386	Herodes a Mariamime uxore non blande exceptus	411
Herodes duplex periculum suspicans castellum sibi adrefugium parauit	811	Herodes plurima peregrina instituta introducit	415
Herodes Dauidi sepulchrum soliat	437	Herodes nouum in locis sancit, ut perfores parietum sititute extra regis terminos uendere liceat	426
Herodes Alexandri & Aristobuli criminationibus aurem prebet	446	Herodes Hierosolymu duas arcis munit	598
Herodes a centum Iudaï apud Antonium accusatur	385	Herodes nona. uid. Samaria. ibid. uel Sebaste.	
Herodes cum in difficilibus tum in incundis rebus solus Agrippa proximus	427	Herodes Quintilio Varo iudice filium in ius uocat	459
Herodes Hierosolymu, Phasaelus uero extra urbem constitutus, in capiti discrimine versantur	594	Herodes ad defensoribus in Galilaam exigit	393
Herodes in ius uocatus cum comitibus comaret	378	Herodes in Alexandriam ut cum regno suo insisteret, tam inuehitur	399
Herodes in compeſcendū alienigenarū auxilium multum negotii habet	377	Herodes Casarem plurimum muneribus donatum in Egyptum deducit	410
Herodes in Galilæa cum hostibus pugnat, eos vincit, ac uniuersam Galilaam in suam partem traducit	394	Herodes tertiam tributorum partem remittit	418
Herodes consolatur & cohortatur milites	387	Herodes Antonio refert, & causas cur Aristobulum mittere non possit, indicat	372
Herodes in semio impatiens & amarulentus	463	Herodes foribora, domi uero aduersa fortuna uictur	45
Herodes ex Italia domum reuersus contra Antigoni		Herodes Alexandrum & Aristobulum Romanum Caesarem mittit	410
		Herodes Antipatro amicas literas, ut eum Roma dimittam retrahat, scribit	416
		Herodes Antipatrum ad minuendam filiorum arrogantiam honoribus euehit	432
		Herodes populo sacra templi extructurū exponit	420
		Herodes ab hostibus uulsiertur	394
		Herodes Rex in Chalcide moritur, eiq; in regnum Agrippa succedit	467
		Herodes Antipatro, ne cum Pherora uel eius curam gerere unquam colloqueretur, edicit	453
		Herodes milibus de sui facultatibus multum praenix largitur	603
		Herodes a Salome motus utrinque filium uincit, & separatos afferuari precipit	618

Herodes contra Alexandrum & Aristobulum iudicium coram	ibid.	Herodes magnificè sepelitur	630
Herodes in iudicio filios accusat	ibid.	Herodu in Augustum Casarem merita	606
Herodes Antipatrum pro reliquis filiis amavit, plurimumque eorum beneficia contulit	626	Heroduregno Augustus Casar finium partem addit	ibid.
Herodes Syphorum civitatem capit	598	Herodu de latronibus victoria	599
Herodes a diversis latrones in speluncis degentes animum ducit	599	Herodu ex Mariamne liberi suscepti	610
Herodes Hierosolymam cingit obsidione ac praconu voce cur adveniens declarari vult	598	Herodu a cenaculum dimisso convivio confestim concidit	601
Herodes splendida oratione ad populum tribus filius regni honorem attribuit	611	Herodu mater ac soror Mariammem calumnias insecuntur	412
Herodes filius non regnum, sed regni honorem tradit	612	Heroda ad milites perterritus oratio	604
Herodes ad filios orationem desecit	ibid.	Herodu propositum Massada & Ioppe captis, Hierosolymam petere	597
Herodes oratione sua fratrum defensionem radicitus novissimè	ibid.	Herodu in iudicio contra Antipatrum accusatio	606
Herodes nepotes desordiat	620	Herodu consilium Alexandri institutum et per nuncium significant	413
Herodes in Antigonom movet	597	Herodu copias hostes a moenibus arcent	391
Herodes Pappum Antigoni militum Ducem obtruncat	602	Herodu legatos Casar in seculo negotio dimittit	445
Herodes coram Augusto dissimulatione remota verum ingenue fatebitur	606	Herodu vxor in patriam adei pervenit	486
Herodes propter vxoris necem miserè affectus	413	Herodu dua filia virgines Therora filius eleuatur	475
Herodes comitatus copiam parat	598	Herodu de Mariamne ac Iosepho sufficio	610
Herodes decem cohortibus comitatus Hierichuntam peruenit	ib.	Herodu filius ex septem vxoribus susceptis	620
Herodes Andromacho & Gemello amicitiam renouat	441	Herodu familia ad Antigoni in Massada oppugnata	390
Herodes Phororam cum vxore eiecit	622	Herodu error puniendus & inexcusabilis	451
Herodes Tyro maiorem portam fabricat	608	Herodu militis cum Iudas per quinque menses obsidionem tolerauerant, ciuitatem irrumpunt	602
Herodes Iosepho, ut vxorem interficiat, clam mandatur	610	Herodu beneficentia & liberalitas in cunctos	609
Herodes Roma in Senatum intrinmissus, Rex declaratur	339	Herodu nouem vxores	453
Herodes Alexandrum in vincula coniecit, & in amicorum eius tormenta pergit	613	Herodu coram Augusto Casare oratio	330
Herodes Alexandrum apud Casarem accusat	611	Herodu ad Casarem properantem mandata	409
Herodes Antipatri, ut reuersionem suam maturaret, scribit	615	Herodu tres Eunuchi, Alexandrum innatum contra parentum odium alere satentur	442
Herodes vehiculum quo mater erat, euerso, sibipsum manus violentas inferre cogitat	337	Herodu progenies intra 100. annos penitus subleuatur	887
Herodes clam nocte ad Idumeam proficiscitur	555	Herodu testamentum mutatum	446
Herodes grauiore in fuga Parthi Iudaeos expulsi	ibid.	Herodu ad milites gratiarum actio & testamentum lectum	466
Herodes Doridem Alexandri matrem omni ornata spoliata expellit	623	Herodu in medio Euphrati conuiuium	485
Herodes ex spectaculo non magnam gratiam reportat	415	Herodu regnum	416
Herodes patri necem in Malicho cogitat ulcisci	598	Herodu morbus horrendus	464
Herodes accuratam diligentiam & sumptus non exiguos in structurae consert	417	Herodu cadaver magna pompa Herodium deseruit	467
		Herodu fortitudo	590
		Herodu erga Phasaleum fratrem amor	596
		Herodi Augustus Arabiam quoque vult tradere, quod consilium ipsius litera reddita mutant	448
		Herodi mortem fratris somnia manifesta significant	601
		Herodu insidia structa	595

Herodi à Roma litera veniunt, qua Acmen à Ca- sare occisum, & Herodi liberam potestatem An- tipatris puniendi relictam esse ostendunt	465	Hyrcanus obsidet Samariam	353
Herodi Antonius, ut Aristobulum ad se mitteret, scribit	400	Hyrcanus ingentem pecunia summam ex Davidu sepalchro aufert	578
Herodem in aula calumnia & cadibus referta vita sua tacet	443	Hyrcanus amicitiam cum Romanis renouat	352
Herodem Antonius in Arabum bellum vertere iu- bet	406	Hyrcanus asiduum cum Arabibus bellum gerit	319
Herodem Antonius ad se accersit, qui regni curam Iosepho committit, eiq; ciam ut Mariam in in- terficeret, mandat	402	Hyrcanus, dum fratris intestinis bellis laborans, in pace vivit	352
Herodem Romanis Iudaorum Regem creant	597	Hyrcanus Pontifex	363
Herodem Hyrcanus absoluit	590	Hyrcanus in fontis peris	409
Herodem Antonius amore, Antigonum vero odio prosequitur	389	Hyrcanus Samariam capit	353
Herodias cui Imperator propter Agrippam fratrem pepererat, Herodem ultro in exilio comitatur	496	Hyrcanus & Antipater Pompeii auxilium implo- rant	583
Herodion	595	Hyrcanus patriam amas gratiam ab Herodo expetias	398
Herodionum castellum pro verum omnium copia ciui- tas esse videbatur	609	Hyrcanus cum Antiocho soluta obsidione sœdus fa- cit	351
Herodotus Halicarnassensis de Iudaorum circumcisio- ne	831	Hyrcanus multas Syria urbes capit, & templum in monte Gariz in desolat	357
Herodotus Egyptiorum Regum nomina non recen- set	215	Hyrcanus sua ipsi manum infert	319
Herodotus de Senacheribo	261	Hyrcanus & sen orei Regiam anteveniunt, & A- ristobulum accusant	364
Hirami & Salomonis amicitia	842	Hyrcanus Pontifex, Antipater vero Iudæa procura- tor declaratur	589
Hirami & Salomonis problemata	827	Hyrcani multis magnanimitas & constantia	578
Hirami Regis genealogia	828	Hyrcani facies	318
Hyrcanus ad invidiam contra Antipatrum eiusq; filios affligatur	590	Hyrcani & Iudaorum legatio Antonio coronam au- ream offerens, ut Iudæos à Casio captos in liberta- tem vindicaret, regat	384
Hyrcanus à Pharisaïis ad Saducaes deficit	334	Hyrcani ad Casarem legati	379
Hyrcanus expiscatus quid aliis sint donaturi, plures liquis omnibus donat, ob quod alio honorifico affi- ciatur munere	318	Hyrcani ortus & indoles	316
Hyrcanus rursus ab improbis irritatur	690	Hyrcani legatos M. Antonius & T. Dolabella in senatum introducunt	320
Hyrcanus & Pharisaï hostes	354	Hyrcani vita	409
Hyrcanus ingentem pecunia vim ex Davidu mo- numento profert	351	Hyrcano Babylone à Iudæis ingens honor habetur	398
Hyrcanus Pontifex declaratur	585	Hyrcano in templo per vocem filiorum de Antiocho victoria nuntiat	353
Hyrcanus munitionum castrum edificat	319	Hyrcanum Casus in pontificatu confirmat, Antipa- trum ciuitate Romana donat	375
Hyrcanus Alexandri filius, natus maximus Ponti- fex declaratur, post ad regiam dignitatem eue- hitur	582	Hyrcanus Hierosolymu, Casare permittente, mania restituit	376
Hyrcanus à strabus in itinere circumuentus, stre- nuè se defendit, quosdam etiam e medio tollit	312	Hyrcanum Herodes occidi imperat	409
Hyrcanus moritur	354	Hyrcanum Antipater et ad Aræam Segem Ara- bia confugeret, eiq; auxilio regnum repeteret, hortatur	383
Hyrcanus paternum honorem Pontificis assequitur	378	Hyrcanum Herodes in summo honore habet	398
Hyrcanus cognito, quod Herodes regnum assecutus sit, ad eum reuertitur	983	Hyrcanus Herodes e medio tollere statuit	499
Hyrcanus & Thebaïus à Parthis capti	387	Hieremias captivitatem Babylonicam pradicat	365
		Hieremias à Babylone diuè exemptus, e carcere ma- gno pretii muneribus afficitur	271
		Hieremias Hierosolymorum subuersio omni prædicat	266

I N D E X

Hieremia quando vixerit	265	Historiographi quidam perfidiam ac sacrilegium	
Hieremia liber exivit	ibid.	Antiochi regere conantur	827
Hieremia accusatio & absolutio	16.	Historiographi quidam Hispaniam unam tantum	
Hieroboamus in Aegyptum profugit, ubi usque ad Solomonis obitum manet	219	modo esse civitatem arbitrati sunt	824
Hieroboamus Solomonem infestat	218	Historia huius conscribens causa	574
Hierosolyma & templum depraedatur	122	Historiographus qui dicendus	572
Hierosolyma quondam Solyma vocata, cuius nomi- nis & Honorius meminit	176	Historiographi Graeci bellum Iudaicum silentio tra- taverunt	572
Hierosolyma ab Herode obsessa	602	Homicida lex	105
Hierosolyma à Sulaco Aegyptiorum Rege spoliata	179	Homo si interitus auctor non est	18
Hierosolyma Titus obsidet	573	Homines ambitionis & avaritia dediti, nihil non au- dent	173
Hierosoly ab Herode eo die, quo ante 27. annos à Pom- peio expugnata	396	Homines quidam nocentissimi necessitate debi- torum forum & scripta publica cohercuerunt	800
Hierosolyma quinque prius capta, tunc iterum vastata est	797	Honori Mardocheo oblatus	297
Hierosolyma Rom. populo stercoraria	370	Honor Danieli	277
Hierosolyma Iudaea metropoli radicibus fundamen- tu eruta	815	Honor parentum	355
Hierosolyma Pompeio partim tradita, partim obses- sa	369	Honor magistratum	108
Hierosolyma per decem & octo menses obsessa, lan- dem capitur	269	Honores mutant mores	160
Hierosolyma obsessa	268	Horrendus in hostium acie terra motus	141
Hierosolyma expugnata	395	Horrenda fulmina in monte Syna	70
Hierosolyma parvi capta, eiusq. habitatores interfecti	181	Hostia veteri Testamenti	854
		Hostes sepeliendi	107
		Holocautoma	80
		Humana vita terminus annis 120.	22
		Hypsitates	376
		I.	
Hierosolymis dolo capti, Iudei in Aegyptum abdu- cuntur	305	I Absin Gileal, qua auxilium contra Beniami- tan nequerant, destruitur	124
Hierosolymitan legats in Galilaea haud accepti	557	Laban, Rex Chanaanorum, Israelitis subiugatus	126
Hierosolymorum mania absoluta	292	Iacimus & Philippus Zamaris filii	444
Hierosolymitanum templum lustratum	325	Iacob iosphum, tanquam iam extinctum, legitur	41
Hierosolymitana arx minuita	335	Iacob filios cum muneribus mittit in Aegyptum	46
Hierosolymitanorum legati in Iehu domicilium sese recipiunt	58	Iacob propter absentem Simeonem & Benjamin ablegandum sollicitus	ibid.
Hierosolymitano fundi fugat, Iesus	117	Iacob desopis Labani Dñi Bethel proficiscitur	37
Hiericho	96	Iacobus & Simeon Iuda Galilai filii, crucis supplicio affecti	532
Hiericho capta, homines trucidati, urbs prostrata & incensa	115	Iacobus mercedu loco petiti Rachelis coniugium	34
Hierichontiu mania sponte sua collapsa	114	Iacob se sacrificaturum votum Deo facit, locumque nominat Bethel, id est, domicilium Dei	33
Hierichontem ab habitantibus relictam, Roma- ni diripiunt, inque ea Herodes praedium reliquit	392	Iacob in Mesopotamiam peruenit Carras ad cogni- tionem matris	ibid.
Hierichontem speculatores explorans	113	Iacob ad Esau fratrem nuncios mitit	36
Hiericha de uxore Levita	122	Iacob fratre munere reconciliat	ibid.
Historia Nabuthi ob pradium Achate denegatum lapidati	230	Iacob luctatur cum spectro, & vocatur Israhel	ibid.
Historia de Antiocho Epiphano	320		
Historia libri Exodi	32		
Historia Deuteronomii	101		
Historiarum Biblicarum finis	30		

Jacob

I N D E X.

<i>Iacob Esau fratrem accedit</i>	36	<i>hortantur</i>	<i>ibid.</i>
<i>Iacob peruenit ad Scenas</i>	37	<i>Ieiunium & supplicationes ad Deum pro salute suis</i>	
<i>Iacobus atatis anno 147. moritur</i>	51	<i>populi</i>	295
<i>Iacobus in Hebron sepultus</i>	<i>ibid.</i>	<i>Ieiunium, preces & supplicatio Israelitarum in Ma-</i>	
<i>Iacobus dum Iosephi statum ex filii cognoscit, ma-</i>		<i> Ephatim</i>	143
<i>ximo perfunditur gaudio</i>	50	<i>Iehosifit caput ad Dauidem deservit</i>	91
<i>Iacobus in Ægyptum filios frumentatum mittit</i>		<i>Iesus Iordanem transiit cum copio</i>	114
44		<i>Iesus monumentum extruit ad Iordanem</i>	<i>ibid.</i>
<i>Iacobus cum vxoribus, filiis & gregibus in scio socero</i>		<i>Iesus exploratores mittit ad Hierichuntam</i>	113
<i>proficiscitur</i>	35	<i>Iesus ab Antiocho Epiphane in Pontificem electus</i>	
<i>Iacobus quoniam exspiraret prae nimia letitia parum ab-</i>		319	
<i>fuit</i>	51	<i>Iesus sacerdotio priuatur, in cuius locum Omas Me-</i>	
<i>Iacob septimus frater iunior ceteris ad supplicium</i>		<i>nclaus dictus, surrogatur</i>	<i>ibid.</i>
<i>ducitur</i>	874	<i>Iesus cum copio urbem circumambulat</i>	114
<i>Iacobus Domini nostri Iesu Christi frater ad lapi-</i>		<i>Iesus nemini frater Rachab parcere iubet</i>	<i>ibi.</i>
<i>dandum traditus</i>	539	<i>Iesus Pontifex & Zorobabel princeps altare edificat</i>	
<i>Iacobus cum Pharaone Rege loquitur, & in habitan-</i>		286	
<i>dam accipit Helicopolin</i>	51	<i>Iesus cum Gabaonitis fœdus facit</i>	116
<i>Iacobi ad Laban accusationem responsio</i>	35	<i>Iesus à Iosepho arte captus</i>	550
<i>Iacobi contra Labanum accusatio</i>	36	<i>Iesus Sine filius Pontifex</i>	477
<i>Iacobi cum Labano colloquium</i>	34	<i>Iesus Iudonum princeps</i>	550
<i>Iacobi filii, praesertim Iuda, vs Beniamin peregrina-</i>		<i>Iesus Gamaliel filius Pontifex</i>	541
<i>tionem committat, urgent</i>	46	<i>Iesus Damnes Anano Pontifici succedit</i>	339
<i>Iacobi filii veniunt in Ægyptum, & Simeon libe-</i>		<i>Iesus Saphia filius Iosepho insidiis struit</i>	552
<i>ratur</i>	<i>ibid.</i>	<i>Iesus Christi a Pilato crucifixus</i>	483
<i>Iamobi cum Rachel colloquium</i>	33	<i>Ieremias suscipit deditorem</i>	266
<i>Iacobi progenies</i>	56	<i>Ieroboam idololatria suasor</i>	220
<i>Iacobi filii accusantur furti</i>	47	<i>Ieroboami impietas</i>	223
<i>Iacobo Rachelin loco Lia in thalamum inducitur</i>		<i>Ieroboami contra Abiam, Iuda Regem, expeditio</i>	
34		224	
<i>Iacobo Deus apud iuramenti puteum apparet</i>	50	<i>Ieroboami mors</i>	224
<i>Iadus Pontifex, cuius frater Manassei Sanaballetin</i>		<i>Ieroboami filio a grotante, mater ad Achiam Pro-</i>	
<i>filiam uxorem ducit</i>	300	<i>phetam mittitur</i>	223
<i>Iadon propheta Ieroboamo Pseudopropheta of-</i>		<i>Iethra Moysi socii posteris ager attribuitur</i>	135
<i>fuscat</i>	221	<i>Ieu in Regem vngitur, Deus sic mandando</i>	244
<i>Iael Sisera ferro clauo interficit</i>	127	<i>Ieu Rex israel</i>	230
<i>Iaphes dux Israelitarum creatur</i>	131	<i>Ieu posteris regnum promittitur</i>	247
<i>Iaphes legatos mittit ad Regem Ammanitarum</i>		<i>Iezabel</i>	227
<i>ibid.</i>		<i>Iezabelam Elias fugit</i>	230
<i>Iaphes votum facit</i>	<i>ibid.</i>	<i>Iezechiel templi vastationem praedicat</i>	267
<i>Iaphes Ammonitas fundit fugatq.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Iacobus praefectura sua metuens, Abenerum primi-</i>	
<i>Iaphes filiam mactat</i>	132	<i>calumnians, in insidiis adortum, vita dolose pri-</i>	
<i>Iaphes moritur</i>	<i>ibid.</i>	<i>uat</i>	173
<i>Iapheti Noe primogeniti progenies</i>	20	<i>Ioabussu Regis Vriam in hostes mittit</i>	182
<i>Iardis flum ab Romano cincta</i>	808	<i>Ioabns Dauidem per literas ad Roboam excidium</i>	
<i>Isoson & Menclaus seditionem concitant</i>	320	<i>vecat</i>	173
<i>Izabeh in proditores animaduertit, Arabes in fugam</i>		<i>Ioabns & Abisani vsq. ad solis occasum Abenerum</i>	
<i>vertit, Arsamum vi caput, & Abia scipsum interficit</i>	385	<i>persequuntur</i>	171
<i>Izates frater ad Claudium Caesarem & Artabanum</i>		<i>Ioabns dato receptis signo suis cohibet</i>	172
<i>mittit</i>	<i>ibid.</i>	<i>Ioabns contra Sabaeum paucis copiis, Amasiam col-</i>	
<i>Izates & Helena veri Dei cultum ritu Iudaico dis-</i>		<i>ligendo exercitum cunctante mittitur</i>	193
<i>seunt</i>	<i>ibid.</i>	<i>Ioabns Amasiam ingulcat</i>	194
<i>Izatem à circumcissione Helena & Ananias de-</i>		<i>Ioabns Sabaeum in urbe Abelmachea circumnallat</i>	
		<i>ibid.</i>	

Ioabius interficitur, in cuius locum Banaias substituitur	204	constitutus	358
Ioabius Absalomum interficit	189	Ionathas & Simon Hierosolymis & arcem reficiunt	346
Ioabius incendio agri reuocatus, reconciliat Absalomum patris	185	Ionathas & Simon in Amora: filii Ioannis fratres mortem ueliciuntur	315
Ioabius cum exercitu lugens urbem ingreditur	190	Ionathas legatione cum muneribus missa ad Demetrium, ut praesidia de Iudaea castello eueret rogat	343
Ioabi & Abisai acies	180	Ionas a Deo in Nini regnum proficiens insus nauigium conscendit, & in mare praecipit ut	252
Ioabi uiscteria	181	Ionathas in Arabiam proficiscitur, & Nabathas uisitat	346
Ioachimus sine Iechania rex Iuda	267	Ionathas Demetrium muneribus placat	342
Ioannes in Gischala	548	Ionathas Davidem amat, patris voluntatem annunciat, firmamq; consilium, ut saluti sua fugam praestit	355
Ioannes Hyrcanus optime rebus per annos triginta tres administratio moritur	578	Ionathas parenti praclaras Davidis res gestas commemorat, orans, ne tantopere in eiusmodi uitium scuiat	ib.
Ioannes apud Tiberiadem aqua calida foueri cupit		Ionathas Davidi mollitum patrem indicat	356
Ioannes Iosephi successus animo fert iniquo	551	Ionathas Pontifex exercitum colligit	357
Ioannes Iosepho impetro abrogato Galilea praesse cupit	555	Ionathas ob accepta beneficia operam suam Tryphoni contra Demetrium offert & prebet	344
Ioannes Gischala	809	Ionathas Saduceum Hyrcanum contra Pharisaeum inflammat	356
Ioannes & Simon in eloaciu inuenti capiuntur	797	Ionathas victos Azotum usq; persequens, Dagonis fanum concremat, octo milia hominum in eo exurens	345
Ioannes matris amore effaminatus uictoriam amittit	577	Ionathas a Tryphone interficitur	348
Ioannes qui & Hyrcanus Simonis filius	ib.	Ionathas renouat amicitiam cum Romanis & Lacedaemoniis	345
Ioannes Iuda frater ab Amoras filii interficitur	335	Ionathas cum armigero clam hostium castra ingreditur	348
Ioan. Iosephum interficere conatur	549	Ionathas in Palaestina exercitu quosdam trucidat, reliqui se mulcem inuadunt, & dans se in fugam	348
Ioanne lucri cupidus	548	Ionathas Ptolemaeo occurrit, & ab eo honorifice excipitur	348
Ioannu infidia	549	Ionathas Ammonidai consilium, quomodo operaturum potiri valeat	344
Ioan Iraelitarum & Samaria Rex	250	Ionathas cum fratre in Berthage obsessus	336
Ioasus Iodo Pontifice auxiliante in Regem creatur	247	Ionathas fugat Demetrii milites	345
Ioasi sublatio	250	Ionathas cum suis captus	368
Ioasi, uivente Iodo, pietas	248	Ionathas a Tryphone per infidias captus interficitur	577
Ioasi, Iodo mortuo, impietas, eiusq; per Prophetam taxatio	249	Ionathas Ioanni, ut ad se veniat, scribit	562
Iodes sine Ethad in Egloni familiaritatem sese innuat	236	Ionatha, Anani filio pontificatus restituitur, quem ille recipere recusat, & Matthias fratri deferri rogat	523
Iodes Eglonem trucidat	ibi.	Ionatha & collegarum aduersus Iosephum consiliu	562
Ionathas conuincio profugit	358	Ionatha sociorum pari manibus interit, non	562
Ionathas & David in agro conueniunt	ib.		
Ionathas	394		
Ionathas prius verberatus uinui exustus est	518		
Iudas Iude fratri communibus Iudaorum suffragi succedit	334		
Ionas a ceto deuoratus ac reuomitur, Nimsiuitis praedicat	253		
Ionathas Davidem consolatur, mortem caterorum negans, de solo Ammone diligentius perquirendum censet	185		
Ionathas apud Machmam degit, patriaq; desertores punit	336		
Ionathas amicitiam cum Davide inuicem declarant	157		
Ionathas Davidi signa Regis animum declarantia			

nulli vini capiti ad Catullum perducuntur	818	Iosephus Galilæa præses septuaginta viros sibi adiungit	548
Jonatha desiderium omnes Hierosolyma capis		Iosephus in discrimen incidit	560
347		Jonatha eiꝑ, adhaerens: sum datus	ib.
Iosephus ex Gallia discedere cogitat	556	Iosephus Cubi Simonis filii pontifex	539
Iosephus Jonatha epistolâ perlegit	559	Iosephus seditionem absq, sanguine effuso compescit	559
Iosephatus eulium vetum renouat	237	Iosephus Sepphoritarum ciuitatem seruat	567
Iosephatus magistratus & iudices constituit	237	Iosephus consensu nauigio Tiberiada petuit	553
Iosephatus exercitum	233	Iosephus sacerdotibus captiuum absolutionem impetrat	545
Iosephatus cum Achabo in Syros expeditio	ib.	Iosephus secum deliberat	566
Iosephatus mors	240	Iosephus Galilaorum primatibus Jonatha & Tiberisium iniurias denarrat	562
Iosephatum Ieus Propheta, quod Achabo auxilium tulerat, reprehendit	236	Iosephus Hierosolymitanorum concilii iussu in Galilæa manet	547
Iosephus & Azarias à Gorgia uisiti, ad duo milia militum amittunt	327	Iosephus reuolto iussu ad historiam rediit	565
Iosephum in carcere, fratres includit	45	Iosephus legatorum suorum intelligit	561
Iosephus Regi facultates recuperat	548	Iosephus Ellemi per unum diem Pontifex	464
Iosephus bello Iudaico semper interfuit	823	Iudas Saphis & Matthias Margaloti exussit ib.	
Iosephus Roma belli Iudaici historiam conscripsit ibid.		Iosephus propter Tiberianenses periculum asposuit	553
Iosephus collegas Hierosol. remittit	548	Iosephus seditiones, ut à bello Romanis inferendo desistant, dehortatur, unde in odium & suspicionem incidit	545
Iosephus à Jonatha hortatus Catulli saluò accusatur	818	Iosephus in alio periculo versatur	552
Iosephus cum quinque fratribus Pharaonem Regem accedit	51	Iosephus legatis iterum scribit	557
Iosephus Ptolemao obuiam profectus, honorifice excipitur	315	Iosephus mulieribus Herodiæ mandatum de Mariamæ interficienda aperit	400
Iosephus Iuda consilio Arabibus negotiatoribus venditur	40	Iosephus frumentum in Galilæam transmittit	551
Iosephus in Gallia mansurus annuit	556	Iosephus in Neapolitanum	ibid.
Iosephus uxorem ducit in Ægypto, ex qua genuit Manassæ & Ephraim	44	Iosephus Tiberierse ex custodia dimittit	553
Iosephus à fratribus agrositur	49	Iosephus ex Pontificali Asamaniotum genere	438
Iosephus quintam finitiuam partem Regi pendere iubet	51	Iosephus Ptolemao spolia reddere conatur	551
Iosephus fratres tentat, ut parentis statum & Beniamin expellari queat	45	Iosephus populum ad misericordiam mouet	ibid.
Iosephus hanc historiam non Hebraicè, sed peregrina lingua, Græca nimirum conscripsit	11	Iosephus tres in crucem suffixos liberat	563
Iosephus adulterium iterum deuitat	41	Iosephus regio clam dimittit	553
Iosephus vestibus mulieri relictis aufugit	ibi.	Iosephus ipse bello Iudaico interfuit	570
Iosephus fratribus incognitus eos saluat & Beniamin	46	Iosephus ex solitudine in urbem rediit, & Pherisæorum placitum se adiecit	549
Iosephus fratres, num in aduersis Beniamin essent subsidio, tentat	47	Iosephus pene oppressus, inopinato periculo eradiit	561
Iosephus in carcerem conicitur	42	Iosephus omnes Iudeorum sectas cognoscit	544
Iosephus libros suos plurimum venumdedit	823	Iosephus annos triginta natus, nulli mulieri vim inferit, & nihil sibi obtrudi patitur	549
Iosephus Hyrcanum filium ad Ptolemaum Regem mittit	317	Iosephus Canes in Canthara Pontificis surogatus locum	528
Iosephus fratres Simeone retento dimittit	45	Iosephus Tiberiadem capit	563
Iosephus & Mariamæ apud Herodem accusantur	402	Ioseph. defectionis auctores iniectione vinculi Iodapam mittit	ibi.
Iosephus libratè vinculo	43	Iosephus Hebræa & Græca literaturâ peritus	543
Iosephus cum Tiro Romam proficiscitur, & à Vespasiano honorifice excipitur	568	Iosephus historiæ hanc in Hebræica lingua ante conscripsit	557
		Iosephus centum legatos Hierosolyma mittit	559

I N D E X.

<i>Iosephus infidias euadit</i>	588	<i>Ioram impietas</i>	243
<i>Iosephus regios in fugam compellit</i>	567	<i>Ioram expeditio in Ramatham</i>	244
<i>Iosephus Matthias filius natus</i>	544	<i>Ioramum Elisau, ut Syrorum infidias caueat, admonet</i>	240
<i>Iosephus cum copijs contra Gabara proficiscitur</i>	558	<i>Ioa Elisau, à se Syros ter vincendo, prædicat</i>	250
<i>Iosephus in Galilæa vias obseruat</i>	ibid.	<i>Iosias verum Dei cultum restituit</i>	268
<i>Iosephus iuramentum calumniam appetit</i>	568	<i>Iosias Rex Iude</i>	ibid.
<i>Iosephus cognominatus Caiphas Pontifex</i>	480	<i>Iosephum Herodes interficit, & Alexandrum in carcerem conicit, subet</i>	402
<i>Iosephus in Ægypto Potiphar venditur</i>	41	<i>Ionici Iudei apud Agrippam de indigenarum imperio conuertuntur</i>	427
<i>Iosephus etiam animo 119. moritur</i>	52	<i>Iosua tu duas partes copiarum diuidit</i>	117
<i>Iosephi patientia in vinculo</i>	42	<i>Iosua diuidendam regionem, & duas tribus cum dimidia remittendas hortatur</i>	118
<i>Iosephi consilio tolerabilior euadit ventura sterilitas</i>	44	<i>Iosua ad metiendam & diuidendam terram quosdam mittit</i>	ibid.
<i>Iosephi calliditas</i>	557	<i>Iosua Chanaanorum regionem novem tribubus & dimidia Manassis diuidit</i>	ibid.
<i>Iosephi ossa</i>	61	<i>Iosua vnicuique tribui, ut ex sua sorte Chanaanum reliquias tolleret, præcipit</i>	119
<i>Iosephi viros quidam blasphemant</i>	823	<i>Iosua Israelitarum dux designatur</i>	68
<i>Iosephi ossa in Chananaam translata</i>	52	<i>Iosua & Caleb populum compescunt</i>	16
<i>Iosephi dimittit & liberi</i>	316	<i>Iosua moritur</i>	123
<i>Iosephi somnij interpretatio</i>	39	<i>Iosua domitilium ad Sicimam</i>	ibid.
<i>Iosephi fratres cum tollere decernant</i>	ib.	<i>Iosua postrema ad seniores & magistratus Hebræorum adhortatio</i>	ibid.
<i>Iosephi fratres peccata in eum commissa deplorant</i>	45	<i>Iosua ad eos, qui ex regione ultra Iordanem sitam litabant, oratio</i>	119
<i>Iosephi somnium</i>	39	<i>Iosua ad Deum precatio</i>	115
<i>Iosephus cum Iesu de 20. aureis rixa</i>	561	<i>Iosua ad Moysen sibi successorem designat</i>	100
<i>Iosephi cum Iesu colloquium</i>	ibid.	<i>Iosua Moysen hortatur</i>	111
<i>Iosepha oratio & confessio coram aduersariis</i>	552	<i>Iotham apologeta Sicimitæ in Gedeonem ingrati tudinem obicit</i>	129
<i>Iosephi ad Jonathan responsoriales</i>	557	<i>Iouem Olympium Caius Memmianus Regulam hominum transire subet</i>	566
<i>Iosephi infortunium hostibus animos addit</i>	567	<i>Iozas Rex Iuda</i>	267
<i>Iosephi erga hostes benignitas</i>	549	<i>Iubal Musica inuentor</i>	13
<i>Iosephi erga Iesum benignitas</i>	550	<i>Iucundus & Tyrannus se sollicitatos ab Alexandro ut inter venandum Herodem interficerent, sententur</i>	446
<i>Iosephi religionis cura</i>	ibid.	<i>Iudæus populus Regi, ut orientalem insubstantaret, portum suadet</i>	540
<i>Iosephi ad Ionathan mandata</i>	557	<i>Iudas hostium phalaricem trucidat, ipse circumuenitur, vulneratur & interficitur</i>	330
<i>Iosephi naufragium</i>	544	<i>Iudas factus facit cum Romanis</i>	332
<i>Iosephi seruum mirabile</i>	556	<i>Iudas oppido egressus notum in Bacchidem castra intrat</i>	336
<i>Iosephi stratagemata</i>	553	<i>Iudas Effesus vates</i>	559
<i>Iosephi fratres eum à seruo deuoratum patri persua dent</i>	40	<i>Iudas Effesus propheta</i>	579
<i>Iosephi fratres in via Ægyptiprehendunt</i>	47	<i>Iudas Hierosolyma se recipit, eumque sequitur Arias chus</i>	29
<i>Iosephi ad Iethorem adhortatio</i>	12	<i>Iudas Lyfia exercitum vincit</i>	324
<i>Iosephi ad ciues Tiberiensium adhortatio</i>	548	<i>Iudas ingenti præda potitur</i>	ibid.
<i>Iosepho parens rem totam significat</i>	556		
<i>Iosepho Iesus bellum infert</i>	550		
<i>Iosepho Tiberiensis plebs obuiam venit</i>	549		
<i>Iosepho perpetuus Cesarum beneuolentia manet</i>	568		
<i>Iosepho Potipharis uxor secundæ machinas admo net</i>	41		
<i>Ioramus, Iosaphati filius, Rex Hierosolymorum</i>	240		
<i>Ioramus Elisau mortem minatur</i>	ibid.		
<i>Ioramus à Moabitarum Rege auxilium petit</i>	239		
<i>Ioramus cades</i>	245		
<i>Ioramus scelera ab Elia per literas accusantur</i>	244		

I N D E X.

<i>Iudas Alimi potentia resistit</i>	330	<i>Iudai in seditionibus quasi furiosi</i>	472
<i>Iudas & Sadducus quartæ sectæ auctores</i>	479	<i>Iudai in Neerdum & Nysibim sese recipiunt</i>	504
<i>Iudas paucis militibus numerosum exercitum aggredi conatur</i>	332	<i>Iudas servati (Tefinbontem) succedunt</i>	ibi.
<i>Iudas obsequio in Laia in auxilium venit</i>	326	<i>Iudas necessitate ad Lallum coacti</i>	545
<i>Iudas quatuor fratres adiaciunt</i>	371	<i>Iudai & Egyptiis in Onia regione ab Antipatro Ca-</i>	375
<i>Iudas assidue cum p. nima gentibus bellum gerit</i>	325	<i>sari consociatis</i>	375
<i>Iudas eorum inter fratres dividit</i>	ibid.	<i>Iudai solennia sacrificia expeditionis tempore per-</i>	370
<i>Iudas vultu Simon hostis in Galilea captivi liberat</i>	ibid.	<i>gunt</i>	370
<i>Iudas propheta Antigoni necem pradicat</i>	579	<i>Iudai Syriorum, Iudæorum, & Thæmicum urbes</i>	361
<i>Iudas eorum in copiam ad Euthymia regi obtinuit pro-</i>	328	<i>tenent</i>	361
<i>ficiantur</i>	328	<i>Iudai Carmelum montem incolentes, Antigone sese</i>	386
<i>Iudas & Ionia has Iudæi in oppido Galaditæi sup-</i>	326	<i>adiungunt</i>	386
<i>ponant terminat</i>	326	<i>Iudai vilescentur inimicos suos</i>	259
<i>Iudas Alimæbas Apollonium praelio vincit</i>	323	<i>Iudæ octavo die circumcisionem celebrant, Arabes</i>	20
<i>Iudas in Madim sequebatur</i>	323	<i>post decimum tertium annum</i>	20
<i>Iudas Alimæbas arcem oppugnat</i>	223	<i>Iudai in templum & superiorem urbem refugiunt</i>	398
<i>Iudas & Matthias cum 40. iuvenibus ad Regem</i>	464	<i>Iudæ contra ficiariorum temeritatem conveniunt</i>	817
<i>perducunt, nantes sese excusant, eorum, victor Rex</i>	464	<i>Iudai universis bonis in unum congestis ignem an-</i>	815
<i>Hiribantem mittit</i>	464	<i>gunt</i>	815
<i>Iudas Ezechiæ filium ducit, filius</i>	472	<i>Iudai undique collecti ad Godoliam Masphatam</i>	270
<i>Iudas Saphas filium Mattias Margalobis iuven-</i>	464	<i>veniunt</i>	270
<i>tis, ut opera quæ rex præter patriæ consuetudine</i>	464	<i>Iudai fidem eum olim à Regibus datam conservarent</i>	845
<i>nam præter, tollerent, concitat</i>	464	<i>Iudæ curiolim pastores & captivi dicti</i>	326
<i>Iudas Galatæi quartæ sectæ auctor</i>	480	<i>Iudai obsequio intrepide repugnant</i>	396
<i>Iudas ad Iesephum pro Benjamin oratio</i>	48	<i>Iudai ab Romanis vincti</i>	587
<i>Iudas ad Iesephum oratio</i>	324	<i>Iudai à Babylone Hierosolyma proficiscuntur</i>	285
<i>Iudas tribus ad Iordanem usq. David occurrat, &</i>	191	<i>Iudai à profugis & penuria coacti Macedonica fa-</i>	327
<i>ione fluminis usq. coniungit</i>	191	<i>ctioni sese adiungunt</i>	327
<i>Iudas per 70 annos deserta</i>	273	<i>Iudai profus nullas imagines ferunt</i>	846
<i>Iudas in Iudæa</i>	261	<i>Iudæi regione Galaditica in Iudæam traduntur</i>	326
<i>Iudas samnitima gentes, sicut & Tryphon innadit</i>	574	<i>Iudai opprimuntur, quædam Matthias sit cautior</i>	313
<i>Iudæi Damones cecit</i>	206	<i>Iudæi templa & altaria fabricata destruunt</i>	832
<i>Iudæi in negatela versantes nihil ceremoniarum</i>	585	<i>Iudai Herodi propter beneficia suæ</i>	478
<i>inveniantur</i>	585	<i>Iudæorum mores & institutiones</i>	573
<i>Iudæi in Ieseph Gamala sese recipiunt, quo & Phil-</i>	547	<i>Iudæorum legatio Romanæ</i>	474
<i>ipsum sese recipiunt</i>	547	<i>Iudæorum resp. mutatio</i>	587
<i>Iudæi permutati in Iudæam pereunt</i>	390	<i>Iudæorum ad Darium legatio</i>	288
<i>Iudæi à Babylonia afflicti Seleuciam migrant</i>	503	<i>Iudæorum agum armu Samuel recuperat</i>	141
<i>Iudæi seditionis & pugna causam in Samaritanis &</i>	535	<i>Iudæorum leges antiquissima</i>	860
<i>Commotionem relesunt</i>	535	<i>Iudæorum cum Romanis conflictus</i>	802
<i>Iudæi veniunt, ne Herodes dsmolitus vetus adifici-</i>	423	<i>Iudæorum lex speculorum novissima</i>	ibid.
<i>cium novum obsequio non posset, eu Herodes</i>	423	<i>Iudæorum contra Alexandrum constantia</i>	832
<i>vetus illud sum inasurum, donec ad novum ma-</i>	498	<i>Iudæorum & Lacedæmoniorum comparatio</i>	857
<i>terius compararetur, promittit</i>	498	<i>Iudæorum propria cadis amor</i>	815
<i>Iudæi Thelmaidem ad Petronium perveniunt, de-</i>	528	<i>Iudæorum oculo milita, dum Alexander vivit, in</i>	319
<i>precantur, ne quid contra leges patrias facere co-</i>	528	<i>exilio degunt</i>	319
<i>guntur</i>	528		

I N D E X.

<i>Iudaorum e captivitate Hierosolyma professorum numerus</i>	281	<i>Iustus ob facinora capitum damnatus</i>	101d.
<i>Iudaorum 3000. prostrati</i>	806	<i>Iusti, Pisti filii ad multitudinem oratio</i>	546
<i>Iudaorum in lege constantia</i>	859	<i>Iustum decapolitanorum primates deserentes</i>	567
<i>Iudaorum in pugna constantia</i>	602	<i>Iuvenum miseria omnium animos concitat</i>	438
<i>Iudaorum in Antiochia multitudo</i>	799	<i>Idololatria a Iosua extirpatio</i>	268
<i>Iudaorum ad Aegyptum adventum, eorundemque egressum ostendit Manethon</i>	817	<i>Idumaei ab Hyrcano subiugati circumcissionem & ritus Iudeos admittunt</i>	852
<i>Iudaorum ab Romanis captivorum calamitas</i>	815	<i>Idumaei</i>	810
<i>Iudaorum Pascha transitum significat</i>	60	<i>Idumaeorum apostasia</i>	243
<i>Iudaorum ob decretum Regis Iustus</i>	295	<i>Immunitas a tributis Iudaei parata</i>	348
<i>Iudaorum 1700. ab Rom. precepti</i>	804	<i>Immunitates Iudaei a Scienco Nicanore Syria Rege concessa</i>	322
<i>Iudaorum gens multum totius orbis indigenis asseminata</i>	798	<i>Impietas Achabi</i>	226
<i>Iudaorum origo quasq. regiones errando peragrauerint, in hac historia repetitur</i>	573	<i>Impietatis poena</i>	355
<i>Iudaorum apud Mesopotamiam & Babyloniam graues mores</i>	500	<i>Impositores & Magi</i>	537
<i>Iudaorum decem millia deditonem faciunt</i>	474	<i>Incrudelitatis poena</i>	241
<i>Iudaei hoc a sexta nobis est undecima vel duodecima mensis</i>	560	<i>In Cui interfectores animaduertitur</i>	520
<i>Iudaorum cum Roman. acerrimus conflictus circa ierusalem</i>	471	<i>In durum aut trium ore confisit veritas</i>	559
<i>Iudaorum contra Alexandrum in festo die sedisio</i>	580	<i>In Arbela conuentus</i>	561
<i>Iudaorum in Alexandrum odium & exacerbatio ibid.</i>		<i>Inguinis morbum Aegyptii Sabbatosim vocant</i>	842
<i>Iudaei calamitates ab exteris & incolis illata</i>	545	<i>In spectaculo Caesarea Iudaei 25000. per eunt</i>	810
<i>Iudaei a Romanis Asia & Europa Regibus magnus honor habuit</i>	379	<i>Inderum sapientia professores seipsos concremant</i>	813
<i>Iudaei apud Antiochiam altera calamitas accidit</i>	800	<i>Ingenti ariete fabricato Syluacrebri murum pulsari iubet</i>	811
<i>Iudaei quotannis hominem Gracum immolare debere</i>	847	<i>In Hierosolymis adificatum est templum a Salomone Rege ante annos 143. & mensis 8. quam Tyris Carthaginensem condidit</i>	827
<i>Iudaeos propter damnum passum massas Herodes cōsolatur</i>	406	<i>Integra mortuorum familia, & plena mortuorum tellus</i>	797
<i>Iudicium contra Antipatrum, cui praesidet Varo</i>	625	<i>Interpres 70. Alexandriam venientes, honorifice excipiuntur</i>	310
<i>Iulius Caesar</i>	514	<i>Ingenium Samaritanis, ob quod merito Iudaei excipiunt</i>	322
<i>Iulius Caesar apud Alexand. inscriptione columna aerea, quod Iudaei Alexandrina ciuitatis ius habeam, attestatur</i>	379	<i>Iniquitatis usq. delicti circa Deum causa</i>	858
<i>Iulius Antoninus procons.</i>	437	<i>Intentio legum Iudaeorum</i>	561
<i>Iupiter</i>	358	<i>Indignatio Dei in Idololatrias Chataos</i>	218
<i>Iura & libertates Iudaorum</i>	843	<i>In castello magno comectus copia</i>	821
<i>Ius ciuitatis Antiochia Iudaei conseruatum</i>	312	<i>Interius septum, quod Iudaei modo ingredi cōcessum erat</i>	423
<i>Iustitia est Dei potentia</i>	104	<i>Iniuria Abimelech cum tota familia cades</i>	159
<i>Iustus bellifex</i>	546	<i>Iniuria Hyrcano clam structa</i>	317
<i>Iustus populum ad defectionem irritat</i>	161	<i>Iniuria templi</i>	249
<i>Iustus de bello Iudaeo nihil penitus scitis</i>	564	<i>In Hebraeorum castra coturnices D E V S immixtis</i>	66
<i>Iustus Galilee prouincia potiri cupit</i>	566	<i>In Alexandrum citrea coniecta</i>	359
<i>Iustus Vespasiano ac Tito desuncto suam historiam editit</i>	565	<i>Ingens Hebraeorum strages ob pestem a Deo immixta</i>	196
		<i>Inobedientis Propheta poena & sepultura</i>	130
		<i>Instrumenta Musica Davidu</i>	195
		<i>Infirmior turba ciuitate eiecta recipitur</i>	351
		<i>In Iustum Historiographum Iesepum saluatum infirmum</i>	563
		<i>Iantem</i>	

Indulgentia nimia & lenitate mali in proposito con-	142	obnoxio precantur	142
firmantur	150	Israelita in deserto aqua penuria laborant	66
In quibus gloria consistat	171	Israelita a peritione sua repulsam passus, à Rebeamo	320
Inconsistantia amoris in hominibus	144	deficiunt	135
Ingens moles ex penuria & caritate promerens	51	Israelita ab Ainato suffragatus	122
Ingens prada de Medianis parva	100	Israelita Chananaas non unq. alibi denicerunt	86
In Agrippam defunctum (Cæsariensis & Sebasteni	526	Israelita ad montem Sina perueniunt	86
corum) saeculant	44	Israelita in deserto 40. annis erraturi	124
In Aegypto avaritia caritas	109	Israelita 600. Beniamitas renocant	137
In belum qui mittendi	574	Israelita hostium copias terrentur	61
Incidendum tem. li ac civitatu excidium	302	Israelita incolumes per mare rubrum evadunt, quod	88
In Hiericho bulgarum pretiosissimum provenit	611	Egyptios inuoluit	8
Inimicitia Herodii cum liberis ex Mariamne sus-	332	Israelita absq. Dei mandato & Mosi cum hostibus	129
cepta	277	congregari cogitant	64
In Pascha festo miles genitalia nudans seditionem	27	Israelita in deserto coturnicū carnes impetrant	119
concitat, in qua 20000. Iudaorum sunt extincti	400	Israelita ab Egyptiorum multitudine ad mare	78
332	611	rubrum cinguntur	123
In jugulo festi & sacrificii quid observatur	108	Israelita ex Aegypto discedunt	149
82	277	Israelita predam optimam ap. Amalecitis reportat	119
Inuenta bona	27	Israelita hostes insequuntur, & reges duos Oribum	66
Inuēta vi & natura	27	& Zibum occidunt	78
In Zor Lothus euadit	400	Israelita in Elym perveniunt, ubi contra Mo-	119
iracundia & crudelitas Alexandri immoderata,	611	sen ob comestum penuriam maris exoritur	64
qui octogentes captivorum crucifigit	18	Israelita Jonathan irato patri eripiunt	119
iracundia materna filii succedunt	255	Israelita a traiectione fluvis, altari super ripam Iordanis	78
Iris signum fœderis inter Deum & Noe	207	erigunt	119
Iromi. Solomonis ligna promittit, eorumq. vice fru-	296	Israelita latitantes ad structuram tabernaculi	66
mentum petit	257	conferunt	119
Iromi legati ad Solvionem	255	Israelita 40. annis Manna sustentati	78
Israelita possessionibus suis cunctis aliis traducuntur,	131	Israelita in Raphidam perveniunt, ubi laborant sup.	119
regno Churhan dato	245	ibid.	78
Israelita & Churhan suadente ex tribu Iuda ac Beniam-	124	Israelitarum aetate annorum viginti, & supra usq.	123
itica captivos domum remittunt	103	ad annum 50. numerus	149
Israelita ab Ammanius & Palaestinis oppressi	123	Israelitarum in acie viginti duo milia cadunt	137
131	123	ibid.	232
Israel Tropheta populo victoriam pollicetur	123	Israelitarum iterum decem & octo milia cadunt	123
245	149	ibid.	137
Israelita oppidorum partem in insidiis collocant, & ut	137	Israelitarum penitentia	123
impares paulatim praeferunt	232	Israelitarum Palaestini 4000. transgrediantur	149
Israelita hostes, eorumque idola tollere iubentur	123	Israelitis DEVS contra Syros victoriam pollicetur	137
103	123	ibid.	123
Israelita Pascha celebrant, terra frugibus fruuntur,	123	Israelitis Gabaeni fontes non tradunt	149
& deficit Manna	114	Israelitis Aegyptii persequuntur	137
Israelita quomodo in terra Canaan victuri	103	Israhelicum regnum Davida iterum offertur	123
Israelita bellum omittunt	122	ibid.	149
Israelita à Churhan oppressi	125	Israelitici populi ab Aegyptiis conclusi auxilium	137
Israelita mittunt ad Gabienos, qui fontes ad suppli-	123	61	123
cium deposcant	132	Israhel Dom exaudis	149
Israelita à Palaestinis superati	132	Israhelcum cum matre Abraham ablegas	123
Israelita Samuels filiorum iniquitates commemo-	132	28	149
rant. cumque vi regem aliquem declararet,	132	Israhel	149

<i>Isaac mactandus annuum agit vigesimum quintum</i>		<i>Legatio Syria ad Achabum</i>	231
28		<i>Legaticum militibus ad Iosephum missi</i>	333
<i>Isaac rixus</i>	27	<i>Legati Tiberiadem in suam potestatem redigere co-</i>	
<i>Isaacus peruenit Gerara</i>	31	<i>nantur</i>	507
<i>Isaac Rebecam uxorem ducit</i>	30	<i>Legatorum Hierosolymitanorum aduersus Iosephum</i>	
<i>Isaac mittit venatum Esau</i>	32	<i>consultatio</i>	559
<i>Isaac Abrahamo promissus</i>	26	<i>Lex septimi cuiusq. anni</i>	83
<i>Isaaci ad parentem responsio</i>	29	<i>Legi apud Indaeos exacta observatio</i>	860
<i>Iter per saxum coluber dictum</i>	804	<i>Legi liber in tabernaculorum festo prelegendum</i>	
<i>Izates Monobaz'o fratri regni successione relicta, moritur</i>	531	103	
<i>Izates Deum innocat, qui Dahab & Sacac in Par-</i>		<i>Legislatorum iniustitia</i>	860
<i>thicam regionem mittit, ubi Volagesas cum ex-</i>		<i>Leges gentium</i>	ibid.
<i>ercitibus occurrat</i>	532	<i>Leges graues Iudeorum</i>	897
<i>Izates ad Parthos scribit, & ut suum regem recipi-</i>	531	<i>Leges belli & consuetudines</i>	41
<i>rent, fundat</i>		<i>Leuitibus ciuiliu sacra</i>	27
<i>Izates Iudaei pecuniam mittit</i>	ib.	<i>Leuita uxorem in duodecim partes disceptam ad</i>	
<i>Izates ab Artabano maximis honoribus & donis</i>	531	<i>singulas tribus mittit</i>	133
<i>affectus</i>		<i>Leuitica tribus in partes 24. diuiditur</i>	199
<i>Izates ad Abemerigum Spasini regem missus, eius</i>	528	<i>Leuitica tribus hominibus Agrippa lino sole u-</i>	
<i>filium Samuelem ducit</i>		<i>sium decernit</i>	547
<i>Izates ab Hslena matre & magnatibus rex creatur</i>	529	<i>Leptus Samaritanis hostium castra desertia effi-</i>	
<i>& Monobazum tempus, donec frater veniat, ad-</i>		<i>gnificant</i>	241
<i>ministrare iubetur</i>	531	<i>Legitabula in arca</i>	74
<i>Izates Artabanum consolatur, eiq. auxilium polli-</i>		<i>Lycurgus Lacedaemoniorum legislator</i>	899
<i>cetur</i>	531	<i>Libertas virtutis parata, & pretiosa res est</i>	514
<i>Izates Eleazarum, ut se circumcideret, persuadet</i>	530	<i>Lia Zephora adducit Iacob</i>	35
		<i>Liberti ob parentum iniquitatem non pariter</i>	109
		<i>Libertate suauis a op. ima s. pulchra</i>	813
		<i>Libya sine Aphrica</i>	21
		<i>Libya denominatur Aphrica</i>	30
		<i>Ligna pretiosa Solomoni allata</i>	26
		<i>Linguarum confusio</i>	19
		<i>Linum & lana</i>	103
I Aban cum Iacobo sedus sancis	36	<i>Lysania Barzapharni, ut Antigoni in re-</i>	
<i>Laban Iacobum persequitur, Deus vero a propo-</i>	35	<i>gnum inducat, Hyrcanumque deponi, persuadet</i>	
<i>sito eum deterret</i>	ibid.	594	
<i>Labani contra Iacobum accusatio</i>	36	<i>Lysaniam Cleopatra interficit</i>	403
<i>Labani contra Iacobum dotus</i>	276	<i>Lysias Antiochi filium regem constituit, ei quoque En-</i>	
<i>Labordichus</i>	319	<i>patori cognomen imponit</i>	177
<i>Lacedaemoniorum Regis ad Iudeorum Pontificem</i>	210	<i>Lysias iterum in Iudam mouet, & quinque milia</i>	
<i>epistola</i>	337	<i>militum amittit</i>	324
<i>Lancei</i>	891	<i>Lysimachus Apollodorum fratrem occidit, & Ga-</i>	
<i>Laniens</i>	443	<i>zum Alexandro tradit</i>	359
<i>Latroes capti & puniti</i>	839	<i>Lysimachus mendacii arguitur</i>	27
<i>Latroes plerumq. ex Anania cognatu quempiam</i>	540	<i>Lothus cum sui struatur</i>	
<i>intercipiunt, quem non nisi receptis aliquot o suis</i>	337	<i>L. Lentulus consul pro Iudaei sententiam dicit</i>	
<i>dimittunt</i>	869	331	
<i>Lauis & nomen Iosaphati apud quo sena</i>	315	<i>Lutius triginta dies</i>	107
<i>Lauis Eleazari</i>	367	<i>Lupus Iudaei templum claudis</i>	117
<i>Legatus regis honorifice exceptus, Ioseph liberta-</i>			
<i>tem apud suos praeicat</i>	367		
<i>Legati Hyrcani & Aristobuli ad Scaurum</i>	287		
<i>Legati Syria, templi & urbis municienda causam</i>	406		
<i>quarantes ad Iudaeos missi</i>			
<i>Legati inuolabiles</i>			

M.

M Achir tertius ex puero adduci iubetur
Machara iniquitas

811
600

Machara

<i>Machabæus multus Iudæos interficit</i>	393	<i>Manethon bonis sementi depulso</i>	356
<i>Maccabæum Antiochus atrocitus disendi iubet</i>		<i>Manethonis de Egyptiorum leprosis fabulosa</i>	
852		<i>ibid.</i>	
<i>Macedonici milites relicti præfidiis Antiochiam se- se recipiunt</i>	337	<i>Manethonis & Charemonis historia discrepantia</i>	339
<i>Madianita Amalecitis sociis Israelitis magno ra- tio vincunt</i>	127	<i>Mar amatores significat</i>	64
<i>Madianita & confederati mutui vulneribus ca- dunt</i>	129	<i>Marcus Crassus reliquum templi aurum aufert</i>	187
<i>Madianitarum filia ad Hebræorum castra peruen- it</i>	49	<i>Marcus Crassus in Parthos manet, pecuniam Hie- rolymis ex templo aufert</i>	373
<i>Madianitarum filia Hebræis ad idolatriam perdu- cunt</i>	ibid.	<i>M. Antonius Tyrionum magistratibus scribit, & vi Hyrcano ac Iudæis regionem, bona & liberta- tem ademptam restituerent, iubet, salvis tamen saluandis</i>	384
<i>Madianitarum & confederatorum centum vigin- ti milia trucidati</i>	129	<i>Marcus sexti successor in Syria</i>	381
<i>Magnus animus</i>	19	<i>Marcus Agrippa</i>	382
<i>Magna seditionum multitudo in cloacin deprehensa</i>	798	<i>M. Antonius dux</i>	386
<i>Magedo</i>	214	<i>M. Sexti successor</i>	391
<i>Mandatum Davidis de pariendo filio</i>	199	<i>Mardochæus insidiatores Regis proditi</i>	294
<i>Mandatum Davidis de transportanda arca</i>	177	<i>Mardochæus pater Esther Babylonæ Susa migrat</i>	
<i>Mandatum de arca, ceteraq; sacra supellectile in tem- plum reponenda</i>	197	<i>ibid.</i>	
<i>Mandatum regium de statua adoranda</i>	275	<i>Mariamme morosa semina</i>	413
<i>Mandatum de dimittendo externis</i>	290	<i>Mariamme ex odio Herodi, qua Hyrcano auso so- cerat, obicit</i>	610
<i>Mandatum de sumptibus ad structuram templi præbendo</i>	288	<i>Mariamme sese apud Herodem excusat, eiq; recon- ciliatur</i>	403
<i>Mandatum de aliari extendendo</i>	196	<i>Mariamme ab Herode accusata, omnium suffragiis damnata in carcerem conicitur</i>	412
<i>Manna quid significet</i>	66	<i>Mariamme Archelaum designata in Demetrio thalammum migrat</i>	336
<i>Malchus Antipatris insidiatur, decietat, & eidem reconciliatur</i>	382	<i>Mariamme soror Moysi defuncta</i>	94
<i>Malchus beneficiorum Antipatri innumeros</i>	391	<i>Mariamme</i>	335
<i>Malchus Antipatrum veneno necari procurat</i>	382	<i>Mariammen & Iosephum Herodes interfici iubet</i>	611
<i>Malchus Hyrcano se adiungit</i>	392	<i>Mare rubrum finditur</i>	83
<i>Malchum tribuni Herodi interficiunt</i>	ibid.	<i>Mari & decem laborum usus</i>	209
<i>Malle expugnata</i>	326	<i>Maryas Agrippa Tiberis mortem nunciat</i>	294
<i>Manna Israelitis Deus citat</i>	66	<i>Marsus Syria præfectus</i>	323
<i>Manacemus Israel Rex</i>	254	<i>Marthace Archelaus mater mortuus</i>	470
<i>Manachæse</i>	75	<i>Masius Claudio Agrippa scriberet, vii & dimittendo urbe discessu suadet</i>	146
<i>Manahem regnum futurum prædicit</i>	421	<i>Masada</i>	395
<i>Manasses sacerdotium ab exteriori si retineat sa- minam, ab eo remouendus, spt maioru boni no- gigit</i>	301	<i>Masada situs</i>	310
<i>Manasses urberis lustrat, & templum denuo conse- crat</i>	163	<i>Masnaemphat</i>	95
<i>Manasses in Babyloniam captus abducitur, & post- quam respuit, regno restituitur</i>	262	<i>Massabazanes</i>	ibid.
<i>Manasses voti fit compos</i>	301	<i>Mater septem cruciatur, antequam cruciaretur, ex- cepit</i>	170
<i>Manasse impietas & crudelitas</i>	202	<i>Mater ambabus filijs in panas ultis concommitatur</i>	373
<i>Manasse mori</i>	263	<i>Matri hortatus Iacob fratris benedictionem antenec- tit</i>	32
<i>Manochi angulis iterum apparet</i>	132	<i>Matri ad septem filios ante supplicium adhorta- tio</i>	372
<i>Manethon Egyptius historiographus</i>	825. & 335		
<i>Manethon & Charemonis historia comparatio</i>	339		

I N D E X.

<i>Matthias Theophilus filius Pontifex</i>	541	<i>Militare sacramentum</i>	ibid.
<i>Matthias cum filius aliq. nonnullis in desertum se</i>		<i>Mille Indae Herodem accusatum Tyrannu conveni-</i>	
<i>conferet</i>	322	<i>unt, qui partim trucidantur, partim vulnerantur</i>	
<i>Matthias idolorum cultum extirpat</i>	ibid.	<i>et fugantur</i>	385
<i>Matthias filius ad pietatem, fortitudinem et con-</i>		<i>Mille et quingenti sacerdotes Indaeorum decimae</i>	
<i>cordiam adhortatur</i>	ibid.	<i>accipiunt</i>	832
<i>Matthias et eius liberum pietas et zelus</i>	321	<i>Mira Maccabaei victoria, ut post multos conflictus</i>	
<i>Matthias mori</i>	323	<i>non unus quidem e Iudaeis desideratus est</i>	327
<i>Matthias sacerdotium ademptum, in cuius locum</i>		<i>Mira hostium excacatio, per fluentem umbram facta</i>	
<i>Iozarus surrogatur</i>	464		339
<i>Matthias Romanis sibi sociatis Antiocho bellum</i>		<i>Miraculo vaticinium confirmatur</i>	227
<i>infert</i>	576	<i>Mithridates Antipatrem apud Casarem laudat</i>	375
<i>Matthias seditionis et soces, quos Herodes affec-</i>		<i>Mithridates Orsanes</i>	373
<i>erat, supplicio desens: Herode charos in vindi-</i>		<i>Mithridates Rex Ponti à Pharnace filio occisus</i>	369
<i>ctam ab Archelo deponunt, et Pontifici sa-</i>		<i>Mithridates Pelusium proficiscitur, eoque Antipatri</i>	
<i>cerdotium abrogari postulant</i>	467	<i>ope positur</i>	578
<i>Maximum Dei lumen nefaria facta non latens</i>		<i>Mithridates ab uxore, ut Amilium bello imperat,</i>	
	580	<i>accensur</i>	503
<i>Magasthenes de Nabuchodonosoro</i>	276	<i>Mithridates de Aegyptio victoria</i>	585
<i>Mela Archelai Capadocum Regis filius</i>	447	<i>Mithridatem Amilium dimittit</i>	503
<i>Melchisedek Rex iustus</i>	25	<i>Moabitis ab Israelitis fusi fugatiq.</i>	126
<i>Memphis in Aegypto</i>	375	<i>Moabitis et Ammanitis Iosaphato bellum inferunt</i>	
<i>Memphibastus a calumniis Siba se purgat</i>			237
	192	<i>Moabitum Rex filium proprium sacrificat</i>	540
<i>Memphibastus donatus paternis et avitis bonis</i>		<i>Moabitum maxima strage</i>	178
<i>mensa Davidi adhibetur</i>	180	<i>Monobazus Adiabenerum rex, cognomine Bazeas,</i>	
<i>Menander Historiographus Solomonis et Ieremi me-</i>		<i>ex Helena sorore duos filios Monobazum et Iza-</i>	
<i>minis</i>	214	<i>ten suscipit</i>	528
<i>Menander de fame tempore Elia</i>	228	<i>Monumentum Ionatha</i>	245
<i>Menandri Ephesi testimonium</i>	327	<i>Morbus Alexandria et Aristobuli conatus</i>	363
<i>Mendacii de iuramento depulso</i>	249	<i>Morbus Execia et vita proroganda per miraculum</i>	
<i>Mendacii à Possidonio et Apollonio in Iudaeis con-</i>		<i>confirmatio</i>	265
<i>fissis relictio</i>	846	<i>Mores Persarum</i>	859
<i>Mensa aurea ponderis talenti magni</i>	803	<i>Mori liber apud Iudaeos honor et gloria</i>	815
<i>Mensa aurea</i>	308	<i>Mors quam fratris</i>	874
<i>Mensa sacri panis</i>	207	<i>Mors Isaaci, et sepultura in Hebron</i>	87
<i>Mensa</i>	74	<i>Mors Nabuchodonosori</i>	275
<i>Mensura</i>	210	<i>Mors Abia</i>	225
<i>Mensuras et pondera Cain excogitat</i>	15	<i>Mors Ioram</i>	244
<i>Merces</i>	109	<i>Mors Salomonis</i>	219
<i>Merces meretricis</i>	103	<i>Mors Davidi, et quantum filio adfructuram tem-</i>	
<i>Meretricis nuptia</i>	106	<i>pli reliquit</i>	208
<i>Mesenes Amenophilus filius</i>	339	<i>Mors Sedecia</i>	270
<i>Mesopotamita ultro ad Davidem deditionem fa-</i>		<i>Mors Ptolemai</i>	342
<i>ciunt</i>	181	<i>Mors Neemia</i>	295
<i>Methur</i>	75	<i>Mors Alexandro</i>	364
<i>Mithaeas verus propheta</i>	234	<i>Mors natu maximi fratris</i>	872
<i>Michol Regis servus, Davidem agrotate, persuadet</i>		<i>Mors Iosia</i>	265
	156	<i>Mors Basanis, filius item in succedenti eadem</i>	226
<i>Michol sese, quod Davidem eripuerit, excusat ibi-</i>		<i>Mors Apionis</i>	851
<i>ditur.</i>		<i>Mors Iosphi</i>	318
<i>Mores sublati signis ad Claudium tendunt</i>	520	<i>Mors septimi fratris</i>	876
<i>Miles unum imperatorem à senatu creari postulat</i>		<i>Mors Alexandri, et bella inter successores ortu</i>	

<i>Mos in Rege laudandus</i>	297	<i>Mosis Hebraei intercurando ad legum custodiam a-</i>	
<i>Mos lastrandi populum</i>	34	<i>stringis</i>	110
<i>Mos Atheniensium</i>	859	<i>Mosis retro populum ducit in desertum</i>	89
<i>Mos veteribus iurandi</i>	31	<i>Mosis Israelitarum idololatriam & voluptatem ac-</i>	
<i>Mosis censefimo & vigesimo anno aetatis ablatum</i>		<i>enfas</i>	99
III		<i>Mosis ab Hebrais in Aegypto exceptus miracula au-</i>	
<i>Mosis feceri consilium admittis</i>	59	<i>exhibet</i>	58
<i>Mosis consensu Sina monte acceptas à DEO do-</i>		<i>Mosis Aegypti regem, ut Israelitas dimittat, hor-</i>	
<i>centis præceptorum tabulas ad populum reportat</i>		<i>tatur</i>	ibid.
<i>ibid.</i>		<i>Mosis à Moy, quod Aegyptiis aquam significat,</i>	
<i>Mosis Deum erat, ut aquam vitiosam potabilem</i>		<i>dulcis</i>	838
<i>reddat</i>	64	<i>Mosis vir maxima auctoritatis</i>	86
<i>Mosis in Medianitis mones</i>	99	<i>Mosis populum numerat</i>	84
<i>Mosis & Aaron Deo supplicans</i>	16	<i>Mosis contra Apollonium & Lyfimachum desensio</i>	
<i>Mosis populum, ut Deo totum se dedit, hortatur</i>		851	
64		<i>Mosis libri sacri in templo reperti</i>	264
<i>Mosis natus</i>	33	<i>Mosis carmen & benedictio</i>	110
<i>Mosis in flumen proficitur</i>	ibid.	<i>Mosis & Hebraeorum contra Aethiopes victoria</i>	55
<i>Mosis aquam effundit humi, qua vertitur in san-</i>		<i>Mosis ad Deum precatio</i>	91
<i>guinem</i>	57	<i>Mosis ad Israelitas oratio</i>	70
<i>Mosis in Aegyptum ad liberandos Israelitas mitti-</i>		<i>Mosis virga in Draconem mutata</i>	57
<i>tur</i>	ibi.	<i>Mosis manus alba</i>	ibid.
<i>Mosis ex Madian in Aegyptum proficitur</i>	58	<i>Mosis ad Idumaeos legatio</i>	94
<i>Mosis populum, ut animum ad Dei dona ac gratiam</i>		<i>Mosis virga denotat Aegyptiorum virgas</i>	57
<i>vertant, hortatur</i>	65	<i>Mosis ad Deum precatio</i>	62
<i>Mosis Dei beneficia populo Israelitico exhibita enu-</i>		<i>Mosis universos Iudaeos ad legis auditionem congre-</i>	
<i>merat</i>	ibi.	<i>gari praecepit</i>	853
<i>Mosis opem Dei implorat</i>	ibid.	<i>Mosis ad Corum seditionem oratio</i>	44
<i>Mosis in Aethiopes mones</i>	55	<i>Mosis una</i>	853
<i>Mosis in tabernaculo Deum consulit</i>	79	<i>Mosis ad Sebonem Amorrhorum Regem legatio</i>	
<i>Mosis Regem iterum Hebraei ut dimittat, hortatur</i>		94	
59		<i>Mosis ad populum Israeliticum ante obitum oratio</i>	
<i>Mosis unde nominatus</i>	54	101	
<i>Mosis ab Abrahamo septimus</i>	16	<i>Mosis ad Israelitas, ut Deo ipsius, mandatu sint o-</i>	
<i>Mosis Thermanitum Tharaonu filius adeptus filius</i>		<i>bedientes, adhortatio</i>	51
<i>ibid.</i>		<i>Mosis duo filii, Gerso & Eleazarus</i>	58
<i>Mosis ducem atque consultorem Deum habet</i>	859	<i>Mosis iustitiamur Aegypti</i>	56
<i>Mosis divina providentia morti crispatur</i>	54	<i>Mosis Deus in rubo ardente apparet</i>	57
<i>Mosis ad Madianam profugis</i>	50	<i>Mosis & Israelitas miraculi Deus convincit, ut o-</i>	
<i>Mosis Reguelis sacerdoti filius fert opem contra</i>		<i>ppius promissionibus fidem habeant</i>	ibi.
<i>pastores</i>	ibi.	<i>Mosis lapidibus obrundum clamant</i>	90.
<i>Mosis populum, ut nihil aliud quam victoriam co-</i>		<i>Mosis Aegypti exorcitus ducem postulant</i>	55
<i>garent, hortatur</i>	67	<i>Mosis Tharae propellit</i>	60
<i>Mosis leprosus non fuit</i>	838	<i>Mulier intemperans & libidini dedita</i>	404
<i>Mosis Iudaei oes, qui apud alios putantur Dñ, pro-</i>		<i>Multis Iudaei à Romanis deficiunt</i>	554
<i>ppter appellationem ridere ac blasphemare interdi-</i>		<i>Multis Herodes se se adiungant</i>	212
<i>xit</i>	357	<i>Munera Solomonis allata, eiusque equitatus</i>	
<i>Mosis quoslibet legislatores antiquitate præcedit</i>		217	
852		<i>Mutatio nominum unde orta</i>	81
<i>Mosis & aliorum legislatorum comparatio</i>	ib.	<i>Mures Aethiopiae urbem vastant</i>	139
<i>Mosis imperator bonus in vates</i>	112	<i>Murmur populi contra Mosen</i>	86
<i>Mosis virga petram fers, & larga proficit unde</i>	68	<i>Mutuum dare ad usuram Hebraeorum nemini licet</i>	
<i>Mosis Israeliti codicem legem scriptam & instituta</i>		107	
<i>continentem tradit</i>	102	<i>Mutuum reddendum</i>	ibi.

I N D E X.

N.	Nicolau coram Agrippa pro Iudaei uerba facit
	428
N as Ammanitarum Rex Galadeni iniustas conditiones pacis offert 145	Nicolaus Damascenus de arca Noe 18
Naamii post maris & filiorum obitum cum Ruth in patriam redit 135	Nicolaus Damascenus 23. 251
Nabal in tantum se coniecit marerem, ut toto corpore sideratus mortem obiret 163	Nicolaus Damascenus accusationem a rege captam persequitur 460
Nabalus futurus 163	Nicolaus ea tantum attingit, quae ad Herodum gloriam pertinent, fluctuosa aut alia specie afficta fucat, aut quantum potest, occultare studet 238
Nabab gregibus a Davide parciunt 163	Nicolaum Herodes, quid Roma amici sentirent, de eius filijs interrogat 450
Nabatha regio 28	Nicanor populo, nisi Iudaei sibi traderent, se ipsum euersum minatur 331
Nabathaei profligati 378	Nicanor hostem dissimulans, dolo Iudaei intercepto conatur 331
Nabrodes sine Nergoth 21	Nicanorem & copias Iudaei in fugam vertit 163
Nabuchodonosor rex Babylonis Rex contra Aegyptum 266	Nisanus Aegypti, & Ethiopia Regina ad Sthenonem venit 215
Nabulassarum Nabuchodonosori parens, Babyloniarum & Chaldaearum rex 828	Niglisar 276
Nabuchodonosor patri in regno succedit 828	Nihil fuit antiqui temporibus, quod faceret Iudaei commarcium Graecorum 824
Nabuchodonosor visioni oblata oblitus, magos ac uates accersit, eiq. mortem, ni indicarent, minatur 274	Nisan vel Xanticus, nobis est Aprilis 17
Nabuchodonosor regiam extruit 829	Noba sacerdotum oppidum, habitatoribus ad unum occisis, incenditur 85
Nabuchodonosor Tyrum obsidet 830	Noe inebriatur, nudatur, & pro ludibrio habetur, unde derisorem diu deponit 21
Nabuchodonosor rebelantes imperio subicit 828	Noe egreditur ex arca, mactatis Deo uillimis 17
Nabuchodonosor successit 829	Noe in aliam regionem migrat 16
Nabuchodonosoro Ioacimus tributa persoluit 266	Noe precatur, ne DEUS terram iterum inundaret 18
Nabuchodonosori recepti in urbem sauitia 163	Noe posteris ut terram colerent Deus mandat 19
Nacebus cum 35. Arabum casus 445	Noe aetate 950. anni 16
Nadab & Abiu Aeronis filii combusti 78	Nomen, Lex, hoc uocabulum nusquam apud Homeros reperitur 85
Nadab rex Israelis 215	Nomina Regum Aegyptiorum sibi succedentium 826
Nathan Dauidem, propria sententia damnatum, grauius accusat, eiq. poenas denunciat 240	Nomina filiorum Iacobi & explicatio 84
Naui & Sinrya 210	Nomina regionum & gentium 20
Nemigatio & iter Vespasiani 796	Norbannus 512
Nearad Nisibis Babylonia urbes 499	Norma magistratus & legislatorum 12
Neemias concessa potestate, populum ad restituenda mania & templum, hortatur 291	Nonarum rerum studia Hierosolymis gliscunt 546
Neglectus cultus dauid omnium malorum causa 220	Nuber super tabernaculum 84
Nephanus 194	Nulla fides, pietasq. no in focero quidem 250
Nemroth primus Tyrannus turrim Babylonicam exadificat 19	Numerus Iudaeorum & Babyloni profectorum 285
Nero Imperator. 335	Nomen deserta Saul ad Dauidem commigrat, qui prophetare incipit 152
Nero Tyrannus 163	
Nebula in templo 210	
Nicolau Herodem & Archelaum excusat 475	
Nicolau Syllaum accusat, & Herodem excusat 447	
Nicolau historiographus regis Adadi, eimq. cum Davide belli mementit 178	
Nicolau Damascenus ab Herode ad Caesarem dimissus 445	

Oba sine Soba
Obades Rex Arabum

Obidur

<i>Obedas Rex Arabum</i>	359	<i>Oppida curruum</i>	578
<i>Obedas centum Prophetas absconditos sustentas</i>		<i>Oppugnatione Ierusalem à 'Davide suscipitur</i>	
228		175	
<i>Obedas defuncto Aeneas in Arabum regnum succedit</i>	445	<i>Optimates Iudaeorum Thasaelum & Herodem accusatum veniunt</i>	598
<i>Obediam Elias Regi adventum suum nunciaretur</i>	218	<i>Oraculum à Iohanne petitur, quod tamen negligitur</i>	
<i>Obedientia erga magistratum</i>	102	272	
<i>Obedierunt militia Iudeorum in Syria ingulata, 6000. in Aegypto perempta</i>	814	<i>Oratio serui Abrahami & Rebecca</i>	31
<i>Odiurn filii in patrem proditum</i>	440	<i>Oratio Solomonis, qua primum Deo pro acceptis beneficiis gratias agit, & ut in posterum eum conservet, precatur</i>	213
<i>Officium iudicum</i>	194	<i>Oratio David in Iebosbi interfectores acerrima, pannaq. ibi irrogata</i>	174
<i>Officia à Davide distributa</i>	194	<i>Oratio Abrahami ad Isaacum ante mactatum</i>	29
<i>Oges Rex cum exercitu trucidatur</i>	95	<i>Ordo castrorum cum tabernaculo</i>	84
<i>Ochozia graviter prolapsum decumbit, oraculum consulti, & ab Elia reprehenditur</i>	238	<i>Ordo fibrorum ligamentorum in Libano</i>	207
<i>Ochozia Achab filius Rex Israelitarum ibi.</i>		<i>Ordo cementariorum & aliorum operatorum ibi.</i>	
<i>Ochozia absq. liberis discedens, Ioramo fratri succedens locum facit</i>	238	<i>idem</i>	
<i>Ochozia Regis Hierosolymitani mors & sepultura</i>	244	<i>Ordinis & communium legum amatores mansuetudine aq. virtute praeant</i>	896
<i>Ochozia milites attrahendi causa missi, ab igno consumuntur</i>	238	<i>Origo legum Iudicarum</i>	865
<i>Othausus Augustus Iulio successit</i>	589	<i>Origo legum apud Gracos</i>	852
<i>Olda prophetissa à Iosa consultur</i>	264	<i>Origo nominis omnium rerum</i>	16
<i>Olympus Iudi</i>	237	<i>Orpides Rex Armenia. Antiochus Rex Comagena</i>	432
<i>Omnis benivolentia, suae naturae calumniam cedit</i>	174	<i>Oronna Iebusaeus</i>	126
<i>Omnia Gracorum nomina : apud Aegyptios autem atque Chaldaos & Phoenicias res gesta antiquissimam habent memoria traditionem</i>	820	<i>Oronna arcam Davidi donat</i>	ibid.
<i>Omas Pontifex Aegypti regem non soluendo tributum, ad iram ommevit</i>	314	<i>Ornamenta Solomonis regia</i>	213
<i>Omas annuente Ptolemaeo in Aegypto oppidum & templum condit</i>	817	<i>Orphanas Iebusaeus cinis Hierosoly. amicus Davidis</i>	176
<i>Omas Appollonii vitam oratione promeruit</i>	866	<i>Osarsiphus postea Moses vocatus</i>	839
<i>Omas non acquiescens petitioni Iudearum lapidatur</i>	367	<i>Osarsiphus dux Auaris</i>	ibi.
<i>Omas Pontificis filius in Aegypto templum Hierosolymitano simile extruit</i>	330	<i>Osea impietas & poena</i>	256
<i>Omas Pontifex, qui & Menelaus, à Rege abduciur</i>	329	<i>Ossa humana per templum sparsa</i>	262
<i>Omas Iaddi filius Pontifex Hierosolymis</i>	303	<i>Oza Dei arca manum admoventis à vestigio expirat</i>	177
<i>Omas & post eum Simon filius Pontifex</i>	318	<i>Ozias vocationem suam transgressus puniunt lapra ob quam urbe cedere cogitur</i>	255
<i>Omas Pontificis Omas filius in Aegypto templum adificare molitur</i>	338	<i>Oziat rex Iuda</i>	253
<i>Omas Pontifex ad Ptolemaum effugit</i>	575	<i>Ozia expeditio & urbis per eundem restauratio ibid.</i>	
<i>Omas templum in Aegypto extructum</i>	816	<i>Ozia diuina & exercitus</i>	ibid.
<i>Opinionis Lyfimachi depulso</i>	240		
<i>Opera Dei</i>	854		
<i>Opim & Thines cum 30000. cadunt, & arca in hostium potestatem devenit</i>	137		
<i>Oppida refugii</i>	101. & 119		

T.

<i>Pacerus equites Antigono in Iudaeam mittit</i>	386
<i>Pacerus Tarthorum dux urbem ingressus, Thasaelo, ut legatus iret ad Barzabarnem, suadet</i>	386
<i>Pacori dolus & perfidia</i>	594
<i>Palatium Tiberiade ab Herode extructum</i>	548
<i>Palatium Tiberiade incensum</i>	ibid.
<i>Palastina à Thyrsino nominata</i>	21

<i>Thaſaſius Sauli ſuorumq; corpora circumibus aſſignat</i>	<i>Phaſaſi reſp. forma</i>	177
169	<i>Phaſaſeo Antigoni pro remedio venenorum ſuavit-</i>	388
<i>Palaeſtini in Danidem ſigna mouentes partim occi-</i>	<i>tu</i>	388
<i>duntur partim in ſugam vertuntur</i>	<i>Parti Hieroſolymitanorum bona diripiunt, & Ala-</i>	388
176	<i>riſam urbem euerunt</i>	388
<i>Palaeſtini ingenti exercitu multu conſociati Hebre-</i>	<i>Parti Herodem quoque comprehendere cogitant,</i>	
<i>os inuaſerant</i>	<i>iſpe vero re cogita iſorum manibus iungit</i>	
ibi.	317	
<i>Palaeſtini in Hebraeos bellum parant</i>	<i>Parti Antigoni Regem conſtituant</i>	325
166	<i>Parti Hyrcano & Thaſaſeo inſidias ſtruant</i>	388
<i>Thaſaſini Hebraeos um regionem populantur</i>	388	
147	<i>Patricidium publica vita ac natura iniuria</i>	461
<i>Palaeſtini terga vertunt</i>	<i>Placidu contra Iſephum</i>	316
154	<i>Plantarum ante quartum annum fructus prohibet</i>	
<i>Palaeſtini in Iſrahel ſigna mouent</i>	105	
147	<i>Paſcha 14. Aprilis dies</i>	81
<i>Palaeſtiorum triginta milia caſa</i>	<i>Paſcha celebratur</i>	288
154	<i>Paſchati celebratio</i>	264
<i>Palaeſtiorum fuga</i>	<i>Papiſ 7. filiorum & matris</i>	864
177	<i>Patricida</i>	264
<i>Palaeſtini Execrat vincit</i>	<i>Pauimentum tantu, omniaq; alia templi auro idem</i>	
257	208	
<i>Panes propoſitionis</i>	<i>Pax nummiſi redimitur</i>	254
82	<i>Pax tempore Iſophari</i>	233
<i>Pamphyſium mare quomodo Alexandro ceſſit,</i>	<i>Phanices & Cadmus Græcarum literarum inuent-</i>	
<i>am mouit in Terſus</i>	101	821
63	<i>Phaniturum de Iudeorum antiquitate teſtimonium</i>	
<i>Paradiſus</i>	230	
13	<i>Præſidio Iſophari in templo Hieroſolymitano pro</i>	
<i>Pharao Hebraeos grandibus oporuno difficultatib.</i>	<i>Victoria obitenda</i>	237
<i>premit</i>	<i>Præſidio Eſdra pro Leuitis, qui duxerant extera</i>	
58	290	
<i>Pharao Hebraeorum inſculor neri edant</i>	<i>Tradit ex bello capta</i>	179
32	<i>Triumphi Solomonis ad Deum</i>	211
<i>Pharaonis ſummiſſum de 7. babis</i>	<i>Præſidio & ſacrificiu Nos Deum propitiu reddi</i>	
<i>Pharaonis prodigia exhibit Moſes</i>	18	
58	<i>Præſidio diuiſo</i>	219
<i>Pharicia</i>	<i>Præſidio inter Antigoni milites, & Iſephum Ho-</i>	
254	<i>rodi fratrem</i>	397
<i>Phariſei regi non iurant, propterea multati Pha-</i>	<i>Præſidio inter Abſalonum & Ioabum</i>	189
<i>roi a uxore pro eis multam perſoluit, ob quod be-</i>	<i>Præſidio legis Moſaica</i>	291
<i>neficiam regnum poſſidentur</i>	<i>Præſidio & duces Solomonis</i>	205
455	<i>Præſidio prorum doctiorum</i>	238
<i>Phariſei Alexandria regina inſinuati, paulatim</i>	<i>Præſidio obedientium legi</i>	156
<i>procuratores habentur, cunctiq; regu commodu</i>	<i>Præſidium de Moſe</i>	30
<i>fructantur</i>	<i>Tecunia corruptus iudeu</i>	314
582	<i>Pella diuina</i>	312
<i>Phariſai adminiſtratione regia conſortia, auidi ſunt</i>	<i>Pegmatum fabricatio</i>	802
<i>ſanguinu</i>	<i>Pentecoſte</i>	386
362	<i>Per tribus & familiis ſortitio</i>	144
<i>Phariſai aſtuti & arrogantes</i>	<i>Per 40. dies & 40. milia in monte Sinai Moſes mo-</i>	
455	<i>ratu</i>	71
<i>Phariſaorum dogma</i>	<i>Peſtilentia Hieroſolymu graſſatur</i>	413
479		
<i>Phariſaorum in populo licentia</i>		
361		
<i>Phariſaorum inuidia & accuſatione temeraria mul-</i>		
<i>ti boni trucidati</i>		
582		
<i>Phraates Parthorum Rex per inſidias a Phraatace</i>		
<i>filio ſublatu</i>		
481		
<i>Phraathes interfectu</i>		
16.		
<i>Phaſaſius beneuolentiam Hieroſolymu habitantium</i>		
<i>erga ſe auget</i>		
590		
<i>Phaſaſius ad ſaxum caput frangit</i>		
596		
<i>Phaſaſius alio ad ſaxum capite vitam abruptu</i>		
388		
<i>Phaſaſius & Herodes Antipatri filii</i>		
590		
<i>Phaſaſius Parthum & ciuitate & hoſpitiu quin-</i>		
<i>gentiu equitibus recipit</i>		
594		
<i>Phaſaſius Felicem ſuperat, Hyrcanoq; ingratu pro-</i>		
<i>brum obicit</i>		
593		
<i>Phaſaſius turtis & oppidum</i>		
435		
<i>Phaſaſius turtis</i>		
608		
<i>Phaſaſius turtis</i>		
ibi.		

Ped. agnitus Arabia	191	Tyrium templum ab Herode extructum	435
Petronius prius de Cassi morte literas, quam de ne- ce fibupis inferenda accipit	499	Pythionissa Saulum ut mensa apposta vires respo- ndit, adigit	166
Petronius ad Caium scribit	498	Philippus Herodu filius	474
Petronius Iudas si Cais scribere velle pollicetur, e- ius ad agriculturam adhortatur	497	Philippus Iacimi filius	554
Petronius Caium in Syriam mittit, eiq. ut Iudaei eius statum in templo Dei collocare abnuentes exercitus innadat, mandat	496	Philippus ab Antiocho supplicio affectus	330
Petro. in Iudas Tisbiam eadem occurrunt, supplicantes, ne sacratam urbem vetitum imaginibus pollueret	497	Philippus Herodi frater vir modestus & amator quietis moritur	416
Phororas Herodi, se Cypron alteram ipsius filiam daturum pol. cum non stat promissa	438	Philippi Iacimi filii periculum	546
Phorora. Herodi filiam sibi in coniugium oblata propter ancillam propriam sustinet ibi.		Philippi ditto Syria attributa	486
Phororas Herodem, dum illum ardentem amare glia, rem dicit, vehementer commouet	439	Philo Iudearum legatus a Cesare repulsus causam Deo committit	496
Phororas Herodi se causam perturbationum fuisse ingenue iudicatur, & fratri Alexandro reconcilia- tur	443	Philostratus	276
Phororas ac Salome Alexandrum & Aristobulum apud Herodem accusant	428	Phineas uxor Ioachaben parit & moritur	138
Phororas atra vesie instructus cum lachrymis ad pedes Herodu accedit, ac veniam petit	616	Phineas ad Rubenitas oratio	120
Phororas, mediante Archelao Herodu iracundiam mitigat	ibid.	Phineas Zambrianus & Choubi uno illu transigit	
Phororas moritur, & Hierosolymis sepelitur	622	99	
Phororas Simeus hoc esse commentum ait, quia ia- men vehementer negat	436	Poisson sine G. n. ges	14
Phororas a mulieribus decipitur	454	Phylis. apud Dacus	481
Phororas uxorem dimittere negat	456	Primus vini potentiam praedans	152
Phorora Herodu fratri Caesar tetrarchiam concedit	421	Primus frugum	81 & 105
Phorora liberti uxorem venesicii accusant	456	Primogenitus suum suum retineat	106
Phorora comitum quid cum veneno sit alium, in- genue fatetur	623	Principes Isacitarum ingentem vim auri, argen- ti, et gemmarum ad templi structuram con- ferunt	105
Pilatus signatum Caesaris effigie in urbem infert, qua anno populus actus instat, Caesarea trans- fert	462	Principum tribuum sacrificia & dona	79
Pilatus apud Vitellium accusatus Romam mitti- tur	484	Priscorum vita quamobrem protogata, nunc non peragunt	19
Pilatus inducitur aquas Hierosolyma seditionem concitat	483	Polybius Megalopelista de Scopa copiarum Ptole- mai duce	313
Pietas Iothami	254	Tollit & Sameas Pharisei apud Herodem in preci- pue honore	216
Pietas Iosaphati	233	Pompeius templum oppugnare parat	370
Pilator & plasta Deorum multitudinis antores	358	Pompeius Hierosolyma oppugnat	369
Tignus	107	Pompeius multas praeclaras ciuitates ab imperio Iudearum liberat	385
Pis Israelita redeunt ad Roboamum	222	Pompeius in Aristobulum mouet	369
Tinctura somni explicatio	43	Pompeius Romano simul exercitu & Syriorum instructus Aristobulum petit	584
Piorum doctorum in hac vita conditio	268	Pompeius in Syriam venit, eiq. Aristobulus in signo donum mittit	368
Pyraus Arbeniensis portus	419	Pompeius templum ingressus nihil attingit	370
Pythor somnium	43	Pompeius illos qui maxime belli causa fuissent so- cui, percussit	585
Pisioru somni enodatio	ibid.	Pompeius Hyrcano pontificatum reddit	370
		Pompeius una cum suis comitibus sanctum sancto- rum ingreditur	585
		Pompeius in Urbem venit, eiq. regia domus tradi- tur: Aristobulus cum suis in templu concedit ib.	
		Pompeius fossamq. vallumq. replet, ac diem septi- mum obseruat	ibid.
		Pompeius urbem qua ex parte facilius esset acces- sus, explorat	ibid.
		Pompeius Hierosolyma obsidione cingit	ibid.

<i>Pompeius aggeriturres imponit</i>	ibi.	1. <i>Ptolemaus Lagi</i>	844
<i>Pompeius cum suis insanans irrumptis</i>	ibid.	2. <i>Ptolemaus Philadelphus</i>	ibid.
<i>Pompeii continentia</i>	ibid.	3. <i>Ptolemaus Euergetes</i>	ibid.
<i>Pana ferentis</i>	14	4. <i>Ptolemaus Philometor</i>	ibid.
<i>Pana furti iuxta legem Moſe</i>	426	5. <i>Ptolemaus Phyſcon in Iudæa graſſari deſinit ibi</i>	ibid.
<i>Pana ſaloniæ</i>	103	<i>Ptolemaus oppugnatus ab Hyrcano, ſciens plurimum</i>	
<i>Pana criminum qua ſurore capti Iudæi contra gē-</i>		<i>Storgen naturalem valere; matrem & germa-</i>	
<i>niles auſi fuerant</i>	813	<i>nos, quos captos tenebat, in maris, ne ab oppugna-</i>	
<i>Pana vim inferentis virgini</i>	355	<i>tione deſiſſat, præſtipitantes locat</i>	350
<i>Pana Solomonis immittenda, ob Deos alienos rece-</i>		<i>Ptolemaus Aſia regnum ſibi oblatum Demetrio</i>	
<i>ptor</i>	218	<i>tradendum ſuadet</i>	343
<i>Pana mulieris pro virgine deſponſata, talis poſtea</i>		<i>Ptolemaus Philometor Alexandria genere latius</i>	
<i>non inuenta</i>	106	<i>auxilium in Syriam venit</i>	342
<i>Penitentia populi</i>	86	<i>Ptolemaus Epiphanes rex Egypti, in Syria Regem</i>	
<i>Pontius Pilatus Iudeorum præſes</i>	450	<i>monet</i>	319
<i>Pontificis aurea corona triplex</i>	76	<i>Ptolemaus fratres Ioannis una cum matre occidit</i>	
<i>Pontifici ornatus</i>	75		578
<i>Pontifices apud Iudæos à duobus milibus annis de-</i>		<i>Ptolemaus Dorymenis filius Gorgias & Nicanor in</i>	
<i>nominati ſili à patre conſcripti ſunt</i>	213	<i>Iudæam mouent</i>	324
<i>Pontifices Hieroſolymitani</i>	270	<i>Ptolemaus à Cleopatra obſeſſa & expugnata</i>	358
<i>Pontifices in uniuerſum ætatis triginta tres</i>	341	<i>Ptolemaus vi expugnata</i>	ibid.
<i>Pontificum in populo Iudaico numerus & ordo</i>	340	<i>Ptolemaus Lathyrus rex Egypti à matre Cleo-</i>	
<i>Progenies Aaron</i>	341	<i>patta è regno eiectus Ptolemaidenſibus auxilio</i>	
<i>Pontificum cum ſacerdotibus diſſidium</i>	338	<i>venit</i>	352
<i>Populus in proſeneham conuenit</i>	560	<i>Ptolemaus Sepphorim aggreditur</i>	357
<i>Populus Iſraëliticus Deum de monte Sinai loquen-</i>		<i>Ptolemaus eiectus ex Egypto</i>	358
<i>tem audit</i>	70	<i>Ptolemaus Mannæ pecunia mulſatus</i>	308
<i>Populus à Reboamo onerum mitigationem petit</i>	219	<i>Ptolemaus Aſochim Galilæa oppidum vi caput</i>	357
<i>Populus in propoſito areandi Regem pertinaciter</i>		<i>Ptolemaus Philadelphus</i>	11
<i>perſeuerat</i>	343	<i>Ptolemaus ut maiorem terrorem Iudæis incutiat,</i>	
<i>Populus Rex dimittit</i>	212	<i>humanæ carnes coquere iubet</i>	318
<i>Populus apud Caſarem à Timidio delatus</i>	507	<i>Ptolemaus Herodum militum Dux interfectus</i>	329
<i>Torticus præſcia ſuper uallem extructa</i>	424	<i>Ptolemaus Praſictus interfectus</i>	394
<i>Torticus ante templum</i>	208	<i>Ptolemaus à Ptolemao obſeſſo</i>	357
<i>Post diuturnam ac continuam ſiccitatem repente</i>		<i>Ptolemai</i>	215
<i>imber decedit</i>	498	<i>Ptolemaus erga Hyrcani matrem ac fratres crudeliter</i>	
<i>Postremum caputulum contra quorundam detoga-</i>			578
<i>tores & maledicta</i>	834	<i>Ptolemai Epiphanis filii Philometor & Phyſcon</i>	319
<i>Potentia ad ſalutem data</i>	49	<i>Ptolemai ſumptus & diligentia in templi donationem</i>	
<i>Peripharæ uxor de concubitis Iosephum ſolicitat</i>	41	<i>collecta</i>	310
<i>Proceres Hebræorum Hebronem ad Dauidem con-</i>		<i>Ptolemai filius minorem Antigoni filiarum com-</i>	
<i>ueniunt, eumq; Regem declarant</i>	176	<i>gio ſuo copulas, ob eamq; cauſam à patre occidi-</i>	
<i>Proſudit aſandamentorum templi</i>	207	<i>tur</i>	588
<i>Perſuga Iudæi in arce ab Antiocho auxilium pe-</i>		<i>Ptolemao à genero inſidia ſtructa qua etiã de cauſa</i>	
<i>trant</i>	345	<i>filia ab eo abſtracta, Demetrio promittitur</i>	343
<i>Progenies filiorum Gormæ</i>	20	<i>Publius Patronius Doriensibus, ut eos qui Caſaræ</i>	
<i>Progenies filiorum Ianiæ</i>	ibid.	<i>ſtatnam poſuerim ſibi miſerant, ſcribis</i>	523
<i>Progenies Chanæaſorum</i>	21	<i>Pueri leges edicant</i>	103
<i>Prophetia contra Baſanem regem</i>	216	<i>Puerorum conſtantia</i>	570
<i>Propheta ad Ieroboamum miſſus per mendacium re-</i>		<i>Puerpera leges</i>	83
<i>ducitur</i>	221	<i>Pugna inter Antiochum & Hyrcanum Hieroſo-</i>	
<i>Prophetarum oraſcula veneranda</i>	235	<i>nia in foro commiſſa</i>	594
<i>Propheta in quam tractandam ſumit Iosephus</i>	822	<i>Pugna Hieroſolymis inter Antigoni & Herodæ</i>	359

<i>Regina domus, aliaq. aula</i>	213	<i>Rub in Bethlehemo profectus</i>	119
<i>Reginae calidum contra Antigoni consilium</i>	74	S.	
<i>Reformatio cultus Dei</i>	257	<i>Saba regia obsidione cincta</i>	55
<i>Reipublica forma Hierosolymis instituta</i>	288	<i>Sabbatum</i>	14
<i>Religio in Israhelino populo remota</i>	226	<i>Sabbatum Iudaorum</i>	832
<i>Repetitio praeceptorum legis</i>	356	<i>Sabbaticus fluvius</i>	302
<i>Res immunda</i>	82	<i>Sabach</i>	129
<i>Responsum dissum ad Iosua procos</i>	315	<i>Sabinus Herodis pecuniam & regiam occupaturus</i>	
<i>Responsum Syria legati datum</i>	232	<i>Hierosolyma paruenit</i>	469 & 633
<i>Responsio Eleazari ad Ptolemai lucas</i>	308	<i>Sabinus in corpus adalto capulo tenui gladio su-</i>	
<i>Responsio ad obsecrationem de Asini capite</i>	846	<i>met manu optatum insertum quatit</i>	519
<i>Restitutio cultus dimini</i>	248	<i>Sabinus cum Germani satellitibus Caesaris inter-</i>	
<i>Rixa mulieres</i>	438	<i>fectores quatit</i>	512
<i>Roboam proscutis & clypeis aureis parem aere-</i>		<i>Asprenas frustratim laceratus</i>	66
<i>tum nummum facit</i>	223	<i>Sabinus se cutius contrucidaturum, quam passum</i>	
<i>Roboamus maritur, eiq. Abias in regno succedit</i>		<i>ut imperium committatur Claudio ait</i>	520
<i>ibid.</i>		<i>Sabini avaritia Hierosolymis ingentem seditionem</i>	
<i>Roboam apostatas ut tetraclitum a proposito absti-</i>		<i>in festo Pentecostes concitat</i>	471
<i>nere iubetur</i>	220	<i>Sabinus homo seduliosus aduersus Israhelitas a Davide</i>	
<i>Roboami urbes munita</i>	222		193
<i>Roboami uxores & liberi</i>	ibid.	<i>Sacra scriptura liberis a tenera ungucula propo-</i>	
<i>Romanus exercitus hybernatum dimissus</i>	391	<i>senda</i>	591
<i>Roma rumor Tiberium esse incolumem spargitur</i>		<i>Sacerdotes in templo habitant, & vinum non bibat</i>	
<i>494</i>		<i>833</i>	
<i>Romani ex magnis diuitiis non minimam partem</i>		<i>Sacerdotes arcam Dei, in qua decem praecepta ta-</i>	
<i>intinu inueniunt</i>	602	<i>bula lapidea inscripserat asseruabantur, in suum</i>	
<i>Romani urbe ac vicinia potantur</i>	246	<i>locum deponunt</i>	211
<i>Romani consilis fortitudinem & obstinatum con-</i>		<i>Sacerdotum tribus quatit, quarum singula plus</i>	
<i>tempus mortis admirantur</i>	817	<i>quam 5000. hominum habent</i>	248
<i>Roma statarum funditus eruant cinitatem ac tem-</i>		<i>Sacerdotum in petagendis rebus diuinis perseveran-</i>	
<i>plum</i>	796	<i>tia</i>	900
<i>Romani eloacas rimantes & sepulchra eruant,</i>		<i>Sacerdatum reditus</i>	88
<i>multas opes inueniunt</i>	794	<i>Sacra pecunia bona pars militum furto dispartit</i>	637
<i>Romani pugnam expectant</i>	813	<i>Sacrificium pro gratiarum actione</i>	10
<i>Romani vincunt & Aristobum cum filio Roman-</i>		<i>Sacrificium Cain & Abel</i>	11
<i>perducunt</i>	587	<i>Sacrificium mensis Octobris</i>	81
<i>Romanorum in Iudaeis humanitas</i>	574	<i>Sacrificium sponte sua accenditur</i>	78
<i>Romanorum gloria minuitur si quantum pro Hero-</i>		<i>Sacrificium si quis sciens peccauit</i>	30
<i>solymis desudauerint aliquid derogatur</i>	571	<i>Sacrificium & precatio Samuelis</i>	141
<i>Romanorum de Iudaei triumphus</i>	474	<i>Sacrificium Pentecostes</i>	81
<i>Romanorum notitia sero ad Gracos peruenit</i>	824	<i>Sacrificia & festinitas in regni Salomonis confir-</i>	
<i>Romanorum orga Iudaeis magnanimitas & mode-</i>		<i>matione instituta</i>	159
<i>stia</i>	795	<i>Sacrificia pro peccatis per ignorantiam commissis</i>	20
<i>Ruben ad Iosephum pro se & fratribus depulso</i>	45	<i>Sacrificia</i>	78
<i>Ruben noctu venit ad puteum</i>	40	<i>Sadecus & Abiatharus filius ad Davidem mittunt</i>	
<i>Ruben fratris necem reuocat</i>	ibid.		188
<i>Ruben Iosephum in puteum proiciendum ibiq. no-</i>		<i>Sadeci Pontificis genealogia</i>	203
<i>ndandum suadet</i>	ibid.	<i>Sadduceorum apinio</i>	479
<i>Rubenitarum responsio</i>	120	<i>Salto ciuitatis ad Orientem Babosiu frumtuus posita</i>	825
<i>Rufus & Gratus Herodis exercitus Praefectus in Ro-</i>		<i>Salome filia ad effurienda & prodenda secreta com-</i>	
<i>manorum partes se transferunt</i>	471	<i>ingum colloquia pollicis</i>	438
<i>Rumor vanus de Herodo morte sparsus</i>	408	<i>Salome</i>	474
<i>Mirra mirabilis magnitudinis</i>	803	<i>Salome & alia Herodis filios calumnias appetunt,</i>	
<i>Quo factus suus ad pedes Boxi cabas</i>	816	<i>uig. parenti insensui reddunt</i>	436

<i>Salome mortua</i>	481	<i>Samuel Saulum obiurgat</i>	151
<i>Salome male audit, & uxores regia male ei volunt</i>		<i>Samuel Regem Saul accusat</i>	147
439		<i>Samuel Saulum ex Dei mandato cum Amalecitis bellum ut gerat commonefacit</i>	149
<i>Salome hereditario odio Mariamma filius prosequitur</i>	430	<i>Samuel Deum Saulo conciliare conatur</i>	150
<i>Salome & Alexas in circo clausi Iudaei domum dimittunt</i>	466	<i>Samuel Israhelitis incommoda sub regibus ferenda indicat</i>	142
<i>Salome Alexandra cognominata, Aristobuli uxor, Alexandrum Immaum Regem constituit</i>	356	<i>Samuel innocentiam suam populo testatam facit</i>	146
<i>Salus Aegyptii in suam potestatem redegit</i>	813	<i>Samuel populo peccata & ingratiitudinem exprobrat</i>	ibid.
<i>Samaritanorum consolatur</i>	140	<i>Samuel Saul iram Dei & regni amissionem denunciat</i>	151
<i>Samaritana ab adificatione templi Iudaei prohibent</i>	282	<i>Samuelis de hostibus victoria</i>	141
<i>Samaritana templi adificationem promovere volentes reuincuntur</i>	386	<i>Samuelis anima Saulo visa belli cum Palaestinis ventum praedicat</i>	133
<i>Samaritana templi adificationem impedire cogitant</i>	ibid.	<i>Samuelis mori & sepultura</i>	162
<i>Samaritana Iudaei infensi</i>	282	<i>Samuelis ad Israhelitas oratio</i>	140
<i>Samaritana rebus faciendo Iudaeorum amici</i>	303	<i>Samuelis ad salutarem penitentiam adhortatio</i>	141
<i>Samaritana templi & urbis restorationem impedire conantes magis promouent</i>	287	<i>Samuelis Propheta de Rege Saul ad populum oratio</i>	149
<i>Samaritana aliquos Galilaei Hierosolyma petentes interficiunt</i>	53	<i>Samuelis Deus Eli & filiorum penam ostendit</i>	137
<i>Samaritani Tiratuba Garizim occupaturi conueniunt, quos Pilatus vincit, fundit, ac in fugam compellit</i>	434	<i>Samuelem populi voluntas contristat</i>	143
<i>Samaritanorum & aliorum ad Cambysen scripta de templi adificatione auerrenda</i>	272	<i>Samuelem consolatur Deus</i>	ibid.
<i>Samaritanorum in iudiciis unus, Myrcano reliquus, Iudicibus eadem ab Herode immensenim praedicat, cuius rei veritatem postea euentus comprobauit</i>	375	<i>Samuelem Deus regem creare iubet</i>	ibid.
<i>Samaritanorum Propheta Iudaeorum impietatem arguit</i>	222	<i>Samuelis Anna Helcana coniunx genuit</i>	137
<i>Sampson & Emmaus cremata</i>	473	<i>Samuelem Deus Bethlehem Dauidem in regem ut ungat, mittit</i>	152
<i>Sampson Alcalonitas aliquos trucidat, eius coniunx aliter nubes</i>	133	<i>Samuelem Deus quem creaturus esset regem certorem reddit</i>	143
<i>Sampson Palaestinarum fruges comburit</i>	ib.	<i>Samuelem Saulus accedit</i>	ibid.
<i>Sampson traditus Palaestinus</i>	134	<i>Sanctuarium</i>	72
<i>Sampson a fine maxilla mille viros interficit</i>	ibid.	<i>Sanctum Sanctorum</i>	73
<i>Sampson fontem impetrat precibus</i>	ibid.	<i>Salpadi filia parentis loco hereditatem capiuero</i>	100
<i>Sampson Gaza portas reuulsas auferit</i>	ibid.	<i>Sapientia Abrahami</i>	23
<i>Sampson natus</i>	133	<i>Sara Abrahamo in thalamo adducit Agar</i>	25
<i>Sampson Palaestinam virginem ducit</i>	ibi.	<i>Sara obitus Abrahami coniunx</i>	29
<i>Sampson leonem nudis manibus discerpit</i>	ibid.	<i>Saramella Herodii legatus ad Pharaonem Persiarum regem</i>	198
<i>Sampson Thamnitis anigma proponit</i>	ibid.	<i>Sareptana vidua, Elbam suscipienti, oleum & farina non deficit</i>	218
<i>Sampson furibundum canem Dalala aperit, Palaestini oculi orbatum vinculum, abducunt</i>	135	<i>Saturninus & Volumentus Syria praefides Herodas Arabes reconciliant</i>	241
<i>Sampson cum 3000. Palaestinarum moritur</i>	ibid.	<i>Saturninus eiusque filii moderatam sententiam proferunt</i>	442
<i>Sampson viginti annos regnat</i>	ibid.	<i>Saul nomen suum apud omnes Hebraeos innotuit</i>	146
<i>Sampson natiuitatem angelus nunciat</i>	132	<i>Saul laudatur a populo</i>	ibid.
<i>Sampsonis uxor Thamnitis aperit anigmata</i>	132	<i>Saul Ammanetum & Naasen regem occidit</i>	ibid.
<i>Samuel Saulo in itinere euentum, ut ipsius verbum fidem habeat, praedicat</i>	144	<i>Saulus Dauidem in stabulum assumit</i>	153 (150)
<i>Samuel Saulum ad conuincendum adducit</i>	143	<i>Saul reseruo militum in tribu Iuda 30000. inuenit</i>	

Saul Amalecitarum vires expugnat	ibi.	ibid. regu animum cognoscere cupit	198
Saulus Davidi filiam Melcham sine Michol collo-	155	Saul per fortis causam trati Dei perquiris	149
cant	155	Saul ppruū filiū mori paratū interficere conatur	ib.
Saul Davidem tollere cogitat	155	Sauls ob subitanam tristitiam, viribus deficienti-	ib.
Saul malignum in Davidem animum prodit	158	bis in humum collabitur	ed 66
Saul contra Davidem proficisci desistit	165	Sauls suam multitiā & Davidi innocentiam a-	
Saul contra Dei mandatum & Samuelis volunta-	147	gnoscit, eumq; rogat, ut ad regnum euectus ipsius	161
tem veltitum ad alie offert	147	familiam suam esse pateretur	161
Sauls ex regno ventriloquos ac ariolos eiecit	165	Saul semper victor	149
Sauls Palaestinos cum capis aduentare audiens ad	ibid.	Sauls Davidem colludat, utq; bono esset animo,	164
oraculans Dei conjugit	ibid.	& ad propriam adu. reueneretur, hortatur	164
Sauls Pythionissim Samuelis animam excitare	ibid.	Saul armatos, qui Davidem ad se pertrahant, mit-	
tubet	ibid.	tat, qui prophetae incipiunt, tandem ipse quoque	
Sauls Samueli de necessitate sua conqueritur, eiq;	ib.	eo pperant, agere & Prophetam incigit	156
consult	ib.	Sauls Davidem insequitur, eumq; circumuentū	161
Sauls Davidem in Cilla harentem obsidere cona-	161	comprehendisset, nisi nuncius reuocatus fuisse	161
tur	161	Saul Davidem in Engedenorum agro quatit, specū	
Sauls cum filiis in Palaestinarum pugna reliquo ex-	169	eam in qua David cum sua cohorte delitesceret,	
eritis suo fugatoq; cadit	169	ingreditur	ibid.
Sauls scizsum interficere molitur, eumq; inueni-	ibid.	Saul ad amissos, Duces & tribules oratio, in qua	
Amalecita iuuat	ibid.	Davidem accusat	159
Sauls e subditorum conspectu sese subducit	144	Sauli filia Davidi amore capitur	154 (144)
Saul proceras statuta	ibid.	Saul modestia & temperantia in regno suscipiendo	148
Saul rex a populo declaratur	ibid.	Saul contra aduersarios lenit	ibid.
Sauls afinas amissos quatit	143	Sauli contra Ammanias bellum	ibid.
Saul Melcham primū Davidi nuptiam alii elocay	163	Sauli edictum, quod Ionathas inficiis violat	145
	163	Sauls Samuel regiam dignitatem annuunt	143
Sauls Davidem remittit patri	153	Sauls Samuel in regem ungit	ibid.
Sauls regnauit annis 38	153	Saulū quida comitatur, quida vero contemnūt	145
Saul labesim auxilium promittit	144	Sauls Samuel iterum ungit in Gulgala	ibid.
Saul reiect regiam dignitatem	ib.	Scabiosos ac leprosos Iudeas iuxta Lyfimachi opini-	
Saul Davidem timet	159	nem in pelagus deuiciēdos, aut in loca deserta ex-	
Sauls Abimelecho, quod Davidem armis atq; cō-	ibid.	ponendos	840
meatu instruxerit, exprobat	ibid.	Scala Iacobi	33
Sauls in Davidem spiculum eiectatur	150	Scantus trecentis talentis ab Aristobulo acceptis	371
Sauls Davidem Palaestinis interficiendum obtru-	80	Hyrcanum & Arabes regione excedere iubet	583
dere dolo conatur	80	Scantus Palaestina Praefectus	371
Saul Davidi filia coniugium promittit, si sexcenta	ibid.	Scantus Romanorum dux	583
Palaestinarum capita afferat	ibid.	Seytharum & Sarmatarū impetus in Romanos	799
Sauls clani odit Davidem	ibid.	Seytha	859
Sauls Davidem ex satellite tribunum facit, ut	ibid.	Sebas	195
sape hostibus obiectum aliquis casus e medio tol-	ibid.	Sebastas expugnata, dextra, eiusq; habitatores abdu-	
leret	ibid.	cti	571
Saul tria milia sibi & Ionatha filio satellitum con-	147	Sebasten civitatem Aristobulus & Antigonus ob-	
scribit	147	sisione cingunt	ibid.
Saul Palaestinarum castrum expugnat	ibid.	Sebastum portum Herodes in honorem Caesaris adifi-	
Saul Agagum Amalecitarum regem capit, & cō-	150	cat	159
tra Dei mandatum seruat	150	Sedecias in Hieremia petrum consilium, principum	
Saultumultum esse in castris Palaestinarum certior	148	metu negligit	269
factus, eos adortur	148	Sedecias a Pseudopropheta seductus	267
Saul se peccasse fatetur, ac veniam precatur	150	Sedecias ad Egyptum deficit	ib.
Sauls Samuelem retinere volens, vestimentum e-	151	Sedecias noctū fuga sibi consensu à Babyloniis capi-	
us si iudic	151	tur	269
Saul Davidi absentiam sciscitatur, responso Iona-		Sedecias rex Inda ab amicis & falsis Prophetis se-	

ducit Hieremiam non audit	257	Scenopegia festum	213
Seditio inter Iudaeos & Samaritanos de templo 305.	339	Spectacula Caesaris celebrata	797
Seditio Hierosolymum contra Herodem & Hyrcanum		Sethi Adami filius vir optimus	16
592		Sautia Herodis	614
Seditio contra Moysen propter egestatem & seditio so-		Six. Caesar Herodes pecuniam numerat, Caesaria	
rum panis	32	Præfatus Hierosolyma inuadit, sed Antigoni	
& editio in Paschatis festo	486	patri & Phasaeli fratribus hortatu obsequium sol-	
& editio alia contra Moysen	91	uit	378
Seditio in urbe Tiberiade	546	Six. Caesar ad Hyrcanum, ut Herodem absolueret,	
Seditio aduersus Iosephum	551	scribit	ibid.
Seditio aduersus Moysen	89	Six. Caesar administrator Syria	377
Seditio in populo mortuo Iosepho	319	Sextus frater acriter inceptat Antiochum	274
Seditio in urbe inter Aristobuli & Hyrcani socios		Sexti fratru magnanimitas	ibid.
100		Sextum Caesarem Bassus doloneas	595
Seditio & desertio Tiberiensium	534	Siba heri falso accusatus epibus patitur	137
Seditio Alexandria inter Iudaeos & Graecos	521	Sibylla de Babylonica turri vaticinium	29
Seditionis Alexandria causa	545	Siculus	77
Seditionem Gamala Iosephus concitat	554	Sicarius	339
Sedecia mortis	250	Sicarii noua calamitatis autores	394
Sehon Amoraeorum rex interfectus	96	Sicima pascuis per comoda	34
Seleucus Gryphus filius cum Antiocho & Cicero		Sicimite profugi in petra comburantur	130
bellum gerit	359	Siccitas diuturna & floribus in Iudaea	417
Seleucus & Nicanor	366	Sideritum	76
Semei ueniam consequitur	191	Signa legum	104
Semei quomodo puniendus	199	Significatio tabernaculi fabrica & sacerdotum arua-	
Semei in Dauidem iniuria	187	rum	76
Semet panis & mors	203	Silas Agrippa prioris fortuna aduersitates in mo-	
Semen mulieris (hoc est Christus) conteres caput		rioriam temerari, cum offensus ut unicum in	
serpens	14	ffius patriam ad seruandum miseris	323
Snacherebi iuramentum & eius violatio	259	Sila regis satellitum praefectus	367
Senatus consultum Romanum de societate & ami-		Silam Agrippa ex carcere accersit, qui indignatus	
citia Iudeorum	332	nem non dissimulans in custodia relinquitur	703
Senatus consulta & decreta Iulii Caesaris de honori-		Siloni a Iudaeis pecunia corrupti dolus	558
bis, priuilegiis, praerogatiuis, libertatibus &		Syllens capitis damnatus	443
immunitatibus Iudeorum	379	Syllans Arabi eum Salamen in vicoreto peteret ra-	
Senatus (Claudio suadet, ut imperium delatum re-		pulsam patitur	444
signet	518	Syllans Herodem apud Caesarem accusat 444	456
Senatus populusque, Cuius trucidatores quarit	514	Syllanum Antipater Roma apud Caesarem accusat	
Senex quidam uxorem suam cum septem liberis		Simon in cloacam sese demittit, eam suffodit, ac tu-	
eugulat, postremo seipsum quoque praecipitat	392	to emergere posse sperat	797
Seniorum consilium salutare	210	Simon Giora filius	810
Sententia in filios Herodis	618	Simon Ionatha frater Bethsura occupat	144
Septem viri & Sauli progenie ad supplicium Gaba-		Simon Ionatha frater comitato in templum popu-	
eniti traduntur	194	lo, se patris ac fratrum vestigia sequuntur, ut	
Septem circa templum	210	licetur	347
Septem fratrum ad Antiochum oratio	869	Simon Ionathan Absolam filium Ioppen, ut habi-	
Septuaginta interpretes	11 & 144	tatores inde eiceret, mittit	ibid.
Septuaginta splendida	199	Simon & Levi Sicimitas contrucidant	37
Sepphoris & Tiberias maxime Galilaeae urbes	414	Simon Ionatha frater Ioppen occupat	146
Sepphoritarum desertum	314	Simon Hierosolymorum arcem expugnat	348
Sepphoris capta eiusque incolae sub hasta venditi ibi		Simon a Romanis capitur	799
Sepphoris Galilaea caput	ibid.	Simon proditor patriae	260
Seron Caesaria praefectus in Tydam monenti ab eo		Simon legiferitius regem criminatur, qui dum vi-	
fugatur	323	am precatur, eadem reconciliatur	374

<i>Simon facelles Iosephum excitas</i>	552	<i>Solomon viri et auguri cordis</i>	10.
<i>Simon obtruncatur</i>	472	<i>Solomon Tyro artificem accersit</i>	110
<i>Simonem Iosephus per insidias capit & abducit</i>	569	<i>Solomon regina liberalitatem remunerat</i>	2.6
<i>Simon Boethi filius in Theophili Pontificis locum</i>		<i>Solomon Davidi ex Bersabe natus</i>	135
<i>surrogatur</i>	522	<i>Solomon in templi dedicationem sacrificia</i>	2.2
<i>Simon Herodu servus</i>	472	<i>Solomonis solium ex ebore factum</i>	2.3
<i>Simon insidius Ptolemai generi sui captus & interfellus</i>	578	<i>Solomonis regia tredecim annis absolvitur</i>	161.2
<i>Simon Camithi filius Pontifex</i>	481	<i>Solomonis tempore pax viget</i>	2.6
<i>Simonis adversus Iosephum consilium</i>	554	<i>Solomonis sumptus quotidiani</i>	111.2
<i>Simonem & Ioannens & alios numero septingentas viros iturus ad Italiam portari praecepit</i>	801	<i>Solomonis currus & equites</i>	111.2
<i>Syris cum Annanien in Davidem movent</i>	181	<i>Solomonis sapientia & prudentia</i>	161.2
<i>Syris obsecratos Elisau in Samariam ducit, easque iuuvalente Ioramus liberaliter ac splendide eos Italiae remisit</i>	241	<i>Solomonis templum mense Octobri consecratum</i>	210
<i>Sijara cum suo exercitu trucidatur</i>	127	<i>Solomonis viliissima igne caelesti absumuntur</i>	212
<i>Sijares siue Sijlara praefectus exercitus</i>	127	<i>Solomonis clapsu</i>	216
<i>Socrates civis Atheniensis</i>	159	<i>Solomoni Deus promittit bona</i>	217
<i>Societas Davidi & Iorami</i>	176	<i>Solomonis plerique Reges exquisita munera mittunt</i>	217
<i>Solamitas Deus excacat</i>	26	<i>Solomoni Deus in somniis oblat, quod maxime cuperet, eam postulare iubet</i>	264
<i>Solomita: um clades ab Assyriis accepta</i>	16	<i>Solomoni iuramento regnum promittitur</i>	198
<i>Sodomitarum flagitia</i>	26	<i>Solomon Herodes ad Alexia coniugium compellit</i>	455
<i>Solimus ab Hierote beneficii ornatus</i>	411	<i>Somnium Nabuchodonosori, de quatuor Monarchia mundi</i>	274
<i>Solimus propter Mariamannen Herodi suspectum interijciuntur</i>	412	<i>Somus Pharaonis exodatio</i>	44
<i>Solimus mondata regia effusit</i>	411	<i>Sosius Antigoni caput</i>	60.
<i>Solimus motus consistit</i>	117	<i>Sosius in templo coronam auream Deo consecrat, & ad Antonium proficiscitur</i>	430
<i>Solyma postea hieosolyma vocata</i>	25	<i>Stela pontificia in castello Antonia deposita</i>	4.5
<i>Solomon Quatuordecim tributa pendere cogit</i>	215	<i>Strabo</i>	432
<i>Solomon utrumque, quorum ferari mandat</i>	205	<i>Stratonis turris & maritima Caesarea nominata</i>	354
<i>Solomon exfessionem & gestu mulierum matrem insantia vius agnovit</i>	204	<i>Stela pontificia in cuius possessione fuerit</i>	421
<i>Solomon post obitum Davidi Rex Israelis</i>	203	<i>Stela Lemitarum</i>	210
<i>Solomon a Ieremo fabris & operariis petit</i>	206	<i>Stirpu Achab excoiso</i>	24.
<i>Solomon Tyrio Regi anigmata quadam explicat</i>	214	<i>Stirpi pana</i>	206
		<i>Susacum magni copii Iudaeam invadit</i>	22.
		T.	
<i>Solomon coniurationum modos, quibus Dæmones faciantur, conscripsit</i>	218	<i>Tabernaculum in deserto dedicatum primo die Aprilis anno secundo exitus ex Aegypto</i>	71
<i>Solomon sapientiam a Deo petens tantum, & divitiarum consequitur</i>	264	<i>Tabernaculi & sacerdotum dedicatio</i>	111.2
<i>Solomon populum ad laudes Dei, gratiarum actionem & preces hortatur</i>	212	<i>Tabernaculi divisionis significatio</i>	7.
<i>Solomon homo ingentis frumenti, olei & vini numerum mittit</i>	218	<i>Tabernaculorum festum</i>	80
<i>Solomon Regina anigmata cum prudentia explicat</i>	216	<i>Thadamae siue Palmira</i>	213
<i>Solomon exteras matrimonio sibi iungens, seducitur</i>	217	<i>Talentum 600. coronas</i>	855
<i>Solomon Aegyptiorum Regi filiam ducit uxorem, regnumq. conficiunt</i>	203	<i>Tapsisium trucidatio</i>	214
<i>Solomon Hierosolyum muros instant, & turres erigit</i>	214	<i>Tharba Aethiopum regis filia Moysi coniugium perit</i>	86
		<i>Tharsus Pauli patria</i>	20
		<i>Thaumaspus Canferum potu libertati impetrat</i>	497
		<i>Theatrum & amphitheatrum</i>	419
		<i>Theatrum & Athletica certamina aliaq. spectacula ab Hierodo instituta</i>	415
		<i>Theatrum</i>	51

<i>Terra aranda.</i>	105	<i>diu fruisse accusatus,</i>	<i>ibid.</i>
<i>Terrametus in Iudaa, qui circiter 16000. hominum opprimet.</i>	405	<i>Tironem cum filio Herodes comprehendi iubet.</i>	619
<i>Templum Hierosol. obfessum.</i>	329	<i>Tyriorum annales & Ménander de bello Sabinae contra Tyrios.</i>	258
<i>Templum integro triennio desertum.</i>	325	<i>Tyrannides multis malis in ciuitates inuolunt.</i>	514
<i>Templum, regia, & urbs spoliata, incensa & diruta.</i>	276	<i>Titus militibus agit gratias.</i>	797
<i>Templum dedicatum.</i>	424	<i>Titus fortibus militibus pramia pollicetur.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Templum adificare captum.</i>	286	<i>Titus militibus prædâ largiter distribuit.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Templum in partes duas diuisum.</i>	303	<i>Titus aduentus sui gratulatoria sacra celebrat.</i>	208
<i>Templum in monte Garizin.</i>	303	<i>Titus per omnes Syria ciuitates magnificentissimâ spectacula celebrat.</i>	804
<i>Templum quando dedicatum.</i>	288	<i>Titus Hierosolyma excidium miseratur.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Templum concedente Ptolemao in Ægypto adificatur.</i>	839	<i>Titus Vespasiani natalem celebrat.</i>	801
<i>Templi de porticus descriptio.</i>	248	<i>Titus ad Antiochiam aduentus.</i>	804
<i>Templi Hierosolymitani diuinita uide.</i>	373	<i>Titus erga populum misericordia.</i>	371
<i>Templi uasa & Babylone Hierosolyma remissa.</i>	281	<i>Tormenta</i>	871
<i>Templi pars exterior & intra urbs capta.</i>	395	<i>Thucydides scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsit.</i>	821
<i>Templi ministri Agrippa hymnos sacros canere permittit.</i>	540	<i>Turris uersus occidentem extructa.</i>	810
<i>Tempus exitus ex Ægypto.</i>	61	<i>Trabes & parietes auro incrustati.</i>	208
<i>Termini terra non monendi.</i>	104	<i>Trachonitis latrones.</i>	448
<i>Terminus Pharaonis filia extructus ex flumine Moisen.</i>	53	<i>Trachonitis ab Herode deficientes Ducum opera imperata facere coguntur.</i>	416
<i>Thesaurastus.</i>	830	<i>Trachonitis Herodi donatur a Casare.</i>	443
<i>Thesaurus ad templi fructuram congestus.</i>	198	<i>Translatio Bibliorum in Graecam linguam.</i>	311
<i>Thesauri diuini custodes Moysi posteri.</i>	199	<i>Translatio Israelitarum.</i>	254
<i>Tiberius Mathematicorum disciplinam addidit Gallia Romanorum principatum prædicit.</i>	493	<i>Tres in urbe Tiberiada factiones.</i>	546
<i>Tiberius Cæsar Romanum imperium ac Tiberinum fratrem commendat.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Tres Iudaorum secta, Pharisei, Esseni, Sadducei.</i>	345
<i>Tiberius Alexander Iudæa præfuit.</i>	532	<i>Tricenta stadia, nouem miliaria Germanica.</i>	428
<i>Tiberius Idæi sacrificios & Idæi in crucem agit, & Mundum in exilium ablegat.</i>	484	<i>Tribus Ruben, Gad, & dimidia Manassu Amorisidem terram expetunt.</i>	100
<i>Tyberis funus.</i>	284	<i>Tribunal.</i>	244
<i>Tiberiensis in Iesaphum amarulenta dissidia incit.</i>	563	<i>Tribus Iudæa, quod in scilicet Israelitis regem redactis accusatio & excusatio.</i>	193
<i>Tiberiensis Iesapho bellum inferre cogitant.</i>	562	<i>Triclinium, in quo Herodes cum coniugis canibus fuerat uacuum sine cuiusque noxa concedit.</i>	294
<i>Tigris.</i>	14	<i>Tria milia Iudaorum caesa.</i>	468
<i>Tigranes.</i>	493	<i>Tryphon regno Antiochi per dolum petiuit.</i>	346
<i>Timotheus idorum copias contrahit, & a Iudæa vincitur.</i>	326	<i>Tryphon ad regnum euellens naturam suam ostendit.</i>	349
<i>Timotheus milites uictis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Tryphon fraudulenter spem fratru redimens, di, propositu conditionibus facit Simoni.</i>	343
<i>Tiro uetus Regi miles Herodis sanitiam emectatur.</i>	619	<i>Tryphonis milites ei infesti, ad Cleopatram Demetrii uisum deficiunt, qua Antiocho Sober coningium & regnum offert.</i>	849
<i>Tiro Herodem alloquitur, & dum immodeste inflat, a duobus & militibus in carcerem conicitur.</i>	450		
<i>Tiro cum tracentis dactylis militum apud populum accusatus interficitur.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Tiro a Regi transferre & proprio filio se Regi infert.</i>			

<i>Typum cadis.</i>	349	<i>Verbum Dei ad Iacobum.</i>	33
<i>Triumphum magnificentie.</i>	304	<i>Verborum Manethoni repetitio.</i>	337
<i>Tropææ artium contestatæ imagines Iudæi putant.</i>		<i>Veritas oraculorum diminorata.</i>	264
450		<i>Veritas historia Iosephi.</i>	207
V.		<i>Vertex facundus, omnique planitie mediatur.</i>	311
<i>Valerius Asiaticus se Cæs. eadie autorem optat.</i>	514	<i>Vespasianus Paci templum edificat.</i>	206
<i>Valerius Gratus Iudæorum præses.</i>	484	<i>Vespasianus & Agrippa Tyrannum percutiunt.</i>	567
<i>Valles ingentes, in quibus templum fuit institutum, expleantur.</i>	210	<i>Vespasiano Romani obuiam præcedunt.</i>	302
<i>Vardane case principatus Gotaræ eius fratri committitur.</i>	531	<i>Vestes triumphales Vespasiani & Titæ.</i>	304
<i>Vologesius Parthorum Rex.</i>	ibid.	<i>Vestes sacerdotales.</i>	210
<i>Varia historiographorum differentia.</i>	4	<i>Viatores a pomâ maturâ non arcedi.</i>	105
<i>Varus literas ferentem iniuste supplicio tradidit.</i>	146	<i>Via circa Hierosolyma sicile strata.</i>	217
<i>Varus Antipatro dicendi pro se potestatem facit.</i>	461	<i>Via per Iudæam exercitus Ægyptio clausa aperitur.</i>	266
<i>Varus Hierosolyma peruenit, ac legionem obsessam liberat.</i>	473	<i>Victima caelestis flamma absumpta, auxilij divini indicium.</i>	141
<i>Varus iedatios Hierosolymis compestat.</i>	470	<i>Victoria Alexandri a Dario reportata.</i>	324
<i>Varus seditionum duces ad Cæsarem mittit.</i>	474	<i>Victoria rationum.</i>	370
<i>Vartirannus & regni cupido.</i>	547	<i>Victoria Deo tribuenda.</i>	128
<i>Vardanes post patræ Artabani obitum Romanos bello impetere cogitat, id quod Izates dissuadet.</i>	531	<i>Victoria Achab a Syriâ reportata.</i>	231
<i>Vas abenenum mare appellatum.</i>	209	<i>Virgo conspurcata.</i>	106
<i>Vaticinium de exercitu Babylonicæ decendo & reliquis Iudæorum in captivitatem adducendo.</i>	272	<i>Vires regni Israelitici fractæ & a Deo restituta.</i>	193
<i>Vaticinium de excidio Ninive.</i>	254	<i>Virtus animæ.</i>	314
<i>Vaticinium de captivitate Babylonicæ & inde liberatione.</i>	262	<i>Virtus militum Davidi, Iobæ præstitutum.</i>	175
<i>Vaticinium de Adadi morte & regno Axæli tradendo.</i>	241	<i>Violario fidei & ultio eam subsacuta.</i>	357
<i>Vaticinium de Iudæorum pæna.</i>	264	<i>Vitellius in locum Iosephi Caiaphæ Pontificis Ionatham Anani filium surrogat.</i>	485
<i>Vaticinium Hyrcani de filio.</i>	354	<i>Vitellius Hierosolyma peruenit, & a Iannatha in fratrem eius Pontificatum transfert.</i>	487
<i>Vaticinium contra altarem Bethel.</i>	220	<i>Vitellius Hierosolyma peruenit, Iudæis vestigal remittit, eisque solam sacerdotalem reddit.</i>	484
<i>Vestigialis Cælesyria Iosepho adducuntur.</i>	315	<i>Vitellius cum Artabano fœdus facit.</i>	485
<i>Venenum capiti damnato ad bibendum datum sine mora eum necat.</i>	462	<i>Vites plantanda.</i>	105
<i>Venenum.</i>	108	<i>Vitula Ieroboami cursa.</i>	220
<i>Ventidius Romani militis dux pecuniam auferre Antigono.</i>	597	<i>Vina pî principis imago.</i>	264
<i>Ventidius Silonem contra Parthos accersit.</i>	392	<i>Vologesius Parthorum regem proceres, ut Iactem interficiat, rogant.</i>	332
<i>Ventidius case in pugna Pacore Parthos prostrat.</i>	393	<i>Volumnius & alij Herodi filios capiteplendentes esse pronunciant.</i>	449
<i>Veraninus & Broccum Senatus ad Claudium mittit, qui cum non per violentiam imperium esse affectandum doceant.</i>	517	<i>Vonones Parthorum rex ab Artabano pulsus.</i>	482
<i>Verbum Dei nunquam sine omni fœdum.</i>	357	<i>Vonones Sillano Syria præfecto sese tradit.</i>	ibid.
		<i>Vota & prandium ante triumphum.</i>	304
		<i>Vltima verba Eleazari in igne.</i>	370
		<i>Vltio divina in Ethnicos sacra Ritus trahuntur.</i>	311
		<i>Vna nascendi & moriendi omnibus ratio.</i>	376

I N D E X

Vaguentum, sanctum.	73	Zambri adu. in Mosen orato.	ibid.
Vbi Romae sen. ma. cum alacritate & claritate		Zamaris s. ipsum. secretari.	241
Vespasianum suscepit.	802	Zelota.	809
Vrbes Iudaeae ademptae.	371	Zenodorus misere perit.	421
Vrba cum quibusdam esset ad magna faciens		Zenodorus ex captu. viuit.	420
ens a suis, ut mandatu. p. illu. erat, cum Am-		Ziphens rursu. Dauidem in cerum esse regione	
marita eumpere, deferitur.	183	Sanloren. ciuitas.	164
Vrba cum aliq. ex alio occumbit, quod morte		Ziphens rursu. Dauidem in agro suo morari	
ga per nunciu. significatur.	ibid.	certorem facit.	161
Vxorae Esau.	33	Zolae s. palatia turri & Dora Tyrannus.	357
X.		Zoilus & Gaius a Ptolemaeo contra Iudeos au-	
X Anticus Macedonibus est Aprilis.	60	xilium petunt.	ibid.
Xerxes Rex Persia.	218	Zoilus captus.	ibid.
Xerxes Indici fauor.	289	Zorobabel ex exactione sua laudem & munera	
Z.		pra. lata contigitur.	284
Z Abbarim lapidatur.	249	Zorobabel rex. ius. iustitiae. ius. iustitiae. ius. iustitiae.	
Zambrius.	99	fratris palma. m. attribuit.	ibid.
		Zorobabel.	285

FINIS INDICIS.

IMPRESSVM FRANCOFVR-
TI AD MOENVM, PER WOLFFGAN-
GVM RICHTERVM, IMPENSÆ 16.
Ioannis Feyerabendij.

M. D. XCIX.

